NOTA

Cultuurhistorisch Erfgoed Gemeente Heerenveen

Deel 1

INHOUD DEEL 1

VOORWOORD		**3**
H 1	**INLEIDING EN VERANTWOORDING**	**5**
H 2	**GEBIEDSINDELING**	**9**
2.1	**Cultuurhistorische ontwikkelingsschets**	**10**
2.1.1	Voor 1720: Landschap bepaalt geschiedenis	11
2.1.2	1720 - 1850: Einde van het veen	19
2.1.3	1850 - 1930 Bereikbaar Heerenveen versterkt streekfunctie	25
2.1.4	1930 - 1971: Nieuwe gemeente ontwikkelt in stad en op platteland	31
2.1.5	Literatuur, archieven en noten	42
2.2	**Cultuurhistorische analyse**	**44**
2.2.1	Geomorfologie	45
2.2.2	Landschappelijke opbouw	46
2.2.3	Hoofdstructuren	47
2.2.4	Bebouwingspatronen	48
2.2.5	Ontwikkelingsassen Heerenveen	50
2.3	**Gebiedsbeschrijvingen**	**51**
2.3.1	Gebiedsindeling	52
2.3.2	Gebied 1: Veenpolder	54
2.3.3	Gebied 2: Veenkoloniale ontwikkeling	60
2.3.4	Gebied 3: Woudontginning	70
2.3.5	Gebied 4: Tjongervallei	78
2.3.6	Gebied 5: Landgoederen	82
2.3.7	Gebied 6: Ontwikkelingslinten	88
2.3.8	Gebied 7: Groen wonen	102
2.3.9	Gebied 8: Naoorlogse uitbreiding tot 1971	116
2.3.10	Gebied 9: Industrie en sport tot 1971	126

In **DEEL 2** van de erfgoednota staan de nieuwe monumenten (zowel panden als bomen) centraal en is van alle objecten een redengevende omschrijving terug te vinden.

In **DEEL 3** van de erfgoednota is het huidige (erfgoed)beleid beleid geëvalueerd en voorzien van aanbevelingen voor de nabije toekomst.

VOORWOORD

Cultuurhistorie in de gemeente Heerenveen. Het gaat in de krant vaker over bedrijfsontwikkelingen, sportstadions en nieuwbouwwijken in Heerenveen. En toch is ook de geschiedenis in onze gemeente volop zichtbaar en tastbaar aanwezig. Want hoewel in deze elfstedenprovincie oudere binnensteden, terpdorpen en cultuurlandschappen te vinden zijn, kent ook onze gemeente een lange en rijke geschiedenis van wonen, werken en recreëren. Als oudste hoogveenkolonie van het land, gesticht door één van de eerste besloten vennootschappen in de geschiedenis, neemt Heerenveen een unieke plaats in op de cultuurhistorische kaart van Nederland. De omliggende dorpen die samen de huidige gemeente Heerenveen vormen, hebben veelal een geschiedenis die nog verder in de tijd terug gaat. Dit gebied draagt daar nog steeds heel nadrukkelijk de sporen van. Van de oorspronkelijke natuurlijke bodemgesteldheid, van de veenontginning, van de rijke landgoederen van Friese notabelen op de zandgronden en van de voorspoedige ontwikkeling die zich in de loop der eeuwen voordeed onder invloed van ondernemerszin en zware arbeid. Dat alles maakte Heerenveen tot wat het nu is. Het is de verantwoordelijkheid van de huidige generatie die dynamiek en ontwikkeling voort te zetten, maar ook de wordingsgeschiedenis ervan levend te houden.

Dat is onze bedoeling met de voorliggende nota. Deze nota vloeit voort uit de Cultuurnota ‘Op Maat’ die ons college in 2007 heeft gepresenteerd en waarin de hoofdlijnen voor het cultuurbeleid voor de komende tien jaar werden geformuleerd. Aandacht voor de geschiedenis van het cultureel erfgoed, voor onze gebouwde en landschappelijke omgeving, was daarin één van de speerpunten. Die aandacht is in het gemeentelijke beleid, op meer of minder gestructureerde wijze, altijd aanwezig geweest. Bij de opzet van stedenbouwkundige plannen, bij de toetsing van afzonderlijke bouwplannen en bij het beheer van landschap en groen in de gemeente. Met deze nota wordt het cultuurhistorisch erfgoedbeleid meer integraal en structureel ingekaderd binnen gemeentelijke planvorming en toetsing. Bestaande inventarisaties van monumentale gebouwen en bomen worden met deze nota geactualiseerd en uitgebreid, zowel kwantitatief als kwalitatief. Wij stellen in deze nota ruwweg een verdubbeling voor van het aantal gemeentelijke monumenten, maar bovendien wordt het hele grondgebied van de gemeente voorzien van gebiedsbeschrijvingen waarin de cultuurhistorische en landschappelijke karakteristieken van die gebieden worden neergelegd. Die cultuurhistorische gebiedsanalyse is de achtergrond waartegen de monumentenselectie heeft plaatsgevonden, en die ook in de toekomst kan dienen als historisch en landschappelijk kader waartegen bouwplannen en gebiedsontwikkelingen kunnen worden afgewogen.

Cultuur is van en voor iedereen. Dat geldt zeker voor cultuurhistorisch erfgoed, dat vaak in particulier bezit is maar dat van waarde is voor de hele gemeenschap. Wij hopen en verwachten dat alle betrokkenen bereid zijn vanuit een gedeeld gevoel van trots en respect te blijven omgaan met onze monumenten. Deze nota brengt daartoe het speelveld in kaart. Wij nodigen iedereen uit op dit veld mee te blijven denken en werken aan de opgave onze gemeente verder te ontwikkelen met een open oog voor cultuur, in toekomst én historie.

Burgemeester en wethouders van Heerenveen.

De Batavusfabriek in Heerenveen-Zuid.

H 1 INLEIDING EN VERANTWOORDING
door de opstellers

Actuele en toekomstige ontwikkelingen
Cultuurhistorie in Heerenveen wordt, sterker dan voorheen het geval was, een afwegingsfactor bij bouwplannen en ruimtelijke ontwikkelingen. Deze aandacht past binnen een koers die landelijk ingezet is. Het mooie is, dat het nieuwe beleid voor cultuurhistorie meegenomen kan worden in een aantal actuele aanpassingen in het gemeentelijke beleid. Voor 2010 staat de start van een Gemeentelijke Structuurvisie gepland, alsmede de herziening van de welstandsnota, de monumentenverordening en het kapvergunningenbeleid. Alle kansen, kortom, worden aangepakt om het erfgoedbeleid een bouwsteen te laten zijn van een integraal en gebiedsgericht ruimte- en bouwbeleid. Het gebiedsgericht denken heeft haar oorsprong in de Kunst- en cultuurnota uit 2007 waarin de gemeente Heerenveen cultuurhistorie tot één van de prioriteiten van het gemeentelijk beleid voor kunst- en cultuur benoemde. Het belangrijkste speerpunt uit de nota is het behoud van cultureel erfgoed voor de toekomst. Daarbij gaat het om objecten, maar ook om ruimtelijke structuren – samen vormen ze het DNA van Heerenveen. De fietstochten door de gemeente in de zomer van 2009 hebben geleid tot ruim 250 nieuw voor te stellen gemeentelijke monumenten, alsmede een 30-tal nieuwe monumentale en/of waardevolle bomen. In een vervolgfase zullen nog een 300-tal monumentale of waardevolle bomen bijkomen.
De gemeente Heerenveen zal bij de herziening van de genoemde beleidsdocumenten moeten sleutelen aan een draaiende motor, want het rijksbeleid op het gebied van ruimte, bouwen en erfgoed is eveneens sterk in ontwikkeling. Sommige voornemens, zoals de Omgevingsvergunning en de Wet op de Ruimtelijke Ordening zijn al in de implementatiefase. De modernisering van de monumentenzorg (MoMo, nu ter advies bij de Eerste Kamer), waarbij een cultuurhistorische paragraaf in een bestemmingsplan verplicht wordt, vergezeld van een plankaart waarop de cultuurhistorisch waardevolle gebieden en objecten staan aangegeven, kent een transitieperiode van 10 tot 15 jaar. Een nog op te stellen zogenaamde Rijksstructuurvisie voor cultuurhistorie gaat doorwerken in de bestemmingsplannen. In deze Heerenveense nota zijn al uitgebreide gebiedsbeschrijvingen opgenomen, die vooruit lopen op de in de toekomst verplicht gestelde koppeling aan bestemmingsplannen. De gemeentelijke structuurvisie (zoals verplicht volgens de WRO) wordt het overkoepelende document, waaronder de bestemmingsplannen functioneren. Het rijk kan proactief een gemeente benaderen als zij vindt dat de cultuurhistorische waarden niet zorgvuldig in bestemmingsplannen terechtkomen. Overigens zal het instrument van het rijks beschermde gezicht op termijn verdwijnen. Lopende aanwijzingen, zoals die van Oranjewoud, zullen worden afgehandeld.

Aanleiding en werkwijze Erfgoednota
In december 2008 stelde de gemeente de Startnotitie Cultuurhistorisch erfgoed en monumenten op. Deze startnotitie vormde de aanleiding voor een opdracht tot het opstellen van een Erfgoednota. In mei 2009 heeft de gemeente Heerenveen ons bureau de opdracht voor een Erfgoednota gegund. Zeinstra Boomverzorging verzorgde als onderaannemer de waardering en selectie van monumentale bomen en boomgroepen. In 2008 was reeds door Leon Bok Bureau Funeraire Adviezen onderzoek verricht naar funerair erfgoed.

De werkgroep die het opstellen van de erfgoednota vanuit de gemeente begeleidde bestond uit Rudi Hofstede (projectleider), Paulien van der Lely (stedenbouwkundige), Koos van der Schaaf (Bouwvergunningen en monumenten), Hanneke Huisman (Beleidsadviseur landschap en groen) en Jan Hofstee (Beleidsadviseur landschap en groen).

Twee maal is overleg gevoerd met maatschappelijke organisaties op het gebied van gebouwde monumenten en groen erfgoed. We hebben de (gebiedsgerichte) werkmethode besproken en getoetst in prettig overleg met de Werkgroep Oud-Heerenveen, de Vrienden van het Museum Willem van Haren en de historische verenigingen van enkele dorpen. Ook met de Bomenstichting, het Milieuplatform, IVN en de Friese Milieufederatie is de aanpak besproken en toegelicht door Maurits Zeinstra. Een algemene informatie en overlegronde (twee informatieavonden) bood belangstellenden en belanghebbenden (zoals eigenaren van monumenten) informatie over de motivatie achter de bescherming van cultureel erfgoed en de consequenties van deze bescherming voor eigenaren. Ook de toetsende rol van de Friese provinciale welstandsorganisatie Hûs en Hiem is geëvalueerd, waarbij over en weer afspraken zijn gemaakt voor verbetering van het indienings- en toetsingskader.

Leeswijzer

De nota is opgesplitst in drie aparte boekjes. In deel 1 wordt het ruimtelijk (historisch) kader neergelegd. Dit is de basis voor de gebiedsgerichte aanpak van het cultureel erfgoed. In deel 2 staan de nieuwe monumenten (zowel panden als bomen) centraal en zijn van elk object redengevende omschrijvingen terug te vinden. Een redengevende beschrijving of waardestelling van een monument geeft de motivatie weer om een gebouw, stads- of dorpsgezicht, historische tuin of zelfs een geheel landschap te beschermen als monument. In deel 3 is een evaluatie van het huidige (erfgoed)beleid gemaakt.

<u>Deel 1 het ruimtelijk kader</u>

De erfgoednota is gebiedsgericht opgezet. Dat wil zeggen dat een gebouw nooit als een ‘los’ object gezien kan worden, maar altijd in samenhang met de omgeving waarin het staat. De erfgoednota bevat daarom naast een voorstel tot aanwijzing van 254 nieuwe gemeentelijke monumenten een historische ontwikkelingsschets en analyse van het gemeentelijk grondgebied. Om tot een goede afweging te komen wat waardevol is om te behouden en hoe het bestaande inspiratie kan bieden voor het nieuwe, is er een ruimtelijk kader nodig. De historische ontwikkelingsschets (deel 1, § 2.1), waarin de belangrijkste ontwikkelingen uit de geschiedenis van de gemeente Heerenveen worden behandeld, vormt dit ruimtelijk referentiekader. Voor het opstellen van deze schets is onderzoek verricht in verschillende archieven (Tresoar, Speciale Collecties Wageningen Universiteit, Nationaal Archief, Archief KuiperCompagnons). Vervolgens zijn in analysekaarten de geomorfologische structuur, landschappelijke opbouw, hoofdstructuren, ontwikkelingsassen en bebouwingspatronen weergegeven (deel 1, § 2.2).

Op basis van de historische ontwikkelingsschets en de analysekaarten is een gemotiveerde gebiedsindeling voor gebiedsgerichte aanpak van behoud van het cultureel erfgoed gemaakt. Het grondgebied van

de gemeente is ingedeeld in tien gebieden met elk eigen cultuurhistorische ontwikkelings- en bebouwingskenmerken.
Per gebied is een beschrijving gemaakt waarin de kenmerkende ruimtelijke kwaliteiten, stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken en kenmerken van bebouwingsbeeld uiteengezet zijn (deel 1, § 2.3). Ook hiervoor is gebruik gemaakt van archiefmateriaal, vooral in de gebieden die planmatig zijn uitgebreid (vanaf de jaren dertig tot de jaren zeventig).

Deel 2 de nieuwe monumenten
In deel 2 van deze erfgoednota gaat het om de geselecteerde nieuwe gemeentelijk monumenten en monumentale bomen of boomgroepen. Een uitgebreide inventarisatie en waardebepaling van objecten en bomen resulteerde in een herziene en geactualiseerde lijst beschermde beeldbepalende panden en een lijst van monumentale en waardevolle panden en bomen (deel 2, § 3.3). Per object/ensemble is een redengevende omschrijving opgesteld (deel 2, hoofdstuk 4).

Deel 3 beleidsevaluatie
De gemeente Heerenveen toont zich met de gebiedsgerichte opzet van deze erfgoednota én de in herziening zijnde welstandsnota bij de tijd.
De gebiedsbeschrijvingen in deze nota vormen de bouwstenen voor de in de toekomst verplichte cultuurhistorische paragraaf in bestemmingsplannen.
Maar voor het zover is, en alle bestemmingsplannen zijn geactualiseerd, moet het huidige (erfgoed)beleid adequaat zijn. In deel 3 is het huidige (erfgoed)beleid geëvalueerd en voorzien van aanbevelingen voor de nabije toekomst. De evaluatie van het beleid en de stimuleringsregelingen gericht op behoud van cultureel erfgoed (zowel rood/gebouwen als groen/bomen) leverde een lijst van voor te stellen mogelijke verbeteringen op, geordend per thema: behoud van materiële staat en behoud van ruimtelijke kwaliteit.
Een van de belangrijkste aanbevelingen die hieruit voortvloeide, was het hanteren van het landelijk gangbare begrip gemeentelijk monument, in plaats van de minder heldere onderverdeling van de beschermde beeldbepalende panden/objecten in drie categorieën. Het gemeentelijk beleid sluit dan beter aan op het provinciaal en rijksbeleid, waar dit begrippenkader gehanteerd wordt.

Steenhuis stedenbouw/landschap
dr. Marinke Steenhuis, drs. Chawwah Six
Maart 2010

Lekkerterp
De Wieren
De Warren
Typje
De Wouden
Terwispel
Westeremd
Klidse
Gorredijk
Oosterend
Haskerdijken
AENGWIRDEN
Tjalleberd
Geeslooter
Lauwolde
Korrezwaag
Nieuwebrug
Lungeberd
Wyngaarden
Langezwaag
Nieuwebuur
HASKERLAND
Terband
Ziestienroeden
Joure
Terbandsterschans
Beneden Knipe
Boven Knipe
De Bonte Bok
Nye-Haske
Heerenveen
Westermeer
Oude Horne
Oude Haske
Haskerhorne
Bromsterga
Klein Kathyk
Kathyk
Nieuwe-Horne
Oranje-Woud
Ouwsterhaule
Rottum
St Johannesga
Oude-Schoot
Mildam
Olde-ouwer
Rotsterhaule
Rohel
Ooster Schar
Nieuwe Schoot
SCHOTERLAND

H 2 GEBIEDSINDELING

De erfgoednota is gebiedsgericht opgezet. Dat wil zeggen dat een gebouw nooit als een ‘los’ object gezien kan worden, maar altijd in samenhang met de omgeving waarin het staat. De erfgoednota bevat daarom naast een voorstel tot aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten een historische ontwikkelingsschets, een analyse van het gemeentelijk grondgebied en uitgebreide beschrijvingen van negen gebieden.

<
Heerenveen en omstreken, 1850. [Grote Historische Atlas van Nederland, 2 Noord-Nederland 1851-1855]

2.1 Cultuurhistorische ontwikkelingsschets

<
Fragment van een geologische kaart van Friesland, uitgegeven door R. Bos in 1922. De tweedeling in het landschap van Heerenveen is duidelijk zichtbaar: een gebied van hoog- en laagveen in het noorden en een strook van zandgronden in het zuiden.
[www.wereldaandewand.nl]

<
Sibrandus Leonis, Frisia Occidentalis, 1579. Op deze kaart heet Heerenveen Sheerenfeen en is de woudstrook op de zandrug met een lint van dorpen herkenbaar: boompjes afgewisseld met rode puntjes Nieschoot, Aldeschot, Miledam, Brengera, Catlick, Niehoorn, Aldehoorn, Sinrega en Iobbega. De Tjonger staat op de kaart onder de niet-Friese naam Kuinder. Tenslotte is ook een deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart afgebeeld. De scherpe knik tussen deze vaart en de Herensloot is niet duidelijk weergegeven.
[Tresoar]

2.1.1 Voor 1720: Landschap bepaalt geschiedenis

Het landschap bepaalt de geschiedenis van Heerenveen

Het uitgestrekte grondgebied van de huidige gemeente Heerenveen was in de Middeleeuwen grofweg te verdelen in drie landschappelijke zones met een duidelijke oost-west-oriëntatie: een beekdal met weidegronden evenwijdig aan de Tjonger, een strook van (deels ontgonnen) wouden aan weerszijden van de huidige Schoterlandseweg en tenslotte veengronden aan weerzijden van de Schoterlandse Compagnonsvaart en in het noordelijke deel van de gemeente. Dit landschap was bepalend voor de geschiedenis van Heerenveen.

De woudstrook op de hogergelegen zandrug was al in de Middeleeuwen grotendeels ontgonnen voor het verbouwen van gewassen. Door de hoge ligging bleef het gebied droog en dat maakte de zandrug aantrekkelijk voor bewoning, versterkt door de mogelijkheden voor landbouw. Op de zandrug lagen de nederzettingen voor Friese landbouwers, maar later ook voor adellijke families, die er landgoederen met nieuw aangeplante bossen aanlegden. De Schoterlandseweg werd een verzameling van dorpen als Mildam, Nieuwehorne, Oudehorne, Schurega en Hoornsterzwaag en van landgoederen als Oranjewoud.

Ook in het veengebied in het noordelijk deel van de gemeente lag een hogere zandrug, weliswaar van geringere afmetingen, maar ook hier ontstond een lint van nederzettingen die nog steeds herkenbaar zijn als de dorpen aan de Aengwirderweg: Terband, Luinjeberd, Tjalleberd en Gersloot.

Het veengebied heeft een langere wordingsgeschiedenis. In het Holoceen, de periode waarin zo ongeveer het Nederlandse landschap werd gevormd, ontstond veen als overblijfsel van afgestorven plantenresten, die onder de waterspiegel niet verteerden. Deze eerste laag veen was laagveen en vormde de basis voor een nieuwe laag veen, hoogveen, waarvoor een lager waterpeil noodzakelijk was. De Middeleeuwers hadden al ontdekt dat afgegraven hoogveen zeer geschikt was als brandstof. Vanaf de zestiende eeuw ontstond een bloeiende handel in het afgegraven hoogveen: turf. De ‘Heeren van ‘t veen’ startten in 1551 de motor achter zowel de economische als ruimtelijke groei.

Heeren van ’t veen

Een zoon van een grietman - het Friese equivalent van burgemeester - Pieter van Dekema, zag een grote toekomst in de handel in turf. Samen met Utrechtse investeerders Floris Foeijts en Johan van Cuyck richtte hij een handelonderneming op, een compagnie, en kocht in 1551 veengronden in zuidelijk Friesland. De veengronden lagen op de grens van drie grietenijen, Friese bestuurlijke eenheden die later werd vervangen door gemeenten: Haskerland, Aengwirden en Schoterland. Het bezit van de compagnie maakte hen tot ‘Heeren van ’t veen’. In verkorte vorm werd dit Heerenveen. Tot aan 1934 lag Heerenveen op het grondgebied van drie grietenijen of gemeenten. Het huidige grondgebied van Heerenveen is samengesteld uit delen van drie grietenijen: een smalle strook Haskerland ten westen van de Heeresloot, Aengwirden ten noorden van de Schoterlandse Compagnonsvaart en Schoterland ten zuiden daarvan.

Handel in turf betekende niet alleen het afgraven van veen, maar vooral het transport van turf. Voor Heerenveen werd hiermee de basis voor de toekomst gelegd. De compagnie van Van Dekema legde twee kanalen aan: de Schoterlandse Compagnonsvaart en de Heeresloot. De Compagnonsvaart werd uitgegraven van west naar oost en groeide mee met de veenontginning. In 1566 was de vaart uitgegraven tot De Knipe, in 1627 tot Katlijk en in 1720 tot Jubbega. Het huidige eindpunt van de vaart, vlak bij de gemeentegrens, werd pas rond 1800 bereikt. Om het hoogteverschil tussen oost en west te

WERDEN.
HASSELT.
OOSTERWOLDE
WERF
EINDE
DRENTHIA.
TRANSISALANIÆ PARS.
Milliaria Germanica Communia
Gemeene Duytsche Mylen.
Quorum singula 2000 Perticas Regales continent et 15 uni gradui respondent:
Milliaria Belgica, sive Horæ itineris.
Nederlandtsche Mylen ofte Uren gaens.

overbruggen werden vier schutsluizen aangelegd. Dwars op de vaart werden zogenaamde wijken gegraven voor de ontwatering van de veengronden en voor het transport van de turf naar de vaart. Tot Jubbega kregen de wijken nog namen, daarna werden ze genummerd, van de 1e tot en met de 22e wijk.
Aan deze wijken vestigden zich de turfstekers, de zogenaamde wijkers. Als het veen was uitgeput, verhuisden ze met hun schamele bezittingen naar nieuwe onderkomens, die vaak even armoedig waren als die ze achterlieten.
Van de wijken ging het turf via de Compagnonsvaart naar de Heeresloot, een kanaal dat het begin van de Compagnonsvaart verbond met een doorgaande vaarroute naar het noordelijker gelegen Akkrum en Leeuwarden. De Heeresloot was strategisch aangelegd, parallel aan de doorgaande weg van Zwolle naar Leeuwarden. De combinatie van water- en verkeerswegen maakte de bocht waar de Compagnonsvaart en Heeresloot elkaar raakten aantrekkelijk voor zowel handel als voor huisvesting. Naast bebouwing voor de turfhandel, verrezen hier ook chique states als Oenemastate (1640) en Crackstate (1647).

’t Friesche Haagje: Oranjewoud

Een halve eeuw nadat de veencompagnie onder leiding van Van Dekema begon met de handel in turf, bouwde een aandeelhouder een buitenplaats op de zandgronden tussen Oudeschoot en Katlijk. Een speciaal gegraven extra lange wijk verbond deze Sickingastate met de Compagnonsvaart. In 1676 kocht prinses Albertine Agnes van Oranje-Nassau de buitenplaats met omliggende terreinen en boerderijen. Met de aanleg van parken en bossen veranderde zij de buitenplaats in een stadhouderlijk landgoed, sindsdien bekend onder de naam Oranjewoud. Na de komst van de prinses werd een steeds groter gedeelte van de zandgronden in beslag genomen door landgoederen. Ten eerste breidden de Oranjes hun bezit verder uit en ten tweede had Oranjewoud een sterke aantrekkingskracht op andere adellijke families die er hun buitens vestigden. Vanwege de welvaart door de bloeiende turfhandel en de

<
Schotanus, Typus Frisiae inter Flevum et Lavicam, omstreeks 1670. Op deze kaart is de Schoterlandse Compagnonsvaart al verder afgegraven en is de vroegste bebouwing aan de vaart zichtbaar. Het wapen boven Oudeschoot geeft aan dat de zandrug al geliefd was bij adellijke families voor het aanleggen van buitenplaatsen. [Tresoar]

>
De schamele onderkomens van turfstekers. De woningen lagen aan de afvoerkanalen, aan de wijken en daarom werden de bewoners wijkers genoemd. Deze foto is rond 1900 genomen door de Inspectie Volkshuisvesting. [Tresoar]

<
Prinses Albertine Agnes kocht in 1667
de buitenplaats Sickingastate en
breidde het uit tot een vorstelijk landgoed.
[www.hethuisvanoranje.nl]

>
Ansichtkaart van Oranjewoud, omstreeks 1920. In
deze periode waren
de landgoederen niet langer alleen voor
de adel, maar kwamen burgers hier in
hun vrije tijd recreëren. [Collectie
Urban Fabric]

aanwezigheid van het stadhouderlijke landgoed kreeg Heerenveen de bijnaam ’t Friesche Haagje’, waar A.J. Van der Aa in de negentiende eeuw in zijn Aardrijkskundig woordenboek over schreef: ‘Waar welvaart heerscht, is de weelde ook doorgaans niet onbekend, en dit schijnt ook hier het geval te zijn, aangezien men deze plaats, wegens de aanzienlijke levenswijze en de aldaar heerschende weelde, wel eens ‘t Friesche Haagje noemt.’ [1]
In de tweede helft van de achttiende eeuw bezochten de prinsen en prinsessen van Oranje en Nassau het landgoed Oranjewoud minder en minder. In de Franse Tijd werd het landgoed in beslag genomen door de Franse overheersers en vervolgens verkocht. Het bezit raakte verdeeld over diverse adellijke families.
Na de adellijke families kwamen halverwege de negentiende eeuw gegoede burgers naar de zandgronden. Zij bezaten geen landgoederen, maar brachten hun vrije tijd door in de bosrijke omgeving, waar al snel voorzieningen gebouwd werden: theekoepels, speeltuinen, een wandelvijver, een logement en een café.[2] Enkele burgers begonnen met de bouw van woningen in het gebied, waarmee de aanzet tot de twintigste-eeuwse villawijk werd gegeven. Na de Tweede Wereldoorlog kreeg Oranjewoud haar huidige karakter: een bosrijke omgeving voor recreatie tegen een decor van adellijke buitens.[3]

Situatie 1720

Aengwirden/ Haskerland
Infrastructuur
- Aengwirderweg
- Zestienroeden
- Heeresloot

Bebouwing
- lintbebouwing aan Aengwirderweg
- kernen met kerk: Luinjeberd en Tjalleberd

Grondgebruik
- veen met zandrug

Schoterland
Infrastructuur
- Schoterlandse Compagnonsvaart tot aan Jubbega
- Schoterlandseweg
- Binnenweg en Buitenweg

Bebouwing
- lintbebouwing aan de Schoterlandseweg
- onderkomens van turfstekers aan de wijken
- landgoederen rond Oranjewoud
- dorpen Nieuweschoot en Oudeschoot

Grondgebruik
- veen aan weerszijden Schoterlandse Compagnonsvaart
- woud aan weerszijden van Schoterlandseweg
- hooilanden ten zuiden van Schoterlandseweg

Plaats Heerenveen
Bebouwing
- kern van Heerenveen in de bocht tussen de Heeresloot en Schoterlandse Compagnonsvaart

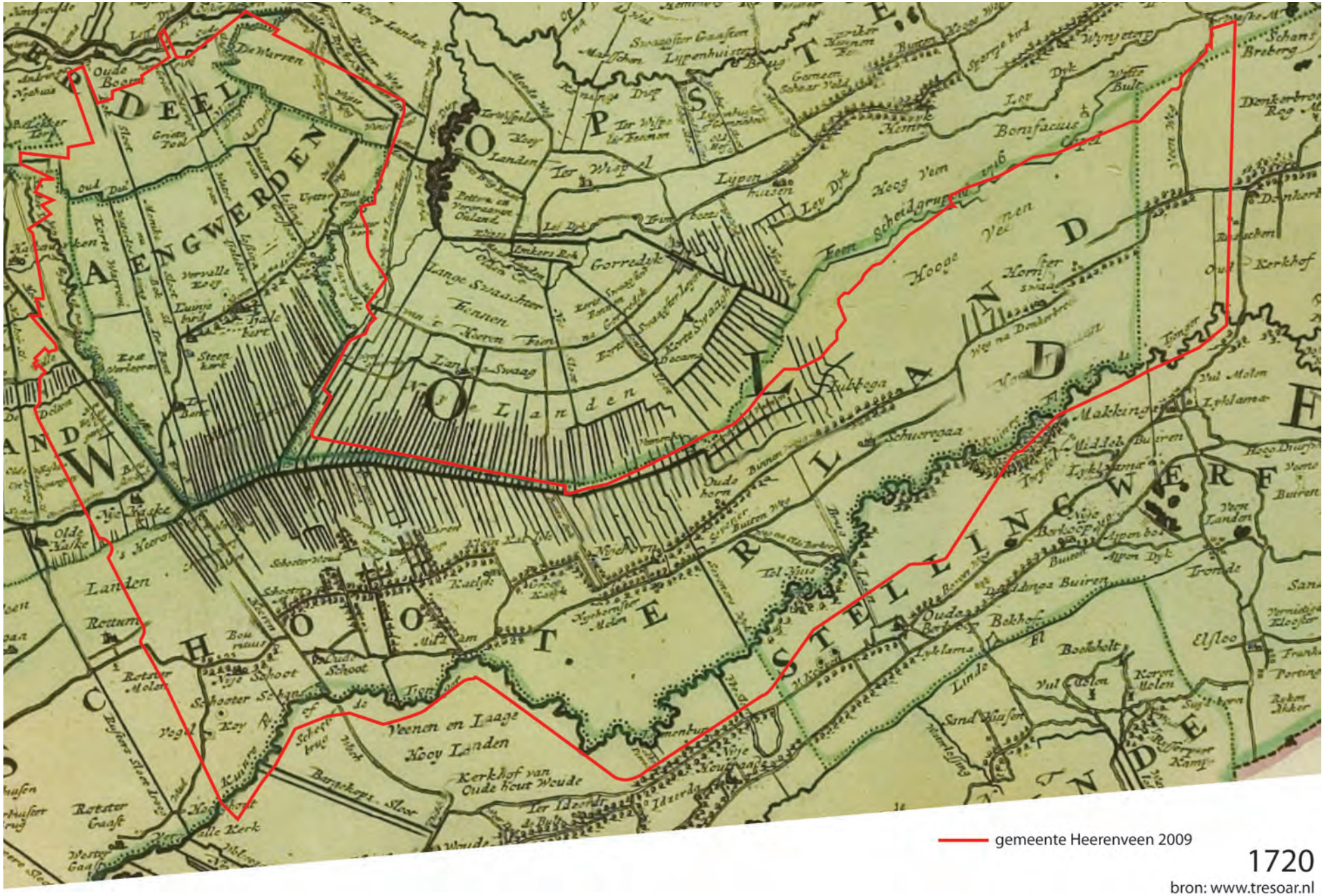

1720

bron: www.tresoar.nl

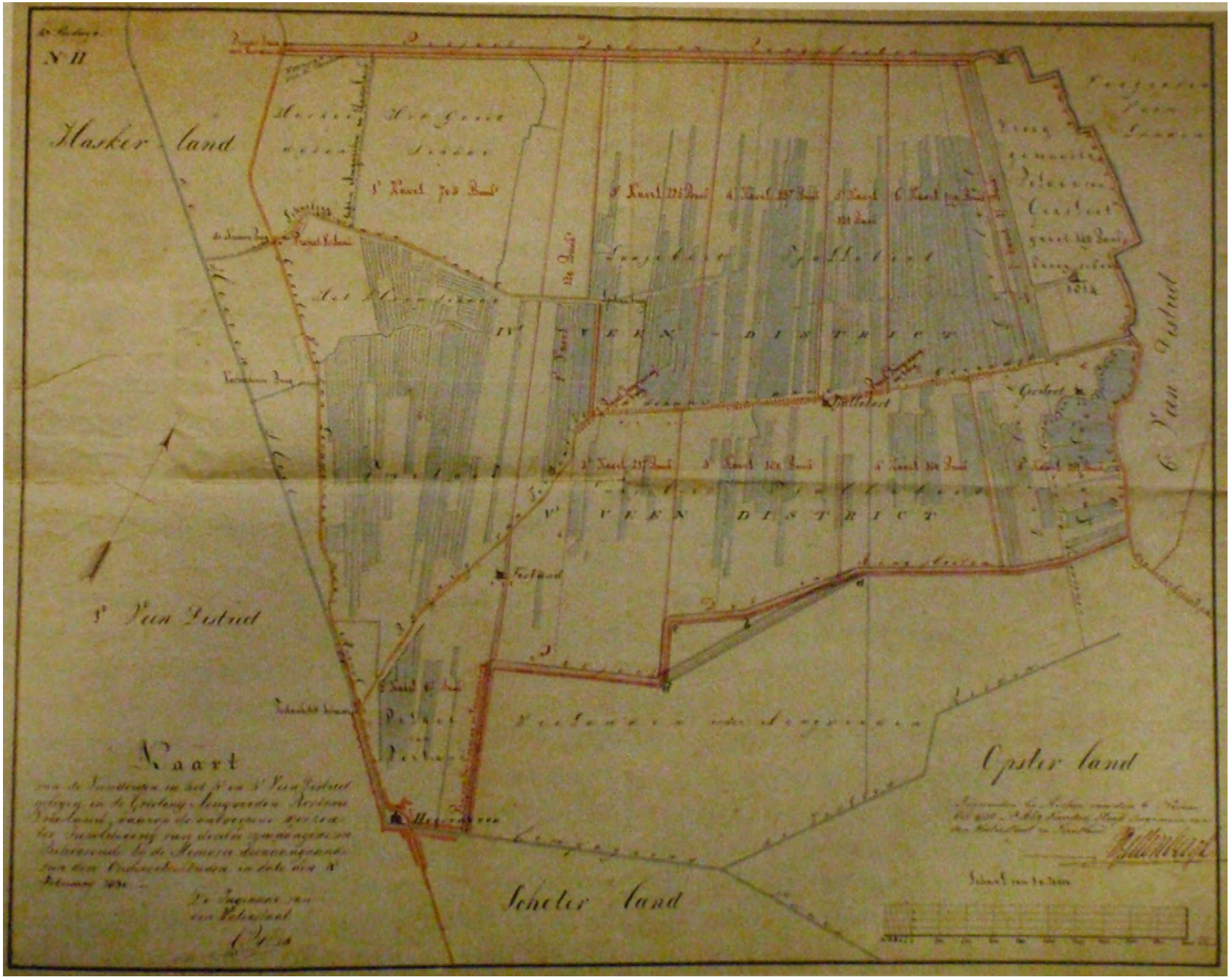
N II
Hasker land
5e Vaart
Opster land
Scheter land
IVe VEEN DISTRICT
Ve VEEN DISTRICT

2.1.2 1720 - 1850: Einde van het veen

Einde van het veen

Nog de hele achttiende eeuw zorgde de turfhandel voor welvaart en groei van Heerenveen. In het begin van de negentiende eeuw bleek echter dat de veenvoorraad niet oneindig was en dat het ontvenen ook niet zonder gevolgen bleef. De Schoterlandse Compagnonsvaart had rond 1800 het eindpunt, op korte afstand van de huidige gemeentegrens, bereikt. Dit betekende dat de veengronden westelijk daarvan uitgeput waren. Ook De Deelen, de veengronden in Aengwirden, waren nagenoeg afgegraven. De petgaten, afgegraven veengronden gevuld met water, hadden het landschap in Aengwirden ingrijpend veranderd.
Rond 1820 werden de negatieve gevolgen van de grootschalige veenontginning duidelijk. Het afgegraven land vulde zich met water, dat dijken en landbouwgrond wegspoelde. Het verlies aan land betekende een beperking van de landbouw en dus armoede voor de bevolking. Als oplossing stelde de overheid voor om de veencompagnieën te verplichten tot het droogmaken van de afgegraven veengronden. Het protest tegen deze maatregel was enorm, omdat vanwege de hoge kosten voor het droogmaken winst maken nog nauwelijks mogelijk zou zijn. In opdracht van de overheid deed Jhr. E. de la Coste vervolgens onderzoek naar passender maatregelen. Hij kwam in 1823 met een indeling van de afgegraven veengronden in zeven districten waarvoor 'conservatoire maatregelen' werden ingesteld. Dit betekende vooral de aanleg van dijken, zodat het district later drooggemaakt kon worden.[4] Twee van deze districten lagen binnen het grondgebied van de huidige gemeente Heerenveen: het Vierde en Vijfde Veendistrict in Aengwirden. De 'conservatoire maatregel' hier was de aanleg van de Polderdijk. Na de aanleg van de Polderdijk werden het Vierde en Vijfde Veendistrict in 1854 uiteindelijk ingepolderd.[5]

In de veengebieden aan weerszijden van de Schoterlandse Compagnonsvaart ging het steken van turf nog wel enige tijd door. Dankzij het stelsel van wijken was de afwatering hier voldoende en ontstonden na de afgraving van het veen weilanden. De ontveningsgeschiedenis bleef zichtbaar in de diepe en smalle verkaveling van de weilanden. De verandering van het grondgebruik was ook zichtbaar direct aan de Compagnonsvaart. Waar eerst alleen aan de wijken de armzalige hutten van de turfstekers stonden, werden nu aan de vaart degelijke woningen gebouwd. Van der Aa merkte deze verandering ook op: 'In het westelijk gedeelte deze grietenij [Schoterland] vindt men vele lage veen- en hooilanden, doch het oostelijke en

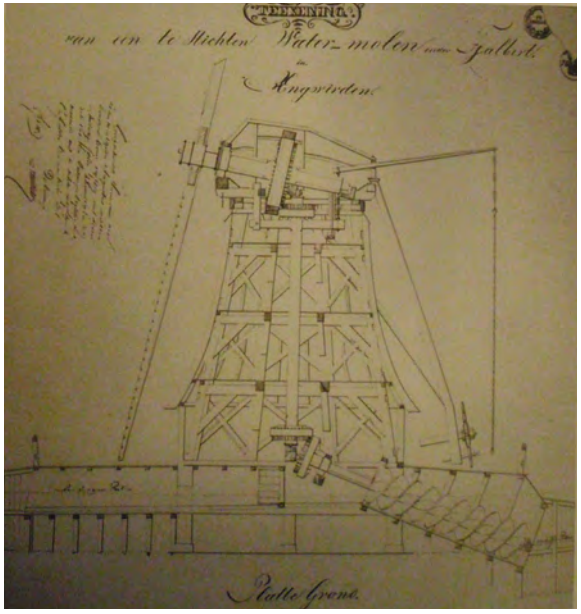

>
Dwarsdoorsnede van molen 'De Droogmaker', één van de zes molens om de polders van het Vierde en Vijfde Veendistrict te bemalen, 1832. [Bakker 2003, Waterschapsarchief]

<
Kaart van het Vierde en Vijfde Veendistrict met de petgaten erop aangegeven. De kaart hoorde bij het plan van aanleg van de veenpolder, 1830. [Bakker 2003, Tresoar]

SCHOTERLAND,
de Vyfde Grietenij
van
ZEVENWOUDEN.
1. Heeresweer.
2. Kuype.
3. St. Johannisga.
4. Mildam.
1745.
GRIETENIJ HASKERLAND
GRIETENIJ AENGWIRDEN
GRIETENIJ STELLINGWERF WESTEINDE
GRIETENIJ STELLINGWERF OOSTEINDE
SCHOTERLAND
DOKKUMERTIEL
LANGEWAL
KADASTRALE GEMEENTE ST. JOHANNISGA
KADASTRALE GEMEENTE MILDAM
KUYPE
het Tjeuke - Meer
VERKLARING VAN DE TEEKENEN.

grootste gedeelte bestond weleer uit hooge veenen en heidegronden, welke dor en onvruchtbaar waren. Deze dorre en onvruchtbare gronden zijn daar evenwel verminderd, zoodaar de grietenij Schoterland thans, meer dan eenige andere streek van Friesland, een uitstekend voorbeeld oplevert, hoe de menschelijke vlijt en arbeid een woest oord in eene schoone en rijkbebouwde landstreek kan herscheppen. (…) Sedert dien tijd zijn die afgeveende of afgegraven landen in vrij goede weiden veranderd, en langs de hoofdvaart geregeld met nette huizen bebouwd.’ [6]

De infrastructuur had zijn bestaan te danken aan de turfhandel: de Schoterlandse Compagnonsvaart en de Heeresloot waren slechts gegraven voor de afvoer van turf. De nabijheid echter van de doorgaande weg van Zwolle naar Leeuwarden maakte Heerenveen ook interessant voor andere dan turfhandel. Terwijl de handel in turf terugliep, groeide de bedrijvigheid in Heerenveen op andere vlakken. Halverwege de negentiende eeuw waren er enkele molens, zowel houtzaag-, koren als oliemolens, leerlooierijen, een kalkbranderij, een boekdrukkerij en een steendrukkerij. [7] Voor deze nieuwe economische activiteiten waren de waterwegen niet meer voldoende, maar was een goede noord-zuid-verbinding meer oostelijk van belang. Jonkheer Daniël Engelen zag deze economische ontwikkeling als een investeringsmogelijkheid en liet op eigen kosten in 1840 vaart graven die de Veenscheiding met de Tjonger verbond. De vaart draagt nog steeds zijn naam: de Engelenvaart.

>
Kaart van Aengwirden, 1854. In hetzelfde jaar werd de inpoldering van de ‘vergraven landen’ voltooid. Hiervoor werd een polderdijk aangelegd: de donkere lijn ten noorden van de vergraven landen. [Tresoar]

<
Kaart van Schoterland, 1848. Terwijl in Aengwirden de vergraven landen werden ingepolderd, ging in het oosten van Schoterland het turfsteken door. De Compagnonsvaart had rond 1800 zijn eindpunt bereikt. [Tresoar]

Situatie 1850

Wijzigingen ten opzichte van 1720

Aengwirden/ Haskerland

Infrastructuur
- aanleg Polderdijk (1823)
- aanleg H.B. Jonkerweg en Hooilanden

Bebouwing
- verdichting van lintbebouwing aan Aengwirderweg
- lintbebouwing aan H.B. Jonkerweg

Grondgebruik
- inpoldering Vierde en Vijfde Veenpolder (1854)

Schoterland

Infrastructuur
- Schoterlandse Compagnonsvaart tot aan Hoornsterzwaag
- Schoterlandseweg tot aan Hoornsterzwaag

Bebouwing
- lintbebouwing aan Schoterlandse Compagnonsvaart
- lintbebouwing aan de Schoterlandseweg
- verdichting lintbebouwing rond kernen
- onderkomens van turfstekers aan de wijken

Grondgebruik
- veen tussen Schoterlandse Compagnonsvaart en Schoterlandseweg tot aan Hoornsterzwaag
- afgegraven veen in gebruik genomen als weidegronden

Plaats Heerenveen

Bebouwing
- verdichting bebouwing in de bocht tussen de Herensloot en Schoterlandse Compagnonsvaart
- verdichting bebouwing aan de Dracht, Herenwal en Fok

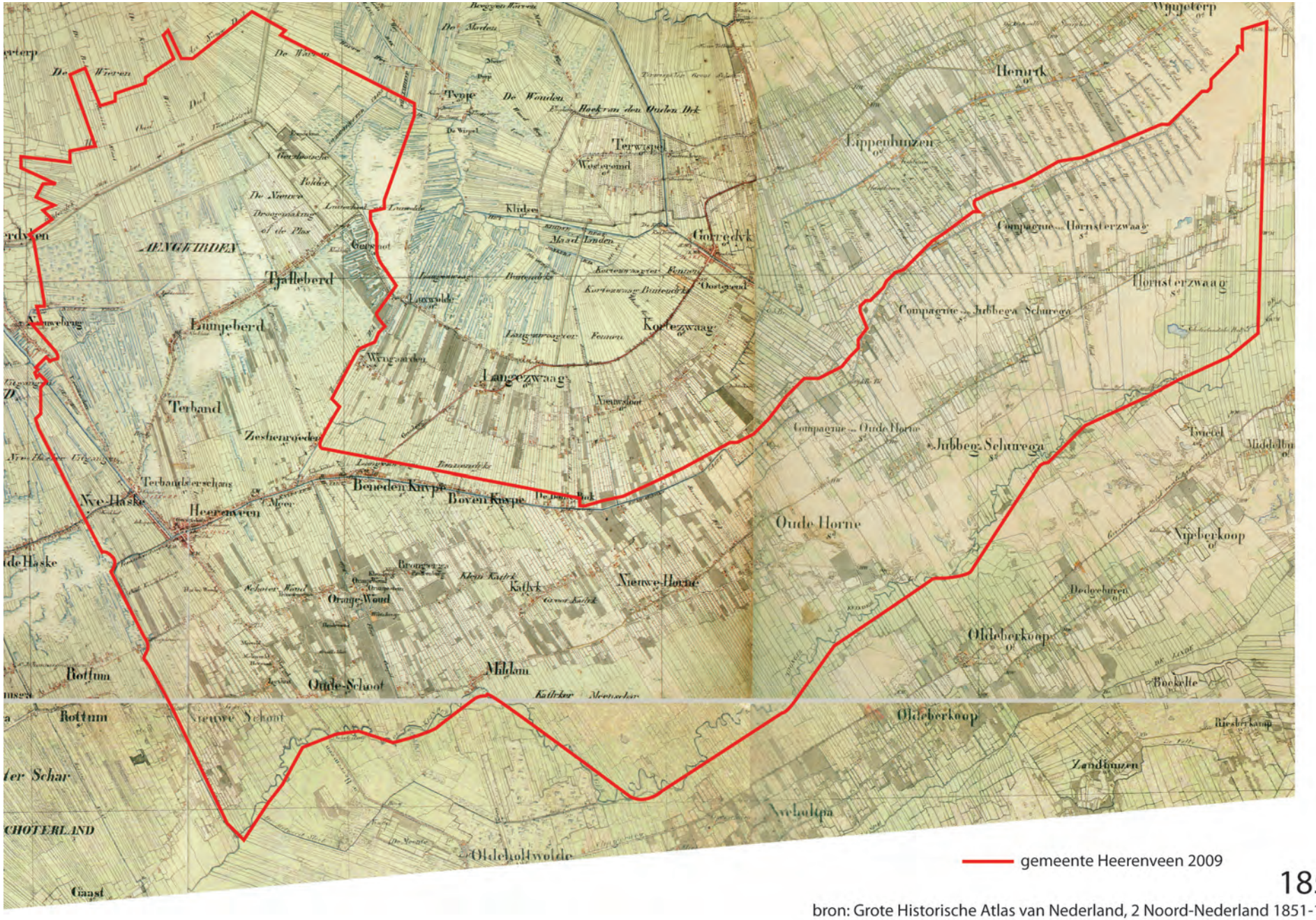

1850

bron: Grote Historische Atlas van Nederland, 2 Noord-Nederland 1851-1855

<

Het station van de Staatsspoorwegen in Heerenveen, 1900. Aan de spoorlijn van Arnhem naar Leeuwarden openden de Staatsspoorwegen in 1868 een station van dezelfde klasse als in Meppel en Steenwijk. Rechts staat het station van de tramlijn van Joure naar Gorredijk, geopend in 1882.

2.1.3 1850 - 1930: Bereikbaarheid Heerenveen versterkt streekfunctie

Bereikbaar Heerenveen

De basis voor de goede bereikbaarheid van het huidige Heerenveen is gelegd door de Heeren van ’t veen in 1551. Zij legden de Schoterlandse Compagnonsvaart en de Herensloot aan voor het transport van turf. Voor de Herensloot werd gekozen voor een tracé grotendeels parallel aan de doorgaande route van Zwolle naar Leeuwarden. Deze infrastructurele combinatie werd in de negentiende eeuw versterkt door de aanleg van een spoorlijn. Staatslijn A, geëxploiteerd door het Staatsspoor, verbond Arnhem met Leeuwarden en werd aangelegd tussen 1865 en 1868. Hiermee werd voorzien in een snelle verbinding van Friesland met de rest van Nederland. Het Staatsspoor bouwde in Heerenveen, net als in andere plaatsen aan de spoorlijn, een standaardstation van hetzelfde formaat als in Meppel en Steenwijk. In Friesland was alleen het station van Leeuwarden groter, wat aangeeft dat het Staatsspoor Heerenveen als een belangrijke plaats zag. In 1983 werd het oorspronkelijke station gesloopt voor de bouw van het huidige station.

Aan het einde van de negentiende eeuw bezat Nederland een fijnmazig netwerk van tramlijnen, niet zoals tegenwoordig alleen in grote steden, maar die vooral plattelandsdorpen met elkaar verbonden. De Nederlandse Tramweg Maatschappij (NTM) exploiteerde een tramnet in Friesland en aangrenzende regio’s. Op het huidige grondgebied van Heerenveen liepen twee lijnen. Eén tramlijn verbond vanaf 1882 Joure met Gorredijk via Heerenveen en de andere lijn, van Oosterwolde naar Lippenhuizen (1911), liep over de Kapellewei in meest oostelijke deel van de gemeente.[8] Beide lijnen werden kort na de Tweede Wereldoorlog opgeheven.

In twee decennia werd de bereikbaarheid van Heerenveen niet alleen door middel van spoor- en tramlijnen verbeterd, ook het vaarwegennet werd uitgebreid. De Tjonger was tot eind negentiende eeuw een riviertje met veel natuurlijke bochten, die bovendien regelmatig buiten zijn oevers trad. Tussen 1885 en 1889 werd de Tjonger rechtgetrokken tot het Tjongerkanaal, een voor scheepvaart toegankelijk vaarwater, die via de Engelenvaart aansloot op de Herensloot.

Al sinds de tijd van de turfhandel was Heerenveen goed bereikbaar en kreeg de plaats een streekfunctie. Deze werd nog duidelijker vanaf de late negentiende eeuw toen er scholen, een ziekenhuis, een wedstrijdijsbaan en voetbalstadion werden gebouwd.[9] Bovendien was Heerenveen ook een bestuurlijk centrum omdat de gemeentehuizen van zowel Aengwirden als Schoterland, ieder binnen hun eigen grenzen, in de plaats Heerenveen lagen.

<<
De tram van Oosterwolde naar Lippenhuizen (1911) stak in het meest oostelijke deel van het huidige gemeente Heerenveen de Schoterlandse Compagnonsvaart over. Deze betonnen brug herinnert aan deze tramlijn.

<
Eind negentiende eeuw werd het kronkelende riviertje Tjonger rechtgetrokken en geschikt gemaakt voor scheepvaart.

Van turf naar landbouw en industrie

Nadat in de tweede helft van de negentiende eeuw de afgegraven veengronden in Aengwirden waren ingepolderd, raakte rond 1900 ook het veen in Schoterland uitgeput. Bovendien was steenkool landelijk in opkomst als brandstof, zodat de laatste en moeilijk te ontginnen veengronden ongemoeid bleven. In de decennia hiervoor verplaatste het zwaartepunt van de economie van Heerenveen al langzaam van turf richting landbouw, na 1900 werd de landbouw dominant.

De overgang naar landbouw betekende nieuwe bebouwing. In de Veenpolders, aan de Compagnonsvaart en aan de wijken verrees een verscheidenheid aan boerderijen, van zeer bescheiden keuterboerderijtjes tot aan indrukwekkende herenboerderijen. Daarnaast was er ook behoefte aan speciale voorzieningen. Op het grondgebied van de huidige gemeente Heerenveen werden vijf zuivelfabrieken gebouwd, die de melk van de koeien verwerkte. De fabrieken stonden aan de Compagnonsvaart (Bovenknijpe, Bontebok en Hoornsterzwaag), aan de Schoterlandseweg (Jubbega) en aan de Aengwirderweg (Luinjeberd).

Turfstekers verhuisden de afgelopen eeuwen steeds mee met het veen. Als de veengronden waren uitgeput, verhuisden ze naar het naastgelegen veengebied. Nadat in Schoterland het veen afgegraven was, konden ze echter nergens naar toe, omdat overal in de wijde omgeving het veen uitgeput was. De turfstekers verlieten hun onderkomens aan de wijken en vestigden zich in de dorpen aan de Compagnonsvaart, aan de Schoterlandseweg en aan de Aengwirderweg. De landbouw voorzag niet in voldoende werkgelegenheid, maar werd voor een deel aangevuld met werkgelegenheid in de zeer jonge industrieën van Heerenveen. Vanwege de gunstige ligging aan land-, water- en spoorwegen had Heerenveen een voorsprong op andere Friese steden en dorpen wat betreft mogelijkheden voor industrialisatie. Begin twintigste eeuw was er fietsfabriek Batavus (1904), ontstaan uit een winkel met uurwerken en naaimachines, Vetsmelterij Smilde die sinds 1902 Natura rundvet produceerde en Rijtuig- en Wagenmakerij Hainje (1907), later bekend als fabrikant van stadsbussen.[10] Een andere tak van

<<<<<<
Ziekenhuis aan de Thialfweg, 1938. Sinds het begin van de twintigste eeuw had Heerenveen een ziekenhuis met een sterke streekfunctie. In de jaren dertig werd een nieuw ziekenhuis gebouwd door architect A. Baart. [Tresoar]

<<<<<
De Schoterlandse Compagnonsvaart, begin twintigste eeuw. Na de veenontginning is de grond aan de vaart in gebruik genomen als landbouwgrond, met boerderijen aan de vaart. [Tresoar]

<<<<
Zuivelfabriek ‘Ons Belang’ in Jubbega-Hoornsterzwaag, begin twintigste eeuw. De landbouw bestond in Heerenveen voornamelijk uit veeteelt, zodat er behoefte ontstond aan nieuwe voorzieningen als zuivelfabrieken. [Tresoar]

<<<
Fabriek voor schaatsen en fietsen ‘Batavus’ aan de Parallelweg, omstreeks 1955. In 1960 verhuisde Batavus naar een nieuw pand in zuidelijk Heerenveen. [Tresoar]

<<
Verpakking van gesmolten rundvet van het merk Natura. De Vetsmelterij Smilde lanceerde het merk Natura in 1902. [Museum Willem van Haren]

<
Uitbreidingsplan Heerenveen (Aengwirden), 1931. Omdat de plaats Heerenveen op het grondgebied van drie gemeenten lag, werden aparte uitbreidingsplannen gemaakt. Voor het deel in Aengwirden werd kort voor de oprichting van de nieuwe gemeente Heerenveen nog een plan gemaakt. [Tresoar]

industrie in Heerenveen, het baggeren, was nog een overblijfsel van de turfhandel. Bedrijven als Boltje, Dikkerboom, Krikke en Waterlander hielden zich hier mee bezig.[11]
De industrie concentreerde zich rond de kern Heerenveen en landbouw bleef dominant in het buitengebied binnen de huidige gemeentegrenzen.
De trek van turfstekers naar Heerenveen en de toenemende industrialisatie en handel dwongen Heerenveen tot uitbreiden. Hoewel de plaats formeel nog steeds op het grondgebied van drie gemeenten lag, was dit geen belemmering voor uitbreidingen. Het zwaartepunt lag nog steeds in de binnenbocht van de Heeresloot en Schoterlandse Compagnonsvaart, maar de lintbebouwing aan deze waterwegen en aan de weg naar Zwolle groeide steeds verder en werd tegelijkertijd steeds dichter. Ook achter de linten verrees langzaam bebouwing, voornamelijk woningen. Voor deze uitbreidingen, vooral in de jaren twintig van de twintigste eeuw, werden voor aparte plannen gemaakt, strikt gescheiden door de gemeentegrenzen: Heerenveen (Aengwirden) en Heerenveen (Schoterland).[12]

Situatie 1930

Wijzigingen ten opzichte van 1850

Aengwirden

Infrastructuur
- aanleg spoorlijn Arnhem-Leeuwarden (1865-1868)
- aanleg Bornego

Bebouwing
- verdichting van lintbebouwing aan Aengwirderweg
- lintbebouwing aan Bornego

Grondgebruik
- landbouw

Schoterland

Infrastructuur
- aanleg spoorlijn Arnhem-Leeuwarden (1865-1868)
- aanleg tramlijn Joure-Gorredijk via Heerenveen (1882)
- kanalisatie Tjonger (1885-1889)
- aanleg tramlijn Oosterwolde-Lippenhuizen via Heerenveen (1911)
- verbetering noord-oost-verbindingen

Bebouwing
- verdichting lintbebouwing
- uitbreiding Oranjewoud in westelijke richting

Grondgebruik
- landbouw

Plaats Heerenveen

Bebouwing
- uitbreiding bebouwing aan de Dracht, Herenwal en Fok
- industrialisatie

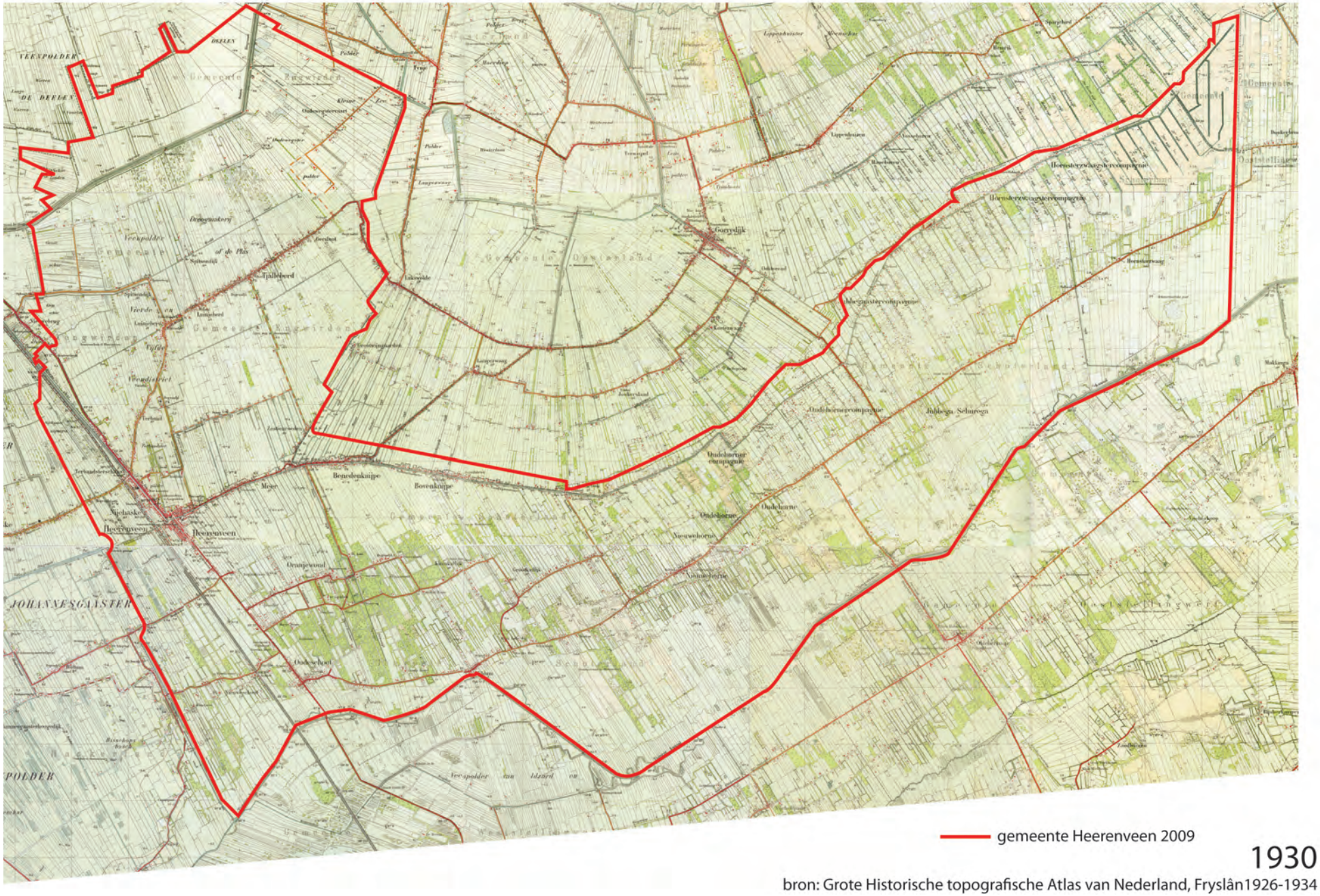

1930

bron: Grote Historische topografische Atlas van Nederland, Fryslân1926-1934

<
Crackstate, omstreeks 1933. Tot 1934 was Crackstate in gebruik als gemeentehuis voor de gemeente Aengwirden. [Tresoar]

<
Oenemastate, omstreeks 1916. Tot 1934 was Oenemastate in gebruik als gemeentehuis voor de gemeente Schoterland. [Tresoar]

2.1.4 1930 - 1971: Nieuwe gemeente ontwikkelt in stad en op platteland

Een nieuwe gemeente breidt uit

De vreemde situatie dat de plaats Heerenveen verdeeld lag over het grondgebied van drie gemeenten was in de negentiende eeuw al aanleiding voor plannen om van Heerenveen één gemeente te maken met een eigen bestuur en eigen gemeentehuis. Het ongemak van twee gemeentehuizen (van Aengwirden en Schoterland) in één plaats (Heerenveen) leidde blijkbaar tot weinig problemen, want het zou nog een eeuw duren voordat het voorstel van het Comité Heerenveen Eén werd aangenomen. Het comité stelde in 1930 voor Aengwirden en Schoterland samen te voegen en de grens met Haskerland te wijzigen. Op 28 juni 1934 werden de grenzen van de nieuwe gemeente Heerenveen bevestigd met een handtekening van koningin Wilhelmina. Heerenveen bestond toen uit Aengwirden, het oostelijk deel van Schoterland en een oostelijk reepje Haskerland.[13] Sindsdien zijn er enkele kleine grenswijzigingen geweest, maar globaal zijn de huidige grenzen gelijk aan die van 1934.

De nieuwe gemeente Heerenveen telde bij de oprichting ruim 20.000 inwoners, waarmee de gemeente volgens de Woningwet verplicht was een uitbreidingsplan op te stellen.[14] In 1937 begon de dienst Gemeentewerken met het voorbereiden van een uitbreidingsplan. Het plan was van bescheiden omvang, één deel vulde de bestaande bebouwing aan tot de Thialfweg en Zonnebloemstraat en een tweede deel was een plan voor bebouwing achter de Burgemeester Falkenaweg, en was voornamelijk gericht op woningbouw. Industrie en recreatie werden niet opgenomen als bestemmingen.[15] Een groter ontwerpgebied was niet nodig omdat de bevolking maar langzaam groeide.[16] Bovendien had Rijkswaterstaat plannen voor het maken van een doorgaande route tussen Zwolle en Leeuwarden oostelijk van de kern van Heerenveen. Na de Tweede Wereldoorlog stond de omlegging van de rijksweg van Zwolle naar Leeuwarden (A32) vast. Daarnaast had Rijkswaterstaat nog een rijksweg gepland van west naar oost, die de omgelegde rijksweg zou kruisen ten noordoosten van Heerenveen. Een groot verkeersplein bij Terband zou beide rijkswegen verbinden. Het verkeersplein werd geopend in 1953 en de omlegging van de rijksweg Zwolle-Leeuwarden was voltooid in 1957.[17] Voor de gemeente Heerenveen waren de plannen van Rijkswaterstaat en een toegenomen groei van de bevolking aanleiding om het vooroorlogse uitbreidingsplan te herzien, omdat er nu een afgerond geheel gemaakt kon worden tussen spoorlijn en rijksweg.
Bovendien besefte de gemeente dat industrieterreinen in de toekomst nodig konden zijn: 'Met name voor de plaats Heerenveen en naaste omgeving mag, in verband met haar ligging ten opzichte van belangrijke land- en waterwegen, met mogelijkheid tot spooraansluiting een niet

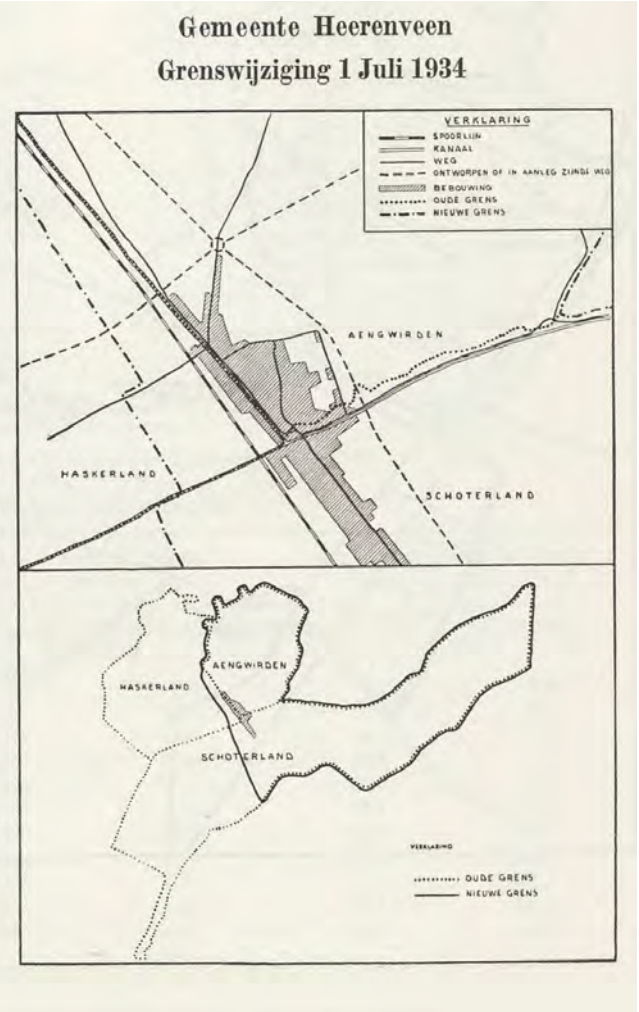

^

Kaart van de nieuw te vormen gemeente Heerenveen, 1934. [Kooiker 1954]

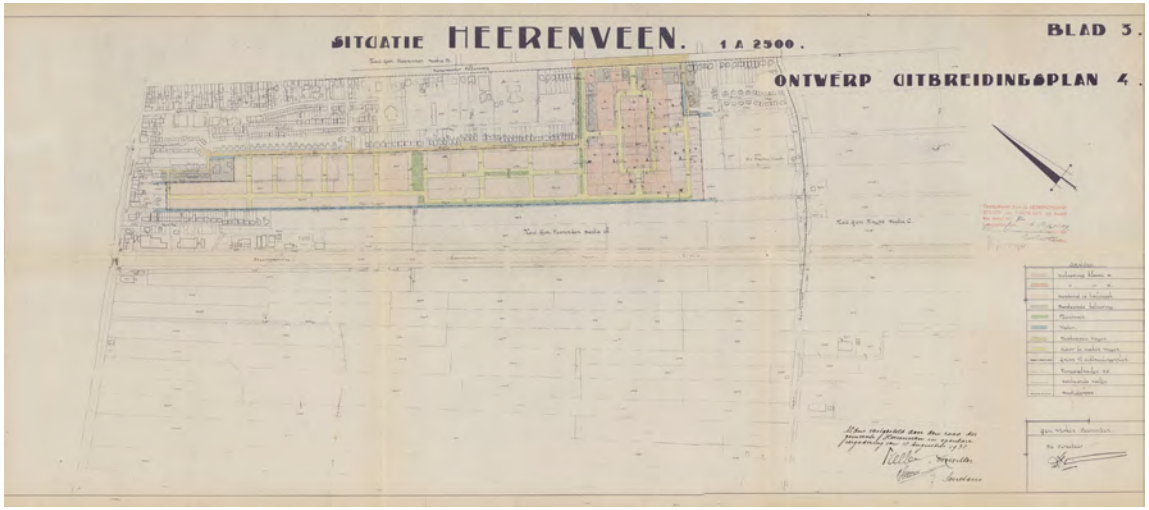

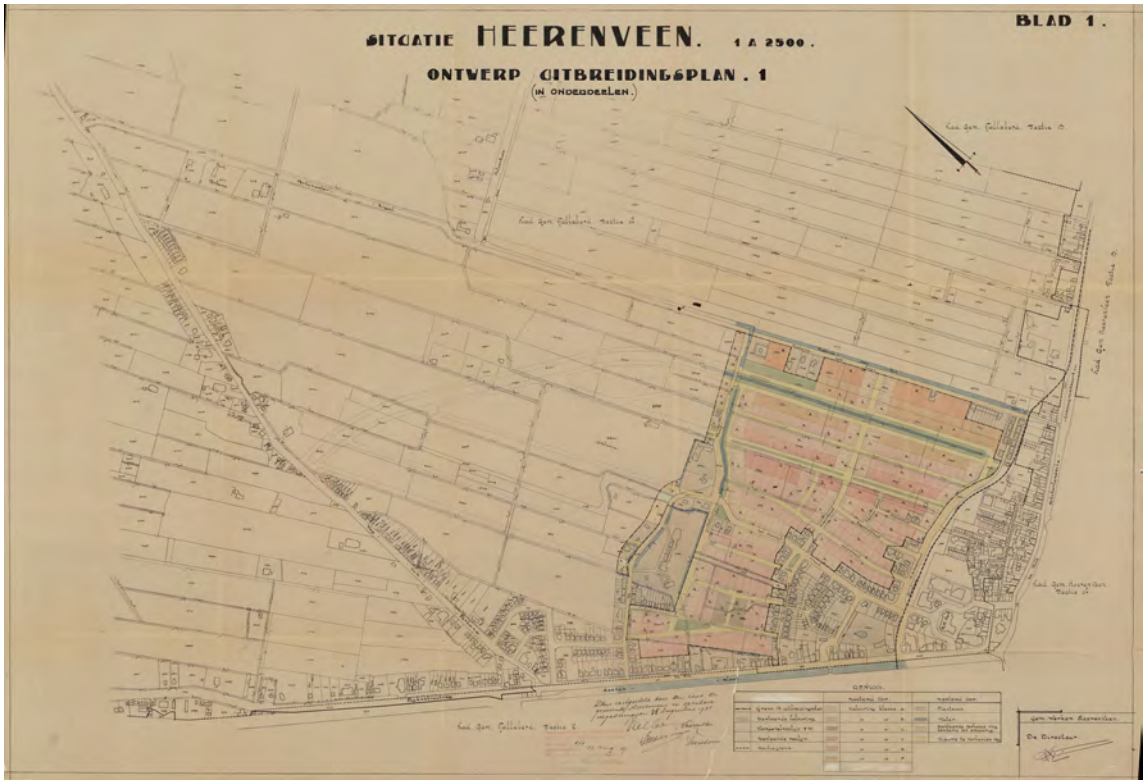

<<
Ontwerp Uitbreidingsplan 1, 1937. Vastgesteld in gemeenteraad in 1938, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten in 1939.
In het uitbreidingsplan in de bocht van de Heeresloot en Schoterlandse Compagnonsvaart is de belangrijkste bestemming woningbouw. Voor industrie of recreatie worden geen terreinen gereserveerd, omdat industrie niet verwacht wordt en voor recreatie de Hepkema-bosjes in de buurt zijn. [Tresoar]
<
Ontwerp Uitbreidingsplan 3 en 4, 1937. Vastgesteld in gemeenteraad in 1938, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten in 1939.
Uitbreidingsplan voor de terreinen achter de Burgemeester Falkenaweg, aan de oost- en westzijde. De belangrijkste bestemming is woningbouw, met enkele kleine plantsoenen. [Tresoar]

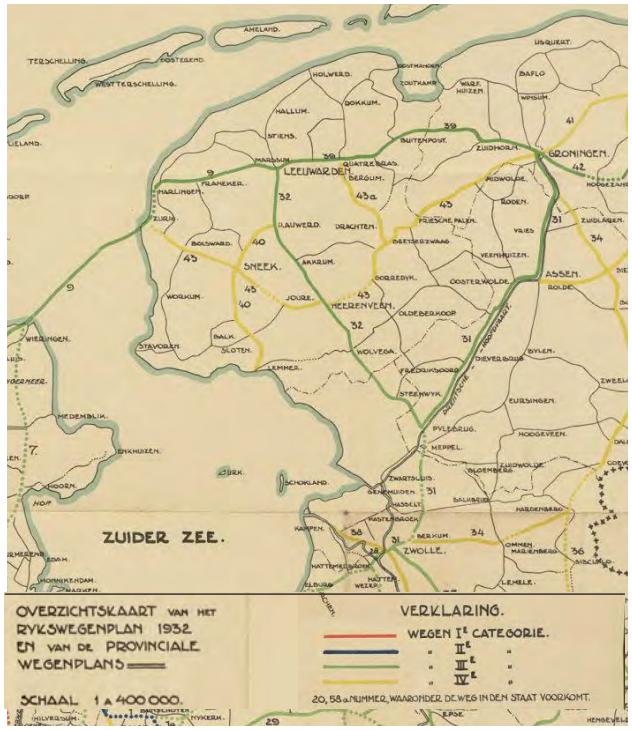

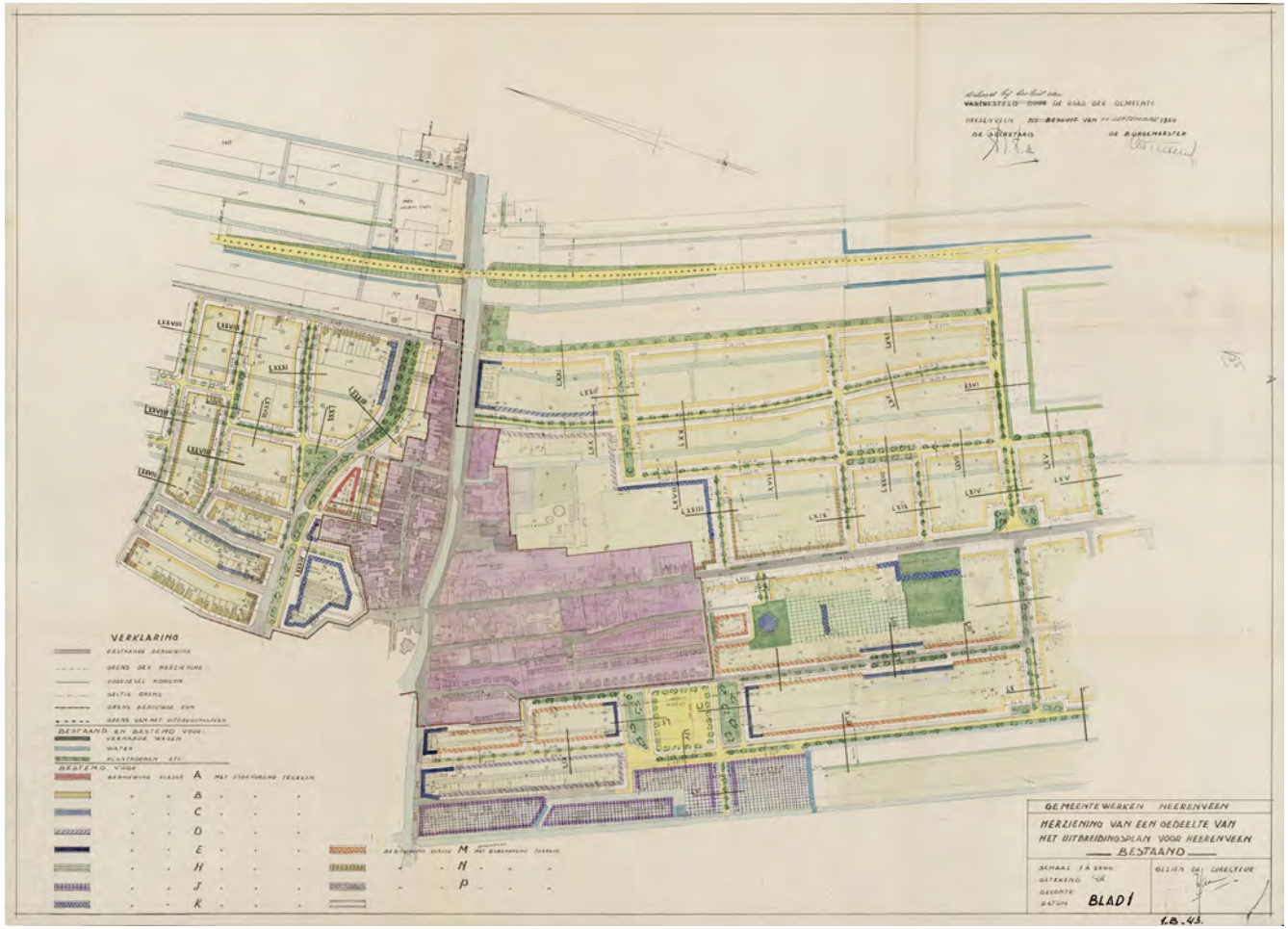

<
Overzichtskaart van het Rijkswegenplan, 1932. Voor het tracé Zwolle-Leeuwarden werd de bestaande route opgewaardeerd tot een rijksweg van de derde categorie en voor het tracé van Sneek naar Groningen via Heerenveen was een rijksweg van de vierde categorie gepland. [http://www.autosnelwegen.nl]

^
Uitbreidingsplan voor Heerenveen, 1950. Het oorspronkelijke uitbreidingsplan diende als basis voor een herziening. Tussen de geplande rijksweg Zwolle-Leeuwarden (vlak langs Huize Voormeer) en het spoor wordt Heerenveen als een afgerond geheel ontworpen. [Tresoar]

onbelangrijke uitbreiding van industrie worden verwacht; bovendien is de noodige arbeidsreserve aanwezig.' [18] Dit betekende ruimte voor de bestemmingen industrie en woningbouw voor industriearbeiders. Daarnaast erkende de gemeente dat de open lintbebouwing in het buitengebied van waarde was voor het landelijk karakter en dat in het uitbreidingsplan regels moesten worden opgesteld voor nieuwbouw in de linten.
Het uitbreidingsplan werd in 1947 opgesteld door de Dienst Gemeentewerken, met de architect A. Baart uit Leeuwarden als adviseur. Het plan in hoofdzaken bestond uit een groot aantal plannen in onderdelen, voor alle dorpen in de gemeente. Tot ver in de jaren vijftig waren deze plannen de basis voor de uitbreidingen in zowel de kern Heerenveen als in de dorpen in het buitengebied, waarbij het harmonieus aanhelen en afronden van de bestaande lintbebouwing steeds voorop stond. Voor een uitgebreide beschrijving van de naoorlogse uitbreidingen van de kern Heerenveen wordt verwezen naar § 2.3.9 (beschrijving gebied 8: naoorlogse uitbreiding).

In 1954 publiceerde het Economisch-Technologisch Instituut voor Friesland een onderzoek naar de ontwikkeling van Heerenveen.[19] Het instituut schetste een weinig rooskleurig beeld: de landbouw was dominant, maar bood te weinig werkgelegenheid, die ook niet zou groeien door toenemende mechanisatie. Wat betreft de nijverheid waren de gunstige vestigingsfactoren, bereikbaarheid en arbeidspotentieel, niet volledig benut, zodat deze niet sterk ontwikkeld was. Het

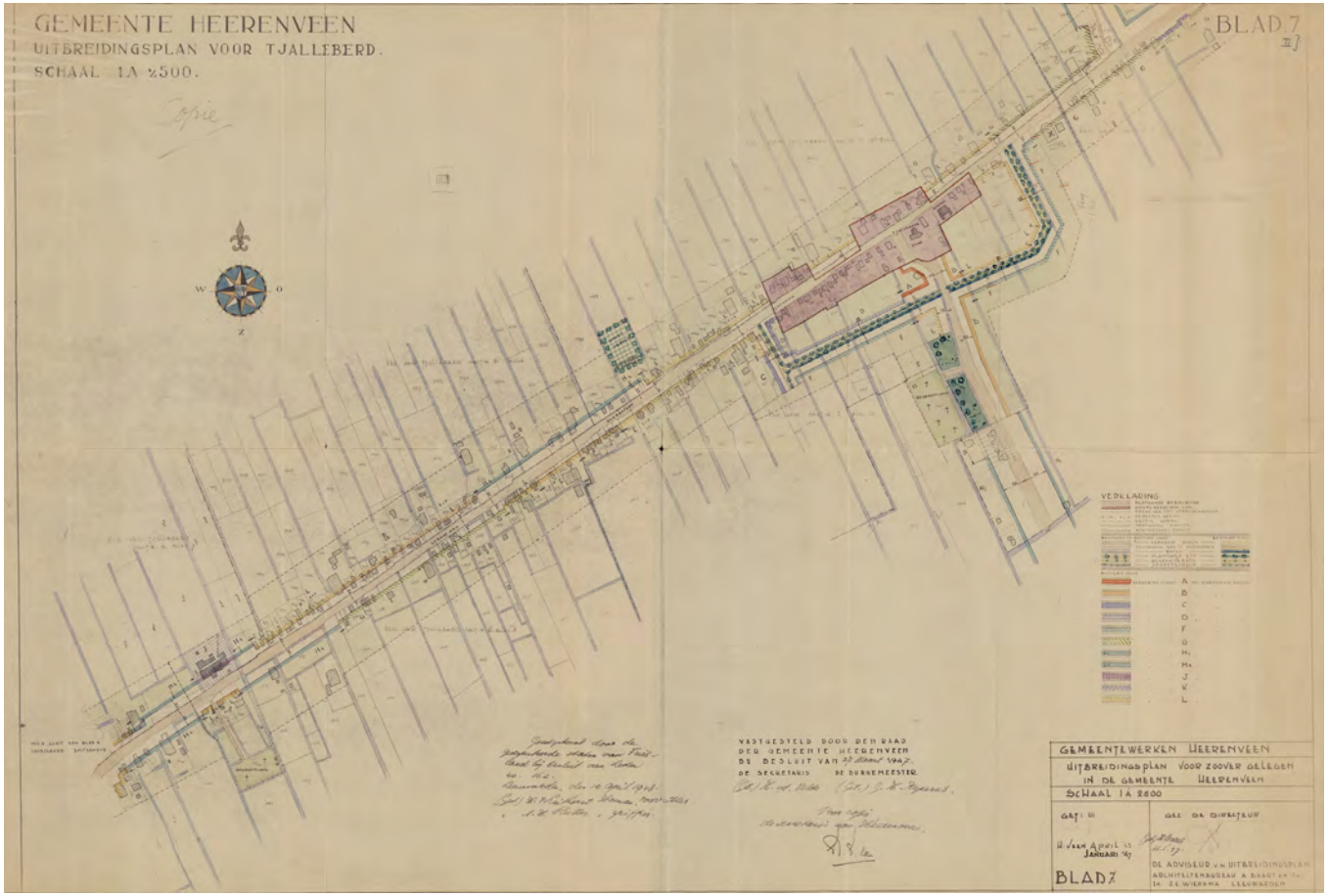

^
Gemeentewerken met adviseur A. Baart, Uitbreidingsplan voor Tjalleberd, 1947. Goedgekeurd door Gedeputeerde Staten in 1948. In het uitbreidingsplan is de rooilijn aan de Aengwirderweg bepaald en de kern vormgegeven met een dubbele bomenrij. [Tresoar]

>
De eerste naoorlogse uitbreidingen van de kern Heerenveen: een lob ten noorden van de kern en een langgerekte wijk ten zuiden ervan, luchtfoto 1951. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

gevolg was een grote werkeloosheid in de jaren dertig en na een korte naoorlogse periode van voldoende werkgelegenheid, nam de werkloosheid gestaag weer toe. Volgens het instituut waren er drie perspectieven: werkloosheid, emigratie en uitbreiden van de nijverheid. Het laatste had uiteraard de voorkeur. Als motor achter de groei van de nijverheid noemde het instituut nogmaals de gunstige vestigingsfactoren en ‘terwijl de aantrekkelijkheid van Heerenveen als woonplaats ook niet uit het oog verloren moet worden.’[20]
Aan de plaats Heerenveen als aantrekkelijke woonplaats werd hard gewerkt in de jaren vijftig. De gemeente nam hiervoor een Rotterdams architectenbureau in de arm: Kuiper Gouwetor De Ranitz Bleeker. Zij gaven advies bij de verschillende deelplannen. Ook waren ze betrokken bij de plannen voor de uitbreiding van Heerenveen in de jaren zestig, nadat in 1959 het besluit was genomen om ten westen van het spoor uit te breiden.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de grens tussen de hoofdplaats Heerenveen en het buitengebied steeds minder scherp. Linten als de Schoterlandse Compagnonsvaart en Schoterlandseweg raakten nabij de kern Heerenveen steeds dichter bebouwd en steeds drukker met verkeer. In de jaren twintig was nog een poging gedaan de Compagnonsvaart geschikt te maken voor schepen tot 60 ton, maar al gauw bleek dit tevergeefs: de schepen werden zwaarder en namen alternatieve routes. De Compagnonsvaart werd steeds belangrijker als verkeersweg, maar voldeed met de smalle wegen en bruggetjes niet aan de eisen van het moderne verkeer. Uiteindelijk werd eind jaren zestig tussen Huize Voormeer en het dorp De Knipe de Schoterlandse Compagnonsvaart gedempt en ingericht als verkeersweg.

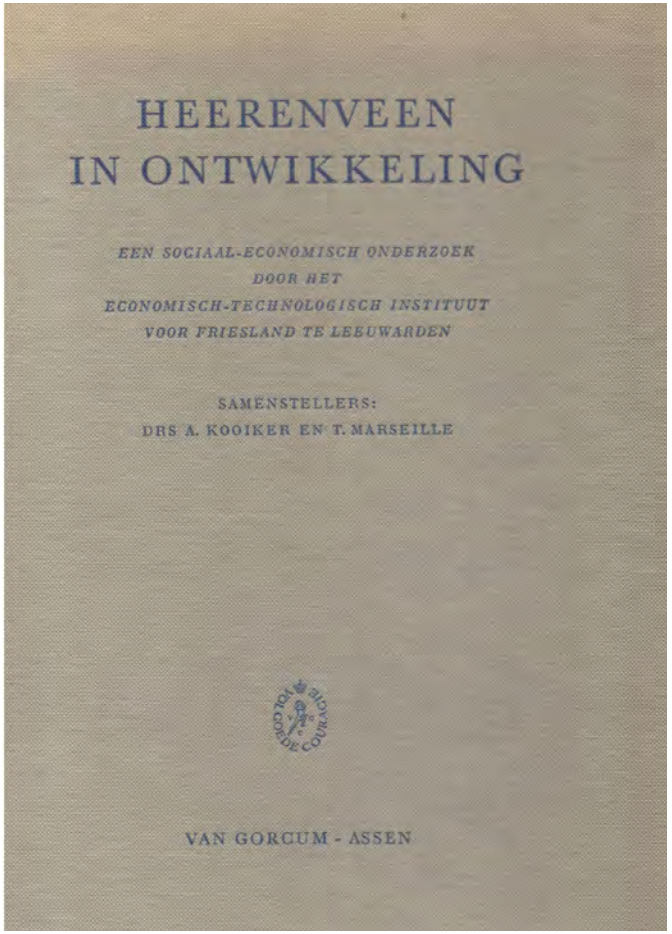

^>
Het Economisch-Technologisch Instituut voor Friesland deed onderzoek naar de ontwikkeling van Heerenveen. De resultaten werden gepubliceerd in 1954. [Kooiker 1954]

BIJLAGE 31

Gemeente Heerenveen - Loop der bevolking 1850 - 1950

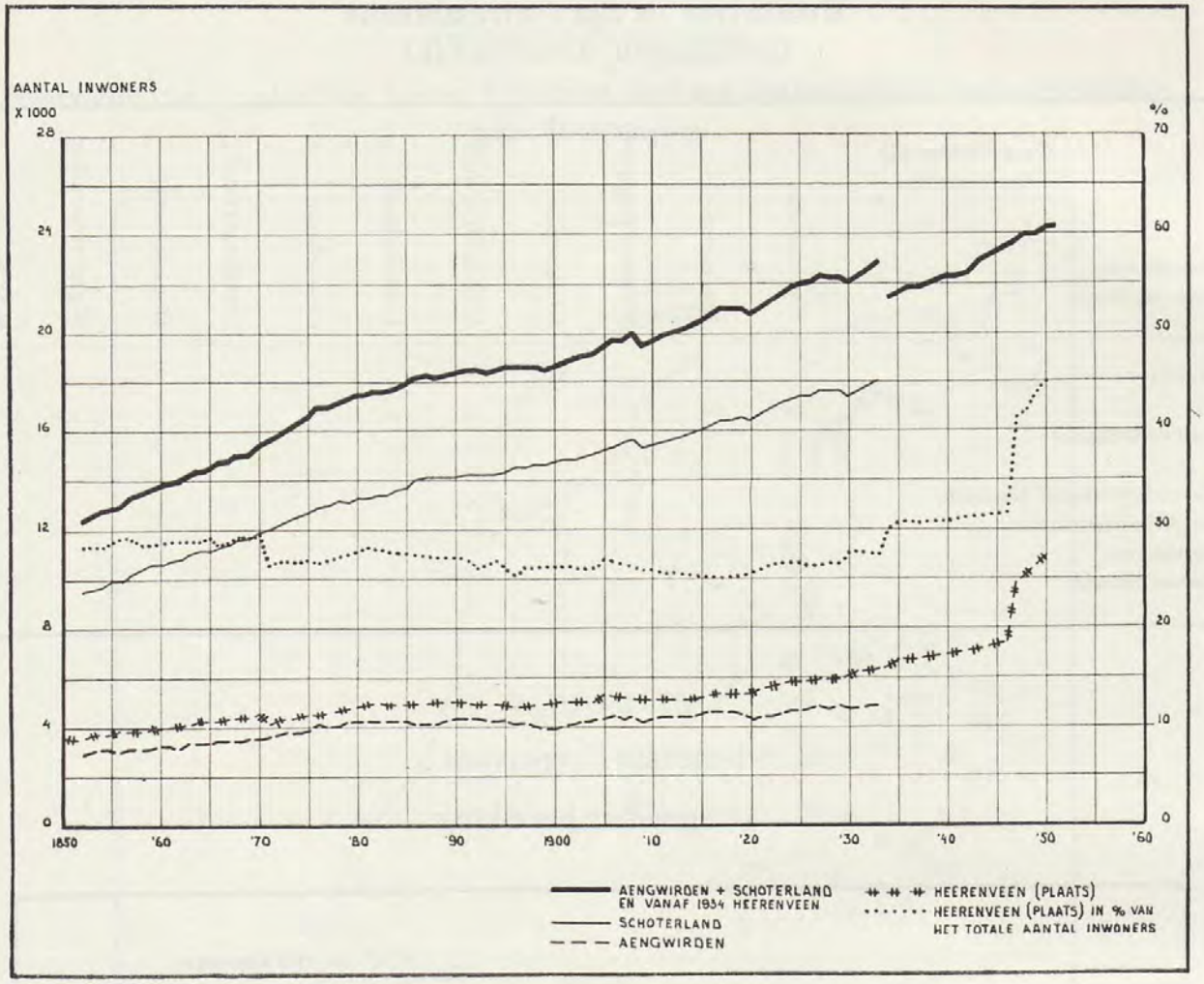

Ruilverkavelingen

Ruimtelijke ontwikkelingen vonden niet alleen plaats in de kern Heerenveen, ook voor het buitengebied werden ingrijpende veranderingen gepland: ruilverkavelingen. Al voor de Tweede Wereldoorlog vonden ruilverkavelingen plaats, maar pas na de oorlog op grotere schaal. Het doel was tweeledig. Enerzijds speelden economisch-emotionele motieven een rol: maximalisatie van landbouwopbrengsten gecombineerd met de angst voor een nieuwe hongerwinter. Anderzijds waren er sociaal-hygiënische motieven: sanering van het platteland tot een overzichtelijk en opgeruimd gebied met grote akkers, rechte asfaltwegen en een beheersbaar waterpeil. De boeren stemden in met de ruilverkaveling, maar natuurbeschermers hadden hun reserves. Daarom werd in het landschapsplan, onderdeel van het ruilverkavelingsplan, rekening gehouden met de landschappelijke karakteristieken van een gebied, hoewel een economisch landschap uiteindelijk voorop stond.[21]

Op het oostelijk deel van het grondgebied van de gemeente Heerenveen werden twee ruilverkavelingen uitgevoerd, Ruilverkaveling Jubbega-Schurega (1967) en Ruilverkaveling Midden-Tjonger (1969).[22] De aanleidingen waren voor beide gebieden gelijk: te kleine percelen voor groeiende bedrijven, regelmatige wateroverlast en een slechte ontsluiting. Behalve een herverdeling van land in grote percelen, een beheersbaar waterpeil door gemalen en een uitbreiding van het wegennet, maakte kortopruiming aan de wijken in Jubbega-Schurega ook onderdeel uit van de plannen.

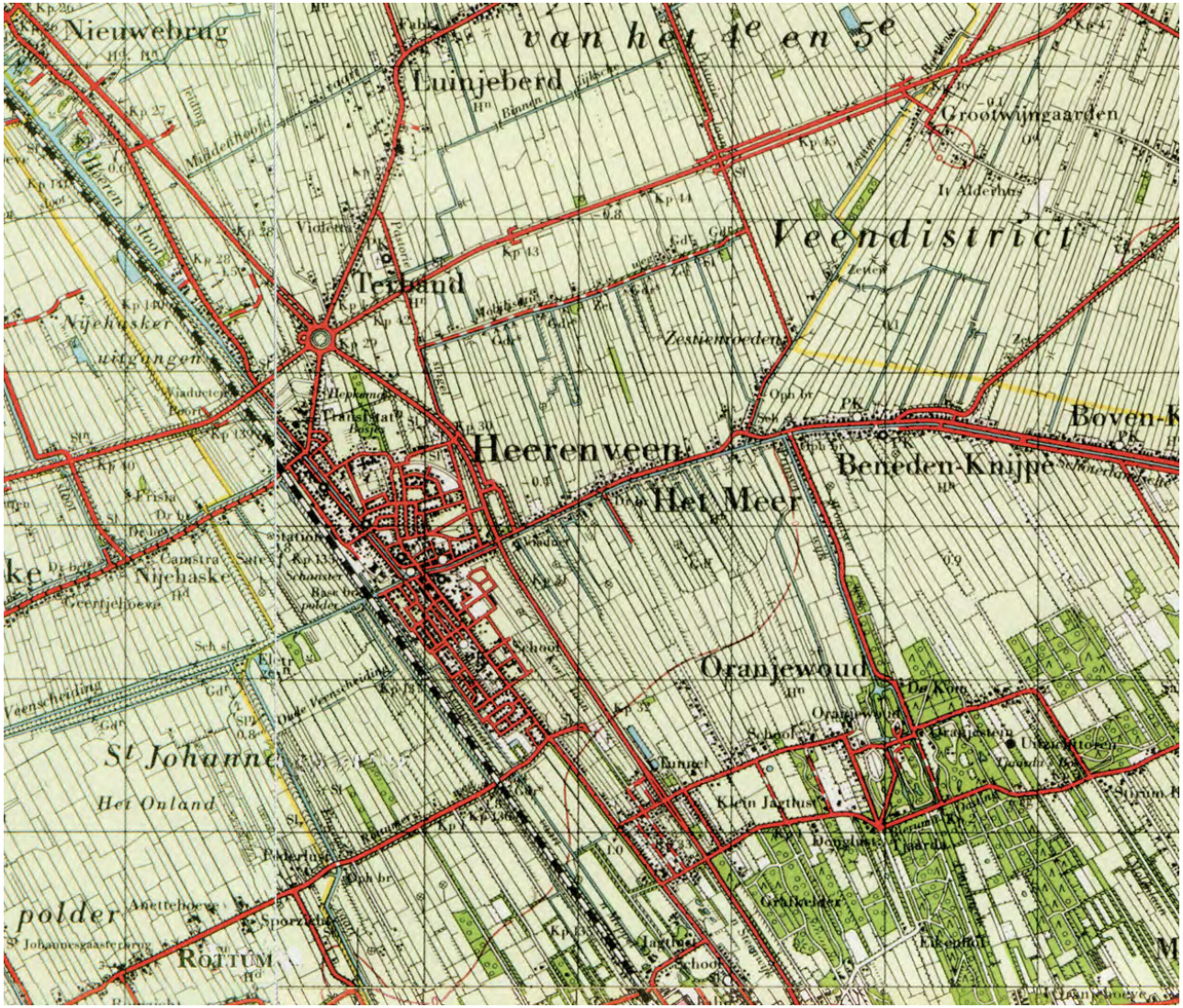

^
Heerenveen in 1959. [Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965]

<
Ruilverkaveling Jubbega-Schurega, Landschapsplan, 1967. Verspreid over het hele gebied zijn nieuwe bospercelen gepland, met nadruk rond de kernen Jubbegaastercompagnie en Oudehorne (donkergroen). Daarnaast worden ook enkele percelen ingezaaid met heide (oranje).[Rapport betreffende ruilverkaveling Jubbega – Schurega 1967]

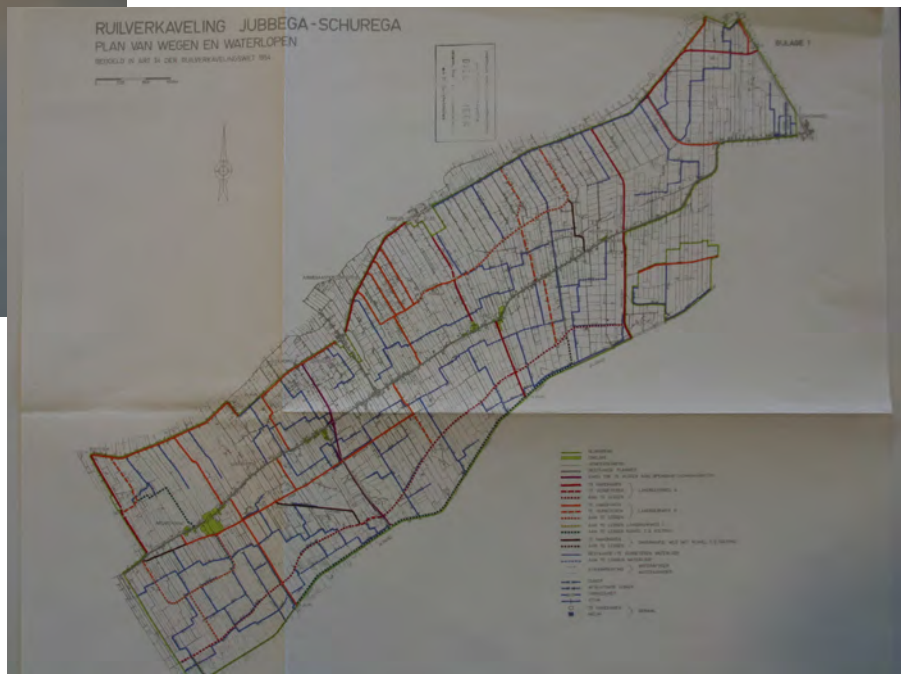

>
Ruilverkaveling Jubbega-Schurega, Plan van wegen en waterlopen, 1967. De gestippelde lijnen zijn nieuw aan te leggen of te verbeteren wegen of waterlopen. [Rapport betreffende ruilverkaveling Jubbega – Schurega 1967]

<
Ruilverkaveling Midden-Tjonger, Landschapsplan, 1969. De gestippelde lijnen zijn nieuw aan te leggen of te verbeteren wegen of waterlopen. [Rapport betreffende ruilverkaveling Midden-Tjonger 1969]

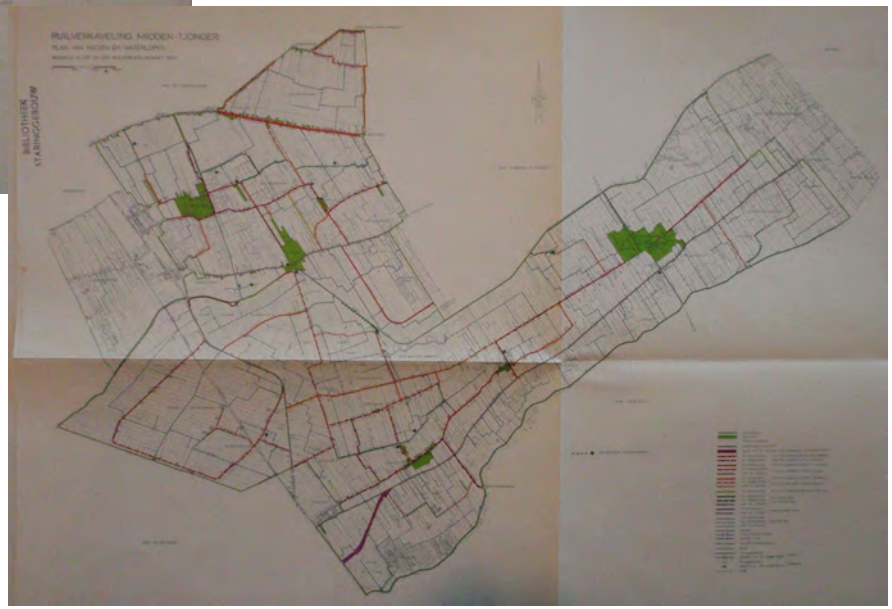

>
Ruilverkaveling Midden-Tjonger, Landschapsplan, 1969. In het gebied worden veel bestaande elementen als bos, bomen en struiken gehandhaafd. [Rapport betreffende ruilverkaveling Midden-Tjonger 1969]

Situatie 1971

Wijzigingen ten opzichte van 1930

Aengwirden

Infrastructuur
- aanleg rijksweg Zwolle-Leeuwarden (A32) (1953-1956)
- aanleg rijksweg Sneek-Groningen (A7) (1950-1956)

Bebouwing
- verdichting van lintbebouwing

Grondgebruik
- geen wijzigingen

Schoterland

Infrastructuur
- demping Schoterlandse Compagnonsvaart tussen Voormeer en De Knipe

Bebouwing
- verdichting lintbebouwing
- verdichting Oranjewoud

Grondgebruik
- geen wijzigingen

Plaats Heerenveen

Bebouwing
- afronding uitbreiding tussen spoorlijn en rijksweg
- uitbreiding ten westen van spoor
- aansluiting op bebouwing Oudeschoot

De Warren
Tijnje
De Deelen
Oudewegstervaart
Terwispel
Lippenhuizen
Hemrik
Sparjebird
Moskou
Wijnjeterperverlaat
Hemrikerverlaat
Vosseburen
Haneburen
Hoornsterzwaagcompagnie
Gersloot
Tjalleberd
Luxwoude
Spitsendijk
Gorredijk
Jubbega
(3e sluis)
Hoornsterzwaag
Nieuwe Vaart
Groot Wijngaarden
Luinjeberd
Terband
Langezwaag
Jonkersland
Knijpe
Bovenknijpe
Bontebok
Oudehorne
Jubbega
Makkinga
Twijtel
Middelburen
Prikkendam
Delleburen
HEERENVEEN
Schoterlandse
Compagnonsvaart
Oranjewoud
Pauwenburg
Oranjestein
ORANJEWOUD
Katlijk
Nieuwehorne
Nijeberkoop
De Boshoeve
Oldeberkoop
Molenbos
Boekelte
Koepelbos
Linde
Rottum
Nieuweschoot
Mildam
Tjonger kanaal
N 90
Zandhuizen
Nijeholtpade
gemeente Heerenveen 2009
1971
bron: ANWB toeristenkaart Friesland

2.1.5 Literatuur, archieven en noten

Literatuur

A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, deel 1,* Gorinchem 1839.

A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, deel 5,* Gorinchem 1844.

A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, deel 10*, Gorinchem 1847.

Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965, Landsmeer 2006.

S. Bakker (red), *Vier dorpen, één streek in woord en beeld*, Luinjeberd 2003.

J.G. Blom, *Een blik in de geschiedenis van Frieslands lage venen, in: Friesche Volksalmanak voor het jaar 1893*, Leeuwarden 1892.

R. Boltendal*, De Heeren en de anderen: over de geschiedenis van de vijftigjarige gemeente Heerenveen*, Leeuwarden 1984.

Centrale cultuurtechnische commissie, *Rapport betreffende ruilverkaveling van gronden in de gemeenten Heerenveen en Ooststellingwerf, genaamd ruilverkaveling Jubbega – Schurega : 5300 ha*, Utrecht 1967.

Centrale Cultuurtechnische Commissie, *Rapport betreffende ruilverkaveling van gronden in de gemeenten Weststellingerwerf, Heerenveen, Opsterland en Ooststellingerwerf, genaamd "Midden-Tjonger" (ca 10.438 ha)*, Utrecht 1974.

J. Craandijk, *Wandelingen door Nederland, Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel*, Haarlem 1882. (Heruitgave Zaltbommel 1968)

J. Dijkstra, *Heerenveens bronnenboek: wegwijzer naar Heerenveens historie*, Heerenveen 1996.

Grote historische provincie atlas, Friesland 1853-1856, Groningen 1992.

Grote historische topografische atlas, Friesland : ±1926-1934, Tilburg 2006.

J.T. Hepkema, *Historische wandelingen door Friesland*, Leeuwarden 1970.

J. de Jong, *Heerenveen toen en nu: beeldverhaal van Nederlands oudste hoogveenkolonie*, Groningen 2003.

H. Kapma, *Heerenveen: veranderd gezicht 1900-1984*, Groningen 1984.

P. Karstkarel, *Monumentaal Friesland: een fotodocument 1890-1943*, Drachten 1989.

J. Keizer, *Heerenveen platteland en vlek*, Heerenveen 1974.
A. Kooiker, *Heerenveen in ontwikkeling: een sociaal-economisch onderzoek door het Economisch-Technologisch Instituut voor Friesland*, Assen 1954.

J.R. Kuiper, *Heerenveen in oude ansichtkaarten*, Zuidwolde 2008.

R.L.P. Mulder-Radetzky en B.H. de Vries, *Landgoed-boerderijen van Oranjewoud*, Heerenveen 2005.

F. van der Palm, *Vereeuwigd, Honderd portretten van Heerenveen en omliggende dorpen*, Heerenveen 1992.

T. Reinders, *Heerenveen verandert: veertig jaar vernieuwing in beeld*, Leeuwarden 2008.

Rijksdienst Monumentenzorg, *Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Oranjewoud, gemeente Heerenveen*, Zeist 2005.

M. Steenhuis (red), e.a., *Maakbaar landschap, De praktijk van de Nederlandse landschapsarchitectuur (1945-1972)*, Rotterdam 2009.

P. Zandhuis, *Straatnamen in Heerenveen*, Heerenveen 1998.

Archieven

Tresoar, Leeuwarden
Archief Provinciale en Gedeputeerde Staten van Friesland 1919-1961
Beeldbank

Nationaal Archief, Den Haag
Archief Beleidsterrein Landinrichting

Archief KuiperCompagnons, Rotterdam

Wageningen Universiteit, Speciale Collecties

Noten

1 A.J. van der Aa, Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, deel 5, Gorinchem 1844, pp 293-297.

2 A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, deel 8*, Gorinchem 1846, pp 606-607.

3 Rijksdienst Monumentenzorg, *Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Oranjewoud, gemeente Heerenveen*, Zeist 2005.

4 J.G. Blom, Een blik in de geschiedenis van Frieslands lage venen, in: *Friesche Volksalmanak voor het jaar 1893*, Leeuwarden 1892, pp 136-170.

5 S. Bakker (red), *Vier dorpen, één streek in woord en beeld*, Luinjeberd 2003, p 70.

6 A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, deel 10*, Gorinchem 1847, pp 287-289.

7 A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, deel 5*, Gorinchem 1844, pp 293-297.

8 Informatiebord bij de oude trambrug over de Schoterlandse Compagnonsvaart (nu Bij de Leijwei) van de lijn Oosterwolde-Lippenhuizen, ter hoogte van de Kapellewei, 2009.

9 A. Kooiker, *Heerenveen in ontwikkeling:een sociaal-economisch onderzoek door het Economisch-Technologisch Instituut voor Friesland*, Assen 1954, pp 8-10.

10 A. Kooiker, *Heerenveen in ontwikkeling: een sociaal-economisch onderzoek door het Economisch-Technologisch Instituut voor Friesland*, Assen 1954, pp 26-27.

11 A. Kooiker, *Heerenveen in ontwikkeling: een sociaal-economisch onderzoek door het Economisch-Technologisch Instituut voor Friesland*, Assen 1954, p 26.

12 Tresoar, Archief Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Friesland (1919-1961), inv.nr. 1821.

13 R. Boltendal, *De Heeren en de anderen: over de geschiedenis van de vijftigjarige gemeente Heerenveen*, Leeuwarden 1984, p 19.

14 De Woningwet van 1902 verplichtte gemeentes met meer dan 10.000 inwoners tot het opstellen van het uitbreidingsplan.

15 Toelichting bij het ontwerp uitbreidingsplan voor het gedeelte der Gemeente Heerenveen, 1938. Tresoar, Archief Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Friesland (1919-1961), inv.nr. 1845.

16 Het inwoneraantal van Heerenveen groeide van 21.643 inwoners in 1935 naar 22.170 inwoners in 1940.

17 Kaart met plan voor omlegging rijksweg om Heerenveen, 1957. Tresoar, Archief Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Friesland (1919-1961), inv.nr. 1846.

18 Toelichting behoorende bij plan van uitbreiding der gemeente Heerenveen, 1947. Tresoar, Archief Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Friesland (1919-1961), inv.nr. 1845.

19 A. Kooiker, *Heerenveen in ontwikkeling: een sociaal-economisch onderzoek door het Economisch-Technologisch Instituut voor Friesland*, Assen 1954.

20 A. Kooiker, *Heerenveen in ontwikkeling: een sociaal-economisch onderzoek door het Economisch-Technologisch Instituut voor Friesland*, Assen 1954, p 59.

21 M. Steenhuis (red), e.a., *Maakbaar landschap, De praktijk van de Nederlandse landschapsarchitectuur (1945-1972)*, Rotterdam 2009.

22 Centrale cultuurtechnische commissie, *Rapport betreffende ruilverkaveling van gronden in de gemeenten Heerenveen en Ooststellingwerf, genaamd ruilverkaveling Jubbega – Schurega : 5300 ha*, Utrecht 1967. Centrale Cultuurtechnische Commissie, *Rapport betreffende ruilverkaveling van gronden in de gemeenten Weststellingerwerf, Heerenveen, Opsterland en Ooststellingerwerf, genaamd "Midden-Tjonger" (ca 10.438 ha)*, Utrecht 1974.

2.2 Cultuurhistorische analyse

Tjepkemastraat, Heerenveen.

2.2.1 Geomorfologie

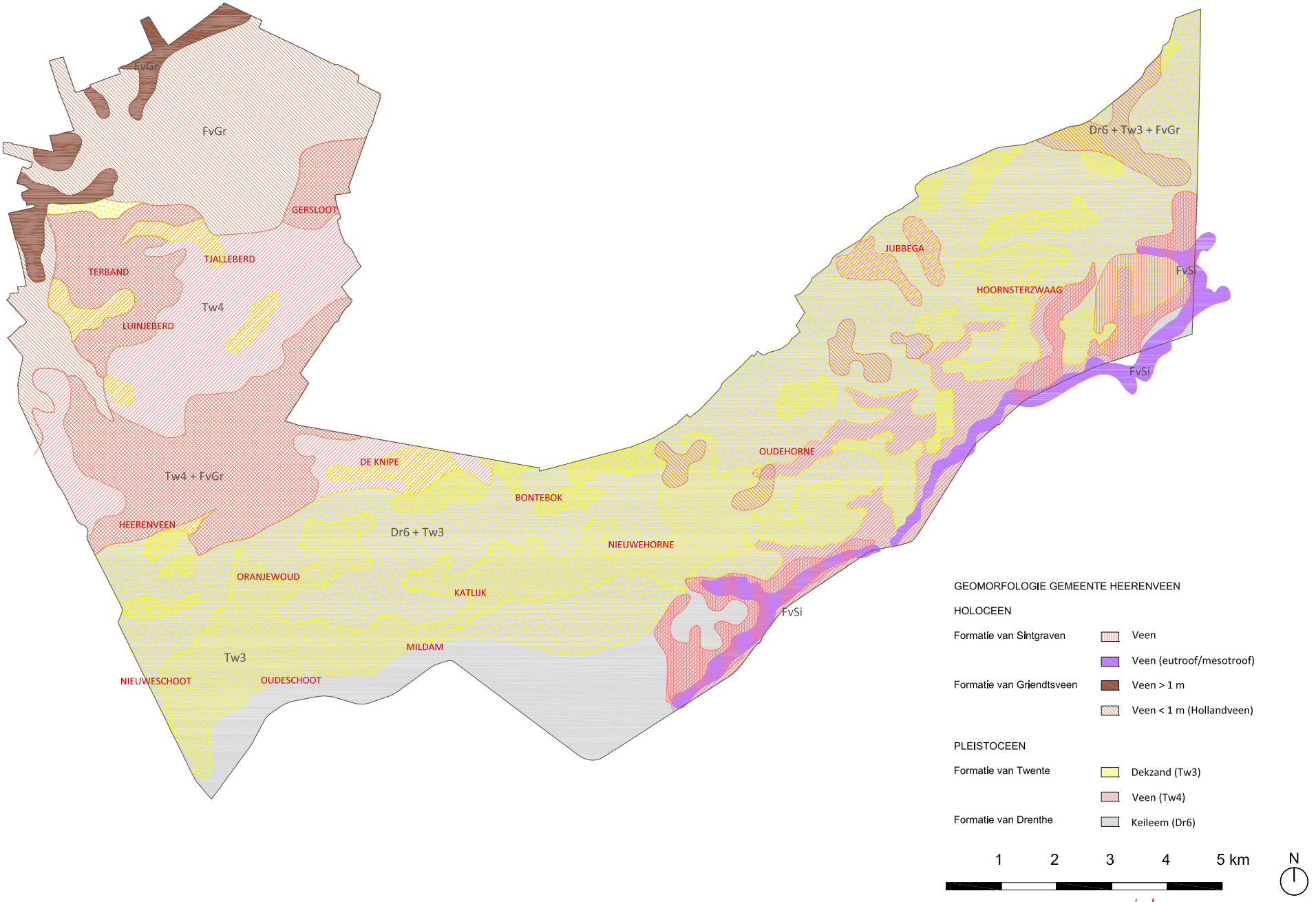

2.2.2 Landschappelijke opbouw

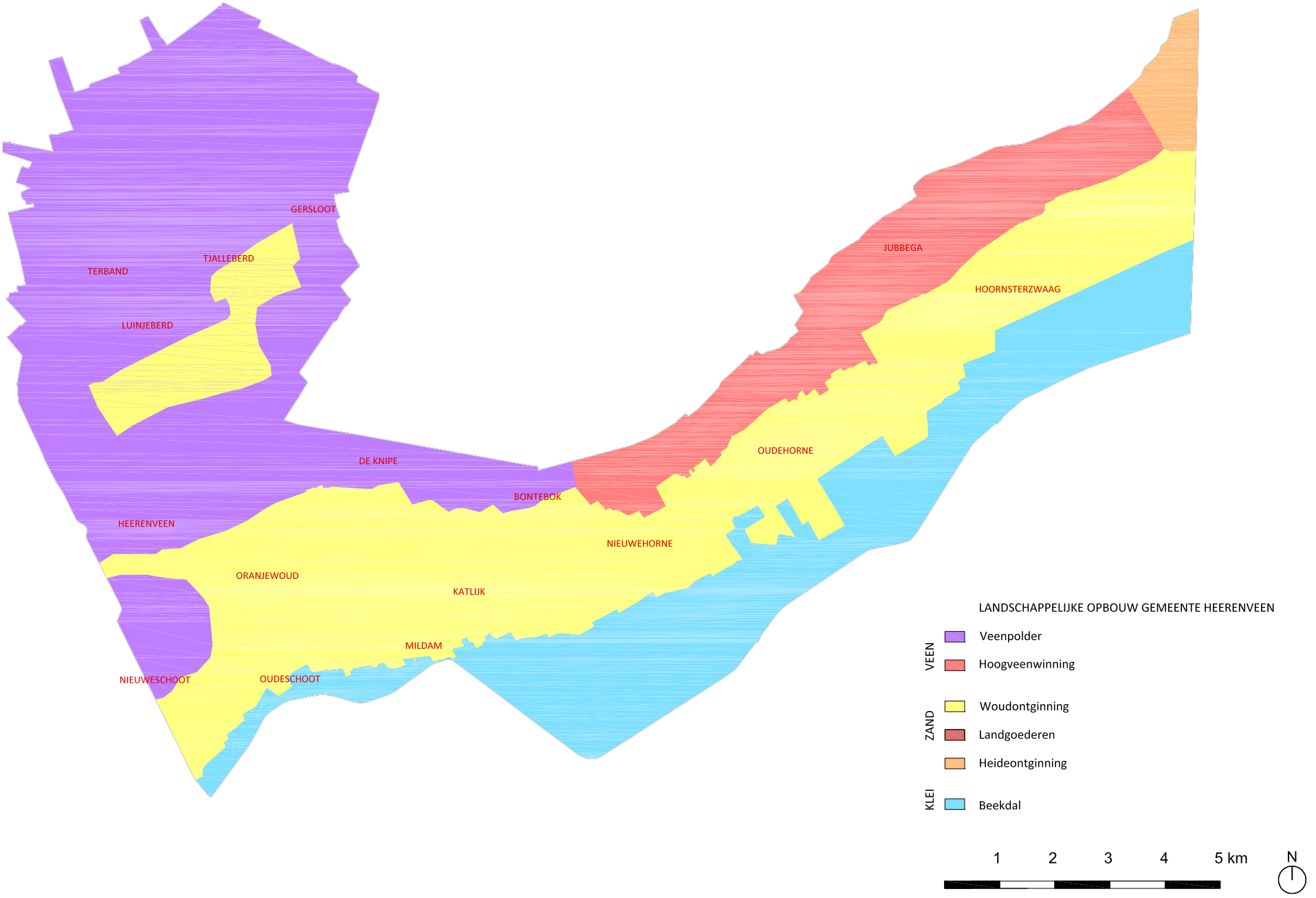

6. De Deelen
5. De Ringvaart
7. Zandwinningsplas
GERSLOOT
TJALLEBERD
TERBAND
LUINJEBERD
2. Heeresloot
4. Engelenvaart
HEERENVEEN
ORANJEWOUD
8. Zandwinningsplas De Heide
NIEUWESCHOOT
OUDESCHOOT
MILDAM
KATLIJK
DE KNIPE
BONTEBOK
NIEUWEHORNE
OUDEHORNE
3. Compagnonsvaart met Wijkstructuur
JUBBEGA
HOORNSTERZWAAG
1. Tjonger
HOOFDSTRUCTUREN GEMEENTE HEERENVEEN
WATERLOPEN
1. Tjonger
1550 2. Heeresloot
v.a. 1550 3. Compagnonsvaart met Wijkstructuur
1848 4. Engelenvaart
1850 5. De Ringvaart
1920 6. De Deelen (laagveen moeras)
7. Zandwinningsplas
8. Zandwinningplas De Heide
WEGEN
1828/1950 Rijksweg/A7 en A32
1867 Spoorweg
Secundaire wegen N380 en N392
1 2 3 4 5 km
N

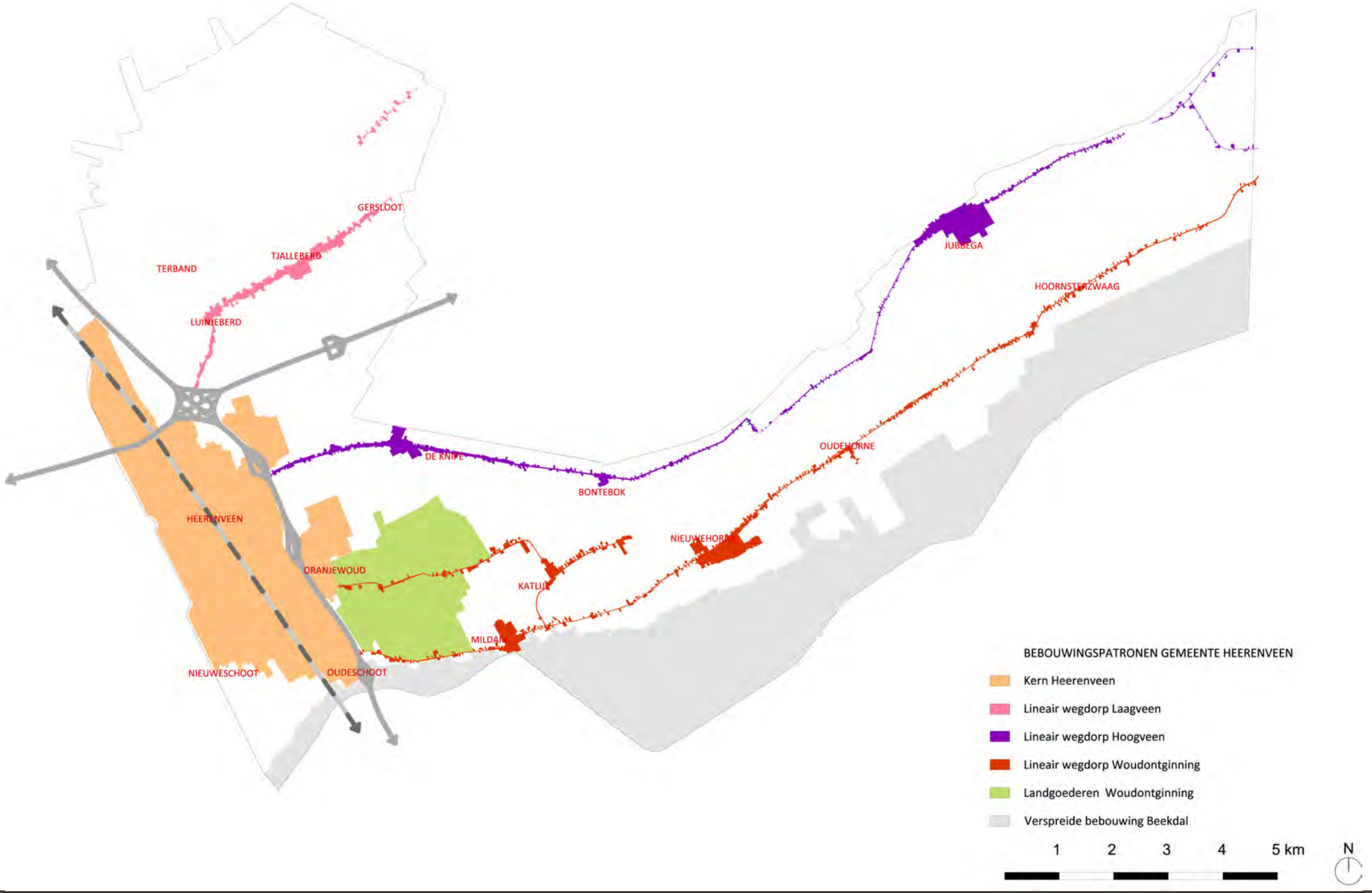
GERSLOOT
TJALLEBERD
TERBAND
LUINJEBERD
JUBBEGA
HOORNSTERZWAAG
DE KNIPE
BONTEBOK
OUDEHORNE
HEERENVEEN
NIEUWEHORNE
ORANJEWOUD
KATLIJK
MILDAM
NIEUWESCHOOT
OUDESCHOOT
BEBOUWINGSPATRONEN GEMEENTE HEERENVEEN
Kern Heerenveen
Lineair wegdorp Laagveen
Lineair wegdorp Hoogveen
Lineair wegdorp Woudontginning
Landgoederen Woudontginning
Verspreide bebouwing Beekdal
1
2
3
4
5 km
N

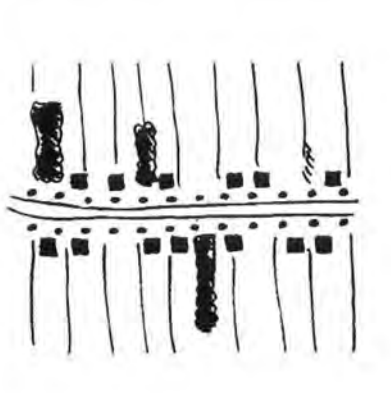

Lineair wegdorp Laagveen

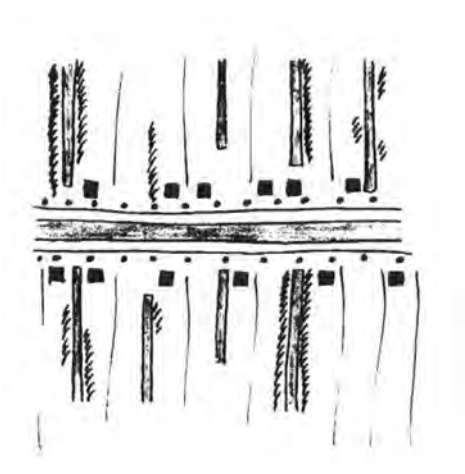

Lineair wegdorp Hoogveen

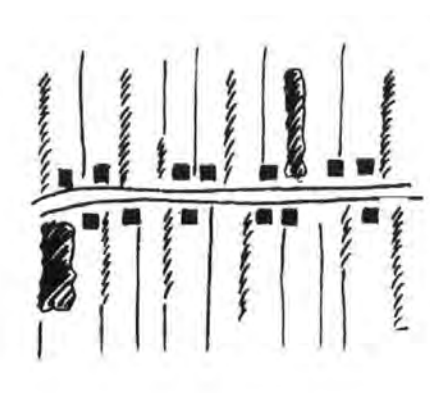

Lineair wegdorp Woudontginning

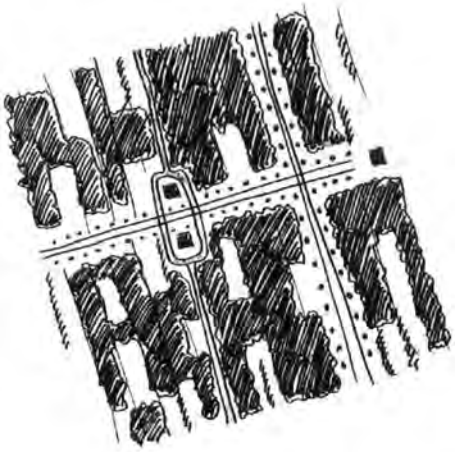

Landgoederen Woudontginning

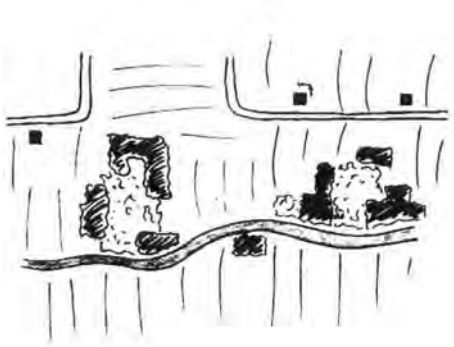

Verspreide bebouwing Beekdal

Bron: Eelerwoude Ingenieurs B.V, *Landschapsbeleidplan zuidoost Friesland 2004-2014*.

2.2.5 Ontwikkelingsassen

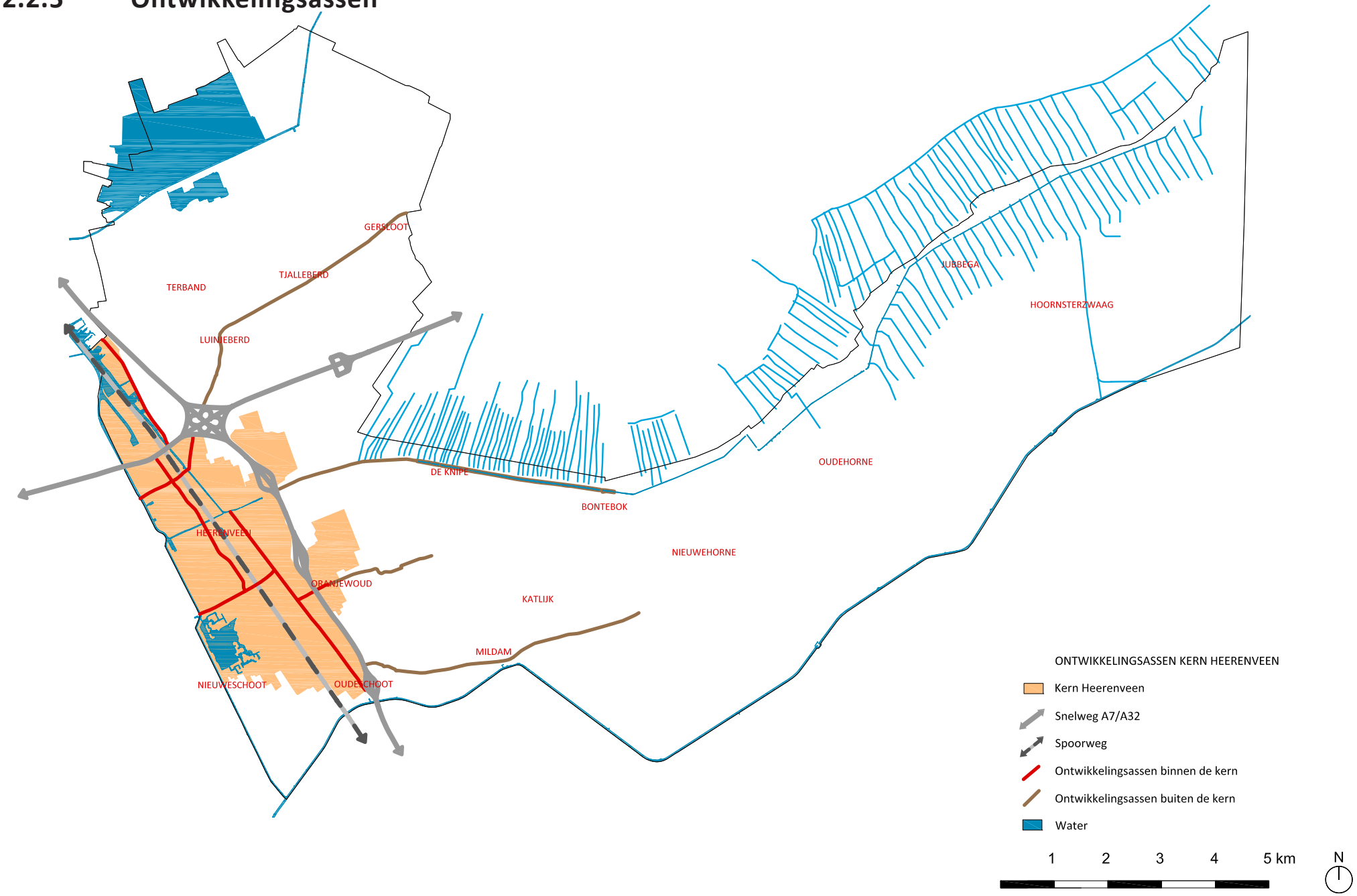

2.3 Gebiedsbeschrijvingen

De gebiedsindeling is gemaakt op basis van geomorfologie, landschappelijke kenmerken en bebouwingsbeeld. Het grondgebied van de gemeente is ingedeeld in tien gebieden met bepaalde cultuurhistorische ontwikkelings- en bebouwingskenmerken.
Voor meer details wordt verwezen naar de kaarten op A3-formaat (bijlage) of de digitale kaarten.

Het centrum van Tjalleberd, 1958. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

2.3.1 Gebiedsindeling

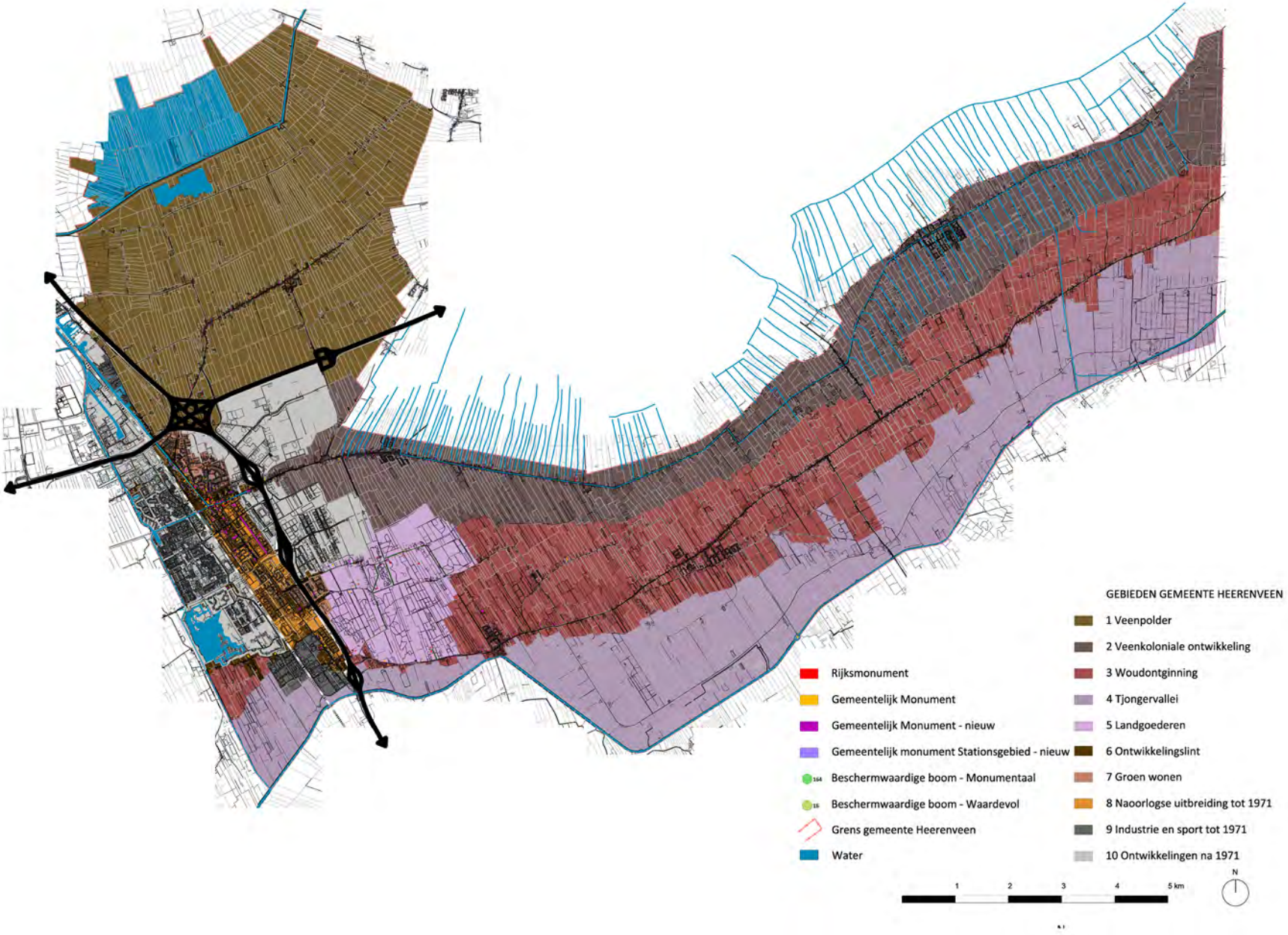

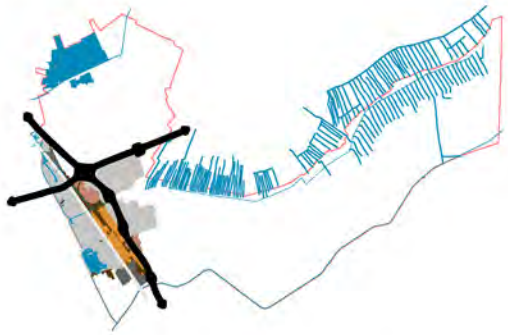

KERN HEERENVEEN

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

GEBIEDEN

- 6 Ontwikkelingslint
- 7 Groen wonen
- 8 Naoorlogse uitbreiding tot 1971
- 9 Industrie en sport tot 1971
- 10 Ontwikkelingen na 1971

0.5 1 km

N

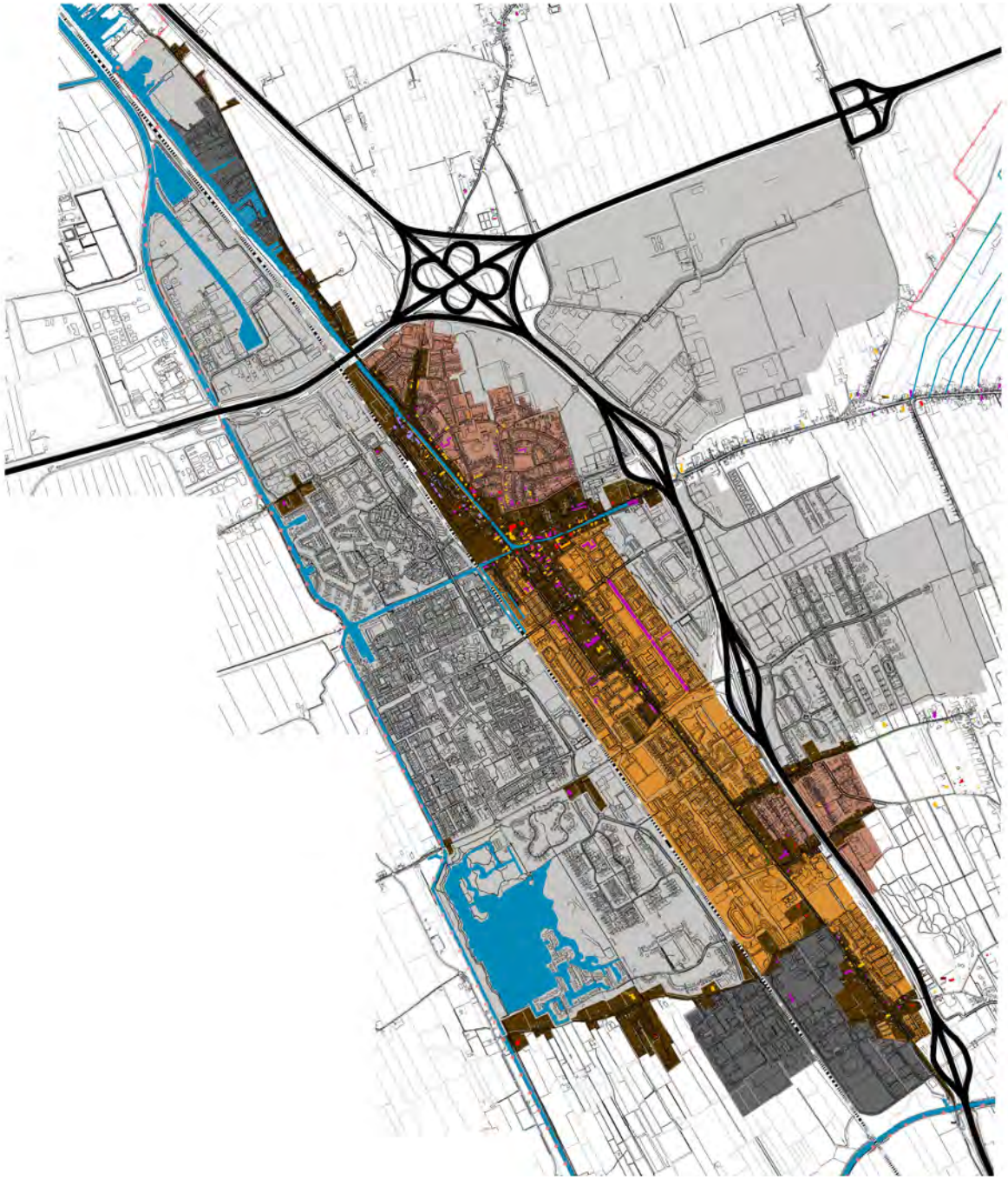

2.3.2 Gebied 1 Veenpolder

Dorpsrand van Terband met de Rotondekerk.

1 VEENPOLDER

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

0.5 1 km N

Bestaande monumenten en monumentale bomen

Beeldbepalend Pand

Nr	Adres	Plaats	Status	Gebouwtype
BBP 4	Aengwirderweg 54	Heerenveen	?	Woning
BBP 5	Aengwirderweg 128	Luinjeberd	MP 9	Boerderij
BBP 6	Aengwirderweg 194	Luinjeberd	KP 8	Woning
BBP 7	Aengwirderweg 203	Luinjeberd	KP 7	Woning
BBP 9	Aengwirderweg 239	Luinjeberd	RP 2	Woning
BBP 10	Aengwirderweg 241	Luinjeberd	KP 8	Boerderij
BBP 11	Aengwirderweg 251	Luinjeberd	KP 7	Woning
BBP 8	Aengwirderweg 236	Tjalleberd	RP 4	Boerderij
BBP 12	Aengwirderweg 280	Tjalleberd	KP 8	Woning
BBP 13	Aengwirderweg 289	Tjalleberd	MP 9	Woning
BBP 14	Aengwirderweg 296	Tjalleberd	MP 9	Boerderij
BBP 15	Aengwirderweg 309	Tjalleberd	MP 9	Woonhuis
BBP 16	Aengwirderweg 318	Tjalleberd	MP 10	Kerk
BBP 17	Aengwirderweg 349	Tjalleberd	MP 9	Boerderij
BBP 18	Aengwirderweg 361	Tjalleberd	KP 6	Boerderij
BBP 202	Pastoriesingel 6	Tjalleberd	KP 6	Woning
BBP 203	Pastoriesingel bij 6	Tjalleberd	MP(1)	Herdenkingssteen

Rijksmonument

Nr	Adres	Plaats	Gebouwtype
RM 4	Aengwirderweg bij 394	Gersloot	Klokkenstoel
RM 5	Hooivaartsweg 14-16	Gersloot	Complex gemaal en woning
RM 39	Aengwirderweg bij nr 132	Luinjeberd	Klokkenstoel
RM 40	Aengwirderweg 245	Luinjeberd	Boerderij
RM 63	Pastoriesingel 1	Tjalleberd	Kerk
RM 64	Aengwirderweg 294	Tjalleberd	Woning
RM 65	Pastorielaan 12	Terband	Kerk

Monumentale bomen

Nr	Adres	Plaats	Boomsoort	Aantal
84	Aengwirderweg 128	Luinjeberd	Linde (Tilia europaea)	2
85	Aengwirderweg 143-145	Luinjeberd	Linde (Tilia europaea)	3
86	Aengwirderweg 149	Luinjeberd	Linde (Tilia europaea)	2
87	Aengwirderweg naast nr. 149	Luinjeberd	Linde (Tilia europaea)	1
88	Aengwirderweg 164	Luinjeberd	Linde (Tilia europaea)	1
89	Aengwirderweg 241	Luinjeberd	Linde (Tilia europaea)	3
90	Aengwirderweg 243	Luinjeberd	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	1
91	Aengwirderweg 245	Luinjeberd	Linde (Tilia europaea)	1
92	Aengwirderweg 245	Luinjeberd	Linde (Tilia europaea)	2
161	Aengwirderweg 240	Tjalleberd	Linde (Tilia europaea)	2
162	Aengwirderweg 251	Tjalleberd	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	1
163	Aengwirderweg 305	Tjalleberd	Beverboom (Magnolia stellata)	1
164	Aengwirderweg 309	Tjalleberd	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	2
165	Aengwirderweg 317	Tjalleberd	Venijnboom (Taxus baccata)	1
166	Aengwirderweg 361	Tjalleberd	Linde (Tilia europaea)	1
167	Pastoriesingel 6	Tjalleberd	Krimlinde (Tilia euchlora)	1
168	Pastoriesingel 6	Tjalleberd	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	2

Gebiedstypering

De veenpolders in het noorden van de gemeente Heerenveen kenmerken zich door een opstrekkende strokenverkaveling, die in zijn huidige verschijningsvorm vrij recent is. In de achttiende eeuw was het landschap ten zuiden van de Aengwirderweg ingericht als akkerland. Ten noorden ervan lagen de uitgestrekte graslanden (laagveenmoerassen) die de boeren gebruikten voor hooiwinning. Vanaf 1800 werd in dit gebied, de vroegere gemeente Aengwirden, de veenafgraving op een rigoureuze manier ingezet. Rond 1820 werden de negatieve gevolgen ervan duidelijk: het afgegraven land vulde zich met water, dat dijken en landbouwgrond wegspoelde. Voor een aantal districten werd een 'conservatoire maatregel' ingesteld, teneinde ze in de toekomst weer geschikt te maken voor landbouw. Voor het Vierde en Vijfde Veendistrict in Aengwirden hield de maatregel de aanleg van dijken in om de reeds uitgebaggerde veenlanden en de nog te vervenen gronden. Zolang er nog ontveend werd zorgden de dijken voor bescherming tegen overstroming. Vervolgens werd steeds een groepje kavels per keer drooggemaakt. Gemalen, dijken, vaarten en sluizen herinneren aan deze ingrepen.
De veenpolders hebben tegenwoordig een open en grootschalig karakter. Het agrarisch gebruik staat centraal. Op enkele plekken komen kavels met bos of heide voor. De bebouwing is geconcentreerd langs oude routes (Aengwirderweg, veen op zandpakket) of langs in het kader van de werkverschaffing (jaren dertig) aangelegde polderwegen (P.G. Otterweg, Schoolweg). De Deelen is een groot laagveengebied, waar omstreeks 1920 met de veenwinning gestart werd. De vele petgaten en legakkers genieten als natuurgebied bijzondere bescherming.

<u>Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken</u>
De dominante structuren in de veenpolders (de belangrijkste bebouwingslinten, wegen en poldervaarten) zijn oost-west georiënteerd. Haaks daarop staat het verkavelingspatroon dat bestaat uit langgerekte noord-zuid lopende kavels die van elkaar gescheiden zijn door poldersloten. Uitzonderingen zijn de verkaveling ten westen van de Hegedijk en die ter weerszijden van de Scharweg: deze staan haaks op een noord-zuid lopende ontginningsbasis. Het landschap is relatief open, met hier en daar een kavel ingericht met bos. Hier geen (of weinig) kleinschalige landschapselementen als houtsingels, maar een weids en open gebied, waarin het agrarisch gebruik voorop staat. De veenpolders onderscheiden zich van de andere gebieden door de aanwezigheid van typische 'polderelementen' van een uitgeveend landschap dat opnieuw in cultuur is gebracht: dijken, sluizen, brede hoofdvaarten en poldersloten. De randen van de poldereenheden, de dijken en kaden, zijn belangrijke structuren in het landschap. De belangrijkste lange lijn in dit gebied is de Aengwirderweg, een oud bebouwingslint dat nooit is afgeveend en daardoor hoger ligt dan de omgeving. Aan het lint liggen de dorpen Terband, Luinjeberd, Tjalleberd en Gersloot (samen in de volksmond 'De Streek'). Van oorsprong kenmerkte de Aengwirderweg zich door een verspreid liggende agrarische bebouwing, later ingevuld met nieuwe, en vaak kleinschalige, woonbebouwing. Kerken, klokkenstoelen en verspreid liggende erven met erfbeplanting zijn opvallende puntelementen.

<u>Kenmerken bebouwingsbeeld</u>
Het bebouwingslint langs de **Aengwirderweg** kenmerkt zich door een:
- Hogere ligging dan het omringende land, waardoor vanaf het lint zichten de polder in mogelijk zijn.
- Begeleiding door een dubbele bomenrij (overigens op veel plekken onderbroken).
- Bebouwing aan beide zijden van de Aengwirderweg.
- Dichte tot halfopen bebouwingsstructuur.
- Rooilijn kort en evenwijdig aan de weg (met uitzondering van de boerderijen, staan meer naar achteren op de kavel). De rooilijn verspringt waardoor de voortuinen van verschillende grootte zijn.
- Pandsgewijze opbouw.
- Bebouwing op de kop van de kavel, overwegend met de noklijn dwars op de straat.
- Op veel plekken een forse erfbeplanting, met name op de achtergrens van de kavel.
- Bebouwingstypologie van afwisselend woonhuizen en boerderijen.
- Bescheiden korrelgrootte van de bebouwing, meestal een enkelvoudige massaopbouw en een relatieve omvang van klein tot middelgroot voor de woningen en groot voor de boerderijen.
- Rechthoekige hoofdvorm van de bebouwing, overwegend twee bouwlagen met kap (schilddak, zadeldak).
- Gebruik van traditionele bouwmaterialen (baksteen, dakpannen).

- Overwegend traditionele gevelindeling en compositie van gebouwen, met verticale gevelopeningen.

De overige, meer verspreide bebouwing in dit gebied (**Tijnjeweg, P.G. Otterweg, Scharweg, H.B. Jonkerweg, Bornego**) wijkt op de volgende punten af van de ruimtelijke opbouw langs het lint aan de Aengwirderweg;

- Open tot zeer open bebouwingsstructuur, met een groot aantal onbebouwde kavels tussen de bebouwing.
- Bebouwingstypologie van overwegend agrarische bebouwing.
- Rooilijn van met name de boerderijen op enige afstand van de weg.
- Kenmerkende aaneengesloten wegbeplanting aan de P.G. Otterweg.

Markante bebouwing met autonoom karakter:

- Terband: Rotondekerk met kerkhof (1845).
- Luinjeberd: oud kerkhof met betonnen klokkenstoel (1921), Melkfabriek (1901).
- Tjalleberd: achttiende-eeuwse dorpskerk, doopsgezinde kerk (1871)
- Gersloot: oud kerkhof met betonnen klokkenstoel (1939), Tripgemaal (1876).

De Deelen is een groot laagveengebied, waar omstreeks 1920 met de veenwinning gestart werd.

De belangrijkste lange lijn in dit gebied is de Aengwirderweg, een oud bebouwingslint dat nooit is afgeveend en daardoor hoger ligt dan de omgeving.

Aan het lint liggen de dorpen Terband, Luinjeberd, Tjalleberd en Gersloot (samen in de volksmond ‘De Streek’). Op de foto Luinjeberd.

De Scharweg: rooilijn op enige afstand van de weg.

2.3.3 Gebied 2 Veenkoloniale ontwikkeling

Eendenbroedhuisjes in de Schoterlandse Compagnonsvaart

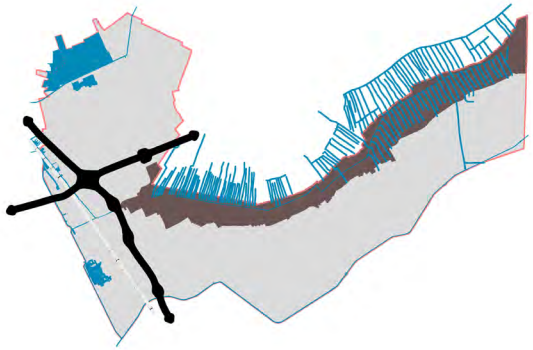

2 VEENKOLONIALE ONTWIKKELING

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

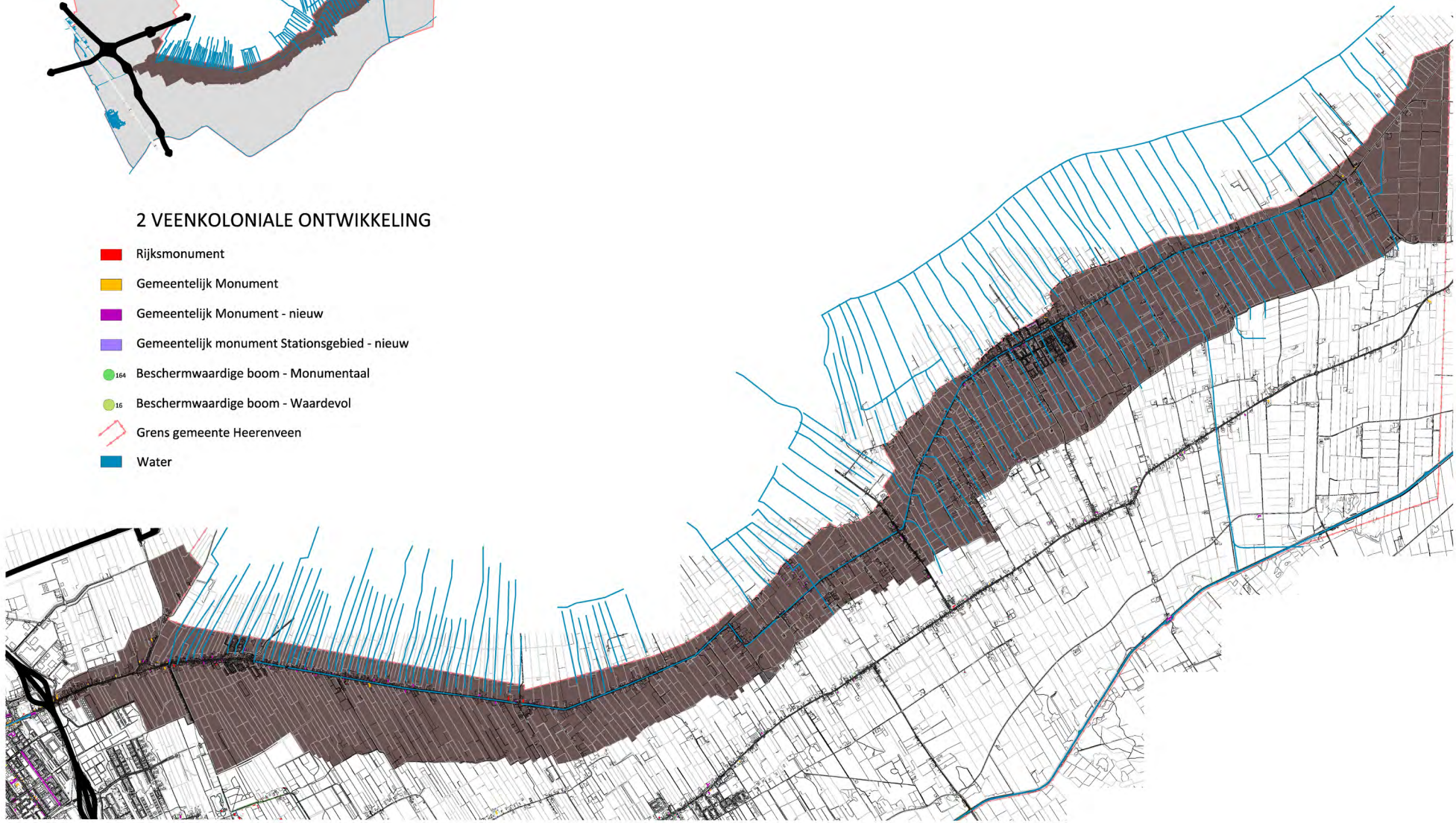

0.5 1 km N

Bestaande monumenten en monumentale bomen

Beeldbepalend Pand

Nr	Adres	Plaats	Status	Gebouwtype
BBP 176	Het Meer 67	Heerenveen	MP 10	Winkel, woonhuis
BBP 177	Het Meer 75	Heerenveen	MP 9	Boerderij
BBP 178	Het Meer 132	Heerenveen	MP 9	Boerderij
BBP 179	Het Meer 193	Heerenveen	MP 12	Woning
BBP 180	Het Meer 221	Heerenveen	KP 7	Boerderij
BBP 181	Het Meer 251	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 182	Het Meer 253	Heerenveen	RP 5	Boerderij
BBP 244	Veensluis 13	Heerenveen	KP 7	Boerderij
BBP 245	Veensluis 23	Heerenveen	MP(1)	Begraafplaats
BBP 148	Bij de Leijwei 43	Hoornsterzwaag	KP 6	Boerderij
BBP 149	Bij de Leijwei 155	Hoornsterzwaag	RP 2	Boerderij
BBP 150	Bij de Leijwei 161	Hoornsterzwaag	MP(2)	Brug
BBP 256	Zesde Wijk 2	Hoornsterzwaag	KP 8	Boerderij
BBP 24	Belgische Wijk 10t/m16	Jubbega	RP 5	Woningen
BBP 138	P.W. Janssenweg 74	Jubbega	KP 6	Winkel, woonhuis
BBP 184	K. Molweg 19	Jubbega	MP(1)	Grafmonument
BBP 246	Dominee Veenweg bij 28	De Knipe	MP(1)	Grafmonument
BBP 247	Dominee Veenweg 50	De Knipe	MP 11	Boerderij
BBP 257	Zestienroeden 31	De Knipe	KP 7	Boerderij

Rijksmonument

Nr	Adres	Plaats	Gebouwtype
RM 1	1e Compagnonsweg 1	Bontebok	Boerderij
RM 2	1e Compagnonsweg 11	Bontebok	Boerderij
RM 3	1e Compagnonsweg 16	Bontebok	Sluiswachterswoning
RM 21	Het Meer 138	Heerenveen	Boerderij
RM 37	Meyerweg 74	De Knipe	Kerk
RM 38	Dominee Veenweg nabij nr. 28	De Knipe	Klokkenstoel

Monumentale bomen

Nr	Adres	Plaats	Boomsoort	Aantal
1	Eerste Compagnonsweg 1	Bontebok	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	2
2	Hogeveensweg 11	Bontebok	Linde (Tilia europaea)	1
3	Dominee Veenweg 28	De Knipe	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
4	Dominee Veenweg 50	De Knipe	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
5	Dominee Veenweg 60	De Knipe	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
6	Dominee Veenweg 187	De Knipe	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
7	Dominee Veenweg 209	De Knipe	Linde (Tilia europaea)	1
8	Meyerweg 32	De Knipe	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	2
9	Meyerweg 62	De Knipe	Linde (Tilia europaea)	1
10	Meyerweg 97	De Knipe	Linde (Tilia europaea)	1
11	Meyerweg 106a	De Knipe	Es (Fraxinus excelsior)	1
12	Meyerweg tussen 106a en 106b	De Knipe	Linde (Tilia europaea)	2
57	Het Meer 138	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
58	Het Meer 138	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
59	Het Meer 138	Heerenveen	Es (Fraxinus excelsoir)	2
60	Het Meer 257	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
61	Het Meer 259	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	2
76	Veensluis 23	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
77	Jelle van Damweg 18	Jubbega	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
78	Jelle van Damweg 18	Jubbega	Acacia (Robinia pseudoacacia)	1, 3-stammig
79	Jelle van Damweg 25	Jubbega	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
80	Jelle van Damweg 25	Jubbega	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	1
81	Jelle van Damweg 101	Jubbega	Beuk (Fagus sylvatica)	1

Gebiedstypering

Het landschap van dit langgerekte gebied is gevormd door grootschalige commerciële turfwinning. Op deze plek lag een nooit ontgonnen uitgestrekt hoogveengebied. Met de aanleg van de Schoterlandse Compagnonsvaart (vanaf het midden van de zestiende eeuw tot ongeveer 1800) werd de woestenij in het grensgebied van Schoterland en Opsterland in fasen in cultuur gebracht. Het resultaat was een rechtlijnig exploitatielandschap, dat eeuwenlang in dienst stond van de turfwinning. De hoofdstructuur van het gebied is de kilometerslange lintbebouwing ter weerszijden van de Compagnonsvaart, grotendeels geaccentueerd door een laanbeplanting. Sloten voor de afwatering en afvoer van turf, de 'wijken', liggen op gelijke afstand van elkaar dwars op de vaart. Deze systematische ordening van het landschap geeft het een heldere en herkenbare structuur. De bebouwing is in halfopen tot dichte linten geconcentreerd aan de vaart, waarbij de dorpskernen (De Knipe, Bontebok en Jubbega) zijn uitgebreid in het achterland. In tegenstelling tot het coulissenlandschap van de woudontginningen (gebied 3, Schoterlandseweg) kenmerkt het landschap zich hier door een bepaalde mate van openheid, ervaarbaar vanaf het lint door 'spaties' tussen de bebouwing (onbebouwde kavels). Karakteristieke elementen zijn de sloten met hout- en elzensingels die op veel plekken de kavelgrenzen aangeven. Door afgraving en inklinking van de veenbodem ligt dit gebied relatief laag. Dit is te zien aan de brede kavelsloten en het gebruik als wei- en hooiland. De afleesbaarheid van het landschap – als veenkoloniale ontginningstructuur van een hoofdvaart met wijken – is groot. De lange lijn van de Schoterlandse Compagnonsvaart maakt het verhaal van ruim drie eeuwen veenontginning inzichtelijk.

De Schoterlandse Compagnonsvaart heeft een sterke ruimtelijke samenhang als een twintig kilometer lang bebouwd lint aan een vaart in een open landschap. De karakteristiek van het lange lint is op te delen in drie verschillende sferen met eigen landschappelijke beeldkenmerken en bebouwing. Het eerste deel loopt van Heerenveen tot Bontebok en is een typische open laagveenpolder met een dichte tot halfopen lintbebouwing. Het tweede gebied is dat van Bontebok tot aan de Gorredijksterweg, een meer besloten en afwisselende hoogveenontginning. In het derde gebied, rond Jubbega, is het bebouwingslint ijl en domineert de wijkstructuur.

1. Van Heerenveen tot Bontebok

<u>Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken</u>

Het landschap ter weerszijden van de Schoterlandse Compagnonsvaart tot aan Bontebok is relatief open. Het is een laagveengebied dat is ontgonnen en vervolgens ingepolderd. Hier geen (of weinig) kleinschalige landschapselementen als houtsingels, maar een weids en open gebied, waarin het agrarisch gebruik voorop staat. De verkaveling staat dwars op de Compagnonsvaart en sluit in het noorden aan op die van de polder rond Langezwaag en in het zuiden op de verkaveling van de woudontginningen. De scheiding tussen de verschillende poldereenheden wordt gevormd door achter- of houtkaden (zoals het Imke Klaverpad). Markant is de scherpe overgang van de open veenpolder naar de woudontginning: de bossen vormen een dichte wand die de zichten vanaf het bebouwingslint richting het zuiden inkadert.

De Schoterlandse Compagnonsvaart is van Heerenveen tot aan de dorpskern van De Knipe in 1967 gedempt en omgelegd, waardoor de afleesbaarheid iets is afgenomen, maar het karakter van het lint wel behouden is. De beplanting langs de weg, die in andere delen de monumentaliteit van deze lange lijn benadrukt, ontbreekt hier geheel of komt fragmentarisch voor.

<u>Kenmerken bebouwingsbeeld</u>

De bebouwing concentreert zich in dit gebied langs de Schoterlandse Compagnonsvaart en langs twee voormalige wijken: Zestienroeden en de Woudsterweg (voormalige 'Prinsenwijk'). Het is een karakteristieke veenkoloniale lintbebouwing langs een oude veenvaart.

De rafelige oude gemeentegrenzen tussen het voormalige Opsterland en Schoterland bepalen ook vandaag de dag het bebouwingsbeeld. De oude gemeentegrens liep slechts enkele meters ten noorden van de Schoterlandse Compagnonsvaart, waardoor zeer kleine kavels ontstaan zijn. De lintbebouwing staat daarom tot Bontebok dicht op de Compagnonsvaart, vooral in het noorden. Hier is ook een hogere concentratie woonbebouwing te vinden, boerderijen hadden meer land nodig en vestigden zich ten zuiden van de vaart. Precies één kilometer ten westen van het dorp Bontebok was de

Het landschap van dit langgerekte gebied is gevormd door grootschalige commerciële turfwinning. [Tresoar]

De hoofdstructuur van het gebied is de kilometerslange lintbebouwing ter weerszijden van de Compagnonsvaart, grotendeels geaccentueerd door een laanbeplanting.

De Schoterlandse Compagnonsvaart bij De Knipe, omstreeks 1900. Na de Tweede Wereldoorlog is dit deel gedempt voor de aanleg van een verkeersweg. [Tresoar]

Van Heerenveen tot Bontebok

Relatief weids en open laagveengebied, waarin het agrarisch gebruik voorop staat.

Van Heerenveen tot Bontebok

De Schoterlandse Compagnonsvaart is tot aan De Knipe gedempt, waardoor de afleesbaarheid iets is afgenomen. Wegbeplanting ontbreekt geheel of komt fragmentarisch voor.

Van Heerenveen tot Bontebok

De oude gemeentegrens liep slechts enkele meters ten noorden van de Schoterlandse Compagnonsvaart, waardoor daar zeer kleine kavels ontstaan zijn, met overwegend woonbebouwing. [Grote Historische Atlas, 2 Noord-Nederland, 1851-1855]

gemeentegrens tot op de vaart getrokken; nu nog herkenbaar aan de plotselinge ijlheid van dit deel van het bebouwingslint.

Vanwege de ligging aan het begin van de Schoterlandse Compagnonsvaart zijn de vergraven gronden hier relatief vroeg in gebruik genomen als landbouwgronden, waardoor hier al oude boerderijen staan. Daarnaast was de ligging nabij de plaats Heerenveen aantrekkelijk voor de rijkere burgers om hier 'buiten' te gaan wonen, wat een statiger bebouwing opleverde dan oostelijker aan de vaart. Hier bevinden zich in vergelijking met het oostelijke deel van de vaart relatief veel beschermde beeldbepalende panden/ objecten.

Het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart van Heerenveen tot Bontebok kenmerkt zich door een:

- Bebouwing aan beide zijden van de (voormalige) vaart.
- Dichte tot halfopen bebouwingsstructuur.
- Rooilijn kort en evenwijdig aan de weg (enkele agrarische nieuwbouw daargelaten).
- Pandsgewijze opbouw.
- Bebouwing op de kop van de kavel, overwegend met de noklijn dwars op de straat.
- Bebouwingstypologie van afwisselend woonhuizen en boerderijen.
- Bescheiden korrelgrootte van de bebouwing, meestal een enkelvoudige massaopbouw en een relatieve omvang van klein tot middelgroot voor de woningen en groot voor de boerderijen.
- Rechthoekige hoofdvorm van de bebouwing, overwegend één bouwlaag met kap (schilddak, mansardedak).
- Gebruik van traditionele bouwmaterialen (baksteen, dakpannen);
- Overwegend traditionele gevelindeling en compositie van gebouwen, met verticale gevelopeningen.

De twee zijwegen **Zestienroeden** en **Woudsterweg** wijken op de volgende punten af van de ruimtelijke opbouw van het lint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart:

- Symmetrische opbouw, bebouwing slechts aan de westzijde van het lint.
- Bebouwingstypologie, aan de Zestienroeden staat voornamelijk agrarische bebouwing van rond 1900, de Woudsterweg kenmerkt zich door vrijstaande woningen uit de jaren dertig van de twintigste eeuw.

2. Van Bontebok tot Gorredijksterweg

<u>Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken</u>

Net voorbij Bontebok begint het landschap van de hoogveenontginningen. Het landschapsbeeld is afwisselender en iets meer besloten door de aanwezigheid van elzenhagen en houtsingels. Sommige percelen zijn zelfs volledig met bos beplant. Door het halfbesloten karakter is het contrast met de zuidelijker gelegen woudontginningen gering. Ook de afzonderlijke wijken zijn minder goed herkenbaar. In dit gebied maakt de Schoterlandse Compagnonsvaart twee knikken, waarna de vaart zuidelijker, maar in dezelfde richting zijn loop vervolgt. Opvallend is de verandering in profiel. Na de 'knik' vervolgt het lint zich als een enkelvoudig bebouwingslint, met een weg aan slechts één zijde van de vaart. De 'knik' is monumentaal beplant met een dubbele bomenrij.

<u>Kenmerken bebouwingsbeeld</u>

Ook in dit gebied concentreert de bebouwing zich aan de vaart als een karakteristieke veenkoloniale lintbebouwing, maar is er tevens een groter aantal noord-zuidverbindingen (voormalige wijken) waar bebouwing aan ligt. Na de 'knik' in de Schoterlandse Compagnonsvaart is het lint voornamelijk aan de zuidzijde bebouwd, met sporadisch bebouwing aan de noordzijde. De afstand tussen de bebouwing wordt groter en er staan voor het overgrote deel boerderijen. De statige bebouwing uit het westelijk deel komt hier nog nauwelijks voor.

Het deel van het bebouwingslint langs de vaart van Bontebok tot de Gorredijksterweg kenmerkt zich door een:

- Deels dubbel bebouwingslint (een weg met bebouwing aan beide zijden van het water) en deels enkel bebouwingslint (aan één zijde van de vaart).
- IJle bebouwingsstructuur, met een groot aantal open kavels tussen de bebouwing.
- Rooilijn kort en evenwijdig aan de weg.
- Pandsgewijze opbouw.
- Bebouwing op de kop van de kavel, overwegend met de noklijn dwars op de straat;
- Bebouwingstypologie van overwegend boerderijen.

Van Heerenveen tot Bontebok
't Meer: een statiger bebouwing dan oostelijker aan de vaart.

Van Heerenveen tot Bontebok
Rechthoekige hoofdvorm van de bebouwing, overwegend één bouwlaag met kap.

Van Bontebok tot Gorredijksterweg
Het landschapsbeeld is afwisselend en besloten door de aanwezigheid van elzenhagen en houtsingels.

Van Bontebok tot Gorredijksterweg
Eerste Compagnonsvaart: groen karakter door de forse erfbeplanting en de aaneengesloten wegbeplanting.

Van Bontebok tot Gorredijksterweg
Het dominante gebouwtype is de boerderij.

Van Bontebok tot Gorredijksterweg
Hoek Tweede Compagnonsweg en Tweede Sluisweg: bloksgewijze verenigingsbouw.

- Bescheiden korrelgrootte van de bebouwing, meestal een enkelvoudige massaopbouw. Rechthoekige hoofdvorm van de bebouwing, overwegend één bouwlaag met kap (schilddak, mansardedak).
- Gebruik van traditionele bouwmaterialen (baksteen, dakpannen).
- Overwegend traditionele gevelindeling en compositie van gebouwen, met verticale gevelopeningen.
- Groen karakter door (1) de forse erfbeplanting (waardoor de boerderijen als eilanden in het landschap liggen), (2) de aaneengesloten wegbeplanting langs het overgrote deel van het lint, (3) de invulling van een aantal kavels met bos en (4) het gebruik van groene singels als kavelscheiding.

Markante bebouwing met autonoom karakter:

- Oudehorne: Eerste en Tweede Stichtingspad, gebouwd als boerderijencomplex 'Helpt Elkander', een initiatief van P.W. Janssens Friese Stichting tot verzelfstandiging van arme veenarbeiders. Tevens is het een voorbeeld van de noord-zuid georiënteerde voormalige wijken met daaraan kleinschalige, agrarische bebouwing.

3. Gorredijksterweg tot de oostelijke gemeentegrens

Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken

Na de kruising met de Gorredijkstersweg verandert de vaart plaatselijk van richting om net voor Jubbega weer de oorspronkelijke richting over te nemen. Dit gebied kenmerkt zich door het regelmatige patroon van wijken, die op gelijke afstand van elkaar liggen, dwars op de hoofdvaart. In dit gebied zijn opvallend veel wijken tot ontwikkeling gekomen en in het landschap behouden. Bijzonder is de 10e wijk die vroeger een verbinding met de Tjonger vormde. De wijkstructuur is tot aan Jubbega minder herkenbaar door een groot aantal verspreide bospercelen, singels en elzenopslag langs en tussen de wijken. Na Jubbega verandert dit en wordt het landschap meer open. Grote bospercelen ontbreken, de beplanting concentreert zich langs de wijken. Na Jubbega tot aan de gemeentegrens zijn het landschap en de wijkstructuur dominant.
Een bijzonder landschappelijke element in dit gebied is de Leidijk, de voormalige waterkering die de woudontginningen beschermde tegen het zure veenwater uit het noorden.

Kenmerken bebouwingsbeeld

Tot aan Jubbega is het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart voornamelijk aan de zuidzijde bebouwd, met sporadisch bebouwing aan de noordzijde. Jubbega is na Heerenveen de grootste plaats in de gemeente. Aan de vaart is de bebouwing voornamelijk vooroorlogs, met een hoge dichtheid. De rooilijn ligt kort aan de vaart en de korrelgrootte is homogeen. Uitzonderingen zijn enkele grote bouwblokken met winkelfunctie. Achter het lint is sinds de jaren vijftig uitgebreid, met de grootste bouwstroom na 1970. Deze uitbreiding bestaat voornamelijk uit woningbouw.
Aan de wijken staan kleine boerderijen en landarbeiderswoningen, soms in ensembles van drie of vier.
Na Jubbega tot aan de gemeentegrens is de lintbebouwing zeer ijl, met grote ruimtes tussen de boerderijen. De bebouwing concentreert zich aan de noordzijde van de vaart.

Het deel van het bebouwingslint langs de vaart van de Gorredijksterweg tot aan de oostelijke gemeentegrens kenmerkt zich door een:

- Deels dubbel bebouwingslint (een weg met bebouwing aan beide zijden van het water, bij Jubbega) en deels enkel bebouwingslint (aan één zijde van de vaart).
- IJle bebouwingsstructuur, met een groot aantal open kavels tussen de bebouwing.
- Rooilijn kort en evenwijdig aan de weg.
- Pandsgewijze opbouw.
- Bebouwing op de kop van de kavel, overwegend met de noklijn dwars op de straat;
- Bebouwingstypologie van overwegend boerderijen.
- Bescheiden korrelgrootte.
- Rechthoekige hoofdvorm van de bebouwing, overwegend één bouwlaag met een kap (schilddak, mansardedak).
- Gebruik van traditionele bouwmaterialen (baksteen, dakpannen).
- Overwegend traditionele gevelindeling en compositie van gebouwen, met verticale gevelopeningen.
- Groen karakter door (1) de forse erfbeplanting (waardoor de boerderijen als eilanden in het landschap liggen), (2) de aaneengesloten wegbeplanting langs het overgrote deel van het lint, (3) het gebruik van groene singels als kavelscheiding.

Van Bontebok tot Gorredijksterweg
Tweede Stichtingspad: onderdeel van complex ‘Helpt Elkander’, tevens voorbeeld van noord-zuidverbindingen (voormalige wijken) waar bebouwing aan ligt.

Gorredijksterweg tot de oostelijke gemeentegrens
Bij de Leijwei: Na Jubbega tot aan de gemeentegrens is de lintbebouwing zeer ijl, met grote ruimtes tussen de boerderijen. De bebouwing concentreert zich aan de noordzijde van de vaart.

Gorredijksterweg tot de oostelijke gemeentegrens
Jubbega: aan de vaart is de bebouwing voornamelijk vooroorlogs, met een hoge dichtheid. De rooilijn ligt kort aan de vaart en de korrelgrootte is homogeen.

Gorredijksterweg tot de oostelijke gemeentegrens
Na Jubbega wordt het landschap meer open. Grote bospercelen ontbreken, de beplanting concentreert zich langs de wijken.

Gorredijksterweg tot de oostelijke gemeentegrens
Zesde wijk: in dit gebied zijn opvallend veel wijken tot ontwikkeling gekomen en in het landschap behouden.

Gorredijksterweg tot de oostelijke gemeentegrens
Belgische wijk: aan sommige wijken zijn in de twintigste eeuw verenigingswoningen gebouwd.

2.3.4 Gebied 3 Woudontginning

Kruising Schoterlandseweg en Gorredijksterweg bij Nieuwehorne

3 WOUDONTGINNING
Rijksmonument
Gemeentelijk Monument
Gemeentelijk Monument - nieuw
Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
16 Beschermwaardige boom - Waardevol
Grens gemeente Heerenveen
Water
0.5
1 km
N

Bestaande monumenten en monumentale bomen

Beeldbepalend Pand

Nr	Adres	Plaats	Status	Gebouwtype
BBP 217	Schoterlandseweg 28	Hoornsterzwaag	RP 1	Woning
BBP 224	Schoterlandseweg 68	Hoornsterzwaag	MP 9	Boerderij
BBP 230	Schoterlandseweg 104	Hoornsterzwaag	KP 7	Boerderij
BBP 228	Schoterlandseweg 93	Jubbega	RP 3	Woning
BBP 229	Schoterlandseweg 103	Jubbega	KP 6	Boerderij
BBP 195	W.A. Nijenhuisweg 33	Katlijk	MP 11	Boerderij
BBP 220	Schoterlandseweg 49	Katlijk	KP 7	Boerderij
BBP 32	Bruggelaantje 10	Mildam	MP(2)	Brug
BBP 33	Bruggelaantje bij 10	Mildam	MP 10	Brugwachterswoning
BBP 226	Schoterlandseweg 90	Nieuwhorne	RP 5	Woning
BBP 223	Schoterlandseweg 62	Nieuwhorne	KP 8	Woning
BBP 227	Schoterlandseweg 92	Nieuwhorne	MP 9	Woning
BBP 216	Schoterlandseweg 22	Oudehorne	KP 7	Kerk
BBP 231	Schoterlandseweg bij 81	Oudehorne	MP (2)	Klokkenstoel
BBP 29	Van Bienemalaan 15	Oudeschoot	KP?	Campinggebouw
BBP 218	Schoterlandseweg 41	Oudeschoot	MP 11	Pastorie
BBP 225	Schoterlandseweg 70	Oudeschoot	KP 8	Boerderij

Rijksmonument

Nr	Adres	Plaats	Gebouwtype
RM 31	Schoterlandseweg 95	Hoornsterzwaag	Kerk
RM 32	Kerklaan 3	Jubbega	Kerk
RM 33	Schoterlandseweg 53-55	Jubbega	School en woning
RM 34	Schoterlandseweg 69	Jubbega	Pastorie en koetshuis
RM 35	Kerkelaan 20	Katlijk	Kerk en klokkenstoel
RM 36	Schoterlandseweg 26	Katlijk	Woning
RM 43	Schoterlandseweg 37	Mildam	Kerk
RM 44	Schoterlandseweg 80	Mildam	Woning
RM 45	Schoterlandseweg 37	Nieuwehorne	Boerderij
RM 46	Schoterlandseweg 38	Nieuwehorne	Kerk

Monumentale bomen

Nr	Adres	Plaats	Boomsoort	Aantal
93	Bruggelaantje 5	Mildam	Linde (Tilia europaea)	1
94	Bruggelaantje 10	Mildam	Linde (Tilia europaea)	2
95	Schoterlandseweg 42	Mildam	Winterlinde (Tilia cordata)	2
96	Schoterlandseweg 105	Mildam	Linde (Tilia europaea)	1
97	Schoterlandseweg 19	Nieuwehorne	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
98	Schoterlandseweg 37	Nieuwehorne	Linde (Tilia europaea)	1
99	Schoterlandseweg 38	Nieuwehorne	Beuk (Fagus sylvatica)	29
100	Schoterlandseweg tussen nr. 58 en 62	Nieuwehorne	Linde (Tilia europaea)	20
101	Schoterlandseweg 107	Nieuwehorne	Zomereik (Quercus robur)	2
148	Schoterlandseweg 63	Oudeschoot	Zomereik (Quercus robur)	49
149	Schoterlandseweg 63	Oudeschoot	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	21
150	Schoterlandseweg 63	Oudeschoot	Zomereik (Quercus robur)	2
82	Schoterlandseweg t.o. 64	Jubbega	Zomereik (Quercus robur)	1
137	Buitenweg 1	Oudehorne	Venijnboom (Taxus baccata)	2
139	Schoterlandseweg 7	Oudehorne	Zomereik (Quercus robur)	1
140	Schoterlandseweg 17	Oudehorne	Zomereik (Quercus robur)	1
63	Rotstergaastweg 37	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1

Gebiedstypering

Gebied 3 is een woudontginning ontstaan op een kilometerslange van oost naar west lopende dekzandrug. Dit hoger gelegen gebied ligt ingeklemd tussen het lage beekdal van de Tjonger en de hoogveenontginning ter weerszijden van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Door de hoge ligging was dit gebied al in de Middeleeuwen ontgonnen en bewoond. Leidijken, die in het landschap te herkennen zijn, beschermden de zandgronden tegen het veenwater uit het noordelijke onontgonnen hoogveengebied (gebied 2). De dorpen en buurtschappen zijn met elkaar verbonden door een langgerekt wegenpatroon over de dekzandrug. Typerend voor woudontginningen is het voorkomen van twee parallelle wegen. De Schoterlandseweg is de 'binnenweg', het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. De 'buitenweg' (nu nog: Buitenweg) loopt op de overgang van rug naar beekdal. Dwars op de wegen zijn kavels uitgezet, van elkaar gescheiden door singels, houtwallen en bosstroken van verschillende breedtes, lengtes en dichtheden. Langs de wegen is zo een kleinschalig en besloten coulissenlandschap ontstaan met afwisselend lintbebouwing en hooivelden, heidevelden en bos. Rond Nieuwehorne is een hoge concentratie van gave en herkenbare singels en houtwallen van voornamelijk eik en es te vinden. De randen van het gebied zijn contrastrijk: in het noorden gaan de woudontginningen over in een open hoogveenontginning, in het zuiden ontmoeten ze de uitgestrekte leegte van het beekdallandschap ter weerszijden van de Tjonger. Het oude boerendorp Katlijk (W.A. Nijenhuisweg) vormt een parallellint van de Schoterlandseweg. Langs het lint zijn nauwelijks bospercelen of houtsingels aanwezig, waardoor het een open karakter heeft.

Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken

Het raamwerk van dit gebied bestaat uit langgerekte oost-west lopende wegen (Schoterlandseweg, Buitenweg, W.A. Nijenhuisweg) waaraan de bebouwing zich concentreert in halfopen linten. Bij de dorpskernen (Oudeschoot, Mildam, Nieuwehorne, Oudehorne, Hoornsterzwaag, Katlijk) vindt een verdichting van het weefsel achter het lint plaats (meest naoorlogse uitbreidingen). Aan noord-zuidlopende wegen komt sporadisch bebouwing voor.

Dwars op de Schoterlandseweg staan boomsingels die de noord-zuid-ontginningsrichting van het landschap benadrukken. Ze lopen in de meeste gevallen door tot in de erfbeplanting. De dichtheid en het patroon van de houtsingels en bosstroken verschilt over de lengte van het lint. Het landschap van dit gebied is daardoor divers en afwisselend. Bij Nieuweschoot heeft het landschap een kleinschalig karakter, met een dichte structuur van singels, houtwallen en bospercelen. De Schoterlandseweg vormt bij Mildam de grens met het zuidelijk gelegen veenweidelandschap van de Tjonger (gebied 4). Het landschap is open, de zichten zijn ver. Meer naar het oosten wisselen dichte bospercelen af met open weiden en heidevelden (Katlijkerheiden). Rond Nieuwehorne is het meest herkenbare en gave woudontginningslandschap te vinden, met een groot aantal singels en houtwallen als kavelscheiding. Kenmerkend is de gevarieerde, rafelige overgang van het coulisselandschap naar het open groen van het beekdal van de Tjonger. In het oostelijke deel van het gebied, bij Oudehorne en Hoornsterzwaag, zijn veel singels verdwenen en is de structuur van houtwal- en singelrestanten onregelmatig. De heldere overgang tussen woudontginningen en beekdallandschap is vervaagd. Een bijzonder landschappelijke element in dit gebied is de lange lijn van de Leidijk-Luxemburg-Ds. Ten Catewei, de voormalige waterkering die de woudontginningen beschermde tegen het zure veenwater uit het noorden. In de dorpen zijn elementen als de kerk of een begraafplaats met klokkenstoel omzoomd met een dichte boomgordel.

Kenmerken bebouwingsbeeld

- Enkelvoudig bebouwingslinten met bebouwing aan beide zijden van het lint. Uitzondering zijn de Buitenweg (sporadische bebouwd) en de W.A. Nijenhuisweg (overwegend aan de noordzijde bebouwd).
- Een halfopen tot open bebouwingsstructuur. Verdichting vind plaats in de dorpskernen en ter plaatse van kruising/aansluiting met noord-zuid wegen.
- De straatprofielen zijn over het algemeen opgebouwd uit een rijweg met aan weerszijden een berm en fietspad.
- Een hoofdzakelijk pandsgewijze, vrijstaande bebouwing.
- De bebouwing heeft een verspringende rooilijn en staat overwegend met de noklijn loodrecht op de straat.

Typerend voor woudontginningen zijn de twee parallelle wegen. De Schoterlandseweg is de ‘binnenweg’ op de dekzandrug, de ‘buitenweg’(nog steeds Buitenweg) loopt op de overgang van rug naar beekdal. [Google Maps]

De kavels zijn van elkaar gescheiden door houtwallen en bosstroken van verschillende breedtes, lengtes en dichtheden, waardoor een kleinschalig en besloten coulissenlandschap ontstaat.

Afwisselend landschap: weidevelden, heide en bos.

Nieuwehorne, 1958. De bebouwing concentreert zich in halfopen linten aan langgerekte oost-west lopende wegen. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

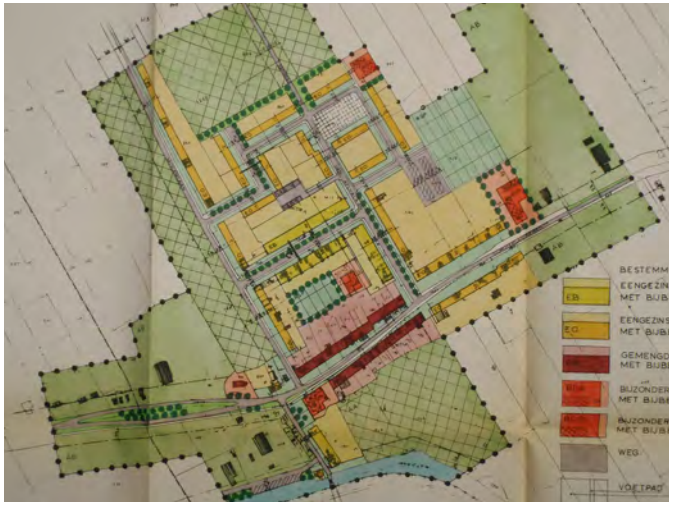

Uitbreiding van Mildam, 1968. Bij de dorpskernen heeft een verdichting van het weefsel achter lint plaatsgevonden (meest naoorlogse uitbreidingen). [Archief KuiperCompagnons]

In de dorpen zijn elementen als de kerk of een begraafplaats met klokkenstoel omzoomd met een dichte boomgordel.

- De bebouwing staat op de kop van de kavel, evenwijdig aan de kavelgrenzen. Uitzondering is het oostelijk deel van de Schoterlandseweg (na de kruising met de Nijeberkoperweg) waar de bebouwing zich op de weg oriënteert.
- Een bebouwingstypologie van afwisselend boerderijen en woonhuizen. Meer naar het oosten overheerst agrarische bebouwing.
- De voornaamste bouwperiode is de negentiende en eerste helft twintigste eeuw. Op enkele plekken bloksgewijze naoorlogse verenigingsbouw.
- Een bescheiden korrelgrootte van de woonhuizen, meestal een enkelvoudige massaopbouw en een relatieve omvang van klein tot middelgroot voor de woningen en groot voor de boerderijen.
- Een rechthoekige hoofdvorm van de bebouwing, overwegend één bouwlaag met een kap (schilddak, mansardedak).
- Het gebruik van traditionele bouwmaterialen (baksteen, houten kozijnen, keramische dakpannen).
- Een overwegend traditionele gevelindeling en compositie van gebouwen, met verticale gevelopeningen.

Markante bebouwing met autonoom karakter:
- Nieuweschoot: laat gotische kerk met kring van bomen en houten klokkenstoel.
- Oudeschoot, Mildam, Nieuwehorne, Jubbega-Schurega: achttiende-eeuwse kerken in een kring van bomen centraal in het dorp.
- Oudehorne: Kerk (1924) met nieuwbouw, klokkenstoel (voor 1550) en fundamenten van toenmalige joodse begraafplaats (tiende/elfde eeuw).
- Katlijk: ‘Sint Thomaskerk’, (zestiende eeuw) met dubbele klokkenstoel.
- Nabij Mildam: de Ecokathedraal (1964) van Louis le Roy, een perceel waar door menselijk ingrijpen (stapelingen van sloopmateriaal) en de grillen van de natuur in de loop der tijd een complex ecosysteem is ontstaan.

De lintbebouwing heeft een verspringende rooilijn en staat overwegend met de noklijn loodrecht op de staat.

Boerderijbebouwing met een forse korrelgrootte. Meer naar oosten is het dominante gebouwtype de boerderij.

Gorredijksterweg, kruising Schoterlandseweg: Op enkele plekken wordt de pandsgewijze opbouw van het lint onderbroken door bloksgewijze (meest naoorlogse) verenigingsbouw.

Een rechthoekige hoofdvorm van de bebouwing, overwegend één bouwlaag met een kap.

Schoterlandseweg: straatprofielen opgebouwd uit een rijweg met aan weerszijden een berm en fietspad.

Markante bebouwing: dubbele klokkenstoel te Katlijk.

2.3.5 Gebied 4 Tjongervallei

Bestaande monumenten en monumentale bomen

Beeldbepalend Pand

Nr	Adres	Plaats	Status	Gebouwtype
BBP 232	Sevenaerspad 5	Oudehorne	MP 10	Brugwachterswoning
BBP 233	Sevenaerspad bij 5	Oudehorne	MP (2)	Sluis

Rijksmonument

Nr	Adres	Plaats	Gebouwtype
RM 42	Bij Schoterlandseweg (t.o. nr. 7)	Mildam	Molen

De gekanaliseerde Tjonger.

4 TJONGERVALLEI
Rijksmonument
Gemeentelijk Monument
Gemeentelijk Monument - nieuw
Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
16 Beschermwaardige boom - Waardevol
Grens gemeente Heerenveen
Water
0.5
1 km
N

Gebiedstypering

De structuur van het landschap van Zuidoost-Friesland wordt nog altijd bepaald door de aanwezigheid van oude beekdalen die in de ijstijden het smeltwater van de gletsjers afwaterden. De beekdalen van de Linde, Koningdiep en de Tjonger liggen parallel aan elkaar in oost-west richting en worden begrensd door hogere zandgronden met de woudontginningen (gebied 3). Het beekdal van de Tjonger is in de Middeleeuwen vanuit de beek in de richting van de dekzandrug ontgonnen. Twee ingrepen hebben grote invloed gehad op het landschap: de kanalisatie van de Tjonger (1886-1888) waardoor het bochtige karakter verdween en de ruilverkaveling (rond 1970) die voorzag in nieuwe rechte wegen met omvangrijke boerenbedrijven. De typische verkaveling van lange smalle stroken maakte plaats voor grootschalige intensief gebruikte landbouwgronden. Het landschap is uitgestrekt en open. De wegen en kavelgrenzen zijn onbeplant. De enige opgaande elementen zijn delen van heidegronden en boscomplexen die verspreid langs de Tjonger liggen (Katlijkerschar, Tolheksbos, Schuregaasterveld). De Tjongerdellen met restanten van Tjongermeanders en kleinschalige kavelstructuur herinneren aan het landschap van voor de kanalisatie en ruilverkaveling. Ten zuiden van de Schoterlandseweg (net voorbij de Bisschoplaan) is een pingoruïne te vinden.

<u>Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken</u>

In het kader van de ruilverkaveling is een aantal nieuwe wegen aangelegd, te herkennen aan hun rechte loop: Tjongervallei, Houtwallen, Vogelweide, Miedwei. Langs de ruilverkavelingwegen staan op gelijke afstand van elkaar grootschalige boerenbedrijven met een dichte erfbeplanting. De 'boerderijeilanden' contrasteren met de openheid van het gebied. Van oorsprong is er weinig bebouwing te vinden in het Tjongerdal (te nat, slecht ontsloten), de weinige historische bebouwing is gelegen aan oude wegen en paden, die soms het verlengde zijn van voormalige wijken (10e wijk/Twitelderreed). Ook deze bebouwing ligt verspreid. Het westen is het meest open, hier ontbreekt weg- en kavelbeplanting. Enkel de Katlijkerschar, een als productiebos aangelegd bosgebied (later jachtgronden) breekt de zichten. In het oosten wordt de openheid doorbroken door enkele natuurgebieden met bos, heide of riet, en is een aantal noord-zuidwegen beplant met een bomenrij.

<u>Kenmerken bebouwingsbeeld</u>

- Enkelvoudig bebouwingslinten met bebouwing aan beide zijden van het lint, maar overwegend aan de zuidzijde.
- Een ijle bebouwingsstructuur, met 4 tot 20 open kavels tussen de bebouwing.
- Compacte erven met bebouwing omzoomd door een zware erfbeplanting: zogenaamde 'boerderijeilanden'.
- De bebouwing heeft de rooilijn kort en evenwijdig aan de weg en staat overwegend met de noklijn loodrecht op de straat. Door de aanleg van nieuwe ruilverkavelingswegen en het verdwijnen van oude paden is de oriëntatie van een enkele boerderij door de tijd veranderd: in plaats van met de voorgevel staan ze nu met de zijgevel evenwijdig aan de weg.
- Een bebouwingstypologie van boerderijen.
- Een forse korrelgrootte, meestal met een enkelvoudige massaopbouw.
- Een rechthoekige hoofdvorm van de bebouwing, overwegend één bouwlaag met een kap (schilddak).
- Het gebruik van traditionele bouwmaterialen (baksteen, dakpannen) voor de oudere bebouwing en meer modern materialen voor de ruilverkavelingsboerderijen.
- Een overwegend traditionele gevelindeling en compositie van gebouwen, met verticale gevelopeningen.

Markante bebouwing met autonoom karakter:

- Tjongermolen 1869, poldermolen, herbouwd 1983 (Mildam)
- Sluis I, Sluis II, met sluiswachtershuisjes (Sevenaerpad, Nijeberkoperweg).

Kaart 1930 en situatie nu: de ruilverkaveling (rond 1970) voorzag in nieuwe rechte wegen met omvangrijke boerenbedrijven. De typische verkaveling van lange smalle stroken maakte plaats voor grootschalige landbouwgronden.

Door de kanalisatie van de Tjonger (1886-1888) verdween het bochtige karakter van de beek. Het landschap ter weerszijden is uitgestrekt en open.

Overgang van het beekdal van de Tjonger (nat, dus met sloten als kavelscheiding) en de hogere zandgronden (droog en met houtsingels als kavelgrens).

Boerderij aan de ruilverkavelingsweg Tjongervallei. De afwijkende oriëntatie is te verklaren door de de oospronkelijk ligging van de boerderij aan een inmiddels verdwenen noord-zuid lopend pad.

Van oorsprong is er weinig bebouwing te vinden in het Tjongerdal (te nat, slecht ontsloten), de weinige historische bebouwing is gelegen aan oude wegen en paden: hier een woonhuis aan de Nijeberkoperweg.

In het oosten wordt de openheid doorbroken door enkele natuurgebieden met bos, heide of riet.

2.3.6 Gebied 5 Landgoederen

Landgoed in Oranjewoud.

5 LANDGOEDEREN

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

0.5 1 km

N

Bestaande monumenten en monumentale bomen

Beeldbepalend Pand

Nr	Adres	Plaats	Status	Gebouwtype
BBP 213	Schoterlandseweg 5	Mildam	MP 9	Woning
BBP 25	Prins Bernhardweg 12	Oranjewoud	KP 7	Woning
BBP 26	Prins Bernhardweg 14	Oranjewoud	MP 12	Woning
BBP 27	Prins Bernhardweg 31	Oranjewoud	KP 8	Boerderij
BBP 28	Prins Bernhardweg 73	Oranjewoud	MP 9	Woning
BBP 142	Koningin Julianaweg 71	Oranjewoud	MP 10	Woning
BBP 143	Koningin Julianaweg 75	Oranjewoud	MP 11	Woning
BBP 144	Koningin Julianaweg 94	Oranjewoud	KP 7	Boerderij
BBP 185	Marijkemuoi-weg 1	Oranjewoud	RP 5	Woning
BBP 196	Bieruma Oostingweg 13	Oranjewoud	MP 10	Woning
BBP 204	Tjeerd Roslaan 13	Oudeschoot	MP 9	Boerderij
BBP 219	Schoterlandseweg 47	Oudeschoot	MP 10	Boerderij
BBP 221	Schoterlandseweg 57	Oudeschoot	MP 10	Boerderij
BBP 222	Schoterlandseweg 61	Oudeschoot	MP 10	Woning

Rijksmonument

Nr	Adres	Plaats	Gebouwtype
RM 49	Albertine Agnesweg 2	Oranjewoud	Woonhuis
RM 50	Bieruma Oostingweg 1	Oranjewoud	Landhuis
RM 51	Bieruma Oostingweg 5	Oranjewoud	Jagershuisje
RM 52	Bieruma Oostingweg (Berg v. Brongerga/Tjaarda's Bos)	Oranjewoud	Complex uitkijktoren, wandelbos en hekpijlers
RM 54	Koningin Julianaweg 73	Oranjewoud	Complex Klein Jagtlust
RM 55	Van Limburg Stirumweg 2	Oranjewoud	Complex Oranjestein
RM 56	Lindelaan 1	Oranjewoud	Buitenplaats Oranjewoud
RM 57	Marijkemuoi-weg / Brandeleane	Oranjewoud	Klokkestoel met klok
RM 58	Marijkemuoi-weg	Oranjewoud	Grafkelder
RM 59	Marijkemuoi-weg 7	Oudeschoot	Huis Klemburg
RM 60	Tjeerd Roslaan 4	Oudeschoot	Landhuisje
RM 61	Schoterlandseweg 45	Oudeschoot	Complex hoofdgebouw, woning, tuinaanleg, grafheuvel
RM 62	Schoterlandseweg 63	Oudeschoot	Complex boerderij, schuur en stookhok

Monumentale bomen

Nr	Adres	Plaats	Boomsoort	Aantal
102	Albertine Agnesweg	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	87
103	Bierema Oostingweg - Marijkemuoi-weg hoek	Oranjewoud	Grove den (Pinus sylvestris)	1
104	De Blocq van Scheltingaweg 1	Oranjewoud	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	1
105	Domineesingel	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	120
120	Lindelaan 1	Oranjewoud	Europese lariks (Larix decidua)	1
121	Lindelaan 1	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
122	Lindelaan 1	Oranjewoud	Amerikaanse eik (Quercus rubra)	1
123	Lindelaan 1	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	3
124	Lindelaan 2	Oranjewoud	Reuzenlevensboom (Thuja plicata)	1 + 12 bijstammen
125	Lindelaan 2	Oranjewoud	Beuk (Fagus sylvatica)	1 (tweestammig)
126	Lindelaan 2	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
127	Lindelaan 2	Oranjewoud	Japanse cipres (Chamaecyparis pisifera ‘Filifera’)?	2
128	Marijkemuoi-weg 7	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
129	Marijkemuoi-weg 9	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
130	Prins Bernhardweg	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	84 (deels in gebied 5, 6 en 7)
132	Prins Bernhardweg 12	Oranjewoud	Linde (Tilia europaea)	5
133	Prins Bernhardweg 61	Oranjewoud	Linde (Tilia europaea)	2
134	Tjaarda’s laan	Oranjewoud	Beuk (Fagus sylvatica)	43
135	Tjaarda’s laan	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	69
136	Woudsterweg	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	59
151	Tjeerd Roslaan 1	Oudeschoot	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	1
152	Tjeerd Roslaan 1	Oudeschoot	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
153	Tjeerd Roslaan 1	Oudeschoot	Moseik (Quercus cerris)	1
154	Tjeerd Roslaan 1	Oudeschoot	Tulpenboom (Liriodendron tulipiferum)	1
155	Tjeerd Roslaan 1	Oudeschoot	Venijnboom (Taxus baccata)	2
156	Tjeerd Roslaan 1	Oudeschoot	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	1
83	Weversbuurt 22	Katlijk	Zomereik (Quercus robur)	1

Gebiedstypering

Gebied 5 is een cultuurlandschap, gesitueerd op een zandrug die van zuidwest naar noordoost is gericht. Het heeft een voornaam karakter door de aanwezigheid van vele buitens en wordt gekenmerkt door een grote mate van beslotenheid door de omvangrijke boscomplexen, afgewisseld met open weides en hakhoutpercelen. De afleesbaarheid van het landschap is groot: ontwikkelingen uit diverse perioden hebben een herkenbare landschappelijke structuur opgeleverd. In 1676 kocht prinses Albertine Agnes van Oranje-Nassau de buitenplaats Sickingastate met omliggende terreinen en boerderijen. Met de aanleg van parken en bossen veranderde zij de buitenplaats in een stadhouderlijk landgoed, sindsdien bekend onder de naam Oranjewoud. Na de komst van de prinses werd een steeds groter gedeelte van de zandgronden in beslag genomen door landgoederen. Naast de adellijke families kwamen halverwege de negentiende eeuw gegoede burgers naar de zandgronden. Zij bezaten geen landgoederen, maar brachten hun vrije tijd door in de bosrijke omgeving, waar al snel voorzieningen gebouwd werden: theekoepels, speeltuinen, een wandelvijver, een logement en een café. Na de Tweede Wereldoorlog werd Oranjewoud zoals het nu nog is: een bosrijke omgeving voor recreatie.

De aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Oranjewoud (RDMZ, nu RCE 2005) is momenteel in procedure.

Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken

De belangrijkste doorgaande verbindingen lopen over de zuidwest-noordoost gerichte zandrug, terwijl de verkavelingsstructuur daar haaks op staat. Centraal liggen de landgoederen Oranjewoud en Oranjestein met hun tuinen, die in hoge mate bepalend zijn voor het aanzien en de sfeer. Het gebied daaromheen kenmerkt zich door een hoge mate van beslotenheid door de omvangrijke boscomplexen, afgewisseld met open weides en hakhoutpercelen. De kamerstructuur van het landschap wordt daarnaast bepaald door het uitgebreide patroon van (oprij)lanen (overwegend noord-zuidgericht) en houtwallen. Naast het contrast tussen het visueel open en het gesloten gebied zijn de scherpe randen van deze landgoederenzone naar het open beekdallandschap in het zuiden en het veenweidelandschap in het noorden van waarde. Clusters van overige bebouwing (woonhuizen en boerderijen) zijn er op twee plaatsen: langs de Prins Bernhardweg / Krukmanslaan en langs de Marijkemuoi-weg. Boerderijen concentreren zich langs de noordzijde van deze linten waardoor het agrarisch karakter en de open weidegronden hier overheersen. Aan de Marijkemuoi-weg ligt een begraafplaats met klokkenstoel.

Kenmerken bebouwingsbeeld

- Onregelmatig bebouwde linten met bebouwingsclusters van woonhuizen en boerderijen langs de Prins Bernhardweg, Marijkemuoi-weg en de Krukmanslaan. De bebouwing concentreert zich bij de eerste twee aan de noordzijde van het lint, bij de laatste aan de westzijde. De linten worden onderbroken door omvangrijke kavels met landhuizen.
- De woonhuizen en boerderijen hebben een rooilijn kort en evenwijdig aan de weg, staan met de bebouwing op de kop van de kavel en overwegend met de noklijn dwars op de straat.
- De bebouwingstypologie van het buitenhuis is opgebouwd uit overwegend twee verdiepingen met een kap. De korrelgrootte is fors. Daarnaast heeft het gebied een sterk agrarisch karakter. Boerderijen liggen zowel op prominente plekken in het gebied als ook langs de bebouwingslinten (Prins Bernhardweg en Marijkemuoi-weg). Woonhuizen staan op het terrein van de buitenplaats waar ze bij horen en in de linten. Ze bestaan in het algemeen uit één verdieping met kap (schilddak).
- Gebruik van traditionele bouwmaterialen (baksteen, dakpannen).
- Overwegend traditionele gevelindeling en compositie van gebouwen, met verticale gevelopeningen.
- De wegen in het gebied zijn eenvoudig van profiel (veelal onbestraat) en worden begrensd door groene bermen met een dicht laanbeplanting. De openbare ruimte is eenvoudig ingericht.

De centraal in het gebied gelegen landgoederen met hun tuinen en bijgebouwen zijn in hoge mate bepalend voor het aanzien en de sfeer van het gebied.

Kamerstructuur door de afwisseling tussen omvangrijke boscomplexen en open weides.

Uitgebreid patroon van (oprij)lanen met een noord-zuidgerichtheid.

Boerderijen liggen zowel op prominente plekken in het gebied als ook langs de bebouwingslinten (Prins Bernhardweg en Marijkemuoi-weg).

Clusters van overige bebouwing (woonhuizen en boerderijen) zijn er op twee plaatsen: langs de Prins Bernhardweg / Krukmanslaan en langs de Marijkemuoi-weg.

Aan de Marijkemuoi-weg ligt een begraafplaats met klokkenstoel.

2.3.7 Gebied 6 Ontwikkelingslinten

Heeresloot met Herenwal.

6 ONTWIKKELINGSLINT

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

0.5 1 km

N

Bestaande monumenten en monumentale bomen

Beeldbepalend Pand Nr	Adres	Plaats	Status	Gebouwtype
BBP 2	Achter de Kerk t.o. 2	Heerenveen	MP (1)	Voormalige Kruiskerk
BBP 23	Badweg 85a	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 30	Breedpad 27	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 31	Breedpad 51	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 34	Compagnonsstraat 4	Heerenveen	KP 4	Woning
BBP 35	Compagnonsstraat 6 t/m 24	Heerenveen	KP 4	Woning
BBP 36	Compagnonsstraat 9 t/m 33	Heerenveen	RP 3	Woning
BBP 37	Van Dekemalaan 1	Heerenveen	RP 3	Woning
BBP 38	Van Dekemalaan 3	Heerenveen	RP 3	Woning
BBP 39	Dracht 7	Heerenveen	RP 5	Winkel/woning
BBP 40	Dracht 8	Heerenveen	MP 11	Winkel/woning
BBP 41	Dracht 16	Heerenveen	KP 6	Winkel/woning
BBP 42	Dracht 31	Heerenveen	KP 6	Winkel/woning
BBP 43	Dracht 32	Heerenveen	KP 7	Winkel/woning
BBP 44	Dracht 37	Heerenveen	KP 6	Winkel/woning
BBP 45	Dracht 66	Heerenveen	RP 4	Winkel/woning
BBP 46	Dracht 78	Heerenveen	KP 6	Winkel/woning
BBP 47	Dracht 92	Heerenveen	KP 7	Winkel/woning
BBP 48	Dracht 100	Heerenveen	KP 7	Winkel/woning
BBP 49	Dracht 140	Heerenveen	MP 11	Winkel/woning
BBP 50	Dubbele Regel 2	Heerenveen	KP 6	Brugwachterswoning
BBP 52	Burgemeester Falkenaweg 10	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 53	Burgemeester Falkenaweg 12	Heerenveen	RP 5	Kerk
BBP 54	Burgemeester Falkenaweg 18	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 55	Burgemeester Falkenaweg 48	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 56	Burgemeester Falkenaweg 49	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 57	Burgemeester Falkenaweg 50	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 58	Burgemeester Falkenaweg 52	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 59	Burgemeester Falkenaweg 53	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 60	Burgemeester Falkenaweg 55	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 61	Burgemeester Falkenaweg 58	Heerenveen	MP 11	Woning
BBP 62	Burgemeester Falkenaweg 60	Heerenveen	MP 10	Woning
BBP 63	Burgemeester Falkenaweg 61	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 64	Burgemeester Falkenaweg 65	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 65	Burgemeester Falkenaweg 72	Heerenveen	RP 3	Woning
BBP 66	Burgemeester Falkenaweg 88	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 67	Burgemeester Falkenaweg 90	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 68	Burgemeester Falkenaweg 95	Heerenveen	MP 11	Woning
BBP 69	Burgemeester Falkenaweg 97	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 70	Burgemeester Falkenaweg 106	Heerenveen	KP 6	Woning

BBP 71	Burgemeester Falkenaweg 108	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 72	Burgemeester Falkenaweg 110	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 73	Burgemeester Falkenaweg 138	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 74	Burgemeester Falkenaweg 140	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 75	Burgemeester Falkenaweg 159	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 76	Burgemeester Falkenaweg 171	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 77	Burgemeester Falkenaweg 191	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 78	Burgemeester Falkenaweg 193	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 79	Fok 9	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 80	Fok 13	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 81	Fok 14	Heerenveen	MP 14	Woning
BBP 82	Fok 21	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 83	Fok 24	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 84	Fok 25	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 85	Fok 27	Heerenveen	MP 10	Woning
BBP 86	Fok 28	Heerenveen	KP 6	Woning - v.h. kazerne
BBP 87	Fok 29	Heerenveen	KP 6	Woning - v.h. kazerne
BBP 88	Fok 36	Heerenveen	KP 7	Woning/kantoor
BBP 89	Fok 38	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 90	Fok 39	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 91	Fok 43	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 92	Fok 49	Heerenveen	MP 9	Pastorie
BBP 93	Fok 71	Heerenveen	KP 7	Woning/kantoor
BBP 94	Fok 72	Heerenveen	MP 9	Woning/kantoor
BBP 95	Fok 76	Heerenveen	MP 9	Kantoor
BBP 96	Fok 78	Heerenveen	MP 12	Theater
BBP 97	Gedempte Molenwijk 11	Heerenveen	KP 7	Pakhuis
BBP 98	Gedempte Molenwijk 13	Heerenveen	KP 8	Pakhuis
BBP 99	Gedempte Molenwijk 41	Heerenveen	KP 6	Winkel/woning
BBP 100	Gemeenteplein 81-83	Heerenveen	MP 11	Kantoor
BBP 101	Van Harenspad 48	Heerenveen	MP 12	Woning
BBP 102	Van Harenspad 52	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 103	Heideburen 11	Heerenveen	KP 8	Winkel/woning
BBP 104	Heideburen 41	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 105	Heideburen 47	Heerenveen	MP 10	Woning
BBP 106	Heideburen 71	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 107	Heideburen 85	Heerenveen	RP 3	Woning
BBP 108	Heideburen 87	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 120	Herenwal 2	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 121	Herenwal 4	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 122	Herenwal 4a	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 123	Herenwal 5	Heerenveen	RP 5	Woning

BBP 124	Herenwal 15	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 125	Herenwal 20	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 126	Herenwal 21	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 127	Herenwal 24	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 128	Herenwal 46	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 129	Herenwal 59	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 130	Herenwal 62-186	Heerenveen	MP (2)	Kademuur
BBP 131	Herenwal 71	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 132	Herenwal 74	Heerenveen	MP 10	Woning
BBP 133	Herenwal 95	Heerenveen	RP 3	Woning
BBP 134	Herenwal 123	Heerenveen	MP 10	Woning
BBP 135	Herenwal 137	Heerenveen	MP 12	Winkel, v.h. kerk
BBP 136	Herenwal 148	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 137	Herenwal 159	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 147	Sieger v.d. Laanstraat 73	Heerenveen	RP 3	Woning
BBP 151	Lindegracht 21	Heerenveen	KP 7	Winkel/woning
BBP 152	Leeuwarderstraatweg 60	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 167	Marktweg 46	Heerenveen	RP 5	Boerderij
BBP 168	Marktweg 57	Heerenveen	KP 6	Pastorie
BBP 169	Marktweg 59	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 170	Marktweg 66	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 171	Marktweg 69	Heerenveen	MP 10	Woning
BBP 172	Marktweg 72	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 173	Het Meer 17	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 174	Het Meer 29	Heerenveen	KP 6	Winkel, woonhuis
BBP 175	Het Meer 35	Heerenveen	RP 4	Winkel, woonhuis
BBP 183	Minckelersstraat 11+36	Heerenveen	MP 10	School
BBP 186	Nieuwburen 16	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 187	Nieuwburen 26	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 188	Nieuwburen 36	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 189	Nieuwburen 60	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 190	Nieuwburen 62	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 191	Nieuwburen 66	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 192	Nieuwburen 68	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 193	Nieuwburen 82	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 194	Nieuwburen 84	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 197	Oude Koemarkt 1	Heerenveen	KP 7	Winkel/woning
BBP 198	Oude Koemarkt 2	Heerenveen	KP 6	Winkel/woning
BBP 199	Oude Koemarkt 4	Heerenveen	KP 6	Winkel/woning
BBP 200	Oude Koemarkt 10	Heerenveen	MP12	Woning
BBP 201	Paul Krugerkade 1 12	Heerenveen	MP12	Winkel/woning
BBP 205	Rotstergaastweg 16	Heerenveen	KP 8	Boerderij

BBP 208	Rottumerweg bij 12	Heerenveen	MP(1)	Oorlogsgraven
BBP 209	Schans 31	Heerenveen	KP	Woning/werkplaats
BBP 210	Schans 32-34	Heerenveen	MP 9	Bedrijfspand
BBP 211	Schans 41	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 212	Schoolstraat 6	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 214	Schoterlandseweg 13	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 234	Stationsstraat 1	Heerenveen	MP 11	Winkel/woning
BBP 240	Tolhuisweg 1	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 241	Tolhuisweg 11	Heerenveen	MP 9	Woning
BBP 242	Tolhuisweg 49	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 243	Trambaan 12	Heerenveen	MP 12	Woning
BBP 248	Vleesmarkt 1a	Heerenveen	KP 8	Winkel/woning
BBP 249	Vleesmarkt 2	Heerenveen	RP 4	Winkel/woning
BBP 250	Vleesmarkt 6	Heerenveen	KP 6	Winkel/woning
BBP 251	Vleesmarkt 8	Heerenveen	RP 8	Winkel/woning
BBP 252	Vleesmarkt 9	Heerenveen	MP 10	Winkel
BBP 254	Wolvegasterweg 2	Heerenveen	RP 5	Boerderij
BBP 255	Wolvegasterweg 6	Heerenveen	RP 5	Woning/werkplaats
BBP 206	Rotstergaastweg 30	Nieuweschoot	RP 4	Boerderij
BBP 207	Rotstergaastweg bij 30	Nieuweschoot	MP(1)	Grafmonument
BBP 215	Schoterlandseweg 17	Nieuwehorne	MP 9	Boerderij
BBP 139	Koningin Julianaweg 41	Oranjewoud	KP 6	Woning
BBP 140	Koningin Julianaweg 43	Oranjewoud	KP 6	Woning
BBP 141	Koningin Julianaweg 55	Oranjewoud	MP 10	Boerderij
BBP 253	Koningin Wilhelminaweg 61	Oranjewoud	KP 6	Woning

Rijksmonument

Nr	Adres	Plaats	Gebouwtype
RM 6	Breedpad 21	Heerenveen	Herenhuis
RM 7	Crackstraat 13	Heerenveen	Complex kerk en pastorie
RM 8	Burgemeester Falkenaweg 99	Heerenveen	Woning
RM 9	Fok 18	Heerenveen	Woning
RM 10	Fok 46	Heerenveen	Woning
RM 11	Fok 50	Heerenveen	Fabriek
RM 12	Gemeenteplein 33-37	Heerenveen	Oenema State (Grovenstins State)
RM 13	Van Harenspad 50	Heerenveen	Herenhuis
RM 14	Heideburen 97	Heerenveen	Buitenplaats Voormeer
RM 15	Koningin Julianaweg 2	Heerenveen	Tolhuis
RM 16	Koningin Julianaweg 38	Heerenveen	Woning
RM 17	Lindegracht 23	Heerenveen	Bank
RM 19	Marktweg 75	Heerenveen	Herema State
RM 20	Marktweg 77	Heerenveen	Woning

RM 22	Nieuwburen 10	Heerenveen	Herenhuis
RM 23	Nieuwburen 12	Heerenveen	Herenhuis
RM 25	Oude Koemarkt 14	Heerenveen	Crackstate (gemeentehuis)
RM 26	Schoterlandseweg 24	Heerenveen	Kerk
RM 27	Stationsstraat 6	Heerenveen	Woning
RM 29	Vermaningsteeg 5	Heerenveen	Doopsgezinde Vermaning
RM 30	Koningin Wilhelminaweg 11	Heerenveen	Complex villa en prieel
RM 47	Rotstergaastweg 43	Nieuweschoot	Kerk en klokkestoel
RM 48	Rotstergaastweg 95	Nieuweschoot	Boerderij
RM 53	Koningin Julianaweg 45	Oranjewoud	Woning

Monumentale bomen

Nr	Adres	Plaats	Boomsoort	Aantal
13	Achter de kerk	Heerenveen	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	1
14	Achter de kerk	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
15	Burgemeester Falkenaweg	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	24
16	Burgemeester Falkenaweg 10	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	2
17	Burgemeester Falkenaweg 12	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	2
18	Burgemeester Falkenaweg 54	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
19	Burgemeester Falkenaweg 58	Heerenveen	Treurbeuk (Fagus sylvatica pendula)	1
20	Burgemeester Falkenaweg 58	Heerenveen	Walnoot (Juglans regia)	1
21	Burgemeester Falkenaweg 58	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
22	Burgemeester Falkenaweg 58	Heerenveen	Plataan (Platanus x acerifolia)	1
23	Burgemeester Falkenaweg 95	Heerenveen	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	1
24	Burgemeester Falkenaweg 97	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	1
25	Burgemeester Falkenaweg 123	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	1
26	Burgemeester Falkenaweg 123	Heerenveen	Plataan (Platanus x acerifolia)	2
27	Burgemeester Falkenaweg 125	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	1
28	Van Dekemalaan 1	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
29	Dracht 15	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
30	Fok	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	24
31	Fok 46	Heerenveen	Beuk (Fagus sylvatica)	1
32	Fok 46	Heerenveen	Esdoorn (Acer pseudoplatanus)	1
33	Fok 46	Heerenveen	Treurbeuk (Fagus sylvatica ‘Pendula’)	2
34	Minckelersstraat 11	Heerenveen	Italiaanse populier (Populus nigra ‘Italica’)	1
35	Minckelersstraat 11	Heerenveen	Venijnboom (Taxus baccata)	1
36	Minckelersstraat 11	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
37	Minckelersstraat 11	Heerenveen	Peer (Pyris communis)	1, 2-stammig
38	Heideburen 71	Heerenveen	Walnoot (Juglans regia)	1
39	Heideburen 97	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
40	Heideburen 97	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
41	Heremaweg - Blausingel kruising	Heerenveen	Beuk (Fagus sylvatica)	1

42	Heremaweg 18	Heerenveen	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	4
43	Heremaweg 18	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	9
46	Jousterweg 7	Heerenveen	Es (Fraxinus excelsior)	1
47	Koningin Wilhelminaweg 23	Heerenveen	Reuzenlevensboom (Thuja plicata)	1
48	Leeuwarderstraatweg 44	Heerenveen	Schietwilg (Salix alba)	1
49	Leeuwarderstraatweg 134	Heerenveen	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	2
50	Marktweg 75	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	1
51	Marktweg 75	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	1
52	Marktweg 75	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	8
53	Marktweg 75	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
54	Marktweg 77	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)	1
55	Marktweg 77	Heerenveen	Wilg (Salix alba)	1
56	Marktweg 79	Heerenveen	Beuk (Fagus sylvatica)	1
62	Nieuwburen	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
64	Rottumerweg t.o. nr. 11	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	2
65	Schoolstraat 1	Heerenveen	Amerikaanse eik (Quercus rubra)	3
66	Schoolstraat 1	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
67	Stationsstaat 4	Heerenveen	Beuk (Fagus sylvatica)	1
68	Stationsstraat 6	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
69	Stationsstraat 6	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
74	Tolhuisweg	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	30
75	Tolhuisweg 16	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	13
106	Koningin Julianaweg 47	Oranjewoud	Apeboom (Araucaria araucana)	1
107	Koningin Julianaweg 55 (boerderij is weg)	Oranjewoud	Beuk (Fagus sylvatica)	5
115	Koningin Wilhelminaweg 43	Oranjewoud	Beuk (Fagus sylvatica)	1
116	Koningin Wilhelminaweg 56	Oranjewoud	Beuk (Fagus sylvatica)	1
117	Koningin Wilhelminaweg 56	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
118	Koningin Wilhelminaweg voor 57a	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	1
119	Koningin Wilhelminaweg na 69	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	14
130	Prins Bernhardweg	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	84 (deels in gebied 5, 6 en 7)
138	Leeuwenhoekweg, van 2	Oudeschoot	Krimlinde (Tilia europeae ‘Euchlora’)	1
141	Marktweg	Oudeschoot	Zomereik (Quercus robur)	
142	Marktweg 9	Oudeschoot	Linde (Tilia europaea)	1
143	Marktweg 15	Oudeschoot	Zomereik (Quercus robur)	1
144	Schoterlandseweg voor nr. 13	Oudeschoot	Linde (Tilia europaea)	2
145	Schoterlandseweg 14	Oudeschoot	Linde (Tilia europaea)	2
146	Schoterlandseweg 19	Oudeschoot	Linde (Tilia europaea)	2
147	Schoterlandseweg 31	Oudeschoot	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	1
157	Wolvegasterweg tot aan Tjonger	Oudeschoot	Zomereik (Quercus robur)	46
158	Wolvegasterweg 2	Oudeschoot	Linde (Tilia europaea)	1
159	Wolvegasterweg 2	Oudeschoot	Linde (Tilia europaea)	2
160	Wolvegasterweg 22	Oudeschoot	Linde (Tilia europaea)	3

Gebiedstypering

De basis voor dit langgerekte en plaatselijk vertakte gebied is de historische route tussen Leeuwarden en Zwolle. Halverwege de zestiende eeuw lieten de Heeren van ’t Veen dwars op deze route de Schoterlandse Compagnonsvaart aanleggen voor het transport van turf uit de oostelijker gelegen veengronden. Het turf werd afgevoerd naar het noorden via de Heeresloot, een vaart van het beginpunt van de Schoterlandse Compagnonsvaart richting Leeuwarden. Het resultaat van dit knooppunt was Heerenveen: een plaatselijke verdikking van de route waar zich commerciële en bestuurlijke voorzieningen met een regionale functie concentreerden. De uitbreiding van deze kern tot aan de Tweede Wereldoorlog is onderdeel van gebied 6.

Al vroeg in de geschiedenis had de historische route diverse zijtakken naar naburige dorpen die nog steeds herkenbaar zijn en onderdeel van gebied 6: de Jousterweg naar Joure, de Rottumerweg naar Rottum, Rotstergaastweg naar Rotstergaast, de Schans naar Terband en de Koning Julianaweg en Koningin Wilhelminaweg beide richting Oranjewoud. Enkele van deze zijtakken maken onderdeel uit van de stedelijke groei van Heerenveen, anderen niet.

De historische ontwikkeling van gebied 6 is duidelijk afleesbaar in de kaarten afgebeeld bij de historische ontwikkelingsschets (§ 2.1).

Het gebied 6 is sterk verweven met de aangrenzende gebieden 7, 8, 9 en 10. De ruimtelijke relaties worden genoemd daar waar ze van groot belang zijn.

Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken

Het structurerende element in gebied 6 is de oude noord-zuid-route van Leeuwarden naar Zwolle. Deze lijn heeft niet alleen steeds wisselende straatnamen, maar ook een steeds verschillend karakter met eigen beeldkenmerken. De straatnamen van noord naar zuid: Leeuwarderstraatweg, Fok/Herenwal, Dracht, Burgemeester Falkenaweg, Tolhuisweg en Marktweg.

Het is het meest verstedelijkt gebied in de gemeente Heerenveen, waar nauwelijks nog landschapselementen zichtbaar zijn. Omdat het gebied vooral een in de tijd bebouwde lijn is zonder planmatige stedenbouwkundige beeldkenmerken, is gekozen om de stedenbouwkundige beeldkenmerken te beschrijven samen met de kenmerken van het bebouwingsbeeld.

In gebied 6 zijn vier sferen met een eigen bebouwingsbeeld te onderscheiden.
1. Grote bouwvolumes in de historische kern
2. Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan historische dragers
3. Pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan historische route
4. Agrarische zijtakken

1. Grote bouwwvolumes in de historische kern

De historische kern in de bocht van de Heeresloot met de Schoterlandse Compagnonsvaart, achter de Fok en Lindegracht, maar tussen K.R. Poststraat, Kleine Kerkstraat, Kerkstraat en Achter de Kerk. Oorspronkelijk bestond dit gebied uit enkele grote bouwvolumes met daartussen bebouwing met een kleine korrel. Na de twintigste-eeuwse ontwikkelingen werd het een stedenbouwkundig en architectonisch weinig samenhangend gebied met als historische basis de resten van de Kruiskerk, het Posthuis en Crackstate en een dominante positie voor de grote bouwvolumes. Twintigste-eeuwse ontwikkelingen waren de bouw van de Heilige Geestkerk in de jaren dertig en de meer recente bouw van het gemeentehuis en aanleg van de parkeergarage onder het Geert Willigenplein.

<u>Kenmerken bebouwingsbeeld</u>
- Bebouwing met overwegend flinke korrelgrootte.
- Bebouwing heeft sterk autonoom karakter en weinig relatie met de omliggende bebouwing, met gevaar voor achterkantenproblematiek.
- Grote bouwvolumes worden afgewisseld met enkele bebouwingsvelden ingevuld met een veel kleinere korrel, zoals tussen westkant Crackstraat en Fok en aan Achter de Kerk.
- Groene openbare ruimte: rondom de Heilige Geestkerk, rondom Crackstate en een bescheiden parkje tussen Crackstate en Haskestate.

Markante bebouwing met autonoom karakter in de

Grote bouwvolumes in de historische kern
Historische kern van Heerenveen, 1931. Hier is het een relatief groen gebied met enkele grote bouwvolumes en daartussen bebouwing met een kleine korrelgrootte. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

Grote bouwvolumes in de historische kern
Historische kern van Heerenveen, 1955. Het gebied raakt volgebouwd met bebouwing met een kleine korrelgrootte. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

Grote bouwvolumes in de historische kern
Zeventiende-eeuwse Crackstate in de historische kern. Eén van de grote historische bouwvolumes in de kern.

Grote bouwvolumes in de historische kern
Heilige Geestkerk aan de Crackstraat. Gebouw met autonoom karakter en weinig relatie met de omliggende bebouwing. [Flickr]

Grote bouwvolumes in de historische kern
Haskestate aan de K.R. Poststraat. Eén van de grote naoorlogse bouwvolumes in de kern.

Grote bouwvolumes in de historische kern
Stationsgebied met eigen stedenbouwkundige beeldkenmerken en eigen bebouwingsbeeld.

historische kern:

- Heilige Geestkerk
- Posthuis
- Gemeentehuis
- Crackstate
- Haskestate (woongebouw)
- KPN-gebouw

2. Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan historische dragers

Stedenbouwkundige beeldkenmerken

De algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken van de belangrijkste historische dragers (waterwegen) in het gebied: Herenwal, Fok, Lindegracht, Heideburen, Het Meer, Breedpad, Van Harenspad, Nieuwburen en Dracht.

- Bebouwing op beide kaden aan de Heeresloot en Schoterlandse Compagnonsvaart.
- Kades aan de westkant van de Heeresloot en aan weerszijden van de Schoterlandse Compagnonsvaart, uitgevoerd als harde grens: gemetselde kademuren.
- Boombeplanting aan de waterwegen, met een 'groene verdikking' in de bocht (Achter de Kerk). Dichtheid van beplanting varieert van hoge dichtheid aan de Fok tot lage dichtheid aan de Lindegracht. De Herenwal en Nieuwburen hebben helemaal geen boombeplanting.
- Einde van de historische waterweg Schoterlandse Compagnonsvaart ter hoogte van Huize Voormeer.
- Park rond Huize Voormeer is de grootste groene openbare ruimte in gebied 6.

Uitzonderingen

De Dracht is een uitzondering omdat hier geen historische waterweg loopt. Oorspronkelijk, voor de stichting van Heerenveen, liep een waterloop langs deze oude route tussen Zwolle en Leeuwarden. Deze is inmiddels niet meer herkenbaar in het moderne straatbeeld. Voor de Dracht gelden wel de algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken wat betreft bebouwing.

Kenmerken bebouwingsbeeld

De algemene beeldkenmerken van de pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing georiënteerd op de belangrijkste historische dragers (waterwegen) in het gebied: Herenwal, Fok, Lindegracht, Heideburen, Het Meer, Breedpad, Van Harenspad, Nieuwburen en Dracht.

- Hoofdzakelijk pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte.
- Bebouwing heeft dezelfde rooilijn direct aan de openbare weg, vaak staat de nok hier loodrecht op.
- Georiënteerd op de historische waterwegen. De Dracht is een uitzondering: hier geen waterweg, maar wel dezelfde beeldkenmerken als aan de Heeresloot en Schoterlandse Compagnonsvaart.
- Voornaamste bouwperiode van deze bebouwing is de negentiende en eerste helft twintigste eeuw.
- Afwisseling van functies: wonen en werken.
- Toepassing van traditionele bouwmaterialen: baksteen, houten kozijnen, keramische dakpannen.
- Op enkele plekken afwisseling door bebouwing van een grotere korrel en vaak uit de naoorlogse bouwperiode.
- Bebouwingsbeeld geldt ook voor straten achter de belangrijkste dragers, zoals de Parallelweg, Badweg en Gedempte Molenwijk

Uitzonderingen

- Ondanks de ligging aan een historische waterweg sluit de Fok wat betreft bebouwingsbeeld aan bij de derde sfeer, die van vrijstaande bebouwing.
- Het terrein tussen de Herenwal en het station heeft een geheel eigen naoorlogse stedenbouwkundige opzet met vooral grote, vrijstaande bouwvolumes.
- Einde van de historische waterweg Schoterlandse Compagnonsvaart ter hoogte van Huize Voormeer. Het bebouwingsbeeld ten oosten hiervan sluit aan bij die van de lintbebouwing van Heerenveen tot Bontebok in gebied 2

3. Pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan historische route

Stedenbouwkundige beeldkenmerken

De algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken van de historische route van Zwolle naar Leeuwarden: Leeuwarderstraatweg, Fok, Burgemeester Falkenaweg, Tolhuisweg, Sieger van der Laanstraat.

- Bebouwing aan beide zijden van het lint.
- Profiel van een doorgaande weg: geasfalteerde rijstroken met vrije fietspaden of ventwegen, brede groene bermen en laanbeplanting.

Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan historische dragers
Heeresloot met Herenwal aan de overkant. De vaart wordt aan de kant van de Herenwal begrensd door een harde kademuur met direct aan de openbare weg bebouwing.

Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan historische dragers
Groene verdikking in de bocht van Heeresloot naar het Breedpad.

Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan historische dragers
Einde van de historische waterweg ter hoogte van Huize Voormeer. In de jaren zestig werd de Schoterlandse Compagnonsvaart gedempt.

Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan historische dragers
De Dracht is geen historische waterweg, maar wat bebouwingsbeeld betreft sluit het aan bij de bebouwing aan de waterwegen in de historische kern.

Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan historische dragers
Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan de Dracht.

Pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing aan historische dragers
Badweg, achter de belangrijke historische drager de Dracht. Hier geldt hetzelfde bebouwingsbeeld.

Uitzonderingen
Enkelzijdige bebouwing passend in het beschreven bebouwingsbeeld op het deel van de weg tussen de kernen Heerenveen en Oudeschoot. De bebouwing aan de westkant hoort bij gebied 8 en is een voorbeeld van naoorlogse planmatige uitbreiding van het lint.

Kenmerken bebouwingsbeeld
De algemene beeldkenmerken van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de historische route van Zwolle naar Leeuwarden:

- Hoofdzakelijk pandsgewijze en vrijstaande woonbebouwing op kavels met genoeg groen. Het aandeel bebouwd oppervlak op een kavel neemt af naarmate de afstand tot de kern van Heerenveen groter wordt.
- Voortuinen tussen openbare weg en bebouwing, met ongeveer gelijke diepte. Vaak staat de nok loodrecht op de rooilijn.
- Georiënteerd op de doorgaande route tussen Zwolle en Leeuwarden: Leeuwarderstraatweg, Fok, Burgemeester Falkenaweg, Tolhuisweg, Marktweg.
- Voornaamste bouwperiode van deze bebouwing is de negentiende en eerste helft twintigste eeuw, met een zwaartepunt in de jaren dertig van twintigste eeuw.
- Toepassing van traditionele bouwmaterialen: baksteen, houten kozijnen, keramische dakpannen.
- Op enkele plekken afwisseling door bebouwing van een grotere korrel en vaak uit de naoorlogse bouwperiode.
- Bebouwingsbeeld geldt ook voor enkele vertakkingen van de doorgaande route: Schans, Koningin Julianaweg en Koning Wilhelminaweg.

4. Agrarische zijtakken

Stedenbouwkundige beeldkenmerken
Algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken van de zijwegen aan de doorgaande historische route naar de naburige dorpen. Het oorspronkelijke agrarische karakter van de zijwegen (agrarische lintbebouwing in een open landschap) is in meer of mindere mate aangetast door de bebouwing in de aangrenzende gebieden. De Jousterweg is grotendeels omgeven door een industriegebied met grote industriële bouwvolumes; de Rottumerweg door woonbebouwing in een groene omgeving; de Rotstergaastweg door woonbebouwing in een groene omgeving aan de noordkant en open weidelandschap en industrie aan de zuidkant.

- Oorspronkelijke agrarische paden zijn getransformeerd in doorgaande asfaltwegen met vrije fietspaden, brede groene bermen met boomgroepen.

Uitzonderingen

- Aan de Jousterweg geen boombeplanting of boomgroepen.
- De Rotstergaastweg heeft een tracé met meer bochten en meer relatie met het open weidelandschap aan de zuidkant.

Kenmerken bebouwingsbeeld
Algemene beeldkenmerken van de zijwegen aan de doorgaande historische route. Het oorspronkelijke agrarische karakter van deze routes naar naburige dorpen is in meer of mindere mate aangetast door de bebouwing in de aangrenzende gebieden. De Jousterweg is grotendeels omgeven door een industriegebied met grote industriële bouwvolumes; de Rottumerweg door woonbebouwing in een groene omgeving; de Rotstergaastweg door woonbebouwing in een groene omgeving aan de noordkant en open weidelandschap en industrie aan de zuidkant.
De algemene beeldkenmerken voor de bebouwing van deze voormalige agrarische zijwegen:

- Zeer verspreide boerderijen op ruime en groene kavels.
- Toepassing van traditionele bouwmaterialen: baksteen, houten kozijnen, keramische dakpannen.

Uitzonderingen

- De Rotstergaastweg heeft een minder agrarisch karakter door de lintbebouwing met kleine korrelgrootte (woningen).

Pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan historische route
Leeuwarderstraatweg met brede groene bermen aan de Heeresloot.

Pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan historische route
Enkele repeterende bouwblokken aan de Burgemeester Falkenaweg.

Pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan historische route
Vooroorlogse vrijstaande woningen aan de Burgemeester Falkenaweg.

Pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan historische route
Lintbebouwing in de historische kern Oudeschoot aan de historische route van Zwolle naar Leeuwarden.

Agrarische zijtakken
Oorspronkelijke verbinding tussen dorpen is veranderd in doorgaande en efficiënte verkeersweg.

Agrarische zijtakken
Oorspronkelijke agrarische bebouwing heeft functie van omgeving aangenomen: boerderij aan Jousterweg in gebruik als grootwinkelbedrijf.

2.3.8 Gebied 7 Groen wonen

Monument C. van Maasdijk.

7 GROEN WONEN

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

0.5 1 km

N

Bestaande monumenten en monumentale bomen

Beeldbepalend Pand

Nr	Adres	Plaats	Status	Gebouwtype
BBP 19	Asterstraat 5	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 20	Asterstraat 7	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 21	Asterstraat 9	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 22	Asterstraat 11	Heerenveen	RP 4	Woning
BBP 51	Eikenlaan 22	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 109	Jacob Hepkemastraat 7	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 110	Jacob Hepkemastraat 9	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 111	Jacob Hepkemastraat 11	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 112	Jacob Hepkemastraat 13	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 113	Jacob Hepkemastraat 15	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 114	Jacob Hepkemastraat 17	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 115	Jacob Hepkemastraat 19	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 116	Jacob Hepkemastraat 41	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 117	Jacob Hepkemastraat 43	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 118	Jacob Hepkemastraat 45	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 119	Jacob Hepkemastraat 47	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 145	J.H. Kruisstraat t.o. 9	Heerenveen	MP (2)	Bank
BBP 146	J.H. Kruisstraat 15	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 153	Van Maasdijkstraat 3	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 154	Van Maasdijkstraat 4	Heerenveen	KP 6	Kantoor
BBP 155	Van Maasdijkstraat 5	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 156	Van Maasdijkstraat 6	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 157	Van Maasdijkstraat 8	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 158	Van Maasdijkstraat 9	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 159	Van Maasdijkstraat 10	Heerenveen	KP 6	Woning
BBP 160	Van Maasdijkstraat 12	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 161	Van Maasdijkstraat 18	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 162	Van Maasdijkstraat 24	Heerenveen	MP 11	Woning
BBP 163	Van Maasdijkstraat 26	Heerenveen	MP 11	Woning
BBP 164	Van Maasdijkstraat 41	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 165	Van Maasdijkstraat 42	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 166	Van Maasdijkstraat 44	Heerenveen	RP 5	Woning
BBP 235	Thialfweg 17	Heerenveen	MP 10	School
BBP 236	Thialfweg 43	Heerenveen	MP 14	Woning
BBP 237	Thialfweg 46	Heerenveen	KP 7	Woning
BBP 238	Thialfweg t.o. 46	Heerenveen	MP (2)	Gedenkteken
BBP 239	Thialfweg t.o. 46	Heerenveen	MP (2)	Verzetsmonument

BBP 258	Zonnebloemstraat 64	Heerenveen	KP 8	Woning
BBP 3	Lollius Ademalaan t.o. 39	Oranjewoud	MP(1)	Begraafplaats

Rijksmonument

Nr	Adres	Plaats	Gebouwtype
RM 18	Van Maasdijkstraat 17	Heerenveen	Woning
RM 24	K.R. Poststraat 7	Heerenveen	Woning en pakhuis
RM 28	Tjepkemastraat	Heerenveen	Korenmolen

Monumentale bomen

Nr	Adres	Plaats	Boomsoort	Aantal
70	Thialfweg - Buitenbaan kruising	Heerenveen	Amerikaanse eik (Quercus rubra)	2
71	Thialfweg - Buitenbaan kruising	Heerenveen	Beuk (Fagus sylvatica)	1
72	Thialfweg - Buitenbaan kruising	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	16
73	Thialfweg 43	Heerenveen	Plataan (Platanus x acerifolia)	1
108	Koningin Julianaweg 73	Oranjewoud	Paardenkastanje (Aesculus hippocastanum)	1
109	Koningin Julianaweg 73	Oranjewoud	Plataan (Platanus x acerifolia)	1
110	Koningin Julianaweg 73	Oranjewoud	Trompetboom (Catalpa bignonioides)	1
111	Koningin Julianaweg 73	Oranjewoud	Linde (Tilia europaea)	2
112	Koningin Julianaweg 73	Oranjewoud	Linde (Tilia europaea)	13
113	Koningin Julianaweg 73	Oranjewoud	Californische cypris (Chamaecyparis lawsoniana)	5
114	Koningin Julianaweg 75	Oranjewoud	Treurbeuk (Fagus sylvatica ‘Pendula’)	1
130	Prins Bernhardweg	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	84 (deels in gebied 5, 6 en 7)
131	Prins Bernhardweg 4	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1

Gebiedstypering

Gebied 7 bestaat uit twee geografisch gescheiden gebieden: een noordelijk gebied achter de ontwikkelingslinten in de bocht van de rijkswegen A7 en A32 en een zuidelijk gebied ten oosten van het ontwikkelingslint Tolhuisweg en tussen de verbindingswegen met Oranjewoud.

Het noordelijk gebied was tot in de Tweede Wereldoorlog een nagenoeg onbebouwd weidegebied en voorpost naar het buitengebied van de plaats Heerenveen. Uitzondering in het open landschap was het Hepkema's Bos. Het groene landschap nabij de historische kern werd toen gebruikt voor perifere functies: een ijsbaan (sinds 1892), een sportpark (sinds eind jaren twintig van de twintigste eeuw) en een ziekenhuis (sinds eind jaren twintig op de huidige locatie aan de zuidkant van de Thialfweg).
In de jaren dertig werd, volgens een uitbreidingsplan uit 1931, de eerste planmatige woonwijk van Heerenveen aangelegd. Ter weerszijden van de Van Maasdijkstraat (oa Leliestraat, Tjepkemastraat) verrees een buurtje met een tuindorpkarakter: grote, vrijstaande of dubbele, woonhuizen aan brede straten met hier en daar een klein plantsoen (einde Jacob Hepkemastraat).
De belangrijkste naoorlogse ontwikkeling was de aanleg van de rijkswegen 7 en 32 in de eerste helft van de jaren vijftig. (Oorspronkelijk lag de A32 op de grens van gebied 7 en pas sinds de jaren negentig volgt de rijksweg het oostelijker huidige tracé). Hiermee tekende zich een scherpe grens af tussen de plaats Heerenveen en het buitengebied. Het nieuw begrensde gebied werd steeds dichter bebouwd, met voornamelijk woningen: enkele straten met rijenwoningen rond de Kolklaan, woonblokken aan weerzijden van de K.R. Poststraat, maar vooral een hele nieuwe wijk in de bocht van de Zonnebloemstraat.
Vanaf de jaren zestig werd gebouwd aan nieuwe stedelijke voorzieningen in het gebied: in het noordelijkste deel van het gebied, nabij de rijkswegen, verrezen een bescheiden industriestrook, een motel en een rijksscholengemeenschap. Gelijktijdig bleef het ziekenhuis tot in de jaren negentig uitbreiden tot een omvangrijk regionaal zorgcentrum.
Een volgende ingrijpende ruimtelijke verandering was de verplaatsing van het sportpark naar een zuidelijker locatie in Heerenveen in de jaren negentig. Op het vrijgekomen terrein verrees vervolgens een villawijk rond het noordelijke deel van de Kastanjelaan en een complex van het GGZ rond het zuidelijk deel van de Kastanjelaan.
Het noordelijk gebied heeft geen dominante structuur als drager voor het hele gebied, maar wel enkele ruimtelijke eenheden met een dragende functie: de Kastanjelaan, de Hepkema-bosjes, Zonnebloemstraat en de K.R. Poststraat.

Het zuidelijk gebied ligt tussen de twee historische verbindingen met Oranjewoud: de Koningin Julianaweg/ Prins Bernardweg, een weg op een voormalige leidijk aangelegd in het midden van de negentiende eeuw als kering tussen de moerassen, en de Koningin Wilhelminaweg, die al op een kaart uit 1680 herkenbaar is. Aan deze linten werd al vroeg gebouwd, maar het gebied erachter, dat tot gebied 7 behoort, bleef nagenoeg onbebouwd tot aan de Tweede Wereldoorlog. Uitzondering waren de Lollius Ademalaan en Brouwerslaan, die in de jaren dertig werden bebouwd met woningen.
Grote ruimtelijke ingrepen na de oorlog bepalen nog steeds het karakter van het gebied. De meest ingrijpende verandering is de aanleg van de Rijksweg A32, die de Tolhuisweg als doorgaande route tussen Zwolle en Leeuwarden verving. Deze weg verdeelt het zuidelijk deel van gebied 7 onverbiddelijk in twee zelfstandige gebieden. De andere ingrepen zijn aan de oostkant van de rijksweg de aanleg van het bungalowpark Woudzoom in de jaren zestig en aan de westkant van de snelweg de aanleg van Appelhof, een woonbuurt uit de tweede helft van de jaren zestig.
Net als het noordelijk deel heeft het zuidelijk deel van gebied 7 geen dominante drager voor het hele gebied, maar wel enkele secundaire dragers. Deze lopen allen evenwijdig aan de Tolhuisweg, het historische ontwikkelingslint: Brouwerslaan, Altenalaan en Lollius Ademalaan.

Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken

Vanwege het ontbreken van dominante dragers of ruimtelijke structuren is gebied 7 een divers gebied betreft ruimtelijke beeldkenmerken op zowel stedenbouwkundige als architectonische schaal.
De verschillen wat betreft functie, bouwperiode, verkaveling en korrelgrootte zijn groot.
In het noordelijk en zuidelijk gebied zijn

Het noordelijk deel van gebied 7 was in 1931 nog nagenoeg onbebouwd. Op de voorgrond het spoor, in het midden het ziekenhuis. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

In 1951 is de Bloemenbuurt in aanbouw. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

De rotonde als knooppunt tussen de rijkswegen A32 en A7 in 1963. Tussen de A32 en Schans zijn de Hepkema-bosjes en de sportvelden zichtbaar. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

Bestemmingsplan Noord I, door Kuiper, Gouwetor en De Ranitz, 1959. De belangrijkste bestemming is groen: sportvelden en Hepkema-bosjes. In rood bijzondere bebouwing (school). [Archief KC]

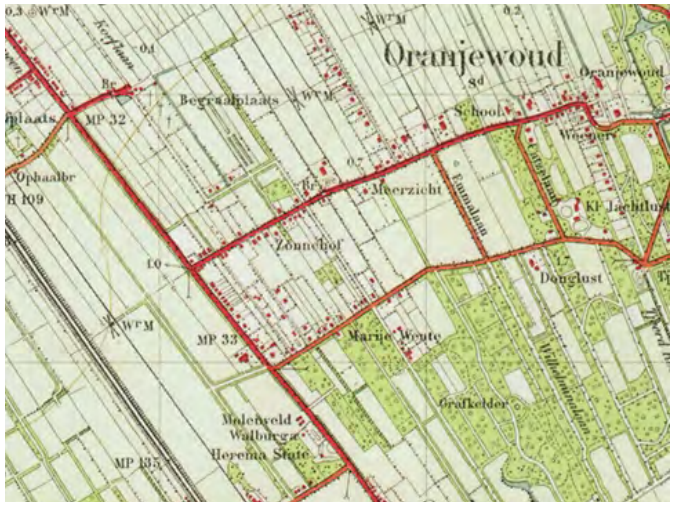

Het zuidelijk deel van gebied 7 was in 1930 nog nagenoeg onbebouwd. Alleen lintbebouwing aan de historische wegen (onderdeel gebied 6). [Grote Historische Atlas 1926-1934, Friesland]

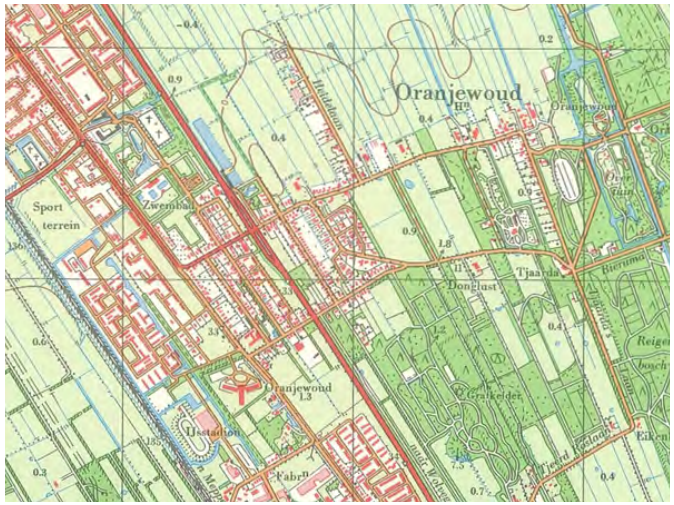

Het zuidelijk deel in 1971, na de naoorlogse ingrepen als de aanleg van de rijksweg, van het bungalowpark Woudzoom en van de woonbuurt Appelhof. [Gemeente Heerenveen]

respectievelijk drie sferen en twee sferen te onderscheiden met eigen beeldkenmerken op zowel stedenbouwkundig en landschappelijk als architectonisch niveau.

1. Noord: Rand met grote bouwvolumes

Tussen de rijksweg A7 en de woonbebouwing in gebied 7 ligt een 'grijze buffer': een buffer met grote bouwvolumes. De grens van deze buffer met de woonbebouwing is de de K.J. Visserstraat, Uhlweg en Lyceumstraat.

Stedenbouwkundige en landschappelijke kenmerken
De algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken van het gebied tussen de rijksweg A7 en de woonbebouwing:

- Verkaveling kenmerkend voor naoorlogse industrieterreinen: rationeel stratenpatroon met als gewenst resultaat zo groot en efficiënt mogelijk in te richten kavels.
- Vormgeving van de straten is gericht op gebruik van de auto en niet door langzaam verkeer.

Kenmerken bebouwingsbeeld
De algemene beeldkenmerken van de bebouwing tussen de rijksweg A7 en de woonbebouwing:

- Grote vrijstaande bouwvolumes van slechts enkele bouwlagen, soms samengestelde bouwvolumes.
- De bebouwing heeft weinig relatie met het onbebouwde en groene deel van het kavel.
- De bebouwing heeft geen duidelijk oriëntatie op of de rijkswegen, op de achterliggende woonbebouwing of op de Schans als uitvalsweg.
- Voornaamste bouwperiode is de tweede helft van de twintigste eeuw, met het zwaartepunt in de jaren zestig. Het hotel en de school werden in de jaren zestig gebouwd.
- Toepassing van moderne materialen die gangbaar zijn voor industriële bebouwing uit de naoorlogse bouwperiode.

Uitzonderingen

- De bebouwing van de middelbare school staat wel in relatie tot de groene ruimte eromheen. Het sportveld achter de school fungeert als overgang tussen de 'grijze buffer' naar de 'groene buffer' aan de rijksweg A32.
- Het hotel aan de Schans oriënteert zich in beperkte mate op de Schans.

2. Noord: Groene rand

Tussen de rijksweg A32 en de woonbebouwing in gebied 7 ligt een 'groene buffer': een buffer met omvangrijke groengebieden. De grens van deze buffer met de woonbebouwing is de westrand van de Hepkema-bosjes, Buitenbaan, Van Beyma thoe Kingmaweg en Pastorielaan. Onderdelen in dit gebied zijn de Hekpema-bosjes, het terrein van de tennisvereniging, de voormalige ijsbaan Thialf, een school met sportvelden en het voormalige tracé van de rijksweg.
De groene buffer is geen product van een stedenbouwkundig plan, maar is het laatste restant van het oorspronkelijke onbebouwde weidegebied dat door stedenbouwkundige ingrepen begrensd en verkleind werd.

Stedenbouwkundige en landschappelijke kenmerken
De algemene landschappelijke beeldkenmerken van het gebied tussen de rijksweg A32 en de woonbebouwing:

- Verdeling van het gebied in rechthoekige velden door bomenlanen en bospercelen.
- Deze rechthoekige velden hebben een open karakter door de begroeiing met laag gras, waarvan sommigen functioneren als sportveld.

Markante landschappelijke elementen

- Hepkema-bosjrd, een rechthoekig en omvangrijk bosperceel met een historische betekenis.
- Voormalig rijkswegtracé als lijnvormig element in het landschap herinnert aan de eerste rijksweg van Zwolle naar Leeuwarden.

Kenmerken bebouwingsbeeld
In dit gebied staat slechts zeer weinig bebouwing. Aanwezige bebouwing: complex van schoolbebouwing, parkeergebouw van het ziekenhuis en gebouwtjes bij de sportvelden (tennis en school). Hiervan zijn geen algemene beeldkenmerken te geven.

3. Noord:Woonbebouwing

Het gebied tussen grens met gebied 6 en de grijze en groene buffer heeft hoofdzakelijk een woonfunctie.

Rand met grote bouwvolumes
Het hotel vlak bij de rijksweg, één van de grote bouwvolumes in de grijze buffer aan de noordkant van gebied 7.

Rand met grote bouwvolumes
Industriële bebouwing in de grijze buffer aan de noordkant van gebied 7.

Rand met grote bouwvolumes
Industriële bebouwing in de grijze buffer aan de noordkant van gebied 7.

Groene rand
Markante elementen in de groene rand: Hepkema-bosjes (dicht bosperceel), sportvelden en het voormalige rijkswegtracé. [Google Maps]

Woonbebouwing
Op de voorgrond het ziekenhuis, op de achtergrond wordt het voormalige sportpark herontwikkeld tot woongebied, 1997. [Tresoar]

Woonbebouwing
Uitzondering in het woongebied: ziekenhuis De Tjongerschans aan de Thialfweg. [Wikipedia]

Uitzondering hierop is het terrein van het ziekenhuis aan de Thialfweg en het terrein van de GGZ aan de Kastanjelaan.
Het gebied is op te delen in verschillende eenheden met woningbouw die overeenkomt wat betreft verkaveling en architectuur, daarom is voor het derde gebied gekozen om de stedenbouwkundige beeldkenmerken te beschrijven samen met de kenmerken van het bebouwingsbeeld.

Omgeving Van Maasdijkstraat, omgeving J.H.Kruisstraat
Stedenbouwkundige beeldkenmerken
De algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken van de kleinschalige planmatige uitbreiding in laatste decennia voor de Tweede Wereldoorlog achter het historische lint: Van Maasdijkstraat en omgeving, J.H. Kruisstraat en omgeving.

- Vooroorlogse stedenbouwkundige uitgangspunten
- Raster van straten, hoofdzakelijk lange straten met zichtlijnen, afgewisseld met geknikte woonstraten.
- Nauwelijks groene openbare ruimte
- Straatprofiel: rijweg met klinkers met aan weerszijden een trottoir met boombeplanting, voortuin en bebouwing.

Kenmerken bebouwingsbeeld
Algemene beeldkenmerken van de kleinschalige planmatige uitbreiding in laatste decennia voor de Tweede Wereldoorlog ten oosten van de Fok:

- Hoofdzakelijk planmatige uitbreiding volgens vooroorlogse stedenbouwkundige uitgangspunten: regelmatig stratenpatroon met lange zichtlijnen, geknikte woonstraten.
- Pandsgewijze en vrijstaande woonbebouwing op ruime kavels.
- Voortuinen tussen openbare weg en bebouwing, met ongeveer gelijke diepte.
- Grote architectonische samenhang door korte bouwperiode (ongeveer 1925-1940).
- Toepassing van traditionele bouwmaterialen: baksteen, houten kozijnen, keramische dakpannen.

Kolklaan en omgeving
Stedenbouwkundige beeldkenmerken

- Planmatige uitbreiding in de vroeg naoorlogse periode.
- Vroeg naoorlogse stedenbouwkundige uitgangspunten: strokenverkaveling met rechte en evenwijdige straten, bebouwd met woonblokken van gemiddeld zes geschakelde laagbouwwoningen met voor- en achtertuin.
- Belangrijkste straat (Kolklaan) heeft breed profiel met veel ruimte voor een rijweg, trottoir en groen: bomen en gazons.
- Weinig openbare groene ruimte vanwege groene centrale as (Kolklaan) en nabijheid groene buffer.
- Achtertuinen bereikbaar via achterpaden.

Kenmerken bebouwingsbeeld

- Vroeg naoorlogse architectonische vormentaal:
- Bouwblokken van geschakelde woningen. Bouwblokken hebben gelijke rooilijnen.

Kastanjelaan en omgeving
Stedenbouwkundige beeldkenmerken

- Planmatige herontwikkeling op het terrein van het voormalige sportpark, in de jaren negentig van de twintigste eeuw.
- Kastanjelaan is hoofdas, monumentaal vormgegeven met groenstrook en dubbele bomenrij. Dwars op de hoofdas secundaire zijstraten, waarvan de verbindingsweg met de Schans ook een dubbele bomenrij heeft.
- Secundaire zijstraten hebben breed profiel van rijweg met aan weerszijden trottoir met boombeplanting, voortuin en bebouwing.
- Voortuinen tussen openbare weg en bebouwing, met ongeveer gelijke diepte.
- Weinig openbare groene ruimte vanwege groene centrale as (Kastanjelaan) en nabijheid groene buffer.

Kenmerken bebouwingsbeeld

- Pandsgewijze en vrijstaande woonbebouwing op ruime en groene kavels.
- Grote architectonische samenhang door korte bouwperiode (jaren negentig).
- Toepassing van traditionele bouwmaterialen: baksteen, keramische dakpannen.
- Gelijkvormige bouwvolumes: een of twee bouwlagen met een schuine kap.

Buitenbaan en Van Beyma thoe Kingmaweg
Stedenbouwkundige beeldkenmerken

- De Buitenbaan is aangelegd in de naoorlogse periode, met de volgende kenmerken: pandsgewijze en vrijstaande woonbebouwing op groene kavels.
- Voortuinen tussen openbare weg en bebouwing,

Van Maasdijkstraat en omgeving
Uitbreidingsplan omgeving Van Maasdijkstraat, 1931. [Tresoar]

Van Maasdijkstraat en omgeving
Vrijstaande woningbouw voor middenstanders in de Van Maasdijkstraat.

Van Maasdijkstraat en omgeving
Aanhechting van uitbreidingsplan voor Van Maasdijkstraat en omgeving op het historisch gegroeide weefsel direct achter de Fok (Tjepkemalaan).

Van Maasdijkstraat en omgeving
Vroege vooroorlogse planmatige uitbreiding in de Woltmanstraat.

J.H. Kruisstraat en omgeving
Planmatige uitbreiding volgens een uitbreidingsplan van K.R. Post, midden jaren twintig. Plantsoen op kruising J.H. Kruisstraat en Lindenlaan, met bank ter nagedachtenis aan K.R. Post.

J.H. Kruisstraat en omgeving
Geknikte woonstraat in woonwijk achter de Schans (Eikenlaan).

met ongeveer gelijke diepte.

Kenmerken bebouwingsbeeld
- Gelijkvormige bouwvolumes: een of twee bouwlagen met een schuine kap.
- Toepassing van traditionele bouwmaterialen: baksteen, keramische dakpannen.

Bloemenbuurt
Stedenbouwkundige beeldkenmerken
- Stedenbouwkundige uitgangspunten kenmerkend voor de wederopbouwperiode: belangrijke rol voor groen, openbare voorzieningen in de wijk (school) en diversiteit in woningtypen.
- Stedenbouwkundige dragers zijn de Zonnebloemstraat, Rozenstraat en Anjelierstraat. Breed profiel met veel ruimte voor groen: bomen en gazons.
- Dominante aanwezigheid van groene openbare ruimte: sportveld tussen Rozenstraat en Cyclamenstraat, grasveld in het bouwblok tussen Geraniumstraat en Azaleastraat.
- Bouweenheid (vrijstaande woning, dubbele woning of bouwblok) altijd op een ruim groen kavel met voortuinen als overgang naar de openbare weg.

Kenmerken bebouwingsbeeld
- Per straat een woningtype: vrijstaande woningen, dubbele woningen of bouwblokken met enkele woningen per straat.
- Vormentaal kenmerkend voor de wederopbouw: metselwerk, schuine kappen.
- Geringe bouwhoogte van maximaal twee bouwlagen met een kapverdieping.

K.R. Poststraat
Stedenbouwkundige beeldkenmerken
- De weg heeft een breed profiel met ruimte voor snel- en langzaamverkeer: rijweg, fietspad en trottoir.
- Homogene bebouwing aan weerszijden van de weg, met een verspringende rooilijn ter hoogte van het kruispunt met de Nieuwstraat.

Kenmerken bebouwingsbeeld
- Identieke bouwblokken van enkele geschakelde woningen.
- Geringe bouwhoogte: twee bouwlagen met een kap.
- Vormentaal kenmerkend voor de wederopbouw: metselwerk, schuine kappen.

Uitzonderingen
Enkele gebieden zijn niet ingevuld met een samenhangend stedenbouwkundig plan of met bebouwing van gelijke functie, bouwperiode, vormentaal of korrelgrootte. Vaak zijn dit gebieden achter de ontwikkelingslinten of tussen twee niet aaneengesloten stedenbouwkundige plannen. Voor deze gebieden zijn geen algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken of kenmerken van het bebouwingsbeeld te geven:
- Ekke de Haanstraat en omgeving
- Pastorielaan
- Nieuwstraat en omgeving

4. Zuid: Lintbebouwing aan secundaire dragers

De bebouwing aan de secundaire dragers evenwijdig aan het historische ontwikkelingslint heeft hoofdzakelijk een woonfunctie. Deze dragers zijn de Brouwerslaan, Altenalaan en Lollius Ademalaan.

Stedenbouwkundige en landschappelijke kenmerken
De algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken van het gebied aan de secundaire dragers:
- Bebouwing aan beide zijden van de drager.
- Profiel van een woonstraat: verharde rijweg, voortuinen en bebouwing.
- Voortuinen tussen openbare weg en bebouwing, met ongeveer gelijke diepte.

Kenmerken bebouwingsbeeld
De algemene beeldkenmerken van de bebouwing aan de secundaire dragers:
- Hoofdzakelijk pandsgewijze en vrijstaande woonbebouwing op ruime en groene kavels.
- Voortuinen tussen openbare weg en bebouwing, met ongeveer gelijke diepte. Vaak staat de nok loodrecht op de rooilijn.
- Georiënteerd op de dragers: Brouwerslaan, Altenalaan en Lollius Ademalaan.
- Voornaamste bouwperiode van deze bebouwing is de jaren dertig van de twintigste eeuw voor de Brouwerslaan en Lollius Ademalaan en de jaren vijftig en zestig voor de Altenalaan.
- Toepassing van traditionele bouwmaterialen: baksteen, houten kozijnen, keramische dakpannen.

Kolklaan en omgeving
Woonstraat in de kleinschalige, planmatige en vroeg naoorlogse woonwijk tussen Schans en Leeuwarderstraatweg.

Kolklaan en omgeving
Rijenwoningen aan rand van de woonbuurt Kolklaan en omgeving.

Kastanjelaan en omgeving
Pandsgewijze en vrijstaande woningen op ruime kavels, gebouwd in de jaren negentig.

Bloemenbuurt
Anjelierstraat, woonstraat met breed en groen profiel: rijweg, groene bermen, trottoir, voortuin en bebouwing.

Bloemenbuurt
Openbare groene ruimte binnen een bouwblok. De achtertuinen grenzen aan dit grasveld. Gezien vanuit de Rozenstraat.

Bloemenbuurt
Belangrijke rol voor openbaar groen in deze naoorlogse woonwijk: sportveld tussen Rozenstraat en Cyclamenstraat.

5. Zuid: Bungalowpark Woudzoom

In de jaren zestig is ten oosten van de Lollius Ademalaan een bungalowpark als een stedenbouwkundig geheel ontworpen en aangelegd. De belangrijkste weg door de buurt is de Koningin Julianaweg, die de beide historische verbindingen met Oranjewoud onderling verbindt.

Stedenbouwkundige en landschappelijke kenmerken

De algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken van het bungalowpark Woudzoom:

- Naoorlogse villawijk met ruime en groene opzet, ontworpen als een samenhangend geheel tussen duidelijke grenzen: Prins Bernardweg, achtergrens Lollius Ademalaan, achtergrens Koningin Wilhelminalaan en een bosstrook tussen de Prins Bernardweg en Koningin Wilhelminaweg.
- Koningin Julianaweg als ruimtelijke drager binnen deze buurt. Profiel van een hoofdas: rijweg, groene bermen, trottoir, voortuinen en bebouwing.
- Aan de hoofdas secundaire straten als een circuit: Prinses Beatrixlaan en Prinses Irenelaan. Profiel van een woonstraat: rijweg, voortuinen en bebouwing.

Kenmerken bebouwingsbeeld

De algemene beeldkenmerken van de bebouwing in het bungalowpark Woudzoom:

- Pandsgewijze en vrijstaande woonbebouwing op zeer ruime en groene kavels.
- Diepe voortuinen tussen openbare weg en bebouwing, met ongeveer gelijke diepte, geven de buurt een groen karakter.
- Grote verscheidenheid aan compositie van bouwvolumes en kappen.
- Voornaamste bouwperiode van deze bebouwing is de jaren zestig.

Bloemenbuurt
Kenmerkend voor deze naoorlogse woonwijk is de verscheidenheid aan woningtypes. Hier etagewoningen aan de Zonnebloemstraat.

K.R. Poststraat
Hoofdverkeersader in de kern Heerenveen met een breed profiel en gelijkvormige bouwblokken.

Woudzoom
Als stedenbouwkundig geheel ontworpen en aangelegde villawijk uit de jaren zestig.

2.3.9 Gebied 8 Naoorlogse uitbreiding tot 1971

Bestaande monumenten en monumentale bomen

Monumentale bomen

Nr	Adres	Plaats	Boomsoort	Aantal
44	Heremaweg 22	Heerenveen	Winterlinde (Tilia cordata)	1
45	Heremaweg 22	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	7

School aan de Dr. Wumkuslaan.

8 NAOORLOGSE UITBREIDING TOT 1971

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

0.5 1 km

N

Gebiedsbeschrijving

De naoorlogse uitbreidingen (tot 1971) concentreren zich ten zuiden van de historische kern van Heerenveen en zijn ingeklemd tussen de spoorlijn in het westen en de A32 in het oosten. Dit terrein werd niet in één keer bebouwd, maar aan de hand van deelplannen. Als ruimtelijk kader voor het noordelijk deel (zuidgrens Rottumerweg/Oranje Nassaulaan) diende het 'Uitbreidingsplan in Hoofdzaken' uit 1947, waar in hoofdlijnen de verschillende bestemmingen, straten en groenstructuren op waren aangegeven. Het belangrijkste uitgangspunt van dit plan was het creëren van een harmonieus stadsdeel. De vraag hoe de langgerekte lintbebouwing van de Burgemeester Falkenaweg (die dwars door het plangebied lag) aan te helen en af te ronden stond telkens voorop. Bij het beschrijven van dit gebied is een opdeling gemaakt in vier kwadranten, die ruwweg elk een andere periode in de geschiedenis van de naoorlogse woningbouw bestrijken. Het assenkruis dat deze gebieden verdeelt, wordt gevormd door de Burgemeester Falkenaweg en de Rottumerweg/Oranje Nassaulaan. Ook al verschillen de architectuur en de stedenbouwkundige uitgangspunten, kenmerkend is het steeds terugkomen van lange groenstructuren als structurerende lijnen in de wijken.

1. Kwadrant noordwest: vroeg naoorlogse uitbreiding

Begrenzing: Koornbeursweg – Burgemeester Falkenaweg – Rottumerweg – spoor.

<u>Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken</u>

Het noordwestelijk kwadrant is ingevuld met drie buurtjes met elk hun eigen ruimtelijke karakteristiek. Het woonbuurtje tussen de Mr. Halbe Binnertstraat, Burgemeester Falkenaweg en Oude Molenweg is het oudste planmatige woonbuurtje in dit kwadrant, aangelegd tijdens de oorlog, in het begin van de jaren veertig. Een luchtfoto uit 1951 laat prachtig zien hoe de dwarsstraten doodliepen op de polderverkaveling. De opzet is bijzonder: de woningen (afwisselend twee en vier geschakelde lage eengezinswoningen) zijn om een rechthoekige interne ontsluitingsroute gesitueerd. De aanhechting met de lintbebouwing langs de Burgemeester Falkenaweg is op een logische en zorgvuldige wijze tot stand gebracht. Het wijkje is duidelijk een product van een overgangsperiode: de sfeer die het buurtje ademt is door de ruime opzet meer dat van een vooroorlogs tuindorp, terwijl de architectuur al typisch naoorlogs genoemd kan worden.

Een tweede heldere ruimtelijke eenheid is de langgerekte buurt tussen de Tuymelaarstraat, Van Dekemalaan/Sieger van der Laanstraat, Mr. Halbe Binnertstraat en Kempenaerssingel/Hiddingastraat, aangelegd in het begin van de jaren vijftig. In het stedenbouwkundig plan namen de ontwerpers de noord-zuid lopende polderverkaveling als uitgangspunt (de Kempenaerssingel is bijvoorbeeld een oude poldersloot), terwijl er tevens enkele dwarsverbindingen werden aangelegd. Vergeleken met het iets oudere buurtje rond de Eeltje Halbertsmastraat is de opzet grootschaliger, maar zeker niet van mindere kwaliteit. Ondanks de langgerekte vorm van het plangebied lukte het destijds een gevarieerde buurt te ontwerpen, zowel stedenbouwkundig als in de architectuur (laagbouw afgewisseld door middelhoogbouw, platte daken afgewisseld door kappen). De bestaande Van Dekemalaan/Sieger van der Laanstraat (voor de oorlog reeds aan één zijde bebouwd met vrijstaande woningen) is in dit plan afgemaakt en opgevat als een hoofdas, met een breed profiel met laanbeplanting en openbare groenstroken. De westelijke straatwand bestaat uit langgerekte bouwblokken: een rustige tegenhanger van de in vorm en architectuur uiteenlopende panden aan de overkant van de weg. Een bijzonderheid is het ensemble van bejaardenwoningen aan de Taconishof, met een opvallende kamstructuur.

De derde sfeer is de strook bebouwing tussen de Kempenaerssingel en de spoorlijn, die zich kenmerkt door een variatie aan verkaveling, functie, architectuur en korrelgrootte. Het stratenplan dateert uit de late jaren vijftig en bestaat uit langgerekte vakken met elk een eigen invulling. In de zuidpunt bijvoorbeeld (Curaçaostraat, Sabastraat eo) is een complex van vier evenwijdig aan elkaar geplaatste woonblokken, terwijl daar net ten noorden juist gekozen was voor een complex met een haaks daarop staande verkaveling: langgerekte strokenbouw met galerijontsluiting om een groot collectief binnenterrein. Een aantal woonblokken is inmiddels gesloopt en heeft plaats

1. Kwadrant noordwest
Luchtfoto 1951: de woonbuurt rondom de Eeltje Halbertsmastraat is aangelegd en een start is gemaakt met de bouw van de langwerpige bouwblokken langs de Sieger van der Laanstraat. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

1. Kwadrant noordwest
Luitzen Wagenaarstraat: de sfeer die het buurtje ademt is door de ruime opzet meer dat van een vooroorlogs tuindorp, terwijl de architectuur al typisch naoorlogs genoemd kan worden.

1. Kwadrant noordwest
De Baronesse de Vos van Steenwijksingel is een van de twee, evenwijdig aan elkaar lopende, brede groene lanen die de hoofdassen en bindende lange lijnen van de buurt vormen.

1. Kwadrant noordwest
Van Dekemalaan. De westelijke straatwand bestaat uit langgerekte bouwblokken: een rustige tegenhanger van de in vorm en architectuur uiteenlopende panden aan de overkant van de weg.

1. Kwadrant noordwest
Naoorlogs ensemble aan de Surinamesingel: langgerekte strokenbouw met galerijontsluiting om een groot collectief binnenterrein.

gemaakt voor nieuwbouw. De waarde van dit gebied ligt dan ook niet zozeer in de architectuur (die wat de naoorlogse betreft erg sober is) maar eerder in de stedenbouwkundige opzet, met als belangrijkste structuur de verbrede en als groene as ingerichte Kempenaerssingel/Baronesse de Vos van Steenwijksingel.

Samenvattend gelden voor het totale noordwestelijke kwadrant de volgende stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken:

- Planmatige uitbreiding in de vroeg naoorlogse periode (1940-1960), bestemd voor arbeiderswoningbouw.
- Vroeg naoorlogse stedenbouwkundige uitgangspunten: strokenverkaveling met rechte en evenwijdige straten, bebouwd met woonblokken van gemiddeld zes geschakelde eengezinswoningen met voor- en achtertuin.
- Zorgvuldige aanhechting van de naoorlogse bebouwing aan de langgerekte lintbebouwing.
- Er zijn drie duidelijk van elkaar te onderscheiden deelgebieden met elk hun eigen architectonische en stedenbouwkundige karakteristieken (zie boven).
- Twee, evenwijdig aan elkaar lopende, brede groene lanen vormen de hoofdassen en bindende lange lijnen van de buurt: de Van Dekemalaan/Sieger van der Laanstraat en de Kempenaerssingel/Baronesse de Vos van Steenwijksingel.

<u>Kenmerken bebouwingsbeeld</u>

- Gevarieerd architectonisch beeld: van vroeg naoorlogse architectonische vormentaal (baksteen en een kap) tot een meer volwassen naoorlogse architectuur (prefab met plat dak).
- Bouwblokken van geschakelde woningen (in de vroegere wijken twee tot vier geschakelde woningen, in de latere buurten een schakeling tot zes woningen).
- Afwisselende bouwhoogten (één tot vier bouwlagen)

2. Kwadrant noordoost: stempels rondom een centrale groenzone

Begrenzing: Koornbeursweg/Atalantastraat – Karst de Jongweg/Alma Tademaweg – Oranje Nassaulaan – Burgemeester Falkenaweg.

<u>Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken</u>

Tijdens de afronding van kwadrant 1 (eind jaren vijftig), werd begonnen met de aanleg van de wijk op de smalle strook tussen de Burgemeester Falkenaweg en de A32 (die toen parallel aan de Karst de Jongweg liep). Deze wijk is duidelijk van een jongere generatie naoorlogse woonwijken, wat af te lezen is aan de stedenbouwkundige kenmerken en de architectuur. Gebouwen en groen zijn integraal onderdeel van één ontwerp: het groen is niet slechts ingezet als ‘stoffering’, maar werkt structurerend en ruimtevormend. In dit kwadrant werd voor het eerst in Heerenveen de ‘stempel’ geïntroduceerd: in deze bouwperiode (1950-1970) een in heel het land toegepaste methode van verkavelen. Een stempel is een steeds herhaald stedenbouwkundig ensemble, waarbij verschillende woningtypen op een bepaalde manier, en in sterke

<u>1. Kwadrant noordwest</u>
Ondanks de langgerekte vorm van het plangebied lukte het destijds een gevarieerde buurt te ontwerpen, zowel stedenbouwkundig als in de architectuur. Foto 1955. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

2. Kwadrant noordoost
Deze wijk is duidelijk van een jongere generatie naoorlogse woonwijken, wat af te lezen is aan de stedenbouwkundige kenmerken en de architectuur. In dit kwadrant werd voor het eerst in Heerenveen de ‘stempel’ geïntroduceerd: in deze bouwperiode (1950-1970) een in heel het land toegepaste methode van verkavelen. Foto 1963. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

2. Kwadrant noordoost
Piet van der Hemstraat. Voorbeeld van een toepassing van de openbare ruimte als integraal onderdeel van de stempelstructuur.

2. Kwadrant noordoost
Stempel tussen de Jan Mankeslaan, President Kennedylaan, Rembrandtlaan, Van Goghlaan. Deze wordt twee keer herhaald en heeft een zeer ruimtelijke opzet rondom een omvangrijke gemeenschappelijke tuin.

2. Kwadrant noordoost
In een centrale groenzone tussen de Europalaan en Coehoorn van Scheltingaweg zijn alle bijzondere functies gesitueerd, zoals kerken en scholen.

2. Kwadrant noordoost
Belangrijk structurerend element is een brede groene noord-zuid lopende laan: de Europalaan/ President Kennedylaan. Deze is deels ingericht naar ontwerp van tuinarchitect L. le Roy.

samenhang met de openbare ruimte, gegroepeerd zijn. In dit kwadrant zijn drie verschillende stempels te herkennen: 1) ingeklemd tussen de Atalantastraat, Karst de Jongweg, Jan Mankeslaan, Europalaan (deze stempel wordt drie keer herhaald), 2) tussen de Jan Mankeslaan, Alma Tademaweg, President Kennedylaan (twee keer herhaald) en 3) tussen de Jan Mankeslaan, President Kennedylaan, Rembrandtlaan, Van Goghlaan (twee keer herhaald, zeer ruimtelijke opzet rondom omvangrijke gemeenschappelijke tuin). De stempels zijn gegroepeerd rond een centrale groenzone (tussen Europalaan en Coehoorn van Scheltingaweg) waarin een aantal gebouwen met een bijzondere functie kwam te liggen. Het groene karakter is sterk aangetast doordat enkele gebouwen inmiddels de gehele kavel hebben ingenomen, zodat niet meer te spreken is van 'gebouwen in het groen'. Een aantal gebouwen langs de westrand van de wijk (achter de Burgemeester Falkenaweg) was ten tijde van het ontwerp van de wijk al in een vergevorderd stadium van voorbereiding of zelfs aanleg (bijvoorbeeld het Burgemeester Kuperusplein en de Coehoorn van Scheltingaschool). In tegenstelling tot kwadrant 1 is de aanhechting met de lintbebouwing aan de Burgemeester Falkenaweg op deze plekken minder goed uit de verf gekomen.
Het Burgemeester Kuperusplein, van oorsprong een marktplein met parkeerterrein, is de belangrijkste pleinruimte van de wijk. Het plein is een aantal keren heringericht, waarbij vooral het meer herbergzaam maken (door boombeplanting) en het creëren van nieuwe pleinwanden (door nieuwe bebouwing in het noorden en het oosten) centraal stonden.

Samenvattend gelden voor het totale noordoostelijke kwadrant de volgende stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken:

- Planmatige uitbreiding in de naoorlogse periode, bestemd voor arbeiderswoningbouw.
- Naoorlogse stedenbouwkundige uitgangspunten: stempelverkaveling bestaande uit een aantal bouwblokken met verschillende typologie en bouwhoogte.
- De bebouwing is gegroepeerd rond een centrale groenzone met bijzondere bebouwing.
- Net als in het noordwestelijke kwadrant is het belangrijkste structurerende element een brede groene noord-zuid lopende laan: de Europalaan/ President Kennedylaan.
- Een brede groene zone met waterpartij langs de (voormalige loop van de) Rijksweg vormt de oostgrens van het de wijk. In het noorden loopt de groenzone over in de openbare ruimte rondom de haakvormige flats van de Vlinderbuurt.

Kenmerken bebouwingsbeeld

- 'Volwassen' naoorlogse woningbouwarchitectuur (overwegend etagebouw, afwisselend prefab met plat dak en bebouwing met kap).
- Bouwblokken van geschakelde woningen (strokenbouw, schakeling van gemiddeld zes woningen).
- Afwisselende bouwhoogten (etagebouw, eengezinswoningen, één tot vier bouwlagen).
- Clustering van bijzondere bebouwing (scholen, winkels, kerken) in een centrale groenzone en in twee hoven (Tjerk Bottemastraat, J.H. Jurresstraat). Door openbare en bijzondere bebouwing onderdeel te maken van een doorlopende groenzone en te omringen door groen, werd in het oorspronkelijke plan een bepaalde mate van ruimtewerking nagestreefd, die tegenwoordig door verstening van de kavels is afgenomen.

3. Kwadrant zuidwest: De Akkers
Begrenzing: Rottumerweg – Burgemeester Falkenaweg – Amelandlaan – spoor.

Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken
Vanaf 1960 werd ontworpen aan het zuidwestelijke kwadrant: de uitbreidingswijk De Akkers. Omdat het terrein nog onderdeel was van het voorname dorp Oranjewoud was het karakter van de eerste plannen gericht op het duurdere segment eengezinswoningen, bungalows en villa's. Midden jaren zestig veranderde dit iets (al bleef de bouw van ruime eengezinswoningen voorop staan), maar de oorspronkelijke groene opzet van de wijk bleef in de latere plannen behouden. De wijk is een voorbeeld van een woonwijk uit het einde van de jaren zestig: met een lagere bebouwingsdichtheid, een toename in privé-groen (en daarmee afname in openbaar groen), overwegend laagbouw (eengezinswoningen) en al een eerste aanzet tot woonerven. Het zuidwestelijk kwadrant is ingevuld met drie zones met elk hun eigen ruimtelijke karakteristiek: noord, midden en zuid.

De noordpunt van het kwadrant werd in 1962, volgens het uitbreidingsplan 'De Akkers II', deels ingericht met sportvelden en deels met particuliere (vrijstaande) bouw (Veluwelaan, Twentelaan e.o.). Door de vele

2. Kwadrant noordoost
Karst de Jongweg: een brede groene zone met waterpartij langs oostgrens van de wijk.

2. Kwadrant noordoost
In het noorden loopt de groene bufferzone (langs de voormalige loop van de Rijksweg) over in de openbare ruimte rondom de haakvormige flats van de Vlinderbuurt.

2. Kwadrant noordoost
'Volwassen' naoorlogse woningbouwarchitectuur (overwegend etagebouw, afwisselend prefab met plat dak en bebouwing met kap).

3. Kwadrant zuidwest
De woningen zijn gegroepeerd rondom hoven, hierboven ingericht als plantsoen, op andere plekken staan scholen.

3. Kwadrant zuidwest
Laagbouwblokken aan de Amelandlaan.

3. Kwadrant zuidwest
Rondom het Akkersplein staan hoge woonflats.

knikken in het wegpatroon ontstonden kleine pleintjes, die volgens de ontwerpers het voordeel boden dat de afstand tot de overburen vergroot werd.

Het middendeel (Uitbreidingsplan 'De Akkers I') heeft een heldere en afleesbare ruimtelijke opzet. De wijk valt uiteen in twee helften (oost en west) met als verbindend element een oude houtwal, die is omgevormd tot een park met een slingerende waterpartij en verschillende speelplaatsen. De woningbouw in de westelijke buurt is gegroepeerd ter weerszijden van een centrale wijkontsluitingsroute evenwijdig aan de houtwal: de Amelandlaan. De woningen tussen de Amelandlaan en het spoor zijn zodanig gesitueerd dat ze twee hoven vormen die zich openen naar de wijkontsluitingsroute, terwijl een derde hof zich oriënteert op het spoor. In de hoven staan schoolgebouwen. Om zoveel woningen aan de overzijde van de Amelandlaan te laten profiteren van zicht op de groene houtwal centraal in de wijk zijn deze blokken haaks op deze groenzone gezet. Rondom het Akkersplein staan hoge woonflats met winkels in de plint. Ook de oostelijke buurt heeft haar eigen wijkontsluitingsweg: de Gaasterlandlaan. De woningen zijn hier gegroepeerd rond een parkeerpleintje met kinderspeelplaats. Langs de houtwal staan bungalows (Zevenwoudenlaan).

De houtwal loopt door tot in het zuidelijk deel van dit kwadrant, dat is ingevuld met grote, autonome bouwvolumes: onder andere IJsstadion Thialf (1967) en de serviceflat Oranjewoud (omstreeks 1970).

Samenvattend gelden voor het totale zuidwestelijke kwadrant de volgende stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken:

- Planmatige uitbreiding in de naoorlogse periode, bestemd voor de betere arbeider.
- Stedenbouwkundige kenmerken van een wijk uit de overgangsperiode van de late jaren zestig: een lagere bebouwingsdichtheid, een toename in privé-groen (en daarmee afname in openbaar groen), overwegend laagbouw (eengezinswoningen) en al een eerste aanzet tot woonerven.
- De hoofdstructuren van de wijk hebben een noord-zuidoriëntatie: de houtwal en de twee wijkontstluitingswegen (Amelandlaan/ Gaasterlandlaan).
- De bebouwing is gegroepeerd rond een langwerpige groenstrook (oude houtwal).
- Ensemble van hoge woonflats als wanden van het Akkersplein.

Kenmerken bebouwingsbeeld

- Sobere architectuur (overwegend laagbouw met kap).
- Gevarieerde woningtypologie: bouwblokken van geschakelde eengezinswoningen (schakeling van gemiddeld vier tot zes woningen), bungalows, particuliere bouw, flats.
- Afwisselende bouwhoogten (etagebouw, eengezinswoningen met kap).
- In het zuidelijke deel staan grote, autonome bouwwerken in het groen.

4. Kwadrant zuidoost: dorps wonen

Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken

De naoorlogse uitbreidingen in dit kwadrant werden in 1961 ontworpen voor het dorp Oudeschoot, dat pas in 1965 onderdeel werd van Heerenveen. Het is dus een dorpsuitbreiding, wat het kleinschalige karakter verklaart. De gehele woonwijk is opgebouwd uit lage eengezinswoningen, met elk een eigen voor- en achtertuin. Er was slechts een smalle strook beschikbaar (tussen de Marktweg en de Rijksweg) voor de bouw van de buurt. Toch is het gelukt zowel de lintbebouwing langs de Marktweg af te ronden als ook een rand te maken langs de Rijksweg. Centraal is een strook ingericht met bijzondere bebouwing (Jan van der Heydenweg).

Kenmerken bebouwingsbeeld

- Sobere naoorlogse woningbouwarchitectuur (laagbouw met plat dak)
- Bouwblokken van geschakelde woningen (strokenbouw, schakeling van gemiddeld vier tot zes woningen).
- De hele wijk is opgebouwd uit laagbouw.
- Clustering van bijzondere bebouwing in een centrale voorzieningenzone.

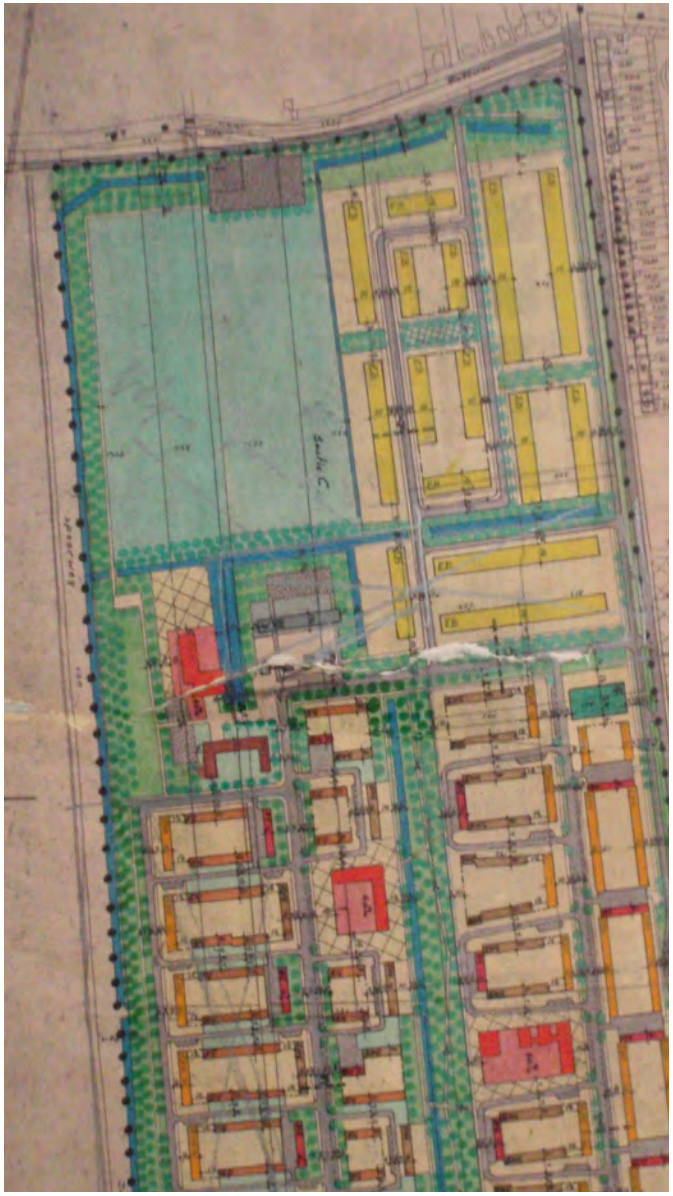

3. Kwadrant zuidwest
Een van de eerste uitbreidingsplan voor De Akkers (toen nog genaamd Oranjewoud-west) uit 1960. Dit plan is niet uitgevoerd, maar bleef de basis voor latere plannen. [Archief KC]

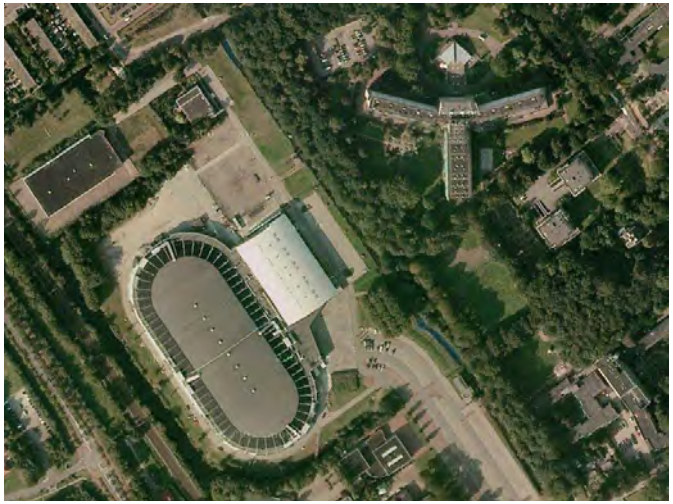

3. Kwadrant zuidwest
Het meest zuidelijk deel van dit kwadrant is ingevuld met grote, autonome bouwvolumes: onder andere IJsstadion Thialf (1967) en de serviceflat Oranjewoud (omstreeks 1970).

3. Kwadrant zuidoost
Luchtfoto 1963, de wijk in aanbouw. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

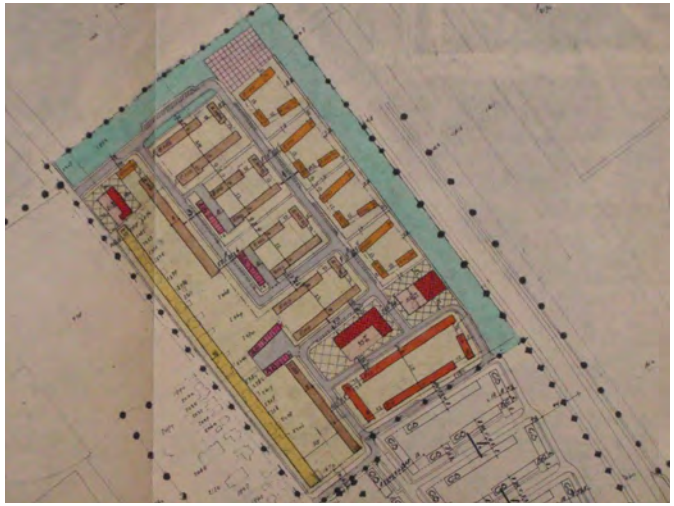

3. Kwadrant zuidoost
Het uitbreidingsplan Oudeschoot II uit 1962. Het is oorspronkelijk een dorpsuitbreiding (voor Oudeschoot), wat het kleinschalige karakter verklaart. [Archief KC]

3. Kwadrant zuidoost
Jan van der Heydenweg. De gehele woonwijk is opgebouwd uit lage eengezinswoningen, met elk een eigen voor- en achtertuin.

2.3.9 Gebied 9 Industrie en sport tot 1971

Bedrijvigheid aan de Leeuwarderstraatweg.

9 INDUSTRIE EN SPORT TOT 1971

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

Gebiedstypering
Gebied 9 bestaat uit twee geografisch gescheiden gebieden: een noordelijk gelegen puntvormig gebied ingevuld met industrie tussen de Leeuwarderstraatweg en de Heeresloot en de meer zuidelijk gelegen bedrijventerreinen ter hoogte van Oudeschoot en Nieuweschoot.

Op het noordelijke bedrijventerrein Leeuwarderstraatweg zijn vooral bedrijven gevestigd die een relatie hebben met water, zoals jachtbouwers. In tegenstelling tot het zuidelijk deel is dit deel niet planmatig aangelegd en maakt daardoor een rommelige indruk.

De topografische kaart van 1955 laat de eerste aanzet tot het zuidelijke deel zien. In dit jaar werd, tussen Oudeschoot en Nieuweschoot, het eerste bedrijventerrein van Heerenveen aangelegd, in deze periode nog omringd door onbebouwde landbouwkavels. De verkaveling was kenmerkend voor naoorlogse industrieterreinen: een rationeel stratenpatroon met als gewenst resultaat zo groot en efficiënt mogelijk in te richten kavels. Onder andere fietsenfabrikant Batavus vestigde zich hier (1956) met een voor die tijd uiterst moderne fabriek. Tussen het dorp Oudeschoot en het nieuwe bedrijventerrein werd een open ruimte gelaten die (nog steeds) fungeert als groene buffer. In de jaren zestig kwam er een eerste uitbreiding van het bedrijventerrein aan de overzijde van het spoor (Magnesiumweg/Tinweg). De laatste uitbreiding kwam in 1974 toen het terrein ten zuiden van de Industrieweg (richting de Tjonger) werd klaargemaakt voor de vestiging van bedrijven.

Stedenbouwkundige en landschappelijke beeldkenmerken
Het gebied bestaat uit een aantal naar binnen gekeerde werelden (de verschillende bedrijventerreinen) die van elkaar gescheiden worden door twee structurerende dragers (Rostergaastweg/Heremaweg en de spoorlijn). De algemene stedenbouwkundige beeldkenmerken zijn:

- Verkaveling kenmerkend voor naoorlogse industrieterreinen: rationeel stratenpatroon met als gewenst resultaat zo groot en efficiënt mogelijk in te richten kavels.
- Vormgeving van de straten is gericht op gebruik van de auto en niet door langzaam verkeer.

Uitzonderingen
De puntvorm langs de Leeuwarderstraatweg (tot A7) is een divers gebied met uiteenlopende ruimtelijke beeldkenmerken. De verschillen wat betreft functie, bouwperiode, verkaveling en korrelgrootte zijn groot.

Kenmerken bebouwingsbeeld

- Grote vrijstaande bouwvolumes van slechts enkele bouwlagen, soms samengestelde bouwvolumes.
- De bebouwing beslaat vrijwel de gehele kavel.
- De bebouwing is in zichzelf gekeerd.
- Voornaamste bouwperiode is de tweede helft van de twintigste eeuw, met het zwaartepunt in de jaren zestig.
- Toepassing van moderne materialen die gangbaar zijn voor industriële bebouwing uit de naoorlogse bouwperiode.

Uitzonderingen
Aan de Leeuwarderstraatweg is tot Rijksweg A7 grotere afwisseling tussen woon- en bedrijfsbebouwing met verschillende korrel en architectuur.

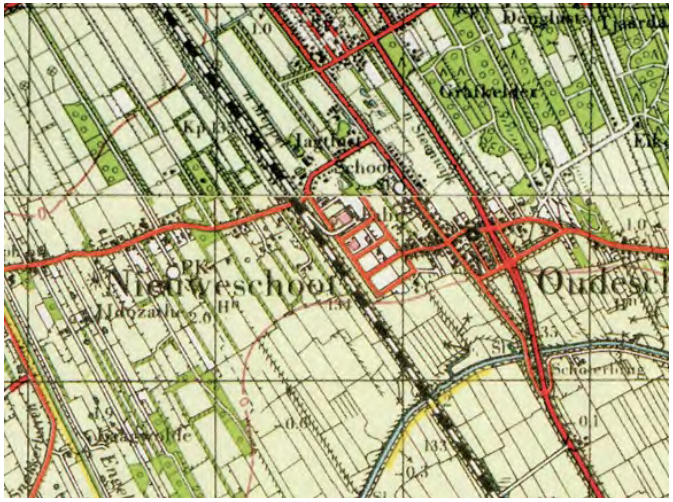

Bedrijventerrein tussen Nieuweschoot en Oudeschoot net aangelegd, 1955. Verkaveling kenmerkend voor naoorlogse industrieterreinen: rationeel stratenpatroon met als gewenst resultaat zo groot en efficiënt mogelijk in te richten kavels.

Het bedrijventerrein van de kaart links een paar jaar later, 1963. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

Nieuw bedrijventerrein aan de overzijde van het spoor, 1980. [Oud-Heerenveen vanuit de lucht]

Fietsenfabrikant Batavus vestigde zich op het nieuwe bedrijventerrein (1956) met een voor die tijd uiterst moderne fabriek.

Leeuwarderstraatweg: veel bedrijvigheid gerelateerd aan water.

Puntvormig industrieterrein Leeuwarderstraatweg.

COLOFON

Projectteam:
dr. Marinke Steenhuis, prof.dr.ir. Paul Meurs,
ir. Elisabeth Boersma, ir. Johanna van Doorn, drs. Paula Klaver, drs. Henriette Sanders, Hilde Sennema,
drs. Chawwah Six, drs. Lara Voerman.

Beeld: bronvermelding staat in bijschrift
Fotografie (tenzij anders vermeld): SteenhuisMeurs, Schiedam

Lange Haven 9
3111 AC Schiedam

www.steenhuis-onderzoek.nl
vanaf 2010: www.steenhuismeurs.nl

Copyright: Steenhuis stedenbouw/landschap en Urban Fabric BV te Schiedam.

© GEMEENTE HEERENVEEN

Steenhuis stedenbouw/landschap, september 2010.

NOTA

Cultuurhistorisch Erfgoed Gemeente Heerenveen

Deel 2

INHOUD DEEL 2

H 3	**WAARDERING EN SELECTIE**	3
3.1	**Waardering**	**4**
3.1.1	Evaluatie waarderingskaders	5
3.1.2	Conclusies en aanbevelingen	8
3.2	**Selectie**	**9**
3.2.1	Huidige situatie en uitgangspunten	10
3.2.2	Verantwoording selectie	11
3.3	**Voorstel aanvulling per gebied**	**17**
3.3.1	Gebied 1: Veenpolder	18
3.3.2	Gebied 2: Veenkoloniale ontwikkeling	20
3.3.3	Gebied 3: Woudontginning	22
3.3.4	Gebied 4: Tjongervallei	23
3.3.5	Gebied 5: Landgoederen	24
3.3.6	Gebied 6: Ontwikkelingslinten	25
3.3.7	Gebied 7: Groen wonen	28
3.3.8	Gebied 8: Naoorlogse uitbreiding tot 1971	29
3.3.9	Gebied 9: Industrie en sport tot 1971	29
H 4	**REDENGEVENDE OMSCHRIJVINGEN**	**31**
4.1	Verklarende woordenlijst	32
4.2	Monumenten	40
4.3	Monumentale bomen	551
BIJLAGEN		**582**
B1	Onderhoudstoestand	
B2	Historische kaarten	
B3	Analysekaarten	
B4	Gebiedsindeling	
B5	Gebiedskaarten	

DEEL 1 omvat het ruimtelijke (historische) kader. Dit is de basis voor de gebiedsgerichte aanpak van het cultureel erfgoed in Heerenveen.

In **DEEL 3** van de erfgoednota is het huidige (erfgoed)beleid beleid geëvalueerd en voorzien van aanbevelingen voor de nabije toekomst.

H 3 WAARDERING EN SELECTIE

Lintbebouwing in de kern Oudeschoot, aan de historische route van Zwolle naar Leeuwarden.

3.1 Waardering

School (voormalige lerarenopleiding) aan de Thorbeckestraat, Heerenveen.

3.1.1 Evaluatie verschillende waarderingskaders

Volgens vooraf opgestelde waarderingscriteria wordt bepaald of een pand in aanmerking komt voor een bescherming als gemeentelijk monument. De waarderingscriteria worden twee keer toegepast:

- Bij de selectie van panden voor de aanwijzing tot gemeentelijk monument
- Als onderdeel van de redengevende omschrijving, de wettelijke basis voor de bescherming van een monument.

De redengevende omschrijving is volgens de monumentenverordening de wettelijke basis voor aanwijzing tot beschermd beeldbepalend pand/ object. Het is daarom van belang dat deze omschrijving van goede kwaliteit is. Verschillende organisatie gebruiken eigen waarderingscriteria. Om voor het nieuwe monumentenbeleid van de gemeente Heerenveen een geschikt waarderingskader op te stellen, is een analyse gemaakt van de waarderingskaders zoals die door andere organisatie gebruikt worden. Hiervoor zijn vier verschillende waarderingskaders op een rij gezet: van het Monumenten Inventarisatieproject (Rijksdienst Cultureel Erfgoed), van de provincie Fryslân en van de gemeenten Eindhoven en Breda.

Model 1
Waarderingscriteria van het Monumenten Inventarisatie Project (1986-1995) van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

Cultuurhistorische waarde
- belang als bijzondere uitdrukking van een culturele, sociaal-economische en/of geestelijke ontwikkeling.
- belang als bijzondere uitdrukking van een beleidsmatige en/ of bestuurlijke ontwikkeling.
- belang wegens innovatieve waarde of pionierskarakter als bijzondere uitdrukking van een technische en/of typologische ontwikkeling.

Stedenbouwkundige/ ensemblewaarde
- betekenis van het bouwwerk als essentieel onderdeel van een groter geheel (stedenbouwkundig concept of samenhang met andere gebouwen), dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van gemeentelijk belang is.
- betekenis vanwege de markante situering verbonden met de ontwikkeling/uitbreiding van de gemeente, plaats of omgeving.
- betekenis vanwege de wijze van verkaveling, inrichting van de openbare ruimte, specifieke functies, historisch-ruimtelijke relatie met groenvoorziening, wegen of water.
- betekenis voor het aanzien van de gemeente, plaats of omgeving.

Architectuurhistorische waarde
- belang voor de geschiedenis van de architectuur.
- belang voor het oeuvre van een architect.
- belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp.
- belang vanwege bijzonder materiaalgebruik, zorgvuldige detaillering, constructiewijze of ornamentiek.
- betekenis wegens de toegepaste kunstwerken.

Gaafheid/herkenbaarheid
- belang wegens de architectonische gaafheid van het exterieur.
- belang van het complex wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen.
- belang in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de gemeentelijke of plaatselijke omgeving.

Zeldzaamheid
- belang wegens architectuurhistorische, bouwtechnische, typologische, stedenbouwkundig of functionele zeldzaamheid.
- betekenis wegens zeldzame toepassing van kunstwerken

Model 2
Waarderingscriteria van de provincie Fryslân om subsidieaanvragen aan te toetsen.
Gebaseerd op de waarderingscriteria van het MIP.

Cultuurhistorische waarden
1. het belang van het object/element als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaaleconomische en/of geestelijke ontwikkeling(en) voor Heerenveen;
2. het belang van het object/element als bijzondere uitdrukking van (een) geografische, landschappelijke en/of bestuurlijke ontwikkeling(en) voor Heerenveen;
3. het belang van een object/element als bijzondere uitdrukking van (een) technische en/of typologische ontwikkeling(en) in Heerenveen;
4. het belang van een object/element wegens de innovatieve waarde of pionierskarakter.

Architectuurhistorische waarden
1. het bijzonder belang van een object/element voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek;
2. het bijzonder belang van een object/element voor het oeuvre van een bouwmeester of architect;
3. het belang van een object/element wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
4. het belang van een object/element wegens het bijzondere materiaalgebruik en/of de ornamentiek;

Historisch-ruimtelijke waarden
1. de betekenis van een object/element als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van Heerenveens belang is;
2. de bijzondere betekenis van een object/element vanwege de situering verbonden met de ontwikkeling van de gemeente;
3. de bijzondere betekenis van een object/element in de samenhang van historisch-ruimtelijke, structurele, esthetische en/of functionele kwaliteiten van bebouwde en onbebouwde ruimten in een bepaald gebied;
4. het belang van een object/element, op basis van voorgaande aspecten, voor de cultuurtoeristische attractiviteit van de gemeente Heerenveen.

Gaafheid/Herkenbaarheid
1. het belang van een object/element wegens de architectonische gaafheid van exterieur;
2. het belang van een object/element in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de stedelijke, dorpse of landschappelijke omgeving;
3. het belang van een object/element voor de identiteit van het gebied waarin het is gelegen en de uitstraling die daarmee gepaard gaat (cultuurtoerisme);

Zeldzaamheid
1. het belang van een object/element vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische, typologische en functionele zeldzaamheid, eventueel verbonden met een bijzondere ouderdom;
2. het uitzonderlijk belang van een object/element vanwege één of meer van alle hiervoor genoemde kwaliteiten;

Model 3
Matrix waardestelling gemeentelijke monumenten Eindhoven

Schoonheid
1. Architectonische/ Kunstzinnige waarde: Historische esthetica; Ontwerpdoctrine; Vormentaal, expressie, Toegepaste kunst.
2. Authenticiteit: Gaafheid, oorspronkelijk karakter; Hedendaagse belevingswaarde.
3. Context: Ruimtelijke- en ensemblewerking.

Wetenschappelijke betekenis
1. Architectonische waarde: Architectuur- of kunsthistorische betekenis; Bijzondere constructie.
2. Zeldzaamheid: Typologische zeldzaamheid; Ecologische zeldzaamheid.
3. Archeologische betekenis.
4. Stedenbouwkundige en landschappelijke markering: Stedenbouwkundige en/of geografische betekenis.

Cultuurhistorische waarde
1. Stadshistorische betekenis: Herkenbaarheid van de historische ontwikkeling van de stad: sociaal, economisch, bestuurlijk, religieus, cultureel, etc.; Verhaal van de plek.
2. Architectonische betekenis: Representatief voor een bepaalde bouwtrant/type of techniek of werk van een belangrijk architect of kunstenaar.
3. Context: Historische samenhang met andere objecten.
Stedenbouwkundige en landschappelijke markering: Herkenbaarheid van stedenbouwkundige ontwikkelingen en landschappelijke patronen.

Model 4
Erfgoedmeetlat gemeente Breda

I Archeologische waarden;
het belang van een terrein
- waarin zich structuren of (vondst)complexen bevinden die van lokale of (inter)nationale betekenis zijn, vanwege hun aard of ouderdom
- waarin zich structuren of (vondst)complexen bevinden die typerend genoemd kunnen worden voor een bepaalde cultuur, periode en/of gebeurtenis(sen)
- waarin de bewaaromstandigheden voor organische materialen zodanig zijn dat er zich bijzonder goed bewaarde resten bevinden (hout, leder, etc.)

II Cultuurhistorische waarden;
het belang van het object, de structuur of het complex
- als bijzondere uitdrukking van (een) historische, culturele, sociaal-economische of geestelijke ontwikkeling(en)
- als bijzondere uitdrukking van (een) geografische, landschappelijke en/of bestuurlijke ontwikkeling(en)
- als bijzondere uitdrukking van (een) technische en/of typologische ontwikkeling(en)
- wegens innovatieve waarden of pionierskarakter

III Architectuurhistorische waarden;
het (bijzonder) belang van het object, de structuur of het complex
- voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek
- voor het oeuvre van een bouwmeester of architect
- wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp
- wegens het bijzondere materiaalgebruik en/of ornamentiek
- wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur(onderdelen)

IV Ensemblewaarden;
(bijzondere) betekenis van het object, de structuur of het complex
- als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat archeologisch, cultuurhistorisch, architectonisch en/of stedenbouwkundig van lokaal of (inter)nationaal belang is
- wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling / uitbreiding van een streek, stad, dorp of wijk
- wegens de wijze van verkaveling, inrichting en/of voorzieningen
- voor het aanzien van een straat, stad, dorp of wijk
- wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met groenvoorzieningen, wegen, wateren en/of bodemgesteldheid

V Gaafheid / herkenbaarheid;
belang van het object, de structuur of het complex
- wegens de archeologische gaafheid van structuren en objecten
- wegens de architectonische gaafheid van exterieur of interieur
- wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen (hoofd- en bijgebouwen, hekwerken, tuinaanleg, etc.)
- in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de stedelijke, dorpse en/of landschappelijke omgeving

VI Zeldzaamheid;
(uitzonderlijk) belang van het object, de structuur of het complex
- wegens archeologische, architectonische, bouwtechnische, typologische en functionele
zeldzaamheid, eventueel verbonden aan een bijzondere ouderdom
- wegens een of meer van de onder I t/m V genoemde kwaliteiten

Belevingswaarde;
(uitzonderlijk) belang van het object, de structuur of het complex
wegens de schoonheid
wegens de herinneringswaarde
wegens de functie in de woon- of werkomgeving

3.1.2 Conclusies en aanbevelingen

Het Monumenten Inventarisatie Project was een grootschalige inventarisatie van 1988 tot in de jaren negentig van de architectuur en stedenbouw uit de periode 1850-1940 op initiatief van de toenmalige Rijksdienst Monumentenzorg (nu Rijksdienst Cultureel Erfgoed). Voor de inventarisatie werd de volgende set waarderingscriteria opgesteld:

- Cultuurhistorische waarde
- Stedenbouwkundige/ensemblewaarde
- Architectuurhistorische waarde
- Gaafheid/herkenbaarheid
- Zeldzaamheid

Het MIP-waarderingskader werd later als basis gebruikt door gemeenten, provincies en anderen die waarderingscriteria opstelden. De onderzochte modellen bleken allen varianten op de deze criteria, waarbij de gemeente Eindhoven het meest afweek van het originele kader.

Wij adviseren het waarderingskader van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed te gebruiken als waarderingskader in het monumentenbeleid van de gemeente Heerenveen. Dit kader biedt:

- Een overzichtelijke en volledige set van waarderingscriteria
- Bekend bij erfgoedinstanties en andere partijen die zich bezighouden met cultuurhistorisch erfgoed
- Ruimte voor nuance. Er is niet gewerkt met matrixen en ‘becijfering’ van bouwkundige onderdelen. Het waarderen van cultureel erfgoed om tot aanwijzing tot beschermd beeldbepalend pand/object te komen is geen exacte wetenschap.

3.2 Selectie

Boerderij Aemiliuszathe, Weversbuurt 22, Oranjewoud.

3.2.1 Huidige situatie en uitgangspunten

Het huidige bestand aan beschermd cultuurhistorisch erfgoed in de gemeente Heerenveen bestaat uit verschillende onderdelen:

1 Lijst van beeldbepalende panden/ objecten, vastgesteld in 1998.
De lijst is een selectie uit het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) uit de jaren negentig.
De panden en objecten zijn onderverdeeld in drie categorieën, aflopend in monumentale waarde: monumentale panden, karakteristieke panden en respectabele panden.
De lijst bestaat uit 258 beschermde beeldbepalende panden/objecten, waarvan 91 monumentale panden, 109 karakteristieke panden, 57 respectabele panden en één pand met onbekende status.

2 Lijst van beeldbepalende panden/ objecten in het Stationsgebied, waarvan de aanwijzing nog in procedure is.
De lijst bestaat uit 54 beschermde beeldbepalende panden/ objecten, waarvan 6 monumentale panden, 45 karakteristieke panden en 3 respectabele panden.

3 Rijksmonumenten in de gemeente Heerenveen.
Hoewel deze niet onder het cultuurhistorisch beleid van de gemeente vallen, maken ze wel deel uit van het cultuurhistorisch erfgoed van de gemeente Heerenveen.
Binnen de gemeentegrenzen staan 65 rijksmonumenten. Sommige monumenten zijn ensembles van gebouwen, zoals bijvoorbeeld een buitenplaats die bestaat uit een hoofdgebouw, tuinhuis en tuinmanswoning.

Het doel van de Startnotitie Cultuurhistorisch Erfgoed en Monumenten is een uitgebreide monumentenlijst die het verhaal van Heerenveen in al haar facetten vertelt: het historische, sociale, culturele, economische, stedenbouwkundige en architectonische verhaal.

Uitgangspunten voor de nieuwe gemeentelijke monumentenlijst
- Niet de gehele lijst van beeldbepalende panden/ objecten wordt overgenomen in de nieuwe gemeentelijke monumentenlijst. Alleen de panden die nu worden behandeld als gemeentelijk monument, dat wil zeggen waarvan de bouwaanvragen door de monumentencommissie behandeld worden, komen op de nieuwe lijst. Praktisch betekent dit dat 91 monumentale panden en 109 karakteristieke panden de basis vormen van de nieuwe gemeentelijke monumentenlijst.
- Voor de panden met de laagste monumentale waarde, uit de categorie respectabele panden, volgt een herwaardering. Per pand wordt bekeken of het een gemeentelijk monument wordt of een pand zonder monumentale status. Deze herwaardering geldt voor 57 panden en objecten.
- Aanvulling van de lijst met naar verwachting ongeveer 250 panden. De wijze waarop deze aanvulling tot stand komt wordt hierna beschreven.

3.2.2 Verantwoording selectie

Vooraf had de gemeente Heerenveen ingeschat dat de huidige lijst van beeldbepalende panden/ objecten aangevuld zou worden met ongeveer 250 nieuwe panden. De aanvullende lijst is tot stand gekomen in drie stappen:
Fase 1: inventarisatie van de bebouwing in de gemeente Heerenveen, resultaat: groslijst van ongeveer duizend panden.
Fase 2: typologische selectie op schaal van de gemeente, resultaat: selectie van ongeveer 500 panden.
Fase 3: typologische selectie op schaal van de gebieden, resultaat: voorstel tot aanvulling van de gemeentelijke monumentenlijst van 255 panden.

Basis voor de selectie zijn steeds de waarderingscriteria van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, zoals vastgesteld in 4.1 Waardering.
Dit zijn de volgende criteria: cultuurhistorische waarde, architectuurhistorische waarde, stedenbouwkundige/ ensemblewaarde, gaafheid/herkenbaarheid en zeldzaamheid.

Fase 1
In deze fase is de bebouwing op het grondgebied van de hele gemeente Heerenveen geïnventariseerd. Vanaf de openbare weg is een ruime selectie gemaakt met als resultaat een groslijst van ongeveer duizend panden. Selectiecriteria hierbij waren een bouwjaar tot 1971 en de waarderingscriteria van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, zoals vastgesteld in 4.1 Waardering.

Fase 2
De groslijst uit fase 1 is in fase 2 basis voor een typologische en gemeentebrede selectie. Dit betekent dat de groslijst gesorteerd werd op gebouwtype en dat vervolgens per gebouwtype een selectie is gemaakt.
Er is gekozen voor deze werkwijze om twee redenen:
- tijdens fase 1 werd duidelijk dat een beperkt aantal gebouwtypen zich binnen de gemeente steeds herhaalden, vooral wat betreft woningtypen en boerderijtypen. Om het 'verhaal van Heerenveen' te vertellen is het van belang de beste voorbeelden van ieder gebouwtype te beschermen.
- een selectie op schaal van de gemeente waarborgt een basiskwaliteit voor alle nieuw aan te wijzen gemeentelijke monumenten.

De herwaardering van de 57 beschermde beeldbepalende panden/ objecten met de laagste monumentale status, de respectabele panden, vond plaats in deze fase. Deze panden werden net als de panden op de groslijst gesorteerd op gebouwtypen.

Na het sorteren op gebouwtype volgde het selecteren van de beste voorbeelden van ieder gebouwtype. Hierbij waren de waarderingscriteria van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, zoals vastgesteld in 4.1 Waardering, leidend.

Het resultaat is een selectie van ongeveer 500 panden waarvan de basiskwaliteit gelijk is en die representatief zijn voor de verschillende gebouwtypen in de hele gemeente Heerenveen.
Van de respectabele panden werd na herwaardering ongeveer de helft toegevoegd aan de groslijst.

Fase 3
In de Startnotitie Cultuurhistorische Erfgoed wordt een gebiedsgerichte benadering voorgesteld. Dit betekent concreet dat de gemeente Heerenveen is verdeeld in tien gebieden, gebaseerd op cultuurhistorische uitgangspunten. Zie voor de gemotiveerde gebiedsindeling 2.3 Gebiedsbeschrijvingen.

In fase 3 is dezelfde werkwijze gevolgd als in fase 2, maar dan toegepast per gebied.
De 500 panden uit fase 2 zijn gesorteerd per gebied en vervolgens is weer per gebouwtype een selectie gemaakt.
De motivatie voor deze werkwijze is dezelfde als in fase 2: bescherming van de meest representatieve voorbeelden van herhalende gebouwtypen en waarborgen van een basiskwaliteit op schaal van de gebieden.

Het resultaat is een voorstel tot aanvulling van de gemeentelijke monumentenlijst van 255 panden.

Sorteren op gebouwtype
Bij het sorteren op gebouwtype is het uitgangspunt de oorspronkelijke functie van een pand. Dit betekent dat een tot woning verbouwde voormalige boerderij terecht komt in de categorie boerderijen.

Gebouwtypen waarop gesorteerd is:
- Kerkelijke gebouwen: kerk, pastorie, etc
- Instellingen: scholen, gezondheidsinstellingen, tehuizen
- Bedrijfsgebouwen: fabrieken, winkelpanden
- Woningen
- Boerderijen
- Overig

Voor de gebouwtypen woningen en boerderijen is een onderverdeling te maken van woning- en boerderijtypen die zich veelvuldig herhalen:

Vooroorlogse woningtypen
- Herenhuis
- Woning met afgeknot tentdak
- Woning met mansardekap
- Woning met rechte gevelbeëindiging
- Woning met puntgevel
- Vooroorlogse (semi)vrijstaande woningen
- Vooroorlogse woningblokken
- Woning met puntgevel en zijvleugel

Naoorlogse woningtypen
- Solitaire naoorlogse woning
- Naoorlogse woningblokken
- Naoorlogse rijenwoningen

Overige woningtypen
- Solitaire arbeiderswoning
- Ensemble van identieke vrijstaande arbeiderswoningen

Boerderijtypen
- Voorhuis en schuur onder één kap (stelp)
- Groot voorhuis aan een grote schuur (kop-romp-boerderij)
- Voorhuis met verbindingsgang aan grote schuur (kop-hals-romp-boerderij)
- Smal en hoog voorhuis aan een grote schuur (kop-romp-boerderij)
- Klein voorhuis aan een grote schuur (kop-romp-boerderij)
- Klein voorhuis aan een kleine schuur

Toelichting boerderijtypen

J.A. Mulder, woonachtig te Heerenveen en deskundige op het gebied van boerderijen in Friesland, heeft op enkele boerderijtypen een extra toelichting gegeven. Zie ook: J.A. Mulder, 'Het huis als kenmerk van materiële cultuur van de Friese boerenelite. Een terreinverkenning', in: Fryslân 9 (2003) 4, pp. 3-9.

Het Zuid-Friese boerderijtype

De gemeente Heerenveen vormt samen met het oostelijk deel van de gemeente Opsterland het kerngebied van het ontstaan van de boerderij van het zogenaamde Zuid-Friese type. Dit is een boerderijvorm waarbij het voorhuis niet links of rechts voor de kapschuur is geplaatst, maar min of meer in het midden. Deze boerderijvorm is in zijn vroegste vorm ontstaan in de zeventiende eeuw langs de Schoterlandseweg en doorlopend tot op de Gaast (nu: Haskerland, voor 1934 Schoterland). In de achttiende en negentiende eeuw is deze boerderijvorm steeds verder geëvolueerd om in het begin van de twintigste eeuw te eindigen in de vorm die de graaf van Limburg Stirum voor zijn herbouwde en gemoderniseerde zathe's heeft gekozen.
In de achttiende eeuw zien we dit boerderijtype in een rap tempo verrijzen langs de Schoterlandse Compagnonsvaart, waar in die eeuw op de vruchtbare dalgronden een nieuw type 'boer-ondernemer' verscheen. Deze welgestelde boeren hielden zich behalve met een succesvolle veehouderij, soms tegelijkertijd als veenbaas bezig met de nabij gelegen lage veenderijen, dan wel met de zuivelhandel of de houthandel. Hun welstand uitte zich in de bouw van boerderijen van het zuid-friese type. Deze doorgaans grote boerderijen werden gebouwd volgens het kop-rompmodel zonder hals. Een onderkelderd, ruimbemeten voorhuis met opkamer werd in zo'n geval midden voor de schuur geplaatst hetzij iets naar de linker dan wel naar de rechterzijde. Dat gebeurde op een zodanige wijze dat aan beide zijden naast het voorhuis, onder het grote schuurdak ramen van kamers voorkomen. Soms bevinden zich aan de ene zijde de grote dubbele inrijdeuren.
Door de landbouwcrisis van 1879-1890 werd het principe van deze boerderijvorm later ook toegepast bij kleine boerenbedrijven, die waren ontstaan na splitsing van grote bedrijven of als 'ontginningsbedrijf' na het aanmaken van heidegronden en het wederom in cultuur brengen van uitgeveende laagveengronden.

Stelpboerderijen

Bij de stelpboerderij zijn zowel de woonfunctie als de bedrijfsfunctie onder het ene dak van Friese schuur samengebracht. Hoewel het bestaan de stelp al in de zeventiende en achttiende eeuw kan worden aangetoond, beleefde dit type pas in de tweede helft van de negentiende eeuw een sterke opgang om uiteindelijk in geheel Friesland de meest verbreide boerderijvorm te worden.
Het is opvallend dat er vele stelpboerderijen uit de periode 1890 tot circa 1925 met eclectische stijlkenmerken aan de voorgevels bewaard zijn gebleven. Daarnaast is het bijzonder dat er zich in de gemeente Heerenveen nog veel gave stelpboerderijen te vinden zijn die in het interbellum zijn uitgevoerd in de toen gangbare zakelijke architectuurstijlen.

Kop-romp boerderijen in het interbellum

De zakelijke architectuur uit het interbellum vinden we ook toegepast op een aantal boerderijen van het Friese kop-romptype. Het betreft hier een huisvorm voor de schuur met een schuine kap boven de voorgevel. Een schuine kap boven de voorgevel strijdt met de oude Friese architectuurvormen waarbij consequent een topgevel werd toegepast.

Voorbeelden woningtypen

Herenhuis

Woning met afgeknot tentdak

W. met mansardekap

Woning met rechte gevelbeëindiging

Woning met puntgevel

Vooroorlogse (semi)vrijstaande woningen

Vooroorlogse woningblokken

Woning met puntgevel en zijvleugel

Solitaire naoorlogse woning

Naoorlogse woningblokken

Naoorlogse rijenwoningen

Solitaire arbeiderswoning

Ensemble identieke vrijstaande arbeidersw.

Voorbeelden boerderijtypen

Voorhuis en schuur onder één kap (stelp)

Groot voorhuis aan een grote schuur (kop-romp-boerderij)

Voorhuis met verbindingsgang aan grote schuur (kop-hals-romp-boerderij)

Smal en hoog voorhuis aan een grote schuur (kop-romp-boerderij)

Klein voorhuis aan een grote schuur (kop-romp-boerderij)

Klein voorhuis aan een kleine schuur

Dubbel woonhuis aan de Singel 5-7, Jubbega.

3.3 Voorstel aanvulling gemeentelijke monumentenlijst per gebied

Het voorstel ter aanvulling van de gemeentelijke monumentenlijst is drieledig. Allereerst staan per gebied de 255 geselecteerde nieuwe gemeentelijke monumenten opgesomd. De redengevende omschrijvingen van de onderstaande panden zijn te vinden in hoofdstuk 4. Tevens worden de aanvullingen op de lijst van monumentale bomen (Zeinstra Boomverzorging 2009) en de aan het funerair erfgoed toe te voegen elementen (Leon Bok, Bureau Funeraire Adviezen 2008) opgesomd, eveneens per gebied.

Uitgebreide beschrijvingen van de gebieden en de precieze begrenzingen zijn behandeld in Deel 1 van deze nota.

3.3.1 Gebied 1: Veenpolder

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
25	Hooivaartsweg 13	Gersloot	boerderij
28	Verseweg 1	Gersloot	boerderij
32	Tijnjeweg 22	Gersloot	boerderij
35	Kanaalsweg 1	Gersloot	boerderij
40	Tijnjeweg 2	Gersloot	boerderij
642	Aengwirderweg 433	Gersloot	school
645	Hegedijk 73	Gersloot	boerderij
12	P.G. Otterweg 5	Luinjeberd	boerderij
19	Hooivaartsweg 4	Luinjeberd	woning
55	Aengwirderweg 104	Luinjeberd	woning
56	Aengwirderweg 106	Luinjeberd	woning
60	Aengwirderweg 116	Luinjeberd	boerderij
61	Aengwirderweg 161	Luinjeberd	woning
62	Aengwirderweg 163	Luinjeberd	boerderij
67	Aengwirderweg 189	Luinjeberd	woning
68	Aengwirderweg 191 t/m 193 (oneven)	Luinjeberd	boerderij
75	Aengwirderweg 196	Luinjeberd	woning
7	Scharweg 7	Terband	woning
50	Aengwirderweg 57	Terband	zorginstelling
52	Pastorielaan 13	Terband	woning
58	Aengwirderweg 133	Terband	boerderij
14	P.G. Otterweg 19	Tjalleberd	boerderij
78	Aengwirderweg 224	Tjalleberd	woning
82	Aengwirderweg 305	Tjalleberd	boerderij
621	Aengwirderweg 282	Tjalleberd	pastorie
628	Aengwirderweg 306	Tjalleberd	boerderij
634	Aengwirderweg 407	Tjalleberd	boerderij

Monumentale bomen

Boomnummer	*Adres*	*Plaats*	*Boomsoort*	*Aantal*
196	Aengwirderweg 251	Tjalleberd	Linde (Tilia europaea)	1
197	Pastoriesingel 1	Tjalleberd	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
198	Pastoriesingel 1	Tjalleberd	Treures (Fraxinus excelsior ‘Pendula’)	2

Funerair erfgoed

Begraafplaats	*Adres*	*Toe te voegen elementen*
NH kerkhof Luinjeberd	Aengwirderweg bij 132a, Luinjeberd	grafmonument Klaas Jans Visser
NH kerkhof Terband	Pastorielaan bij 12, Terband	grafkelder familie Van Beyma thoe Kingma
		grafmonument J. Rutgers
NH kerkhof Tjalleberd	Pastoriesingel 16, Tjalleberd	graftrommels (13 st)

3.3.2 Gebied 2: Veenkoloniale ontwikkeling

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
241	Eerste Compagnonsweg 5	Bontebok	woning
244	Eerste Compagnonsweg 19	Bontebok	woning
272	Dominee Veenweg 88	De Knipe	boerderij
275	Dominee Veenweg 219	De Knipe	boerderij
280	Dominee Veenweg 187	De Knipe	boerderij
281	Dominee Veenweg 161	De Knipe	boerderij
284	Dominee Veenweg 139	De Knipe	boerderij
285	Dominee Veenweg 125	De Knipe	woning
288	Dominee Veenweg 60	De Knipe	boerderij
292	Dominee Veenweg 83-85 (oneven)	De Knipe	woning
293	Dominee Veenweg 77	De Knipe	woning
294	Dominee Veenweg 28	De Knipe	school
296	Dominee Veenweg 42	De Knipe	woning
299	Dominee Veenweg 61	De Knipe	kerk
301	Dominee Veenweg 29	De Knipe	boerderij
302	Dominee Veenweg 22	De Knipe	boerderij
303	Dominee Veenweg 18	De Knipe	boerderij
308	Dominee Veenweg 4 t/m 6 (even)	De Knipe	zorginstelling
309	Meyerweg 132	De Knipe	boerderij
310	Meyerweg 128	De Knipe	boerderij
315	Meyerweg 92	De Knipe	boerderij
317	Meyerweg 90	De Knipe	woning
320	Meyerweg 72	De Knipe	woning
322	Meyerweg 97	De Knipe	woning
326	Meyerweg 81	De Knipe	woning
328	Meyerweg 75	De Knipe	woning
329	Meyerweg 73	De Knipe	kerk
330	Meyerweg 67	De Knipe	woning
333	Meyerweg 25	De Knipe	woning
338	Meyerweg 30	De Knipe	woning
341	Meyerweg 50	De Knipe	boerderij
588	Tramweg 13	De Knipe	boerderij
346	Het Meer 255	Heerenveen	woning
347	Het Meer 253	Heerenveen	boerderij
349	Woudsterweg 4	Heerenveen	woning
350	Woudsterweg 16	Heerenveen	woning
355	Zestienroeden 29	Heerenveen	woning

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
358	Zestienroeden 1	Heerenveen	woning
360	Veensluis 17	Heerenveen	boerderij
365	Het Meer 124	Heerenveen	boerderij
596	Het Meer 121 t/m 123 (oneven)	Heerenveen	woning
102	Bij de Leijwei 111 t/m 117 (oneven)	Hoornsterzwaag	woning
126	Singel 5 t/m 7 (oneven)	Jubbega	woning
133	Jelle van Damweg 18	Jubbega	woning
136	Jelle van Damweg 8	Jubbega	woning
138	Jelle van Damweg 2	Jubbega	winkel
147	Jogchem Alberdaweg 76	Jubbega	woning
148	Jogchem Alberdaweg 74	Jubbega	woning
150	Siemen Brinksmaweg 2	Jubbega	woning
152	Frederikswijk 2	Jubbega	boerderij
155	Jogchem Alberdaweg 38 t/m 40 (even)	Jubbega	woning/winkel
159	Jogchem Alberdaweg 22	Jubbega	boerderij
166	Hendrik de Vosweg 78	Jubbega	woning
180	Gorredijksterweg 73	Jubbega	woning
195	Leidijk 5 t/m 11 (oneven)	Jubbega	woning
200	Wolter Jagerswijk 5 t/m 11 (oneven)	Jubbega	woning
206	Gorredijksterweg 27	Jubbega	boerderij
209	Gorredijksterweg 47 t/m 57 (oneven)	Jubbega	woning
124a	Schoolweg 18 t/m 56 (even)	Jubbega	woning
171	1e Stichtingspad 1 t/m 8 en 2e Stichtingspad 1 t/m 5	Oudehorne	boerderijen

Monumentale bomen

Boomnummer	*Adres*	*Plaats*	*Boomsoort*	*Aantal*
169	Eerste compagnonsweg 1	Bontebok	Amerikaanse eik (Quercus rubra)	1
170	Eerste compagnonsweg 1	Bontebok	Noorse esdoor (Acer platanoides ‘Drummondii’)	1
171	Eerste compagnonsweg 1	Bontebok	Zomereik (Quercus robur)	1
172	Dominee Veenweg 61	De Knipe	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
183	Bij de Leijweg 7	Hoornsterzwaag	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
184	Hendrik de Vosweg 48	Jubbega	Linde (Tilia europaea)	2
185	J. Alberdaweg 15	Jubbega	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1

Funerair erfgoed

Begraafplaats	*Adres*	*Toe te voegen elementen*
Gemeentelijke begraafplaats De Knipe	Ds Veenweg bij 28, De Knipe	toegangshek grafmonument familie Van Roeden

3.3.3 Gebied 3: Woudontginning

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
376	Schoterlandseweg 56	Hoornsterzwaag	boerderij
382	Schoterlandseweg 63	Hoornsterzwaag	woning
383	Schoterlandseweg 30	Hoornsterzwaag	kerk
385	Schoterlandseweg 26	Hoornsterzwaag	boerderij
386	Schoterlandseweg 19	Hoornsterzwaag	woning
388	Aise Bruggenswei 2	Hoornsterzwaag	school
392	P.W. Janssenweg 2	Jubbega	bedrijf
399	Schoterlandseweg 161	Jubbega	boerderij
400	Zwanenburgreed 1	Jubbega	boerderij
414	Schoterlandseweg 44	Jubbega	boerderij
424	Schoterlandseweg 28	Jubbega	woning
429	Brinkreed 2	Jubbega	woning
484	Houtlaan 1	Katlijk	transformatorstation
485	Houtlaan 3 t/m 7 (oneven)	Katlijk	woning
503	Schoterlandseweg 25	Katlijk	boerderij
505	Schoterlandseweg 15	Katlijk	boerderij
587	W.A. Nijenhuisweg 67	Katlijk	woning
507	Schoterlandseweg 105	Mildam	boerderij
508	Schoterlandseweg 94	Mildam	boerderij
511	Schoterlandseweg 74	Mildam	kerk
525	Schoterlandseweg 35	Mildam	boerderij
1206	IJntzelaan	Mildam	Ecokathedraal
461	Schoterlandseweg 103	Nieuwehorne	school
463	Schoterlandseweg 90	Nieuwehorne	woning
469	Pastorielaan 2	Nieuwehorne	pastorie
471	Schoterlandseweg 51	Nieuwehorne	school/woning
474	Schoterlandseweg 20 t/m 22 (even)	Nieuwehorne	woning
482	Schoterlandseweg 5	Nieuwehorne	woning
435	Schoterlandseweg bij 155	Oudehorne	transformatorstation
440	Schoterlandseweg 108	Oudehorne	boerderij
441	Schoterlandseweg 96	Oudehorne	woning
442	Schoterlandseweg 94	Oudehorne	woning
445	Schoterlandseweg 80	Oudehorne	boerderij
451	Schoterlandseweg 61	Oudehorne	boerderij

Monumentale bomen

Boomnummer	*Adres*	*Plaats*	*Boomsoort*	*Aantal*
186	Schoterlandseweg t.o. 64	Jubbega	Beuk (Fagus sylvatica)	1
194	Schoterlandseweg 63	Oudeschoot	Beuk (Fagus sylvatica)	1
195	Schoterlandseweg 63	Oudeschoot	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	2

3.3.4 Gebied 4: Tjongervallei

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
611	Tjongervallei 24	Hoornsterzwaag	boerderij
496	Oude Groningerweg 6	Jubbega	boerderij
612	Nijeberkoperweg 4	Jubbega	boerderij
615	Nijeberkoperweg 10	Jubbega	woning
616	Brug Turfroute Sluis 2	Jubbega	sluiscomplex

3.3.5 Gebied 5: Landgoederen

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
572	Weversbuurt 22	Mildam	boerderij
558	Prins Bernhardweg 41	Oranjewoud	boerderij
566	Marijke Muoiwei 22	Oranjewoud	woning

Monumentale bomen

Boomnummer	*Adres*	*Plaats*	*Boomsoort*	*Aantal*
190	Koningin Julianaweg 73	Oranjewoud	Amerikaanse eik (Quercus rubra)	1
191	Lindelaan 2	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
192	Lindelaan 2	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	2
193	Marijke Muoiweg	Oranjewoud	Zomereik (Quercus robur)	313

Funerair erfgoed

Begraafplaats	**Adres**	**Toe te voegen elementen**
NH kerkhof Brongergea	Marijkemuoiwei bij 20, Oranjewoud	grafmonument gebroeders Rimmers
		grafmonument (geen naamsvermelding)
		grafkelder Van Scheltinga
		grafmonument Gravin van Limburg Stirum

3.3.6 Gebied 6: Ontwikkelingslinten

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
647	Leeuwarderstraatweg 162	Heerenveen	boerderij
651	Leeuwarderstraatweg 79	Heerenveen	woning
656	Leeuwarderstraatweg bij 34	Heerenveen	transformatorstation
657	Leeuwarderstraatweg 34	Heerenveen	woning
660	Schans 11a	Heerenveen	woning
666	Parallelweg 5	Heerenveen	bedrijf
670	Stationsplein 30 t/m 34 (even)	Heerenveen	woning
675	Stationsstraat 3 t/m 5	Heerenveen	woning
685	Fok 48	Heerenveen	kerk
688	Fok 47	Heerenveen	bedrijf
714	Fok 9	Heerenveen	woning
717	Schans tegenover 1	Heerenveen	brugwachtershuisje
718	Schans 10	Heerenveen	school
734	Heideburen/Het Meer	Heerenveen	gedempte gracht
739	Heideburen 85	Heerenveen	woning
752	Van Harenspad 52	Heerenveen	woning
757	Gemeenteplein 79	Heerenveen	woning
760	Vermaningsteeg 3	Heerenveen	bedrijf
762	Vermaningsteeg 16	Heerenveen	winkel
763	Lindegracht 47	Heerenveen	winkel
764	Lindegracht 45	Heerenveen	winkel
765	Lindegracht 33	Heerenveen	winkel
766	Lindegracht 29 t/m 31 (oneven)	Heerenveen	winkel
767	Lindegracht 27	Heerenveen	winkel
771	Lindegracht 15	Heerenveen	winkel
772	Lindegracht 13	Heerenveen	winkel
773	Lindegracht 11	Heerenveen	winkel
774	Lindegracht 9	Heerenveen	winkel
775	Lindegracht 7	Heerenveen	winkel
777	Lindegracht 1	Heerenveen	winkel
781	Vleesmarkt 10	Heerenveen	winkel
788	Vleesmarkt 7	Heerenveen	winkel
803	Herenwal 23	Heerenveen	woning
815	Breedpad 57 t/m 61 (oneven)	Heerenveen	woning
817	Breedpad 65 t/m 75 (oneven)	Heerenveen	woning
821	Badweg 85a	Heerenveen	woning
829	Compagnonsstraat 9 t/m 29 (oneven)	Heerenveen	woning

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
846	Breedpad 9	Heerenveen	woning
847	Dracht 6	Heerenveen	winkel
849	Dracht 12	Heerenveen	winkel
851	Dracht 3 t/m 5 (oneven)	Heerenveen	winkel
854	Dracht 26	Heerenveen	winkel
855	Dracht 28 t/m 30 (even)	Heerenveen	winkel
857	Dracht 38	Heerenveen	winkel
858	Dracht 40	Heerenveen	winkel
859	Dracht 25	Heerenveen	winkel
861	Dracht 33	Heerenveen	winkel
862	Dracht 35	Heerenveen	winkel
864	Dracht 60	Heerenveen	winkel
866	Dracht 76	Heerenveen	winkel
1151	Dracht 106	Heerenveen	winkel
871	Dracht 104	Heerenveen	winkel
872	Dracht 116	Heerenveen	winkel
873	Dracht 126a	Heerenveen	winkel
874	Dracht 138	Heerenveen	winkel
876	Dracht 142	Heerenveen	winkel
877	Dracht 144	Heerenveen	winkel
878	Dracht 146	Heerenveen	winkel
879	Dracht 123	Heerenveen	winkel
880	Dracht 111	Heerenveen	winkel
903	Rottumerweg 12	Heerenveen	woning
925	Burgemeester Falkenaweg 12	Heerenveen	kerk
926	Burgemeester Falkenaweg 18	Heerenveen	woning
927	Burgemeester Falkenaweg 34 t/m 36 (even)	Heerenveen	woning
930	Burgemeester Falkenaweg 54	Heerenveen	school
933	Burgemeester Falkenaweg 72	Heerenveen	woning
935	Burgemeester Falkenaweg 78 t/m 80 (even)	Heerenveen	woning
938	Burgemeester Falkenaweg 98 t/m 104 (even)	Heerenveen	woning
945	Burgemeester Falkenaweg 126 t/m 140 (even)	Heerenveen	woning
949	Burgemeester Falkenaweg 123	Heerenveen	woning
950	Burgemeester Falkenaweg 105 t/m113 (oneven)	Heerenveen	woning
954	Burgemeester Falkenaweg 85a en Jan Mankeslaan 2	Heerenveen	woning
957	Burgemeester Falkenaweg 53 t/m 55 (even)	Heerenveen	woning
960	Burgemeester Falkenaweg 37	Heerenveen	woning
965	Heremaweg 23	Heerenveen	bedrijf
1045	Pastoriestraat 1 t/m 20 en Zonnebloemstraat 3 t/m 9 (oneven)	Heerenveen	woning

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
1047	Jousterweg 7	Heerenveen	boerderij
1049	Jousterweg 31	Heerenveen	boerderij
1050	Rottumerweg 5	Heerenveen	boerderij
1102	Marktweg 76	Heerenveen	woning
1106	Marktweg 108	Heerenveen	woning
1116	Burgemeester Falkenaweg 199 t/m 201 (oneven)	Heerenveen	woning
1127	Koningin Wilhelminaweg 1	Heerenveen	woning
1128	Koningin Wilhelminaweg 11	Heerenveen	koetshuis
1146	Fok / J.H. Kruisstraat	Heerenveen	transformatorstation
1150	Stationsstraat 8 t/m 10 (even)	Heerenveen	woning
965a	Heremaweg 19a	Heerenveen	gasontvangsstation
1204	Oude Koemarkt 3 t/m 5 (oneven)	Heerenveen	horeca
1205	Sieger van der Laanstraat 13 t/m 35 (oneven)	Heerenveen	woning
1135	Koningin Julianaweg 37	Oranjewoud	woning
1078	Schoterlandseweg 19	Oudeschoot	woning
1083	Schoterlandseweg 12 t/m 14 (even)	Oudeschoot	woning
1088	Marktweg 4	Oudeschoot	woning
1091	Marktweg 38	Oudeschoot	woning
1094	Marktweg 55	Oudeschoot	kerk
1103	Marktweg 78	Oudeschoot	woning
1103b	Marktweg 80	Oudeschoot	woning

Monumentale bomen

Boomnummer	*Adres*	*Plaats*	*Boomsoort*	*Aantal*
173	Burgemeester Falkenaweg 10	Heerenveen	Acacia (Robinia pseudoacacia)	1
174	Fok 46	Heerenveen	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	1
175	Heideburen 97	Heerenveen	Esdoorn (Acer pseudoplatanus)	1
176	Heideburen 97	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	1
177	Heremaweg	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	13
178	Marktweg 77	Heerenveen	Moerascipres (Taxodium)	1
179	Marktweg 77	Heerenveen	Zomereik (Quercus robur)	2
180	Minckelersstraat 11	Heerenveen	Linde (Tilia europaea)	5
181	Stationsstraat 6	Heerenveen	Amerikaanse eik (Quercus rubra)	1
187	Koningin Julianaweg 55	Oranjewoud	Acacia (Robinia pseudoacacia)	1
188	Koningin Julianaweg 55	Oranjewoud	Bruine beuk (Fagus sylvatica ‘Purpurea’)	2
189	Koningin Julianaweg 55	Oranjewoud	Linde (Tilia europaea)	1

Funerair erfgoed

Begraafplaats	*Adres*	*Toe te voegen elementen*
Rooms Katholieke begraafplaats Heerenveen	Rottumerweg 12, Heerenveen	toegangshek
		grafmonument familie Witteveen-De Ruiter
		grafmonument familie Dopheide-Meijners
		kransdozen (2) op grafmonument Jan Bernhard Pöesz
		oorlogsgrafmonument R.G.A. Halman
NH kerkhof Oudehorne	Schoterlandseweg bij 81, Oudehorne	lijkenhuisje

3.3.7 Gebied 7: Groen wonen

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
970	Van Maasdijkstraat 13	Heerenveen	woning
975	Woltmanstraat 10 t/m 12 (even)	Heerenveen	woning
983	Van Maasdijkstraat 67 t/m 69 (oneven)	Heerenveen	woning
984	Van Maasdijkstraat 57 t/m 59 (oneven)	Heerenveen	woning
998	Van Helomalaan 2	Heerenveen	school
1000	Thialfweg 7	Heerenveen	woning
1002	Lindenlaan 7	Heerenveen	woning
1004	J.H. Kruisstraat 9	Heerenveen	woning
1007	J.H. Kruisstraat 15	Heerenveen	woning
1009	Eikenlaan 22	Heerenveen	woning
1037	Zonnebloemstraat 43 t/m 47 (oneven)	Heerenveen	woning
1038	Leliestraat 1 t/m 3 (oneven) en K.R.Poststraat 5	Heerenveen	kerk/woning
1039	Begoniastraat 16 t/m 18 (even)	Heerenveen	woning
1042	Anjelierstraat 8 t/m 14 (even)	Heerenveen	woning
1043	Cyclamenstraat 1	Heerenveen	school
1200	K.R. Poststraat 3	Heerenveen	hospice
1201	K.R. Poststraat 9	Heerenveen	kantoor
1202	K.R. Poststraat 19	Heerenveen	woning
1203	K.R. Poststraat 21	Heerenveen	woning
1137	Lollius Ademalaan 41 t/m 51 (oneven)	Oranjewoud	woning

Monumentale bomen

Boomnummer	*Adres*	*Plaats*	*Boomsoort*	*Aantal*
182	Thialfweg 43	Heerenveen	Watercipres (Metasequoia glyptostroboides)	1

3.3.8 Gebied 8: Naoorlogse uitbreiding tot 1971

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
825	Tuymelaarstraat 2	Heerenveen	school
832	Van Dekemalaan 6 t/m 20 (even) en Sieger van der Laanstraat 2-36 (even)	Heerenveen	woning
884	Jan Mankeslaan 80 t/m 108 (even)	Heerenveen	woning/winkel
885	President Kennedylaan	Heerenveen	park
888	Thorbeckestraat 2	Heerenveen	school
911	Dr. Wumkeslaan 2	Heerenveen	school
962	Koornbeursweg 67 t/m 71 (oneven)	Heerenveen	bedrijf
914	Mr. Halbe Binnertstraat 11 t/m 25 (oneven), 28 t/m 42 (even)	Heerenveen	woning

3.3.9 Gebied 9: Industrie en sport tot 1971

Gemeentelijke monumenten

Nr	*Adres*	*Plaats*	*Gebouwtype*
1060	Industrieweg 6	Heerenveen	bedrijf

H 4 REDENGEVENDE OMSCHRIJVINGEN

Een redengevende omschrijving of waardestelling van een monument geeft de motivatie weer om een gebouw, stads- of dorpsgezicht, historische tuin of zelfs een geheel landschap te beschermen als monument.

De beschrijving is gebaseerd op waarnemingen vanaf de openbare weg. Het interieur is niet bekeken.

NB De in dit hoofdstuk opgenomen redengevende omschrijvingen zijn in conceptvorm en moeten nog worden gecontroleerd.

Sorteervolgorde van de redengevende omschrijvingen:

1 gebied
2 plaats
3 straat

4.1 Verklarende woordenlijst

Afknotten
Afsnijden van de top van een kap.

Architraaf
Element afkomstig uit de klassieke bouwkunst. Maakt deel uit van een hoofdgestel. Onderste dragende deel van een hoofdgestel, geplaatst tussen de zuilen en de kroonlijst.

Art deco
Zie Bouwstijl.

Art Nouveau/Jugendstil
Zie Bouwstijl.

Attiek
Verhoging van de gevel boven de kroonlijst waarachter in sommige gevallen een gedeelte van het dak schuil

Attiek (bij pand 244)

gaat. In Heerenveen is veelal een gemetselde variant toegepast.

Bakgoot
Een (houten) goot met een bodem en een opstaande rand aan buiten- en binnenkant. De bakgoot wordt ondersteund door houten gootklossen of consoles onder aan het dakschild.

Bovenlicht
Raam boven een voordeur of venster.

Bouwstijl
De beschreven panden in deze erfgoednota zijn globaal onderverdeeld in bouwstijlen om een treffende sfeertypering te kunnen geven. De meeste panden zijn niet gebouwd in een zuivere uitvoering van een bouwstijl, maar in een eenvoudige, afgeleide stijl of ze bevatten enkele, typerende kenmerken van een stijl. Hieronder volgen enkele bouwstijlen die (in afgeleide vorm) zijn toegepast in Heerenveen.

Neoclassicisme (1780-1870)
Bouwstijl gebaseerd op de vormentaal van de architectuur van de klassieke oudheid en veelal toegepast op kerken en representatieve gebouwen zoals stadhuizen. Gebouwen in neoklassieke stijl hebben ondermeer onderdelen van klassieke Griekse en Romeinse tempels zoals een zuilenfront, hoofdgestel en fronton.

Eclecticisme (1850-1910)
Bouwstijl die vele verschillende verschijningsvormen heeft en ontstaat uit een combinatie van verschillende historische stijlen zonder dat naar een eigentijds karakter gestreefd wordt.

Chaletstijl (1870-1910)
Bouwstijl die terugvoert op de Zwitserse chaletbouw. De stijl kenmerkt zich door overstekkende daken die aan de topgevel versierd zijn met sierspanten, fraai gesneden windveren en vakwerk. Ook houten erkers en veranda's kunnen voorkomen. Anders dan echte Zwitserse chalets zijn panden in chaletstijl vaak opgetrokken uit baksteen.

Neorenaissance (1870-1915)
Bouwstijl gebaseerd op de vormentaal van de architectuur uit de Renaissance, voornamelijk teruggrijpend op de variant die in Nederland voorkwam. De bouwkunst van de renaissance (omstreeks tussen 1400-1600) maakte gebruik van de vormentaal uit de klassieke oudheid. In Nederland ontstond de Hollandse renaissancestijl: hier werden decoratieve vormen gecombineerd met de lokale baksteenbouw. Kenmerkend is het gebruik van speklagen, kruiskozijnen, segmentbogen, trapgevels en details verwijzend naar de klassieke oudheid.

Neoromaans (1890-1915)
Bouwstijl gebaseerd op de vormentaal van de

Romaanse bouwkunst, een bouwtrant die rond 1000 ontstond in de landen waar de Romaanse taal werd gesproken. De Romaanse bouwkunst maakte gebruik van elementen uit de Romeinse bouwtraditie. Kenmerkend zijn massieve stenen muren, rondboogvensters en detaillering met lisenen en (rondboog)friezen. De neoromaanse stijl bestaat eveneens uit zware muren, rondbogen en torens.

Rationalisme (1890-1925)
Bouwstijl ontstaan aan het einde van de negentiende eeuw in reactie op de Jugendstil, het eclecticisme en het expressionisme waarbij de denkbeelden van het rationalisme in de filosofie ten grondslag hebben gelegen. Het ontwerp werd niet meer gebaseerd op gevoel (zoals in de Jugendstil en het expressionisme), maar juist op de rede (ratio). Belangrijk was het zichtbaar maken van de constructie zoals de dragende muren, bogen en pijlers. Stilistische kenmerken zijn het gebruik van baksteen, soms natuursteen, en blokken en banden in een contrasterende kleur.

Art Nouveau/Jugendstil (1895-1920)
Internationale sierlijke bouwstijl geïnspireerd door flora en fauna, die niet meer gebaseerd was op stijlen uit het verleden. De gebouwen kenmerken zich onder meer door tegeltableaus met afbeeldingen van bloemen en planten, golvende patronen en grillige motieven of sierlijke lijnenspel en ranke vormentaal, bijvoorbeeld uitgevoerd in ijzerwerk.

Interbellumarchitectuur (1918-1940)
In deze periode waren de toen dominante bouwstijlen van de Amsterdamse School, het expressionisme (1910-1930) en het zakelijke expressionisme omvat. Met name de Amsterdamse School en het expressionisme zijn stijlen die gebaseerd zijn op het uitdrukken van dynamiek en gevoelens van de architect. Kenmerken van de Amsterdamse School en het expressionisme zijn onder meer sculpturaal baksteengebruik en bont kleurgebruik. Het Zakelijk Expressionisme kenmerkt zich meer door geometrische vormen, horizontale accenten, zware overstekkende daken, brede daklijsten, raamkozijnen met breed profiel.

Art deco (1920-1935)
Internationale bouwstijl geïnspireerd door technische en maatschappelijke vernieuwingen met invloeden vanuit Afrikaanse en oosterse kunst. Kenmerkt zich door eenvoudige, geometrische, bijna machinale vormen en rijke decoratie.

Traditionalisme (1900-1940)
Bouwstijl die gebruik maakt van traditionele en authentieke bouwvormen, bouwmethoden en –constructies. Anonieme, ambachtelijke bouwers alsook regionale stijlen vormen de inspiratiebron. De Delftse School (1930-1955) is een beweging die onder het Traditionalisme geschaard wordt en teruggrijpt op traditionele plattelandsbouw. Kenmerkend zijn de sober of gesloten uitgevoerde baksteengevels en de hoge daken.

Overgangsarchitectuur
Ook wel vernieuwingsstijl genoemd. Bouwtrant waarbij niet meer werd voortgeborduurd op de negentiende-eeuwse neostijlen, maar veeleer op Jugendstil, Art Deco en Expressionisme. De mechanische productie van baksteen vanaf het einde van de negentiende eeuw speelde daarin een belangrijke rol: gevels werden gedecoreerd door het toepassen van diverse soorten en kleuren metselwerk in onder meer rollagen, togen en boogvelden.

Chaletstijl
Zie Bouwstijl.

Console
Een uit de muur stekende steen of geprofileerde houten kraagstuk ter ondersteuning van bijvoorbeeld een bakgoot, kroonlijst, balk of balkon. In eenvoudige vorm een gootklos.

Dakschild
Dakvlak van een schuin dak.

Dorpel
Horizontale benedendeel van een houten of stenen raam- of deurkozijn.

Eclecticisme
Zie Bouwstijl.

Fries
Element afkomstig uit de klassieke bouwkunst. Maakt deel uit van een hoofdgestel; is daarin de horizontale band tussen architraaf en kroonlijst.

Friese dakpan
Veelal machinaal vervaardigde dakpannen. Friese platte dakpannen worden gekenmerkt door een plat vlak met aan de zijkanten een bolling. Friese gegolfde dakpannen zijn herkenbaar aan drie, relatief smalle, bollingen die het dakoppervlak een geribbeld karakter geven.

Boven Friese platte pannen (bij pand 241), onder Friese gegolfde pannen (bij pand 244).

Fronton
Driehoekige klassieke bekroning van een gevel, venster of entree.

Gestrekte toog
Een laag van strekken boven een rechte afsluiting van venster of deur. Een gestrekte toog vormt een lichtgebogen lijn aan de bovenzijde.

Getoogde strek
Een laag van strekken in licht gebogen vorm ter afsluiting van een getoogd venster of getoogde deur. Getoogde strekken vormen een rechte lijn aan de bovenzijde.

Links de gestrekte toog, rechts de getoogde strek.

Getoogd venster
Venster dat aan de bovenkant licht gebogen is.

Gootklos
Een ondersteuning van de bakgoot, meestal van hout en ingemetseld in een muur.

Halfsteensverband
Metselverband; zie onderstaande afbeelding.

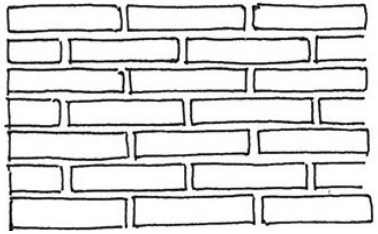

Halsgevel
Gevel waarvan het middengedeelte hoger is opgetrokken en eindigt in een rechthoekige top. Soms geflankeerd door sierlijke vleugelstukken.

Hollandse pan
De Hollandse gegolfde pan is het meest gangbare type dakpan. Eenvoudige dakpan met één bolling.

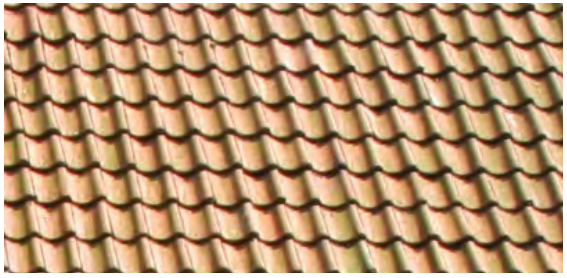

Hollandse gegolfde pan (bij pand 126)

Hoofdgestel
Afkomstig uit de klassieke bouwkunst. Brede horizontale lijst bestaande uit een architraaf, fries en kroonlijst.

Interbellumarchitectuur
Zie Bouwstijl.

Onderdorpel
Dorpel aan de onderkant van een kozijn.

Overgangsarchitectuur
Zie Bouwstijl.

Overstek
Een over de muur stekend deel van een kap of een horizontale voorsprong van een bouwdeel, bijvoorbeeld verdieping, ten opzichte van het bouwdeel er onder.

Keimen
Het afwerken van bijvoorbeeld beton of metselwerk met een mineraalverf, meestal in het wit. De term Keimen is afgeleid van de Duitser A.W. Keim die aan het einde van de negentiende eeuw deze verftechniek ontwikkelde.

Kettingverband
Metselverband, ook Noors verband genoemd; zie onderstaande afbeelding.

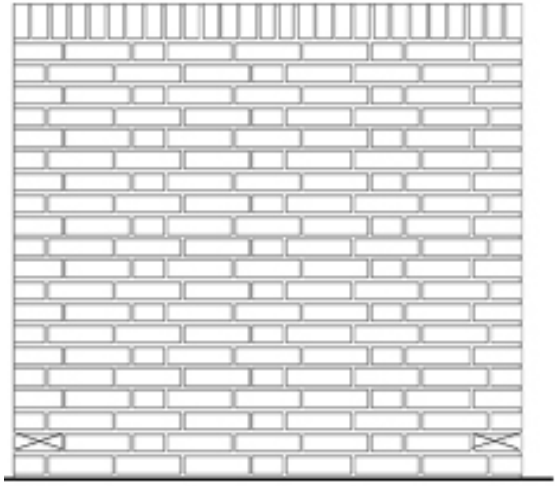

Klezoorverband
Metselverband; zie onderstaande afbeelding.

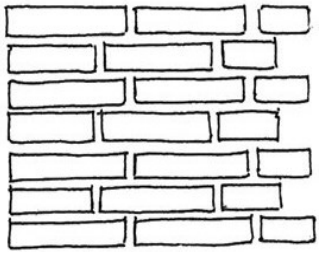

Klokgevel
Klokvormige beëindiging van de gevel.

Kop-hals-rompboerderij
Een veel voorkomend type boerderij in Friesland met een woongedeelte (kop), een verbindend middengedeelte (hals) en een schuur (romp). Gebouwd vanaf de vroege zeventiende eeuw.

Kop-rompboerderij
Variant op de kop-hals-rompboerderij, waarbij de kop en de hals niet zichtbaar gescheiden zijn. Het woongedeelte (kop) smaller is dan het bedrijfsgedeelte (romp). De kop-rompboerderij werd veelal in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd vanaf het midden van de achttiende eeuw.

Kroonlijst
Horizontale, vaak geprofileerde lijst als beëindiging van een gevel en overgang naar het dak of hoofdgestel.

Kruisverband
Metselverband; zie onderstaande afbeelding.

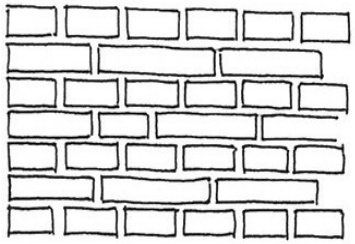

Latei
Een horizontale balk van hout, steen of ijzer die een gevelopening overspant.

Schematische tekening van een latei

Liseen
Decoratieve uitmetseling van de gevel in de vorm van een verticale band.

Makelaar
Decoratieve houten verticale bekroning van een geveltop.

Makelaar (bij pand 1103b)

Mansardekap
Dak met steile ondervlakken en licht hellende bovenvlakken. Ook bekend als gebroken kap.

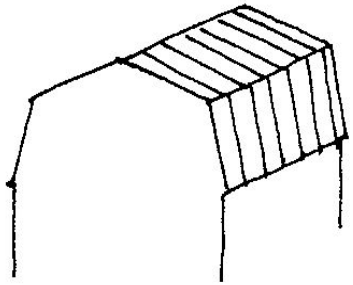

Mansardekap

Metselverbanden
Wijze waarop de bakstenen in het metselwerk zijn gerangschikt. Iedere wijze heeft een eigen naam. Veel voorkomende metselverbanden: halfsteensverband, klezoorverband, Noors verband, kruisverband, kettingverband en staand verband.

Neoclassicisme
Zie Bouwstijl.

Neorenaissance
Zie Bouwstijl.

Neoromaans
Zie Bouwstijl.

Noors verband
Zie kettingverband.

Pilaster
Uit de gevel springende muurpijler met basement, schacht en kapiteel.

Piron
Ornament op het dak in de vorm van een bol op een voet, uitgevoerd in metaal of keramisch materiaal. Vaak op nokuiteinden.

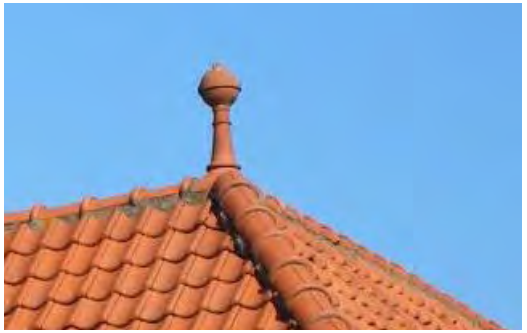

Piron

Plint
Een horizontale band in een afwijkende kleur of materiaal onder aan de gevel.

Portiek
Terugliggende entreepartij in voorgevel.

K.R. Post
K.R. Post (1874-1936) was vanaf 1921 gemeentearchitect van Aengwirden. In die hoedanigheid was hij in 1925 verantwoordelijk voor het stratenplan tussen Schans en Thialfweg. Vanaf 1934 was hij directeur gemeentewerken van Heerenveen. Ook zijn zoon R. Post was architect. Beiden hebben in Heerenveen een oeuvre opgebouwd, waarvan de volgende objecten voorkomen in de aanvulling:

K.R. Post
12 - P.G. Otterweg 5, Tjalleberd (1925)
876 - Dracht 142, Heerenveen (1923)

R. Post en zoon
7 - Scharreweg 7, Terband (1938)
965 - Heremaweg 23, Heerenveen (1955)

Pui
Deel van een gevel uitgevoerd in een ander materiaal. Vaak een raamwerk van ijzer of hout ingevuld met glas.

Rationalisme
Zie Bouwstijl.

Risaliet
Vooruitspringend verticaal gedeelte van een gevel.

Schilddak
Dak met vier dakvlakken: twee driehoekige aan de smalle gevels en twee trapeziumvormige aan de lange gevels.

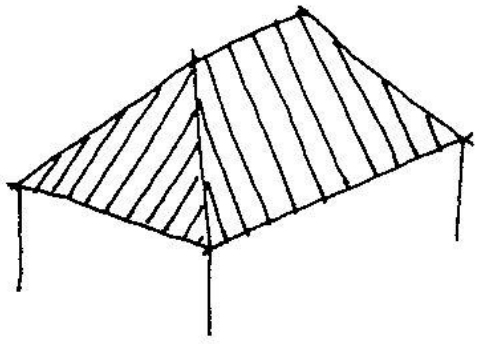

Schilddak

Segmentboog
Een boog die slechts een gedeelte van een cirkel beschrijft. In de gevel vaak toegepast als boog boven een gevelopening.

Speklaag
Horizontale band van natuursteen of pleisterwerk in het metselwerk.

Staand verband
Metselverband dat sterk op het kruisverband lijkt, met verschil dat de strekkenlagen recht boven elkaar staan en niet verspringen, zoals bij het kruisverband wel het geval is.

Stelp
Fries boerderijtype met woon- en werkruimte onder één kap, vaak een schilddak met uleborden. Gebouwd sinds het einde van de zeventiende eeuw en opleving tussen einde van de negentiende eeuw en de Tweede Wereldoorlog.

Steunbeer
Verticale muurverzwaringen om zijwaartse drukkrachten van kap of gewelven op te vangen. Uitgevoerd in beton of metselwerk.

Strek
Lange zijde van een baksteen.

Traditionalisme
Zie Bouwstijl.

Trapgevel
Trapsgewijze beëindiging van een gevel.

Travee
Identieke verticale geleding van een gevel. Traveeën worden gescheiden door lisenen, pilaster, of andere verticale elementen.

T-venster
Schuifraam met een T-vormige indeling van het venster.

Uilenbord
Een driehoekig houten schot aan het uiteinde van de nok van de schuur. In Heerenveen vaak met decoratief houtwerk in de vorm van twee zwanen aan weerszijden van een makelaar.

Uilenborden (bij pand 365)

Uitkragen
Geleidelijk uitsteken van metsellagen, veelal vlak onder of boven de dakrand.

Uitkragende voorgevel (bij pand 174)

Vleugelstuk
Sierlijk gebeeldhouwd of gesneden zijstuk van een gevel of aan dakkapellen van hout.

Vleugelstukken (bij pand 333)

Wolfeind
Afgeschuinde kant aan de korte zijde van een dak. Heeft een steilere helling dan de rest van het dak.

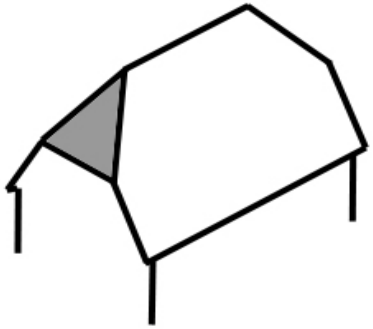
Wolfeind

Zuid-Fries boerderijtype
Kop-(hals-)rompboerderij met een hoog en voornaam voorhuis, vaak met souterrain en fraaie kopgevel. Gebouwd in opdracht van herenboeren.

Colofon

Bij het samenstellen van deze verklarende woordenlijst is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

E.J. Haslinghuis, E.J. Janse, Bouwkundige termen, Verklarend woordenboek van de westerse architectuur- en bouwhistorie, Leiden 2001.

Bouwpix, bouwkundige termen, www.joostdevree.nl, mei 2010.

Straatnamen in de gemeente Heerenveen, www.heerenveen.nl, mei 2010.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 433	**Naam**	d'Aldewei	**Mon. status**	
Plaats	Gersloot	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1957	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-L-469	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	642
Gebied	1	**Functie (huidig)**	School	**ID**	25

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1796 werd in Gersloot een winterschool opgericht; sinds 1809 wordt er permanent onderwijs gegeven. De eerste school met onderwijzerswoning werd geopend in 1870, deze werd in 1957 vervangen door de huidige basisschool d'Aldewei.

Locatie

De school is onderdeel van de verspreide lintbebouwing aan dit deel van de Aengwirderweg en vormt de afsluiting van het lintdorp Gersloot. Rechthoekige kavel aan de Aengwirderweg, met bomen aan voor- en achterkant, in directe relatie met het open landschap ernaast. School staat diep op de kavel, met ervoor een schoolplein.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume. Hoofdvolume: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Rechts van hoofdvolume een kleinere en terugliggende zijvleugel met begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Op de overgang een hoge gemetselde schoorsteen. Achter het hoofdvolume een aanbouw met plat dak.

Gevels

Gevels opgetrokken uit geelbruin metselwerk in halfsteensverband. Gevels in hoofdvolume hebben een open karakter door grote vensteropeningen. Andere gevels zijn meer gesloten. Lage plint van rood metselwerk. Terugliggende borstwering onder vensters van rood metselwerk.

Vensters / deuren

In hoofdvolume grote vensters met witte houten kozijnen met slank profiel. Venster bestaat uit kleine en grote ramen door roedeverdeling. Geen raamdorpel. Zonwering van rood doek. In de puntgevel van het hoofdvolume een zeshoekig venster. Entree bevindt zich in zijvleugel, benadrukt door betonnen latei.

Dak

Zadeldaken van hoofdvolume en zijvleugel bedekt met rode gegolfde Hollandse pannen. Op de koppen een kleine overstek. Zinken dakgoten in beugels.

Kunst / ornamentiek

Naam en logo van de school aangebracht op de zijgevel van het hoofdvolume, op de overgang naar de zijvleugel.

Wijzigingen

In 1984 werden school en schoolplein aangepast om kleuteronderwijs te kunnen accommoderen. Uitbreiding van de school met een ruimte voor het personeel en het vak handvaardigheid in het schooljaar 1999-2000.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als enige gemeenschappelijke voorziening in het dorp Gersloot en als onderwijsvoorziening in de Veenpolder: sinds 1796 werd er onderwijs gegeven in het dorp, tot op heden voortgezet met de bouw van deze school in 1957.

Stedenbouwkundige waarde

Gersloot heeft geen ruimtelijke dorpskern, zoals andere dorpen aan de Aengwirderweg. De school vormt de belangrijkste voorziening en de afsluiting van het dorp Gersloot. Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is het pand van waarde als onderdeel van de verspreide lintbebouwing aan dit deel van de agrarische en niet-agrarische lintbebouwing aan de Aengwirderweg. Van bijzondere waarde is de directe relatie met het open landschap.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde is de vormentaal, kenmerkend voor de naoorlogse scholenbouw: grote vensters met verspringende roeden, flauwe dakhelling, geringe bouwhoogte. De compositie van het hoofdvolume met een zijvleugel is zorgvuldig ontworpen en maakt de school mede door de kenmerkende vormentaal een architectonisch geheel.

Gaafheid / herkenbaarheid

De uitbreiding aan de achterzijde is geen aantasting van het stedenbouwkundig en architectonisch karakter van de school.

Zeldzaamheid

Typologische waarde van een gangbare architectuur voor lagere scholen in het landelijk gebied.

Algemene gegevens

Adres	Hegedijk 73	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Gersloot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-253	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	645
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	26

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Hegedijk, begrenzende dijk in een halve cirkel van Gersloot tot Gorredijk. Radiale verkaveling aan beide kanten van de dijk. Diepe en smalle kavels gescheiden door sloten. Boerderij staat op een kavel aan de westkant van de Hegedijk, waarvan het erf omzoomd is met bomen. De boerderij staat aan de noordrand van de kavel en net als andere boerderijen aan de dijk een stuk terug op het erf. De ruimte tussen de dijk en de boerderij is een open gazon met enkele solitaire bomen.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping op een rechthoekig grondplan onder één kap. Nok dwars op de rooilijn. Risaliet, centraal in de voorgevel, loopt door als dakkapel op de eerste bouwlaag. Hogere goothoogte voor woonhuis.

Gevels

Gevels woonhuis opgetrokken uit rood metselwerk in kruisverband met horizontale banden van geel metselwerk gecombineerd met rode baksteen. Grote vensters per twee gegroepeerd in risalerende deel en rechterdeel van voorgevel. Links oorspronkelijke entreepartij. In de erker een groot venster. Vensteropeningen zijn afgewerkt met betonnen raamdorpels en getoogde strekken en togen in geel metselwerk. Boogvelden in risaliet met decoratief geel en rood metselwerk. Schuur opgetrokken uit geelbruin metselwerk.

Vensters / deuren

De vensters bestaan uit witte houten kozijnen met een breed profiel. Op de begane grond grote schuifvensters en entreepartij, deur met vensters aan weerszijden. In dakkapel een samengesteld venster van ramen met bovenlichten.

Dak

Schilddak met zwarte gegolfde Friese pannen boven de woonruimte (met uitzondering van voorste dakschild: zwarte gegolfde Hollandse pannen) en rode gegolfde Friese pannen boven de werkruimte. Gemetselde schoorsteen aan de voorkant en uilenbord aan de achterkant. Rijk geprofileerde witte goot aan de voorgevel, eenvoudiger witte goten op gootklossen aan de zijgevels. Dakkapel afgewerkt met witte geprofileerde daklijst.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk in de gevels van de woonruimte: gele met rode horizontale banden, geel met rood metselwerk in boogvelden boven vensters. Uilenbord op nok aan achterkant.

Wijzigingen

Entreepartij zat oorspronkelijk in voorgevel, verplaatst naar zijgevel. Dakpannen in voorste dakschild zijn vernieuwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in deze periode minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de zeer verspreide lintbebouwing aan de historische polderdijk Hegedijk.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Decoratief metselwerk is representatief voor overgangsarchitectuur. Van waarde: zorgvuldige verdeling van gevelopeningen, decoratief metselwerk, detaillering goten, daklijst en uilenbord. Versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Hoge gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp aan de Hegedijk.

Algemene gegevens

Adres	Hooivaartsweg 13	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Gersloot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1927	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	25
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	248

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De geschiedenis van dit pand is opvallend: in 1917 werd door de Nederlands Hervormde gemeente te Tjalleberd opdracht gegeven tot het bouwen van een pastorieboerderij in De Deelen. Pas in 1927 werd het bijbehorende ontwerp door de Provinciale Friese schoonheidscommissie onder een aantal voorwaarden goedgekeurd. Het ontwerp is alsnog niet naar dit ontwerp uitgevoerd: zowel de hals als de romp van de boerderij zijn lager uitgevoerd, zodat het einde van de hals breder en hoger is dan de rest. De bedoeling was dat juist de romp hoog zou worden, zodat deze van voren gezien boven het woonhuis uit zou torenen.

Locatie

Ligging aan de Hooivaartsweg, langs de ringvaart voor de polder van het Vierde en Vijfde Veendistrict. Smalle en diepe kavels, gescheiden door sloten, dwars op de vaart. Boerderij staat midden op een erf, vooraan op de landbouwkavel. Het erf met hoge bomen aan alle randen wordt omgeven door een open landschap met zeer weinig bebouwing. De boerderij ligt tegenover het Tripgemaal.

Bouwvolume

Kop- hals-rompboerderij met afwijkend volume: voorhuis, erachter een lange schuur met in het midden een verhoogde dakpartij. Voorhuis: begane grond en verdieping onder kap op vierkant grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op langwerpig, rechthoekig grondplan. Nok van zowel woonhuis als schuur dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in halfsteensverband. Voorhuis: symmetrische, verticaal gelede voorgevel met drie vensters op de eerste en twee vensters op de tweede bouwlaag, gelijksoortige vensters in de zijgevels. Boven vensters gemetselde rollagen. Schuur: verticale vensters en kleinere schuurvensters.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met donkerblauwe binnenramen en/of bovenlichten. Dakraam in mansardekap voorhuis.

Dak

Voorhuis: mansardedak met wolfseinden. Op de nok een gemetselde schoorsteen. Schuur: zadeldak, in het midden een verhoogd en verbreed zadeldak. Gegolfde Friese oranje dakpannen. Witte, vierkante bakgoten met zwarte randen rond het gehele pand, met elkaar verbonden door gelijkvormige witte daklijsten.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dakraam is later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van bijzondere waarde als voorbeeld van kerkelijke ontwikkeling in agrarisch gebied en als voorbeeld van het voor Friesland tamelijk onbekende type van de pastorieboerderij.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde door de relatief grote korrel op een compacte en dichtbegroeide kavel, in een verder weids en open agrarisch gebied.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als afwijkend voorbeeld van het standaardtype kop-hals-rompboerderij en door het Interbellum representatieve en expressieve vormentaal: rode baksteen, symmetrische gevelindeling, mansardedak, afwijkend bouwvolume.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Zeer zeldzaam voorbeeld van een Friese pastorieboerderij in een bijzonder vormgegeven variant van de kop-hals-rompboerderij.

Algemene gegevens

Adres	Hooivaartsweg 4	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Gersloot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1912	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-H-70	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	19
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	4

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Oorspronkelijk stonden aan de Ringvaart molens verbonden door een molensloot. Deze werden eind negentiende eeuw vervangen voor een stoomgemaal. De woning is in 1912 gebouwd voor de machinist van het gemaal, dat is afgebroken na 1950.

Locatie

Woning centraal op een bosrijke kavel tussen de Ringvaart en molensloot. De bosrijke kavel wordt omgeven door open landschap met zeer weinig bebouwing.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Nok staat loodrecht op de Ringvaart.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen met horizontale witte banden. In de noordgevel op de begane grond drie grote schuifvensters en in de puntgevel drie kleine vensters. In de zijgevels (oost- en westgevels) kleinere vensters op onregelmatige afstanden. Entree in westgevel. Vensteropeningen afgewerkt met gemetselde segmentbogen en witte aanzet- en sluitstenen en gemetselde raamdorpel. In de boogvelden rood metselwerk.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met bovenlichten.

Dak

Mansardekap met rode gegolfde Friese pannen. Eenvoudige witte houten bakgoot. Eenvoudige witte daklijst. Gemetselde schoorsteen in oostelijk dakvlak. Twee eenvoudige witte houten dakkapellen met plat dak.

Kunst / ornamentiek

Op het dak een windvaan in de vorm van een zeemeermin, niet origineel.

Wijzigingen

Oorspronkelijke entree in gevel aan Ringvaartkant, verplaatst naar oostgevel. Oorspronkelijke roedeverdeling in vensters en houten ornament op nok verwijderd. Daklijst vervangen. Dakkapellen en houten aanbouw met carport toegevoegd. Oorspronkelijke ligging in open landschap, nu omgeven door bomen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Waarde als herinnering aan het gesloopte gemaal dat sinds de negentiende eeuw de polder van het 4e en 5e Veendistrict bemaalde. Waarde als historisch voorbeeld van dienstwoning bij utilitair gebouw.

Stedenbouwkundige waarde

Oorspronkelijk vrij liggend in het open landschap; waarde is aangetast door overmatige aanplant van bomen op de kavel.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor woningbouw rond de eeuwwisseling en bevat elementen van de neorenaissance: witgepleisterde gevelbanden, aanzet- en sluitstenen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundige gaafheid is aangetast door aanplant van bomen en bijbouw van carport. Architectonische gaafheid redelijk hoog. Karakter is niet aangetast.

Zeldzaamheid

Waarde als dienstwoning bij gemaal, slechts weinig woningen met vergelijkbare functie bewaard gebleven.

Algemene gegevens

Adres	Kanaalsweg 1	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Gersloot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-L-173	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	35
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	7

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging halverwege de Kanaalsweg evenwijdig aan het kanaal tussen de ringvaart en Tijnjeweg, het kanaal waaraan het Tripgemaal ligt. Al sinds begin twintigste eeuw onderdeel van een groep van drie boerderijen op relatief korte afstand van elkaar. Ligging aan de zuidelijke rand op een rechthoekige kavel, omzoomd door een dikke bomenrand.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis geplaatst tegen de schuur. Woonhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken dwars op de rooilijn.

Gevels

Woonhuis: gevels opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. In de voorgevel twee grote vensters op de begane grond en een klein venster op de verdieping. Kleine vensters in de zijgevels. Entree bevindt zich in de linkerzijgevel. Vensteropeningen zijn afgewerkt met een gemetselde rollaag en keramische raamdorpels. Schuur: zijgevels opgetrokken uit rode baksteen. Nokgevel is bekleed met groene verticale houten delen. Kleine vensters op onregelmatige afstanden in alle gevels.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met groene binnenramen. Vensters op begane grond in voorgevel met bovenlichten.

Dak

Woonhuis: zadeldak met zwarte gegolfde Friese pannen. Zinken goot op witte houten gootklossen aan de zijgevels. Geprofileerde witte daklijst aan de voorgevel. Dakkapel in linker dakschild met lessenaarsdak. Schuur: schilddak met rode gegolfde Friese pannen. Zinken goot op witte houten gootklossen. Geprofileerde witte daklijst aan de voorkant. Dakramen. Gemetselde schoorsteen in rechterdakschild. Uilenbord aan voor- en achterkant.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Door nieuwe woonbestemming is de schuur gewijzigd: dakramen, vensters in puntgevel, schoorsteen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in de negentiende eeuw minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van historisch ensemble van drie boerderijen aan het kanaal. Van waarde als met bomen omzoomd erf in het open landschap.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Traditionele vormentaal. Van waarde: symmetrische gevelindeling voorgevel, geprofileerde daklijsten, uilenborden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch en stedenbouwkundig gaaf. Het schuurgedeelte is gewijzigd als gevolg van de nieuwe woonfunctie, maar tast het oorspronkelijke karakter niet ingrijpend aan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-rompboerderij in de polder van het 4e en 5e Veendistrict.

Algemene gegevens

Adres	Tijnjeweg 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Gersloot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-L-367	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	40
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	8

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Tijnjeweg, een historisch lint in de veenpolder tussen Gersloot en Tijnje. Verkaveling is gelijk aan weerszijden van de weg: diepe en smalle kavels dwars op de weg, met verspreide lintbebouwing. De boerderij staat op een erf aan de zuidoostkant van de weg, aan vier zijden omzoomd met bomen. Ligging op de linkerkant van de kavel, op geringe afstand van de weg. Rechts van de boerderij zijn later schuren bijgebouwd.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch geplaatst (rechts) tegen de schuur. Woonhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok van woonhuis evenwijdig aan de rooilijn, nok van schuur dwars op de rooilijn.

Gevels

Woonhuis en schuur zijn opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. In de voorgevel van het woonhuis in het midden een voordeur met aan weerszijden ieder twee grote vensters. Vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde getoogde strekken en gele aanzet- en sluitstenen. Boogvelden en rollagen van geel pleisterwerk. Naast het woonhuis in de voorgevel van de schuur bevindt zich een deuropening naar de schuur.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met donkerblauwe binnenramen en bovenlichten. Donkerblauwe houten voordeur. Donkerblauwe houten dubbele schuurdeuren.

Dak

Woonhuis: schilddak bedekt met zwarte gegolfde pannen. Eenvoudige witte houten bakgoot. Gemetselde schoorstenen op uiteinden van nok. Eenvoudige houten dakkapel met wit kozijn en daklijst en donkergroene houten bekleding. Schuur: schilddak bedekt met donkergrijze golfplaten. Zinken dakgoot. Uilenbord op de nok aan de voorkant.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord op de nok aan de voorkant.

Wijzigingen

Het dak van de schuur is ingrijpend gewijzigd door het vervangen van de oorspronkelijke dakbedekking door golfplaten.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind negentiende eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een dwarshuis, een groter woonhuis, te bouwen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing aan de historische Tijnjeweg.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij rond 1900. Van waarde door de, voor het begin van de twintigste eeuw, typerende architectonische vormentaal met kenmerken van de neorenaissance (opbouw bouwvolume, symmetrische gevelindeling, gepleisterde sluitstenen en gevelbanden).

Gaafheid / herkenbaarheid

Het woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan. Het schuurgedeelte is ingrijpend gewijzigd door een dakbedekking met golfplaten.

Zeldzaamheid

Van typologische en cultuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een opgewaardeerde kop-rompboerderij in de veenpolder.

Algemene gegevens

Adres	Tijnjeweg 22	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Gersloot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-L-355	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	32
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	6

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Tijnjeweg, een historisch lint in de veenpolder tussen Gersloot en Tijnje. Verkaveling is gelijk aan weerszijden van de weg: diepe en smalle kavels dwars op de weg, met verspreide lintbebouwing. De boerderij staat op een erf aan de zuidoostkant van de weg, aan vier zijden omzoomd met bomen. Ligging aan de rechterkant van de kavel, op een paar meter afstand van de weg. Achter de boerderij zijn later schuren bijgebouwd.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch geplaatst (links) tegen de schuur. Woonhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken dwars op de rooilijn.

Gevels

Woonhuis en schuur zijn opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. In de symmetrische, uitkragende voorgevel van het woonhuis twee grote vensters op de begane grond en twee kleinere vensters op de verdieping. In de zijgevels en in de voorgevel van de schuur gelijke vensters als op de begane grond van het woonhuis. Entree bevindt zich in de voorgevel van de schuur, rechts van het woonhuis. Vensteropeningen zijn in de voorgevel afgewerkt met een houten raamdorpel en een gemetselde rollaag. De overige vensters hebben een gemetselde raamdorpel.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met groene binnenramen. Vensters en deur op begane grond met bovenlichten.

Dak

Woonhuis en schuur hebben een samengesteld dak met zwarte Friese gegolfde pannen. Zinken dakgoot. Uilenbord op de nok aan de voor- en achterkant.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord op de nok aan de voor- en achterkant.

Wijzigingen

In 1997 is een deel van de boerderij verbouwd tot woning. Hierbij zijn de voordeur en vensters in de voorgevel vervangen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in de negentiende eeuw minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing aan de historische Tijnjeweg.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Traditionele, streekeigen vormentaal. Van waarde: symmetrische gevelindeling voorgevel en uilenborden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig gaaf. Het schuurgedeelte is gewijzigd als gevolg van de nieuwe woonfunctie, maar tast het oorspronkelijke karakter niet ingrijpend aan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-rompboerderij in de veenpolder.

Algemene gegevens

Adres	Verseweg 1	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Gersloot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1890	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-L-238	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	28
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	5

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

De boerderij staat midden op een bosrijke kavel aan het einde van de Verseweg, het historische lint De Warren, in de bocht met de sloot die afvoert op de molensloot evenwijdig aan de Ringvaart. Aansluiting op een perceel bos aan De Warren.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch geplaatst (rechts) tegen de schuur. Woonhuis: begane grond met verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op rechthoekig grondplan. Nokken dwars op rooilijn. Aanbouwen aan zowel linker- als rechterkant van de schuur.

Gevels

Gevels van zowel woonhuis als schuur opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. In de voorgevel van het woonhuis vier grote vensters, in de zijgevels dezelfde vensters. Vensteropeningen zijn getoogd, erboven bevindt zich een gemetselde toog. Entree in linkerzijgevel van het woonhuis. De voorgevel van de schuur is bekleed met verticale donkergroene houten delen; hier bevindt zich een deuropening naar de schuur.

Vensters / deuren

T-ramen in witgeschilderde houten kozijnen in het woonhuis. Donkergroene houten dubbele schuurdeuren.

Dak

Samengesteld dak, afgeknot piramidedak op het woonhuis en schilddak op de schuur. Beide bedekt met oranje platte Friese pannen. Eenvoudige witte houten bakgoot op witte gootklossen. Dakkapel aan voorkant afgewerkt met witte geprofileerde raamlijsten. Eenvoudige witte houten dakkapellen in het dak van de schuur. Uilenbord aan voor- en achterkant.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord op de nok aan de voor- en achterkant.

Wijzigingen

Dakkapellen toegevoegd in schuurgedeelte.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in de negentiende eeuw minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als beëindiging van het historische lint De Warren en overgang naar de afwateringssloot. Van waarde als een dicht met bomen begroeid erf in het open landschap.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij. Van waarde: uilenborden en symmetrische gevelindeling voorgevel, met sobere maar herkenbare elementen van het neoclassicisme. Versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan. Het schuurgedeelte is geringe mate gewijzigd, maar tast het oorspronkelijke karakter van de boerderij niet ingrijpend aan. Hoge stedenbouwkundige gaafheid.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-romp-boerderij in de veenpolder.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 104	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-894	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	55
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	11

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Vrijstaande woning als onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwirderweg in de kern Luinjeberd, met zowel agrarische als niet-agrarische panden. Ligging in een bocht, op korte afstand van de weg. Buurpand aan linkerkant op zeer korte afstand, buurpand rechts op grotere afstand. Ondiepe voortuin.

Bouwvolume

Rechthoekig grondplan met een bouwlaag en zadeldak. Dakkapel in rechterdakschild. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband met horizontale gele banden. Grote vensters op de begane grond. Voordeur asymmetrisch in de voorgevel met links een smal en rechts een breed venster. In de puntgevel een venster. De vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde raamdorpels en getoogde strekken in rood en geel metselwerk. In de boogvelden symmetrisch metselwerk van rode en gele koppen.

Vensters / deuren

Vensters in blauwe houten kozijnen, een bovenlicht en onderraam. Het grote venster in de voorgevel heeft een bijzondere roedeverdeling. Blauwe massief houten voordeur.

Dak

Zadeldak met zwarte gegolfde pannen. Eenvoudige donkerblauwe houten bakgoot aan de zijkanten en eenzelfde daklijst aan de voorgevel.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

Dakkapel lijkt later toegevoegd. Glas-in-loodramen zijn niet oorspronkelijk, wel sluiten ze aan bij de vormentaal van het pand.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van een woning uit de vroege twintigste eeuw in het buitengebied zonder een agrarische functie.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verdichte lintbebouwing met agrarische en niet-agrarische panden in een bocht van de Aengwirderweg in de kern van Luinjeberd.

Architectuurhistorische waarde

Kenmerken van overgangsarchitectuur: kleurig metselwerk met sierbanden, gedecoreerde boogvelden, zorgvuldige afwerking vensteropeningen.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van waarde als voorbeeld van woningbouw zonder agrarische functie in het buitengebied in de vroege twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 106	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-895	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	56
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	12

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Vrijstaande woning als onderdeel van de lintbebouwing in de bocht van de Aengwirderweg, in de kern, Luinjeberd, met zowel agrarische als niet-agrarische panden. Ligging in de binnenbocht, op korte afstand van de weg. Buurpand aan rechterkant op zeer korte afstand, buurpand links op grotere afstand. Ondiepe voortuin.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan de Aengwirderweg.

Gevels

Voorgevel opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband met horizontale gele gemetselde banden. Symmetrische voorgevel met vier gelijke grote vensters op regelmatige afstand. Zijgevels van metselwerk van geelbruine baksteen. In de puntgevel een venster. De vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde raamdorpels en getoogde strekken in geel metselwerk.

Vensters / deuren

T-vensters in witte houten kozijnen met slanke blauw met witte binnenramen en bovenlichten. Witte roedeverdeling. Schuifvenster in puntgevel met witte kozijnen, groen binnenraam en bovenlicht.

Dak

Zadeldak met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Eenvoudige donkergroene houten bakgoot aan de voorgevel en eenzelfde daklijst aan de zijgevels. Eenvoudige houten dakkapel met plat dak aan de voorkant.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

Zonwering aan de voorgevel. Dakkapel lijkt later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van woning uit de vroege twintigste eeuw in het buitengebied zonder een agrarische functie.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verdichte lintbebouwing met agrarische en niet-agrarische panden aan de Aengwirderweg. Waarde wordt verhoogd door de markante ligging in de bocht van deze weg.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor overgangsarchitectuur: rood metselwerk met gemetselde gevelbanden en decoraties, zorgvuldige afwerking vensteropeningen.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van waarde als voorbeeld van woningbouw zonder agrarische functie in het buitengebied in de vroege twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 116	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-365	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	60
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	14

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing in de bocht van de Aengwirderweg, in de kern Luinjeberd. Ligging in de binnenbocht, achter de rooilijnen van de naburige bebouwing, grote voortuin tussen weg en boerderij. Oorspronkelijk stond de boerderij aan de rechterkant en vooraan een smalle en diepe landbouwkavel, later is links van de boerderij bebouwing (met name schuren) toegevoegd.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte onder één kap van begane grond en verdieping op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn. Hogere goothoogte voor woonhuis. Uitbouw aan rechterzijgevel.

Gevels

Woongedeelte opgetrokken uit rood metselwerk in kruisverband met horizontale witte banden. Witte brede band direct onder de dakgoot. Symmetrische voorgevel met centraal in de gevel een voordeur, aan weerszijden geflankeerd door twee grote vensteropeningen. In zijgevel van woongedeelte gelijke vensteropeningen. Vensteropeningen zijn afgewerkt met witte houten raamdorpels en getoogde strekken in rood metselwerk met witte aanzet- en sluitstenen. In de boogvelden veelkleurige keramische tegels. Schuurgedeelte opgetrokken uit geelbruin metselwerk in halfsteensverband. Kleine vensteropeningen op regelmatige afstanden.

Vensters / deuren

De vensters in het woongedeelte zijn schuifvensters met bovenramen in witte houten kozijnen. De bewegende delen zijn donkerblauw. Houten donkerblauwe voordeur met twee metalen deurroosters.

Dak

Schilddak met zwarte gegolfde Hollandse pannen boven het woongedeelte en rode boven het schuurgedeelte. Eenvoudige donkerblauwe houten bakgoot. Houten dakkapel, rijk versierd met decoratief houtwerk: in de puntgevel van het zadeldak een daklijst, raamlijst aan weerszijden. Gemetselde schoorsteen aan de voorkant en uilenbord aan de achterkant.

Kunst / ornamentiek

Ornamentele details in de gevels van de woonruimte: witte horizontale banden, veelkleurige tegels in boogvelden boven vensters. Uilenbord op nok aan achterkant.

Wijzigingen

Aanbouw toegevoegd aan rechterzijgevel, uitgevoerd in zelfde baksteen en dakpannen. Dakramen toegevoegd in dak van woongedeelte.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in deze periode minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de historische Aengwirderweg. Kenmerkend voor Aengwirderweg: afwisseling van agrarische en niet-agrarische lintbebouwing. Ondanks teruggelegen positie aan de Aengwirderweg belangrijk als eindpunt van de zichtlijn vanuit Bornego.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Architectuur is representatief voor deze bouwperiode en bevat elementen van de neorenaissance. Dakkapel in vormentaal van art deco. Van waarde zorgvuldige verdeling van gevelopeningen, ornamentele geveldetails (horizontale banden, tegels in boogvelden en houtwerk van dakkapel) en uilenbord. Versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Hoge gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp in de kern Luinjeberd aan de Aengwirderweg.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 133	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-494	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	58
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	13

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing in een bocht van de Aengwirderweg, in de kern Luinjeberd. Door de ligging in de buitenbocht en door gelijke oriëntatie (oost-west) als bebouwing aan de zuidelijke Aengwirderweg getrapte gevelrooilijnen. Een perceel met boombeplanting noordelijk van de boerderij vormt de overgang tussen de verschillende oriëntatierichtingen (oost-west en noord-zuid) voor en na de bocht. De boerderij staat centraal op een smalle en ondiepe kavel aan de weg met een bomenrij op de rechter kavelgrens. Achter de boerderij staat een later toegevoegde schuur. Een zandpad geeft toegang tot een diepe en smalle landbouwkavel achter de Aengwirderweg.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte onder één kap van begane grond en verdieping op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn. Hogere goothoogte aan voorgevel. Souterrain onder het woongedeelte.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. In het woongedeelte een plint met rollaag van donkerder metselwerk. Symmetrische voorgevel met twee grote en een kleine gevelopening op regelmatige afstanden in de voorgevel en kleinere gevelopeningen in de zijgevels. Onder de middelste vensteropening een venster naar het souterrain. De deur naar het woongedeelte bevindt zich in rechterzijgevel. Vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde rollagen en houten raamdorpels. De gevels van het schuurgedeelte zijn verticaal geleed door gemetselde risalieten, met daartussen kleine stalvensters. De vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde rollagen en raamdorpels.

Vensters / deuren

De vensters in het woongedeelte bestaan uit donkergroene houten kozijnen met een breed profiel en met een regelmatige roedeverdeling. De bewegende delen van de vensters zijn wit. In de bovenlichten zitten glas-in-loodramen. De vensters in het schuurgedeelte bestaan uit witte stalen kozijnen met een roedeverdeling in zes ramen.

Dak

Schilddak met zwarte gegolfde Friese pannen boven het woongedeelte en rode boven het schuurgedeelte. Eenvoudige donkergroene houten bakgoot op witte gootklossen. De eenvoudige houten dakkapel aan de voorkant heeft een plat dak, dezelfde kozijnen als op de begane grond en dezelfde houten bakgoot. Dakramen in het woongedeelte. Gemetselde schoorsteen aan de voorkant en uilenbord aan de achterkant.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in bovenlichten. Uilenbord op nok aan achterkant.

Wijzigingen

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in deze periode minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de historische Aengwirderweg. Kenmerkend voor Aengwirderweg: afwisseling van agrarische en niet-agrarische lintbebouwing. Bijzonder is de relatie met de landbouwkavel. De boerderij ligt niet zoals gebruikelijk vooraan op de landbouwkavel, maar op een aparte kavel aan de Aengwirderweg met een zandpad dat toegang geeft tot de landbouwkavel.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Architectuur is representatief voor het Interbellum: zorgvuldige verdeling van gevelopeningen, glas-in-loodramen, roedeverdeling. Versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Hoge gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp in de kern Luinjeberd aan de Aengwirderweg.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 161	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-H-805	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	61
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	15

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing in een bocht van de Aengwirderweg, in de kern Luinjeberd. Door de ligging in de buitenbocht en door gelijke oriëntatie (oost-west) als bebouwing aan de zuidelijke Aengwirderweg getrapte gevelrooilijnen. Woning staat op een smalle kavel met naburige bebouwing op korte afstand. Ondiepe voortuin. Achter de woning is later veel bebouwing met utilitair karakter toegevoegd.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Voorgevel loopt door als dakkapel aan de voorkant. Nokrichting dwars op de Aengwirderweg.

Gevels

Gevels van rood metselwerk in kruisverband. Band van decoratief metselwerk onder de dakgoot, rollaag als overgang naar plint. Asymmetrische voorgevel met voordeur links van het midden, met links ervan een smalle vensteropening en rechts een brede vensteropening. Op begane grond gelijke smalle vensteropeningen. In de puntgevel van de dakkapel drie kleine, smalle vensteropeningen met decoratief metselwerk erboven. Vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde raamdorpels en getoogde strekken. De deuropening wordt beëindigd door een halfronde boog.

Vensters / deuren

De vensters op de begane grond bestaan uit witte houten kozijnen, een bovenlicht en onderraam. Het grote venster in de voorgevel heeft nog een verticale roedeverdeling. Donkergroene houten voordeur met halfrond bovenlicht.

Dak

Schilddak met rode gegolfde Hollandse pannen. Eenvoudige donkergroene houten bakgoot. Eenvoudige witte houten daklijst aan de dakkapel. Gemetselde dakkapel.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van woning uit de vroege twintigste eeuw in het buitengebied zonder een agrarische functie.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verdichte lintbebouwing met agrarische en niet-agrarische panden in bocht van de Aengwirderweg.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor het Interbellum en bevat expressionistische invloeden. Van waarde: compositie van bouwvolume, decoratief metselwerk, halfrond bovenlicht entree.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van waarde als voorbeeld van woningbouw zonder agrarische functie in het buitengebied in de vroege twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 163	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-H-802	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	62
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	16

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing in de bocht van de Aengwirderweg, in de kern Luinjeberd. Door de ligging in de buitenbocht en door gelijke oriëntatie (oost-west) als bebouwing aan de zuidelijke Aengwirderweg getrapte gevelrooilijnen. De boerderij staat niet op een duidelijk herkenbaar erf, maar vormt meer een onderdeel van de lintbebouwing. Later is rechts en achter de boerderij bebouwing (met name schuren) toegevoegd.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch geplaatst (links) tegen de schuur. Woonhuis: dwarshuis met begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: rechthoekig grondplan met een bouwlaag en schilddak. Nok van woonhuis evenwijdig aan de rooilijn, nok van schuur dwars op de rooilijn.

Gevels

Woonhuis is opgetrokken uit metselwerk van rode baksteen in kruisverband en witte horizontale banden. Symmetrische indeling voorgevel: centraal een voordeur met aan weerszijden ieder twee grote vensters. Vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde getoogde strekken en witte aanzet- en sluitstenen. In de boogvelden wit pleisterwerk. Schuur is opgetrokken uit een lichtere rode baksteen. Kleine vensteropeningen op onregelmatige afstanden in de zijgevels.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met bovenlichten en daarin donkerblauwe binnenramen. Donkerblauwe houten voordeur.

Dak

Woonhuis: schilddak bedekt met zwarte gegolfde pannen. Geprofileerde witte houten goot aan de voorkant, zinken goten aan de zijgevels. Gemetselde schoorstenen op uiteinden van nok. Houten dakkapel met witte geprofileerde daklijst en donkerblauwe houten bekleding. Schuur: schilddak bedekt met oranje golfplaten. Zinken dakgoot. Uilenborden op de nok aan de voor- en achterkant.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord op de nok aan de voor- en achterkant.

Wijzigingen

Het dak van de schuur is ingrijpend gewijzigd door het vervangen van de oorspronkelijke dakbedekking door golfplaten.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind negentiende eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een dwarshuis, een groter woonhuis, te bouwen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de historische Aengwirderweg. Kenmerkend voor Aengwirderweg: afwisseling van agrarische en niet-agrarische lintbebouwing.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij rond 1900. Architectuur is representatief voor deze bouwperiode en bevat elementen van de neorenaissance. Van waarde: symmetrische gevelindeling voorgevel, afwerking vensteropeningen en uilenborden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonische gaafheid van het woonhuis is hoog, het schuurgedeelte is echter ingrijpend gewijzigd door een dakbedekking met golfplaten. Stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische en cultuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een opgewaardeerde kop-romp-boerderij in de veenpolder.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 189	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-H-624	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	67
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	17

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Vrijstaande woning als onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwirderweg, met zowel agrarische als niet-agrarische panden. Ligging op korte afstand van de weg (buurpanden liggen verder terug van de weg). Laanbeplanting op dit deel aan de Aengwirderweg. Rechthoekige kavel met links achter de woning een vrijstaande schuur.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een L-vormig grondplan (hoofdvolume met linkerzijvleugel). Nok van hoofdvolume dwars op de rooilijn, nok van zijvleugel evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in halfsteensverband. Grote vensters op regelmatige afstanden op de begane grond. In de puntgevels kleinere vensters. Voordeur asymmetrisch in de voorgevel met links een brede vensteropening. De vensteropeningen zijn afgewerkt met halfronde gemetselde raamdorpels en witte betonnen lateien met een zwarte lijndecoratie en daarboven een gemetselde rollaag.

Vensters / deuren

De vensters bestaan uit blauwe houten kozijnen met een breed profiel, met bovenlicht en onderraam. De binnenramen zijn donkergroen. Het venster in de voorgevel is verticaal verdeeld in drie gedeelten. De voordeur is van hout met een glazen ruit.

Dak

Samengesteld afgeknot zadeldak met twee verschillende nokrichtingen, bedekt met rode Friese gegolfde pannen. Geprofileerde witte houten daklijsten met onderaan zwarte lijndecoraties. Eenvoudige witte houten bakgoten op witte gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Zwarte lijndecoraties op een witte ondergrond: lateien boven de vensters en aanzetten van de daklijst.

Wijzigingen

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van woning uit de vroege twintigste eeuw in het buitengebied zonder een agrarische functie.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verdichte lintbebouwing met agrarische en niet-agrarische panden aan de Aengwirderweg.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor deze bouwperiode en bevat elementen uit de chaletstijl en art nouveau. Van waarde: zwarte lijndecoraties op witte vlakken (lateien en daklijsten), zorgvuldige afwerking vensteropeningen, kapvorm, zorgvuldige compositie van bouwvolumes.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van waarde als voorbeeld van woningbouw zonder agrarische functie in het buitengebied in de vroege twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 191, 193	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1873	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-H-825	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	68
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	18

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Gebouwd in 1873.

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwirderweg tussen Luinjeberd en Tjalleberd. De boerderij staat op een rechthoekig erf in directe relatie met het open landschap erachter. De boerderij heeft een teruggelegen positie aan de weg ten opzichte van de naburige bebouwing.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis centraal tegen de schuur geplaatst. Woonhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Een deel van het woonhuis bestaat uit een souterrain met opkamer. Dakkapel met zadeldak aan voorkant. Dakkapellen met plat dak aan zijkanten. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok van schuur en woonhuis dwars op de rooilijn. Kadastraal opgedeeld in drie woningen.

Gevels

Woonhuis opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. In de voorgevel is aan de indeling duidelijk zichtbaar waar zich het souterrain met opkamer bevindt. In de zijgevels van het woonhuis muurankers. In het woonhuis en in de voorgevel van de schuur grote vensters. In de gevels van het woonhuis kleine vensters voor het souterrain. Vensteropeningen afgewerkt met gemetselde getoogde strekken en houten raamdorpels. Schuur opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. Kleine vensteropeningen op onregelmatige afstanden in de zijgevels. Voordeuren van de verschillende woningen bevinden zich in de zijgevels van de schuur.

Vensters / deuren

Vensters in donkergroene houten kozijnen met bovenlichten en witte binnenramen.

Dak

Woonhuis: Schilddak bedekt met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Geprofileerde, wit met groene houten goot aan de voorkant, eenvoudige groene houten bakgoten aan de zijgevels. Gemetselde schoorsteen op uiteinde van nok. Gemetselde dakkapel met witte sierbanden. Schuur: Schilddak bedekt met oranje golfplaten aan de zijkant en achterkant, voorkant zwarte gegolfde pannen. Eenvoudige groene houten bakgoot op witte gootklossen aan de voorkant. Uilenborden op de nok aan de voor- en achterkant.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord op de nok aan de voor- en achterkant, versierde bovenlichten souterrain.

Wijzigingen

De oorspronkelijke dakbedekking op de zijschilden van de schuur is vervangen door golfplaten.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind negentiende eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een groter woonhuis te bouwen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de historische Aengwirderweg. Kenmerkend voor Aengwirderweg: afwisseling van agrarische en niet-agrarische lintbebouwing. De boerderij is ouder dan de naburige en overwegend niet-agrarische bebouwing en heeft daarom een grotere korrel. Stedenbouwkundig ankerpunt voor dit gedeelte van de Aengwirderweg.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij rond 1900. Gevelindeling (souterrain met opkamer, getoogde vensters, roedeverdeling) is streekeigen en doet denken aan het Zuid-Friese boerderijtype, terwijl het bouwvolume hier sterk van afwijkt. Van waarde: roedeverdeling in kleine vensters van souterrain, sierbanden dakkapel, versierde bovenlichten souterrain en uilenborden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het woonhuis is architectonisch gaaf; het schuurgedeelte is echter ingrijpend gewijzigd door een dakbedekking met golfplaten. Stedenbouwkundig gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische en cultuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een opgewaardeerde kop-rompboerderij in de veenpolder.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 196	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-1164	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	75
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	19

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwirderweg tussen Luinjeberd en Tjalleberd. De boerderij staat vooraan op een rechthoekig erf, met links en rechts van het woonhuis boomgroepen. Achter de boerderij staan nog enkele gebouwen met een agrarische functie.

Bouwvolume

Kop-hals-rompboerderij. Woonhuis excentrisch geplaatst (vanaf de weg gezien links) tegen de schuur. Woonhuis: begane grond en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op rechthoekig grondplan. Nok van schuur evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Woonhuis: gevels opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. Symmetrische voorgevel met centraal een voordeur met aan weerszijden twee grote vensters. Vensteropeningen zijn afgewerkt met witte betonnen lateien met zwarte geometrische decoraties en witte houten raamdorpels. Boven de voordeur een gemetselde getoogde strek. Schuur en hals: gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in kruisverband. Regelmatige gevelindeling van vensters en deuren.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met binnenramen en donkergroene bovenlichten. In de bovenlichten glas-in-loodramen. Gemetselde opstap naar donkergroene houten voordeur met witte decoraties in trant van de art deco.

Dak

Woonhuis: afgeknot tentdak bedekt met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Gemetselde schoorstenen op de vier hoeken. Geprofileerde houten goot in wit en donkergroen. Houten dakkapel met flauw zadeldak, uitgevoerd in wit en donkergroen hout. Schuur: schilddak bedekt met golfplaten.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in geometrisch patroon. Zwarte geometrische decoraties op witte ondergrond op lateien boven de vensters. Geometrische decoraties op de voordeur in trant van art-deco.

Wijzigingen

De dakkapel lijkt later toegevoegd. De golfplaten op de schuur zijn niet oorspronkelijk.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-hals-rompboerderij is een standaardtype die in de negentiende eeuw in rap tempo vervangen werd door de eenvoudigere kop-rompboerderij. Dit pand is een voorbeeld van de ontwikkeling aan eind negentiende, begin twintigste eeuw waarin de welvaart in Friesland steeg, waardoor de voorhuizen groter en chiquer werden en meer op burgerwoningen gingen lijken.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwirderweg.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-hals-rompboerderij met dwarshuis rond 1900, met decoraties in de trant van de Art Deco. Van waarde: symmetrische gevelindeling voorgevel, afwerking vensteropeningen en geometrische decoraties.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan. De glas-in-lood-ramen zijn bewaard gebleven. Het schuurgedeelte is ingrijpend en detonerend gewijzigd door de dakbedekking met golfplaten.

Zeldzaamheid

Van typologische en cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een kop-hals-rompboerderij in de veenpolders.

Algemene gegevens

Adres	P.G. Otterweg 5	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Luinjeberd	**Architect**	K.R. Post	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-H-56	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	12
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	2

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Boerderij gebouwd in 1925 naar ontwerp van de gemeentearchitect van Aengwirden, K.R. Post. Post ontwierp twee identieke boerderijen aan de P.G. Otterweg, met een gespiegelde plattegrond.

Locatie

Ligging aan de P.G. Otterweg, een historische structuur bestaande uit een bomenlaan met een sloot. Verkaveling is gelijk aan weerszijden van de weg: diepe en smalle kavels dwars op de weg. De boerderij staat op een erf aan de noordkant van de P.G. Otterweg, aan vier zijden omzoomd met bomen, overlopend in de boombeplanting aan de weg. De boerderij staat centraal op het erf, op geringe afstand van de weg.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis geplaatst tegen de schuur. Woonhuis: begane grond met verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond met zolder onder kap op rechthoekig grondplan. Nok van woonhuis en schuur dwars op de rooilijn.

Gevels

Woonhuis en schuur zijn opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. In de voorgevel van het woonhuis twee grote vensters (links met twee ramen en bovenlichten, rechts met drie) op de begane grond en twee kleinere vensters op de verdieping. In de zijgevels en in de schuur kleine vensters. Entree bevindt zich in de rechterzijgevel van het woonhuis. Vensteropeningen zijn afgewerkt met een houten raamdorpel. In de voorgevel zit tussen de begane grond en de verdieping een loden strip over de hele gevelbreedte.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met groene binnenramen. Vensters op begane grond in voorgevel met groene bovenlichten.

Dak

Woonhuis en schuur hebben een zadeldak met rode gegolfde Hollandse pannen. Eenvoudige witte houten bakgoot. Daklijst van enkele laag bakstenen. Uilenbord op de nok aan de voorkant.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord op de nok aan de voorkant.

Wijzigingen

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in deze periode minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de zeer verspreide bebouwing aan de P.G. Otterweg. Het met bomen omzoomde erf sluit goed aan op de bomenlaan.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Van waarde: symmetrische gevelindeling voorgevel en uilenborden. Architectuur is representatief voor de bouwperiode van het Interbellum: rode bakstenen, witte houten kozijnen, roedeverdeling vensters. Van architectuurhistorische waarde als boerderij uit het oeuvre van K.R. Post, de gemeentearchitect van Aengwirden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan. Het schuurgedeelte is gewijzigd als gevolg van nieuwe woonfunctie, maar tast het oorspronkelijke karakter niet ingrijpend aan. Oorspronkelijk onderdeel van een ensemble van twee identieke boerderijen. Deze boerderij is het gaafst bewaard gebleven.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-rompboerderij in de polder van het 4e en 5e Veendistrict.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 57	**Naam**	Huize Violetta	**Mon. status**	
Plaats	Terband	**Architect**	G.A. Heldoorn, Leeuwarden	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1959	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-L-1114	**Functie (oorspr)**	Gezondheidszorginstelling	**Werknummer**	50
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Kantoor	**ID**	9

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De Heerenveense arts G. van Schouwen (1863-1913) bouwde eind negentiende eeuw Huize Violetta aan de Aengwirderweg voor lupuspatiënten. In 1929 werd het gebouw verbouwd tot nazorgkolonie van het Groene Kruis voor TBC-patiënten. In 1958 werd het gebouw door de Leeuwardense architect G.A. Heldoorn verbouwd tot zorginstelling. Sindsdien is de buitenkant van het gebouw niet meer gewijzigd en is slechts de bestemming gewijzigd naar kantoorpand.

Locatie

Onderdeel van de verspreide lintbebouwing aan de Aengwirderweg, de oude doorgaande weg door de voormalige gemeente Aengwirden, met zowel agrarische als niet-agrarische panden. Het pand ligt terug van de weg, op een langgerekte kavel met open grasveld tot aan de gevel. Kavel is omzoomd met bomen.

Bouwvolume

Hoofdgebouw: twee bouwlagen onder een plat dak op een rechthoekig grondplan. Vleugel: twee bouwlagen onder een dak met een flauwe hellingshoek op een rechthoekig grondplan, dwars op de achtergevel. Op de hoeken semi-inpandige buitenruimte op beide bouwlagen omdat de voorgevel daar terugligt en een kolom het dak ondersteunt. Inpandige balkons op de eerste verdieping in de vleugel.

Gevels

Hoofdgebouw: middendeel van de voorgevel opgetrokken uit geel metselwerk in klezorenverband, hoeken van voorgevel en andere gevels uit witgekeimd metselwerk. Symmetrische gevelindeling met grote vensteropeningen op regelmatige afstanden op beide bouwlagen. Blauw geverfde stalen balkonhekken op de eerste verdieping. Lichtgrijze betonnen daklijst. Over de breedte van de hele voorgevel een lage muur van lichtbruin metselwerk met daarachter bordessen voor de semi-inpandige buitenruimtes en plantenbakken. Vleugel: Hoofdentree met enkele treden in linkerzijgevel. Kleine vensteropeningen op regelmatige afstanden op begane grond, inpandige balkons met stalen hekken op de eerste verdieping.

Vensters / deuren

Hoofdgebouw: grote vensters in witte stalen kozijnen en karakteristieke roedeverdeling op beide bouwlagen. Openslaande deuren bij de balkons.

Dak

Hoofdgebouw: plat dak met bitumineuze dakbedekking. Vleugel: zadeldak met zeer flauwe dakhelling en bitumineuze dakbedekking.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Het gebouw lijkt na de verbouwing uit 1958 weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant te hebben ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Waarde als herinnering aan de voormalige functie van Groene Kruis-gebouw, versterkt omdat de locatie al sinds de negentiende eeuw voor gezondheidszorg bestemd was. Waarde als voorbeeld van ontwikkeling van de gezondheidszorg in Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verspreide lintbebouwing aan de Aengwiderweg. Van waarde door boombeplanting op kavelgrens en door open, groene ruimte tussen de weg en het pand, en de diepe ligging ten opzichte van de weg.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voor architectuur van instellingen voor gezondheidszorg rond 1960: grote vensters met karakteristieke roedeverdeling, betonnen daklijst, semi-inpandige balkons. Van waarde in oeuvre van architect G.A. Heldoorn (1899-1965) die in de noordelijke provincies onder andere scholen en gezondheidsinstellingen bouwde.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van belang als gaaf voorbeeld van een instelling voor gezondheidszorg uit de naoorlogse periode in gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Pastorielaan 13	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Terband	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-L-444	**Functie (oorspr)**	Pastorie	**Werknummer**	52
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	10

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Oorspronkelijk stond in Terband al sinds de achttiende eeuw een kerk. De wijk langs deze kerk is nog herkenbaar als de huidige Pastorielaan, die sinds de aanleg van het knooppunt van snelwegen wordt onderbroken. De kerk (rijksmonument) is midden negentiende eeuw gebouwd op de plaats van de oude kerk. In de eerste helft van de twintigste eeuw is de huidige pastorie ernaast gebouwd. In de jaren zeventig is de pastorie uitgebreid met een extra ruimte aan de rouwkamer.

Locatie

Onderdeel van ensemble: rotondekerk, begraafplaats en pastorie. Ensemble op vierkante, met bomen omzoomde kavel aan de Pastorielaan, een monumentale bomenlaan. De kerk staat centraal op de kavel, omgeven door een begraafplaats. De pastorie ligt aan de noordrand van de kavel. De oprijlaan naar de kerk loopt voor de pastorie langs.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een vierkant grondplan. Aan de voorkant een erker over twee bouwlagen onder een kap, die aansluit op het dak van het hoofdvolume. Aan de linkerzijgevel een aanbouw over een deel van de gevel, van één bouwlaag onder kap, dat aansluit op het dak van het hoofdvolume.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rood metselwerk in kruisverband. Boven de vensters een latei van strekken. Op de overgang van kelder naar begane grond een strekkenlaag. Regelmatige verdeling van vensters over de gevels.

Vensters / deuren

Gevels met grote vensters in witte houten kozijnen met brede profielen. Roedeverdeling: onder grote ramen en onderverdeling van het bovenlicht in kleine ramen. Gemetselde raamdorpels. Zelfde type vensters op begane grond en eerste verdieping. Hoofdentree in rechterzijgevel met groene voordeur en betonnen opstap.

Dak

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Aanbouw toegevoegd aan linkerzijgevel, uitgevoerd in zelfde baksteen, met zelfde kapvorm en dakpannen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van religieuze ontwikkeling in Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Waarde als onderdeel van zowel ruimtelijk als functioneel ensemble van kerkelijke functies (kerk, begraafplaats en pastorie). Ensemble is een stedenbouwkundige eenheid met de Pastorielaan door de boombeplanting, in contrast met het open landschap.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische en expressionistische vormentaal uit het Interbellum: rood metselwerk, witte houten kozijnen met roedeverdeling, steile kap en lage goothoogte. Evenwichtige compositie van bouwvolumes en zorgvuldige detaillering van kozijnen en metselwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid. Aanbouw aan linkerzijgevel tast het oorspronkelijke architectuurhistorische karakter niet aan.

Zeldzaamheid

In Tjalleberd staat een pastorie uit dezelfde bouwperiode, gebouwd volgens dezelfde architectonische vormentaal. De pastorie in Terband is van bijzondere waarde vanwege de ruimtelijke en functionele relatie binnen het ensemble van kerk, pastorie en begraafplaats.

Algemene gegevens

Adres	Scharweg 7	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Terband	**Architect**	R. Post en Zoon	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1938	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-H-293	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	7
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	1

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Boerderij is gebouwd in 1938 naar ontwerp van architect R. Post, zoon van de Heerenveense architect K.R. Post (1874-1936) die vanaf 1921 gemeentearchitect van Aengwirden was.

Locatie

Ligging aan de Scharweg, een historische verbinding tussen Bornego en H.B. Jonkerweg (huidige namen). In tegenstelling tot de rest van Aengwirden, hier verkaveling in smalle en diepe percelen in oost-westrichting. Boerderij staat centraal op het erf, op geringe afstand van de weg. Links achter de boerderij later gebouwde schuren. Alleen boombeplanting aan de voorkant van de boerderij en aan begin oprit. Behalve sloten geen ruimtelijke begrenzing tussen erf en open landschap.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en zolder op een rechthoekig grondplan onder één kap. Nok dwars op de rooilijn. Hogere goothoogte aan voorgevel.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. Grote gevelopeningen in de voorgevel voor het woongedeelte. Kleine gevelopeningen op onregelmatig afstanden in linkerzijgevel voor woongedeelte. Deur naar woongedeelte bevindt zich in linkerzijgevel. Deur in voorgevel hoort bij stalgedeelte, benadrukt door beplanting in voortuin. In rechterzijgevel reeks kleine gevelopeningen voor het stalgedeelte. Vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde raamdorpels en lopen door tot aan de goot.

Vensters / deuren

Vensters in voorgevel in witte houten kozijnen met een breed profiel en met een regelmatige roedeverdeling. De bewegende delen van de vensters zijn donkergroen. De overige vensters in de rechterzijgevel en dakkapel hebben gelijke kozijnen, maar geen roedeverdeling. In de rechterzijgevel stalen stalramen met een regelmatige roedeverdeling (zes raampjes). De beide entrees bestaan uit een deuropening met bovenlichten en zijramen.

Dak

Schilddak met rode gegolfde Hollandse pannen boven zowel de woon- als werkruimte. Gemetselde schoorsteen aan de voorkant en uilenbord aan de achterkant. Eenvoudige witte houten bakgoot op gootklossen. Aan de voorkant een eenvoudige houten dakkapel met plat dak, dezelfde kozijnen als op de begane grond en dezelfde houten bakgoot.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord op nok aan achterkant.

Wijzigingen

De huidige toegang naar het stalgedeelte was oorspronkelijk waarschijnlijk de hoofdentree naar het woongedeelte.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in deze periode minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de zeer verspreide bebouwing aan de historische Scharweg. Het onbeschutte erf versterkt de relatie met het zeer open landschap.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Architectuur is representatief voor de bouwperiode van het Interbellum: rode bakstenen, witte houten kozijnen, roedeverdeling vensters. Waarde wordt versterkt door hoge gaafheid. Van architectuurhistorische waarde als gebouw uit het oeuvre van vader en zoon Post, lokale architecten.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Hoge gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp in de polder van het 4e en 5e Veendistrict.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 224	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Tjalleberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1931	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-826	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	78
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	20

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1931 is een vergunning verleend aan R. Dijkstra uit Luinjeberd voor de bouw van een woning in Tjalleberd. De naam van de bouwmeester is niet goed leesbaar, wel is duidelijk dat hij uit Tjalleberd kwam.

Locatie

Vrijstaande woning als onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwirderweg, met zowel agrarische als niet-agrarische panden. Ligging op korte afstand van de weg met gelijke rooilijn als directe buurpanden. Rechthoekige kavel met achter de woning enkele later toegevoegde bijgebouwen.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruine baksteen in halfsteensverband. Voorgevel met entreepartij links, en met houten luifel en erker rechts. In puntgevel op de verdieping een breed venster met vaste plantenbank, daarboven in de punt een driehoekig venster. De vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde rollagen zowel boven als onder de vensters.

Vensters / deuren

Vensters in witgeverfde houten kozijnen met een breed profiel en donkergroene binnenramen. De vensters in de erker hebben bovenlichten met glas-in-loodramen. De hoeken van de erker zijn afgewerkt met donkergroen decoratief houtsnijwerk. De entreepartij bestaat uit een voordeur met links daarvan een smal venster met glas-in-loodramen. De voordeur is van hout, in wit en donkergroen.

Dak

Mansardekap bedekt met rode gegolfde Hollandse pannen. Daklijst, goot, lijst van erker en luifel boven voordeur zijn afgewerkt met dezelfde eenvoudige houten donkergroene lijst.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen met patroon van cirkels, rechthoeken en driehoeken. Decoratief metselwerk in de puntgevel.

Wijzigingen

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen aan het exterieur ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van een burgerlijke woning uit het interbellum in het buitengebied zonder een agrarische functie.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verdichte lintbebouwing met agrarische en niet-agrarische panden aan de Aengwirderweg.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor het Interbellum met expressionistische kenmerken: kapvorm, zorgvuldige compositie van erker, luifel en gevelopeningen en zorgvuldige details: glas-in-loodramen met bijzonder patroon, decoratief metselwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. De glas-in-loodramen zijn bewaard gebleven.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in de trant van het Expressionisme in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 282	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Tjalleberd	**Architect**	G. ten Boom, Luinjeberd	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-1658	**Functie (oorspr)**	Religieuze instelling	**Werknummer**	621
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Religieuze instelling	**ID**	22

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Gebouwd in 1930 als consistoriekamer in opdracht van de Kerkvoogdij van de Nederlands Hervormde Kerk van Tjalleberd door de plaatselijke architect/aannemer Gijsbert ten Boom. De consistoriekamer was de vergaderruimte voor de kerkenraad van de naastgelegen Nederlands Hervormde Kerk. Heden ten dage is het pand in gebruik als kerkelijk centrum van de Protestantse Kerk Nederland (PKN) in Tjalleberd.

Locatie

Pand in de kern van Tjalleberd, een dorp in het lint van de Aengwirderweg. De kern van Tjalleberd wordt gevormd door de achttiende-eeuwse kerk op de kruising met de Pastoriesingel. Het pand staat vrij en vooraan op een kavel tussen de kerk met begraafplaats en een naoorlogs schoolgebouw.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een langgerekt rechthoekig grondplan. De nok staat loodrecht op de straat.

Gevels

Gevels opgetrokken uit geelbruin metselwerk in halfsteensverband. De plint en de omlijsting van de entree met een afwijkende kleur baksteen: donkerrood en bruin. Voorgevel heeft gesloten karakter met voordeur en kleine vensters. Zijgevels zijn geleed in drie delen door gemetselde steunberen. Tussen de steunberen twee of drie vensters.

Vensters / deuren

Witte schuifvensters in witgeschilderde houten kozijnen met breed profiel. De vensters zijn verdeeld in onderraam en bovenlicht. Smalle klapramen aan de voorkant van het gebouw. In de puntgevel boven de halfronde donkere houten voordeur drie smalle staande vensters met glas-in-loodramen. Rollaag binnen gevelvlak als raamdorpel en boven venster.

Dak

Zadeldak bedekt met donkergrijze gegolfde pannen. Drie dakramen per dakvlak. Daklijst in puntgevel van siermetselwerk. Wit houten bakgoot aan lange gevels.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in puntgevel met geometrisch motief, samengesteld uit verschillende kleuren.

Wijzigingen

Dakramen zijn later toegevoegd. Toegangshek is niet origineel. Oorspronkelijk stond het gebouw op een diepere kavel.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van religieuze ontwikkeling in Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is het pand van waarde als onderdeel van de dorpskern Tjalleberd, met als basis de kerk op de kruising met de Pastoriesingel. De dorpskern is van waarde als verdikking van het lint Aengwirderweg. Van waarde is de ruimtelijke en functionele relatie met de naburige kerk en school.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische en zakelijke vormentaal uit het Interbellum: witte houten kozijnen, steile kap, lage goothoogte, zorgvuldige detaillering van metselwerk, glas-in-loodramen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid. Toegevoegde dakramen zijn geen aantasting van het oorspronkelijke architectonische karakter. Het nieuwe hek past niet bij het oorspronkelijke karakter van het gebouw.

Zeldzaamheid

Van bijzondere typologische waarde als kerkelijk bijgebouw met zelfstandig karakter.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 305	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Tjalleberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-H542	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	82
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	21

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwirderweg tussen Luinjeberd en Tjalleberd. De boerderij staat links op een rechthoekig erf, met links en rechts op de kavelgrens boomgroepen. Achter de boerderij staat nog een later toegevoegde schuur.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis links tegen de schuur geplaatst. Woonhuis: begane grond en verdieping onder samengestelde kap op samengesteld rechthoekig grondplan (hoofdvolume met linkerzijvleugel). Schuur: begane grond en zolder onder kap op rechthoekig grondplan. Nokrichting hoofdvolume en schuur dwars op de Aengwirderweg.

Gevels

Gevels opgetrokken uit geelbruine baksteen in kettingverband. Plint van rood metselwerk. Symmetrische indeling voorgevel hoofdvolume met groot venster op de begane grond en kleiner venster in de puntgevel. Voorgevel van de zijvleugel asymmetrisch, met rechts de entree en links een venster. Soortgelijke vensters in zijgevels. Vensteropeningen zijn afgewerkt met witte houten raamdorpels en rollagen in bruin metselwerk.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met een breed profiel, bestaande uit bovenlichten en onderramen. In de bovenlichten zitten glas-in-loodramen. Roedeverdeling verdeelt de vensters in de dakkapellen en puntgevel in ladderramen. Vaste plantenbak onder het venster in de puntgevel. Entreepartij bestaat uit rode houten voordeur met aan weerszijden smalle vensters met glas-in-lood-ramen en erboven een betonnen luifel.

Dak

Op het woonhuis een samengesteld dak: zadeldak (hoofdvolume) en afgeknot tentdak (zijvleugel), beide bedekt met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Houten dakkapellen met brede vensters en eenvoudige rode houten daklijst. Eenzelfde rode houten lijst voor de dakgoot. Schuur: schilddak bedekt met rode en zwarte Friese gegolfde pannen.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen met patroon van cirkels, rechthoeken en driehoeken. Decoratief metselwerk in de puntgevel.

Wijzigingen

Dakpannen woonhuis waren oorspronkelijk vermoedelijk Friese gegolfde, zoals bij de schuur.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam begin twintigste eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een voorhuis in de vormentaal van de burgerlijke architectuur te bouwen, als een woonhuis in meer stedelijk gebied. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwiderweg nabij de kern van Tjalleberd. Rond de kern van Tjalleberd is de bebouwing overwegend niet-agrarisch van karakter, daarom vormt deze grote boerderij een markant punt aan dit deel van de Aengwirderweg. Van waarde door terugliggende positie ten opzichte van naburige bebouwing.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij met een burgerlijke woning. Het woonhuis is van waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: decoratief metselwerk, witte houten kozijnen met karakteristieke roedeverdeling, steile kap, overstekende dakrand en lage goothoogte, evenwichtige compositie van bouwvolumes en zorgvuldige detaillering van kozijnen en glas-in-loodramen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van typologische en cultuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een opgewaardeerde kop-rompboerderij in het lint van de Aengwirderweg.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 306	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Tjalleberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-K-20	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	628
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	23

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Boerderij gebouwd in 1925 door aannemer De Wilde uit Tjalleberd. Wellicht was hij ook verantwoordelijk voor het ontwerp.

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing aan de Aengwirderweg net buiten Tjalleberd. De boerderij staat aan de rechterkant van een rechthoekig erf in directe relatie met het open landschap erachter. De oostgrens van de kavel is een brede sloot, een wijk die is aangesloten op de wijkstructuur van het gebied. Op het erf staan naast de boerderij nog enkele agrarische gebouwen. Voor de boerderij is een siertuin aangelegd, ernaast staan boomgroepen.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis in het midden tegen de schuur geplaatst. Woonhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Aan de rechterzijgevel een erker en entreepartij in uitbouw tegen de schuur. De rechterhoek in de voorgevel is open en wordt gesteund door een gemetselde kolom. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig. Nokken dwars op de rooilijn.

Gevels

Woonhuis: gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Horizontale banden van donkerder metselwerk in de voorgevel. Grote vensteropeningen op de begane grond. In de rechtergevel een open hoek met gemetselde plantenbak, een erker en de entreepartij in een uitbouw. In de puntgevel een venster met brede onderramen en een smaller bovenlicht. Vensteropeningen zijn afgewerkt met een rollaag met siermetselwerk in donkerder baksteen en gemetselde raamdorpels. Schuur: opgetrokken uit roodbruine baksteen. In de voorgevel links naast het woonhuis een grote schuurdeur, daarboven een klein venster.

Vensters / deuren

Woonhuis: vensters in witte houten kozijnen met blauwe binnenramen. Bovenlichten van blank glas-in-lood. Onderramen met verticale roedeverdeling. Schuur: smalle langwerpige vensters in witte houten kozijnen met donkerblauwe binnenramen. Massieve houten dubbele schuurdeur.

Dak

Woonhuis: afgeknot zadeldak bedekt met rode gegolfde Friese pannen. Eenvoudige witte houten bakgoot op witte gootklossen aan de zijgevels. Aan de voorgevel en als dakbeëindiging een eenvoudige witte houten daklijst. Enkele dakramen. Metalen schoorsteen. Schuur: Schilddak bedekt met rode gegolfde Friese pannen. Eenvoudige witte houten bakgoot op witte gootklossen aan de voorkant. Eenvoudige witte houten daklijst aan de voorkant. Uilenborden op de nok aan de voor- en achterkant.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord op de nok aan de voor- en achterkant.

Wijzigingen

Dakramen in het woonhuis zijn later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind negentiende eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door steeds grotere woonhuizen ervoor te bouwen in een architectuur van de burgerlijke woonhuizen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de historische Aengwirderweg met afwisselend agrarische en niet-agrarische bebouwing.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij rond 1925. Architectuur is representatief voor het Interbellum. Van waarde zijn de expressionistische elementen: bijzondere aandacht voor metselwerk boven de vensters en in de voorgevel, bijzondere hoekoplossing aan rechterkant voorgevel, bovenlichten met glas-in-lood en uilenborden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel het woonhuis als de schuur hebben geen ingrijpende wijzigingen ondergaan.

Zeldzaamheid

Van typologische en cultuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een opgewaardeerde kop-rompboerderij in de veenpolder.

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 407	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Tjalleberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-L-14	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	634
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	24

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Boerderij is onderdeel van verspreide lintbebouwing aan dit deel van de Aengwirderweg, het einde van de weg. Boerderij staat op een erf links vooraan een smalle, diepe landbouwkavel en ligt lager dan het niveau van de Aengwirderweg. Aan dit deel van de Aengwirderweg ligt de bebouwing verder terug van de weg, maar niet op dezelfde afstand; in tegenstelling tot de bebouwing aan de zuidkant waar de gevelrooilijnen op meer gelijke afstand van de weg liggen. Het erf is aan alle kanten omzoomd met bomen die overgaan in de laanbeplanting langs de Aengwirderweg.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping op een rechthoekig grondplan onder één kap. Nok dwars op de rooilijn. Hogere goothoogte aan voorgevel. Souterrain onder het woongedeelte.

Gevels

Gevels van metselwerk met rode baksteen in kruisverband. Symmetrische indeling voorgevel woongedeelte met grote, horizontaal gelede gevelopeningen. Onder de middelste vensteropening een venster naar het souterrain. Deur naar woongedeelte bevindt zich in linkerzijgevel. De gevels van het schuurgedeelte zijn verticaal geleed door gemetselde risalieten, met daartussen kleine stalvensters. Vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde raamdorpels en rollagen over de hele gevelbreedte.

Vensters / deuren

De vensters in het woongedeelte bestaan uit donkergroene houten kozijnen met een breed profiel en met een regelmatige roedeverdeling. De bewegende delen van de vensters zijn wit. In de meeste bovenlichten zitten glas-in-loodramen. De vensters in het schuurgedeelte bestaan uit witte stalen kozijnen met afgeronde bovenkant en met een roedeverdeling in zes ramen.

Dak

Schilddak met rode gegolfde Friese pannen boven woon- en schuurgedeelte. Eenvoudige witte houten bakgoot. Eenvoudige houten dakkapel aan de voorkant met een plat dak, vier laddervensters in donkergroen en wit en dezelfde houten bakgoot. Dakramen in het woongedeelte. Gemetselde schoorsteen aan de voorkant en uilenbord aan de achterkant.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in bovenlichten. Uilenbord op nok aan achterkant.

Wijzigingen

Het gebouw heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in deze periode minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is het pand van waarde als onderdeel van de verspreide lintbebouwing aan dit deel van de Aengwirderweg. Kenmerkend voor Aengwirderweg: afwisseling van agrarische en niet-agrarische lintbebouwing. Van bijzondere waarde is het laag liggende, met bomen omzoomde erf in een zeer open landschap.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Architectuur is representatief voor het Interbellum met expressionistische kenmerken: symmetrische voorgevel, rode baksteen, horizontale geleding gevelopeningen, brede houten kozijnen, laddervensters in dakkapel en glas-in-loodramen. Versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Hoge gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp aan de Aengwirderweg.

Algemene gegevens

Adres	P.G. Otterweg 19	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Tjalleberd	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1934	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-L-89	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	14
Gebied	1	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	3

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Boerderij gebouwd in 1934 door aannemer B. Klaver uit Tjalleberd. Wellicht was hij ook verantwoordelijk voor het ontwerp.

Locatie

Ligging aan de P.G. Otterweg, een historische structuur bestaande uit een bomenlaan met een sloot. Verkaveling is gelijk aan weerszijden van de weg: diepe en smalle kavels dwars op de weg. De boerderij staat op een erf aan de noordkant van de P.G. Otterweg, aan vier zijden omzoomd met bomen, overlopend in de boombeplanting aan de weg. De boerderij staat centraal op het erf, op geringe afstand van de weg. Achter de boerderij staan enkele later gebouwde schuren.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van souterrain (alleen bij woning), begane grond en zolder op een rechthoekig grondplan onder één kap. Hogere goothoogte aan de voorzijde ter hoogte van het woongedeelte. Souterrain onder het woongedeelte. Nok dwars op rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in halfsteensverband. Symmetrische voorgevel met horizontale geleding: drie grote vensteropeningen en onder de middelste vensteropening een venster voor het souterrain. Kleine gevelopeningen op onregelmatig afstanden de zijgevels. Deur naar woongedeelte bevindt zich in rechterzijgevel. Vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde raamdorpels en een rollaag die over de gehele gevelbreedte is doorgetrokken.

Vensters / deuren

De vensters in de voorgevel bestaan uit witgeverfde houten kozijnen met een breed profiel en met een regelmatige roedeverdeling. De bewegende delen van de vensters zijn donkerblauw. In de bovenlichten zitten glas-in-loodramen. De overige vensters in de zijgevels en in dakkapel hebben gelijke kozijnen.

Dak

Schilddak met rode gegolfde Friese pannen boven zowel de woon- als werkruimte. Eenvoudige witte houten bakgoot op gootklossen. De eenvoudige houten dakkapel aan de voorkant heeft een plat dak, dezelfde kozijnen als op de begane grond en dezelfde houten bakgoot. Dakramen in het woongedeelte.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in bovenlichten.

Wijzigingen

Dakramen toegevoegd boven het woongedeelte.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Het grondgebied van de voormalige gemeente Aengwirden was in deze periode minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte en oriëntatie is de boerderij van waarde als onderdeel van de zeer verspreide bebouwing aan de P.G. Otterweg. Het met bomen omzoomde erf sluit goed aan op de bomenlaan.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Van waarde: zorgvuldige verdeling van gevelopeningen en glas-in-lood-ramen. Architectuur is representatief voor de bouwperiode van het Interbellum: rode bakstenen, witte houten kozijnen, roedeverdeling vensters. Versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Hoge gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp in de polder van het 4e en 5e Veendistrict.

Algemene gegevens

Adres	Eerste Compagnonsweg 19	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Bontebok	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-J-1438	**Functie (oorspr)**	Winkel met woning	**Werknummer**	244
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	46

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Bontebok ontstond rond een sluis in de Schoterlandse Compagnonsvaart, een belangrijke turfafvoerroute. Tot het eind van de negentiende eeuw waren er nagenoeg alleen voorzieningen voor schippers (cafés, herbergen), daarna werd het lommerrijke en centraal gelegen dorp ontdekt als woonlocatie en vestigde zich er een zuivelfabriek. Het pand ligt in de kern van Bontebok aan de Eerste Compagnonsweg, onderdeel van het historische lint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart, nabij de sluis. Ligging kort op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op rooilijn. Aan de achtergevel een uitbouw van één bouwlaag met plat dak.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. Brede voorgevel met verticale geleding waaraan woon- en winkelfunctie af te lezen is: rechts een groot etalagevenster met entree, links kleinere vensters. Ter hoogte van de verdieping twee vensters. Plint van staande strekken. Boven de vensters rollagen van uitstekende koppen, gemetselde dorpels onder de vensters. Gevel kraagt iets uit onder dakrand. Dakrand wordt eveneens geaccentueerd door uitstekende koppen. Bovenop de gevel een gemetselde attiek. In linkergevel vensters, in rechtergevel vensters en een deur.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met witte bovenlichten en donkerblauwe binnenramen. Groene voordeur met vier ruitjes in witte houten kozijnen.

Dak

Afgeknot mansardedak met zwarte gegolfde Friese pannen. Eenvoudige dakgoten achter geveluitkraging, ondersteund door gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

Toevoeging van zonwering.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van een dorpsvoorziening als onderdeel van de ontwikkeling van Bontebok tot woonplaats, aan het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de Schoterlandse Compagnonsvaart binnen de kern van Bontebok.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van de vormentaal uit het begin van de twintigste eeuw, met expressionistische kenmerken. Van waarde: geveldetaillering in metselwerk, attiek, materialisatie, voor typologie kenmerkende gevelindeling.

Gaafheid / herkenbaarheid

Ondanks de toevoeging van zonwering is het gebouw niet wezenlijk aangetast; stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een woning met winkel in een kleine dorpskern in overwegend agrarisch gebied.

Algemene gegevens

Adres	Eerste Compagnonsweg 5	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Bontebok	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1909	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-F-555	**Functie (oorspr)**		**Werknummer**	241
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	45

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Een steen in de gevel noemt de naam van Sj. J. de Vos en de datum 16 april 1909. Wie dit was is niet bekend, wel kan aangenomen worden dat het pand in of rond 1909 gebouwd is.

Locatie

Ligging in de kern van Bontebok, het dorp dat ontstond rond een sluis in de Schoterlandse Compagnonsvaart, een belangrijke turfafvoerroute. Tot het eind van de negentiende eeuw waren er nagenoeg alleen voorzieningen voor schippers (cafés, herbergen), daarna werd het lommerrijke en centraal gelegen dorp ontdekt als woonlocatie en vestigde zich er een zuivelfabriek. Het pand staat aan de noordzijde van de Eerste Compagnonsweg, onderdeel van het historische lint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart, nabij de sluis. Ligging kort op de rooilijn. Aan de achterkant grenst de kavel aan een klein bosperceel.

Bouwvolume

Begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit gekeimd metselwerk in kruisverband; donkere plint, witte gevels. Symmetrische, verticaal gelede voorgevel, waarbij horizontale koppenlagen de gevelopeningen verbinden (niet geaccentueerd in keimwerk). Centrale entreepartij met aan weerszijden twee teruggelegen vensters. Boven de entree loopt de gevel door in een gemetselde dakkapel met twee kantelen als attiek. Boven de ramen gemetselde boogvelden met een afwisseling van paars- en witgeschilderde bakstenen. Daarboven een gemetselde toog met aanzetten en een sluitsteen. Onder de vensters gemetselde raamdorpels. Onder de dakrand een geornamenteerde band van metselwerk.

Vensters / deuren

T-vensters in witgeschilderde houten kozijnen met donkergroene binnenramen, roedeverdeling en bovenlichten, geaccentueerd door een slanke witte rand. Eenvoudige donkergroene voordeur met bovenlicht.

Dak

Mansardedak met zwarte platte Friese pannen. Donkergroene geprofileerde bakgoten met witgeschilderde ornamenten ondersteund door gootklossen. Bij de voorgevel wordt de bakgoot onderbroken door de dakkapel. Aan beide zijden van de nok een gemetselde schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Ornamenteel metselwerk.

Wijzigingen

Dakpannen zijn vernieuwd. Gevels zijn vermoedelijk later gekeimd, gezien de koppenlagen die wellicht als rollagen hebben gediend.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de ontwikkeling van Bontebok tot woonplaats met burgerlijke woningen, aan het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als beeldbepalend onderdeel van de kern van Bontebok. De groene omlijsting is kenmerkend voor het landelijke karakter van Bontebok.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in landelijk gebied in de overgangsstijl. Van waarde: symmetrische gevelindeling, detaillering in het metselwerk, gemetselde boogvelden en de markante dakkapel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig zeer gaaf, architectonische gaafheid is enigszins aangetast door het keimwerk dat de koppenlagen, die vermoedelijk als speklagen bedoeld zijn, bedekt.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en bijzonder fraai voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in een overwegend agrarisch gebied.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 125	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-790	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	285
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	52

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, nabij Bovenknipe in een tamelijk dichtbebouwd gedeelte. Voor op de kavel, kort op de rooilijn. Buurpand aan de oostzijde staat dicht op het pand, aan de westzijde ruimte door een langslopend pad. Schuin tegenover het pand ligt een brug over de Compagnonsvaart. Op het erf staan twee schuurtjes in dezelfde vormentaal als de woning.

Bouwvolume

Begane grond met verdieping en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok staat dwars op de rooilijn. In de oostgevel een kleine erker.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruingele baksteen in staand verband, plint van rode baksteen in halfsteensverband met erboven een verticale koppenlaag. Gevelindeling voorgevel met asymmetrische begane grond (entree en vensterpartij) en een symmetrische verdieping (twee vensters en een zolderraam). Onder dakrand een dubbele gemetselde rollaag waardoor profilering ontstaat. Boven de vensters een gemetselde rollaag, eronder betegelde dorpels. Twee vensters in linkergevel, in de erker aan de rechtergevel een vensterpartij rondom.

Vensters / deuren

Vensters in witte, afwisselend houten en kunststof kozijnen. Vensterpartij in voorgevel met twee zijramen, daarboven bovenlichten. Entreepartij met vijf kleine vierkante vensters aan boven- en rechterkant en betegelde opstap. Waarschijnlijk originele houten voordeur met profilering. Op de hoek van de vensters in de erker een natuurstenen band.

Dak

Mansardedak met rode Hollandse gegolfde pannen. In beide dakschilden een eenvoudige witte dakkapel. Witte bakgoten rondom, deels doorlopend over de voorgevel.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

Kunststof kozijnen en zonwering aan westgevel later toegevoegd. Onder de twee venster in de voorgevel op de verdieping bevonden zich zeer waarschijnlijk (gemetselde?) plantenbakken.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als uitbreiding met burgerlijke woningbouw van het bebouwingslint in het Interbellum aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, in het voormalige dorp Bovenknipe.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als vrijstaand onderdeel van de van oudsher tamelijk dichte lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart tussen De Knipe en Bontebok. Waarde wordt verhoogd door markante ligging ten opzichte van de brug over de Compagnonsvaart, die de aandacht op de woning vestigt.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van burgerlijke woningbouw uit het Interbellum met expressionistische Amsterdamse Schoolinvloeden. Van waarde: decoratief metselwerk langs dak, verschillende maten gevelopeningen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonische waarde wordt aangetast door kunststof kozijnen. Stedenbouwkundige situatie is gewijzigd door de bouw van de brug, maar tast het karakter niet aan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als relatief gaaf voorbeeld van een vrijstaande burgerwoning in het bebouwingslint van de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 139	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**	R.H. de Roos	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-1078	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	284
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	51

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1910 gaf A.D. Siebenga opdracht tot het bouwen van een nieuw woonhuis bij zijn boerderij. De architect was R.H. de Roos, die ook verantwoordelijk was voor het ontwerp voor een winkel met woonhuis aan de Jelle van Damweg 2 in Jubbega (eveneens op deze monumentenlijst).

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart, nabij Bovenknipe in een tamelijk dichtbebouwd gedeelte. Het pand staat voor op een smalle, diepe kavel, een paar meter achter de rooilijn. Kavel wordt begrensd door heg- en boombeplanting.

Bouwvolume

Kop-hals-rompboerderij. Het voorhuis ligt centraal ten opzichte van de schuur en bestaat uit een begane grond met verdieping onder een kap, op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond met zolder onder een kap op rechthoekig grondplan. De nok van het voorhuis loopt evenwijdig aan de rooilijn, de nok van de schuur staat er haaks op.

Gevels

Voorhuis: gevels opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband met lichte natuurstenen plint. Schuur: lichtere rode baksteen in kruisverband. Symmetrische indeling voorgevel met centraal in de gevel een portiek met verdiepte entree. Aan weerszijden van het portiek en op de hoeken van de voorgevel zijn pilasters gemetseld.

Vensters / deuren

Vensters in witte, kunststof kozijnen. Op de begane grond grote schuifvensters met witte kozijnen. Boven de kozijnen beschadigde boogvelden, daarboven gemetselde oranje segmentbogen met gele aanzetstenen en sluitstenen. Onder de vensters gemetselde raamdorpels.

Dak

Zowel het voorhuis als de schuur hebben een schilddak met donkergrijze gegolfde Friese dakpannen. Geprofileerde daklijst, daarboven een geprofileerde bakgoot. Overige bakgoten eveneens geprofileerd, maar lager dan bij de voorgevel en gedragen door consoles. Gemetselde dakkapel aan de voorkant, met driehoekige vensters aan de zijkanten en twee verticale vensters aan de voorzijde. Op de nokeinden gemetselde schoorstenen met sierlijke schoorsteenkappen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De dakkapel is versoberd ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp. Kunststof kozijnen in woonhuis niet oorspronkelijk. Boogvelden boven vensters woonhuis missen gemetselde decoratie. Grote vensters in de schuur later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-hals-rompboerderij is een standaardtype die in de negentiende eeuw in rap tempo vervangen werd door de eenvoudigere kop-rompboerderij. Dit pand is een voorbeeld van de ontwikkeling aan het einde van de negentiende eeuw waarin de welvaart in Friesland steeg, waardoor de voorhuizen groter en chiquer werden en meer op burgerwoningen gingen lijken.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als vrijstaand en markant onderdeel van de tamelijk dichte lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart nabij De Knipe.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een rijke kop-hals-rompboerderij. Stijlkenmerken van de neorenaissance. Van waarde: symmetrische indeling en plasticiteit van de voorgevel, decoratief metselwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoewel het pand een aantal wijzigingen heeft ondergaan, is het karakter en de herkenbaarheid nauwelijks aangetast. Het interieur bevat mogelijk waardevolle onderdelen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als kop-hals-rompboerderij met breed voorhuis binnen het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 161	**Naam**	Zonnehoeve	**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-1059	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	281
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	50

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, nabij Bovenknipe in een tamelijk dichtbebouwd deel. Het pand staat voor op een smalle, diepe kavel, maar redelijk ver van de weg. Kavel wordt begrensd door heg- en boombeplanting.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap, op een rechthoekig grondplan. Goothoogte is bij de voorgevel hoger dan bij de overige gevels. Nok staat dwars op rooilijn. Grote korrel op relatief kleine kavel.

Gevels

Gevels opgetrokken uit lichtgele baksteen in kettingverband met een plint van rode baksteen in kettingverband. Door smalle stootvoegen, holle horizontale voegen en lage strekken heeft het metselwerk een sterk horizontaal karakter, dat de horizontale geleding van de vensters benadrukt. Symmetrische voorgevelindeling met drie vensters ter hoogte van de begane grond (waarvan de meest rechtse in een erker) en twee ter hoogte van de verdieping; tussen de laatste vensters donkergroene houten schroten.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde houten kozijnen met op de begane grond donkergroene binnenramen en bovenlichten. Op de verdieping donkerblauwe binnenramen en bovenlichten en een kleinschaliger vensterindeling. Daklichten in de kap.

Dak

Schilddak met oranje gegolfde Hollandse pannen. Voorgevel: witte bakgoot met overstek tegen de verhoogde dakrand aan de voorgevel, op de schuine delen witte daklijsten. Witte bakgoten met overstek onder de dakrand langs de zijgevels.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Hoewel het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland in deze periode minder welvarend was, is dit pand een voorbeeld van een rijke en grote uitvoering van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Door de diepe ligging op de kavel en de grote korrel een markant onderdeel van de lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een grote, verbijzonderde stelp en representatief voor de vormentaal uit het Interbellum. Van waarde: symmetrische indeling en horizontale geleding gevel, gevelbetimmering, lage strekken, voegwerk, lichte kleur baksteen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als een gaaf voorbeeld van een bijzonderde stelp uit de jaren dertig binnen het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 18	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-285	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	303
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	61

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1952 werd een vergunning verleend voor het verbouwen van de boerderij: het dak en de koemuur moesten vernieuwd worden.

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, tussen de kernen Bontebok en De Knipe. Het pand is iets schuin op de kavel gesitueerd en staat kort op de rooilijn. Tussen weg en voorgevel een tuin met buxushagen en bomen.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap, op een rechthoekig grondplan. Voorgevel met verhoogde goot.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin (voorgevel) en geelbruin (zijgevels) metselwerk in kruisverband. Asymmetrisch voorgevelbeeld waaraan links een souterrain met opkamer af te zien is en rechts een gangbare begane grond. Getoogde vensters met grijze onderdorpels, erboven getoogde strekken. Onder de vensters decoratieve guirlandes. Entree rechts van het midden, afgesloten met getoogde strek. Ter hoogte van souterrain twee kleine horizontale vensters met spijlen. Gevel wordt afgesloten met kroonlijst. In de zijgevel opgetrokken lage, horizontale schuurvensters met spijlen en een deur.

Vensters / deuren

Getoogde vensters in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. Donkergroene voordeur in wit geschilderd kozijn.

Dak

Schilddak. Het voorste dakschild is bedekt met oranje gegolfde Friese dakpannen, overige dakschilden met oranje gegolfde Hollandse dakpannen. Aan de achterkant wolfseind met uilenbord. Aan de voorgevel een verhoogde goot met een geprofileerde daklijst. Langs de linker zijgevel een wit geschilderde dakgoot op gootklossen. Op de nok een gemetselde schoorsteen. In het voorste dakschild een dakkapel met twee openslaande vensters.

Kunst / ornamentiek

Guirlandes onder vensters in de voorgevel.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland was in deze periode minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Hoge stedenbouwkundige waarde door schuine ligging op de kavel die afwijkt van de overige bebouwing in het lint, waardoor de aanzichten vanaf de weg sterk variëren. Wat betreft korrel- en kavelgrootte is de boerderij een representatief onderdeel van de bebouwing langs de Schoterlands Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Gevelindeling (souterrain met opkamer, getoogde vensters, roedeverdeling) is streekeigen en doet denken aan het Zuid-Friese boerderijtype, terwijl het bouwvolume hier sterk van afwijkt. Met neoclassicistische kenmerken. Van waarde: hoge voorgevel, daklijst, guirlandes onder de vensters, gaafheid bouwvolume.

Gaafheid / herkenbaarheid

De bomen aan de voorzijde belemmeren het zicht op de voorgevel, wat de gaafheid enigszins aantast. Afgezien daarvan zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp binnen het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 187	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-707	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	280
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	49

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, tussen de kernen Bontebok en De Knipe. Het pand staat midden op een ruime, diepe kavel; begrensd door heg- en boombeplanting.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij met een bijvolume haaks op het voorhuis. Voorhuis: souterrain en begane grond met verdieping onder kap, nok staat dwars op rooilijn. Bijvolume: begane grond met verdieping onder kap, nok loopt evenwijdig aan rooilijn. Schuur: begane grond met zolder onder kap, nok staat dwars op rooilijn. Zuidgevel van zowel voorhuis als bijvolume is georiënteerd op de Dominee Veenweg.

Gevels

Gevels opgetrokken uit donkerbruine baksteen in kruisverband. De zuidgevel van het voorhuis is verticaal geleed en symmetrisch ingedeeld met twee vensters op elke verdieping. Boven de vensters gestrekte togen, op de eerste verdieping halfronde togen; alle met een natuurstenen sluitsteen. De schouders van de nokgevel kragen uit en bevatten natuurstenen aanzetten. De schoorsteen loopt door in het gevelvlak. Onder de vensters op de begane grond en eerste verdieping een natuurstenen speklaag over de gehele breedte van de gevel. Entree in de zuidgevel van het bijvolume, met links ervan twee vensters en ook hieronder een speklaag over de gehele breedte. Bij de zijgevel van dit volume loopt de schoorsteen door in het gevelvlak. Nokken worden afgesloten door natuurstenen dakrand.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde houten kozijnen met donkergroene binnenramen en bovenlichten. Langwerpige, rechthoekige vensters, met uitzondering van de twee halfronde vensters ter hoogte van de eerste verdieping van het voorhuis. Boven de entree een bovenlicht met glas-in-loodraam.

Dak

Op het voorhuis een zadeldak van zwarte gegolfde Friese dakpannen, op het bijvolume en de schuur zwarte gegolfde Hollandse pannen. Tegen de voorgevel van de zijbeuk en de zijgevel van het voorhuis een witte bakgoot ondersteund door consoles.

Kunst / ornamentiek

Natuurstenen details, uilenborden aan voor- en achterkant.

Wijzigingen

Nieuwe, van het origineel afwijkende dakpannen op bijvolume en schuur. Toevoeging van zonwering aan de voorgevel.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Op de vruchtbare dalgronden van de Schoterlandse Compagnonsvaart was vanaf halverwege de achttiende eeuw een buitengewoon welgestelde bovenlaag van boeren ontstaan, die zich naast veehouderij soms tegelijkertijd bezig hield met de nabij gelegen lage veenderijen of de houthandel. De boerderijen die zij vanaf het einde van de achttiende eeuw lieten bouwen waren groter en rijker dan in die tijd gangbaar was en hadden een chique voorhuis, vaak met een opkamer. Deze boerderijen worden aangeduid als het Zuid-Friese boerderijtype.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verspreide lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, door de diepe ligging op de kavel echter van hogere stedenbouwkundige waarde dan gemiddeld.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een verbijzonderde kop-romp-boerderij met aan eclectische stijlkenmerken. Van waarde: samengesteld volume voorhuis, symmetrische voorgevel, natuurstenen details. Architectonische waarde wordt versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig zeer gaaf. Interieur bevat vermoedelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als zeer gaaf voorbeeld van een verbijzonderde kop-rompboerderij binnen het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 219	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-6	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	275
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	48

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, tussen de kernen Bontebok en De Knipe. Het pand staat een paar meter achter de rooilijn, op een smalle diepe kavel. Op het terrein direct achter de boerderij staan schuren, de kavel wordt begrensd door heg- en boombeplanting.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap, op een rechthoekig grondplan. Goothoogte is bij het woonhuis hoger dan bij de overige gevels. Nok staat dwars op rooilijn.

Gevels

Metselwerk voorgevel van roodbruine baksteen in kruisverband, overige gevels van gele baksteen in kruisverband. De voorgevel is rechthoekig, hoger dan de dakrand en verbergt het dak deels door een geprofileerde daklijst. Asymmetrische voorgevelindeling met links van het midden de entree en twee vensters, aan de rechterzijde drie vensters. Boven entree en vensters een latei met decoratie, eronder gemetselde raamdorpels.

Vensters / deuren

Vensters met witgeschilderde houten kozijnen, groene binnenramen en bovenlichten. In de entree een donkergroene houten deur met acht ruitjes, erboven een bovenlicht. In de kap boven de stuur daklichten.

Dak

Schilddak met oranje gegolfde Friese pannen. Aan de voorzijde een dakkapel. Tegen de voorgevel een geprofileerde witte daklijst. Eenvoudige dakgoten aan de zijgevel. Gemetselde schoorsteen op de nok aan de voorkant.

Kunst / ornamentiek

Geornamenteerde lateien.

Wijzigingen

In 1961 zijn de stalmuren vernieuwd, waardoor voorgevel en stalmuren elk een ander karakter hebben.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Hoewel het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland in deze periode minder welvarend was, is dit pand een voorbeeld van een rijke en grote uitvoering van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verspreide lintbebouwing langs de Schoterlandse Compagnonsvaart, door het terugliggen ten opzichte van de rooilijn en door de zware erfbeplanting.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp met een sobere traditionele architectuur. Van waarde: hoge voorgevel, daklijst, geornamenteerde lateien, gaafheid bouwvolume.

Gaafheid / herkenbaarheid

De gewijzigde gevels tasten de eenheid van het volume aan; het karakter van de stelp blijft echter behouden. Ondanks bebouwing op het terrein hoge stedenbouwkundige gaafheid.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp binnen het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 22	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-276	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	302
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	60

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1958 werd een vergunning verleend voor het plaatsen van een dakkapel aan de oostzijde van de boerderij. Aanvrager was de Doopsgezinde kerk te Bovenknipe, destijds de eigenaar van dit pand.

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, tussen de kernen Bontebok en De Knipe. Het pand staat kort op de rooilijn, op een smalle diepe kavel die schuin op de weg staat, waardoor de boerderij eveneens een schuine ligging heeft. Op het terrein direct achter de boerderij staan schuren, de kavel wordt begrensd door heggen.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap op een rechthoekig grondplan, schuur is aan beide kanten iets breder dan het woonhuis. Goothoogte is bij het woonhuis hoger dan bij de schuur. Haaks op de boerderij staat tegen de zijgevel aan de achterkant een rechthoekig bouwvolume van één bouwlaag onder een kap. Nok van stelp dwars op de rooilijn, nok van bijvolume evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in kruisverband. Voorhuis: voorgevel is verticaal geleed, indeling is net niet symmetrisch door de twee smallere vensters rechts. Boven de vensters witte lateien met zwart geschilderd ornament. Entree in zijgevel.

Vensters / deuren

Grote staande schuifvensters in witgeschilderde houten kozijnen en donkerblauwe bovenlichten met glas-in-lood. Dakkapel met dubbele vensters. Kleine vensters in de voor- en zijgevels van de schuur.

Dak

Schilddak waarbij de goothoogte van het woongedeelte hoger is dan het werkgedeelte. Dak is bedekt met donkergrijze gegolfde Hollandse pannen aan de voorkant en oranje gegolfde Friese pannen aan de achterkant. Witte daklijsten met geprofileerde bakgoten daarboven. Centraal aan de voorkant een dakkapel met ornamentele omlijsting. Uilenborden aan de voor- en achterkant van het dak.

Kunst / ornamentiek

Omlijsting dakkapel, geornamenteerde lateien, uilenborden aan de voor- en achterkant van het dak.

Wijzigingen

Dakkapel in het oostelijke dakschild, dakramen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Hoewel het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland in deze periode minder welvarend was, is dit pand een voorbeeld van een rijke en grote uitvoering van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Hoge stedenbouwkundige waarde door schuine ligging op de kavel die afwijkt van de overige bebouwing in het lint, waardoor de aanzichten vanaf de weg sterk variëren. Wat betreft korrel- en kavelgrootte is de boerderij een representatief onderdeel van de bebouwing langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Geen specifieke bouwstijl, wel zijn de decoratieve elementen representatief voor deze bouwperiode. Van waarde: zorgvuldige verdeling van de gevelopeningen, geornamenteerde lateien en uilenborden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Gaafheid van het bouwvolume wordt enigszins aangetast door aanbouw. Desondanks architectonisch en stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als relatief gaaf voorbeeld van een rijke stelp binnen het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 28	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1906	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-208	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	294
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Bedrijf met woning	**ID**	56

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Al vanaf 1830 stond in Benedenknipe een openbare lagere school. Aan het begin van de twintigste eeuw was er blijkbaar genoeg aanwas om ook in Bovenknipe een school te stichten, zodat de plaatselijke kinderen niet meer naar een school in een naburig dorp hoefden. Het schoolhoofd woonde in de woning tegenover de school, op Dominee Veenweg 77 (eveneens op deze lijst).

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart (zuidzijde) tussen de kernen Bontebok en De Knipe. De kavel grenst aan een begraafplaats en wordt hiervan gescheiden door een rij bomen. De oriëntatie van de voorgevel is op het westen, een blinde gevel grenst aan de Dominee Veenweg. Het pand staat kort op de rooilijn, aan de westzijde van het pand is veel open ruimte (voormalig schoolplein).

Bouwvolume

Begane grond met verdieping onder kap op een L-vormige plattegrond. Nok aan de wegkant evenwijdig aan de rooilijn (bijvolume), nok aan de pleinkant dwars op de rooilijn (hoofdvolume). Aan de zuidzijde van het hoofdvolume een serre.

Gevels

Hoofdvolume: voorgevel opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband met gemetselde speklagen in oranje baksteen. Symmetrische gevelindeling met verticale geleding. Centraal in de voorgevel een licht risalerende portiek met terugliggende entree, aan weerszijden van het portiek drie grote vensters. Boven de vensters een gemetselde toog met sluitstenen en aanzetstenen in oranje metselwerk. In het boogveld decoratief metselwerk met rode en oranje baksteen. Onder de vensters gemetselde raamdorpels van oranje baksteen. Serre met vensters rondom, onder de vensters een dorpel van oranje baksteen, op de hoeken natuursteen. Bijvolume: gevels met een donkere plint, daarboven lichtgeel in stuc nagebootst rustica. In oostgevel drie grote vensters.

Vensters / deuren

Iets terugliggende vensters in witte houten kozijnen met blauwe binnenramen en roedeverdeling. Aan de bovenzijde van de kozijnen een zwarte kartelrand. Houten dubbele voordeur met vensters in elke deur en bovenlicht.

Dak

Schilddak bedekt met oranje gegolfde Hollandse pannen. Serre onder verlengd dakschild. Geprofileerde witte bakgoot met daaronder gootklossen. Op verschillende plaatsen dakramen.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

Dakkapel centraal op de westgevel is verwijderd. Stucwerk met rusticamotief en dakramen zijn later toegevoegd. Nieuwe dakpannen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voormalige dorpsschool, die laat zien dat Bovenknipe in het verleden een zelfstandig dorp was met eigen voorzieningen.

Stedenbouwkundige waarde

Kavel- en korrelgrootte wijken af van de gangbare bebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, waardoor het gebouw een opvallende entiteit is binnen het lint. Eveneens van waarde is de herkenbare stedenbouwkundige structuur: het voormalige schoolplein en de grote kavel verwijzen naar de voormalige functie. Hoge ensemblewaarde met nabijgelegen onderwijzerswoning.

Architectuurhistorische waarde

De functie is terug te vinden in de architectonische vormentaal: groot bouwvolume, hoge begane grond en hoge vensters. Tevens is het pand representatief voor de vormentaal van de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de neorenaissance: rode baksteen met oranje decoratief metselwerk, symmetrische indeling voorgevel. De architect is vermoedelijk dezelfde als die van de woning van het hoofd der school aan de overzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Gaafheid / herkenbaarheid

Op kleine wijzigingen na is het pand zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf. Het interieur bevat vermoedelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een schoolgebouw uit het begin van de twintigste eeuw. Hoge ensemblewaarde met de woning voor het schoolhoofd.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 29	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**		**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-1117	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	301
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	59

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, tussen Beneden- en Bovenknipe. De boerderij staat op een rechthoekige kavel die schuin op de Dominee Veenweg staat. Het pand staat kort op de rooilijn en maakt een lichte hoek ten opzichte van de erfgrens. De kavel wordt begrensd door groen.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: souterrain en begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Het voorhuis staat net niet centraal ten opzichte van de schuur. Nok van woonhuis en schuur staan net niet dwars op de rooilijn.

Gevels

Metselwerk van geelbruine baksteen in kruisverband. Woonhuis: verticaal gelede, symmetrische voorgevel waarin zich op elke bouwlaag twee vensters bevinden. Eveneens twee vensters in zijgevels. Boven de vensters gemetselde togen, eronder stenen raamdorpels. Bij de dakrand is sprake van een boerenvlechting. Gemetselde schoorsteen loopt door in het gevelvlak, dak wordt afgesloten door houten dekplaten. Georn amenteerde muurankers. Schuur: voorgevel met verhoogde goothoogte, die echter lager is dan de goothoogte van het voorhuis. Links in de voorgevel deuren met grote vensters met erboven een halfrond venster; rechts de entree, twee vensters en twee halfronde vensters. Vensters en schuurdeur in zijgevel van schuur.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met witte roedeverdeling en groene binnenramen en bovenlichten. In het voorhuis zijn de vensters aan de bovenzijde getoogd. Entree met donkergroene voordeur.

Dak

Voorhuis: zadeldak met donkergrijze gegolfde Friese pannen. Schuur: schilddak met aan de voorkant donkergrijze gegolfde Friese pannen, daarachter oranje gegolfde Friese pannen. Enkele dakramen. Geprofileerde witte dakgoten met gootklossen aan zijgevels voorhuis en voorgevel schuur, eenvoudige halfronde dakgoten aan zijgevels schuur.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden aan de voor- en achterkant van de schuur.

Wijzigingen

Schuurdeuren vervangen door dubbele glazen deuren, grote vensters aangebracht in schuurgedeelte. Dakramen in de schuur vermoedelijk later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Op de vruchtbare dalgronden van de Schoterlandse Compagnonsvaart was vanaf halverwege de achttiende eeuw een buitengewoon welgestelde bovenlaag van boeren ontstaan, die zich naast veehouderij soms tegelijkertijd bezig hield met de nabij gelegen lage veenderijen of de houthandel. De boerderijen die zij vanaf het einde van de achttiende eeuw lieten bouwen waren groter en rijker dan in die tijd gangbaar was en hadden een chique voorhuis, vaak met een opkamer. Deze boerderijen worden aangeduid als het Zuid-Friese boerderijtype.

Stedenbouwkundige waarde

Hoge stedenbouwkundige waarde door schuine ligging op de kavel die afwijkt van de overige bebouwing in het lint, waardoor de aanzichten vanaf de weg sterk variëren. Wat betreft korrel- en kavelgrootte is de boerderij een representatief onderdeel van de bebouwing langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume en vormentaal zijn representatief voor het Zuid-Friese boerderijtype. Van waarde: hoog voorhuis, symmetrische geleding voorgevel. Geen specifieke bouwstijl

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig gaaf. Interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als een bijzonder gaaf voorbeeld van het Zuid-Friese boerderijtype.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 4, 6, 8	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1962	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-858	**Functie (oorspr)**	Bedrijf	**Werknummer**	308
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Bedrijf	**ID**	62

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1962 werd aan de Dominee Veenweg een Groene Kruisgebouw gebouwd. Het pand is ontworpen door J. Bosma en L. van Houten (Bosma"s architectenbureau) uit Heerenveen, in opdracht van het bestuur van het Groene Kruis.

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, aan de rand van de kern van De Knipe. Pand staat in vergelijking met overige bebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart ver achter de rooilijn. Erf wordt van de straat gescheiden door een gazon en een lage heg. Bomen rondom de kavel.

Bouwvolume

Samengesteld volume. Hoofdvolume: begane grond, eerste verdieping en lage zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan rooilijn. Bijvolume: aan rechterkant voorgevel hoofdvolume bevestigd volume van een enkele bouwlaag onder plat dak.

Gevels

Gevels opgetrokken uit gele baksteen in kruisverband. In het midden van de gevel een brede, witte band die doorloopt in de daklijst van de aanbouw. Asymmetrische gevelindeling. Begane grond is opengewerkt met grote glazen puien met onderdorpels. Eerste verdieping geeft gesloten gevelbeeld: zes smalle vensters tegen de dakrand en midden rechts een vierkant venster. Links in de gevel een brede houten opening met deur naar magazijn. Aanbouw met groot venster en zes kleine, horizontale vensters tegen de dakrand aan.

Vensters / deuren

Vensters in donkerblauw geschilderde kozijnen met donkerblauwe of witte binnenramen. Bewegende delen zijn wit geschilderd. Twee entrees: een verhoogde entree in de voorgevel en een in de zijgevel van de aanbouw. Donkerblauw geschilderde, houten magazijndeur.

Dak

Zadeldak met zeer flauwe helling en bitumineuze dakbedekking. Aanbouw met plat dak en bitumineuze dakbedekking. Gemetselde schoorsteen op nok. Witte daklijst tegen voorgevel. Aanbouw met witte, geprofileerde daklijst op dezelfde hoogte als de witte band van de voorgevel van het hoofdvolume.

Kunst / ornamentiek

Groen kruis tegen de voorgevel van de aanbouw.

Wijzigingen

Raam in voorgevel, op eerste verdieping. Oorspronkelijk twee gemetselde schoorstenen, nu nog één.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van een voor de jaren zestig moderne voorziening voor gezondheidszorg in Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de Schoterlandse Compagnonsvaart. Van bijzondere waarde is de sterk begroeide kavel in overwegend open gebied.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als onderdeel van het oeuvre van Bosma en Van Houten, met voor de naoorlogse bouwperiode karakteristieke en moderne vormentaal: afwisseling grote en kleine vensteropeningen in de gevel, flauw en plat dak, strenge en sobere vormen, samengesteld bouwvolume.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als naoorlogs, utilitair gebouw binnen het bebouwingslint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 42	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1890	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-842	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	296
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	57

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart (zuidzijde), in een tamelijk dichtbebouwd gedeelte tussen De Knipe en Bontebok. Voor op de kavel, kort op de rooilijn. Begrenzing tussen pand en weg door stuk gazon en heg. Links van het pand een oprit en bossage als erfbegrenzing, rechts weinig ruimte.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in kruisverband. Symmetrische voorgevelindeling met verticale geleding: centraal een licht verhoogde entree met opstap, met aan weerszijden twee hoge vensters. Boven de vensters gemetselde getoogde strekken, eronder natuurstenen dorpels. Zijgevels zijn gekeimd en bevatten aan de voorzijde een groter, aan de achterzijde een kleiner raam.

Vensters / deuren

Licht getoogde vensters in witte kozijnen met slanke, donkerblauwe binnenramen en bovenlichten met een witte binnenrand. Donkerblauwe houten paneeldeur in entree met bovenlicht. In de dakkapel een venster met dubbele beweegbare ramen, erboven een bovenlicht. Glas-in-loodramen in alle bovenlichten.

Dak

Afgeknot schilddak, bedekt door zwarte Friese golvende pannen. Op beide nokeinden een gemetselde schoorsteen. Grote gemetselde dakkapel met een vensterpartij aan de voorzijde, die omzoomd wordt door een band van gele gemetselde koppen. Witte houten daklijst en dakgoot rond dakrand zijn klassiek geprofileerd, daklijst op dakkapel is op bijzondere wijze uitgesneden.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-lood in bovenlichten.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Representatief voor de uitbreiding met burgerlijke woningen van het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, in het voormalige dorp Bovenknipe rond het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als vrijstaand onderdeel van de van oudsher tamelijk dichte lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart tussen De Knipe en Bontebok.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur uit het einde van de negentiende eeuw met sobere neoclassicistische invloeden: rustige, symmetrische gevelopbouw, geprofileerde daklijst, glas-in-loodramen. Elementen van de chaletstijl: daklijst van dakkapel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig zeer gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als grote, vrijstaande burgerwoning in het bebouwingslint van de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 60	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1887	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-129	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	288
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	53

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De gevelsteen in de voorgevel van het woonhuis vertelt een deel van de bouwgeschiedenis van het pand: de eerste steen is gelegd op 9 mei 1887 door H.D. de Vries, op zijn 86ste verjaardag.

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, tussen de kernen Bontebok en De Knipe. De boerderij staat op een smalle diepe kavel die schuin op de Dominee Veenweg staat en evenwijdig loopt aan de Groenswijk. Het pand staat kort op de rooilijn en maakt een lichte hoek ten opzichte van de erfgrens. De kavel wordt begrensd door groen.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: souterrain en begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Het voorhuis staat centraal ten opzichte van de schuur. Nok van woonhuis en schuur staan net niet dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Woonhuis: verticaal gelede voorgevel waarin zich de verhoogde entree met trap en vensters op elke bouwlaag bevinden. Boven de vensters gemetselde rechte togen, eronder stenen raamdorpels. Bij de dakrand is sprake van een boerenvlechting. Gemetselde schoorsteen loopt door in het gevelvlak, dak wordt afgesloten door natuurstenen dekplaten. Geornamenteerde muurankers. Schuur: voorgevel is verhoogd en heeft een rechte bovenzijde met geprofileerde daklijst. In de voorgevel een deur en twee vensters met licht getoogde bovenkanten. Vensters en schuurdeur in zijgevel van schuur.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met witte roedeverdeling en groene binnenramen en bovenlichten. In het voorhuis zijn de vensters aan de bovenzijde getoogd. Dubbele gedecoreerde voordeur met deurroosters. Ook in bovenlicht een decoratie.

Dak

Op het voorhuis een zadeldak, op de schuur een schilddak. Beide zijn bedekt met donkergrijze gegolfde Friese pannen. Geprofileerde witte dakgoten aan zijgevels voorhuis en voorgevel schuur, witte bakgoten aan zijgevels schuur.

Kunst / ornamentiek

Gedecoreerde voordeur met ornamentele ruiten en bovenlicht met levensboom.

Wijzigingen

Oorspronkelijke uilenborden zijn vervangen door sobere, gestileerde exemplaren.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Op de vruchtbare dalgronden van de Schoterlandse Compagnonsvaart was vanaf halverwege de achttiende eeuw een buitengewoon welgestelde bovenlaag van boeren ontstaan, die zich naast veehouderij soms tegelijkertijd bezig hield met de nabij gelegen lage veenderijen of de houthandel. De boerderijen die zij vanaf het einde van de achttiende eeuw lieten bouwen waren groter en rijker dan in die tijd gangbaar was en hadden een chique voorhuis, vaak met een opkamer. Deze boerderijen worden wel aangeduid als het Zuid-Friese boerderijtype.

Stedenbouwkundige waarde

Hoge stedenbouwkundige waarde door schuine ligging op de kavel die afwijkt van de overige bebouwing in het lint, waardoor de aanzichten vanaf de weg sterk variëren. Wat betreft korrel- en kavelgrootte is de boerderij een representatief onderdeel van de bebouwing langs de Schoterlands Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Vormentaal en compositie van bouwvolume zijn representatief voor het Zuid-Friese boerderijtype met neoclassicistische kenmerken. Van waarde: hoog voorhuis, zorgvuldige verdeling van de gevelopeningen, detaillering in de gevel, gedecoreerde entreepartij, rechte afwerking voorgevel schuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig gaaf. Interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als een bijzonder gaaf voorbeeld van het Zuid-Friese boerderijtype.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 61	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1751	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-757	**Functie (oorspr)**	Kerk	**Werknummer**	299
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Kerk	**ID**	58

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De Doopsgezinde kerk werd rond de tweede helft van de zestiende eeuw in Heerenveen geïntroduceerd. Vooral Bovenknipe bleek een bolwerk: naar verluidt waren er rond 1650 maar liefst vier verschillende gemeenschappen. In 1751 werd aan de Dominee Veenweg een eigen kerk gebouwd. Pieter Hendrik Veen (naamgever Dominee Veenweg) was er tot zijn dood in 1896 predikant. In 1906 werd Anna Zernike als predikant geïnstalleerd, waarmee ze de eerste vrouwelijke predikant van Nederland werd. De voorgevel van de kerk werd in 1856 geheel vernieuwd, waarbij elementen van de oude gevel werden gebruikt.

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart (noordzijde), in een tamelijk dichtbebouwd gedeelte tussen De Knipe en Bontebok. Het pand staat op een ruime kavel en wordt begrensd door heggen.

Bouwvolume

Kerk: begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan (hoofdvolume). Tegen de westelijke zijgevel een aanbouw van een begane grond onder een kap (bijvolume). Beide nokken staan dwars op de rooilijn.

Gevels

Hoofdvolume: gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in kruisverband. Vensters liggen terug ten opzichte van de gevel. Symmetrische klokgevel met centraal de entree, erboven een rond venster in een witgeschilderde gemetselde koppenlaag. Boven entree een gemetselde toog. Gevel wordt afgesloten door een witgekeimde koppenrand. Op de schouders van de klokgevel staan twee witte ornamenten. Zijgevel is gestuukt en bevat twee grote en vier kleine vensters, die zich op verschillende niveaus bevinden. Bijvolume: gevels opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. Gevels met een symmetrische indeling en een verticale geleding. Boven de vensters een gemetselde toog, eronder een natuurstenen dorpel.

Vensters / deuren

Hoofdvolume: in entree dubbele deuren, versierd met deurrooster in raampje, met erboven een bovenlicht. Ronde, halfronde of getoogde vensters met bijzondere roedeverdeling. Bijvolume: getoogde, vensters met bovenlicht. In vensters rechte roedeverdeling, in bovenlichten roedeverdeling met schuine lijnen.

Dak

Hoofdvolume heeft een zadeldak met zwarte Friese gegolfde pannen. Tegen zijgevel een geprofileerde bakgoot ondersteund door gootklossen. Bijvolume heeft een schilddak met zwarte Hollandse gegolfde pannen en een geprofileerde witte daklijst.

Kunst / ornamentiek

Bijzondere roedeverdeling vensters, natuurstenen gevelafsluiting met ornamenten.

Wijzigingen

In 1856 werd de voorgevel geheel vernieuwd. De dakpannen van de aanbouw zijn deels vernieuwd. Windvaan is later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van bijzonder hoge waarde als uiting van de Doopsgezinde kerk, die vooral in Friesland voet aan de grond kreeg. Deze kerk laat een ontwikkeling zien in de geschiedenis van deze gezindte: de sobere vorm van het gebouw spreekt voor de rechtlijnigheid en orthodoxie van de oorspronkelijke „vermaning", terwijl het feit dat deze kerk als eerste een vrouwelijke predikant toeliet juist de latere vrijzinnigheid van de Doopsgezinde kerk laat zien.

Stedenbouwkundige waarde

Kavel- en korrelgrootte wijken af van de gangbare bebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, waardoor het gebouw een opvallende entiteit is binnen het lint. Desondanks is het gebouw niet zo opvallend als van een kerk verwacht kan worden. Dit typeert de onopvallende bouw van Doopsgezinde vermaningen: de openbare geloofsuiting van Doopsgezinden werd tot in de negentiende eeuw, net als die van joden en katholieken, slechts gedoogd.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voor de classicistische vormentaal van de zeventiende en achttiende eeuw door gevelvorm en materiaalgebruik. Tegelijkertijd is de architectuur niet prototypisch voor een kerk, wat typerend is voor de vormentaal van een Doopsgezinde vermaning. Van bijzondere waarde: sobere uitstraling, gevelvorm, roedeverdeling in vensters van zowel hoofd- als bijvolume, onregelmatige zijgevelindeling hoofdvolume, symmetrische gevelindeling van voorgevel hoofdvolume en van gevels bijvolume.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig gaaf; ondanks de renovaties is de kerk ook architectonisch gaaf gebleven. Interieur bevat zeer waarschijnlijk waardevolle onderdelen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een achttiende-eeuwse Vermaning in de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 77	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1906	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-767	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	293
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	55

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het pand werd in 1906 gebouwd als woning voor het hoofd van de school van de, aan de overzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart (zuidzijde) gelegen, voormalige Openbare Lagere School van Bovenknipe (Dominee Veenweg 28, eveneens op deze monumentenlijst).

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, tussen de kernen Bontebok en De Knipe. Het pand staat op een rechthoekige kavel, kort op de rooilijn. Aan de oostzijde wordt de kavel begrensd door een wijk, overige erfbegrenzing door heggen en boombeplanting.

Bouwvolume

Samengesteld volume van begane grond en verdieping onder kap op een L-vormig grondplan. Nok hoofdvolume dwars op rooilijn, nok bijvolume evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband met gemetselde speklagen in oranje baksteen. Boven de vensters een gemetselde toog met een sluitsteen en aanzetstenen in oranje metselwerk. In het boogveld decoratief metselwerk met rode en oranje baksteen. Onder de vensters gemetselde raamdorpels van oranje baksteen. Hoofdvolume: symmetrische voorgevelindeling met verticale geleding. In voorgevel twee hoge vensters op eerste bouwlaag, tweede bouwlaag met een vensterpartij van een hoog venster met twee lagere zijramen. In zijgevels eveneens hoge vensters. Bijvolume: entree en venster in voorgevel, twee vensters in zijgevel. Onder de dakrand een band met decoratief metselwerk in bruine, rode en gele baksteen.

Vensters / deuren

Iets terugliggende vensters in witte geprofileerde houten kozijnen, die aan de bovenzijde een kartelrand hebben. De donkergroene bovenlichten bevatten glas-in-loodramen. Bruine houten voordeur met groot venster.

Dak

Samengesteld dak met rode gegolfde Friese pannen. Hoofdvolume: zadeldak. Bijvolume: afgeknot schilddak met aan de achterzijde een verlengd dakschild. Geprofileerde witte houten dakgoten onder dakranden met geornamenteerde onderkant, gedragen door sierlijke zwarte gootklossen. Aan de voorzijde van het hoofdvolume een overstekende dakrand, die wordt versierd met decoratief houtwerk, eveneens gedragen door zwarte gootklossen. Daklijst wordt in nok afgesloten door een gedecoreerde makelaar. Nokken worden beëindigd door daklijst.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-lood in bovenlichten, decoratief metselwerk, ornamentele dakgoten en -lijsten.

Wijzigingen

Dakkapel aan de oostzijde later toegevoegd of vervangen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Door zijn voormalige functie als onderwijzerswoning is het pand van cultuurhistorische waarde. Het pand herinnert aan de tijd dat Bovenknipe een zelfstandig dorp was met een eigen lagere school, waarbij het schoolhoofd en zijn woning een representatieve functie hadden.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de tamelijk dichte bebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart in het voormalige dorp Bovenknipe.

Architectuurhistorische waarde

Het pand is representatief voor de vormentaal van de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de overgangsarchitectuur: rode baksteen met oranje decoratief metselwerk, symmetrische indeling voorgevel. Tevens verwijzen bouwvolume, daklijsten, overstekkend dak en makelaar naar de chaletstijl die eind negentiende eeuw in zwang was. De architect is vermoedelijk dezelfde als die van de school aan de overzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, wat blijkt uit decoratieve karteling in kozijnen, terugliggende vensters en ornamentele gevelbanden in oranjerode baksteen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een onderwijzerswoning uit het begin van de twintigste eeuw, vooral in samenhang met het nabijgelegen schoolgebouw.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 83, 85	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-770	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	292
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	54

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het bebouwingslint aan de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, in een tamelijk dichtbebouwd gedeelte tussen De Knipe en Bontebok. Ligging voor op de kavel, kort op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een vierkant grondplan. Nok evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in kruisverband. Symmetrische voorgevelindeling met verticale geleding: centraal een verhoogde entree, met aan weerszijden twee hoge vensters. Boven de vensters gemetselde getoogde strekken, eronder natuurstenen dorpels. Zijgevels zijn gekeimd en bevatten respectievelijk één en drie vensters.

Vensters / deuren

Licht getoogde vensters in witte kozijnen met slanke, donkerblauwe binnenramen. Beweegbare delen (bovenlicht in linkervenster en binnenramen in dakkapel) zijn breder en eveneens donkerblauw geverfd. Donkerblauwe houten paneeldeur in entree met gedecoreerd bovenlicht.

Dak

Afgeknot schilddak, bedekt door zwarte Friese golvende pannen. Op de beide nokeinden een gemetselde schoorsteen. Grote gemetselde dakkapel met twee dubbele vensters. Witte houten daklijst en dakgoot rond dakrand en op dakkapel zijn klassiek geprofileerd.

Kunst / ornamentiek

Ornament (levensboom) in het bovenlicht van de entree.

Wijzigingen

Voorgevel is schoongemaakt of opnieuw gevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Representatief voor de uitbreiding met burgerlijke woningen van het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, in het voormalige dorp Bovenknipe rond het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als vrijstaand onderdeel van de van oudsher tamelijk dichte lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart tussen De Knipe en Bontebok.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur van rond het begin van de twintigste eeuw in een sobere neoclassicistische vormentaal. Van waarde: symmetrische voorgevelindeling, verhoogde en gedecoreerde entreepartij, geprofileerde daklijsten.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig zeer gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als grote, vrijstaande burgerwoning in het bebouwingslint van de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 88	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1799	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-161	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	272
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	47

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Op de gevel staat het jaartal 1799 vermeld. Dit is vermoedelijk het bouwjaar.

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart, tussen de kernen Bontebok en De Knipe. De boerderij staat op een smalle diepe kavel die schuin op de Dominee Veenweg staat. Het pand staat kort maar net niet dwars op de rooilijn en maakt een lichte hoek ten opzichte van de ernaast gelegen wijk. De kavel wordt begrensd door beplanting.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: souterrain en begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Het voorhuis is excentrisch geplaatst ten opzichte van de schuur. Nok van woonhuis en schuur staan net niet dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Hoog voorhuis met symmetrische voorgevel. Boven de vensters getoogde strekken, eronder gemetselde raamdorpels. Bij de dakrand is sprake van een boerenvlechting: een band van schuine strekken. Op de schouders een witte steen. Gemetselde schoorsteen loopt door in het gevelvlak. Geornamenteerde muurankers. De entree bevindt zich naast het woonhuis in de verhoogde voorgevel van de schuur, evenals twee vensters. Vensters en schuurdeur in zijgevel van schuur.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen, groene binnenramen en bovenlichten met slanke wit-groene accenten en roedeverdeling. Vensters zijn licht getoogd. Entree, met donkergroene deur en bovenlicht.

Dak

Op het voorhuis een zadeldak, op de schuur een schilddak, beide bedekt met zwarte gegolfde Friese pannen. Eenvoudige halfronde dakgoten, ondersteund door gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden aan voor- en achterkant van de schuur, boerenvlechting.

Wijzigingen

Verhoogde voorgevel schuur is vermoedelijk later toegevoegd, evenals de zich daarin bevindende gevelopeningen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Op de vruchtbare dalgronden van de Schoterlandse Compagnonsvaart was vanaf halverwege de achttiende eeuw een buitengewoon welgestelde bovenlaag van boeren ontstaan, die zich naast veehouderij soms tegelijkertijd bezig hield met de nabij gelegen lage veenderijen of de houthandel. De boerderijen die zij vanaf het einde van de achttiende eeuw lieten bouwen waren groter en rijker dan in die tijd gangbaar was en hadden een chique voorhuis, vaak met een opkamer. Deze boerderijen worden aangeduid als het Zuid-Friese boerderijtype.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde door de schuine ligging op de kavel die afwijkt van de overige bebouwing in het lint, waardoor de aanzichten vanaf de weg sterk variëren. Eveneens van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing in het lint langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolumes is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij. Van waarde: symmetrische gevel, ronding en roedeverdeling van de vensters, decoratief metselwerk, boerenvlechting, muurankers. Geen specifieke bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel voorhuis als schuur hebben geen ingrijpende wijzigingen aan het exterieur ondergaan. Interieur vermoedelijk waardevol.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde gaaf en herkenbaar voorbeeld van het achttiende-eeuwse Zuid-Friese boerderijtype.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 128	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-876	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	310
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	64

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1937 werd een vergunning verleend voor het bouwen van een veestal en hooiberg. De berging die de boerderij en de stal met elkaar verbindt stamt uit 1996 en komt niet in aanmerking voor bescherming.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, onderdeel van laatste deel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, die een aantal meter verderop gedempt is. Pand staat aan de rand van de kern van De Knipe, voor op de kavel. Erf wordt van de straat gescheiden door een lage heg. Achter op de kavel enkele schuren.

Bouwvolume

Stelp met smaller voorhuis. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap op een rechthoekig grondplan. Aan de zuidoostkant van de boerderij is een extra veestal van een begane grond met zolder onder kap bijgebouwd, die door een berging verbonden is aan de boerderij.

Gevels

Stelp: voorgevel opgetrokken uit roodbruine baksteen, zijgevels uit gele baksteen in kruisverband. Asymmetrisch gevelbeeld. Entree uiterst rechts in de gevel, links daarvan twee vensters met bovenlichten. In de linker zijgevel een identiek venster en een kleiner, horizontaal venster, ter hoogte van het schuurgedeelte een hoekvenster en twee vierkante vensters. Entree en vensters in de voorgevel afgesloten met getoogde strekken. Gevel afgesloten met wit geschilderde kroonlijst. Vier muurankers in de vorm van rozetten. Schuur: gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen. Entree en vensters in linkerzijgevel, vensters in voorgevel.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met donkergroene binnenramen. Voordeur wit en donkergroen geschilderd met kleine ruit.

Dak

Stelp: schilddak met zwarte gegolfde Hollandse dakpannen, met achter een verlengd dakschild. Langs de zijgevel een wit geschilderde bakgoot op gootklossen. In het linker dakschild een dakkapel met flauw hellende kap. Op de nokeinden een gemetselde schoorsteen. Schuur: schilddak met oranje gegolfde Hollandse pannen en eenvoudige witte bakgoot.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dakkapel is pas na 1996 toegevoegd. Dak is vernieuwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van kleinschalige agrarische uitbreiding langs het ontwikkelingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart nabij De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als agrarisch ensemble (stelp en schuur) binnen de afwisselend agrarische en niet-agrarische bebouwing langs de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Vormentaal representatief voor het neo-classicisme. Van waarde: zorgvuldige gevelopbouw, op standaardtype stelp gebaseerd bouwvolume.

Gaafheid / herkenbaarheid

Ensemble stelp en schuur is aangetast door de bouw van een verbindende berging. Architectonisch redelijk gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als redelijk gaaf voorbeeld van een kleine, afwijkende stelp met uitbreiding middels een schuur binnen het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 132	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-1032	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	309
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	63

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1981 een vergunning verleend aan de toenmalige huurder, J. van de Vegt voor het vergroten van de woning. Het volume ten zuidoosten van de woning is toen bijgebouwd en door een gang verbonden aan de oorspronkelijke woning. Bijvolume komt niet in aanmerking voor bescherming.

Locatie

Ligging aan de Dominee Veenweg, onderdeel van het tamelijk dichtbebouwde lint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart, aan de rand van de kern van De Knipe. Pand staat kort op de rooilijn. Kavel wordt aan de oostkant begrensd door een sloot en is begroeid met bomen. Erf wordt van de straat gescheiden door een lage heg.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Asymmetrisch gevelbeeld. Entree uiterst links in de gevel, rechts daarvan twee hoge, rechthoekige T-vensters met getoogde bovenlichten. Voordeur en vensters afgesloten met getoogde strekken. Identieke vensters in de linker zijgevel. Gevel afgesloten met een wit geschilderde kroonlijst.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. In authentieke voordeur twee hoge vensters met deurroosters.

Dak

Schilddak bedekt met donkere gegolfde Friese dakpan. In het voorste dakschild een bescheiden dakkapel met fraai gesneden lijsten en zadeldak. Bakgoot op wit geschilderde gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Deurroosters.

Wijzigingen

Dakkapel na 1981 toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart tussen De Knipe en Bontebok.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de Schoterlandse Compagnonsvaart. Van bijzondere waarde is de sterk begroeide kavel in overwegend open gebied.

Architectuurhistorische waarde

Vormentaal representatief voor het neoclassicisme. Van waarde: zorgvuldige gevelopbouw, authentieke onderdelen zoals de T-vensters met getoogde bovenlichten. Dakkapel in chaletstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

De bijbouw is bescheiden en tast noch het architectonische, noch het stedenbouwkundige karakter van het pand aan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een burgerwoning binnen het bebouwingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 25	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1895	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-D-64	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	333
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	73

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand staat op de kop van een rechthoekige kavel, kort op de rooilijn en buurpanden. Ondiepe voortuin met lage buxusbeplanting. Erf wordt van de straat gescheiden door een hek.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld met verticale geleding. Grijze gepleisterde plint. Centraal in de gevel in een licht risalerende travee de entree met getoogd bovenlicht. Aan weerzijden twee vensters met getoogde bovenlichten. Onder de vensters door loopt een grijs geschilderde cordonlijst. Boven alle bovenlichten geprofileerde wenkbrauwen met ornament. Uiterst links en rechts tegen de gevel een gemetselde pilaster. Gevel afgesloten met wit geschilderde kroonlijst.

Vensters / deuren

T-vensters in wit geschilderde kozijnen met slanke donkere binnenramen en roedeverdeling. Boven vensters en entree bovenlichten met glas-in-lood. Authentieke entree, bestaande uit twee groen geschilderde deuren met smalle, hoge vensters met met ornamentele deurroosters.

Dak

Schilddak bedekt met zwartgeglazuurde platte Friese dakpannen. Nok parallel aan de rooilijn. Verhoogde, witgeschilderde, sierlijk opengewerkte daklijst. Op de nokeinden een gemetselde schoorsteen met schoorsteenkap. Recht boven de entree een dakkapel met twee openslaande getoogde vensters in sierlijk gesneden vleugelstukken en een fronton, afgesloten met een piron.

Kunst / ornamentiek

Geornamenteerde wenkbrauwen boven de bovenlichten. Sierlijk gesneden houten kozijnen, fronton van de dakkapel en opengewerkte daklijst. Deurroosters.

Wijzigingen

Dakpannen zijn nieuw, maar vermoedelijk wel van het oorspronkelijke type.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met statige, burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de gedempte Schoterlandse Compagnonsvaart in het voormalige dorp Benedenknipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart. Voortuin past bij het statige karakter van de woning.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van statige burgerlijke woningarchitectuur aan het einde van de negentiende eeuw, met een eclectische vormentaal. Van waarde: symmetrische gevelindeling, de fraai vormgegeven wenkbrauwen, sierlijk gesneden vleugelstukken van de dakkapel, de T-vensters en roedeverdeling in de bovenlichten.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig gaaf, architectonische gaafheid bijzonder hoog. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en bijzonder fraai voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in een overwegend agrarisch gebied.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 30	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1917	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-656	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	338
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	74

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1917 werd een vergunning voor de bouw van dit huis verleend aan dhr. Bilejam uit De Knipe. Bouwmeester was J. Engelsma, eveneens uit de Knipe; wellicht was hij ook verantwoordelijk voor het ontwerp.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Pand staat op de kop van een relatief ruime, rechthoekige kavel, kort op de rooilijn. Ondiepe voortuin. Erf wordt van de straat gescheiden door een heg.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken dwars op rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Subtiele gevelbanden van gemetselde koppen. Rechts in de gevel een verdiepte en brede entree in portiek. Links in de gevel een erker met drie hoge vensters met bovenlichten. Boven vensters en entree segmentbogen van oranje bakstenen met donkere aanzet- en sluitstenen en gedecoreerde boogvelden. Erboven een balkon met withouten balustrade en twee balkondeuren met bovenlichten en zijlichten.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Bovenlichten met roedeverdeling, uitgezonderd die bij de entree. Authentieke entree bestaande uit een dubbele, donkere houten voordeur met een zorgvuldige vensterindeling.

Dak

Samengesteld afgeknot schilddak bedekt met oranje, vlakke Friese dakpannen. Brede, wit geschilderd daklijst, ondersteund door lange gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk in segmentbogen en boogvelden. Zorgvuldige vormgeving voordeur en daklijsten.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de gedempte Schoterlandse Compagnonsvaart in het voormalige dorp Benedenknipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van een statige burgerlijke woning met Art Nouveau-invloeden. Van waarde: decoratief metselwerk in gevelbanden, segmentbogen en boogvelden, fraai vormgegeven voordeur, gedecoreerde daklijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en bijzonder fraai voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in overwegend agrarisch gebied.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 50	**Naam**	Nij Brongergea	**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**	J.H. Zwarts	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1917	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-425	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	341
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	75

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1917 werd aan H. Jongbloed een vergunning verleend voor de verbouwing van het pand. Waarschijnlijk is toen het woonhuis geheel vernieuwd, naar ontwerp van architect J.H. Zwarts.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand staat op de kop van een rechthoekige kavel, kort en iets schuin op de rooilijn. Ondiepe voortuin. Erf wordt van de straat gescheiden door een lage heg. Ter linkerzijde van het pand een pad naar de schuur achterop de kavel.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap, op een rechthoekig grondplan. Schuurgedeelte is aan beide kanten iets breder dan woonhuis. Goothoogte is bij het woonhuis hoger dan bij de overige gevels. Nok staat dwars op rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Vrij symmetrisch gevelbeeld. Centraal in de gevel, tussen twee gemetselde lisenen, een verdiepte entree met opstap. Links in de gevel twee rechthoekige vensters met bovenlichten, afgesloten met getoogde strekken. Lichtgrijze onderdorpels. Rechts in de gevel een erker met drie hoge, rechthoekige vensters onder een heel flauw hellend dak met wit geschilderde daklijst op bescheiden gootklossen. Lichtgrijze onderdorpels. Voorgevel wordt afgesloten met bakgoot op lange gootklossen. Recht boven de entree een risalerend bouwdeel met een balkon die de entree overhuift. Balkon op grote, sierlijke gemetselde consoles. Bouwdeel wordt afgesloten door een verhoogde kroonlijst met kantelen.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. Bovenlichten met glas-in-loodramen. Donkere, houten voordeur in wit geschilderd kozijn, met witte panelen, een venster met witte roedeverdeling, bovenlichten en zijlichten. Balkondeuren van donker geschilderd hout met hoge, smalle vensters.

Dak

Schilddak bedekt met gegolfde Friese dakpannen: zwart bij woongedeelte, oranje bij schuur. Voor op de nok een gemetselde schoorsteen, achter op de nok een uilenbord..

Kunst / ornamentiek

Fraaie verhoogde kroonlijst met kantelen, fraaie consoles waarop het balkon steunt. Uilenbord op de achterste nok.

Wijzigingen

Balkonhek is vernieuwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Hoewel het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland in deze periode minder welvarend was, is dit pand een voorbeeld van een rijke en grote uitvoering van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart. Bovendien van stedenbouwkundige waarde door iets schuine ligging op de kavel die afwijkt van de overige bebouwing in het lint, waardoor de aanzichten vanaf de weg sterk variëren.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. De architectuur van het woonhuis is vooruitstrevend aangezien het zowel stijlkenmerken uit de laat negentiende-eeuwse stijlen bevat (klassieke vensterindeling en entree) als uit het Interbellum (attiek, erker). Van waarde: markante verhoogde kroonlijst, de fraaie detaillering van het balkon op consoles, sierlijke gootklossen en glas-in-loodramen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en bijzonder fraai voorbeeld van een stelp met sterk burgerlijk voorkomen.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 67	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-D-166	**Functie (oorspr)**	Winkel met woning	**Werknummer**	330
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	72

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Al vanaf het begin van de twintigste eeuw was kapper Wielinga gevestigd in Benedenknipe. Naar verluidt woonde hij destijds in Bovenknipe. Vermoedelijk liet hij dit pand waarin plaats was voor zowel een woning als de kapperszaak rond 1915 bouwen. In het pand is nu kapper Siebenga gevestigd.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door een stedelijk straatbeeld: halfopen tot dichte bebouwing en geen of fragmentarische beplanting. Pand staat op de kop van een rechthoekige kavel, zeer kort op de rooilijn. Bebouwing links op korte afstand van het pand, bebouwing rechts aan het pand vast.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit bruine baksteen in kruisverband met decoratieve gevelbanden in rode baksteen. Brede, geknikte voorgevel met verticale geleding waaraan woon- en winkelfunctie af te lezen is: entree rechts van het midden, afgesloten met brede rollaag van rode baksteen. Aan weerzijden twee vensters met rode bakstenen onderdorpels. Ter hoogte van de verdieping een horizontaal rechthoekig venster met rode bakstenen onderdorpels. Erboven een smalle rode bakstenen rollaag. Ter hoogte van de onderkant van de dakrand kraagt de gevel iets uit. Ter hoogte van de knikken kleine gemetselde pironachtige uitstulpingen. Bovenop de gevel een gemetselde attiek. Gevelrand afgesloten met koppenlaag.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Markiezen boven vensters. Rood geschilderde voordeur in een wit geschilderd kozijn.

Dak

Mansardekap bedekt met oranje gegolfde Friese pannen. In linker dakschild een houten dakkapel.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk zoals de gevelbanden en de rollaag. Attiek.

Wijzigingen

Schuur is gebouwd in 1935. Zonwering voorgevel en dakkapel vermoedelijk later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als representatief voorbeeld van een voorziening in het voormalige dorp Benedenknipe, waarbij pand en oorspronkelijke functie nog steeds met elkaar verbonden zijn.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de dichte, bijna stedelijke lintbebouwing langs dit deel van de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

De toegepaste vormentaal is verwant aan overgangsarchitectuur door gevelvorm, gevelafsluiting door attiek en decoratief metselwerk. Eveneens van waarde: voor typologie kenmerkende gevelindeling.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonische waarde wordt enigszins verminderd door de markiezen en de vermoedelijk niet authentieke kozijnen, het karakter wordt echter niet wezenlijk aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als woning/winkelpand waarbij de functie onveranderd is.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 72	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1933	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-1003	**Functie (oorspr)**	Pastorie	**Werknummer**	320
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	67

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1933 is een vergunning verleend aan de Nederlands Hervormde gemeente van De Knipe voor het geheel vernieuwen van de pastorie. De oude pastorie werd gesloopt; deze pastorie werd er voor in de plaats gebouwd.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand ligt ver achter de rooilijn. Diepe voortuin met enkele solitaire bomen achter hoge heg. Pand vormt ensemble met de erachter gelegen kerk en het naastgelegen kerkelijk centrum.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op kort rechthoekig grondplan. Nok dwars op rooilijn. Aan de rechterzijde een risalerend geveldeel en een garage (één bouwlaag onder kap), die verbonden is aan het kerkelijk centrum.

Gevels

Gevels opgetrokken uit geelbruine baksteen in kettingverband met terugliggende voeg. Hoge gemetselde plint van roodbruin baksteen. Horizontale accenten in de gevel door daklijsten op verschillende hoogten. Risalerende geveldelen met brede vensterpartijen. In de voorgevel twee identieke vensterpartijen boven elkaar met zijlichten, bovenlichten en wit geschilderde onderdorpels. Rechts in de gevel twee identieke hoekvensters, geaccentueerd door een brede, wit geschilderde bloembak. Entree in een terugspringend geveldeel onder schuine kap.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen in breed profiel. Zij- en bovenlichten. Donkergroen geschilderde voordeur met glas-in-loodruitjes.

Dak

Schilddak bedekt met zwarte gegolfde Hollandse dakpannen. Brede, wit geschilderde houten bakgoten met overstek.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-lood in voordeur

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De pastorie is van waarde als voorbeeld van religieuze ontwikkeling in De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door afwijkende kavelgrootte van waarde als markant onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart. Van bijzondere waarde is het open en groene karakter van de kavel. Eveneens waardevol is het ensemble pastorie, kerk, kerkelijk centrum.

Architectuurhistorische waarde

De vormgeving van het pand is kenmerkend voor de burgerlijke woningarchitectuur uit het Interbellum met expressionistische kenmerken. Van waarde vanwege de opvallende stijlkenmerken: zorgvuldig metselwerk met terugliggende voeg, brede vensters en open hoeken, accent op horizontale belijning onder meer door de zware daklijsten, steile kappen en grote overstek.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de stedenbouwkundige als architectonische gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als pastorie met sterke burgerlijke kenmerken in de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 73	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1912	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-D-256	**Functie (oorspr)**	Kerk	**Werknummer**	329
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	71

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In de zeventiende eeuw stond op deze plek een kerk die werd afgebroken, waarna er in 1806 een bierbrouwerij en mouterij De Halve Maen van Gerrit Durks Brouwer zich op deze locatie vestigden. Deze brouwerij werd gesloten en gesloopt waarna er opnieuw een kerk op deze plek kwam. De oude stenen van de eerste kerk uit de zeventiende eeuw waren bewaard gebleven en werden deels hergebruikt in het nieuwe kerkgebouw. Op 1 mei 1913 werd de kerk geopend. Bijna negentig jaar later werd de kerk op 22 februari 2000 gesloten en verbouwd tot woning.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. De kerk is schuin op de kavel gesitueerd en staat een flink eind achter de rooilijn die de Meyerweg volgt en is deels verscholen achter woningbouw. Het terrein van de kerkgebouw is via een toegangsweg vanaf de Meyerweg te betreden.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit grijsbruine baksteen in kruisverband. Grijze plint. Voorgevel heeft de vorm van een tuitgevel, die in de top wordt afgesloten met een gemetselde liseen met dekplaat met op de top van de gevel een windroos in de vorm van een zeilboot. Op de schouders van de tuitgevel twee witte ornamenten, afkomstig van de zeventiende-eeuwse kerk. Centraal in de gevel rondboogvormige entree met dubbele deuren, omlijst met donkere bakstenen en afdak. Aan weerzijden twee rondboogvensters afgesloten met rondlopende rollaag. Boven de entree een gevelsteen. Bovenin de gevel een roosvenster. Zijgevels verdeeld in drie traveeën met drie hoge rondboogvensters en twee kleine. Traveeën gescheiden door gemetselde lisenen. Gemetselde dorpels onder vensters.

Vensters / deuren

Kleine en grotere rondboogvensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen en roedeverdeling. Witte houten entree met roedeverdeelde vensters.

Dak

Zadeldak bedekt met zwarte gegolfde Friese pannen. Tegen de zijgevels: wit geschilderde dakgoot op gemetselde consoles.

Kunst / ornamentiek

De windroos in de vorm van een zeilboot. De twee ornamenten op de schouders van de tuitgevel. Roosvenster.

Wijzigingen

Luifel boven de entree en twee rondboogvensters in de voorgevel zijn een latere toevoeging. De dubbele voordeur is vervangen door een moderne variant.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Zowel het gebouw als de plek representeren de religieuze ontwikkeling in het voormalige Benedenknipe. Functieverlies en herbestemming van de kerk zijn representatief voor een meer algemene maatschappelijke tendens van ontkerkelijking.

Stedenbouwkundige waarde

Ligging achter de rooilijn is typerend voor een kerk met voorplein binnen een bebouwingslint. Eveneens waardevol als ensemble van pastorie en kerkgebouw, ook al hebben beide hun oorspronkelijke functie verloren.

Architectuurhistorische waarde

Een, zoals voor gereformeerde kerken gebruikelijk, sober vormgegeven kerk. Van waarde is de tuitgevel en het hergebruik van de zeventiende-eeuwse bakstenen in de noord- en westgevel. Bouwstijl met zowel romaanse als classicistische kenmerken. Tevens doet de vormentaal sterk denken aan de doopsgezinde vermaning in Bovenknipe.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch gaaf. Stedenbouwkundige gaafheid aangetast door heg rond het erf van de voormalige pastorie, die het vrije zicht op de kerk enigszins belemmert. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een twintigste-eeuws kerkgebouw, geënt op een achttiende-eeuwse kerk op dezelfde plek, in de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 75	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1912	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-D-255	**Functie (oorspr)**	Pastorie	**Werknummer**	328
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	70

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1912 werd aan de Gereformeerde gemeente van De Knipe een vergunning verleend voor het verbouwen van de pastoriewoning.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand staat op de kop van een rechthoekig kavel, kort op de rooilijn en vlak voor de voormalige gereformeerde kerk. Ondiepe voortuin met lage buxusbeplanting.

Bouwvolume

Samengesteld volume van begane grond en verdieping onder kap op een L-vormig grondplan. Nok hoofdvolume dwars op rooilijn, nok bijvolume evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband met gemetselde speklagen in oranje baksteen. Boven de vensters en entree een gemetselde toog in oranje metselwerk, blinde boogvelden. Onder de vensters gemetselde raamdorpels. Hoofdvolume: asymmetrische voorgevelindeling met verticale geleding. In voorgevel een hoog, rechthoekig venster. Op de eerste etage een vensterpartij bestaande uit een hoog venster met twee lagere zijramen, afgesloten met rollagen en toog. Rechts in de gevel een verdiepte entree in een portiek. Linker zijgevel: wit gepleisterd met twee hoge rechthoekige vensters afgesloten met togen. Bijvolume met twee hoge, rechthoekige vensters. Bakgoot op forse, donkere gootklossen.

Vensters / deuren

Iets verdiepte vensters in wit geschilderde, geprofileerde kozijnen met witte binnenramen. Rood geschilderde bovenlichten met fijne roedeverdeling. Roodbruine authentieke voordeur met erboven eenzelfde bovenlicht, erin een ruit met deurrooster. In de dakkapel met fraai gesneden vleugelstukken en twee openslaande vensters.

Dak

Samengestelde kap bestaande uit een licht overstekend, afgeknot zadeldak en afgeknot schilddak, bedekt met platte, zwarte Friese dakpan. In linker dakschild een hoge gemetselde schoorsteen. In rechter dakschild, georiënteerd op de straat, een dakkapel. Witte, houten dakgoten onder dakranden, met fijne, rood geschilderde decoratie. Dakgoten op sierlijke zwarte gootklossen. Op zowel linker als rechter dakschild een gemetselde schoorsteen met metalen pijp.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk, ornamentele daklijsten.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De voormalige pastorie is van waarde als voorbeeld van religieuze ontwikkeling in De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart. Eveneens waardevol is het ensemble van pastorie en achterliggend kerkgebouw, ook al hebben beide hun oorspronkelijke functie verloren.

Architectuurhistorische waarde

Het pand is representatief voor de vormentaal van de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de overgangsarchitectuur: rode baksteen met oranje decoratief metselwerk, symmetrische indeling voorgevel. Tevens verwijzen bouwvolume, daklijsten, overstekkend dak en makelaar naar de chaletstijl die eind negentiende eeuw in zwang was.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig zeer gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voormalige pastorie met sterke burgerlijke kenmerken in de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 81	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1922	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-D-89	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	326
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	69

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1922 werd een vergunning verleend voor het bouwen van een nieuwe woning te Benedenknipe door A.Tj. de Jong. Wie verantwoordelijk was voor het ontwerp is niet bekend.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand staat op de kop van een rechthoekige kavel, kort op de rooilijn. Bebouwing links op korte afstand van het pand, bebouwing rechts aan het pand vast. Erf wordt begrensd door een laag wit geschilderd hek.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit donkerbruin metselwerk in kruisverband. Gevelindeling voorgevel met asymmetrische begane grond (entree en vensterpartij) en een symmetrische verdieping (twee vensters). Rechts in de gevel de entree met opstap en bovenlicht, afgesloten met een brede rollaag. Rechts van de entree een klein vierkant venster met onderdorpel. Links ervan een erker, bestaande uit drie vensters met bovenlicht en een kap met flauw helling. Op de eerste verdieping twee T-vensters met bovenlichten afgesloten met een brede rollaag. Links, rechts en centraal boven in de gevel: bakstenen motieven met uitstekende koppen.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde houten kozijnen, veelal breed en geprofileerd. Donkere, houten voordeur met kleine vensters, gevat in wit geschilderd kozijn en bovenlicht met glas-in-lood.

Dak

Mansardekap met zwarte gegolfde Friese pannen. Brede, gedecoreerde daklijst en gevelmakelaar. Houten geprofileerde dakgoten op gootklossen. Op linker dakschild een dubbele gemetselde schoorsteen met metalen pijpen.

Kunst / ornamentiek

Gedecoreerde daklijst, gevelmakelaar, decoratief metselwerk, glas-in-lood in bovenlicht entree.

Wijzigingen

In vergelijking met de bouwtekening lijkt een oorspronkelijk zijlicht van de voordeur vervangen door het kleine, vierkante venster. Bovenlicht van de voordeur is vermoedelijk groter geweest en afgesloten met een segmentboog. Vensters van de erker zijn vervangen. Vermoedelijk ook getoogde vensters in de eerste verdieping.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart tussen Heerenveen en De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de dichtere, bijna stedelijke lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart in dit deel van De Knipe.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur bevat invloeden van de chaletstijl die eind negentiende eeuw in zwang was, getuige de brede daklijst en de gevelmakelaar. Meer eigentijdse invloeden zijn te herkennen in het decoratieve metselwerk en het mansardedak; het pand is dus van waarde als representant van de overgangsarchitectuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Ondanks wijzigingen in de entreepartij heeft het pand zijn oorspronkelijke karakter behouden: architectonisch en stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een burgerlijke woning binnen de afwisselend agrarische en niet-agrarische bebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 90	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1924	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-429	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	317
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	66

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1924 werd een vergunning aangevraagd voor het geheel vernieuwen van deze woning. Vermoedelijk is destijds een oude woning op deze plek gesloopt en is deze woning er voor in de plaats gekomen.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Pand staat kort op de rooilijn, op een relatief ruime kavel. Links van het pand veel ruimte met erfbegrenzing in de vorm van een gazon, het rechter buurpand staat tamelijk dichtbij.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een nagenoeg rechthoekige plattegrond. In linker zijgevel een risalerend geveldeel onder kap. Nokken van hoofdvolume staan dwars op de rooilijn, nokken van risaliet evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Gevelindeling voorgevel met asymmetrische begane grond (entree en vensters) en een symmetrische verdieping (twee vensters). Voordeur rechts in de gevel, links ervan twee vensters met elk een houten luik. Voordeur en vensters afgesloten met bovenlichten en brede gemetselde rollagen. Gemetselde onderdorpels. Eerste verdieping met twee identieke T-vensters, afgesloten met bovenlichten. Hoge rechthoekige vensters in zijgevel met risalerend geveldeel. Langs de voorgevel een brede, wit en donkergroen geschilderde daklijst.

Vensters / deuren

Iets verdiepte vensters in wit geschilderde kozijnen met donkergroen en wit geschilderde binnenramen. Authentieke donkergroen geschilderde voordeur met deurroosters in de twee hoge smalle vensters.

Dak

Gecombineerde kap, bestaande uit een afgeknot schilddak met dwars hierop, boven het risalerend geveldeel, een afgeknot schilddak met wolfeind. Kappen bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. In het linker dakschild een gemetselde schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Deurroosters.

Wijzigingen

Houten luiken zijn vermoedelijk later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart tussen Heerenveen en De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van de vormentaal van de vroege twintigste eeuw: risalerend geveldeel, zorgvuldige gevelopbouw, detaillering in metselwerk, originele elementen als T-vensters en voordeur met deurrooster. Waarde versterkt door gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig zeer gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een burgerlijke woning binnen de afwisselend agrarische en niet-agrarische bebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 92	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-438	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	315
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	65

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In dit pand was een leerlooierij gevestigd. Het pand ernaast, op nummer 94, hoorde oorspronkelijk bij het pand: hier bevond zich de machinerie van de leerlooierij.

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Pand staat kort op de rooilijn. Erf wordt van de straat gescheiden door een lage heg. Aan de oostzijde staat een kleiner volume aan het pand vast in dezelfde vormentaal (Meyerweg 94), deze hoort echter niet meer bij het monument. Aan de westzijde (rechterkant) van de kavel loopt een pad naar de entree.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband met gemetselde gevelbanden in wit baksteen. Symmetrische voorgevelindeling met sterke verticale geleding: centraal op de begane grond een smal hoog rechthoekig vensters met aan weerszijden twee identieke hoge, rechthoekige vensters. Op de eerste etage vier vensters met bovenlichten. Vensters verspringen iets ten opzichte van de vensters op de begane grond. Alle vensters worden afgesloten met segmentbogen met witte aanzet- en sluitstenen en blinde boogvelden of boogvelden met witte baksteen. Gemetselde onderdorpels. Geveltop wordt afgesloten met gemetselde liseen met ingemetselde rondboog, afgesloten met dekplaat. Onder de dakrand een rij koppen van witte baksteen. In rechtergevel een aantal gelijkaardige vensters en de entree.

Vensters / deuren

Vensters op begane grond in witte kunststof kozijnen met vlak en slank profiel, ter hoogte van verdieping in witte houten kozijnen. Spiegelende ramen.

Dak

Mansardekap bedekt met oranje gegolfde Hollandse dakpannen. Eenvoudige witte bakgoten.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

Kozijnen en vensters op de begane grond zijn vervangen. Boogvelden begane grond dichtgezet.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart tussen Heerenveen en De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door afwijkende kavelgrootte van waarde als markant onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart. Van bijzondere waarde is het open en groene karakter van de kavel.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor overgangsarchitectuur: bijzondere gevelvorm en -afsluiting, zorgvuldige gevelopbouw, decoratief metselwerk in togen, boogvelden en rollagen.

Gaafheid / herkenbaarheid

De dichtgezette boogvelden, kunststof kozijnen en spiegelende vensters verstoren het evenwicht binnen de voorgevel, maar tasten het karakter van het pand niet wezenlijk aan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een burgerlijke woning onder opvallende architectuur binnen de afwisselend agrarische en niet-agrarische bebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Meyerweg 97	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-D-115	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	322
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	68

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Meyerweg, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand is verder achter de rooilijn gelegen dan naburige panden. Diepe voortuin met wat begroeiing en een solitaire boom. Erfbegrenzing in de vorm van heggen. Pad voert van weg langs de rechterkant van het pand naar het erachter gelegen erf waar nog een schuur staat.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap, op een rechthoekig grondplan. Werkruimte breder dan het woongedeelte.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband met gemetselde speklagen in oranje baksteen. Grijs gepleisterde plint. Symmetrische gevelindeling met centraal een verdiepte entree tussen twee gemetselde lisenen onder een segmentboog. Aan weerzijden twee hoge, rechthoekige vensters met bovenlichten, afgesloten met segmentbogen en gedecoreerde boogvelden. Gemetselde onderdorpels. In rechter zijgevel identieke vensters. Gevel afgesloten met een lichtoranje gemetselde band. Recht boven de entree loopt de gevel door in een gemetselde dakkapel. Boven het venster een segmentboog en boogvelden.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde houten kozijnen met witte binnenramen en grijze bovenlichten. Grijs geschilderde houten voordeur met kleine ruitjes.

Dak

Schilddak. Voorhuis bedekt met gegolfde zwarte Friese pannen, boven de schuur oranje gegolfde Hollandse pannen. Voor op de nok een gemetselde schoorsteen, in voorste dakschild een gemetselde dakkapel. Enkele kleine dakramen.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk in gevelbanden en boogvelden.

Wijzigingen

In 1986 is de schuur inwendig verbouwd: de schuurruimte werd verkleind en er werden slaapkamers toegevoegd, waardoor ook ramen werden toegevoegd in de schuurgevel.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Hoewel het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland in deze periode minder welvarend was, is dit pand een voorbeeld van een rijke en grote uitvoering van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Door afwijkende kavelgrootte van waarde als markant onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart. Van bijzondere waarde is het open en groene karakter van de kavel.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een verbijzonderde stelp. Architectuur is representatief voor overgangsarchitectuur: zorgvuldige indeling en plasticiteit voorgevel, gedecoreerde gevelbanden, segmentbogen en fraaie boogvelden. Vermoedelijk waardevol interieur.

Gaafheid / herkenbaarheid

De verbouwing van de schuur tast het karakter van de boerderij niet aan: deze is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een verbijzonderde stelp binnen het bebouwingslint langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Algemene gegevens

Adres	Tramweg 13	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	De Knipe	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-D-28	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	588
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	84

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de rand van de kern van De Knipe, op een relatief kleine en ondiepe kavel aan de Tramweg, waar van 1882 tot 1948 de tram van Heerenveen naar Gorredijk langs reed. Ruime kavel, omzoomd door bomen. Kavel ligt in een flauwe hoek op de Tramweg.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: samengesteld volume van begane grond en verdieping onder kap op nagenoeg L-vorming grondplan. Serre aan de rechter zijgevel. Schuur: begane grond en zolder onder kap. Haaks op deze schuur een lagere schuur met eenzelfde bouwvolume, niet monumentwaardig. Voorgevel woonhuis georiënteerd op Tramweg, nok schuur dwars op rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruinrode bakstenen in kruisverband. Links in voorgevel entree met opstap, met aan de zijkanten smalle vensters en erboven bovenlichten. Voorgevel springt naar voren door erker met daarboven een balkon met opengewerkte rand. Hoge, rechthoekige vensters met gemetselde onderdorpels. Boven vensters en entree gemetselde rollagen met naar voren stekende koppen. Op de eerste verdieping openslaande balkondeuren met daarboven klapvensters. Onder de dakgoten een gemetselde gevelband met uitstekende koppen. In vijfhoekige serre aan rechtergevel soortgelijke vensters.

Vensters / deuren

Vensters in lichtgeel geschilderde kozijnen met donkere binnenramen en bovenlichten. Donkere, houten voordeur met panelen en een hoog venster met deurrooster.

Dak

Samengesteld dak met afgeknot zadeldak (rechts) en afgeknot schilddak (links), schuur met zadeldak. Beide bedekt met geglazuurde oranje Friese platte dakpannen. Wit geschilderde geprofileerde dakgoot ondersteund door consoles. Witte geornamenteerde dakrand tegen voorgevel aan. Dakraam in voorste dakschild.

Kunst / ornamentiek

Gemetselde gevelbanden, gemetselde opengewerkte rand van het balkon, geornamenteerde daklijsten, geprofileerde dakgoten.

Wijzigingen

Nieuwe dakpannen en dakraam. De schuur die haaks op het voorhuis staat is vermoedelijk later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind negentiende eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een groter, burgerlijk woonhuis te bouwen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de vrijstaande bebouwing langs de voormalige trambaan. Van bijzondere waarde is de grote, rijk begroeide kavel in het verder zeer open landschap.

Architectuurhistorische waarde

Bouwvolume is van waarde als een kop-rompboerderij met een opgewaardeerd voorhuis. De vormentaal is representatief voor het Interbellum met expressionistische kenmerken: het speelse bouwvolume, de zorgvuldige gevelindeling, de geprofileerde dakgoten, de geornamenteerde daklijst, het opengewerkte balkon en het decoratieve metselwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het bouwvolume is enigszins aangetast door de schuur die haaks op de oorspronkelijke schuur staat. Deze wijziging tast het karakter van het pand echter niet aan. Vooral het woonhuis is architectonisch zeer gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij met een opgewaardeerd voorhuis in overgangsarchitectuur.

Algemene gegevens

Adres	Het Meer 121, 123	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1928	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-K-643 / 645	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	596
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	85

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1928 werd een bouwvergunning verleend voor het bouwen van een dubbele woning.

Locatie

Ligging aan Het Meer, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand staat op de kop van een rechthoekige kavel, tamelijk dicht op de kavel. Een bescheiden voortuin vormt de erfbegrenzing. Entrees via een pad te bereiken.

Bouwvolume

Twee-onder-een-kapwoning met twee identieke maar aan elkaar gespiegelde woningen. Begane grond, eerste verdieping en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok parallel aan de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Gemetselde plint in lichtbruin baksteen. Gespiegeld gevelbeeld. In het midden van de gevel de entrees met zij- en bovenlichten, aan weerzijden een vensterpartij in de vorm van een erker met bovenlichten. Witte onderdorpels. Bovenlichten afgesloten met rollaag. Over de gehele gevel loopt onder de bovenlicht een doorlopende wit geschilderde luifel. Op de eerste etage twee vensterpartijen van vier en twee ramen met onderdorpels. Zijgevels zijn vrij gesloten en opgetrokken uit lichtbruin baksteen. Twee bescheiden rechthoekige vensters met uit de gevel springende kozijnen.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met breed profiel in witte binnenramen. Bovenlichten voordeur: glas-in-loodramen. Op de eerste etage vensters met donkere binnenramen.

Dak

Schilddak met overstek en geglazuurde, zwarte gegolfde Hollandse dakpannen. Donkere daklijst. Onderkant van de overstek met wit geschilderd hout. Op de nokeinden schoorstenen. Nok parallel aan de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-lood in bovenlichten en zijramen entrees.

Wijzigingen

In vergelijking met de oorspronkelijke bouwtekeningen: geen belangrijke veranderingen. Roedeverdeling van de vensters op de eerste etage gewijzigd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart tussen Heerenveen en De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als representant van de vormentaal van het Interbellum met zakelijke kenmerken: zorgvuldige, symmetrische compositie van de gevel, brede kozijnprofielen, dak met overstek, sterke horizontale belijning en glas-in-lood. Waarde versterkt door gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig zeer gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een dubbele woning in de vormentaal van het Interbellum in de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Het Meer 124	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-E-28	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	365
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	83

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan Het Meer, het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand staat op de kop van een ruime, rechthoekige kavel, kort op de rooilijn. Erf wordt van het fietspad gescheiden door een smalle groenstrook en lage heg. Links achter op de kavel een schuurtje.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis excentrisch ten opzichte van de schuur met begane grond en verdieping onder kap. Links een lagere en smalle zijbeuk met de entree. Aan de achterzijde gekoppeld: een schuur met begane grond en zolder onder kap. Nokken dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorhuis: gevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in halfsteensverband. Plint donkerrood geschilderd. Symmetrisch gevelbeeld: op begane grond twee rechthoekige vensters met onderdorpels, afgesloten met rollagen. Houten luiken. Identieke vensters in de rechter zijgevel. Er boven twee kleinere, vierkante vensters met boven en onder rollagen. Onder de kaprand: metselwerk in puntgevel uitgevoerd als boerenvlechting. Muurankers zichtbaar. Gemetselde schoorstenen in de nokuiteinden. Zijgevels opgetrokken uit lichtbruin metselwerk. Schuur opgetrokken uit lichtbruin metselwerk in halfsteensverband. Voorgevel, met verhoogde dakgoot, heeft een donker geschilderde houten lambrisering. Afgesloten met fraai gesneden wit geschilderde houten daklijst.

Vensters / deuren

Rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen met breed profiel en donkere binnenramen met roedeverdeling. Voordeur van donker geschilderd hout met geornamenteerd bovenlicht in wit geschilderde kozijnen.

Dak

Voorhuis: zadeldak met donkere gegolfde Friese dakpan. Schuur: schilddak met verhoogde dakgoot, wolfeinden, uilenborden en gevelmakelaars. Bedekt met donkere, gegolfde Friese dakpannen, met uitzondering van het voorste schild dat met gegolfde Hollandse pannen is bedekt. Diverse tuimelramen in het linker dakschild. Nokken dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden en gevelmakelaars en fraai gesneden houten daklijst.

Wijzigingen

Verbouwd in 1974: in de schuur werden een slaapkamer, een opslag en paardenboxen geplaatst. Dakramen zijn vermoedelijk later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het grondgebied van de voormalige veenkoloniën was in de negentiende eeuw minder welvarend.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de dichte tot halfopen lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart en door de relatief kleine korrel op een grote kavel.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolumes is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij met een streekeigen architectuur: symmetrische gevelindeling met tuitgevel, decoratief metselwerk, boerenvlechting, muurankers en de compositie van het hoge, smalle voorhuis ten opzichte de schuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Interieur vermoedelijk waardevol.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een eenvoudige kop-rompboerderij met streekeigen vormentaal in het voormalige veenkoloniale gebied.

Algemene gegevens

Adres	Het Meer 253	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1911	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	347
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	77

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Woonhuis gebouwd in 1911, achterliggende middendeel en schuur ouder.

Locatie

Ligging aan Het Meer, het Heerenveense deel van het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand staat op de kop van een rechthoekig kavel, kort op de rooilijn. Ondiepe voortuin. Ter rechterzijde van het pand loopt een pad naar de achterzijde van de kavel.

Bouwvolume

Kop-hals-rompboerderij. Voorhuis: begane grond en verdieping onder kap op een vierkant grondplan. Middengedeelte en schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken schuur dwars op rooilijn.

Gevels

Voorhuis: gevel opgetrokken ui roodbruine baksteen in kruisverband. Lichtgrijze plint. Gepleisterde gevelbanden. Centraal in de gevel een verdiepte entree in portiek met opstap. Rechts twee hoge, rechthoekige vensters en bovenlichten. Links een erker met drie hoge, rechthoekige vensters. Daarboven een balkon met openslaande deuren. Alle vensters en deuren hebben rode segmentbogen met witte sluitstenen, boogvelden en bakstenen onderdorpels. In rechter en linker zijgevel hoge, rechthoekige vensters. Gevel afgesloten met een gedecoreerde bakstenen gevelband met uitstekend metselwerk in de vorm van gemetselde gootklossen. Middengedeelte en schuur: gevels opgetrokken uit geelbruin metselwerk in kruisverband. In middengedeelte rondboogvensters en onderdorpels. Schuur heeft donkere gemetselde gevelbanden.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde kozijnen met witte binnenramen en donkere bovenlichten. Middengedeelte: rondboogvensters met roedeverdeling.

Dak

Voorhuis: samengesteld, afgeknot tentdak bedekt met oranje platte Friese dakpannen. Kleine dakkapel met hellend dakschild. Gedecoreerde witte daklijst, eenvoudige witte bakgoten op zwarte gootklossen. Middengedeelte: zadeldak met zwarte, gegolfde Friese dakpan. Schuur: schilddak met zwarte, gegolfde Friese dakpannen.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk aan de bovenkant van de gevel, in segmentbogen en boogvelden. Gedecoreerde daklijsten.

Wijzigingen

Kap van het woonhuis vermoedelijk vernieuwd. Zonwering toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-hals-rompboerderij is een standaardtype die in de negentiende eeuw in rap tempo vervangen werd door de eenvoudigere kop-rompboerderij. Dit pand is een voorbeeld van de ontwikkeling aan het einde van de negentiende eeuw waarin de welvaart in Friesland steeg, waardoor de voorhuizen groter en chiquer werden en meer op burgerwoningen gingen lijken.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart: grote korrel op ruime kavel met zicht op het open landschap erachter.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van kop-hals-rompboerderij waarbij de kop is vervangen door een statige burgerlijke woning in overgangsarchitectuur: rode baksteen met oranje, decoratief metselwerk, fraaie gevelcompositie en detaillering in de segmentbogen, de boogvelden en de gevelafsluiting.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig gaaf. Het interieur bevat vermoedelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een grote kop-hals-rompboerderij met een grote, rijke woning in de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Het Meer 255	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1938	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-D-11	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	346
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	76

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1938 wordt een vergunning verleend aan dhr. G.W. de Jong voor het bouwen van een nieuwe woning. Het ontwerp kwam van J. Bosma en L. van Houten (Bosma"s Architectenbureau, Drachten en Heerenveen).

Locatie

Ligging aan Het Meer, het Heerenveense deel van het bebouwingslint langs het in 1967 gedempte deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Dit gedeelte kenmerkt zich door halfopen tot dichte bebouwing in het lint. Pand staat op de kop van een rechthoekige kavel, kort op de rooilijn. Ondiepe voortuin.

Bouwvolume

Begane grond en eerste verdieping met zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op rooilijn. Schuurtje naast de woning van een bouwlaag onder plat dak.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in klezoorverband met staande tand en terugliggende voeg. Links in de gevel verdiepte entree in portiek met opstap. Tussen entree en vensterpartij een klein rechthoekig venster. Brede vensterpartij rechts in de gevel. Centraal in de eerste verdieping twee vierkante vensterpartijen, eronder een bloembak. Metselwerk, bloembak en donkergroen geschilderde daklijsten geven de voorgevel zware horizontale accenten.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met donkergroene en witte binnenramen. Donkergroene voordeur in wit geschilderd kozijn met kleine vierkante vensters in wit geschilderde kozijnen. Klein venster op begane grond met uitkragend wit geschilderd kozijn.

Dak

Zadeldak met wolfseinden, met overstek en verhoogde bakgoot, bedekt met zwarte, gegolfde Hollandse dakpannen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Schuurtje aan de oostkant is vermoedelijk later toegevoegd (staat niet op de bouwtekening).

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart tussen de kernen van Heerenveen en De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de lintbebouwing langs de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als onderdeel van het oeuvre van Bosma"s Architectenbureau dat zowel voor als na de oorlog zeer actief was in de omgeving. De vormgeving van het pand is kenmerkend voor de architectuur uit het Interbellum: dak met overstek, steile kap, horizontale belijning voorgevel, metselwerk met staande tand en diepe voeg.

Gaafheid / herkenbaarheid

Schuurtje aan de zijkant tast het vrijstaande bouwvolume iets aan, afgezien daarvan zowel architectonisch en stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en bijzonder fraai voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in overwegend agrarisch gebied.

Algemene gegevens

Adres	Veensluis 17	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-K-738	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	360
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	82

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Pand gesitueerd aan de Veensluis, een weg die als een lus achter Het Meer ligt. De naam verwijst naar de tweede sluis ten oosten van Heerenveen; hier kwam de Zestienroedenvaart (voor de afvoer van turf en hooi uit het vierde en vijfde veendistrict) uit in de Schoterlandse Compagnonsvaart. Pand staat op een rechthoekige kavel. Erf wordt van het trottoir gescheiden door een laag ijzeren hek.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap, op een rechthoekig grondplan. Schuurgedeelte is iets breder dan voorhuis. Nok dwars op rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kettingverband. Donkergrijs gepleisterde plint. Symmetrisch gevelbeeld. Entree centraal in de voorgevel, in een risalerend geveldeel. Aan weerszijden twee vensters met getoogde bovenlichten, daarboven een getoogde strek. Er onder grijze onderdorpels. Identieke vensters in de zijgevels. Voorgevel afgesloten met wit geschilderde kroonlijst. Gevelhoeken geaccentueerd met gemetselde lisenen. Onder de dakrand een boerenvlechting.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde houten kozijnen. Binnenramen, bovenlichten en roedeverdeling donkerblauw met een fijne witte rand. In bovenlichten glas-in-loodramen. Fraaie entree bestaande uit twee blauwgrijs geschilderde deuren met hoge, smalle vensters en deurroosters. Decoratie in bovenlicht entree.

Dak

Schilddak bedekt met donkere, gegolfde Friese dakpannen. Op het voorste nokeind een gemetselde schoorsteen met schoorsteenkap. Achterste nokeind met uilenbord. Voorste dakschild een dakkapel onder een plat dak. Daarin een getoogd venster met twee openslaande ramen in een wit geschilderde omlijsting met geschilderde decoratie en geprofileerde kroonlijst.

Kunst / ornamentiek

Sierlijk ijzerwerk (levensboom) in bovenlicht en deurroosters van entree. Glas-in-loodramen.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Hoewel het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland in deze periode minder welvarend was, is dit pand een voorbeeld van een rijke en grote uitvoering van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als markant onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de Veensluis.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp met elementen van de eigentijdse burgerlijke architectuur van het neoclassicisme: zorgvuldige, symmetrische compositie van de voorgevel, de fraaie details zoals deurroosters, de decoraties in de bovenlichten, het gedecoreerde houtwerk van de dakkapel. Waarde wordt versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig bijzonder gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als bijzonder gave en gedetailleerde stelp van rond de eeuwwisseling in een van oorsprong veenkoloniaal gebied.

Algemene gegevens

Adres	Woudsterweg 16	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-611	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	350
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	79

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Gelegen aan de Woudsterweg, een zijtak van Het Meer en samen met Zestienroeden een van de voormalige wijken. De bebouwing aan de Woudsterweg is alleen aan de westzijde van het lint en er bevindt zich hoofdzakelijk vrijstaande bebouwing uit de dertig van de twintigste eeuw. Dit pand is hier een vroege uitzondering op. Pand staat op de kop van een kleine, rechthoekige kavel. Erf wordt van de straat gescheiden door een ondiepe voortuin. Pand omzoomd met groen. Achter de woning een aanbouw.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekige grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in halfsteensverband. Asymmetrisch gevelbeeld. Entree met getoogd bovenlicht rechts in de gevel, links twee vensters met getoogde bovenlichten. Alle bovenlichten afgesloten met getoogde strekken. In de puntgevel een rechthoekig venster met getoogd bovenlicht afgesloten met een getoogde strek. Grijze onderdorpel. Fraai gesneden, wit geschilderde, houten dakrand.

Vensters / deuren

Vensters en voordeur gevat in wit geschilderde kozijnen met donker geschilderde binnenramen en voordeur.

Dak

Zadeldak bedekt met donkere, gegolfde Hollandse dakpannen. Eenvoudige halfronde dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Fraai gesneden daklijst.

Wijzigingen

Het gebouw heeft geen zichtbare wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de voormalige Schoterlandse Compagnonsvaart tussen Heerenveen en De Knipe.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de halfopen bebouwingsstructuur en vrijstaande en pandsgewijze bebouwing langs een wijk die voorheen uitkwam op de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

De architectuur bevat geen specifieke stijlkenmerken. Van waarde vanwege de zorgvuldige gevelcompositie en de fraai gesneden daklijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in overwegend agrarisch gebied.

Algemene gegevens

Adres	Woudsterweg 4	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-F-602	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	349
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	78

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Gelegen aan de Woudsterweg, een zijtak van Het Meer en samen met Zestienroeden een van de voormalige wijken. De bebouwing aan de Woudsterweg is alleen aan de westzijde van het lint en er bevindt zich hoofdzakelijk vrijstaande bebouwing uit de jaren dertig van de twintigste eeuw. Pand staat op de kop van een kleine, rechthoekige kavel. Erf wordt van de straat gescheiden door een ondiepe voortuin.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume. Hoofdvolume: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Bijvolume: rechts en iets teruggelegen van hoofdvolume met begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken dwars op rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit wit gekeimde baksteen (metselverband niet zichtbaar). Donker geschilderde plint. Gevelbanden in gele baksteen. Centraal in de gevel de entree met opstap, bovenlicht en lang, smal zijvenster afgesloten met een brede segmentboog en gedecoreerd boogveld. Links in de gevel een erker met drie hoge, rechthoekige vensters met bovenlichten, afgesloten met segmentbogen en gedecoreerde boogvelden. Gemetselde onderdorpels. Op de erker een balkon met twee openslaande deuren, geflankeerd door smalle hoge vensters, eveneens afgesloten met een segmentboog en gedecoreerd boogveld.

Vensters / deuren

Vensters in lichtgrijs geschilderde kozijnen en lichtgrijze binnenramen. Wit geschilderde houten voordeur met kleine ruiten.

Dak

Samengestelde kap van afgeknotte schilddaken, bedekt met donkere, gegolfde Hollandse dakpannen. Smalle, geprofileerde bakgoot op gootklossen, om bijvolume een grotere witte bakgoot.

Kunst / ornamentiek

Gedecoreerde segmentbogen, boogvelden en gevelbanden. Sierlijk balkonhek.

Wijzigingen

Dakpannen zijn vernieuwd. Bijvolume is vermoedelijk later bijgebouwd en valt wellicht niet onder bescherming.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van statige woningbouw van rijkere burgers die graag buiten wilden wonen, maar wel in de nabijheid van alle voorzieningen die Heerenveen te bieden had.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de halfopen bebouwingsstructuur en vrijstaande en pandsgewijze bebouwing langs een wijk die voorheen uitkwam op de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van statige burgerlijke woningbouw in de jaren twintig van de twintigste eeuw in overgangsarchitectuur. Van waarde: plasticiteit van de gevel, fraaie detaillering in de segmentbogen, boogvelden en gevelbanden, balkonhek met duidelijke verwijzing naar Jugendstil.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig en architectonisch gaaf. In het geval van een latere aanbouw tast deze het karakter van de woning niet wezenlijk aan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en bijzonder fraai voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in overwegend agrarisch gebied.

Algemene gegevens

Adres	Zestienroeden 1	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-K-1027	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	358
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	81

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Gelegen aan de Zestienroeden, een oude (vermoedelijk zestiende-eeuwse) veenkoloniale weg langs de vaart die van Tjalleberd bij de voormalige veensluis uitkwam in de Schoterlandse Compagnonsvaart. Beide vaarten zijn nu gedempt. Bebouwing slechts aan de westzijde van het lint. Bescheiden kavel. Pand ligt iets achter de rooilijn. Erf en straat door een laag, houten hek gescheiden.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Achterhuis is iets breder dan voorhuis. Nok dwars op rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit bruin metselwerk in kruisverband. Grijs gepleisterde plint. Asymmetrisch gevelbeeld. Rechts in de gevel de entree met bovenlicht, segmentboog en gedecoreerd boogveld. Links ervan twee hoge, rechthoekige vensters afgesloten met segmentbogen en gedecoreerde boogvelden. Witte onderdorpels. Gevel afgesloten met een gedecoreerde kroonlijst. In linker zijgevel voorhuis een soortgelijk venster als in voorgevel. In zijgevels achterhuis verschillende vensters.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde houten kozijnen; donkere binnenramen en bovenlichten met fijne witte rand. Donkere houten voordeur met venster met roedeverdeling en bovenlicht.

Dak

Schilddak met zwart, gegolfde Friese dakpannen. In het voorste dakschild een dakkapel met getoogd venster met twee openslaande ramen in een wit geschilderde omlijsting met geschilderde decoratie en geprofileerde kroonlijst met plat dak. Brede, witte dakrand. Op het voorste nokeind een gemetselde schoorsteen. Bij de verbreding een iets verlengd dakschild.

Kunst / ornamentiek

Gedecoreerde boogvelden boven de vensters en voordeur. Gedecoreerd houtwerk dakkapel.

Wijzigingen

Voordeur vermoedelijk niet origineel.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur in de twintigste eeuw langs een oude (vermoedelijk zestiende-eeuwse) veenkoloniale weg.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de halfopen bebouwingsstructuur en vrijstaande en pandsgewijze bebouwing langs de oude veenkoloniale structuur van de Zestienroeden.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur in landelijk gebied met Jugendstil-invloeden. Van waarde vanwege de zorgvuldig detaillering: geornamenteerde boogvelden, gedecoreerde lijsten van dakkapel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig en architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een burgerlijke woning van rond de eeuwwisseling in een van oorsprong veenkoloniaal gebied.

Algemene gegevens

Adres	Zestienroeden 29	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1938	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-K-1736	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	355
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	80

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1938 werd aan dhr. Hornstra een vergunning verleend voor het bouwen van een woning aan Zestienroeden.

Locatie

Gelegen aan de Zestienroeden, een oude (vermoedelijk zestiende-eeuwse) veenkoloniale weg langs de vaart die van Tjalleberd bij de voormalige veensluis uitkwam in de Schoterlandse Compagnonsvaart. Beide vaarten zijn nu gedempt. Bebouwing slechts aan de westzijde van het lint. Ruime kavel, aan de rechterkant schuin afgesneden door een pad dat leidt naar een achterliggende boerderij. Het pand ligt iets achter de rooilijn. Rondom het pand een betegeld pad. Erf en straat worden door een lage heg en beplanting gescheiden. Rechts, aan het eind van de oprit, staat een houten schuur die niet monumentwaardig is.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn. Achter het pand staat een schuurtje van een bouwlaag onder plat dak (vermoedelijk oorspronkelijk).

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin metselwerk in halfsteensverband. Gemetselde plint in donkere baksteen. Entree rechts in de gevel met verdiept liggende rondboogvormige voordeur met opstap, omlijst met inspringend metselwerk, eveneens in rondboogvorm. Recht van de entree een hoge, gemetselde bloembak. Links in de gevel een glazen erker met brede daklijst. Identieke erker in linker zijgevel. Erboven brede vensterpartij met vier ramen met een brede bloembak. Identieke vensterpartij in de linker zijgevel. In de punt van de gevel een klein, rechthoekig venster met smalle, witte onderdorpel. Langs de gevel een brede, wit geschilderde dakrand met ongelijke goothoogte.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Vlak profiel. Donker geschilderde, houten, rondboogvormige voordeur in wit geschilderd kozijn.

Dak

Zadeldak met overstek en scherpe hoek, bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. Ongelijke goothoogte: rechter dakschild is langer dan het linker.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur in de twintigste eeuw langs een oude (vermoedelijk zestiende-eeuwse) veenkoloniale weg.

Stedenbouwkundige waarde

Door korrel- en kavelgrootte van waarde als representatief onderdeel van de halfopen bebouwingsstructuur en vrijstaande en pandsgewijze bebouwing langs een oude veenkoloniale structuur. De afsnijding van de kavel en het pad langs zijkant maken het pand een markant onderdeel van de Zestienroeden.

Architectuurhistorische waarde

De vormgeving van het pand is kenmerkend voor de architectuur uit het Interbellum met expressionistische kenmerken: dak met overstek, horizontale belijning en plasticiteit in de gevels.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een burgerlijke woning uit het Interbellum in een van oorsprong veenkoloniaal gebied.

Algemene gegevens

Adres	Bij de Leijwei 111, 113, 115, 117	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Hoornsterzwaag	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1952	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-3257	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	102
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	27

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1952 bouwde woningstichting „Oost Schoterland" vier arbeiderswoningen aan de Bij de Leijwei, in wat toen nog Jubbega 3e Sluis genoemd werd (vanaf de jaren zestig werd „de oosthoek", het meest oostelijke deel van Jubbega, bij Hoornsterzwaag gerekend).

Locatie

Ensemble van vier identieke woningen dat onderdeel uitmaakt van de verspreide lintbebouwing aan de Bij de Leijwei, die ten noordwesten van Jubbega langs de Schoterlandse Compagnonsvaart loopt. De woningen liggen dicht op de weg. Over de breedte van het ensemble ligt gras tussen weg en woningen. Erfbegrenzing in de vorm van hekjes en hagen.

Bouwvolume

Vier bouwvolumes met begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken staan loodrecht op de Bij de Leijwei.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. Gevel kraagt iets uit onder dakrand. Aan de voor- en achtergevel gemetselde schoorstenen doorlopend in het gevelvlak. Symmetrische voorgevel met verticale geleding: twee vensters op de begane grond en twee op de verdieping. Entreepartij en venster in zijgevel.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen. In de voorgevel op de begane grond vensters met groene bovenlichten, op de verdieping met groene binnenramen. Onder de vensters betegelde raamdorpels.

Dak

Zadeldak van rode gegolfde Hollandse pannen. Eenvoudige, halfronde dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Bij een aantal woningen is aan de achterkant een gedeelte aangebouwd. Toevoeging van zonwering en erfbegrenzing.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van belang als voorbeeld van een woningbouwcomplex, gebouwd door een woningstichting in overwegend agrarisch gebied.

Stedenbouwkundige waarde

Waarde als ensemble van vier identieke woningen tussen de verder verspreide en pandsgewijze bebouwing aan de Bij de Leijwei.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor sobere, vroeg-naoorlogse woningbouw in traditionele bouwstijl. Kenmerkend is het gebiedseigen materiaalgebruik (rode baksteen).

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundige gaafheid wordt aangetast door de van elkaar verschillende erfafscheidingen. Architectonisch redelijk gaaf; de zonweringen tasten het karakter van de voorgevel niet wezenlijk aan.

Zeldzaamheid

Van waarde door de relatieve gaafheid van het ensemble binnen een gebied met overwegend agrarische bebouwing en als woningbouwcomplex binnen een ontwikkelingslint.

Algemene gegevens

Adres	Frederikswijk 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-280	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	152
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	35

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Frederikswijk, een van de oude wijken (rechte sloten voor afwatering en afvoer van turf) dwars op de Schoterlandse Compagnonsvaart. Nok evenwijdig aan de weg. Kavel wordt aan de ene kant begrensd door een gravelpad dat uitkomt op de Jogchem Alberdaweg, aan de andere kant door beplanting.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Tegen de zijgevel een aanbouw onder de verlenging van het dakschild, die teruggetrokken ligt ten opzichte van de voorgevel. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken lopen evenwijdig aan pad en wijk, de voorgevel is georiënteerd op de Jogchem Alberdaweg

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. Gevelindeling voorhuis is symmetrisch: zowel op begane grond als op de verdieping twee vensters. Onder de vensters een betegelde dorpel. Entree in de linker zijgevel. De schuur heeft tamelijk gesloten gevels; in de linkergevel zit een staldeur, in de voorgevel een venster.

Vensters / deuren

Vensters in de voorgevel met witte kozijnen; op de begane grond met groene bovenlichten, in de nokgevel groene binnenramen. Verhoogde entree en wit, vierkant venster met groen binnenraam in zijgevel van de aanbouw. Schuur: vierkante vensters met witte kozijnen en een houten groene schuurdeur.

Dak

Voorhuis: zadeldak en verlengd dakschild met rode Friese pannen. Eenvoudige goten onder dakrand. Witte daklijsten aan het voorhuis. Gemetselde schoorsteen aan de voorkant van het voorhuis. Schuur: schilddak met rode Friese pannen en eenvoudige uilenborden aan de voor- en achterkant. Gootklossen onder dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De grote vensters met witte kozijnen in de schuur zijn later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Eveneens van waarde als onderdeel van een van de talrijke wijken in het veenontginningsgebied.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing langs de Frederijkswijk en het ontwikkelingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart in Jubbega.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Van waarde: asymmetrische vorm van het voorhuis met verlengd dakschild en de uilenborden. Zeer sobere, traditionele architectuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig gaaf; architectonisch enigszins aangetast door toevoeging van vensters.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij in het veenontginningsgebied.

Algemene gegevens

Adres	Gorredijksterweg 27	**Naam**	Romsicht	**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-J-1176	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	206
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	43

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Onderdeel van de verspreide bebouwing aan de Gorredijksterweg, het oude verbindingslint tussen Jubbega-Schurega en Gorredijk, tussen de Schoterlandseweg en de Schoterlandse Compagnonsvaart. Ligging aan de westkant van een oost-west georiënteerde kavel, dicht op de rooilijn. Achter op de kavel staan schuren en een voedersilo. Van de Gorredijksterweg en naburige kavels gescheiden door bomen, gazon en een gemetseld muurtje.

Bouwvolume

Woon- en werkruimte van begane grond en verdieping onder één kap, op een rechthoekig grondplan. Woonhuis is smaller dan schuur. Erker in voorgevel voorhuis. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Metselwerk van bruinrode baksteen in kettingverband. Symmetrische indeling en horizontale geleding voorgevel met twee grote vensterpartijen, waarvan één in erker; erboven een natuurstenen latei. Vensters in zijgevels voorhuis, entree in linker zijgevel. Stalramen en –deuren in zijgevels schuurgedeelte.

Vensters / deuren

Vensters in witgeverfde houten kozijnen met donkerblauwe binnenramen en bovenlichten. Op de begane grond grote samengestelde vensters. Aan de voorzijde een dakkapel met twee vierkante venters met roedeverdeling.

Dak

Schilddak met gegolfde rode Hollandse dakpannen. Ter hoogte van het voorhuis heeft het dak een hogere goothoogte en een overstek met groengeverfde bakgoot. Aan de voorzijde van het dak een dakkapel. Op de nok aan de voorzijde een gemetselde schoorsteen, aan de achterzijde een uilenbord.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord aan de achterzijde.

Wijzigingen

Dakramen zijn vermoedelijk later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Hoewel het grondgebied van de voormalige gemeente Schoterland in deze periode minder welvarend was, is dit pand een voorbeeld van een rijke en grote uitvoering van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing aan de Gorredijksterweg, waardoor de kavel vrij gelegen is.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde als voorbeeld van een stelp met sobere, maar herkenbare elementen van de architectuur uit het Interbellum. Van waarde: smaller woonhuis, symmetrische gevelindeling, erker, schilddak met overstek en uilenbord. Tevens van belang voor het architectonisch beeld is de tuinmuur, die waarschijnlijk origineel is, en een zelfde jaren dertig vormentaal laat zien als het woonhuis.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch gaaf, stedenbouwkundige gaafheid aangetast door volgebouwde kavel.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als een gaaf voorbeeld van een stelp met versmald voorhuis.

Algemene gegevens

Adres	Gorredijksterweg 47 t/m 57 (oneven)	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1948	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-J-1530/1529 / 1528	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	209
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	44

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1948 ontwierp de Dienst Gemeentewerken tien dubbele woningen. Acht daarvan werden gebouwd in Jubbega (Singel 5-7, Gorredijksterweg 47-57) en twee in Nieuwehorne (Schoterlandseweg 20-22). Naast Gorredijksterweg 47-57 zijn ook de twee andere ensembles opgenomen in deze monumentenlijst.

Locatie

Ensemble van drie dubbele woningen aan de Gorredijksterweg, het oude verbindingslint tussen Jubbega-Schurega en Gorredijk.

Bouwvolume

Drie dubbele woningen met begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruinrode baksteen in halfsteensverband. Symmetrische voorgevel waarbij de woningen ten opzichte van elkaar zijn gespiegeld: centraal de entrees, naast beide entrees een venster met bovenlichten, tussen de entrees kleine toiletvensters. Entreepartijen zijn verhoogd met ervoor een stenen opstap en omlijst met witgeschilderd hout. Zijgevels kragen uit ter hoogte van de dakrand. De gemetselde schoorstenen lopen door in het gevelvlak. Boven vensters in voorgevel gemetselde getoogde strekken, boven vensters in zijgevel gemetselde bogen; onder de vensters betegelde raamdorpels.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde, houten kozijnen en groene bovenlichten, Vensters in dakkapellen en ter hoogte van verdieping in witte, houten kozijnen met een groen binnenraam.

Dak

Zadeldak van oranje gegolfde Hollandse pannen met twee dakkapellen. Centraal op de nok en op de hoeken een schoorsteen. Eenvoudige, halfronde dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dakkapellen zijn versoberd of vervangen, maar missen in ieder geval de omlijsting van de kapellen die op de bouwtekening en bij de panden in Nieuwehorne wel aanwezig is.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van gemeentelijke woningbouw in Jubbega en als voorbeeld van standaardisering en meervoudige toepassing van een woningontwerp in een groter, overwegend agrarisch, gebied.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als ensemble van drie identieke dubbele woningen tussen de verder verspreide bebouwing aan het bebouwingslint van de Gorredijksterweg.

Architectuurhistorische waarde

Tamelijk sobere architectuur in traditionele bouwstijl, in vergelijking met latere naoorlogse woningbouw echter een rijke uitstraling door brede deurposten en een hoog dak.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch en stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van waarde is de vooraf bepaalde toepassing van een standaardontwerp op slechts tien woningen, verspreid over de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Gorredijksterweg 73	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-J-1110	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	180
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	40

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Gorredijksterweg, het oude verbindingslint tussen Jubbega-Schurega en Gorredijk. Dit deel van het bebouwingslint kenmerkt zich door een relatief dichte bebouwing. Ligging op ruime kavel, dicht tegen de noordelijke erfbegrenzing aan, maar met een ruim grasveld aan de zuidzijde. Erfbegrenzing door hagen en bomen.

Bouwvolume

Begane grond met eerste verdieping en zolderverdieping onder een kap op een rechthoekig grondplan. Aan de zuidgevel een uitbouw van één bouwlaag onder een kap, in de oostgevel een erker. Nok hoofdvolume dwars op rooilijn, nok uitbouw evenwijdig aan rooilijn. Voorgevel (oost) is georiënteerd op de Gorredijksterweg.

Gevels

Metselwerk in kettingverband met geelbruine baksteen. Gevels kragen iets uit onder dakrand. Voorgevel met asymmetrische indeling van begane grond en symmetrische indeling dakverdieping. Entreepartij en erker worden overdekt door een dakje. Boven overige vensterpartijen een gemetselde lichtgebogen rollaag. In de nok een klein rond raam. Vensters in zijgevels en uitbouw eveneens symmetrisch ingedeeld.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde houten kozijnen. Binnenramen en bovenlichten eveneens wit, met uitzondering van de vensters in de voorgevel ter hoogte van de eerste etage waar de beweegbare delen groen zijn geschilderd. In bovenlichten glas-in-loodvensters met ruitmotief. Bovenzijde van kozijnen heeft bij alle vensters een lichte ronding, de bovenzijde van de groengeschilderde voordeur is rond.

Dak

Zadeldak met rode gegolfde Hollandse dakpannen. Eenvoudige, witte, halfronde dakgoten. Witte daklijsten ondersteund door consoles. In beide dakschilden een dakkapel. Op het zadeldak boven de uitbouw en de overdekking van de entree en erker eveneens rode gegolfde pannen, witte dakgoten en witte daklijsten. Aan beide zijden van het dak bevindt zich een dakkapel.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodvensters.

Wijzigingen

Dakkapellen en zonwering linkergevel vermoedelijk later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van verdichting met burgerwoningen van het oorspronkelijk ijle agrarische bebouwingslint langs de Gorredijksterweg.

Stedenbouwkundige waarde

Door relatief grote korrel op ruime, groene kavel vormt het pand een opvallend onderdeel aan de Gorredijksterweg.

Architectuurhistorische waarde

Het pand is representatief voor de architectuur van het Interbellum met invloeden van de Delftse School door de evenwichtige gevelindeling, materiaalgebruik en detaillering (erkers, geïntegreerde plantenbak). Gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als de stedenbouwkundige gaafheid is bijzonder hoog. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur uit het Interbellum met representatieve vormentaal en rijke detaillering.

Algemene gegevens

Adres	Hendrik de Vosweg 78	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1939	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-3117	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	166
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	38

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1939 werd aan de gebroeders A. en C. Hartstra uit Enschede een bouwvergunning verleend voor een woning aan de Schoterlandse Compagnonsvaart nabij Jubbega, op een gedeelte dat vanaf 1957 de Hendrik de Vosweg zou worden genoemd. A. Hartstra is waarschijnlijk Auke Hartstra (1864-1956), industrieel en betrokken burger van Jubbega. De in 1957 naar hem vernoemde A. Hartstraweg ligt op nog geen 500 meter van deze woning, als zijstraat van de Hendrik de Vosweg.

Locatie

Ligging aan de Hendrik de Vosweg, ten zuiden van de Schoterlandse Compagnonsvaart op de oostkant van een rechthoekige, door bomen omgeven kavel in de langsrichting van de weg.

Bouwvolume

Samengesteld volume van een voorhuis (begane grond met verdieping onder kap op vierkant grondplan) dat centraal staat op het achterhuis (begane grond met verdieping onder kap op rechthoekig grondplan). Nokken staan dwars op de rooilijn. Aan de noordoostelijke zijde staat een aanbouw.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. Symmetrische gevelindeling voorgevel: zowel op de begane grond als op de verdieping een vensterpartij. Boven vensterpartij een rollaag van gemetselde koppen. In het ontwerp zijn de zijgevels gelijk met twee vensters (waarvan één doorloopt aan voorzijde achterhuis) en een deur. Door de aanbouw is de deur in de linkerzijgevel verloren gegaan.

Vensters / deuren

Vensters in witgeschilderde houten kozijnen en donkerblauwe houten binnenramen. Vensterpartij in voorgevel bestaat uit een centraal raam, twee zijramen en vier bovenlichten. Vensterpartij op verdieping bevat twee ramen met eenvoudige roedeverdeling in vieren. Vensters in zijgevel voorhuis zijn langwerpig met bovenlichten, in zijgevels achterhuis vensters met eenvoudige roedeverdeling en bovenlichten. Entreepartij bevindt zich in de rechter zijgevel.

Dak

Voor- en achterhuis onder één kap: een zadeldak met aan de achterzijde een wolfseinde. Rode gegolfde Friese pannen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

In de bovenlichten in de voorgevel zat wellicht glas-in-lood. Aanbouw, waardoor een deur verloren is gegaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld een burgerlijke woning, gebouwd door een plaatselijke industrieel, in een overwegend agrarisch gebied.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing langs het ontwikkelingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart. Bijzonder waardevol is het vrijstaande karakter en de markante ligging op de kruising van de Hendrik de Vosweg en de Kroezewijk.

Architectuurhistorische waarde

Sober vormgegeven woonhuis met kenmerken van de architectuur uit het Interbellum. Van waarde: symmetrie in gevels en verhouding voor- en achterhuis, roedeverdeling en detaillering vensters, overstekken dak, speelse omgang met houtwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid. De aanbouw tast de symmetrie van het gebouw enigszins aan, maar is met respect voor het bestaande volume ontworpen waardoor het karakter niet wezenlijk is aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als burgerlijke woning in een overwegend agrarisch gebied.

Algemene gegevens

Adres	Jelle van Damweg 18	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-2561	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	133
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	29

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Rond 1900 liet veenheer J. Hoogeveen, die grote delen in de omgeving van Hoornsterzwaag had verveend, deze woning bouwen nabij de derde sluis in de Schoterlandse Compagnonsvaart. Later zou dit deel van Jubbega haar naam aan deze sluis ontlenen (Jubbega 3e sluis, ten onderscheid van Jubbega-Schurega), vanaf de jaren zestig werden beide kernen en hun omgeving gewoon Jubbega genoemd.

Locatie

Ligging aan de Jelle van Damweg, ten zuiden van de Schoterlandse Compagnonsvaart. De woning staat ver van de weg, centraal op een relatief grote kavel die aan drie zijden begrensd wordt door dichte boombeplanting en aan de wegzijde door heggen.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping op een vierkant grondplan. Aan de oostkant een serre, aan de zuidkant een aanbouw uit 1976. Nok is afgeknot, noordgevel is georiënteerd op de Jelle van Damweg.

Gevels

Gevels opgetrokken uit witgekeimde baksteen in halfsteensverband met een grijze plint. Symmetrische voorgevel met verticale geleding. Centraal aan de voorzijde een risalerend geveldeel over twee bouwlagen, waarbinnen zich op de begane grond de ingangspartij en in het dak een deur met balkon bevinden. Het middengedeelte wordt bekroond door een fronton, de hoeken zijn versierd met pilasters. Ter weerszijden van de entree twee hoge vensters met daarboven donkerrode guirlandes, eronder lichtgrijze raamdorpels met daaronder geornamenteerde witte consoles.

Vensters / deuren

Getoogde schuifvensters in wit met zwart geverfde houten, brede geprofileerde kozijnen. Witte houten binnenramen, roedeverdeling en bovenlichten. Verhoogde entree met ervoor twee stenen treden. Dubbele voordeur met vensters en bovenlicht waarin geornamenteerde deurroosters verwerkt zijn.

Dak

Afgeknot schilddak met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Witte geornamenteerde dakrand met daarboven een donkergroene dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Donkerrode ornamenten boven de vensters en het portiek, geornamenteerde consoles en deurroosters.

Wijzigingen

Dakpannen zijn vervangen. In de zijgevel nieuwe entree en vensters.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als representatieve woning in de dorpskern van Jubbega (voorheen 3e sluis) en als herinnering aan de veenheren in deze omgeving.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als markant onderdeel van de lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart en door de rijke erfbeplanting. Eveneens van waarde door relatief grote korrel en kavel in de dorpskern van Jubbega.

Architectuurhistorische waarde

Vormentaal en ornamentiek zijn typerend voor representatieve architectuur van rond de eeuwwisseling. Van waarde: symmetrische voorgevel, uitgebreide ornamentiek, profilering kozijnen en omlijsting risaliet. Eclectische invloeden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige gaafheid. Architectonische gaafheid is eveneens hoog, maar enigszins aangetast door toevoeging van vensters en entreepartij in de zijgevel. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Grote korrel, ligging midden op de kavel en de rijke ornamentiek komen zelden voor in Jubbega en omgeving.

Algemene gegevens

Adres	Jelle van Damweg 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1929	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-2554	**Functie (oorspr)**	Winkel met woning	**Werknummer**	138
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	31

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1929 liet H. van der Schaar een woning met winkel en werkplaats ontwerpen en bouwen in de dorpskern van Jubbega. Nog steeds heeft het pand deze functies.

Locatie

Ligging aan de Jelle van Damweg, ten zuiden van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Smalle, langwerpige kavel. Gebouw staat kort op de rooilijn en dicht op naburige bebouwing.

Bouwvolume

Twee geschakelde volumes. Hoofdvolume: begane grond en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Bijvolume: staat linksachter tegen het hoofdvolume aan. Eveneens één bouwlaag onder kap op rechthoekig grondplan, maar lager dan hoofdvolume. Nokken van beide volumes staan haaks op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. Voorgevel met asymmetrische gevelindeling: links de winkelentree en een venster dat doorloopt in linker zijgevel, rechts een erker met een etalagevenster. In de nokgevel een venster en muurankers onder de dakrand. Onder de vensters een natuurstenen dorpel met daaronder een accentuering van gemetselde koppen. Boven linker etalageraam een natuurstenen latei, onder het venster op de verdieping een laag van gemetselde koppen. Vensters aan de drie zijden van de erker. Bijvolume: een dubbele deur, op de verdieping een venster. Onder de dakrand een laag gemetselde koppen.

Vensters / deuren

Witgeschilderde houten kozijnen met profilering; alleen het venster in de nokgevel bevat groene binnenramen. Winkelentree (bruine houten deur met vensters) is iets verhoogd, ervoor ligt een gemetselde opstap. In de voorgevel van het bijvolume bruine deuren in de breedte van de hele gevel.

Dak

Zadeldak met bruine, gegolfde Hollandse dakpannen en witte bakgoten op beide volumes. Bij het hoofdvolume een groene, houten daklijst.

Kunst / ornamentiek

Rozetten op muurankers.

Wijzigingen

Uithangbord aan voorgevel hoofdvolume, naambord op voorgevel bijvolume.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van een middenstandsvoorziening met streekfunctie in de kern van Jubbega.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart. Eveneens van waarde door ensemble hoofd- en bijvolume op lange smalle kavel.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van architectuur uit het Interbellum. Van waarde: erker, profilering kozijnen, rode baksteen..

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch en stedenbouwkundig gaaf; bijzonder herkenbaar omdat de oorspronkelijke functie niet is gewijzigd.

Zeldzaamheid

Typologie, vormentaal en detaillering zijn zeldzaam in dit gebied.

Algemene gegevens

Adres	Jelle van Damweg 8	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-2557	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	136
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	30

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Jelle van Damweg, ten zuiden van de Schoterlandse Compagnonsvaart, voor op een rechthoekige kavel. De woning staat dicht op de weg en dicht op beide buurpanden.

Bouwvolume

Begane grond met verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Nok loopt evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. Symmetrische gevelindeling: centrale entree met aan weerszijden twee vensters. Boven de vensters en voordeur gemetselde togen, onder de vensters betegelde dorpels. Entree is iets verhoogd met gemetselde opstap.

Vensters / deuren

Getoogde vensters en entree in witte kozijnen met rode binnenramen in de bovenlichten. In dakkapel witte kozijnen met rode binnenramen en bovenlichten.

Dak

Schilddak met oranje, platte Friese pannen. Witte dakgoot ondersteund door gootklossen. Op de nokeinden twee gemetselde schoorstenen. Centraal een grote dakkapel in wit hout met een rode daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dakkapel is vermoedelijk later toegevoegd of vernieuwd. Gezien de grilligheid van het metselwerk is de voorgevel wellicht gepleisterd geweest of recentelijk gereinigd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart in Jubbega.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart in de kern van Jubbega.

Architectuurhistorische waarde

Vormentaal is sober, maar wel representatief voor burgerlijke architectuur van het begin van de twintigste eeuw. Traditionele bouwstijl. Van waarde: symmetrische voorgevel, verhoogde entree, getoogde vensters.

Gaafheid / herkenbaarheid

Gevel is vermoedelijk niet gaaf; het is aan te bevelen te onderzoeken wat de oorspronkelijke gevelbekleding is geweest. Stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een burgerlijke woning in het veenontginningsgebied rond Jubbega.

Algemene gegevens

Adres	Jogchem Alberdaweg 22	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-3134	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	159
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	37

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Jogchem Alberdaweg ten zuiden van de Schoterlandse Compagnonsvaart, kort op de rooilijn in een flauwe bocht. Erfbegrenzing door een heg, op de kavel boombeplanting.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder op een rechthoekig grondplan. Woonhuis is excentrisch geplaatst; de rechter zijgevel loopt door in die van de schuur.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband, plint van iets donkerder baksteen. Symmetrische voorgevel met terugliggende entree en aan weerszijden twee vensters. Gedeelte centraal in de voorgevel loopt door als dakkapel met een venster. Grote vensters en deur in de zijgevels van het voorhuis. Onder de vensters gemetselde raamdorpels. Boven- en onderkanten van vensters in voorhuis worden geaccentueerd door gemetselde banden van verticale strekken. Kleine stalramen in zijgevels van de schuur, groter venster in de voorgevel.

Vensters / deuren

Vensters in witte kozijnen en donkergroene binnenramen of daglichten. Schuur: kleine vierkante vensters met roedeverdeling van twee bij twee.

Dak

Bij voorhuis: schilddak met zwarte en rode gegolfde Friese pannen. Brede witte houten bakgoot met donkere gegolfde rand, gedragen door gootklossen. Gemetselde schoorsteen aan de voorkant van het voorhuis. Schuur: schilddak bedekt met zwarte gegolfde Friese pannen aan de voorkant en zwarte en rode gegolfde Friese pannen op de overige dakvlakken. Eenvoudige uilenborden aan voor- en achterkant. Witte bakgoot met gegolfde rand loopt door aan de voorgevel, aan de zijgevels eenvoudiger witte bakgoten.

Kunst / ornamentiek

Ornamenteel metselwerk, makelaar, geornamenteerde bakgoot.

Wijzigingen

De grote vensters met witte kozijnen in de schuur zijn later toegevoegd. Ook de deur in de zijgevel van het voorhuis is een latere toevoeging (vermoedelijk vervanging van venster).

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. De breedte van het voorhuis en de architectuur duidt op een rijkere variant van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing langs het ontwikkelingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart in Jubbega. Bijzonder waardevol is de markante ligging in de bocht van de Jogchem Alberdaweg/Schoterlandse Compagnonsvaart,

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij met kenmerken van de architectuur uit het Interbellum. Van waarde: excentrische plaatsing voorhuis ten opzichte van schuur, symmetrische gevelindeling voorgevel, diepliggende entree met bijzonder metselwerk, geprofileerde bakgoten, materialisatie (rode baksteen).

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige gaafheid, architectonische gaafheid is enigszins aangetast door toevoeging vensters en deur.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-rompboerderij in het veenontginningsgebied.

Algemene gegevens

Adres	Jogchem Alberdaweg 38, 40	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-306	**Functie (oorspr)**	Winkel met woning	**Werknummer**	155
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	36

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1925 liet Tjibbe de Jong uit Hoornsterzwaag deze winkel met woonhuis bouwen in Jubbega.

Locatie

Ligging aan de Jogchem Alberdaweg ten zuiden van de Schoterlandse Compagnonsvaart, voor op een langwerpige kavel. Omdat de buurbebouwing op ruime kavels staat, staat het pand tamelijk vrij.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume. Hoofdvolume (vanaf de weg links): begane grond met verdieping onder kap op rechthoekig grondplan, nok dwars op de rooilijn. Bijvolume (vanaf de weg rechts): begane grond met verdieping onder kap op vierkant grondplan van één bouwlaag onder een kapverdieping. Nok is afgeknot, voorgevel is georiënteerd op de Jogchem Alberdaweg. Rechts van bijvolume een aanbouw.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruine baksteen in halfsteensverband. Hoofdvolume: symmetrische voorgevel van twee vensters op de begane grond en één in de nokgevel, asymmetrische zijgevelindeling. Geverfde dorpels, onder de vensters loopt een band van gemetselde strekken, ook over bijvolume. Bijvolume: pui met vensters en entree over bijna de gehele breedte van de voorgevel. In de zijgevel nog een venster.

Vensters / deuren

Hoofdvolume: in voorgevel hoge vensters met blauwe, houten kozijnen en bovenlichten. In de nokgevel een venster; beweegbaar bovenlicht is witgeschilderd. Bijvolume: in de pui een terugliggende entree met uitwijkende wanden, waarin zich houten panelen bevinden. Groot venster in de pui met negen glas-in-lood-bovenlichten. Kozijnen en binnenramen van groen- en witgeschilderd hout, boven venster en entree een geprofileerde sierlijst.

Dak

Op hoofdvolume een afgeknot zadeldak, op bijvolume een afgeknot schilddak, beide met zwarte gegolfde Friese pannen. Dakkapel aan voorzijde met groen en wit houtwerk en een klein venster. Houten bakgoten met geprofileerde gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Profilering in houtwerk, siermetselwerk, glas-in-loodramen.

Wijzigingen

Dakkapellen, met uitzondering van die aan de voorzijde, zijn later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van een middenstandsvoorziening met streekfunctie aan de rand van de kern van Jubbega.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart en door de vrije ligging ten opzichte van buurtpanden.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van de vormentaal van het Interbellum. Van waarde zijn de expressionistische kenmerken: gevelindeling, de herkenbaarheid van de oorspronkelijke typologie in het ontwerp, ornamenteel metsel- en houtwerk, roedeverdeling puivenster.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig gaaf. Architectonische waarde is iets aangetast door toevoeging van dakkapellen, pui daarentegen is bijzonder gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van burgerlijke architectuur met representatieve vormentaal en rijke detaillering.

Algemene gegevens

Adres	Jogchem Alberdaweg 74	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-2585	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	148
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	33

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het pand is in 1935 gebouwd als woonhuis, opdrachtgever was B. de Jong.

Locatie

Ligging aan de Jogchem Alberdaweg ten zuiden van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Het gebouw ligt op een ruime kavel en staat kort op de rooilijn. De kavel wordt van de openbare weg gescheiden door een gemetselde tuinmuur.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Aan de zuidzijde, in het verlengde van de oprit, is een iets lager volume aangebouwd, aan het hoofdvolume verbonden door een houten wand met deur. Nokken staan haaks op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin metselwerk in halfsteensverband. Erkers aan voor- en zijgevel. Entree in de voorgevel, op de verdieping een venster en in de nok nog een verticale vensteropening. Boven de entree en erker een doorlopende, donkergroene lijst. Drie vensters in de erker, daaronder een betegelde dorpel. In de zijgevel naast erkerramen nog een klein venster. Onder de dakrand een laag met gemetselde strekken.

Vensters / deuren

Vensters in witte, houten geprofileerde kozijnen met groene beweegbare delen, binnenramen en bovenlichten. Aan de dorpel van het venster op de verdieping is een plantenbak bevestigd.

Dak

Zadeldak met roodbruine gegolfde Friese pannen, nok aan beide kanten beëindigd door een gemetselde schoorsteen. Groene bakgoot met witte geprofileerde lijst, ondersteund door witte gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Bijvolume is later gebouwd. Vensterpartij in voorgevel is vermoedelijk vervangen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding van dit ontwikkelingslint in de jaren dertig met burgerlijke woningen.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de vrijstaande lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voor de vormentaal van het Interbellum door overstekend dak, gevelindeling, materiaalgebruik, gevelplasticiteit en detaillering. Vermoedelijk dezelfde architect als Jogchem Alberdaweg 76.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch gaaf. Stedenbouwkundige gaafheid enigszins aangetast door bijbouw aan de achterzijde.

Zeldzaamheid

Door fraaie detaillering en rijke uitstraling in deze omgeving relatief zeldzaam.

Algemene gegevens

Adres	Jogchem Alberdaweg 76	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**	John Meer	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-2614	**Functie (oorspr)**	Bank met woning	**Werknummer**	147
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Kantoor met woning	**ID**	32

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het gebouw is gebouwd in 1930, toen de Boerenleenbank een bankgebouw met kassierswoning liet bouwen in Jubbega.

Locatie

Ligging aan de Jogchem Alberdaweg ten zuiden van de Schoterlandse Compagnonsvaart, op de hoek met de P.W. Janssenweg. Gebouw staat op een langwerpige kavel, dicht op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok loopt evenwijdig aan rooilijn. Aan de zuidzijde een aanbouw met rechthoekig grondplan van één bouwlaag onder een plat dak.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kettingverband. Voorgevel: symmetrische gevelindeling met een centrale entree en grote vensters aan beide zijden. Zijgevels zijn asymmetrisch met kleinere gevelopeningen. Vensters en deuren liggen enigszins verdiept in de gevelwand. Boven- en onderlangs alle vensters loopt een gemetselde koppenlaag.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen. Voorgevel: twee vensterpartijen met elk twee zijramen; daarboven bovenlichten met blauwe houten binnenramen. Entree met witte houten deurposten, een houten voordeur met een venster en een blauw bovenlicht. In de linker zijgevel twee vensters met twee blauwe bovenlichten en een venster ter hoogte van de bovenlichten.

Dak

Schilddak met rode gegolfde Hollandse dakpannen en overstek. Donkerblauwe bakgoot, ondersteund door witte gootklossen. Aan de voor- en linkerzijde een houten dakkapel met geprofileerde kozijnen, waarvan de daklijst wordt ondersteund door consoles.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Oorspronkelijk was het rechterdeel van de voorgevel een erker. In de linkergevel zat een tweede entree.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van een voorziening met streekfunctie in de kern van Jubbega.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart en door de markante hoekligging.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voor de vormentaal van het Interbellum; rijke detaillering past bij het voorname karakter van het bankgebouw. Vermoedelijk dezelfde architect als Jogchem Alberdaweg 74. Van waarde: overstekend dak, herkenbaarheid van de typologie in het ontwerp, speels houtwerk in gootklossen, consoles en geprofileerde kozijnen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig gaaf. Architectonische gaafheid is aangepast door de wijzigingen aan het exterieur; typologie en vormentaal blijven echter herkenbaar.

Zeldzaamheid

Typologie, vormentaal en detaillering zijn zeldzaam in dit gebied.

Algemene gegevens

Adres	Leidijk 5, 7, 9, 11	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1940-1950	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-3483	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	195
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	41

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Waarschijnlijk is dit ensemble gemeentelijke of verenigingswoningbouw. Het ontwerp van de woningen aan de Wolter Jagersweg 5 t/m 11 (eveneens opgenomen in deze selectie) is identiek op de indeling van de zijgevels na: de entree zit bij de Wolter Jagerswijk in de linkerzijgevel, bij de Leidijk in de rechter.

Locatie

Ensemble van drie identieke woningen. Onderdeel van de verspreide bebouwing aan de Leidijk, een middeleeuwse dijk die het cultuurlandschap moest beschermen tegen het zure water dat vanuit de hoogveengebieden naar de lager gelegen veenontginningen stroomde. Ligging op rechthoekige kavels in een gebied met afwisselend weide- en bospercelen.

Bouwvolume

Elke woning bestaat uit een rechthoekige plattegrond onder een kapverdieping. Nokken staan dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels van rode baksteen in halfsteensverband. Symmetrische voorgevel met venster op begane grond en in nokgevel. Gootlijst is ingemetseld en loopt deels door in de voorgevel. Entree en venster in rechterzijgevel.

Vensters / deuren

Witte kozijnen en groene binnenramen. In de voorgevel op de begane grond een groot venster met zijraam en bovenlicht, in de nokgevel een venster met twee raamdelen. Entree is iets verhoogd met daarvoor een opstapje. Daarnaast, over de halve lengte van de voordeur, een venster.

Dak

Zadeldak van rode gegolfde Hollandse dakpannen. Gemetselde schoorsteen halverwege de nok. Witte daklijst tegen de voorgevel, daaronder witte klossen. Eenvoudige, halfronde dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant. Wel is bij Leidijk 5 de schoorsteen vervangen door een modernere variant en is bij Leidijk 7 en 11 zonwering geplaatst aan de zijgevel.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van belang als voorbeeld van een woningbouwcomplex, vermoedelijk gebouwd door een woningstichting in overwegend agrarisch gebied.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als ensemble van drie identieke woningen tussen de verder pandsgewijze bebouwing aan de Leidijk.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor sobere woningbouw in traditionele vormentaal (waarschijnlijk vroeg naoorlogs) en voor gebiedseigen materiaalgebruik (rode baksteen).

Gaafheid / herkenbaarheid

Ondanks de wijzigingen aan dak en voorgevel is het karakter van de woningen niet wezenlijk aangetast.

Zeldzaamheid

Van waarde door de relatieve gaafheid van het ensemble en als gestandaardiseerd woningbouwcomplex binnen een gebied met overwegend agrarische bebouwing. Typologische zeldzaamheid is gering.

Algemene gegevens

Adres	Schoolweg 18 t/m 56 (even)	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1956	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02- K-3594 / 3595	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	124a
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	495

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Schoolweg, aangelegd in 1956 tijdens de bouw van de basisschool die zich op Schoolweg 16 bevindt. Ensemble van tien bouwvolumes (dubbele woningen) op rechthoekige kavels aan de noordelijke rand van Jubbega. De woningen zijn onderdeel van een aan vier zijden bebouwd blok met een groene binnenruimte. De nummers 50 t/m 56 staan op het punt waar de Schoolweg naar het zuiden afbuigt. Bij de nummers 18 t/m 48 bestaat de ruimte tussen straat en woning uit gras en heggen, bij de nummers 50 t/m 56 zijn de erven bestraat.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping op rechthoekig grondplan. Nokken evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband.Symmetrische voorgevel van twee woningen die ten opzichte van elkaar zijn gespiegeld: centraal de twee entrees, naast beide entrees een vensterpartij. Tussen de entrees vier vierkante openingen in het metselwerk, met daarachter twee naar binnen toe openende toiletvensters. Entrees zijn verhoogd, ervoor een gemetselde opstap. Centraal in de gevel een dakkapel met twee vensters. In de zijgevels drie vensters waarvan twee op de verdieping. Zijgevels komen aan beide kanten uit in een schoorsteen.

Vensters / deuren

Vensters in witte kozijnen van kunststof. In de voorgevel een groot venster met boven het zijraam een bovenlicht. Entree met deur en bovenlicht, eveneens van wit kunststof.

Dak

Zadeldak van rode gegolfde Hollandse pannen. Eenvoudige, halfronde dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Alle kozijnen en dakkapel zijn vervangen door kunststof exemplaren.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van belang als onderdeel van de naoorlogse uitbreiding van Jubbega en als voorbeeld van gemeentelijke woningbouw, in een voor deze omgeving omvangrijk ensemble.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als ruimtelijke begrenzing van Jubbega, als onderdeel van een bouwblok met groene binnenruimte en door de groene uitstraling van de voortuinen. Ensemble met heldere samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor sobere, vroegnaoorlogse woningbouw in traditionele bouwstijl. Kenmerkend is het gebiedseigen materiaalgebruik (rode baksteen).

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonische gaafheid en herkenbaarheid is aangetast door vervanging van deuren en kozijnen. De nummers 18 t/m 48 zijn stedenbouwkundig samenhangend en daarom gaaf, de nummers 50 t/m 56 wijken door de verharde erven en het ontbreken van erfbeplanting af.

Zeldzaamheid

Van waarde door de relatieve gaafheid van het ensemble als geheel.

Algemene gegevens

Adres	Siemen Brinksmaweg 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-2483	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	150
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	34

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Siemen Brinksmaweg, aan de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Pand staat direct op de rooilijn. De oostzijde van de kavel is begroeid met bomen.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een vierkant grondplan. Nok is afgeknot, voorgevel is georiënteerd op Siemen Brinksmaweg.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruine baksteen in kruisverband. Symmetrische gevelindeling: entree in de voorgevel met aan weerszijden twee vensters. In de voorgevel cordonband en speklaag. Boven de vensters geelgeschilderde togen met een sluitsteen, in de boogvelden een geschilderde decoratie.

Vensters / deuren

Vensters en entree in voorgevel met witte, houten kozijnen en bovenlichten. Niet originele houten voordeur met een roedeverdeeld venster en panelen. Bovenlicht bij voordeur in glas-in-lood. Dakkapel met geornamenteerde witte houten kozijnen, een houten fronton bekroond door een makelaar en twee vensters met elk een in tweeën verdeeld bovenlicht.

Dak

Sterk afgeknot tentdak met zwarte gegolfde Friese pannen. Centraal aan de voorzijde een dakkapel. Wit-gele, geprofileerde dakgoten rondom, ondersteund door gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Siermetselwerk in voorgevel en profilering en ornamentiek van houtwerk.

Wijzigingen

Vermoedelijk bevonden zich ook in de bovenlichten glas-in-loodvensters, voordeur is waarschijnlijk niet origineel.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur langs het ontwikkelingslint aan de Schoterlandse Compagnonsvaart in Jubbega.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de vrijstaande lintbebouwing aan de Schoterlandse Compagnonsvaart en door de groene omlijsting door bomen op de kavel.

Architectuurhistorische waarde

Zorgvuldige gevelopbouw. Karakteristiek en aansprekend onderdeel van het bebouwingslint langs de Siemen Brinksmaweg. Van waarde door de, voor het begin van de twintigste eeuw, typerende architectonische vormentaal met kenmerken van de overgangsstijl: opbouw bouwvolume, gevelindeling, natuurstenen sluitstenen en gevelbanden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Door fraaie detaillering en rijke architectonische uitstraling in deze omgeving zeer zeldzaam.

Algemene gegevens

Adres	Singel 5, 7	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1948	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-3478	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	126
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	28

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1948 ontwierp de Dienst Gemeentewerken tien dubbele woningen. Acht daarvan werden gebouwd in Jubbega (Singel 5-7, Gorredijksterweg 47-57) en twee in Nieuwehorne (Schoterlandseweg 20-22). Naast Singel 5-7 zijn ook de twee andere ensembles opgenomen in deze monumentenlijst.

Locatie

Dubbele woning aan de rand van de kern van Jubbega. Maakt onderdeel uit van de bebouwing aan de Singel, die van de N392 in het westen tot de Schoolweg in het oosten de grens vormt tussen de gemeentes Heerenveen en Opsterland. Tamelijk diepe ligging op een rechthoekige kavel, die deel uitmaakt van een aan vier zijden bebouwd blok met een groene binnenruimte.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels van bruinrode baksteen in halfsteensverband. Symmetrische voorgevel waarbij de woningen ten opzichte van elkaar zijn gespiegeld: centraal de entrees, naast beide entrees een venster met bovenlichten, tussen de entrees kleine toiletvensters. Entreepartijen zijn verhoogd met ervoor een stenen opstap en omlijst met witgeschilderd hout. Zijgevels kragen uit ter hoogte van de dakrand. De gemetselde schoorstenen lopen door in het gevelvlak. Boven vensters in voorgevel gemetselde getoogde strekken, boven vensters in zijgevel gemetselde bogen; onder de vensters betegelde raamdorpels.

Vensters / deuren

Vensters in witte, houten kozijnen en groene bovenlichten, Vensters in dakkapellen en ter hoogte van verdieping in witte, houten kozijnen met een groen binnenraam.

Dak

Zadeldak van oranje gegolfde Hollandse pannen met twee dakkapellen. Centraal op de nok en op de hoeken een schoorsteen. Eenvoudige, halfronde dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dakkapellen zijn versoberd of vervangen, maar missen in ieder geval de omlijsting van de kapellen die op de bouwtekening en bij de panden in Nieuwehorne wel aanwezig is. Toevoeging van een klein dakraam bij huisnummer 5.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van gemeentelijke woningbouw in Jubbega en als voorbeeld van standaardisering en meervoudige toepassing van een woningontwerp in een groter gebied.

Stedenbouwkundige waarde

Waardevol als onderdeel van de Singel, de noordrand van het dorp Jubbega.

Architectuurhistorische waarde

Tamelijk sobere architectuur in traditionele bouwstijl, in vergelijking met latere naoorlogse woningbouw echter een rijke uitstraling door brede deurposten en een hoog dak.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch en stedenbouwkundig gaaf.

Zeldzaamheid

Van waarde is de vooraf bepaalde toepassing van een standaardontwerp op slechts tien woningen, verspreid over de gemeente Heerenveen. Stedenbouwkundig waardevol als onderdeel van de noordrand van Jubbega.

Algemene gegevens

Adres	Wolter Jagerswijk 5, 7,9, 11	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1940-1950	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-3596 / 3597 / 3598	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	200
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	42

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Waarschijnlijk is dit ensemble gemeentelijke of verenigingswoningbouw. Het ontwerp van de woningen aan de Leidijk 5 , 7 en 11 (eveneens opgenomen in deze selectie) is identiek op de indeling van de zijgevels na: de entree zit bij de Wolter Jagerswijk in de linkerzijgevel, bij de Leidijk in de rechter.

Locatie

Ensemble van vier identieke woningen aan de Wolter Jagerswijk, een van de afwateringssloten van het verveende gebied. Ligging op langwerpige kavels dwars in een gebied met afwisselend weide- en bospercelen. Aparte toegangsweg parallel aan de wijk, verbonden met de doorgaande weg met de naam Wolter Jagerswijk door een brug.

Bouwvolume

Elke woning bestaat uit een rechthoekige plattegrond onder een kapverdieping. Nokken staan dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels van rode baksteen in halfsteensverband. Symmetrische voorgevel met venster op begane grond en in nokgevel. Gootlijst is ingemetseld en loopt deels door in de voorgevel. Entree en venster in linkerzijgevel.

Vensters / deuren

Witte kozijnen en groene binnenramen. In de voorgevel op de begane grond een groot venster met zijraam en bovenlicht, in de nokgevel een venster met twee raamdelen. Entree is iets verhoogd met daarvoor een opstapje. Daarnaast, over de halve lengte van de voordeur, een venster.

Dak

Zadeldak van rode gegolfde Hollandse dakpannen. Gemetselde schoorsteen halverwege de nok. Witte daklijst tegen de voorgevel, daaronder witte klossen. Eenvoudige, halfronde dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Toevoeging van zonwering aan de voorgevel bij Wolter Jagerswijk 5, 7 en 9.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van belang als voorbeeld van een woningbouwcomplex, vermoedelijk gebouwd door een woningstichting in overwegend agrarisch gebied.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als ensemble van vier identieke woningen tussen de verder verspreide bebouwing aan de Wolter Jagerswijk. Van bijzondere waarde is het afgelegen karakter ten opzichte van de doorgaande weg en buurpanden.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor sobere woningbouw in traditionele vormentaal (waarschijnlijk vroeg-naoorlogs) en voor gebiedseigen materiaalgebruik (rode baksteen).

Gaafheid / herkenbaarheid

Ondanks de wijzigingen aan de voorgevel is het karakter van de woningen niet wezenlijk aangetast.

Zeldzaamheid

Van waarde door de relatieve gaafheid van het ensemble en als gestandaardiseerd woningbouwcomplex binnen een gebied met overwegend agrarische bebouwing. Typologische zeldzaamheid is gering.

Algemene gegevens

Adres	1e Stichtingspad 1 t/m 8 en 2e Stichtingspad	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**		**MIP-code**	1
Kadastraal nr	MDM02-P-110	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	171
Gebied	2	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	39

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Peter Wilhelm Janssen (1821-1903) was een succesvol graan- en tabakhandelaar. Als mede-oprichter van de Deli Maatschappij bezat hij een aantal tabakplantages op het Indische eiland Deli en werd hij rijk van het verhandelen van de tabak in Amsterdam. Dat hij zo vermogend was zag hij als een gunstige samenloop van omstandigheden, wat hem ertoe zette zijn fortuin met minder bedeelden te delen. Zijn weldoenerschap werd overgenomen door zijn zoon, Christian Wilhelm Janssen, die bijvoorbeeld woningstichting ‘Ons Huis’ oprichtte. Niet alleen de Amsterdamse woningnood ging hem aan het hart, ook wilde hij de nood van voormalige Friese veenarbeiders lenigen. Hiertoe richtte hij P.W. Janssens Friese Stichting op. In het kader van deze stichting werden eenvoudige boerderijen gebouwd, elk met een hectare grond, waar deze arbeiders de kans kregen te voorzien in eigen levensonderhoud.

Locatie

De boerderijen werden gebouwd langs twee wijken (afwateringssloten) haaks op en ten noorden van de Schoterlandse Compagnonsvaart. De paden langs deze boerderijen kregen de naam Eerste en Tweede Stichtingspad. Op het eerste werden acht boerderijen gebouwd, op het tweede vijf. De panden stonden met de nok dwars op de rooilijn op een ruime, vierkante kavel van één hectare, met uitzondering van de twee panden op de uiteinden van het Tweede Stichtingspad: deze stonden op een kleinere kavel met de nok evenwijdig aan het pad en dwars op respectievelijk de Alde Singel en de Tweede Compagnonsweg.

Bouwvolume

Oorspronkelijk bouwvolume: kop-rompboerderij met voorhuis excentrisch (rechts) op de schuur. Begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Tegen de linker zijgevel van het woonhuis een kleine aanbouw onder een verlenging van het dakschild.

Gevels

Gevels opgetrokken uit (veelal gele) baksteen in halfsteensverband. Uitzonderingen hierop zijn Tweede Stichtingspad 1 (witgekeimd) en Tweede Stichtingspad 3 (voorgevel in rode baksteen met een uitkraging onder het dak). Symmetrische voorgevel met daarin twee grote, rechthoekige vensters en twee kleine vierkante. In één geval zijn de vierkante vensters vervangen door ruitvormige (Eerste Stichtingspad 4). Schoorsteen loopt bij Tweede Stichtingspad 3 door in het gevelvlak, bij de overige woningen wordt deze onderbroken door een daklijst.

Vensters / deuren

Grote vensters in voorgevel met houten kozijnen, binnenraam en bovenlicht; kleine vensters in nokgevel met houten kozijnen en binnenramen. Entree in de aanbouw. Gemetselde rollagen boven de vensters en deuren, gemetselde dorpels onder vensters. In zijgevels en schuur kleinere vensters in houten kozijnen, soms met roedeverdeling.

Dak

Oorspronkelijk: zadeldak bedekt met Friese gegolfde pannen (zwart bij het voorhuis, rood bij de schuur). Aan de voorzijde geen overstek maar een opstaande gevelrand. Eenvoudige dakgoot, gedragen door gootklossen en aan de voorzijde versierd met geprofileerde lijst.

Kunst / ornamentiek

Geen.

Wijzigingen

Het Eerste Stichtingspad is wat betreft de stedenbouwkundige opzet nagenoeg ongewijzigd. Voor het Tweede Stichtingspad geldt dat de oorspronkelijke situatie slechts bij de drie noordelijke panden gehandhaafd is; op de overige twee kavels is een nieuw pand neergezet. Aan beide paden zijn de meeste bouwvolumes aangepast of geheel vernieuwd, bij andere panden is het bouwvolume onaangetast maar is de voorgevel sterk gereinigd of vervangen. In veel gevallen zijn details, zoals een geprofileerde daklijst, vensters, dakpannen en houten betimmering, later toegevoegd of gewijzigd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van hoge cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de nood van Friese veenarbeiders aan het eind van de negentiende eeuw en de bekommering daarover door P.W. Janssen's Friese Stichting.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde door de planmatige opzet: evenredige verdeling van panden met gelijke korrel- en kavelgrootte, aan twee wijken die op de Schoterlandse Compagnonsvaart uitkomen. Hoge ensemblewaarde door historische context: de Stichtingspaden zijn bijna een dorp op zich.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolumes is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Van waarde: excentrische plaatsing voorhuis ten opzichte van schuur, detaillering in metselwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoewel het ensemble zowel stedenbouwkundig als op pandniveau is aangetast, is het geheel van de paden met de daaraan staande woningen nog zeer herkenbaar.

Zeldzaamheid

De stichting heeft meer dergelijke complexen gebouwd; deze is echter het best bewaard gebleven. Van bijzonder hoge typologische waarde als ensemble van boerderijen, geïnitieerd door een filantropische organisatie.

Algemene gegevens

Adres	Aise Bruggenswei 2	**Naam**	Op é Grins	**Mon. status**	
Plaats	Hoornsterzwaag	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1960	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-3575	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	388
Gebied	3	**Functie (huidig)**	School	**ID**	92

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De school Op é Grins is de voortzetting van een van de oudste scholen van de gemeente Heerenveen. In 1836 werd een school geopend waar kinderen het hele jaar naar school konden. Na verbouwingen en uitbreidingen, werd in 1960 een nieuw schoolgebouw geopend. Het gebouw functioneert nog steeds als school.

Locatie

De school ligt daar waar de Schoterlandseweg een flauwe bocht maakt, schuin op de overheersende verkavelingsrichting. De school is georiënteerd op deze verkavelingsrichting en ligt schuin ten opzichte van de weg, wat een driehoekig voorterrein oplevert. De Aise Bruggenswei geeft toegang tot de school. Het groene en open voorterrein geeft vrij zicht op de school vanaf de openbare weg. Achter de school vormt een scherm van bomen een grens met het open landschap.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een langwerpig rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan voorgevel.

Gevels

Gevel opgetrokken uit lichtbruin baksteen in klezoorverband met een wit geschilderde plint. Open gevelbeeld. Vijf traveeën, waarvan vier identiek met grote vensterpartijen.

Vensters / deuren

Vier brede vensterpartijen terugliggend met roedeverdeling in wit geschilderde kozijnen. Uiterst links een vensterpartij bestaande uit drie vensters in betonnen omlijsting.

Dak

Schilddak bedekt met bruine gegolfde dakpannen. Hoge gemetselde schoorsteen op linker nokeinde. Nok dwars op de voorgevel.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als voortzetting van het onderwijs dat in Hoornsterzwaag al in de eerste helft van de negentiende eeuw bestond. Van waarde als voorbeeld van naoorlogse scholenbouw. Grote vraag naar scholen (stagnatie scholenbouw tijdens de oorlog en naoorlogse geboortegolf) leidde tot standaardisatie van ontwerpen. Deze school is een gaaf voorbeeld van een gangtype: lokalen aan één zijde, verbonden met een lange gang.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het kleinschalig en besloten coulisselandschap langs de Schoterlandseweg, waar zich hoofdzakelijk pandsgewijze en vrijstaande bebouwing met forse korrelgrootte bevindt. De oriëntatie van de school op de overheersende verkavelingsrichting en niet op de weg geeft de school een fraaie en markante ligging in de flauwe bocht van de Schoterlandseweg.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van naoorlogse scholenbouw waarin gebouwd werd volgens totaal nieuwe opvattingen over kinderpsychologie, opvoeding en onderwijs. De gebouwen moesten een vriendelijke uitdrukking hebben met veel licht en ruimte. Van architectonische waarde is de vormentaal van scholen uit de naoorlogse periode: grote vensters met roedeverdeling, flauwe dakhelling, geringe bouwhoogte.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf. Het pand heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan aan de buitenkant.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een schoolgebouw in het landelijk buitengebied. Versterkt door de maatschappelijke rol die de school nog steeds vervult.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 19	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Hoornsterzwaag	**Architect**	Bosma architectenbureau	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1932	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-708	**Functie (oorspr)**	Winkel met woning	**Werknummer**	386
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	91

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Gebouwd in 1932 als café en winkelpand in opdracht van meneer G. Burgy.

Locatie

Pand staat in een flauwe bocht in de Schoterlandseweg in Hoornsterzwaag, een oud bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Dit pand staat op een van de kavels die dwars op deze weg gesitueerd zijn en maakt deel uit van het kleinschalig en besloten coulisselandschap dat langs deze weg te vinden is. Ruimte tussen pand en rooilijn is bestraat. Kavel wordt aan linkerzijde begrensd door oude kastanjebomen.

Bouwvolume

Begane grond, verdieping onder kap op een nagenoeg vierkant grondplan. Aan de achterkant een aanbouw: begane grond met platdak op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin metselwerk in Noors verband. Donkere gemetselde plint. Symmetrisch gevelbeeld. Centraal in de voorgevel twee verdiepte entrees voor respectievelijk winkel en woonhuis, door een laag muurtje gescheiden. Aan weerszijden brede vensters afgesloten met een donkere gevelband die rondom het hele huis onder de daklijst doorloopt. In de rechter zijgevel twee brede vensters en erker. In de linkerzijgevel een deur en erker.

Vensters / deuren

Entrees met donkere houten voordeuren en vensters in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen met breed profiel. Brede horizontale vensters in wit geschilderde houten kozijnen. Bovenlichten met roedeverdeling.

Dak

Hoog schilddak met overstek, bedekt met rode gegolfde dakpannen. Nok evenwijdig met de rooilijn. Op de nokuiteinden twee gemetselde schoorstenen. Dakkapel met een plat dak en een donkere brede daklijst in het voorste dakschild en in het rechter dakschild. Onderkant van de overstek van wit houtwerk.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde vanwege de maatschappelijke en sociaaleconomische rol die het café en de winkel in het dorp Hoornsterzwaag vervulde. Deze waarde wordt versterkt omdat het pand nog steeds een winkel huisvest.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de Schoterlandseweg. Fraai ensemble met de kastanjebomen op de linkergrens van de kavel.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van winkelwoningbouw tijdens het Interbellum met duidelijke invloed van de Amsterdamse School. Van waarde zijn de roedeverdelingen van de vensters, zorgvuldige massacompositie, donkere gemetselde plint, flinke dakoverstek en erkers in de zijgevels. Het pand is ontworpen door Bosma‟s architectenbureau, een lokaal bureau dat veel woningen in de gemeente Heerenveen ontwierp.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf. Het pand heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een winkelwoning met stijlkenmerken van de Amsterdamse School.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 26	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Hoornsterzwaag	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-L-156	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	385
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	90

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Pand staat aan de Schoterlandseweg in Hoornsterzwaag, het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Dit pand staat op een van de kavels die dwars op deze weg gesitueerd zijn en maakt deel uit van het kleinschalig en besloten coulisselandschap dat langs deze weg te vinden is. Pand staat op de kop van de kavel, iets teruggelegd van de rooilijn zodat er een voortuin ontstaat. Oprit naar de schuur en parkeerplaats. Erf wordt van de openbare straat gescheiden door een lage heg.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch (rechts) geplaatst tegen de schuur. Zowel woonhuis als schuur met begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok van woonhuis en schuur dwars op de oorspronkelijke rooilijn (voorgevel).

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin metselwerk in halfsteensverband. Symmetrische indeling van de voorgevel met grote vensteropeningen op de begane grond op de verdieping. In de noordgevel van het woonhuis de entree en een venster, in de zijgevels van de schuur deuren en kleinere vensters. Vensters op begane grond met markiezen.

Vensters / deuren

Entree met opstap in linkerzijgevel. Vensters in wit geschilderde houten kozijnen met witte of donkere binnenramen. Schuur met brede, groen geschilderde entree met wit geschilderde kozijnen.

Dak

Voorhuis: zadeldak met wolfseind met brede donkere bakgoot. Nok dwars op de rooilijn. Op het voorste nokeinde een gemetselde schoorsteen. Schuur: schilddak met verhoogde dakgoot aan de voorgevel.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-rompboerderij is van waarde als vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, dat kernmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van het kleinschalig en besloten coulisselandschap langs de Schoterlandseweg, waar zich hoofdzakelijk pandsgewijze en vrijstaande bebouwing met forse korrelgrootte bevindt. Fraaie ligging op kavel, versterkt door de groene omzoming van hoge bomen.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij. De vormentaal van het pand is kenmerkend voor de architectuur uit het Interbellum. Van waarde: symmetrische gevelindeling, brede dakgoten, witte kozijnen met roedeverdeling, versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf. Het woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-rompboerderij.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 30	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Hoornsterzwaag	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1961	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02- L-158	**Functie (oorspr)**	Kerk	**Werknummer**	383
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Vrijmetselaarsloge	**ID**	89

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het dorp Hoornsterzwaag bestaat van oudsher uit twee delen: een oud deel aan de Vaart en een nieuwer deel aan de weg van Donkerbroek naar Jubbega. De Gereformeerde Kerk had in het oudste deel een kerk aan de Vaart en in het nieuwere deel een pastorie met een houten evangelisatiegebouw. Dit laatste gebouw werd in 1959 door brand verwoest. Op deze plek werd in 1961 naast de oude pastorie een nieuw kerkje gebouwd, naar ontwerp van J. Bosma en L. van Houten. Sinds 2005 is het gebouw in gebruik als logegebouw van de vrijmetselaars.

Locatie

Onderdeel van de lintbebouwing langs de Schoterlandseweg. Ligging in de dorpskern van Hoornsterzwaag, waar de lintbebouwing een hogere dichtheid heeft. De kavel wordt gedeeld met de voormalige pastorie. Het logegebouw ligt een stuk terug van de rooilijn en links ervan ligt een royale parkeerplaats, omzoomd met bomen.

Bouwvolume

Begane grond en zadeldak op een rechthoekige plattegrond. Nok dwars op de rooilijn. Aanbouw met plat dak aan de achtergevel.

Gevels

Gevel opgetrokken uit grijsbruine baksteen in halfsteensverband met een regelmatig patroon van gemetselde kruismotieven in reliëf. Toegangsportaal links tegen de voorgevel. Zijgevels met gevelbrede vensterstrook direct onder de dakrand.

Vensters / deuren

Entree met dubbele houten deur in portaal. Strookvensters in zijgevel met ranke kozijnen. De glazen ruiten zijn vervangen door ondoorzichtig materiaal.

Dak

Zadeldak bedekt met grijze Hollandse holle pannen. In het westelijke dakvlak is een groot daklicht aangebracht. Eenvoudige witte houten dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Op de opstaande rand van de betonnen luifel boven het toegangsportaal een reliëf door Frits Klein met een Bijbels tafereel: Jezus als ster, de Bijbel als opengeslagen boek en de Heilige Geest als duif.

Wijzigingen

De voordeuren in het toegangsportaal zijn vervangen. Het glas-in-loodraam naast de voordeur is later toegevoegd. Het glas in de vensters in de zijgevels is vervangen door plaatmateriaal. Aan de achtergevel is aan aanbouw gebouwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De voormalige kerk is representatief voor de secularisering van de samenleving en is sinds 2005 niet meer in gebruik als kerkgebouw.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de verdichte lintbebouwing ter hoogte van de dorpskern Hoornsterzwaag aan de Schoterlandseweg. Van stedenbouwkundige waarde als ensemble met groen parkeerterrein en voormalige pastorie.

Architectuurhistorische waarde

De voormalige kerk is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van de bouwtraditie van de Gereformeerde Kerk in de jaren zestig. Sobere vormgeving van zowel massacompositie, materialisering als ornamentiek waren de nieuwe norm. Van grote architectuurhistorische waarde is de architectonische detaillering in de voorgevel en het toegangsportaal met betonnen luifel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige gaafheid. De voormalige kerk heeft wijzigingen aan het exterieur ondergaan die echter geen grote aantasting van het oorspronkelijk karakter betekenen. De belangrijkste wijziging is het dichtzetten van de vensters in de zijgevels. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een Gereformeerde Kerk uit de jaren zestig. Van waarde als onderdeel van de verdichte dorpskern Hoornsterzwaag.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 56	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Hoornsterzwaag	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02- L-908	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	376
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	87

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Pand staat aan de Schoterlandseweg in Hoornsterzwaag, het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Dit pand staat op een van de kavels die dwars op deze weg gesitueerd zijn en maakt deel uit van het kleinschalige en besloten coulisselandschap langs deze weg. Pand staat iets teruggelegen achter de rooilijn op een verhoogd erf dat te betreden is via een trapje. Royale voortuin.

Bouwvolume

Kop-hals-rompboerderij met een voorhuis, verbindingsgang en schuur. Voorhuis centraal op de schuur met begane grond en verdieping onder kap. Verbindingsgang met begane grond en zadeldak, schuur met begane grond en schilddak. Nokken voorhuis en schuur parallel aan de rooilijn, nok van de verbindingsgang dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorhuis: gevels opgetrokken uit roodbruin metselwerk. Symmetrisch gevelbeeld. In de noordelijk georiënteerde gevel drie identieke vensterpartijen met twee ramen. Onder de middelste vensterpartij een venster van het souterrain. In de oostelijk georiënteerde gevel twee hoge, rechthoekige vensters en een venster op de eerste etage.

Vensters / deuren

Rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Bovenlichten.

Dak

Voorhuis: wolfsdak bedekt met rode gegolfde dakpannen. Nok parallel aan de rooilijn. Twee gemetselde schoorstenen en een dakkapel in het noordelijk georiënteerde dakschild. Donkere, brede bakgoten. Verbindingsgang: zadeldak bedekt met rode gegolfde dakpannen. Schuur: schilddak bedekt met rode gegolfde dakpannen, met uilenborden.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-hals-rompboerderij is een standaardtype dat in de negentiende eeuw in rap tempo vervangen werd door de eenvoudigere kop-rompboerderij. Dit pand is een voorbeeld van de ontwikkeling die aan het einde van de negentiende eeuw begon waarin de welvaart in Friesland steeg, waardoor de voorhuizen groter en chiquer werden en meer op burgerwoningen gingen lijken.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrel en oriëntatie van waarde als onderdeel van het kleinschalig en besloten coulisselandschap langs de Schoterlandseweg. Fraaie ligging op kavel.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde als voorbeeld van een kop-hals-rompboerderij met sobere, maar herkenbare elementen van de architectuur uit het Interbellum. Van bijzondere waarde vanwege de afwijkende compositie van de bouwdelen met de nokken parallel aan de rooilijn in plaats van in het verlengde.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige gaafheid. Zowel voorhuis als schuur hebben geen ingrijpende wijzigingen aan het exterieur ondergaan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en herkenbaar voorbeeld van een kop-hals-rompboerderij. De kop-hals-rompboerderijen zijn in Heerenveen zeldzamer, want vaak vervangen door kop-rompboerderijen.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 63	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Hoornsterzwaag	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1928	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02- K-1112	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	382
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	88

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Pand staat aan de Schoterlandseweg in Hoornsterzwaag, het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Dit pand staat op een van de kavels die dwars op deze weg gesitueerd zijn en maakt deel uit van het kleinschalige en besloten coulisselandschap langs deze weg. Pand staat iets teruggelegd achter de rooilijn en heeft een behoorlijke voortuin. Omzoomd door hoge bosschages. Een heg scheidt erf van straat.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in halfsteensverband. Donkere, gemetselde plint. Puntgevel. Rechts in de gevel een breed venster. Links in de gevel de entree, afgesloten met een betonnen latei. In de gevelpunt een kozijn met twee vierkante vensters. In de top een driehoekig klein venster, visueel steunend op gemetselde onderdorpel. Langs de puntgevel, onder de dakrand een decoratieve dubbele rij bakstenen.

Vensters / deuren

Vensters met geel geschilderde kozijnen en met gele of groene binnenramen. Venster op de begane grond geflankeerd door twee kleinere vensters. Groene, houten voordeur met groot venster. Driehoekig venster in de punt met fijne roedeverdeling.

Dak

Zadeldak, bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. Nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Driehoekig venster in de top.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van uitbreiding van het bebouwingslint aan de Schoterlandseweg met burgerwoningen.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van het kleinschalig en besloten coulisselandschap langs de Schoterlandseweg. Fraaie ligging op kavel, versterkt door de groene omzoming van hoge bomen.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van de vormentaal van het Interbellum met expressionistische kenmerken. Van waarde: gevelindeling, ornamenteel metselwerk en venster in puntgevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van burgerlijke architectuur met representatieve vormentaal en rijke detaillering in het buitengebied,

Algemene gegevens

Adres	Brinkreed 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-L-556	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	429
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	98

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Waarschijnlijk is het pand een vervanging van het oorspronkelijke voorhuis aan de nog bestaande schuur achter op de kavel. Het nieuwe woonhuis is echter niet op dezelfde plaats, maar vrij van de schuur en met een andere oriëntatie (op het noorden) herbouwd.

Locatie

Pand is onderdeel van de verspreide bebouwing aan de Brinkreed, een zijpad van de Schoterlandseweg. Pand staat op een langwerpig kavel, dat aan de westkant wordt gescheiden van een open en groen landschap door bomen. Achter de woning op hetzelfde kavel een schuur.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in halfsteens verband. Evenwichtig gevelbeeld. Gemetselde plint afgesloten met een rollaag. Links in de gevel een opstap en verdiepte entree begrensd door een kolom. Twee rechthoekige vensters met bovenlichten en rollagen in de voorgevel. In de top van de gevel een dubbel venster.

Vensters / deuren

Rechthoekige vensters in groen geschilderde kozijnen en witte binnenramen. Rood geschilderde voordeur met donkere kozijnen.

Dak

Zadeldak met rode gegolfde dakpannen, verlengde dakschilden. Licht overstekkend aan de voorkant. Witte houten bakgoten op gootklossen. Twee gemetselde schoorstenen op de nok.

Kunst / ornamentiek

Geornamenteerde gootklossen.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is waarschijnlijk een vervanging van een kleiner voorhuis dat hoorde bij de schuur die achter het pand staat. Het pand is daarom van waarde als voorbeeld van de toenemende welvaart in de vroege twintigste eeuw in Friesland.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing aan de reed, waar de rooilijnen sterk verschillen. Van waarde is het scherm van bomen tussen kavel en open landschap.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van de woningarchitectuur van het Interbellum. Van waarde: entreepartij, gevelcompositie, gootklossen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Het pand heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan aan de buitenkant.

Zeldzaamheid

Van waarde door de typologische zeldzaamheid van een vervangend woonhuis dat vrijstaat van de schuur, uitgevoerd in woningarchitectuur.

Algemene gegevens

Adres	P.W. Janssenweg 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1927	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02- K-3473	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	392
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Garage	**ID**	93

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In de eerste decennia van de twintigste eeuw waren de leefomstandigheden in dit deel van Heerenveen erbarmelijk. In een poging het welvaartspeil te verhogen werd in 1927 in Jubbega een ambachtsschool voor schilderen en timmeren geopend. De school werd enkele keren uitgebreid en verbouwd, onder andere door A. Baart in 1938. In 1972 werd de school gesloten als gevolg van schaalvergrotingen in het onderwijs.

Locatie

De voormalige school ligt aan de P.W. Janssenweg, een belangrijke verbindingsweg tussen de Schoterlandseweg (Hoornsterzwaag) en Schoterlandse Compagnonsvaart (Jubbega). Onderdeel van verdichte bebouwing rond de T-splitsing. Door het L-vormige grondplan ontstaat een ruime parkeerplaats tussen het pand en de weg.

Bouwvolume

Het pand bestaat uit twee gecombineerde bouwdelen. Het oudste bouwdeel uit 1927 met begane grond en kap op een langwerpig en rechthoekig grondplan, evenwijdig aan de weg. Een jonger bouwdeel uit 1938 dwars op het oudste bouwdeel met begane grond, verdieping en kap op een langwerpig en rechthoekig grondplan, dwars op de weg. De nokken van beide bouwdelen hebben dezelfde hoogte.

Gevels

In beide bouwdelen zijn de gevels opgetrokken uit bruine baksteen in klezoorverband. De gevels van het oudste bouwdeel hebben een zeer open karakter door een grote glazen pui. Het nieuwste bouwdeel heeft een ritmisch gevelbeeld met grote vensters op de begane grond en kleine vensters op de verdieping. In de voorgevel een glazen erker boven de garagetoegang.

Vensters / deuren

Vensters met lichtgele houten kozijnen met een roedeverdeling in zowel vierkante ruiten als rechthoekige ruiten.

Dak

Gecombineerde kap. Op het oudste bouwdeel zadeldak met wolfseind. Brede dakkapel met plat dak. Op het nieuwere bouwdeel een overstekkend zadeldak met een donkere, houten daklijst en een gemetselde schoorsteen. Beide daken zijn bedekt met grijze Hollandse holle pannen

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dakkapel op oudste bouwvolume lijkt vervangen van de oorspronkelijke bescheidener dakkapel. Voorgevel van het nieuwere bouwvolume is het meest gewijzigd door de toevoeging van een garagedeur. Toevoeging van reclameborden op de gevels.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde vanwege de sociaaleconomische functie die de oorspronkelijke school vervulde, namelijk het geven van een sociaaleconomische impuls aan de streek waarmee de leefomstandigheden van de inwoners verbeterd konden worden.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundig waarde wegens forse korrelgrootte, fraaie situering op de kavel en de ligging aan een belangrijke noord-zuid-route. Van waarde in een omgeving met hoofdzakelijk woonbebouwing met een kleine korrelgrootte.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde is de zorgvuldige aansluiting van de bouwdelen uit verschillende bouwperioden zowel wat betreft massacompositie, gevelbeeld als vensters. Representatief voorbeeld van sobere Interbellumarchitectuur voor gebouwen met een openbare functie.

Gaafheid / herkenbaarheid

Vanwege de functiewijziging (van school naar garagebedrijf) heeft het pand zowel aan de binnen- als buitenkant wijzigingen ondergaan. Met name de wijzigingen in de voorgevel van het jongste bouwdeel betekenen een geringe aantasting van het oorspronkelijk karakter.

Zeldzaamheid

Het pand is van typologische zeldzaamheid vanwege de voor Jubbega behoorlijke afmetingen voor een voormalige schoolgebouw. Bovendien is het pand van waarde door de zorgvuldige aansluiting van bouwdelen uit twee bouwperioden.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 161	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-1770	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	399
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	94

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand staat aan de Schoterlandseweg in Hoornsterzwaag, het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Het pand maakt deel uit van de pandsgewijze, vrijstaande en overwegend agrarische bebouwing aan dit lint. Het pand ligt ver terug achter de rooilijn. Voor het pand een open en groen voorterrein.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: souterrain en begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Het voorhuis staat centraal ten opzichte van de schuur. Nok van woonhuis en schuur staan dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorhuis: gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Entree met getoogd bovenlicht in het midden van de voorgevel, afgesloten met een getoogde strek. Aan weerszijden van de voordeur twee getoogde vensters, met grijze onderdorpels en afgesloten met getoogde strekken. Twee souterrainvensters rechts van de voordeur. Gevel afgesloten met een witte kroonlijst. Schuur: gevels opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. In de zijgevels meerdere vensters vlak onder de dakgoot.

Vensters / deuren

Entree in wit geschilderde kozijnen en donkere voordeur. Vensters met getoogde bovenramen in wit geschilderde kozijnen. IJzeren spijlen voor de vensters van het souterrain.

Dak

Schilddak bedekt met afgewisseld bruine en donkergrijze Friese dakpannen. Aan de zijgevels witte houten bakgoot op gootklossen. Boven de entree een bescheiden houten dakkapel met een zadeldak met fraai gesneden houten daklijst. Aan nokeinden een gemetselde schoorsteen. Schuur: schilddak met verhoogde dakgoot aan de voorzijde, bedekt met donkere en oranje gegolfde dakpannen. Wolfseind met uilenbord.

Kunst / ornamentiek

De fraai gesneden houten daklijst van de dakkapel. Uilenbord.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind 19e eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een dwarshuis, een groter woonhuis, te bouwen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft oriëntatie en korrelgrootte van waarde als onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande en agrarische bebouwing aan de Schoterlandseweg. De boerderij ligt terug ten opzichte van de naburige bebouwing, wat een fraai ritme aan de Schoterlandseweg geeft.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij rond 1900. Met neoclassicistische kenmerken. Van waarde: symmetrische gevelindeling voorgevel, kroonlijst en uilenborden.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische en cultuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een opgewaardeerde kop-romp-boerderij aan de Schoterlandseweg.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 28	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	424
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	97

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Pand staat aan de T-splitsing van de doorgaande Schoterlandseweg met de Gorredijksterweg. Pand staat in de zichtas van de Gorredijksterweg richting Jubbega. Pand staat aan de Schoterlandseweg in Jubbega, het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Het pand maakt deel uit van de pandsgewijze, vrijstaande en overwegend agrarische bebouwing aan dit lint. Pand staat op kop van langwerpig kavel.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume. Rechterbouwvolume: begane grond met erker en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn. Linkerbouwvolume: begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokrichting evenwijdig aan de rooilijn. De nokhoogte van beide bouwvolumes zijn gelijk.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Open gevelbeeld. Een erker met drie hoge, rechthoekige vensters met bovenlichten en afgesloten met getoogde strekken. Erker afgesloten met een wit en groen geornamenteerde houten kroonlijst. In de puntgevel groen en wit houten beschot met vierkant venster. Langs de dakrand een geprofileerde daklijst met gevelmakelaar. Linker bouwvolume: entree met bovenlicht en getoogde strek, en brede vensterpartij afgesloten met een toog met sluitstenen en blind boogveld.

Vensters / deuren

Venster met wit geschilderde houten kozijnen in witte binnenramen. Groene, opengewerkte voordeur met een bovenlicht met fraai ijzeren roosterwerk (levensboom).

Dak

Samengestelde kap, bestaande uit een zadeldak op het rechter bouwdeel en een afgeknot schilddak met dakraam op het linker bouwdeel. Bedekt donkere gegolfde pannen. Geprofileerde dakgoot op gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Bovenlicht van voordeur met fraai ijzeren roosterwerk en dakrand van rechter bouwvolume. Gevelmakelaar aan voor- en achtergevel.

Wijzigingen

Toevoeging van dakraam in dakschild boven voorgevel.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van uitbreiding van het bebouwingslint aan de Schoterlandseweg met burgerwoningen.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als markeringspunt van de Schoterlandsweg en de Gorredijksterweg. Wat betreft oriëntatie en korrelgrootte van waarde als onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de Schoterlandseweg.

Architectuurhistorische waarde

Representatief voorbeeld van vroeg twintigste -eeuwse woningbouw in het buitengebied, uitgevoerd in Chaletstijl. Van waarde is het decoratieve houtwerk (dakranden, kroonlijsten, puntgevel en makelaars) en de gevelcompositie, versterkt door de gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Het pand heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan aan de buitenkant.

Zeldzaamheid

Typologie, vormentaal en detaillering zijn zeldzaam in dit gebied.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 44	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-L-382	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	414
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	96

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1929 is een vergunning verleend aan meneer Van der Neut voor het verbeteren van het woonhuis.

Locatie

Het pand staat aan de Schoterlandseweg in Jubbega, het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Het pand maakt deel uit van de pandsgewijze, vrijstaande en overwegend agrarische bebouwing aan dit lint. Het pand ligt ver terug achter de rooilijn. Voor het pand een groen voorterrein, van de weg afgeschermd door bomen en struiken.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Smal voorhuis centraal voor de schuur geplaatst. Nok dwars op rooilijn. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op rooilijn. Dwars op schuur nog een gelijke schuur met de nok evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in halfsteens verband. Symmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond twee rechthoekige vensters met bovenlichten, afgesloten door getoogde strekken, in de kapverdieping twee vierkante vensters afgesloten met een rollaag. Onder de dakrand een gemetselde rollaag. Muurankers zichtbaar. Topgevel wordt afgesloten met een gemetselde schoorsteen. Schuur is gecombineerd bouwvolume, opgetrokken uit roodbruin baksteen in halfsteensverband en houten lambrisering. Grote groene deuren.

Vensters / deuren

Vierkante en rechthoekige vensters met wit geschilderde vensters met donkere binnenramen. Schuur heeft hoge, groen geschilderde deuren in wit geschilderde kozijnen.

Dak

Voorhuis: zadeldak bedekt met donkergrijze Friese dakpannen. Schuur: zadeldak met wolfseinden bedekt met donkergrijze Friese dakpannen. Dakrand afgesloten met wit geschilderde lijst. Aanbouw met schilddak donkergrijze Friese dakpannen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Aanbouw rechts van de boerderij is gebouwd in 1929.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het voorhuis van bescheiden afmetingen versterkt deze waarde van eenvoudige boerderij.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft oriëntatie en korrelgrootte van waarde als onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande en agrarische bebouwing aan de Schoterlandseweg.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Van waarde is de symmetrische gevelopbouw en de vormentaal van het Zuid-Friese boerderijtype.

Gaafheid / herkenbaarheid

De aanbouw aan de rechterkant heeft het oorspronkelijk karakter enigszins aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij aan de Schoterlandseweg in Jubbega.

Algemene gegevens

Adres	Zwanenburgreed 1	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1893	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-K-243	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	400
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	95

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1954 is een vergunning verleend voor het wijzigen/vergroten van de voorgevel en het bouwen van een bescheiden dakkapel.

Locatie

Pand centraal gelegen op een vierkant kavel aan de Zwanenburgreed, een zijweg van de Schoterlandseweg. Kavel wordt van open en groen weidelandschap gescheiden door schermen van bomen en struiken.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Tegen de linkerzijgevel een aanbouw onder de verlenging van het dakschild. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken dwars op voorgevel.

Gevels

Gevel opgetrokken uit wit geschilderd baksteen. Regelmatig gevelbeeld. Op begane grond twee hoge, rechthoekige vensters met bovenlicht en aanweerszijden luiken, venster zonder luiken en op de verdieping twee kleine vensters met luiken. Luiken zijn zwart en rood geschilderd. Op de geveltop staat het bouwjaar (1893) aangegeven.

Vensters / deuren

Vensters met donker geschilderde kozijnen en witte binnenramen met roedeverdeling.

Dak

Voorhuis: zadeldak met aan de rechterzijde een verlengd dakschild, bedekt met oranje gegolfde dakpannen. Licht overstekkende en brede, donkere dakrand aan de voorgevel. Nok dwars op de rooilijn. In rechter dakschild een bescheiden dakkapel. Schuur: schilddak bedekt met oranje gegolfde dakpannen. Uilenborden.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden.

Wijzigingen

In 1954 is de voorgevel uitgebreid.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Eveneens van waarde als boerderij aan een reed, een ruimtelijk element van de veenontginning.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als met bomen en struiken begrensd kavel in een open en groen weidelandschap.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Van waarde: asymmetrische vorm van het voorhuis met verlengd dakschild, witgeverfde gevels en de uilenborden. Zeer sobere, traditionele architectuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig gaaf; architectonisch in 1954 aangepast.Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij aan een reed.

Algemene gegevens

Adres	Houtlaan 1	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Katlijk	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1926	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-O-414	**Functie (oorspr)**	Transformatorstation	**Werknummer**	484
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Transformatorstation	**ID**	111

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Transformatorstation van het Provinciaal Electriciteitsbedrijf Friesland, dat hoogspanning omzet in stroom voor huishoudelijk gebruik. De bouwvergunning is verleend in 1926.

Locatie

Het transformatorstation staat aan de noord-zuid-verbinding Houtlaan, net voorbij de T-splitsing met de Schoterlandseweg. Het transformatorstation staat kort aan de weg.

Bouwvolume

Begane grond en met kap op een rechthoekig grondplan..

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Gesloten gevelbeeld. Plint afgesloten met rollaag, boven deur en vensters uitkragend metselwerk.

Vensters / deuren

Groene deur, dichtgemetselde vensters met bakstenen dorpels. In topgevel een driehoekig venster met glazen shutters. Boven de voordeur een brede getande rollaag.

Dak

Zadeldak met donkere vlakke Friese pannen. Nok parallel aan de Houtlaan. In puntgevel gemetselde getande daklijst.

Kunst / ornamentiek

Driehoekig venster met glazen shutters en ornamenteel metselwerk: rollagen met getand metselwerk.

Wijzigingen

Vensters zijn dichtgemetseld.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Voor de Tweede Wereldoorlog besteedde het Provinciale Electriciteitsbedrijf Friesland aandacht aan de architectonische vormgeving van de transformatorstations. Na de oorlog werden de gebouwtjes minder rijk gedetailleerd. Het transformatorstation aan de Houtlaan herinnert aan de vooroorlogse ontwerppraktijk bij het elektriciteitsbedrijf.

Stedenbouwkundige waarde

Door de verscholen ligging en de nabijheid van een fors uitgebouwde boerderij erachter heeft het transformatorstation geen bijzondere stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Het transformatorstation heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van utilitaire architectuur van een elektriciteitsbedrijf. Ondanks de zuiver utilitaire functie is aandacht besteed aan de architectonische vormgeving met expressionistische kenmerken, zoals het bijzondere metselverband, compositie van gevelopeningen en detaillering van luifels, lateien en bovenlichten.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. Het transformatorstation heeft, afgezien van de dichtgemaakte vensters, geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een zuiver utilitair gebouwtje gebouwd met bijzondere architectonische detaillering.

Algemene gegevens

Adres	Houtlaan 3, 5, 7	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Katlijk	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1938	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-O-412 / 411 / 410	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	485
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	112

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1937 werd een vergunning verleend voor de bouw van één woning. Vermoedelijk zijn de overige twee woningen tegelijkertijd tot stand gekomen.

Locatie

Woningen staan als een ensemble aan de Houtlaan, een noord-zuid verbinding tussen de Schoterlandseweg en de Schoterlandse Compagnonsvaart, met aan weerszijden bomen. Iedere woning staat op een smal, maar diep kavel. Woningen liggen een stuk achter de rooilijn.

Bouwvolume

Drie identieke woningen: Begane grond en met kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Drie identieke woningen: Gevels opgetrokken uit roodbruin baksteen in halfsteensverband. Plint in donkerder baksteen. Symmetrisch gevelbeeld. Voorgevel met breed venster op begane grond en klein venster in puntgevel. Toegang tot woning en tot berging in linkerzijgevel.

Vensters / deuren

Drie identieke woningen: Groene voordeur met bovenlicht in drie ramen verdeeld. Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte of groene binnenramen. Breed venster in voorgevel met roedeverdeling.

Dak

Drie identieke woningen: Zadeldak met aan de achterkant verlengde dakschilden, bedekt met rode gegolfde dakpannen. Nok dwars op de rooilijn. Dakkapellen en dakramen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De woningen zijn alledrie uitgebreid aan de achterkant. Deze uitbreidingen zijn niet uniform uitgevoerd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als representant van een van de schaarse uitbreidingen met burgerwoningbouw in het buitengebied in de eerste helft van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als planmatige uitbreiding in het buitengebied van Katlijk. Van waarde als stedenbouwkundig en architectonisch gaaf ensemble aan de monumentale Houtlaan met bomen.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde door de zorgvuldige compositie van de gevel. Sobere traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge gaafheid als stedenbouwkundig ensemble. Architectonische gaafheid van de verschillende woningen.

Zeldzaamheid

Zeldzaam als vroeg twintigste-eeuwse uitbreiding van woningbouw in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 15	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Katlijk	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-O-9	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	505
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	114

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand staat aan de Schoterlandseweg het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Het pand maakt deel uit van de pandsgewijze, vrijstaande en overwegend agrarische bebouwing aan dit lint. Voor het pand een groen voorterrein met symmetrisch ervoor twee bomen. Katlijk is een oud boerendorp dat zich in de loop der decennia slechts mondjesmaat heeft uitgebreid langs de Schoterlandseweg. Deze boerderij staat op een rechthoekig kavel met een flinke afstand tot de rooilijn.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: begane grond met kap op een smal rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en met kap op een breed rechthoekig grondplan. Het voorhuis staat centraal ten opzichte van de schuur. Nok van woonhuis en schuur staan dwars op de rooilijn. Aan de linker zijkant van de schuur is een kleine aanbouw met verbindingsstuk geplaatst met begane grond en zadeldak op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Voorhuis: opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. In voorgevel voorhuis en zijgevel hoge, rechthoekige vensters afgesloten met getoogde strekken. In de verdieping onder kap twee kleinere vensters. Gevel afgesloten met een gemetselde schoorsteen. Gemetselde onderdorpels. Metselwerk in puntgevel uitgevoerd als vlechting met wigvormig gemetselde inzetstukken (boerenvlecht). In de rechter zijgevel een vierkant venster. Smalle witte dakgoot op gootklossen. Schuur: in de voorgevel hoge, rechthoekige vensters met getoogde strekken. In het rechter deel lijkt een soort garage te zitten: een grote vierkante opening. Aanbouw opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Twee grote vensters vlak onder de rand van de kap en een kleiner venster, met onderdorpel. Dakgoot op gootklossen.

Vensters / deuren

Rechthoekige vensters van verschillende formaten met bovenlichten in wit geschilderde kozijnen en witte of groen binnenramen.

Dak

Voorhuis: zadeldak bedekt met donkere, gegolfde Friese dakpannen. In rechter dakschild een tuimelraam. Schuur: schilddak aan de voorkant bedekt met rode gegolfde Friese dakpannen, aan de achterkant met een bitumeuze dakbedekking. Aan beide kanten uilenborden.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden.

Wijzigingen

Dakbedekking aan de achterkant van kap van de schuur is vernieuwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het voorhuis van bescheiden afmetingen versterkt deze waarde van eenvoudige boerderij.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het agrarisch lint langs de Schoterlandseweg. Aan dit deel van de Schoterlandseweg is de boerderij het meest dominante bebouwingstype.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de compositie van het smalle voorhuis ten opzichte de schuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Niet zeldzaam in de regio, wel zeldzaam vanwege het boerderijtype waarbij het kleine voorhuis niet vervangen is voor een groter voorhuis.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 25	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Katlijk	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-O-31	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	503
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	113

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand staat aan de Schoterlandseweg het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Het pand maakt deel uit van de pandsgewijze, vrijstaande en overwegend agrarische bebouwing aan dit lint. Voor het pand een groen voorterrein met symmetrisch ervoor twee bomen.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: begane grond met kap op een smal rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en met kap op een breed rechthoekig grondplan. Het voorhuis staat centraal ten opzichte van de schuur. Nok van woonhuis en schuur staan dwars op de rooilijn. Dwars op de schuur, aan de rechter kant, een kleinere aanbouw op rechthoekig grondplan met zadeldak en nokparallel aan de rooilijn.

Gevels

Gevels van voorhuis opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. In de voorgevel van het voorhuis en de zijgevel hoge, rechthoekige vensters afgesloten met getoogde strekken. In puntgevel twee kleinere vensters. Gemetselde onderdorpels. Gevel afgesloten met een gemetselde schoorsteen. Schuur: in linker deel van de voorgevel een glazen pui met openslaande deuren. In het rechter deel drie identieke vensters, afgesloten met rollagen. In zijgevel van de schuur kleine vensters vlak onder de dakrand.

Vensters / deuren

Rechthoekige vensters van verschillende formaten met bovenlichten in wit geschilderde kozijnen en witte of groene binnenramen.

Dak

Voorhuis met zadeldak bedekt met donkere, gegolfde Friese dakpannen. Op de nok aan de voorkant een gemetselde schoorsteen met schoorsteenkap. Schuur met schilddak bedekt met donkere, gegolfde Friese dakpannen en hogere goothoogte aan de voorgevel. Uilenbord. Nok dwars op de rooilijn. Wolfseind en gevelmakelaar.

Kunst / ornamentiek

Gevelmakelaar en uilenbord.

Wijzigingen

Vanwege de herbestemming van de schuur tot woonruimte is de gevel vervangen voor een glazen pui.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het voorhuis van bescheiden afmetingen versterkt deze waarde van eenvoudige boerderij.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het agrarisch lint langs de Schoterlandseweg. Aan dit deel van de Schoterlandseweg is de boerderij het meest dominante bebouwingstype.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de compositie van het smalle voorhuis ten opzichte de schuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

De herbestemming van de schuur betekende geen ingrijpende aantasting van het oorspronkelijke karakter van de boerderij. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Niet zeldzaam in de regio, wel zeldzaam vanwege het boerderijtype waarbij het kleine voorhuis niet vervangen is voor een groter voorhuis.

Algemene gegevens

Adres	W.A. Nijenhuisweg 67	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Katlijk	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1924	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-J-115	**Functie (oorspr)**	Winkel met woning	**Werknummer**	587
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	119

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1924 vergunning verleend aan meneer Haanstra voor het bouwen van een winkelhuis.

Locatie

Pand staat aan de W.A. Nijenhuisweg, in de bocht met de Hogeveensweg. Het pand staat kort aan de rooilijn. Erf wordt van trottoir gescheiden door een lage heg. Aan de rechterkant wordt het kavel begrensd door een bosperceel.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping met kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit wit geschilderd baksteen in halfsteensverband. Asymmetrisch gevelbeeld. Op begane grond rechts van het midden de entree, links en rechts rechthoekige vensters met markiezen. Op de eerste verdieping hoge, rechthoekige vensters. In de linker zijgevel hoge rechthoekige vensters en muurankers.

Vensters / deuren

Hoge, rechthoekige T-vensters met donkerblauw geschilderde kozijnen en donkerblauwe binnenramen en bovenlichten. Donkerblauwe voordeur met smalle hoge vensters met roedeverdeling. Alle vensters afgesloten met brede rollagen met getand metselwerk. Gemetselde onderdorpels. Langs de gevelrand een donkerblauwe daklijst op bescheiden consoles. Gevel bekroond met gevelmakelaar.

Dak

Mansardekap, licht overstekkend, met nok dwars op de rooilijn. In het linker dakschild een bescheiden dakkapel.

Kunst / ornamentiek

Gevelmakelaar.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als representant van een van de schaarse uitbreidingen met burgerwoningbouw in de vroege twintigste eeuw in het buitengebied en van sociaal-maatschappelijk waarde vanwege de winkelfunctie die het pand heeft gehad.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde vanwege de fraaie ligging op de kruising van de W.A. Nijenhuisweg, Hogeveensweg en Houtlaan.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als gaaf voorbeeld van woningbouw met commerciële functie in de eerste helft van de twintigste eeuw. Met kenmerken van het expressionisme.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid.

Zeldzaamheid

Van waarde vanwege de zeldzaamheid van de typologie van een woonhuis met winkelfunctie in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 105	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Mildam	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-N-865	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	507
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	115

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Boerderij op een ruime kavel buiten de verdichte kern van Mildam aan de Schoterlandseweg, het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Het pand maakt deel uit van de pandsgewijze, vrijstaande en overwegend agrarische bebouwing aan dit lint. Pand is een stuk teruggelegd achter de rooilijn waardoor een fraaie voortuin is ontstaan.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis (dwarshuis): begane grond met kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en met kap op een rechthoekig grondplan. Het voorhuis staat centraal ten opzichte van de schuur. Nok van schuur dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorhuis: gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. In het midden van de gevel een entree met getoogd bovenlicht en opstap. Hoge rechthoekige vensters afgesloten met gemetselde togen en markiezen. Gemetselde onderdorpels. In zijgevels hoge rechthoekige vensters en in rechter zijgevel een deur. Gevel afgesloten met kroonlijst. Schuur: bescheiden vensters. In rechter deel van de voorgevel een brede en hoge entree met donkere deuren.

Vensters / deuren

Hoge, rechthoekige vensters met wit geschilderde kozijnen en witte binnenramen in slank profiel. Sierlijke voordeur met groot venster.

Dak

Voorhuis: afgeknot schilddak, bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. In het midden van het voorste dakschild een gemetselde dakkapel met vensterpartij en verhoogde, sierlijke attiek. In rechter dakschild een bescheiden dakkapel. Schuur: schilddak met verhoogde dakgoot aan de voorzijde, bedekt met oranje dakpannen. Uilenbord.

Kunst / ornamentiek

Geornamenteerde attiek. Uilenbord.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-hals-rompboerderij is een standaardtype dat in de negentiende eeuw in rap tempo vervangen werd door de eenvoudigere kop-rompboerderij. Dit pand is een voorbeeld van de ontwikkeling die aan het einde van de negentiende eeuw begon waarin de welvaart in Friesland steeg, waardoor de voorhuizen groter en chiquer werden en meer op burgerwoningen gingen lijken.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het kleinschalig en besloten coulisselandschap langs de Schoterlandseweg. Fraaie ligging op kavel, mede door de groene omzoming van hoge bomen.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde als voorbeeld van een kop-hals-boerderij met sobere, maar herkenbare elementen van het neoclassicisme. Van waarde: symmetrische gevelindeling, dakkapel met attiek, kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-romp-boerderij met een voorhuis in representatieve burgerlijke architectuur in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 35	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Mildam	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02A-1944-	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	525
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	118

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Boerderij gesitueerd op een ruime kavel langs de Schoterlandseweg, tegen de verdichte kern van Mildam. Pand is een stuk teruggelegd achter de rooilijn waardoor een groen en open terrein ontstaat..

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van een bouwlaag onder een kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn. Risaliet, centraal in de voorgevel, loopt door als dakkapel met zadeldak op de eerste bouwlaag. Hogere goothoogte voor woonhuis.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Hoge, rechthoekige vensters op de begane grond en op de eerste verdieping met aan onder- en bovenzijde rollagen. In het midden van het risalerende deel een breed vensters verdeeld en drie vensters.

Vensters / deuren

Hoge, rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen en donkere binnenramen. Gemetselde getande rollagen

Dak

Schilddak met zwarte vlakke Friese dakpannen boven de woonruimte, rode gegolfde dakpannen boven de werkruimte. Gemetselde schoorsteen aan de voorkant en uilenbord aan de achterkant. In het voorste dakschild twee kleine dakkapellen met T-venster en plat dak. Langs voorgevel en zijgevel dakgoot op bescheiden witte gootklossen. Risalerend deel met mansardekap met vlakke, Friese dakpannen met de nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Stelp is van waarde als standaard boerderijtype uit de periode 1980-1940 dat vanwege lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland werd gebouwd.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde nabij de verdichte kern van Mildam als representant van het oorspronkelijke karakter van de Schoterlandseweg. Fraaie ligging op kavel, mede door de groene omzoming van hoge bomen.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Versterkt door hoge gaafheid. Van bijzondere architectonische waarde is de inpassing van een mansardekap in de voorgevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp aan de Schoterlandseweg, waar de kop-romp-boerderij het overheersende boerderijtype is.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 74	**Naam**	Tjonger Tsjerke	**Mon. status**	
Plaats	Mildam	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1850	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02- A-1561	**Functie (oorspr)**	Kerk	**Werknummer**	511
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Kerk	**ID**	117

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1934 werd een vergunning verleend voor het bijbouwen van een vergaderzaaltje. In 1961 wordt een vergunning aangevraagd voor het uitbreiden van deze kerk.

Locatie

De kerk staat in de bebouwde kern van Mildam, kort aan de Schoterlandseweg. Links van de kerk een parkeerplaats. Pal rechts een huis, slechts gescheiden door een steeg met deur.

Bouwvolume

Halachtige ruimte, begane grond onder kap met de nok dwars op de rooilijn, op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Gevels opgetrokken in roodbruin metselwerk in kruisverband. Vrij symmetrisch gevelbeeld. Centraal in de voorgevel de entree, erboven een groot vierkant venster. Bescheiden gevelbord links van de entree. Muurankers zichtbaar. In de top een ruitvormige, gemetselde versiering. In de linker zijgevel vier rondboogvensters en een klein ruitvormig venster.

Vensters / deuren

Grote entree met donkergroen geschilderde deuren in een brede, wit geschilderde houten ombouw met een vlak fronton waarop de naam van de kerk is geschilderd. Er boven een vierkant venster in wit geschilderde kozijnen in slank profiel en wit binnenraam met roedeverdeling.

Dak

Zadeldak bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. Langs deze zijgevel loopt een smalle dakgoot op bescheiden gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Rondboogvensters in de linker zijgevel. Levensboom in bovenlicht boven voordeur.

Wijzigingen

In 1961 is het oorspronkelijke rondboogvenster boven de entree vervangen door het huidige vierkante venster. Aan de achterkant is de kerk uitgebreid.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kerk is van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de sobere bouwtraditie van de Gereformeerde Kerk in de negentiende eeuw. Van sociaal-maatschappelijke waarde vanwege de religieuze en sociale functie die het gebouw in het dorp heeft.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als ankerpunt van de dorpskern van Mildam. Waarde wordt aangetast door korte afstand tot buurpand.

Architectuurhistorische waarde

De kerk is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van de bouwtraditie van de Gereformeerde Kerk in de negentiende eeuw. Sobere vormgeving van zowel massacompositie, materialisering als ornamentiek waren de norm. Van grote architectuurhistorische waarde is de architectonische detaillering in de voorgevel, de benadrukte entreepartij en de rondboogvensters.

Gaafheid / herkenbaarheid

De vervanging van het rondboogvenster in de voorgevel heeft het aanzien van de kerk sterk veranderd, maar het sobere karakter is bewaard gebleven. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een sobere Gereformeerde Kerk uit negentiende eeuw. Van waarde als onderdeel van de verdichte dorpskern Mildam.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 94	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Mildam	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-O-264	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	508
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	116

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Boerderij tegen de verdichte kern van Mildam aan de Schoterlandseweg, het oudste bebouwingslint over het hoogste deel van de dekzandrug. Pand is een stuk teruggelegd achter de rooilijn waardoor een fraaie voortuin is ontstaan. Erf van trottoir gescheiden door een laag hekwerk.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis (dwarshuis): begane grond met kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en met kap op een rechthoekig grondplan. Het voorhuis staat rechts ten opzichte van de schuur. Nok van schuur dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorhuis: gevels opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Entree rechts van het midden. Hoge, rechthoekige vensters met segmentbogen, grijze boogvelden en gemetselde onderdorpels. Voorgevel afgesloten met kroonlijst. In zijgevel in de verdieping onder kap een venster met gefragmenteerde segmentbogen. Wit geschilderde daklijst op bescheiden gootklossen. Zijgevels afgesloten met gevelmakelaar. Voorgevel schuur: in het linker deel een hoge en brede entree.

Vensters / deuren

Donkergroen geschilderde voordeur met smalle en vierkante vensters. Bovenlicht van voordeur met fraai ijzeren roosterwerk. Hoge, rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen en donkere binnenramen. Entree van de schuur in wit geschilderde kozijnen en twee donkergroen geschilderde deuren.

Dak

Licht overstekende mansarde kap met nok evenwijdig aan de rooilijn, bedekt met zwarte, gegolfde, Friese dakpannen. In het voorste dakschild een dakkapel met plat dak. Links op de kap een smalle, gemetselde schoorsteen. Schuur: schilddak met oranje, gegolfde Friese dakpannen en aan de voorgevel een verhoogde dakgoot.

Kunst / ornamentiek

IJzeren roosterwerk in bovenlicht van de entree. Gevelmakelaars.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-hals-rompboerderij is een standaardtype dat in de negentiende eeuw in rap tempo vervangen werd door de eenvoudigere kop-rompboerderij. Dit pand is een voorbeeld van de ontwikkeling die aan het einde van de negentiende eeuw begon waarin de welvaart in Friesland steeg, waardoor de voorhuizen groter en chiquer werden en meer op burgerwoningen gingen lijken.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde nabij de verdichte kern van Mildam als representant van het oorspronkelijke karakter van de Schoterlandseweg. Fraaie ligging op kavel, mede door de groene omzoming van hoge bomen.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij met sobere, maar herkenbare elementen van het neoclassicisme. Van waarde: symmetrische gevelindeling, dakkapel met attiek, kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-rompboerderij met een voorhuis in representatieve burgerlijke architectuur in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Yntzelaan	**Naam**	Ecokathedraal	**Mon. status**	
Plaats	Mildam	**Architect**	Louis Le Roy	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1964	**MIP-code**	1
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Ecokathedraal-systeem	**Werknummer**	1206
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Ecokathedraal-systeem	**ID**	488

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1964 kocht kunstenaar Louis Le Roy een perceel aan de Yntzelaan in Mildam, met als doel een symbiose te scheppen tussen cultuur en natuur. Hij deed dit door met sloopmaterialen bouwwerken te maken door stenen op een zelf ontwikkelde manier, zonder cement, te stapelen. Ondertussen kon de natuur zijn gang gaan. Vanaf 1983 werd op het ‘proefveld in Mildam’, zoals het terrein aanvankelijk genoemd werd, de term ‘Ecokathedraal’ toegepast om het belang van tijd binnen het bouwen te erkennen. De term verwijst naar het soms eeuwenlange proces van de middeleeuwse kathedralenbouw, waarbij de bouwers veelal geen eindresultaat voor ogen hadden. Le Roy heeft zolang zijn gezondheid dat toeliet gebouwd aan de Ecokathedraal; inmiddels heeft de Stichting Tijd met een groep vrijwilligers de bouw overgenomen die, volgens Le Roy, in ieder geval tot het jaar 3000 door moet gaan.

Locatie

De Ecokathedraal is gelegen op een perceel aan de Yntzelaan, even ten noorden van Mildam, in een omgeving met afwisselend open weideland en beboste percelen. De kavels rondom zijn overwegend leeg, zodat de Ecokathedraal goed als zodanig herkenbaar is.

Bouwvolume

Drie hectare land, met daarbinnen een variëteit aan niveauverschillen, gecreëerd door sloopmateriaal uit Heerenveen en omgeving en veel wilde planten. Verschillende, organisch ontstane milieus en gradiënten. De slingerpaden zijn niet ontworpen of aangelegd, maar platgetreden door bezoekers. Op het perceel staan verschillende bouwwerken, die eveneens opgebouwd zijn uit sloopmateriaal. Op verschillende onderdelen zijn oudere en recente onderdelen te onderscheiden, wat overeenkomt met het idee dat het bouwproces in principe eeuwig door kan gaan.

Gevels

Vensters / deuren

Dak

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als onderdeel van de recente cultuurgeschiedenis van Heerenveen: enerzijds als plaats waar sloopmateriaal uit de gemeente van 1964 tot heden wordt hergebruikt, anderzijds als ruimtelijke culminatie van het gedachtegoed van Louis Le Roy, ereburger van Heerenveen, wiens ideeën nationaal en internationaal vermaard zijn.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van het coulisselandschap nabij Mildam. Van bijzondere waarde door het contrast met de omgeving: de contouren van de Ecokathedraal zijn juist door de omliggende open ruimte zichtbaar.

Architectuurhistorische waarde

De Ecokathedraal is van waarde als onderdeel van het oeuvre van kunstenaar Le Roy, die met zijn theorie over ecokathedrale processen een nieuwe dimensie heeft toegevoegd aan het denken over tuinarchitectuur. Bijzonder zijn de vrije vormprincipes en het wilde karakter van de invulling ervan. Eveneens van waarde is het zeer uitgebreide ontstane sortiment, met duizenden inheemse en uitheemse boom-, heester-, en plantsoorten. Van bijzondere waarde zijn de bouwwerken, die op ambachtelijke en geheel eigen wijze zijn gebouwd door Le Roy en zijn navolgers.

Gaafheid / herkenbaarheid

Door de dynamiek van organische groei is het niet de bedoeling dat de Ecokathedraal hetzelfde is als bij de aanleg. Wel komen de principes van Le Roy goed tot hun recht, zodat de Ecokathedraal een herkenbare eenheid is.

Zeldzaamheid

Slechts op enkele plaatsen in Nederland, Duitsland en Frankrijk is een dergelijk ecokathedraal systeem uitgevoerd. Omdat de Ecokathedraal wel als meest pure vorm van zo"n systeem wordt beschouwd, is er nog steeds aandacht van landschapsarchitecten, kunstenaars en toeristen uit binnen- en buitenland.

Algemene gegevens

Adres	Pastorielaan 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Nieuwehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1787	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-M-75	**Functie (oorspr)**	Pastorie	**Werknummer**	469
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Pastorie	**ID**	107

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Op de gevel van de pastorie staat het jaartal 1787 vermeld. In 1940 werd een vergunning verleend voor het bijbouwen van een serre aan de achterkant.

Locatie

De pastorie ligt aan de Pastorielaan, een zijpad van de Schoterlandseweg. De pastorie ligt schuin achter de Hervormde Kerk aan de Schoterlandseweg en is met de voorgevel georiënteerd op zowel de kerk als de weg. De pastorie staat op een kavel omzoomd met bomen. Erf en openbare weg zijn gescheiden door een laag, rank hekwerk.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Aan de rechtkant een aanbouw op een nagenoeg vierkant grondplan en terugliggend aan de linkerkant een kleine aanbouw .

Gevels

Gevels opgetrokken uit witgeschilderd metselwerk. Symmetrisch en kleurrijk gevelbeeld. Entree met opstap in het midden van de gevel, aan weerzijden twee hoge, rechthoekige vensters. Tussen de vensters en aan de gevelranden loopt een smalle, in blokverband beige gestuukte pilasters. Vensters en voordeur afgesloten met beige lateien met een rood accent in de vorm van hoofdgestellen. Beige onderdorpels. Gevel afgesloten met een beige, geprofileerde kroonlijst.

Vensters / deuren

Vensters en voordeur hebben een beige omlijsting die overloopt in het hoofdgestel erboven. Donkere kozijnen en lichtgele binnenramen. Vensters hebben T-ramen. Entree in donkere kozijnen, voordeur in een donkere en lichtgele kleur geschilderd met rood accent. Bovenlicht. Kleine lantaarn naast de voordeur.

Dak

Afgeknot schilddak met donkere gegolfde dakpannen. In het voorste dakschild, boven de voordeur een dakkapel met T-venster. Getoogd bovenraam met een rood geschilderde wenkbrauw. Zijkanten afgesloten met beige pilaster met rood accent en rode kapitelen. Zadeldak met donkere daklijst.

Kunst / ornamentiek

De beige lijsten en pilasters, de rode accenten en rode wenkbrauw boven het venster in de dakkapel.

Wijzigingen

Pastorie is aan de achterkant uitgebreid in 1940.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorisch waarde als een van de oudste panden in Nieuwehorne en als uitdrukking van het kerkelijk leven in Nieuwehorne.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van het functionele en ruimtelijke ensemble van kerk en pastorie. Van waarde vanwege de fraaie ligging in het groen en vanwege het zicht langs de kerk vanaf de Schoterlandseweg.

Architectuurhistorische waarde

De architectonische vormentaal is een voorbeeld van architectuur voor representatieve gebouwen. met classicistische kenmerken. De pastorie bevat elementen van de neorenaissance. Van waarde zijn de symmetrische gevelindeling en de ornamenten op de voorgevel (pilasters, hoofdgestellen, kroonlijst, afwerking dakkapel).

Gaafheid / herkenbaarheid

Aan het oorspronkelijke bouwvolume zijn aanbouwen gemaakt, die de gaafheid verminderen, maar die het oorspronkelijke karakter van de pastorie niet aantasten.

Zeldzaamheid

De pastorie heeft een hoge zeldzaamheidswaarde vanwege de hoge ouderdom en de ensemblewaarde met de kerk aan de Schoterlandse weg.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 103	**Naam**	Sevenaerschool	**Mon. status**	
Plaats	Nieuwehorne	**Architect**	J.E. Wiersma	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1959	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-M-1767	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	461
Gebied	3	**Functie (huidig)**	School	**ID**	105

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1959 wordt een vergunning verleend voor het bouwen van een openbare lagere school in Nieuwehorne.

Locatie

De school ligt aan een ventweg parallel aan de Schoterlandseweg in de verdichte kern van Nieuwehorne. Voor de school een voorterrein begrensd door een lage heg. Ten opzichte van de naburige bebouwing ligt de school veel verder terug.

Bouwvolume

De school is een samengesteld bouwvolume. Centraal een bouwvolume van een begane grond, verdieping kap op een langwerpig rechthoekig grondplan. Aan weerszijden van het centrale bouwvolume twee lage vleugels van een begane grond en kap met de nok evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit geelbruin baksteen in klezoorverband. Open gevelbeeld. Plint in donkerder baksteen. Entree in terugliggend geveldeel van het centrale bouwvolume. Grote vensters op de verdieping. De zijvleugels zijn verticaal geleed met grote vensters tussen smalle gemetselde lisenen.

Vensters / deuren

Karakteristieke vensterpartijen in centraal bouwdeel en zijvleugels: groot met roedeverdeling in witte kozijnen. Keramische onderdorpels. Entree met ervoor een open portaal, uitgevoerd in wit en geel.

Dak

Het centrale bouwdeel heeft een samengestelde kap. Aan de voorkant van een schilddak met nokrichting evenwijdig aan rooilijn. Aan de achterklant een schilddak met nokrichting dwars op de rooilijn. De zijvleugels hebben een schilddak met nok evenwijdig aan de rooilijn. Het dak van de rechterzijvleugel heeft een wolfseind. Het dak van de school is bedekt met donkere gegolfde pannen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

In 1961 werd het gebouw uitgebreid met een gymnastiekzaal en een extra schoollokaal.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorisch waarde als representant van de naoorlogse uitbreiding van het dorp. Van waarde als voorbeeld van naoorlogse scholenbouw. Grote vraag naar scholen (stagnatie scholenbouw tijdens de oorlog en naoorlogse geboortegolf) leidde tot standaardisatie van ontwerpen.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als ankerpunt in de dorpskern van Nieuwehorne. Van waarde is de teruggelegen ligging achter de bomenlaan van de Schoterlandseweg.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde is de toepassing van de architectonische vormentaal voor scholen uit de naoorlogse periode: grote vensters met roedeverdeling, verticale gevelgeleding en geringe bouwhoogte. De compositie van de verschillende bouwdelen is zorgvuldig ontworpen en maakt de school samen met de kenmerkende vormentaal een architectonisch geheel.

Gaafheid / herkenbaarheid

De school heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Het behoud van de functie (basisschool) versterkt de gaafheid.

Zeldzaamheid

De school is een gaaf voorbeeld van een naoorlogse lagere school in een dorpskern in het buitengebied van Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 20, 22	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Nieuwehorne	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1948	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-M-1654	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	474
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	109

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1948 ontwierp de Dienst Gemeentewerken tien dubbele woningen. Acht daarvan werden gebouwd in Jubbega (Singel 5-7, Gorredijksterweg 47-57) en twee in Nieuwehorne (Schoterlandseweg 20-22). Naast Schoterlandseweg 20-22 zijn ook de ensembles in Jubbega opgenomen in deze monumentenlijst.

Locatie

Dubbele woning in de kern van Nieuwehorne aan de Schoterlandseweg. Ligging op smalle en diepe kavels. Ruime en open voortuin.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels van bruinrode baksteen in halfsteensverband. Symmetrische voorgevel waarbij de woningen ten opzichte van elkaar zijn gespiegeld: centraal de entrees, naast beide entrees een venster met bovenlichten, tussen de entrees kleine toiletvensters. Entreepartijen zijn verhoogd met ervoor een stenen opstap en omlijst met witgeschilderd hout. Zijgevels kragen uit ter hoogte van de dakrand. De gemetselde schoorstenen lopen door in het gevelvlak. Boven vensters in voorgevel gemetselde getoogde strekken, boven vensters in zijgevel gemetselde bogen; onder de vensters betegelde raamdorpels.

Vensters / deuren

Vensters in witte, houten kozijnen en groene bovenlichten, vensters in dakkapellen en ter hoogte van verdieping in witte, houten kozijnen met een groen binnenraam.

Dak

Zadeldak van oranje gegolfde Hollandse pannen met twee dakkapellen. Centraal op de nok en op de hoeken een schoorsteen. Eenvoudige, halfronde dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Toevoeging van markiezen bij nummer 20.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van gemeentelijke woningbouw in Nieuwehorne en als voorbeeld van standaardisering en meervoudige toepassing van een woningontwerp in een groter gebied.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van het bebouwingslint aan de Schoterlandseweg met dezelfde rooilijn als de naburige bebouwing.

Architectuurhistorische waarde

Tamelijk sobere architectuur in traditionele bouwstijl, in vergelijking met latere naoorlogse woningbouw echter een rijke uitstraling door brede deurposten en een hoog dak.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch gaaf. Stedenbouwkundige gaafheid is aangetast door aanleg van de achterliggende woonbuurt en daarbij behorende ontsluitingsweg en rotonde ten noordwesten van de woning.

Zeldzaamheid

Van waarde is de vooraf bepaalde toepassing van een standaardontwerp op slechts tien woningen, verspreid over de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 5	**Naam**	t Boskhûs	**Mon. status**	
Plaats	Nieuwehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1929	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-J-180	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	482
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	110

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1929 vergunning verleend aan dhr. Nijenhuis voor het bouwen van een woning.

Locatie

Gelegen aan de Schoterlandseweg, net buiten de verdichte dorpskern van Nieuwehorne en maakt deel uit van het kleinschalig en besloten coulisselandschap langs deze weg. Het pand ligt een stuk achter de rooilijn, waardoor er een ruime voortuin ontstaat. Kavel wordt omzoomd met hoge bomen. Rechts op de kavel een oprit die naar een kleine schuur voert. Aan de achterzijde op de kavel dichte bebossing.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Entree met bovenlicht en betonnen luifel in het midden van de gevel. Aan weerszijden een brede vensterpartij afgesloten met een rollaag. Rollaag onder de dakrand.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde houten kozijnen met roedeverdeling en witte binnenramen. Glas-in-lood in bovenlichten. Entree met glas-in-lood in bovenlicht. Vensters in dakkapel in witte kozijnen en groen geschilderde binnenramen met horizontale roedeverdeling.

Dak

Licht overstekend tentdak met knik, bedekt met oranje, vlakke Friese dakpan. Witte bakgoot. In de top een gemetselde schoorsteen. In het voorste dakschild een dakkapel met twee vensters en een iets hellend dak, bedekt met dezelfde pannen.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-lood.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als uitbreiding met burgerlijke woningbouw van het bebouwingslint in het Interbellum aan de Schoterlandseweg, nabij het dorp Nieuwehorne.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van het kleinschalig en besloten coulisselandschap langs de Schoterlandseweg.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de vormentaal voor burgerlijke woningbouw uit het Interbellum met Amsterdamse School-invloeden: symmetrisch gevelbeeld, brede vensterpartijen in wit geschilderde kozijnen, glas-in-lood en geknikt tentdak met vlakke Friese pan.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een vrijstaande burgerwoning in het bebouwingslint van de Schoterlandseweg.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 51	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Nieuwehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-M-1660	**Functie (oorspr)**	School met woning	**Werknummer**	471
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Bedrijf met woning	**ID**	108

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het pand bestaat uit twee gekoppelde bouwdelen. Het voorstel bouwdeel was oorspronkelijk het woonhuis van de hoofdonderwijzer en in het achterste bouwdeel werd onderwijs gegeven. In 1995 is een vergunning aangevraagd voor het vergroten van de woning.

Locatie

Gelegen de in de kern van Nieuwehorne aan de Schoterlandseweg. Gesitueerd op een rechthoekig kavel, op de hoek met Stelle, een weg naar een verder gelegen woonwijk. Erf aan de voor- en zijkant van trottoir gescheiden door een lage heg. Links van het pand een brede oprit die naar een achterliggende schuur voert.

Bouwvolume

Gecombineerd bouwvolume. Een voorhuis met aan de achterzijde een hoog bouwvolume die verspringen ten opzichte van elkaar. Voorhuis: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Achterliggend bouwvolume: begane grond en kap op een rechthoekig grondplan. Nokken dwars op de rooilijn. Rechts van het voorhuis een kleine, lage aanbouw.

Gevels

Voorhuis: gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. In het midden van de gevel entree met opstap. Aan weerszijden twee hoge rechthoekige vensters met witte onderdorpels en markiezen. Langs boven- en onderrand van de vensters een doorlopende rollaag. Zijgevel met identieke vensters. Linker zijgevel met erker. Achterhuis: opgetrokken uit lichtbruin baksteen. Voorgevel wordt beëindigd door een gemetselde rand. Linker- en rechtergevel verschillen sterk van karakter. Rechtergevel: zes grote en hoge vensters per twee gegroepeerd, hoge goot. Linkergevel: kleine vensters per twee gegroepeerd, twee entrees, lage goot.

Vensters / deuren

Voorhuis: Gelijke schuiframen in voor- en zijgevels in witte kozijnen. Blankhouten voordeur met bovenlicht. Achterhuis, rechterzijgevel: grote kruisvensters in witte kozijnen met donkergroene binnenramen met roedeverdeling afgesloten met gemetselde segmentbogen en boogvelden. Achterhuis, linkerzijgevel: kleine vensters met twee ramen in witte kozijnen met donkergroene binnenramen afgesloten met gemetselde segmentbogen en boogvelden.

Dak

Voorhuis: licht overstekend schilddak met knik, bedekt met oranje vlakke Friese pannen. In voorste dakschild een houten dakkapel met vier vensters en plat dak. In linker dakschild een zelfde dakkapel met kleinere afmetingen en een dakraam. In rechter dakschild twee dakramen. Eenvoudige witte bakgoot. Achterhuis: zadeldak met wolfseind en verlengd dakschild aan de linkerkant en verhoogde dakgoot aan de rechterzijde, bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. Langs de zijgevels een wit geschilderde bakgoot op gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Segmentbogen.

Wijzigingen

Oorspronkelijke schoorstenen zijn gesloopt. Erker in linker zijgevel later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie van openbare lagere school in het dorp Nieuwehorne. Van waarde vanwege de sociale en maatschappelijke rol die een school speelde in een dorp in het buitengebied van Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als één van de openbare gebouwen in de dorpskern van Nieuwehorne, samen met de kerk aan de overkant van de Schoterlandseweg. Van waarde als onderdeel van de lintbebouwing aan de Schoterlandseweg.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde als school die is gebouwd in de vormentaal van de dominante bebouwing in het gebied, namelijk als kop-rompboerderij. Het voorhuis architectonische waarde om de herkenbare elementen van de architectuur uit het Interbellum. Van waarde: symmetrisch gevelbeeld, geknikte kap, segmentbogen, kruisvensters in achterhuis.

Gaafheid / herkenbaarheid

Ondanks de functiewijziging heeft het pand geen ingrijpende architectonische wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Hoge zeldzaamheidswaarde vanwege de voor het buitengebied gangbare combinatie van functies (woning hoofdonderwijzer en leslokalen) die herkenbaar is in de architectuur.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 90	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Nieuwehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1905	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	463
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	106

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Op basis van oude ansichtkaarten is het waarschijnlijk dat de huidige schuur onderdeel was van een oudere kop-rompboerderij met een klein voorhuis en dat rond 1900 het voorhuis is vervangen door het huidige voorhuis omdat de lokale huisarts hier zijn praktijk vestigde.

Locatie

Het pand ligt aan de Schoterlandseweg in de verdichte kern van Nieuwehorne. Het pand staat centraal op het kavel. Rond het pand open en groene ruimte. Erf van trottoir door een hek gescheiden.

Bouwvolume

Kop-hals-rompboerderij. Voorhuis: begane grond met verdieping onder een samengestelde kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Het voorhuis staat rechts ten opzichte van de schuur. Een laag en smal bouwvolume verbindt voorhuis met schuur.

Gevels

Voorhuis: Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. In het midden van de voorgevel een verdiepte entree. Aan weerszijden dubbele vensters. In zijgevels vensters van gelijke grootte en nog een entree. In de puntgevel een balkon. Schuur: Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk.

Vensters / deuren

Voorhuis: hoge vensters in witte kozijnen met getoogde bovenlichten, afgesloten met gemetselde togen. Schuur: eenvoudige vierkante vensters.

Dak

Samengestelde kap: links een zadeldak met nok dwars op rooilijn en rechts een zadeldak met nok evenwijdig aan rooilijn. In de puntgevel een geornamenteerde brede daklijst met gebroken segmentbogen, visueel ondersteund door een soort driehoekige schragen. Onder de dakgoten ornamentele bakstenen rand. Wit geschilderde bakgoot. Langs de puntgevels een flinke overstek. Twee smalle hoge schoorstenen. Schuur: schilddak met iets verhoogde dakgoot aan de voorgevel. Bedekt met rode gegolfde dakpannen. Uilenborden.

Kunst / ornamentiek

Geornamenteerde daklijst.

Wijzigingen

Het huidige zadeldak met de nok evenwijdig aan de rooilijn was oorspronkelijk een schilddak.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is als voormalige dokterswoning van waarde als sociaalmaatschappelijk ankerpunt in de dorpskern Nieuwehorne. Tevens is het pand van waarde vanwege de functiewijziging van boerderij naar dokterswoning met een schuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft oriëntatie en korrelgrootte van waarde als onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de Schoterlandseweg. Van stedenbouwkundige waarde als representant van het oorspronkelijke agrarische karakter van de Schoterlandseweg.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij met een voorhuis van rond 1900. Met neoclassicistische kenmerken. Van waarde: symmetrische gevelindeling met verdiept entree, daklijst puntgevel en gemetselde rand onder de daklijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. De vervanging van het voorhuis betekent geen aantasting van het pand, maar geeft het juist een waardevolle historische betekenis. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van waarde door de typologische zeldzaamheid van een vervangend voorhuishuis dat vrijstaat van de schuur, uitgevoerd in woningarchitectuur.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 108	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-M-1217	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	440
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boederij	**ID**	100

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1979 is een vergunning verleend voor de verbouwing van boerderij tot woning aan dhr. Kloostersman.

Locatie

Gelegen aan de Schoterlandseweg in Oudehorne op de kop van een langwerpig kavel en maakt onderdeel uit van de pandsgewijze en vrijstaande lintbebouwing van de Schoterlandseweg. Nokken dwars op de rooilijn. Bescheiden voortuin.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis: begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Voorhuis links tegen de schuur. Schuur: begane grond en met kap op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Voorhuis: opgetrokken uit roodbruin baksteen in halfsteensverband. Symmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond twee rechthoekige vensters. Op de verdieping twee vierkante vensters. Langs de topgevel houten dakranden met siersnijwerk. In de top een gemetselde schoorsteen. Kleine uitbouw aan de rechterzijde onder een verlengd dakschild met een deur, een hoog venster en twee kleinere vensters in de zijgevel. Schuur: opgetrokken uit roodbruin metselwerk in halfsteensverband en deels betimmerd met groen geschilderd hout. Rechthoekig venster op de begane grond en een vierkant venster op de eerste etage met onderdorpels. Entree links in de voorgevel. In de zijgevels rechthoekige vensters.

Vensters / deuren

Voorhuis: op begane schuifvensters in wit geschilderde kozijnen met gemetselde onderdorpels. Op verdieping kleine vensters in witte kozijnen met gemetselde onderdorpels. Schuur: kleine vensters in witte kozijnen met roedeverdeling en keramische onderdorpels.

Dak

Voorhuis: zadeldak met aan de rechterkant een verlengd dakschild, bedekt met donkere Friese dakpannen. Dakkapel in het rechter dakschild. Eenvoudige witte dakgoot op gootklossen. Schuur: zadeldak met wolfseind bedekt met oranje gegolfde dakpannen met aan de voorgevel een verhoogde dakgoot. Aan voor- en achterzijde uilenborden met gevelmakelaar. Witte profileerde dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Het voorhuis van bescheiden afmetingen versterkt deze waarde van eenvoudige boerderij.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de vrijstaande en pandsgewijze bebouwing aan de Schoterlandseweg in de dorpskern van Oudehorne.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Traditionele bouwstijl. Van waarde is de symmetrische gevelopbouw en de vormentaal van dit boerderijtype: dakranden, uilenborden.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Niet zeldzaam in de regio, wel zeldzaam vanwege het boerderijtype waarbij het kleine voorhuis niet vervangen is voor een groter voorhuis.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 61	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-J-1565	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	451
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	104

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Gelegen aan de Schoterlandseweg tussen Nieuwehorne en Oudehorne. Boerderij staat op de kop van een langwerpig kavel en maakt deel uit van de pandsgewijze en vrijstaande lintbebouwing van de Schoterlandseweg. Pand is een stuk terug gelegd achter de rooilijn met een ruime voortuin. Voor het voorhuis drie bomen. Rechts op het erf loopt een pad naar de entree, links op het erf loopt oprit naar de achterliggende schuur. Erf van openbare weg gescheiden door een heg. Rechts van de kavel een bomenrij.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch (rechts) geplaatst tegen de schuur. Voorhuis:begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond met kap. Nok van schuur dwars op de oorspronkelijke rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Evenwichtig gevelbeeld. Voorhuis: opgetrokken uit roodbruinebaksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. In het midden de entree. Links van entree twee hoge schuifvensters en rechts van de entree een dubbel schuifvenster. Voorgevel afgesloten met een kroonlijst. Schuur: in linker gedeelte van de voorgevel een grote groen geschilderde entree.

Vensters / deuren

Donkergroene voordeur met smal venster en sierlijk ijzerwerk. Venster in witte kozijnen met groene binnenramen. Vensteropeningen zijn afgewerkt met witte raamdorpels en getoogde strekken in metselwerk met witte aanzet- en sluitstenen. Boogvelden zijn donkergroen met een witte decoratie.

Dak

Voorhuis: schilddak met de nok parallel aan de rooilijn. Donkere, gegolfde dakpannen. Twee gemetselde schoorstenen. Schuur: schilddak met verhoogde dakgoot aan de voorgevel. Bedekt met grijze golfplaten. Uilenborden

Kunst / ornamentiek

Ornamentele details boven vensters van woonhuis. Uilenborden.

Wijzigingen

De oorspronkelijke dakbedekking van de schuur is vervangen door golfplaten.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind 19e eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een dwarshuis, een groter woonhuis, te bouwen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrel en oriëntatie van waarde als onderdeel van de lintbebouwing en het coulisselandschap langs de Schoterlandseweg. Fraaie ligging op kavel, mede door de groene rand van hoge bomen.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij met dwarshuis in de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de neo-renaissance. Van waarde: gevelindeling voorgevel, afwerking vensters en schuur met uilenborden. Architectuur is representatief voor deze bouwperiode.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan die een aantasting betekenen van het oorspronkelijke karakter. Het schuurgedeelte is ingrijpend gewijzigd door een dakbedekking met golfplaten..

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-romp-boerderij met een dwarshuis in representatieve burgerlijke architectuur in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 80	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-M-800	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	445
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	103

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1925 is een vergunning verleend aan dhr. A.B. Kleistra voor het bouwen van een woning met veestalling.

Locatie

Gelegen in Oudehorne in een dun bebouwd gedeelte van de Schoterlandseweg. Gesitueerd op de kop van een langwerpig kavel en maakt deel uit van de pandsgewijze en vrijstaande lintbebouwing van de Schoterlandseweg. Pand is een stuk terug gelegd achter de rooilijn waardoor een royale voortuin is ontstaan. Midden op het erf loopt een pad naar de entree, links op het erf loopt oprit naar de achterliggende schuur.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch (rechts) geplaatst tegen de schuur. Voorhuis:begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schuur: begane grond met kap. Nok van schuur dwars op de oorspronkelijke rooilijn.

Gevels

Voorhuis: opgetrokken uit roodbruinebaksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. In het midden een diepliggende entreeportiek die doorloopt als dakkapel in de voorgevel. Entreeportiek geflankeerd door lisenen die eindigen in bolvormige ornamenten. Hoog, rechthoekig venster in het dakkapel. Entree aan beide kanten geflankeerd door twee hoge, rechthoekige vensters. Identieke vensters in de linker zijgevel. Gevel wordt gesloten met een kroonlijst. Schuur: in linker gedeelte van de voorgevel een grote groen geschilderde entree.

Vensters / deuren

Voorhuis met donkere, houten voordeur. Hoge, rechthoekige vensters met bovenlichten in witte kozijnen en donkerblauwe binnenramen. Alle vensters hebben onderdorpels en worden afgesloten met rollagen. Schuur met donkergroen geschilderde deuren.

Dak

Voorhuis: afgeknot schilddak bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. In linker en rechter dakschild een dakkapel. Witte bakgoot op gootklossen. Schuur: schilddak met verhoogde dakgoot aan de voorgevel. Bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. Uilenborden.

Kunst / ornamentiek

Geornamenteerde entreepartij.

Wijzigingen

Gemetselde schoorstenen zijn verdwenen. De bolvormige pinakels zijn later aangebracht.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind 19e eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een dwarshuis, een groter woonhuis, te bouwen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrel en oriëntatie van waarde als onderdeel van de lintbebouwing en het coulisselandschap langs de Schoterlandseweg. Fraaie ligging op kavel, mede door de groene omzoming van hoge bomen.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij met dwarshuis in de vroege twintigste eeuw. Van waarde: symmetrische gevelindeling voorgevel, entreepartij met dakkapel en schuur met uilenborden. Architectuur is representatief voor deze bouwperiode.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel het woonhuis als de schuur hebben geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan die een aantasting betekenen van het oorspronkelijke karakter.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-romp-boerderij met een dwarshuis in representatieve burgerlijke architectuur in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 94	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1916	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-M-1420	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	442
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	102

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1916 is een vergunning verleend aan dhr. De Vos voor het bouwen van een woning. In 1963 is een vergunning verleend aan dhr. Woudstra voor het verbouwen van de woning. Hierna is de woning nogmaals uitgebreid met een aanbouw.

Locatie

Gelegen in de verdichte kern van Oudehorne. Onderdeel van de pandsgewijze bebouwing aan de Schoterlandseweg. Gelijke rooilijn als naburige panden.

Bouwvolume

Gecombineerd bouwvolume met begane grond en verdieping onder kap oorspronkelijk op een L-vormig grondplan. Aan de achtergevel is later een aanbouw van een begane grond met verdieping onder een kap gemaakt. Nokken zowel dwars op als parallel aan de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit donker geschilderde baksteen. Open gevelbeeld. Op de begane grond hoge vensters met bovenlichten. Voordeur rechts in het linker bouwvolume. In de topgevel van het rechter bouwvolume een vensters met halfronde vensters aan weerszijden.

Vensters / deuren

Vensters met witte kozijnen. Geprofileerde stijlen tussen boven- en ondernamen. Afgesloten met segmentbogen. Onderdorpels van rode baksteen in rechter bouwvolume. Witte onderdorpels in linker bouwvolume.

Dak

Samengestelde kap uit twee mansardekappen op het linker- en op het rechterbouwvolume met de nokrichting respectievelijk evenwijdig en loodrecht op de rooilijn. Bedekt donkere Friese dakpannen. Eenvoudige witte bakgoot op witte gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Het metselwerk is donkergrijs geschilderd.
Roedeverdeling in vensters en gevelmakelaars zijn verdwenen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als uitbreiding met burgerlijke woningbouw van het bebouwingslint vroeg in de twintigste eeuw aan de Schoterlandsweg, in het dorp Oudehorne.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de vrijstaande en pandsgewijze bebouwing aan de Schoterlandseweg van Oudehorne.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de overgangsstijl: samengestelde mansardekap, verspringende bouwdelen, venster in puntgevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

De oorspronkelijke details in het metselwerk zijn minder zichtbaar door de donkere laag verf over de hele gevel. Deze verflaag zorgt echter wel voor eenheid met de bouwdelen uit latere bouwperioden. De aanbouwen uit latere bouwperioden zijn uitgevoerd in een architectonische vormentaal passend bij de oorspronkelijke woning.

Zeldzaamheid

Van waarde als voorbeeld van woningbouw zonder agrarische functie in het buitengebied in de vroege twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 96	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1929	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-M-1213	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	441
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	101

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1929 is aan dhr. I.H. de Vos een vergunning verleend voor het bouwen van een woning in Oudehorne.

Locatie

Gelegen in de verdichte kern van Oudehorne. De woning en achterliggend terras staan op een verhoging, afgewerkt met bakstenen. Rondom de woning een tuin. Tuin afgescheiden van openbare weg met een lage heg met zuiltjes die de oprit en het tuinpad flankeren.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Achter het woonhuis een lage aanbouw over de gehele breedte met plat dak. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in halfsteensverband. Evenwichtig gevelbeeld, gedomineerd door de horizontale lijnen: daklijst, plantenbakken onder gevels, erker. Linker geveldeel is verdiept met daarin de entree met opstap en betonnen luifel. Rechts een erker met een plat dak. Onder de vensters op de begane grond en verdieping een doorlopende rollaag. Op de eerste etage twee vensters met onder de rechter partij een houten, wit geschilderde bloembak. In de linker zijgevel verspreid enkele kleine vensters. In de rechtergevel aan de achterkant een erker over de begane grond en eerste verdieping.

Vensters / deuren

Originele, lichthouten voordeur met smal verticaal venster. Aan weerszijden buitenlampen en rechts een brievenbus. Vensters met wit geschilderde houten kozijnen van fors profiel met witte binnenramen. Venster boven in de linker zijgevel vensters met glas-in-loodramen. Vensters in de erker met bovenlichten. In de hoek van de bergingsruimte aan de linkerkant van het pand een fraai hoekvenster.

Dak

Overstekend schilddak met een blauwe dakgoot. Kap bedekt met oranje gegolfde dakpannen en twee schoorstenen. Onderkant van de overstek van wit geschilderd hout. Erkers en aanbouw met plat dak ook blauwe dakgoten. In het voorste dakschild een kleine dakkapel met twee vensters en blauwe daklijst.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in de linker zijgevel. Fraai bewerkte houten plantenbak in de voorgevel.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als uitbreiding met burgerlijke woningbouw van het bebouwingslint in het Interbellum aan de Schoterlandsweg, in het dorp Oudehorne.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de vrijstaande en pandsgewijze bebouwing aan de Schoterlandseweg van Oudehorne.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum met expressionistische kenmerken: zorgvuldig metselwerk, evenwichtige massa- en gevelcompositie, witte houten kozijnen met glas-in-loodramen, erker en grote overstek. Versterkt door de hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

De woning is van een typologische zeldzaamheid voor het buitengebied van de gemeente Heerenveen: hoewel op landelijk niveau grote aantallen vergelijkbare woningen zijn gebouwd, is het een bijzonder pand voor Oudehorne.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg bij 155	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudehorne	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1937	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-J-1213	**Functie (oorspr)**	Transformatorstation	**Werknummer**	435
Gebied	3	**Functie (huidig)**	Transformatorstation	**ID**	99

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Transformatorstation van het Provinciaal Electriciteitsbedrijf Friesland, dat hoogspanning omzet in stroom voor huishoudelijk gebruik. De bouwvergunning is verleend in 1937. In 1954 is het transformatorstation uitgebreid aan de achterzijde.

Locatie

Transformatorstation staat aan de Schoterlandseweg, aan de rand van het dorp Oudehorne. Het gebouwtje staat aan dezelfde rooilijn als de naburige bebouwing. Het gebouwtje wordt omsloten door bomen en struiken.

Bouwvolume

Begane grond en met kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Twee deuren in linkerzijgevel. Kopgevel heeft twee smalle, hoge vensteropeningen. Onder de dakrand metselwerk in boerenvlecht. Witte daklijst aan de zijgevels loopt deels door over de kopgevel. In het midden van de gevel met een hekwerk ervoor. Vensteropening afgesloten met rollaag. Langs de lange zijde van het transformatorstation een witte daklijst die gedeeltelijk over de voorgevel loopt.

Vensters / deuren

Twee deuren in linkerzijgevel. Gevelopeningen in kopgevel zonder kozijn, met ijzeren hekwerk en gemetselde onderdorpels.

Dak

Overstekend zadeldak, bedekt met zwarte tuiles du nord-pannen.

Kunst / ornamentiek

Ornamenteel metselwerk.

Wijzigingen

Uitgebreid aan de achterkant in 1954.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Voor de Tweede Wereldoorlog besteedde het Provinciale Electriciteitsbedrijf Friesland aandacht aan de architectonische vormgeving van de transformatorstations. Na de oorlog werden de gebouwtjes minder rijk gedetailleerd. Dit transformatorstation herinnert nog aan de vooroorlogse ontwerppraktijk bij het elektriciteitsbedrijf.

Stedenbouwkundige waarde

Geen bijzondere stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Het transformatorstation heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van utilitaire architectuur van een elektriciteitsbedrijf. Ondanks de zuiver utilitaire functie is aandacht besteed aan de architectonische vormgeving kenmerkend voor het Interbellum, zoals het bijzondere metselwerk, compositie van gevelopeningen en detaillering van bijvoorbeeld de onderdorpels en rollagen.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. De uitbreiding in 1954 heeft het oorspronkelijke karakter van het gebouwtje uit 1937 niet aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een zuiver utilitair gebouwtje in het buitengebied met bijzondere architectonische detaillering.

Algemene gegevens

Adres	Tjongervallei 24	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Hoornsterzwaag	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1936	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-L-39	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	611
Gebied	4	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	121

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Onderdeel van de gespreide bebouwing aan de Tjongervallei, de doorgaande weg ten noorden van de boerderij die in 1969-'70 werd aangelegd als onderdeel van de ruilverkaveling. Voordien lag de boerderij aan een pad tussen de Schoterlandseweg (Hoornsterzwaag) en de Tjonger. Door de aanleg van de Tjongervallei kwam de lange zijde van de boerderij aan de wegkant te liggen. De kavel is omringd door boombeplanting die een ruimtelijke begrenzing vormt tussen erf en open landschap.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch (links) geplaatst tegen de schuur. Zowel woonhuis als schuur met begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok van woonhuis en schuur dwars op de oorspronkelijke rooilijn (voorgevel).

Gevels

Gevels van roodbruin metselwerk in halfsteensverband. Symmetrische indeling van de voorgevel met grote vensteropeningen op de begane grond en kleinere ter hoogte van de verdieping. In de noordgevel van het woonhuis de entree en een venster, in de zijgevels van de schuur deuren en kleinere vensters. In de achtergevel een schuurdeur over de gehele bouwlaag. Boven alle gevelopeningen (de schuurdeur uitgezonderd) natuurstenen strekken.

Vensters / deuren

Vensters in de voorgevel in witgeschilderde houten kozijnen. Donkerblauwe bovenlichten in het centrale venster, donkerblauwe binnenramen in de vensters in voor- en noordgevel. Entree bevat een bruingeschilderde voordeur. In de gevels van de schuur eenvoudige stalen stalramen en houten deuren, waarvan één geflankeerd door een venster met een regelmatige roedeverdeling.

Dak

Schilddak van oranje gegolfde pannen boven woon- en schuurgedeelte. Hogere goothoogte aan voor- en achtergevel. Bij het woonhuis eenvoudige donkergroene houten bakgoot, bij de schuur eenvoudige zinken dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De oost- en noordgevel van de schuur hebben vermoedelijk een andere indeling gehad (strekken wijzen op venster of deur). Schuur en aanbouw aan de zuidkant vermoedelijk later aangebouwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. De breedte van het woonhuis duidt op een rijkere variant van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de schaarse bebouwing in de Tjongervallei en als onderdeel van de oorspronkelijke, nog niet ruilverkavelde structuur.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij. Sobere, functionele vormgeving kenmerkend voor de architectuur uit het Interbellum. Van waarde: symmetrische gevelindeling, excentrische plaatsing van de woning ten opzichte van de schuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het gebouw heeft enige wijzigingen aan de buitenkant ondergaan (aanbouwen, dichtmetselen vensteropeningen) die het oorspronkelijke karakter niet ingrijpend aantasten.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kop-rompboerderij in de Tjongervallei. Van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing in de Tjongervallei van vóór de ruilverkaveling.

Algemene gegevens

Adres	Nijeberkoperweg 10	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1922	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-L-481	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	615
Gebied	4	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	123

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Gebouwd in 1922 als een van drie identieke sluiswachterswoningen bij de drie sluizen aan het Tjongerkanaal tussen Mildam en de Opsterlandse Compagnonsvaart. In 1962 is het berghok aan de westzijde vervangen en een werkplaats bijgebouwd (huidige sluiswachtersruimte).

Locatie

Ligging op de hoek van de Tjonger (noordzijde) en de Nijeberkoperweg, op een langwerpige kavel in de langsrichting van de Tjonger.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan, met aan de voorzijde een uitspringend middendeel. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Witgeschilderd metselwerk in kruisverband. Middendeel: zijkanten geaccentueerd door risalerend metselwerk. Symmetrische gevelindeling, grote vensteropening op de begane grond en kleinere in de nokgevel, beide afgewerkt met gemetselde rollaag. Tussen beide vensteropeningen een gemetselde getoogde strek. Zijdelen: in linker zijdeel kleine vensteropening, in rechter zijdeel de entree, beide afgewerkt met gemetselde getoogde strek. Zijgevel: het teruggesprongen deel bevat aan beide zijden een vensteropening met daarboven een gemetselde rollaag. De brede kant is witgepleisterd en bevat een kleinere vensteropening. Natuurstenen dorpels onder vensteropeningen.

Vensters / deuren

Vensters in witte kozijnen met zwarte binnenramen en witte roedeverdeling. Bij het middendeel zwart-rood-witte buitenluiken aan de buitenzijde. In het linkerzijdeel een klein venster (analoog aan berghok), in het rechterzijdeel een zwarte voordeur met zes ruitjes. De west- en oostgevel (voorkant) bevatten een venster met kruiskozijn en eveneens buitenluiken, de achterkant een schuifvenster.

Dak

Sterk uitkragend dak met zwarte gegolfde pannen over het gehele bouwvolume van het woonhuis. Witte, geprofileerde bakgoot die in de nok samenkomt in een gedecoreerde houten makelaar. Daarbovenop een gedecoreerde windvaan in metaal. In de nok een hekachtige houten daklijst. De uitkragingen naast het middendeel worden ondersteund door korbelen. Op de westelijke dakhelft een gemetselde schoorsteen en een dakkapel.

Kunst / ornamentiek

Decoratief houtwerk.

Wijzigingen

Berghok en werkplaatsen later bijgebouwd, dakkapel vermoedelijk later toegevoegd, windvaan vermoedelijk gewijzigd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voormalige sluiswachterswoning bij de tweede van de drie sluizen in het Tjongerkanaal.

Stedenbouwkundige waarde

Markante positie aan de Tjonger en de Nijeberkoperweg. Van waarde als onderdeel van de schaarse bebouwing in de Tjongervallei en als onderdeel van de oorspronkelijke, nog niet ruilverkavelde structuur. Tevens waardevol door de historisch-ruimtelijke relatie met de Tjonger. Hoge ensemblewaarde met Sluis II (monumentnr. 616).

Architectuurhistorische waarde

Van waarde door representatieve architectuur met kenmerken van de chaletstijl: sterk uitkragend dak, versierde makelaar, hekvormige daklijst in de nok en verspringende voorgevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel architectonisch als stedenbouwkundig gaaf. Hoewel de stedenbouwkundige gaafheid enigszins wordt aangetast door de gebouwen ten westen van de woning, blijft het gebouw een markante positie innemen op de noordelijke oever van de Tjonger.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een van de drie sluiswachterswoningen met chaletkenmerken aan de Tjonger.

Algemene gegevens

Adres	Nijeberkoperweg 4	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1937	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-L-322	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	612
Gebied	4	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	122

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Nijeberkoperweg, al in de negentiende eeuw in gebruik als pad van Jubbega naar Makkinga. Centrale ligging op een oost-west georiënteerde, rechthoekige kavel, op de zuidzijde na omzoomd door bomen.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Zowel woonhuis als schuur met begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Woonhuis: metselwerk van rode baksteen in halfsteensverband, voorzien van decoratief metselwerk in de rollagen, rond de entree en in een sierrand boven de vensters. Symmetrische gevelindeling met diepliggende entree. In de voorzijde van het dak een dakkapel. Schuur: witgepleisterd metselwerk met kleine vensteropeningen en een deur.

Vensters / deuren

Woonhuis: vensters en voordeur met slanke zwarte kozijnen, witte binnenramen en bovenlichten. Venster in dakkapel bevat twee ramen met bovenlichten, met donkerblauwe kozijnen en binnenramen. Schuur: diepliggende, aan de bovenkant afgeronde vensters, afgewerkt met een gepleisterde dorpel en luiken aan weerszijden. In het dak enkele kleine vensters.

Dak

Woonhuis: schilddak met zwarte gegolfde Friese pannen. Goothoogte iets hoger aan voorgevel. Geprofileerde groenwitte bakgoot op witte gootklossen aan voor- en zijgevels. Boven de dakkapel een zadeldakje met witte, in een punt uitlopende daklijst. Schuur: schilddak met oranje gegolfde Friese pannen. Eveneens geprofileerde groenwitte bakgoot op witte gootklossen aan voor- en zijgevels.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. De breedte en bijzondere detaillering van het woonhuis duiden op een rijkere variant van dit type.

Stedenbouwkundige waarde

Waardevol als deel van de schaarse bebouwing in de Tjongervallei en vanwege de bescheiden korrel op een relatief kleine kavel in een gebied dat zich kenmerkt door grootschaligheid.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een kop-romp-boerderij. De vormgeving van het pand is kenmerkend voor de architectuur uit het Interbellum met expressionistische kenmerken. Van waarde: symmetrische gevelindeling, decoratief metselwerk, slanke kozijnen en roedeverdeling, versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf. Het woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan. Het schuurgedeelte is gewijzigd als gevolg van nieuwe woonfunctie, maar tast het oorspronkelijke karakter niet ingrijpend aan. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en rijk gedetailleerd voorbeeld van een kop-romp-boerderij in de Tjongervallei.

Algemene gegevens

Adres	Nijeberkoperweg bij 10	**Naam**	Sluis II	**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1888	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02- L-2005	**Functie (oorspr)**	Sluis	**Werknummer**	616
Gebied	4	**Functie (huidig)**	Sluis	**ID**	124

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Aan het einde van de negentiende eeuw werd de Tjonger gekanaliseerd ter bevordering van de scheepvaart en de ontwatering van het omliggende gebied. Om het water ondanks de hoogteverschillen tussen het westelijke en oostelijke stroomgebied (Stellingwerven) op peil te houden werden er sluizen in het kanaal aangelegd. Van west (Mildam) naar oost (bij de Opsterlandse Compagnonsvaart) werden deze respectievelijk Sluis I, II en III genoemd. De sluizen vormen nu onderdeel van de zogenaamde Turfroute, die zeer geliefd is in de pleziervaart.

Locatie

Sluis II ligt in de Tjonger ter hoogte van de Nijeberkoperweg. De Tjonger is hier breder, in het midden ligt een eilandje waarop een pompgebouw staat. Door de noordzijde van de Tjonger kunnen boten passeren, in de zuidzijde ligt een dubbele stuw die ervoor dient het waterpeil in het hoger gelegen oostelijk stroomgebied hoog te houden.

Bouwvolume

De sluis bestaat uit tweemaal twee sluisdeuren. De westelijke deuren liggen in een sluishoofd waarop een pompgebouw staat. Op het oostelijke sluishoofd staat een handbediende basculebrug. In de zuidelijke stroom ligt een dubbele stuw. Het pomphuisje bestaat uit een bouwlaag met rechthoekig grondplan onder een plat dak.

Gevels

Gemetselde sluishoofden en sluiswanden met natuurstenen details. Sluisdeuren, hekwerken en brugdelen zijn van staal. De gevels van het pomphuisje bestaan uit bruin metselwerk in halfsteensverband. In de westgevel een vensteropening, in de oostgevel twee. In zowel noord- als zuidgevel deuren.

Vensters / deuren

Vensters in pomphuisje met eenvoudige roedeverdeling, met erboven een gemetselde rollaag en eronder een gemetselde dorpel. Boven de deuren een latei.

Dak

Op het pomphuisje vanuit het midden licht naar beneden hellende dakvlakken, omringd door een witte dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Slagbomen en signalering later toegevoegd. Sluisdeuren zijn waarschijnlijk vervangen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als een van de drie bijna identieke sluisensembles, aangelegd bij de kanalisering van de Tjonger aan het einde van de negentiende eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Markant als overbrugging en als onderdeel van de vaarroute over de Tjonger. Waardevol door de historisch-ruimtelijke relatie met de Tjonger. Hoge ensemblewaarde met naastgelegen sluiswachterwoning (ook aangewezen als gemeentelijk monument).

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor de vormentaal van sluizen en bruggen van het einde van de negentiende eeuw.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. Zowel brug en sluis als pomphuisje hebben weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

Van waarde als onderdeel van nagenoeg compleet ensemble van drie sluizen in de Tjonger.

Algemene gegevens

Adres	Oude Groningerweg 6	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Jubbega	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-L-626	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	496
Gebied	4	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	120

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Oude Groningerweg (in het verlengde van de Buitenweg), voorheen deel van een verbinding tussen Heerenveen en Donkerbroek, echter vanaf de negentiende eeuw vervallen als doorgaande weg. De boerderij ligt centraal op een noord-zuid georiënteerde kavel, op geringe afstand van de weg. De kavel is omringd door boombeplanting (met uitzondering van de wegkant) die een ruimtelijke begrenzing vormt tussen erf en open landschap.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte onder één kap. Begane grond en zolder onder kap op rechthoekig grondplan, nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels met metselwerk van rode baksteen in klezoorverband. Plint uitgevoerd in donkerder baksteen. Aan de voorzijde symmetrische gevelindeling met grote gevelopeningen op beide bouwlagen. Entree onder afdak in de voorgevel. Vensters op eerste verdieping verbonden door houten daklijst.

Vensters / deuren

Entree met zijraam in de voorgevel. Vensters in witgeschilderde, houten kozijnen. Dubbele bovenlichten in vensters ter hoogte van de begane grond; op eerste verdieping vensters met roedeverdeling in zessen. Aan de voorzijde van het dak een klein daklicht; in de westzijde een dakraam.

Dak

Schilddak met hogere goothoogte bij voorgevel. Rode gegolfde Friese pannen. Groene houten dakgoot met witte daklijst, geprofileerd aan de voorgevel. Bakstenen schoorsteen op de nok aan de voorzijde.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Entree is vermoedelijk later naar de voorgevel verplaatst. Dakraam aan de westzijde later toegevoegd. Linksachter de boerderij is een kleine schuur bijgebouwd, die niet te zien is vanaf de weg.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1890-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd.

Stedenbouwkundige waarde

Waardevol als deel van verspreide bebouwing aan het lint Buitenweg/Oude Groningerweg. Ook vanwege de bescheiden korrel op een relatief kleine kavel in een gebied dat zich kenmerkt door grootschaligheid.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Waarde wordt versterkt door hoge gaafheid. Architectuur is representatief voor het Interbellum: rode baksteen, symmetrische gevelindeling, roedeverdeling vensters, profilering houtwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp in de Tjongervallei. Van waarde als onderdeel van de verspreide bebouwing in de Tjongervallei van vóór de ruilverkaveling.

Algemene gegevens

Adres	Weversbuurt 22	**Naam**	Amaliazathe	**Mon. status**	
Plaats	Mildam	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-n-195	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	572
Gebied	5	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	127

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Deze boerderij is één van de boerderijen die de Graaf van Limburg Stirum, destijds gevestigd te Oranjewoud, na 1907 heeft laten bouwen in Katlijk en Mildam. Zij hebben hetzelfde typische uiterlijk: een kop-rompboerderij met een hoog voorhuis.

Locatie

Gelegen aan de Weversbuurt. Boerderij staat op een brede maar ondiepe kavel met een ruime en fraai aangelegde voortuin. Kavel wordt omzoomd door brede bosschages. Oude boom in de voortuin.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis nagenoeg centraal voor de schuur. Voorhuis met souterrain met vensters, eerste verdieping en verdieping onder kap. Schuur: begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorgevel voorhuis: opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Top van de gevel afgesloten met schoorsteen met platte schoorsteenkap. Vierkant en rechthoekige vensters met onderdorpels en afgesloten met getoogde strekken. Onder de dakrand sierlijk metselwerk van wigvormige inzetstukken, boerenvlecht. Schuur opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Entree en rechthoekige vensters met keramische onderdorpels. Half rondboogvensters. Bloembak aan de gevel. Aan de andere kant van het voorhuis: grote entree naar de schuur.

Vensters / deuren

Iets verdiepte vensters in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. Roedeverdeling en bovenramen. Donkere voordeur met rechthoekig venster. Grote entree naar schuur met brede donkere deuren.

Dak

Voorhuis met zadeldak. Schuur met schilddak en uilenborden. Bedekt met donkere, gegolfde dakpannen.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop/rompboerderij is van waarde als een vereenvoudigde variant van het standaardtype-hals-rompboerderij, die kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Van waarde als representant van de opkomende boerenbedrijven in de negentiende eeuw. Ook van waarde vanwege het feit dat deze boerderij gesticht is door Graaf van Limburg Stirum die door landontginningen en het bouwen van boerderijen een wezenlijke bijdrage heeft geleverd in het verhogen van de productiviteit van dit gebied.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van een onregelmatig bebouwingslint waaraan veel woonhuizen en boerderijen met een forse korrelgrootte zijn gesitueerd. Het is onderdeel van het sterk agrarisch karakter dat dit deel van het lint heeft. Fraaie ligging op de kavel met een fraaie voortuin.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van het bouwvolumes is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Ook van waarde: de gevelindeling en de uilenborden en gevelmakelaars. Pand in overwegend traditionele bouwstijl. Vermoedelijk waardevol interieur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Pand is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Deze boerderij komt uit een serie van boerderijen die door Graaf van Limburg Stirum is gesticht. Wat betreft model van hoge zeldzaamheid.

Algemene gegevens

Adres	Marijke Muoiwei 22	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oranjewoud	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	MDM02-n-643	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	566
Gebied	5	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	126

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Deze woning staat aan een onregelmatig bebouwd lint met bebouwingsclusters van woonhuizen en boerderijen. Het bevindt zich een cultuurlandschap waar de beslotenheid van boscomplexen wordt afgewisseld met open weides en hakhoutpercelen. Een bosrijke omgeving voor recreatie. Deze woning is ver van de doorgaande weg, de Marijke Muoiwei, gesitueerd. Vrijstaand, op een ruime kavel, omgeven door bosschages. Aan een van de zijgevels een betegeld terras.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Rooilijn dwars op de Marijke Muoiwei.

Gevels

Gevels opgetrokken uit wit gekeimd baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Risalerende entreepartij. Hoge, rechthoekige vensters met rollagen en onderdorpels. Zijgevels symmetrisch met entrees en een venster in de kapverdieping.

Vensters / deuren

Hoge, en kleine rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Bovenlichten met roedeverdeling.

Dak

Schilddak met wolfseinden en pironnen. Bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. Aan de achterzijde verlengd dakschild. Aan de kopse kanten licht overstekkend met een blauw geschilderde dakrand. Rondom blauw geschilderde daklijsten met afgeronde vorm aan de kopse kanten. Dakgoten op gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Pand is vermoedelijk later wit geschilderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is van waarde als voorbeeld van een burgerwoning in het groen tussen de landgoederen en voorname woonhuizen in Oranjewoud.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde door vrije ligging in het groen, zowel op het eigen kavel als op grotere schaal, passend bij het karakter van Oranjewoud.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de vormentaal voor burgerlijke woningbouw uit het interbellum gemengd met invloeden uit de agrarische architectuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het pand heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is architectonisch gaaf. Hoge stedenbouwkundige gaafheid.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een vrijstaande burgerwoning in Oranjewoud.

Algemene gegevens

Adres	Prins Bernhardweg 41	**Naam**	Maria Albertina	**Mon. status**	
Plaats	Oranjewoud	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1875	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-E-146	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	558
Gebied	5	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	125

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Boerderij op het landgoed Klein Jagtlust in Oranjewoud.

Locatie

Boerderij staat aan de noordkant van de Prins Bernardweg, een onregelmatige bebouwd lint met bebouwingsclusters van woonhuizen en boerderijen. Het bevindt zich in een cultuurlandschap waar de beslotenheid van boscomplexen wordt afgewisseld met open weides en hakhoutpercelen. Een bosrijke omgeving voor recreatie. De boerderij heeft een rooilijn kort op de weg en staat op de kop van de kavel met de noklijn dwars op de straat. Kavel wordt van het trottoir gescheiden door een lage haag.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Woonhuis excentrisch (links) tegen de schuur geplaatst. Woonhuis en schuur met begane grond en een verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorhuis: gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Asymmetrisch gevelbeeld begane grond en symmetrisch gevelbeeld eerste verdieping. Entree uiterst links, vier rechthoekige vensters met witte onderdorpels. Afgesloten met rollaag. Metselwerk in puntgevel uitgevoerd als vlechting met wigvormig gemetselde inzetstukken, boerenvlecht. Schuur en achterste volume opgetrokken uit geelbruin baksteen in kruisverband. Schuur: vierkant venster en brede en hoge entree en twee kleine vensters in rechter zijmuur met onderdorpels. Achterste volume: brede, hoge entree geflankeerd door twee vierkant vensters met onderdorpels. Erboven een rondboogvenster.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. Donkergroen geschilderde houten voordeur met kleine vierkante vensters. Zijvensters van schuur met roedeverdeling.

Dak

Voorhuis: zadeldak met gemetselde schoorsteen met platte schoorsteenkap. Bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. Schuur: schilddak met uilenbord en gevelmakelaars. Deels bedekt met donkere, gegolfde, Friese dakpannen en deels met oranje, gegolfde Friese dakpannen. Achterste bouwvolume: zadeldak bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. Wit geschilderde bakgoten op gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden met gevelmakelaars. Ornamenteel metselwerk in het voorhuis.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als één van de boerderijen op het landgoed Klein Jagtlust.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van een onregelmatig bebouwingslint waaraan veel woonhuizen en boerderijen met een forse korrelgrootte zijn gesitueerd. Het is onderdeel van het sterk agrarisch karakter dat dit deel van het lint heeft. Fraaie ligging op de kavel met een fraaie voortuin.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van het bouwvolumes is van waarde als voorbeeld van een kop-rompboerderij. Van waarde: de gevelindeling en de uilenborden en gevelmakelaars. Pand in overwegende traditionele bouwstijl. Vermoedelijk waardevol interieur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge architectonische en stedenbouwkundige gaafheid.Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een boerderij als onderdeel van een ensemble van gebouwen die samen het landgoed Klein Jagtlust vormen.

Algemene gegevens

Adres	Badweg 85a	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	821
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	163

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Oorspronkelijk was de Badweg een doodlopende straat evenwijdig aan het spoor, achter de doorgaande route Van Dekemalaan. Aan de oostkant stonden vooroorlogse vrijstaande woningen en aan de westkant, met als achtergrens de Spoorsloot, bedrijfsbebouwing. De sloot voor de woning aan Badweg 89a herinnert nog aan deze bedrijfsfuncties. De bedrijfsbebouwing is na 1970 vervangen voor woningbouw. Pas na de oorlog zijn de terreinen ten zuiden van de Badweg bestemd voor woningbouw.

Locatie

De woning staat aan de Badweg, een oude straat in het vooroorlogse deel tussen de Van Dekemalaan en spoor. De oostkant van de Badweg kenmerkt zich door vooroorlogse vrijstaande woningbouw van gelijke korrelgrootte en rooilijn. De woning staat vrij op een rechthoekig kavel met een voor- en achtertuin.

Bouwvolume

Begane grond met kapverdieping. De nokrichting staat loodrecht op de rooilijn. Aan de rechterkant een erker die doorloopt op de verdieping.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit lichtbruin metselwerk in klezorenverband. Voor de plint is een donkerder baksteen gebruikt. De entree bevindt zich rechts in de voorgevel en wordt benadrukt door een luifel. In de voorgevel op zowel begane grond als verdieping grote vensters in de erker. Boven de vensters brede witte lijsten, onder het venster een vaste witte plantenbak. Puntgevel uitgevoerd in siermetselwerk met daarin een smal venster met fraaie geprofileerd kozijn.

Vensters / deuren

Vensters en deur in witte houten kozijnen met een donkergroene randen. Massief houten voordeur met ruitjes links een venster met glas-in-loodramen.

Dak

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De woning van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen en van uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan de oostkant van de Badweg.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum met expressionistische kenmerken: zorgvuldige compositie van het bouwvolume en de kap, decoratief metselwerk in de puntgevel, witte en donkergroene houten kozijnen en steile kap met een overstek.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de locatie aan de Badweg.

Algemene gegevens

Adres	Breedpad 57, 59, 61	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-4363 / 3678	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	815
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	161

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De woning is gebouwd aan het Breedpad langs de Engelenvaart, een oud deel van Heerenveen. Dit deel van de Engelenvaart was de westelijke toegang over het water tot Heerenveen. Aan dit deel van het Breedpad stond de minder voorname bebouwing in vergelijking met het deel tussen Dracht en Compagnonstraat.

Locatie

De bebouwing aan dit deel van het Breedpad bestaat uit woon- en bedrijfsbebouwing, is van enige ouderdom en heeft een beperkte bouwhoogte. De woning staat vrij op een rechthoekig kavel aan het Breedpad, aan de zijkanten begrensd door de Badweg en Bogardweg. De voorkant is georiënteerd op het Breedpad en de Engelenvaart. De overgang tussen de weg naar de woning bestaat uit een tuin met een flinke en dichte haag.

Bouwvolume

Dubbel woonhuis. Begane grond met een kapverdieping. Samengestelde kap met nokrichting loodrecht op de weg. De risalerende entreepartij loopt door als dakkapel in de voorgevel.

Gevels

Gevels van metselwerk van rode baksteen in kruisverband. Symmetrische gevelindeling. In het risalerende middendeel twee voordeuren voor de twee woningen links en rechts in het bouwvolume. Op de begane grond grote vensters per twee gegroepeerd. In de dakkapel een groot venster voor de twee woningen. Vensters afgewerkt met een bijzondere gemetselde boog. Witte pilasters op de hoeken van de voorgevel en als v=overgang naar het risalerende middendeel. Witte horizontale brede banden onder de daklijst. Zijkant dakkapel afgewerkt met licht gekleurde horizontale houten delen.

Vensters / deuren

Vensters op de begane grond hebben witte houten kozijnen met een roedeverdeling in onder- en bovenraam. De voordeuren zijn van donkerblauw hout met voor het glas een zilveren deurrooster, boven de deuren bovenlichten. Het venster in de dakkapel is horizontaal verdeeld in twee ramen, voor iedere woning één. De borstwering van dit venster is afgewerkt met een decoratief stalen raamwerk.

Dak

Afgeknot schilddak bedekt met zwarte gegolfde pannen. Dakkapellen aan de voor- en zijkanten. Het platte dak van de dakkapellen loopt door in het platte dak van het afgeknotte schilddak. Geprofileerde donkerblauw houten dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Geornamenteerd stalen deurroosters en borstwering boven de voordeur.

Wijzigingen

Het dubbele woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het dubbele woonhuis is van cultuurhistorische waarde als voorname bebouwing aan het Breedpad, historisch gezien de westelijke toegang tot de kern Heerenveen. Voorbeeld van voorname woningarchitectuur in de historische kern van Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Het dubbele woonhuis is van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de historische bebouwing aan het Breedpad, de historische westelijke toegang tot Heerenveen. Het gebouw past in deze bebouwingswand wat betreft bouwperiode, korrelgrootte en functie. Het dubbele woonhuis is een markant pand tussen de twee straten (Badweg en Bogardweg).

Architectuurhistorische waarde

Het dubbele woonhuis is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van voorname woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw met eclectische kenmerken. Van bijzondere waarde zijn de bijzondere bogen boven de vensters, de deurroosters, de geornamenteerde borstwering, de toepassingen van een risaliet en pilasters.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het dubbele woonhuis heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan op zowel architectonische als stedenbouwkundige schaal. Dit versterkt de architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde.

Zeldzaamheid

Het dubbele woonhuis is niet van grote typologische waarde als voornaam negentiende eeuws woonhuis, maar is wel van zeldzaamheidswaarde op dit deel van het Breedpad waar de bebouwing over het algemeen minder voornaam is.

Algemene gegevens

Adres	Breedpad 65 t/m 75 (oneven)	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1860	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	817
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	162

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan het meest westelijke uiteinde van het Breedpad, dat tegenwoordig doodloopt op de spoorbaan (vroeger lag er een tijdelijke brug in het verlengde van het Breedpad). Het Breedpad is een van de oudste straten van Heerenveen. Het meest westelijke einde (voorbij de Badweg) is pas in de tweede helft van de negentiende eeuw bebouwd en is in de volksmond bekend onder de naam Keninepolle of Konijnenpolle. Het langgerekte complex arbeiderswoningen is georiënteerd op het water (Veenscheiding) en is daar slechts met ondiepe voortuinen en een smalle kade van gescheiden.

Bouwvolume

Zes woningen in drie geschakelde bouwvolumes. De nrs. 71-75 hebben een begane grond en een verdieping onder zadeldak op een rechthoekig grondplan. Voor de nrs. 67-69 geldt dezelfde opbouw, echter de begane grond-hoogte en kap (afgeknot zadeldak) zijn iets hoger. Noklijn evenwijdig aan de weg. Nr. 65 is een zelfstandig bouwvolume (begane grond en verdieping onder schilddak) en staat haaks op de overige panden, met de nok dwars op de weg.

Gevels

Gevels opgetrokken uit wit gekeimde baksteen in kruisverband, met uitzondering van nr. 65 (recent grijs geschilderd). De gevels zijn geleed door elf grote, rechthoekige vensters en zes voordeuren met een bovenlicht. Nrs. 69-71 hebben een verdiepte voordeur in een portiek. Gevel afgesloten met geprofileerde kroonlijst met gootklossen.

Vensters / deuren

Grote, rechthoekige vensters met bovenlichten, in donkerblauwe of wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Venster in de dakkapellen rechthoekig met bovenlichten.

Dak

Elk bouwvolume (nr. 65, nrs. 67-69, nrs. 71-75) heeft een afwijkende dakvorm: respectievelijk een schilddak, een afgeknot zadeldak en zadeldak. Van het huis met schilddak staat de nok dwars op de rooilijn, de andere nokken lopen parallel aan de rooilijn. Daken zijn bedekt met oranje of grijze dakpannen. De dakkapellen hebben grote rechthoekige vensters waarvan enkelen een plat dak of een zadeldak hebben.

Kunst / ornamentiek

De boog voor het portiek op nr. 67-69 is van ornamentele waarde.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen. De gevels zijn vermoedelijk later overgeschilderd of bepleisterd. Ook de dakkapellen zijn vermoedelijk later aangebracht. Het venster in de voorgevel van nr. 75 is waarschijnlijk nieuw en verving twee smallere vensters. Het karakter van de panden is intact gebleven.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De woningen zijn van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een complex arbeiderswoningen uit het midden van de negentiende eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de historische bebouwing aan het meest westelijk einde van het Breedpad: in de volksmond „Konijnenpolle". Van waarde als ensemble van zes geschakelde arbeiderswoningen met een gelijke rooilijn.

Architectuurhistorische waarde

De architectuur is typisch voor arbeiderswoningbouw in deze periode: een sobere baksteenarchitectuur, met een rustige, functionele gevelopbouw (geen specifieke bouwstijl). Bijzonder is het portiek met rondboog naar de entrees van nrs. 67-69.

Gaafheid / herkenbaarheid

De geschilderde gevels en later toegevoegde dakkapellen doen geen afbreuk aan het geheel.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van negentiende-eeuws arbeiderscomplex met voor deze periode kenmerkende sobere vormentaal.

Algemene gegevens

Adres	Breedpad 9	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-6918	**Functie (oorspr)**	Horeca	**Werknummer**	846
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Horeca	**ID**	165

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het pand is gebouwd aan het Breedpad nabij de Vleesmarkt en Dracht, een oud deel van Heerenveen. Dit deel van de Engelenvaart was de westelijke toegang over het water tot Heerenveen. Aan dit deel van het Breedpad stond meer voorname bebouwing van twee bouwlagen met een kap. Tijdens het interbellum was in het pand Café De Veehandel gevestigd. Tegenwoordig heet het café Bar Oase.

Locatie

Het pand staat op een volledig bebouwd kavel aan het Breedpad, op de hoek met de Gedempte Molenwijk. Het pand is onderdeel van pandsgewijze, maar aaneengesloten bebouwing aan het Breedpad tussen Dracht en Compagnonstraat met dezelfde rooilijn, direct aan de straat. Het pand is georiënteerd op de Schoterlandse Compagnonsvaart.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en zolderverdieping. De smalle gevel is de voorgevel met hoofdentree en georiënteerd op de vaart. De nok staat loodrecht op de vaart. De zijgevel aan de Gedempte Molenwijk is niet ondergeschikt aan de voorgevel aan de vaart.

Gevels

Metselwerk van bruine baksteen met gemetselde horizontale banden van rode baksteen, ter hoogte van de boven- en onderkanten van de vensters. Symmetrische gevels met reeksen gelijke vensters op gelijke afstanden, zowel op de begane grond als eerste verdieping. De begane grond van de voorgevel is een glazen pui met daarin de voordeur. Vensteropeningen op de begane grond zijn afgewerkt met gemetselde togen van rode baksteen en op de verdieping met getoogde strekken.

Vensters / deuren

Vensters in witte houten kozijnen met roedeverdeling in T-ramen. Pui op de begane grond in de voorgevel met donkerblauwe houten draaiende delen, donkerblauwe houten voordeur. Markiezen rond vensters op de begane grond.

Dak

Schilddak bedekt met zwarte gegolfde pannen. Witte geprofileerde daklijst vormt eenheid met witte geprofileerde dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De pui op de begane grond in de voorgevel is een latere wijzigingen. De markiezen zijn een latere toevoeging.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is van cultuurhistorische waarde als voorname bebouwing op dit deel van het Breedpad. Het is van cultuurhistorische waarde vanwege de voormalige bestemming van café met lokale bekendheid.

Stedenbouwkundige waarde

Het pand is van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de historische bebouwing aan dit deel van het Breedpad, tussen Dracht en Compagnonstraat, de historische westelijke toegang tot Heerenveen. Het gebouw past in deze bebouwingswand wat betreft bouwperiode, korrelgrootte, bouwhoogte en architectuur. Markant pand op de hoek van het Breedpad en de Gedempte Molenwijk.

Architectuurhistorische waarde

Het pand is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van voorname architectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw op een prominente plek in de historische kern. Met kenmerken van de overgangsstijl. Van bijzondere waarde is de ritmische gevelcompositie en de gedetailleerde afwerking rond de vensters en overgang naar het dak.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het pand heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan op zowel architectonische als stedenbouwkundige schaal. Dit versterkt de architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde.

Zeldzaamheid

Het pand is niet van grote typologische waarde als voornaam negentiende eeuws pand, maar is wel van waarde op dit deel van het Breedpad als historische wand van pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 105 t/m 113 (one	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	John de Haan	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1910	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	HRV01-B-1556 / 1557 / 1558 / 1669 / 1560	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	950
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	197

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het ensemble is gebouwd als een complex van vier bouwblokken van elk twee woningen. Drie van de acht woningen zijn dermate aangetast (nummer 103, 115 en 117) dat ze niet als monument zijn aangemerkt.

Locatie

Dit ensemble van vijf woningen staat aan de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint van Heerenveen. Nummer 105 is onderdeel van een dubbele woning, waarvan numnmer 103 niet monumentwaardig is. Nummer 107 en 109 en nummer 111 en 113 zijn dubbele woningen. De panden staan kort op de weg, de voortuinen worden van het trottoir gescheiden door een laag, gemetseld muurtje.

Bouwvolume

Ensemble van drie dubbele woningen, waarvan nummer 103 in het meest linkse dubbele woonhuis niet monumentwaardig is en derhalve niet beschreven wordt. De woningen zijn in één bouwstroom gebouwd en hebben gelijke bouwvolumes, maar verschillende gevels. Begane grond met verdieping onder de kap op een rechthoekige plattegrond.

Gevels

Van de drie dubbele woningen zijn de gevels gelijk wat betreft de begane grond. Variatie zit in de eerste verdieping met kappen. Gevels zijn opgetrokken uit lichtgrijze baksteen in kruisverband, verticale en horizontale banden van rood metselwerk. Verdiept entree aan de buitenkant, daarnaast twee grote schuifvensters. Siermetselwerk met hanenkammen of segmentbogen boven de vensters en opengewerkt metselwerk boven de entree. Gevel van verdieping van nummer 105: rechterdeel van voorgevel loopt door als dakkapel met samengesteld venster, siermetselwerk, attiek en arkeltorentjes in kleuren grijs en rood. Gevel van verdieping van nummer 107 en 109: geveldeel met entree loopt door als dakkapel met venster met segmentboog, decoratief boogveld en trapgevel in kleuren grijs en rood. Gevel van verdieping van nummer 111 en 113: puntgevel over gehele pandbreedte met per woning dubbele schuifvensters met segmentboog, decoratief boogveld, arkeltorentjes en gevelbanden in kleuren grijs en rood.

Vensters / deuren

De meeste vensters zijn schuifvenster met een bovenlicht. Overwegend witte kozijnen. Enkele bovenlichten hebben glas-in-loodramen.

Dak

Variatie in kapvormen. Nummer 105: afgeknot tentdak met rode gegolfde pannen en witte houten dakgoot. Nummer 107 en 109: Plat dak met aan de voorgevel een lessenaarsdak met respectievelijk bruine gegolfde dakpannen en rode gegolfde Friese dakpannen. Gezamenlijke dakkapel in midden van dak. Donkergroene bakgoot beschilderd met witte bogen. Nummer 111 en 113: afgeknot zadeldak met nok loodrecht op rooilijn, zeer korte dakschilden, bedekt met bitumeuze dakbedekking.

Kunst / ornamentiek

Siermetselwerk in verschillende kleuren, glas-in-lood-ramen, arkeltorentjes, boogvelden, attieken en trapgevels.

Wijzigingen

Alle woningen zijn aangetast door wijzigingen: vervanging van oorspronkelijke dakpannen, toevoegen van dakkapel, nieuwe kozijnen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als vroeg voorbeeld van een planmatige uitbreiding door één ontwikkelaar langs een ontwikkelingslint met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Het ensemble is van stedenbouwkundige waarde als tegenhanger van de dominante bebouwing aan de Burgemeester Falkenaweg van verspreide en vrijstaande bebouwing.

Architectuurhistorische waarde

Het pand is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de voergangsarchitectuur. Zorgvuldige variatie van gevels door kapvormen en gevelbeëindigingen met gelijke vormentaal. Van architectonische waarde zijn het siermetselwerk en de gevelbeëindigingen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Alle woningen zijn aangetast, maar de architectonische detaillering is voor het belangrijkste deel bewaard gebleven bij deze vijf panden. Ondanks de aantastingen is de ensemblewaarde goed bewaard gebleven.

Zeldzaamheid

Individueel zijn de woningen van een lage typologische zeldzaamheid. Als ensemble hebben de woningen een hoge zeldzaamheidswaarde.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 12	**Naam**	Kruiskerk	**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1921	**MIP-code**	1
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Kerk	**Werknummer**	925
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Kerk	**ID**	188

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De kerk is gebouwd naar een ontwerp uit 1919 dat tot stand kwam middels een ingewikkelde samenwerking: naar verluidt maakte aannemer H. Diepenbroek de eerste tekeningen, werden deze aangepast door architect A. Nauta en werd de betonconstructie berekend door architect en constructeur G. Draaisma. De combinatie Diepenbroek/Draaisma was ook actief bij de gereformeerde kerk in Tijnje, die een frappante gelijkenis vertoont met de Kruiskerk. De kerk was vooral vernieuwend in materiaalgebruik: het was een van de eerste kerken met een geheel betonnen constructie. De eerste betonstorting ten behoeve van de bouw vond op 3 januari 1921 plaats door ds. R.K. Hummelen. In 1962 werd een vergunning verleend voor de verandering en uitbreiding van het voorportaal, in 1963 werd de kerk gerestaureerd. In de jaren zeventig is aan de zuidgevel een ontmoetingsruimte bijgebouwd. Deze valt niet onder de bescherming.

Locatie

Onderdeel van de afwisselende bebouwing van grote tot zeer grote bouwvolumes en korte wanden van vrijstaande woningen met gelijke rooilijn aan de Burgemeester Falkenaweg. De kerk staat centraal op een ruime kavel op het binnenterrein tussen de Burgemeester Falkenaweg en de Sieger van der Laanstraat en ligt tamelijk ver achter de rooilijn. Een smal voorterrein (kerkplein) met parkeerplaatsen leidt naar de ingang, die is georiënteerd op de Burgemeester Falkenaweg. De voorgevel wordt geflankeerd door grote en volwassen loofbomen.

Bouwvolume

Gecombineerd bouwvolume waarin twee rechthoekige, gelijke volumes een kruis vormen. Zowel het schip (met de nok dwars op de rooilijn) als het transept (evenwijdig aan de rooilijn) bestaan uit één bouwlaag onder kap op een rechthoekig grondplan. Voor het schip bevindt zich een lagere ingangspartij, eveneens één bouwlaag onder kap met de nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit witgepleisterde baksteen met hoge, grijze plint. Vrij gesloten gevelbeeld met gegroepeerde rondboogvensters met onderdorpels. Boven de vensters grijze rondbogen. Entree in voorportaal met een gemetselde omlijsting. De lage dwarsbeuk tussen het voorportaal en het hoofdvolume wordt afgesloten met een grijze daklijst.

Vensters / deuren

Rechthoekige entree bestaande uit twee donker houten deuren met kleine vierkante vensters. Rondboogvensters van verschillende formaten met glas-in-loodramen in witte kozijnen. In het voorportaal een groot rozetvenster.

Dak

Zadeldaken met donkere, gegolfde Hollandse dakpannen. Smalle grijze daklijst.

Kunst / ornamentiek

Rondboogramen en glas-in-loodvensters.

Wijzigingen

Het voorportaal is in 1962 aangepast en uitgebreid, in een afwijkende (meer rechtlijnige) vormentaal. In de jaren zeventig is aan de zuidgevel een ontmoetingsruimte bijgebouwd. Deze valt niet onder de bescherming.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de groei van de Gereformeerde Kerk in Heerenveen eind negentiende, begin twintigste eeuw. Van waarde als een van de eerste kerken in Nederland opgetrokken uit gewapend beton.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als markant onderdeel van het ontwikkelingslint. Eveneens van waarde is het smalle voorplein dat vanaf de Burgemeester Falkenaweg een zichtlijn vormt naar de kerk. Deze waarde wordt versterkt door de aanwezige volwassen bomen.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als representatief voorbeeld van de bouwtraditie van de Gereformeerde Kerk in de jaren twintig waarbij veelvuldig werd verwezen naar de vormentaal van het rationalisme (met neo-romaanse elementen) en als onderdeel van het oeuvre van gereformeerde kerkenbouwers Nauta en Draaisma. Van waarde: sobere maar zorgvuldige gevelindeling met rondboogvensters, gebruik van gewapend beton, compositie van de bouwvolumes op een kruisvormige plattegrond.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch gaaf. Oorspronkelijk was de kavel waarop de kerk stond groter en geheel met bomen omzoomd. Het vrijstaande karakter in een groene omgeving is echter grotendeels bewaard gebleven, zodat de kerk ook stedenbouwkundig gaaf is. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

De kerk is van hoge typologische waarde als gereformeerd kerkgebouw in de gemeente Heerenveen, dat zowel in stijl als in materiaalgebruik vooruitstrevend was.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 123	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-B-2925	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	949
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	196

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1959 is een vergunning verleend voor een interne verbouwing van het pand en voor de bouw van een garage aan de achterkant door Bosma"s Architectenbureau.

Locatie

Deze woning staat aan de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint van Heerenveen. Dit deel van de weg kenmerkt zich door vrijstaande woningen. Het pand ligt dieper op de kavel dan de naburige panden. De voortuin wordt van het trottoir gescheiden door een laag gemetseld muurtje.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan met uitbouw aan linkergevel en erker in voorgevel.

Gevels

Gevel opgetrokken uit metselwerk van roodbruine baksteen in kruisverband. Regelmatig gelede gevel. Plint van donkere balsteen en horizontale gevelbanden van oranje baksteen. Entree met opstapje links met rechts daarvan een flinke erker met grote vensters. Gemetselde horizontale gevelbanden en een plint van donkere baksteen. Vensteropeningen op de begane grond zijn afgewerkt met gemetselde segmentbogen van rode baksteen, een boogveld met gekleurde tegels en een brede witte rand. Vensters hebben gemetselde raamdorpels.

Vensters / deuren

Donkergroene houten voordeur met een bovenlicht. Vensters in witte houten kozijnen met donkergroene binnenramen en gemetselde onderdorpels. In de dakkapel een venster met witte binnenramen met een boogvormig bovenlicht.

Dak

Samengesteld dak: afgeknot schilddak met nok dwars op de rooilijn met boven de erker een afgeknot tentdak. Het pand heeft een opvallende, wit houten daknok,donkergrijze dakpannen en een wit houten bakgoot op witte gootklossen. Boven de erker een gemetselde dakkapel met attiek en siermetselwerk.

Kunst / ornamentiek

Siermetselwerk, gekleurde banden over de gevel, boogvelden en attiek van dakkapel.

Wijzigingen

In 1959 is het pand aan de achterkant uitgebreid met een aanbouw met plat dak.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg. Van als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg. Bijzondere stedenbouwkundige waarde door de ligging op een kleine verhoging, door de ligging verder terug van de rooilijn dan de naburige panden en de oude bomen in de voortuin.

Architectuurhistorische waarde

Het pand is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van voorname architectuur voor woningen uit de tweede helft van de negentiende eeuw met kenmerken van de overgangsarchitectuur. Van bijzondere architectuurhistorische waarde: de samengestelde kap, de forse erker, de dakkapel boven de erker en de afwerking van de dakgoot.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. De woning heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

De woning is van waarde als representatieve woning in het lint van de Burgemeester Falkenaweg.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 126 t/m 140 (eve	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1923	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-3119 / 3120 / 3121 / 3122	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	945
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	195

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1923 werd een vergunning verleend aan de Vereniging tot stichting en instandhouding voor scholen met de Bijbel voor de bouw van een dubbele onderwijzerswoning op nummer 126 en 128.

Locatie

Deze woning staat Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint van Heerenveen. Dit deel van de weg kenmerkt zich door vrijstaande woningen met gelijke rooilijn. De woningen staan iets teruggelegd op de kavel waardoor een bescheiden voortuin ontstaat. Tussen de voortuin en het trottoir bevinden zich lage, gemetselde muurtjes.

Bouwvolume

Ensemble van acht woningen met kleine onderlinge verschillen. Nummer 126 en 128: Dubbele woning met begane grond, eerste verdieping en plat dak op een rechthoekig grondplan. Nummer 130, 132, 134 en 136: Vier identieke vrijstaande woningen met begane grond, eerste verdieping en zolderverdieping op een rechthoekig grondplan. Nummer 138 en 140: Dubbele woning met begane grond, eerste verdieping en plat dak op een rechthoekig grondplan.

Gevels

De gevels van de acht woningen zijn nagenoeg identiek. Gevels opgetrokken uit bruine baksteen in kruisverband, op nummer 138 en 140 zijn de bakstenen rood en op nummer 126 en 128 een plint van grijs pleisterwerk. Asymmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond rechts de entree met een opstap en zijvenster, links daarvan een erker met daarop een balkon toegankelijk vanaf de eerste verdieping. Eerste verdieping met openslaande deuren naar het balkon en een kleiner venster boven de voordeur. Venster- en deuropeningen afgewerkt met gemetselde rollagen. Balkon steekt iets over de erker, steunt op witte klossen en met wit houten hek. Gevels zijn gespiegeld bij de dubbele woningen op nummer 126 en 128 en op nummer 138 en 140. Gevelbeëindiging op nummer 126 en 128: attiek van siermetselwerk en gemetselde torentjes, in het midden een halfronde boog. Gevelbeëindiging op nummer 138 en 140: attiek van siermetselwerk.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met donkergroene binnenramen. In enkele panden is het glas-in-lood in de bovenlichten nog aanwezig.

Dak

Nummer 126 en 128 en nummer 138 en 140: plat dak. Nummer 130, 132, 134 en 136: schilddak bedekt met rode gegolfde dakpannen en nok dwars op de rooilijn. Dakgoot op gootklossen. Aan de straatkant een kleine houten dakkapel met plat dak, wit met donkergroen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Alle woningen hebben kleine wijzigingen ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg. Van als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

De acht woningen hebben een hoge ensemblewaarde versterkt door de architectonische detaillering van de stedenbouwkundige compositie: vier vrijstaande woningen met kap worden geflankeerd door aan beide kanten dubbele woning met plat dak, de gevels zijn echter identiek.

Architectuurhistorische waarde

Het stedenbouwkundige ensemble versterkt de architectonische waarde van acht gelijke gevels, wat betreft gevelcompositie van vensteropeningen, erker met balkon, siermetselwerk en een laag muurtje tussen openbare weg en voortuin. Van waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: erker met balkon, siermetselwerk en glas-in-lood-ramen.

Gaafheid / herkenbaarheid

De kleine wijzigingen aan alle woningen zijn geen aantasting van het oorspronkelijke en architectonische karakter van het ensemble. Vooral de stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Individueel zijn de woningen van een lage typologische zeldzaamheid. Als ensemble hebben de woningen een hoge zeldzaamheidswaarde.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 18	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	926
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	189

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1954 is het balkon op de eerste verdieping verbouwd tot erker door het dicht te zetten met ramen.

Locatie

De woning staat aan het historische ontwikkelingslint Burgemeester Falkenaweg. Dit deel van de Burgemeester Falkenaweg, dicht bij de historische kern, kenmerkt zich door een pandsgewijze en vrijstaande bebouwing uit verschillende tijdsperioden en met een afwisselende korrelgrootte. De oostkant is hier van oorsprong de armere kant met een aaneenschakeling van bescheiden burgerwoningen. De westkant, waar de villa op nr. 18 zich bevindt, heeft een meer representatief karakter door de vele forse vrijstaande woonhuizen. Het pand op nr. 18 staat op een langwerpig kavel met een smalle voor- en een diepere achtertuin. De voortuin wordt van het trottoir gescheiden door een laag gemetseld muurtje.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en kapverdieping op een rechthoekig grondplan. Schilddak met lichte overstek. Nokrichting dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorgevel opgetrokken uit een geelbruine baksteen in staand verband. Plint in donkerbruine baksteen. Decoratief metselwerk boven de lateien en onder en boven de vensters. De voorgevel heeft door het in- en uitspringen een verticale geleding. Terugspringend rechter geveldeel: op begane grond de entreepartij met aan weerszijden van de voordeur twee smalle horizontale ramen, betonnen luifel boven entreepartij. Daarboven op de verdieping vier smalle verticale vensters met glas-in-lood-ramen. Naar voren stekend linker geveldeel: op de begane grond erker met royale vensterpartijen, erker loopt door over de verdieping (oorspronkelijk open balkon).

Vensters / deuren

Vensters op de begane grond en links op de eerste verdieping hebben witte kozijnen die in een donker gekleurd kader gevat zijn. De vier verticale venster hebben alleen een wit kozijn. De drie bovenvensters op de begane grond hebben een roedeverdeling. De vensters in het rechterdeel hebben zowel boven als onder glas-in-loodramen. Boven de entree is enigszins verdiept en heeft een betonnen luifel.

Dak

Een schilddak met een lichte overstek, waarvan de nok dwars op de rooilijn staat. Zwarte, gegolfde dakpannen. Links en rechts twee kleine dakkapellen en voor en achter een schoorsteen met een schoorsteenkapje.

Kunst / ornamentiek

Siermetselwerk en glas-in-loodramen.

Wijzigingen

De erker op de eerste verdieping was een open balkon.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan dit deel van het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg. De ommuurde voortuin versterkt deze waarde.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum met expressionistische kenmerken: zorgvuldige compositie van het bouwvolume en de kap, decoratief metselwerk, witte houten kozijnen met glas-in-loodramen, kap met een overstek.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. Het balkon op de eerste verdieping is met ramen dichtgezet, maar tast het oorspronkelijke karakter van de woning slechts in beperkte mate aan.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats in het ontwikkelingslint.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 199, 201	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-3099 / 4521	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1116
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	214

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

De dubbele woning staat aan het historische ontwikkelingslint Burgemeester Falkenaweg. Deze kant aan dit deel van de Burgemeester Falkenaweg kenmerkt zich door vrijstaande woningen met gelijke rooilijn uit de eerste helft van de twintigste eeuw. De woningen zijn onderdeel van de wand van vrijstaande woningen en staat op een rechthoekig kavel met een voor- en achtertuin.

Bouwvolume

Dubbele woning met begane grond, eerste verdieping en zolderverdieping op rechthoekige plattegrond. De woningen zijn gespiegeld binnen het bouwblok. De nok van het schilddak loopt evenwijdig aan de rooilijn. Terugliggende entreepartijen op de buitenhoeken van het bouwblok, waarvan de overhangende hoek wordt opgevangen door een witte kolom.

Gevels

Gevels van metselwerk van rode baksteen in klezorenverband. Symmetrische gevelindeling. Op de begane grond grote gevelopeningen in het midden, afgewerkt met een witte betonnen band over de hele gevelbreedte. Op de verdieping brede vensters met daaronder vaste witte houten plantenbakken op donkere houten steunen. Vensteropeningen afgewerkt met keramische raamdorpels.

Vensters / deuren

Witte houten kozijnen. Behalve grote vensters op begane grond hebben overige vensters een roedeverdeling in kleine gelijke ramen. Houten voordeur met lange ruit in donkergroen (linkerwoning) en rood (rechterwoning).

Dak

Schilddak met verlengde dakschilden aan de zijgevels, bedekt met rode gegolfde pannen. Eenvoudig geprofileerde witte houten bakgoten aan zijkanten. Gemetselde schoorsteen in het midden van de nok.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan dit deel van het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: rood metselwerk in bijzonder metselverband, witte houten kozijnen, roedeverdeling, witte betonnen banden, lage goothoogte en vaste plantenbakken.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De woningen hebben weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

De woningen zijn van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats in het ontwikkelingslint.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 34, 36	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-3996 / 4331	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	927
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	190

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Deze panden zijn twee van de drie overgebleven „Feitshuizen" waarvan er oorspronkelijk vijf bestonden: twee vrijstaande en drie geschakelde herenhuizen met identieke gevels, gebouwd in 1870. Opdrachtgever was Luitje Feits, leerlooier en kleinzoon van de Heerenveense kunstschilder Luitje Feits. De huizen werden bewoond door welgestelde Heerenveners.

Locatie

De woning staat aan het historische ontwikkelingslint Burgemeester Falkenaweg. Dit deel van de Burgemeester Falkenaweg, dicht bij de historische kern, kenmerkt zich door een pandsgewijze en vrijstaande bebouwing uit verschillende tijdsperioden en met een afwisselende korrelgrootte. De oostkant is hier van oorsprong de armere kant met een aaneenschakeling van bescheiden burgerwoningen. De westkant, waar de Feitshuizen zich bevinden, heeft een meer representatief karakter door de vele forse vrijstaande woonhuizen. De panden vullen vrijwel de gehele kavel en worden van de openbare gescheiden door een ondiepe voortuin.

Bouwvolume

Geschakelde woonhuizen. Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Linker woning (oorspronkelijk de middelste van drie) springt iets naar voren. Nokrichting evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Wit gepleisterde lijstgevels, elk drie vensterassen breed. Een cordonlijst scheidt begane grond en eerste verdieping. Vensters en voordeuren met ornamentele omlijsting. Tussen de eerste verdieping en de kapverdieping eveneens een smalle, geprofileerde lijst. Boven de voordeur van het rechter pand bevindt zich een geprofileerde latei op consoles. In het linker pand een balkon boven het middelste raam op de begane grond.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen en witte binnenramen. Bovenlichten met afgeronde bovenkant. De bovenlichten van het rechter huis hebben glas-in-loodramen.

Dak

Zadeldak met zwarte, gegolfde dakpannen. Op het dak van de linker woning zit een kleine witte houten dakkapel met zadeldak. Witte, geprofileerde bakgoot op gootklossen.

Kunst / ornamentiek

De glas-in-loodramen in de bovenlichten van het rechter huis. De ornamentele lijsten rondom de voordeur en de vensters en de ornamentele consoles onder de geprofileerde lateien.

Wijzigingen

Tijdens de opname werd het linker pand grondig gerenoveerd: twee dakkapellen geplaatst en een balkon in het midden van de gevel ter hoogte van de eerste verdieping.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint. Illustreert de aanwezigheid van welgestelde burgers in de negentiende eeuw in Heerenveen. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld de architectonische vormentaal van voorname woningbouw in de tweede helft van de negentiende eeuw: wit pleisterwerk met de ornamentele lijsten rond vensters en voordeur. Met neoclassicistische stijlkenmerken.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het oorspronkelijke ensemble van drie panden is sterk aangetast door de sloop van het linkerpand. Het huidige linkerpand (oorspronkelijke het middelste pand) wordt grondig gerenoveerd met toevoeging van balkon en dakkapellen. Slechts het rechterpand is nog in oorspronkelijke staat. Ondanks deze aantastingen blijft het karakter van het oorspronkelijke karakter nog bewaard door de overgebleven twee panden.

Zeldzaamheid

Als twee overbleven woningen van de oorspronkelijk vijf „Feitshuizen" zijn deze panden van een hoge architectonische zeldzaamheid in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 37	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1880	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	960
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	200

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand staat aan het historische ontwikkelingslint Burgemeester Falkenaweg. Dit deel van de Burgemeester Falkenaweg, dicht bij de historische kern, kenmerkt zich door een pandsgewijze bebouwing uit verschillende tijdsperioden en met een afwisselende korrelgrootte. De oostkant, waar het pand staat, is van oorsprong de armere kant met een aaneenschakeling van bescheiden burgerwoningen. Het pand staat direct aan de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Evenwichtige gevelgeleding. Plint van grijs pleisterwerk. Entree links in de gevel met daarboven een boog in het metselwerk. Drie hoge schuifvensters met witte onderdorpels en hanenkammen. Gevel afgesloten met witte kroonlijst.

Vensters / deuren

De voordeur links in de gevel met opstap en met weerszijde twee smalle ramen en een bovenlicht. Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen en bovenlichten met glas-in-loodramen.

Dak

Schilddak bedekt met zwarte, Friese dakpannen, waarvan de nok evenwijdig aan de straat loopt. In het midden van het dak een witte houten dakkapel met een plat dak en decoratief houtwerk. Goot in een geprofileerde witte daklijst.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-lood-ramen

Wijzigingen

De oorspronkelijk open ruimte tussen dit pand en het rechter buurpand is later bebouwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint en uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg. Het vormt een onderdeel van een aantal gelijksoortige woningen aan deze kant van de Burgemeester Falkenaweg.

Architectuurhistorische waarde

De architectonische vormentaal is representatief voor het neoclassicisme. Van waarde zijn de schuifvensters met het glas-in-lood, hanenkammen en kroonlijst. Architectuurhistorische waarde wordt versterkt door de hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge architectonische en stedenbouwkundige gaafheid.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats in het ontwikkelingslint.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 53, 55	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	957
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	199

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1935 is een vergunning verleend voor de bouw van een woning.

Locatie

De dubbele woning staat aan het historische ontwikkelingslint Burgemeester Falkenaweg. Dit deel van de Burgemeester Falkenaweg kenmerkt zich door vrijstaande woningen met gelijke rooilijn. De woningen zijn onderdeel van de wand van vrijstaande woningen en staat op een rechthoekig kavel met een voor- en achtertuin. De voortuin wordt van het trottoir gescheiden door een laag gemetseld muurtje.

Bouwvolume

Dubbele woning met begane grond, eerste verdieping en zolderverdieping op rechthoekig grondplan. De woningen zijn gespiegeld binnen het bouwblok. Het dak is een samengestelde kap van een schilddak met dwars daarop twee zadeldaken aan de voorkant. Het middendeel van de voorgevel ligt iets terug in de gevel.

Gevels

Gevels van metselwerk van lichtbruine baksteen in klezorenverband met verdiepte lintvoegen. Plint van donkerder baksteen in klezorenverband, die deels van de gevel ligt zodat een plantenbak ontstaat. Symmetrische gevelindeling. De entrees van beide woningen bevinden zich in het midden. Op de hoeken van zowel de begane grond als verdieping grote vensters die om de hoek doorlopen. Boven de voordeuren en vensters op begane grond een eenvoudige witte houten luifel.

Vensters / deuren

De vensters bestaan uit witte houten kozijnen, verticaal geleed in enkele ramen. Naast de voordeuren smalle vensters met glas-in-lood van blank glas.

Dak

De samengestelde kap is bedekt met zwarte gegolfde pannen. De puntgevels aan de voorkant zijn uitgevoerd in siermetselwerk in een visgraatmotief. Een ruime overstek afgewerkt met wit houtwerk. Eenvoudige witte houten dakgoot. Symmetrisch geplaatste dakramen in dakschild boven voorgevel. Kantpannen op overgang van dak naar puntgevel.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De woningen hebben geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldige compositie van bouwvolumes en kap, bijzonder metselverband, witte houten kozijnen met roedeverdeling en breed profiel, kap met grote overstek.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De woningen hebben weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

De woningen zijn van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats in het ontwikkelingslint.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 54	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Brandsma, G.A. Heldoorn	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1908	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	HRV01-A-4016	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	930
Gebied	6	**Functie (huidig)**		**ID**	191

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De school werd in 1908 gebouwd als eerste ambachtsschool in Heerenveen, door architect Brandsma. In 1937 werd achter de school, op het huidige binnenterrein, een conciërgewoning en kantine gebouwd, deze zijn inmiddels gesloopt. In 1952 breidde architect G.A. Heldoorn uit Leeuwarden de school flink uit aan de achterzijde en vier jaar later verving hij de kapverdieping van het oudste bouwvolume door een volwaardige bouwlaag met veel vensters. Later werd op de binnenplaats, aan de noordgevel van de aanbouw uit de jaren vijftig een nieuwe uitbreiding gemaakt. Achter Nieuw Friesburg is in 1991 een nieuw gebouw gebouwd, dat aanhecht aan de zuidgevel van het bouwdeel uit 1956. Tegenwoordig staat de school leeg.

Locatie

De school staat aan de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint van de plaats Heerenveen. Op dit deel en aan deze zijde van de weg staan grotere bouwvolumes vrij op de kavel, met als markant buurpand de historische buitenplaats Nieuw Friesburg. Het oudste bouwdeel staat vooraan aan de Burgemeester Falkenaweg en het bouwdeel uit 1952 ligt erachter, besloten achter de Sieger van der Laanstraat. Tenslotte is later nog een bouwvolume achter Nieuw Friesburg gebouwd dat aansluit op de zuidelijke gevel van de aanbouw uit 1952; dit bouwvolume valt niet onder de bescherming. Een voortuin met muur vormt de overgang tussen de weg en gebouw.

Bouwvolume

Het beschermingswaardige deel van de school bestaat uit twee bouwdelen: een bouwdeel uit 1908 en een bouwdeel uit 1952. Bouwdeel 1908: drie bouwlagen op een rechthoekig grondplan, waarvan de hoogste bouwlaag een verbouwing van de kapverdieping is uit 1956. De smalle gevel met voormalige hoofdentree ligt aan de Burgemeester Falkenaweg. Bouwdeel 1952: Langgerekt smal grondplan van drie bouwlagen en een kapverdieping met twee zijvleugels aan de uiteinden van de noordwestgevel van twee bouwlagen en een kapverdieping. De noordelijke zijvleugel staat deels op kolommen en dient als onderdoorgang naar het binnenterrein. Het smalle hoofdvolume is met de smalle, kopse kant verbonden aan de achtergevel van het bouwdeel uit 1908.

Gevels

Bouwdeel 1908: gevels opgetrokken uit rood metselwerk in kruisverband met horizontale banden van lichtere rode baksteen. Symmetrische gevelcompositie. Zeer open gevels met gelijkvormige vensteropeningen op een regelmatig grid. De gevels zijn verticaal geleed door risalerende geveldelen. Vensteropeningen zijn afgewerkt met gemetselde segmentbogen boven de vensters of witte lateien met reliëf en rollagen aan de onderkant. De boogvelden zijn ingevuld met rood en zwart siermetselwerk. De bovenste bouwlaag heeft een volledig glazen gevel. Bouwdeel 1952: gevels opgetrokken uit bruin metselwerk in kettingverband. Gevels met open karakter door grote hoeveelheid gelijke vensters op een regelmatig grid over de gevel verdeeld. Vensteropeningen zijn afgewerkt met een witte betonnen latei en keramische raamdorpel. Naast de doorgang naar het binnenterrein bevindt zich de entreepartij, monumentaal vormgegeven met enkele traptreden, een luifel en een glazen conciërgeloge. Op de begane grond, rond het binnenterrein, zijn enkele grote gevelopeningen met een betonnen omlijsting.

Vensters / deuren

In zowel het bouwdeel uit 1908, het bouwdeel uit 1952 als de dakopbouw uit 1956 zijn stalen kozijnen gebruikt, met daarin een roedeverdeling kenmerkend voor de bouwperiode van de uitbreiding en dakopbouw.

Dak

Bouwdeel 1908: een plat dak met een ruime overstek. Bouwdeel 1952: het hoofdvolume en de zijvleugels hebben een zadeldak, bedekt met zwarte gegolfde pannen. Geprofileerde witte houten dakgoot op gootklossen. Enkele gemetselde schoorstenen op de nokken van de daken.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in het trappenhuis dat de bouwdelen uit 1908 en 1952 verbindt.

Wijzigingen

Bouwdeel 1908: De oorspronkelijke kapverdieping is gewijzigd in een bouwlaag met plat dak en geheel glazen gevels, in 1956. De oorspronkelijke kozijnen zijn in de jaren vijftig vervangen voor stalen exemplaren. Op de binnenplaats is in 1991 een aanbouw gemaakt.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De school is van cultuurhistorische waarde voor Heerenveen als eerste ambachtsschool in de gemeente en vierde in de provincie Fryslân. Voorbeeld van onderwijsontwikkelingen in Nederland en in Heerenveen in het bijzonder. Van waarde als openbaar gebouw aan het historische ontwikkelingslint.

Stedenbouwkundige waarde

De school is van stedenbouwkundige waarde als groot bouwvolume in een deel van de Burgemeester Falkenaweg met enkele grotere bouwvolumes vrij op de kavel. Dit in tegenstelling tot de overkant, waar een kleine korrelgrootte met voornamelijk woonbebouwing dominant is. De school is samen met Nieuw Friesburg een markant historisch pand op dit deel van het historische ontwikkelingslint.

Architectuurhistorische waarde

De bouwvolumes zijn gebouwd in verschillende bouwperiodes, rond 1900 en in de jaren vijftig. Beide volumes hebben architectuurhistorische waarde als voorbeelden van architectuur voor het onderwijs uit de respectievelijke bouwperioden. Van bijzondere architectonische waarde in het bouwdeel 1908 is het open karakter door de symmetrische gevelcompositie met grote vensters, de detaillering rond de vensters. Van bijzondere architectonische waarde in het bouwdeel 1952 is de entreepartij met de traptreden, luifel en glazen conciërgeloge, de onderdoorgang tussen de kolommen waarop de zijvleugel rust en het open karakter door de regelmatige verdeling van grote vensters op de verschillende bouwlagen, de kenmerkende roedeverdeling, de materialisering van stalen kozijnen, lichtbruin metselwerk en houten goten. Voor het hele gebouw geldt dat de aansluiting van de bouwdelen uit de verschillende bouwperioden zorgvuldig is vormgegeven, zowel wat betreft de dakopbouw uit 1956 als de aansluiting met de uitbreiding uit 1952.

Gaafheid / herkenbaarheid

De school heeft een hoge gaafheid door de zorgvuldige aansluiting van de bouwdelen uit verschillende bouwperioden. Deze tasten de gaafheid niet aan, maar versterken de architectuurhistorische waarde. Een aantasting van de uitbreiding uit 1952 is de aanbouw uit 1991, die echter reversibel lijkt.

Zeldzaamheid

De school is van typologische zeldzaamheid vanwege de voor Heerenveen behoorlijke afmetingen. Bovendien is de school zeldzaam door de zorgvuldige en bijzondere aansluiting van bouwdelen uit verschillende bouwperioden.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 72	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	933
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	192

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

De woning staat aan het historische ontwikkelingslint Burgemeester Falkenaweg. Dit deel van de Burgemeester Falkenaweg kenmerkt zich door vrijstaande woningen met gelijke rooilijn. Achter deze wand is één van de eerste planmatige uitbreidingen van Heerenveen gerealiseerd. De woningen zijn onderdeel van de wand van vrijstaande woningen en staat op een rechthoekig kavel met een voor- en achtertuin.

Bouwvolume

Begane grond en kapverdieping op een rechthoekig grondplan. Zadeldak met lichte overstek. Nokrichting dwars op de rooilijn.

Gevels

De gevel is opgetrokken uit roodbruin baksteen in halfsteensverband. De voordeur zit rechts verdiept in de voorgevel. Links daarvan een breed venster met roedeverdeling. Op de verdieping een laag, breed venster met vaste plantenbak. In de puntgevel een klein, smal venster. De dakgoot aan de zijgevels loopt deels door over de voorgevel.

Vensters / deuren

De vensters in witte kozijnen en groene binnenramen. Donkergroene houten voordeur.

Dak

De kap is een zadeldak met links en rechts een lichte overstek, afgewerkt met een brede wit-groene rand. Bedekt met zwarte gegolfde dakpannen. Links en rechts een houten dakkapel met plat dak. Midden op de nok is een schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De dakkapellen lijken een latere toevoeging.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg. Van als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldige gevelcompositie, witte houten kozijnen, steile kap en overstek.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De woning heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats in het ontwikkelingslint.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 78, 80	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-8607 / 3818	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	935
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	193

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

De dubbele woning staat aan het historische ontwikkelingslint Burgemeester Falkenaweg. Dit deel van de Burgemeester Falkenaweg kenmerkt zich door vrijstaande woningen met gelijke rooilijn. Achter deze wand is één van de eerste planmatige uitbreidingen van Heerenveen gerealiseerd. De woningen zijn onderdeel van de wand van vrijstaande woningen en staat op een rechthoekig kavel met een voor- en achtertuin. De voortuin wordt van het trottoir gescheiden door een laag gemetseld muurtje.

Bouwvolume

Dubbele woning met begane grond, eerste verdieping en zolderverdieping. Het dak is een samengestelde kap van twee schilddaken, met de nok van de linker- en rechterkap respectievelijk evenwijdig aan en loodrecht op de rooilijn staat. Het rechterdeel van de gevel, met een erker op de begane grond, en de kap ligt verder naar voren.

Gevels

Gevels van metselwerk van bruine baksteen in klezorenverband. De entrees van beide woningen bevinden zich in het midden. Beide woningen hebben grote vensters in de voorgevel op zowel de begane grond als eerste verdieping. De openingen hebben geen bijzondere afwerking. De erker van de rechterwoning heeft een plat dak en is afgewerkt met een eenvoudige witte houten daklijst.

Vensters / deuren

De vensters bestaan uit witte houten kozijnen, verticaal geleed in enkele ramen. Sommige ramen hebben glas-in-lood met blank glas. Bij de linkerwoning zijn bewegende delen donkergroen uitgevoerd. De voordeuren zijn van hout met kleine ruitjes, met ieder een eigen kleur: donkergroen en blank hout.

Dak

De samengestelde kap bestaat uit twee schilddaken bedekt met zwarte gegolfde pannen. Het rechterschild van de rechterkap loopt door tot net boven de erker op de begane grond. In dit dakschild zitten een hoge gemetselde schoorsteen met aan weerszijden witte houten dakkapellen met plat dak en een balkon. Ruime overstek afgewerkt met wit houtwerk.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De woningen heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen langs een ontwikkelingslint. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg. De ommuurde voortuin versterkt deze waarde.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldige compositie van bouwvolumes en kap, bijzonder metselverband, witte houten kozijnen met glas-in-loodramen, steile kap en grote overstek.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De woning heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats in het ontwikkelingslint.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 85a en Jan Mank	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Van den Broek en Bakema, Rotterdam	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1961	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-B-2655	**Functie (oorspr)**	Praktijk met woning	**Werknummer**	954
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Kantoor met woning	**ID**	198

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1961 werd aan dhr. J.A. Wierda een bouwvergunning verleend voor de bouw van een woning met praktijkruimte voor een huisarts. Het pand werd gebouwd door de Rotterdamse architecten Van den Broek en Bakema.

Locatie

Het pand staat aan de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint van Heerenveen, op de hoek van de Jan Mankeslaan. Het pand staat vrij op een rechthoekig kavel, omgeven door struiken en bomen.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume op L-vormige plattegrond. Bouwdeel aan Burgemeester Falkenaweg: Begane grond en verdieping met plat dak op rechthoekig grondplan. Bouwdeel aan Jan Mankeslaan: Begane grond met plat dak. Bouwdelen zijn op de hoek deels in elkaar geschoven.

Gevels

Het gebouw is opgetrokken uit gele baksteen in halfsteens metselverband. Asymmetrisch gevelbeeld. Gevels aan de openbare weg met gesloten karakter, aan de tuinkant een open gevelbeeld. Vensteropeningen met verschillende afmetingen zijn evenwichtig, maar niet regelmatig over de gevels verdeeld. Afgewerkt met brede witte lateien. Bouwvolume met trappartij steekt uit, daaronder de entreepartij van het woonhuis aan de Burgemeester Falkenaweg.

Vensters / deuren

Vensters in donkerblauwe kozijnen. Enkele vensters hebben een verticale roedeverdeling.

Dak

Plat dak met smalle metalen daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

In 1971 is het pand uitgebreid tot groepspraktijk naar ontwerp van Architectenbureau Van Manen & Zwart uit Drachten, waarbij aan de zuidgevel flink is uitgebreid met spreek- en onderzoekskamers.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als een naoorlogs pand in het negentiende- en vroeg twintigste-eeuwse ontwikkelingslint van de plaats Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Ondanks de naoorlogse en moderne vormentaal is het pand wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan de Burgemeester Falkenaweg, die in eerdere bouwperioden gebouwd is.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde als ontwerp van het landelijk toonaangevende architectenbureau Van den Broek en Bakema uit Rotterdam, uitgevoerd in Heerenveen. Van waarde om de architectonische kwaliteit van de evenwichtige massa- en gevelcompositie en materialisering.

Gaafheid / herkenbaarheid

De verbouwing uit 1971 heeft het oorspronkelijke architectonische karakter niet aangetast. Hoge stedenbouwkundige gaafheid. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Het pand is zeldzaam voor Heerenveen als ontwerp van de landelijke bekende architecten Van de Broek en Bakema.

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 98, 100, 102, 104	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1933	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-5665 / 5666 / 5667	**Functie (oorspr)**	Kazerne	**Werknummer**	938
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	194

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Burgemeester Falkenaweg 98-104 is een voormalige marechaussee-kazerne. De voormalige kazerne werd in 1933 gebouwd ter vervanging van de oude kazerne aan de Fok. De oorspronkelijke paardenstal aan de Oude Molenweg is in 1949 verbouwd tot garage. Inmiddels is de voormalige kazerne opgesplitst in individuele woningen met bedrijfsruimte en een garage.

Locatie

De voormalige kazerne staat aan het historische ontwikkelingslint Burgemeester Falkenaweg. Dit deel van de Burgemeester Falkenaweg kenmerkt zich door vrijstaande woningen met gelijke rooilijn. Achter deze wand is één van de eerste planmatige uitbreidingen van Heerenveen gerealiseerd. De voormalige kazerne staat op de hoek met de Oude Molenweg, een kleine zijstraat naar achtergelegen woonwijk. De voormalige kazerne ligt iets verhoogd. De voortuin wordt van het trottoir gescheiden door een laag gemetseld muurtje.

Bouwvolume

De voormalige kazerne bestaat uit twee bouwvolumes met daartussen een klein verbindend bouwvolume. Het hoofdbouwvolume ligt evenwijdig aan de Burgemeester Falkenaweg en bestaat uit begane grond, eerste verdieping met zolderverdieping op rechthoekige plattegrond. Het andere bouwvolume ligt evenwijdig aan de Oude Molenweg en heeft een rechthoekig grondplan met een bouwlaag en een zolderverdieping. De nok van de beide bouwvolumes ligt respectievelijk evenwijdig aan de Burgemeester Falkenaweg en Oude Molenweg.

Gevels

Gevels van metselwerk van bruine baksteen in halfsteensverband en plint van donkerpaarse baksteen in halfsteensverband. Bouwvolume aan Burgemeester Falkenaweg: Op begane grond afwisseling van hoofdentree links (benadrukt door uitspringende gevel en balkon), secundaire woningentrees, grote vensters en erkers met vensters. Op de verdieping grote vensteropeningen op een regelmatig grid. Over de hele breedte van het pand een betonnen band tussen de begane grond en eerste verdieping, die ter plaatse van de hoofdentree naar beneden verspringt. Bouwvolume aan Oude Molenweg: Nagenoeg blinde gevels met grote garagedeuren aan de weg, onder de dakrand een strook kleine vensters op regelmatige afstand.

Vensters / deuren

Witte houten kozijnen. Vensters op begane grond hebben bovenlichten. Geen bijzondere afwerking van vensteropeningen. Hoofdentree heeft dubbele deuren met decoratief houtwerk in wit en donkergroen. Secundaire voordeuren zijn van hout met kleine ruitjes.

Dak

Beide bouwvolumes hebben een schilddak met rode gegolfde pannen, een ruime overstek afgewerkt met wit houtwerk en een eenvoudige donkergroene houten dakgoot. Op het dak van het hoofdvolumes staan verschillende gemetselde schoorstenen, zowel op de nok als in het dakschild. In het dak zitten enkele witte houten dakkapellen met plat dak en dakramen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De oorspronkelijke paardenstal aan de Oude Molenweg is in 1949 verbouwd tot garage. De dakkapellen en dakramen lijken later te zijn toegevoegd. De oorspronkelijke functie van marechaussee kazerne is vervangen door een woonfunctie voor particulieren, met bedrijfsruimte en een garage.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Door de groei van de plaats Heerenveen was de oorspronkelijke marechaussee kazerne te klein en aan vervanging toe. Hiermee is de voormalige kazerne van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de ruimtelijke en bestuurlijke groei van Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft oriëntatie en rooilijn is de voormalige kazerne van waarde als onderdeel van de woonbebouwing aan het historische ontwikkelingslint de Burgemeester Falkenaweg. De ommuurde voortuin versterkt deze waarde.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: witte houten kozijnen, ruime overstek. evenwichtige compositie van bouwvolumes.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De voormalige kazerne heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

De voormalige kazerne in Heerenveen is representatief voorbeeld van kazernebouw tijdens het Interbellum, toen veel kazernes ontworpen werden als een bouwblok van burgerlijke woningen in de voor die tijd gebruikelijke vormentaal. De voormalige kazerne heeft een regionale en functionele zeldzaamheid.

Algemene gegevens

Adres	Compagnonsstraat 9 t/m 29 (oneven)	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	A. Baart	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1921	**MIP-code**	1
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	829
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	164

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Vanaf de jaren twintig van de vorige eeuw werden in heel Nederland tuindorpen gebouwd: nieuwe woonwijken waar het devies ‘licht, lucht en ruimte’ centraal stond. De relatief ruime en groene buurten moesten tegenwicht bieden aan de slechte woonomstandigheden van de arbeidsbevolking. Het initiatief tot de bouw werd genomen door sociaal betrokken fabrieksdirecteuren of speciaal voor dit doel opgerichte woningcorporaties. De tuindorpen kenmerkten zich door lage eengezinswoningen met elk een eigen voor- en achtertuin, een grote variatie in woningtypen en brede straten. Hoewel van bescheiden omvang (oorspronkelijk ’21 woningen in blokken van 2, 3 en 4 woningen en 14 woonhuizen in 7 blokken van 2’) is het buurtje aan de Compagnonstraat en Van Dekemalaan in 1921 gebouwd met deze tuindorpprincipes als uitgangspunt.

Locatie

Ligging aan de oostzijde van de Compagnonsstraat (voor de overzijde van de weg bestaan sloop- en herbouwplannen in een ver gevorderd stadium). Voortuinen vormen de overgang tussen het trottoir en de gevel.

Bouwvolume

Ensemble van vier bouwblokken met drie verschillende typologieën (oorspronkelijk 35 woningen, een deel staat op nominatie voor sloop) . De nrs. 9 en 11: een dubbele woning met een begane grond en verdieping onder één kap. Zadeldak, nokrichting dwars op de straat. Ter weerszijden een uitbouw. Nrs. 13, 15 en 17: drie geschakelde woningen in een langwerpig bouwvolume van een begane grond en verdieping onder kap. Voorgevel middelste woning loopt door als dakkapel aan de voorkant. Zadeldak, nokrichting evenwijdig aan de straat. Nrs. 19 en 21: een dubbele woning met een begane grond en verdieping onder één kap. Zadeldak, nokrichting dwars op de straat. Nrs. 23 t/m 29: vier geschakelde woningen in een langwerpig bouwvolume van een begane grond en verdieping onder kap. Zadeldak, nokrichting evenwijdig aan de straat. Voorgevels woningen lopen door als dakkapel aan de voorkant Centraal in het blok een poort naar de achtertuinen.

Gevels

Woningen opgetrokken uit oranjebruine baksteen in halfsteensverband. Voorgevel van elke woning opgebouwd uit een voordeur, een groot venster en een smal kleiner venster. Baksteenband in afwijkend metselverband over de gehele gevel langs onderzijde vensters. Geprofileerde gemetselde gevelbeëindiging.

Vensters / deuren

De vierkante vensters duiden op de plaatsing van de woonkamers. Verticale roedeverdeling en een rollaag. De smalle vensters duiden op de plaatsing van het toilet. Witte kozijnen en donkergroene of witte binnenramen. Voordeur met bovenlicht. Vierkante vensters in de dakkapellen.

Dak

Zadeldak met oranje gegolfde Friese dakpannen. In de dubbele woningen zitten aan beide kanten van het dak een dakkapel en op de nok een gemetselde schoorsteen. De geschakelde woningen hebben een dakkapel met plat dak aan de voorkant.

Kunst / ornamentiek

Bijzonder metselwerk.

Wijzigingen

In architectuur: later toegevoegde lambrisering. In stedenbouwkundige opzet: met de sloop van de panden aan de overzijde van de straat wordt de stedenbouwkundige gaafheid ernstig aangetast.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

In Nederland vormde de typologie van het tuindorp een belangrijke stap in de ontwikkeling van de sociale woningbouw. De Compagnonstraat is van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de woningbouwontwikkeling in de jaren twintig van de vorige eeuw in Nederland en in Heerenveen in het bijzonder.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van een samenhangend stedenbouwkundig ensemble met tuindorpachtige opzet. Van waarde: straatprofiel, verspringende rooilijn, groene karakter door aanwezigheid voortuinen.

Architectuurhistorische waarde

De woningen zijn uitgevoerd in een traditionele vormentaal met expressionistische invloeden. Van architectonische waarde vanwege de voor een tuindorp typerende afwisseling in gebouwtypologieën (zowel dubbele als geschakelde woningen met verschillende nokrichtingen) en de zorgvuldige baksteenarchitectuur. Van architectuurhistorische waarde als gebouw uit het oeuvre van A. Baart, een lokale architect die veel in Heerenveen bouwde.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woningen hebben geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en zijn architectonisch gaaf. Hoge gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde. De huidige stedenbouwkundige gaafheid zal in de toekomst aangetast worden wanneer nieuwbouw aan de overzijde zich niet naar de tuindorpprincipes voegt.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als herkenbaar voorbeeld van woningen gebouwd met tuindorpprincipes als uitgangspunt.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 104	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-6785	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	871
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	178

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1925, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 104 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Oorspronkelijk zelfstandig pand met begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. In de huidige situatie een gedeelde begane grond. Het pand heeft een zadeldak met de nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Op de begane grond een winkelpui over drie panden met grote vensters tussen brede donkergrijze kolommen die doorlopen in een brede grijze rand. De verdieping en puntgevel opgetrokken uit bruine baksteen in kruisverband. Op de eerste verdieping twee grote vensterpartijen met onder de linker partij een driehoekige erker op een getrapte voet. In de puntgevel twee identieke smalle vensters.

Vensters / deuren

Entree naar winkel op de begane grond in het naburige pand. Grote glazen pui op begane grond. Vensterpartijen op verdieping in witte houten kozijnen met kenmerkende roedeverdeling en in bovenlichten glas-in-loodramen. Schuifvensters in topgevel in witte houten kozijnen

Dak

Zadeldaken bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. Nok dwars op rooilijn. Dakgoot ligt binnen het gevelvlak, aan de voorgevel afgewerkt met donkergrijze stenen banden.

Kunst / ornamentiek

De driehoekige erker op de getrapte voet. Glas-in-loodramen.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaalhistorische en representatieve waarde als een tastbaar element van het historisch ontwikkelingslint dat zich in de negentiende eeuw ontwikkelde tot een statige straat door de opkomst van de gegoede burgerij.

Stedenbouwkundige waarde

Dit pand komt wat betreft typologie, gevelindeling en korrel overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is omwille van de visuele samenhang van stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde zijn de stilistische kenmerken van woonhuizen gebouwd in het Interbellum met expressionistische kenmerken. Van bijzondere waarde zijn de glas-in-loodramen en de driehoekige erker op getrapte voet.

Gaafheid / herkenbaarheid

De recente winkelpui op de begane grond heeft aanzicht van het pand ernstig aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een woon/winkelpand uit het Interbellum, met Amsterdamse School elementen.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 106	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1151
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	220

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1925, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 106 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Oorspronkelijk zelfstandig pand met begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. In de huidige situatie een gedeelde begane grond.

Gevels

Op de begane grond een winkelpui over drie panden met grote vensters tussen brede donkergrijze kolommen die doorlopen in een brede grijze rand. De verdieping opgetrokken uit bruine baksteen in kruisverband. Op de eerste verdieping twee grote vensterpartijen op de hoeken en een in het midden.

Vensters / deuren

Entree naar winkel op de begane grond in het naburige pand. Grote glazen pui op begane grond. Vensterpartijen op verdieping in witte houten kozijnen met kenmerkende roedeverdeling. Vensters op de hoeken van de gevel onder een hoek.

Dak

Afgeknot tentdak met flinke overstek bedekt met zwarte gegolfde dakpannen. Aan de voorkant een witte houten dakkapel met plat dak en vensters met ladderramen. Witte houten dakgoot aan de onderkant afgewerkt met witte houten betimmering.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaalhistorische en representatieve waarde als een tastbaar element van het historisch ontwikkelingslint dat zich in de negentiende eeuw ontwikkelde tot een statige straat door de opkomst van de gegoede burgerij.

Stedenbouwkundige waarde

Dit pand komt wat betreft typologie, gevelindeling en korrel overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is omwille van de visuele samenhang van stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde zijn de stilistische kenmerken van woonhuizen gebouwd in het Interbellum. Van bijzondere waarde zijn de overstek, de hoekvensters en ladderramen in de dakkapel.

Gaafheid / herkenbaarheid

De recente winkelpui op de begane grond heeft aanzicht van het pand ernstig aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een woon/winkelpand uit het Interbellum, met Amsterdamse School elementen.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 111	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-B-1707	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	880
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Horeca	**ID**	186

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Onbekend. Tot 1960 was dit pand nog woonhuis.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 111 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok van de mansardekap staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Begane grond met moderne winkelpui. Op de eerste etage drie hoge rechthoekige ramen met gemetselde onderdorpels en getoogde strekken. Gevel eindigt in een punt en heeft een geprofileerde daklijst.

Vensters / deuren

Begane grond: moderne winkelpui. Op de eerste etage drie hoge rechthoekige ramen in wit geschilderde, houten kozijnen en witte binnenramen.

Dak

Mansardekap met donkere, gegolfde dakpannen. Nok loodrecht op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van de entree naar het restaurant.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 111 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de sobere, maar rustige gevelopbouw (verdieping) en de bijzondere gevelvorm. Met kenmerken van de neorenaissance.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 116	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-7123	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	872
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	179

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1870, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 116 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Evenwichtige gevelgeleding. De begane grond bestaat uit een moderne winkelpui van glas en grijze platen. Lichtreclame op de voorgevel. Op de eerste etage drie hoge, vierkante vensters met onderdorpels en getoogde strekken. Gevel afgesloten met een witte kroonlijst.

Vensters / deuren

Grote, glazen pui op de begane grond met de entree in het midden. Drie hoge vensters met roedeverdeling op de eerste verdieping. Vensters in wit geschilderde, houten kozijnen met witte binnenramen.

Dak

Schilddak bedekt met donkere, gegolfde dakpannen, nok staat dwars op de rooilijn. Geprofileerde daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 116 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Zeer sobere neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met roedeverdeling en de kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw met sobere neoclassicistische kenmerken.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 12	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1850	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-2221	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	849
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	167

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1850, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In 1937 vroeg dhr. Nieboer een vergunning aan voor het bouwen van een pakhuis, vermoedelijk aan de achterzijde van het pand.

Locatie

Ligging op de hoek van de Dracht en Breedpad. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 12 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht en staat direct op de rooilijn. De entree bevindt zich in de afgeschuinde hoek.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekige grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Puntgevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Op de begane grond een glazen winkelpui met in het midden de entree en daarboven een transparante halfronde luifel. Tussen de begane grond en eerste verdieping zit een dubbele blinde architraaf met een bescheiden kroonlijst. Op de eerste etage twee rechthoekige vensters met witte onderdorpels. Afgewerkt met getoogde strekken. In de top van de gevel een klein rechthoekig venster met getoogde strekken en grijze onderdorpel. Metselwerk met boerenvlechting onder de dakrand. Dwars op de gevel hangt een rechthoekig reclamebord.

Vensters / deuren

Begane grond met glazen pui gevat in paarse kozijnen. Entree met twee deuren. Vensters op de eerste etage in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen, bovenlicht met glas-in-loodramen. Witte onderdorpels. Venster in verdieping onder kap in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen

Dak

Zadeldak bedekt met oranje pannen. Boven in de puntgevel een gemetselde schoorsteen. Witte daklijst. Nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Boerenvlechting.

Wijzigingen

De gevel op begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 12 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Traditionele, streekeigen vormentaal. Van waarde: puntgevel met symmetrische gevelindeling, rustige opbouw (verdieping) en boerenvlechting in metselwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw met sobere, streekeigen vormentaal.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 123	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-B-1935	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	879
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	185

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1964 werd op verzoek van eigenaar Tj. Van der Hoek het woonhuis getransformeerd tot winkelpand. Een geheel nieuwe winkelpui betekende een ingrijpende verandering. Voor 1964 had de begane grond links in de gevel een entree en rechts twee rechthoekige vensters met bovenlichten en segmentbogen.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 123 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Doorbroken witte gevelbanden. Symmetrisch gevelbeeld. Voorgevel is een tuitgevel met links en rechts een schouder, eindigend in een getrapte hals. Begane grond met moderne winkelpui met grote vensters, een grijze plint en witte omlijsting. Entree links van het midden. Boven de entree een luifel en gevelreclame. Op de eerste verdieping twee rechthoekige vensters met segmentbogen en boogvelden. Midden bovenin een kleine ronde opening en een gekleurd gemetseld ornament. Langs de gevel loopt een witte geprofileerde rand en de trappen van de hals hebben geprofileerde randen. Gevel eindigt in een punt met een eveneens geprofileerde rand.

Vensters / deuren

Grote vensters met witte binnenramen gevat in wit geschilderde houten kozijnen op de begane grond. Op de eerste etage twee rechthoekige vensters met witte binnenramen in wit geschilderde kozijnen met bovenlichten.

Dak

Zadeldak met donkere, gegolfde dakpannen.

Kunst / ornamentiek

De versierde boogvelden.

Wijzigingen

De begane grond is ingrijpend gewijzigd ten behoeve van een moderne winkelpui.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 123 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de rijke architectuur met kenmerken van de neorenaissance: de trapgevel, gevelbanden, sluitstenen en de gedecoreerde boogvelden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw met elementen van de neorenaissance.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 126a	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-3925	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	873
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	180

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 126a is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Donkere, gemetselde gevelbanden over de voorgevel. Op de begane grond een moderne winkelpui. Op de eerste verdieping twee hoge, rechthoekige vensters met forse, donkere onderdorpels en bovenlichten. Vensters afgesloten met segmentbogen, hanenkammen van rood baksteen en versierde boogvelden. Vlak onder de top: een klein rond venster met gekruiste roeden. De geknikte bovenkant van de gevel wordt afgesloten met een donkere kroonlijst.

Vensters / deuren

Begane grond: moderne winkelpui. Op de eerste verdieping twee hoge rechthoekige vensters in donker geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. Klein rond raam vlak onder de top.

Dak

Mansardedak met donkere, gegolfde pannen. De nok staat dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 126a is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de zorgvuldig gedetailleerde baksteenarchitectuur, de bijzondere vorm van de gevel, het ronde venstertje in de gevel van de verdieping, de detaillering in de boogvelden, de segmentbogen en de verbijzonderde aanzetten van de daklijst. Kenmerken van overgangsarchitectuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 138	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-3928	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	874
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	181

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 138 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok van de kap dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Lichtbruine bakstenen details en gevelbanden. Symmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond een moderne winkelpui. Boven de nieuwe pui loopt een lichte gevelband en zijn de segmentbogen en hanenkammen van de oorspronkelijke vensters nog zichtbaar. In de kapverdieping twee rechthoekige vensters met onderdorpels, segmentbogen met versierde boogvelden en hanenkammen. Tussen de twee vensters is een smalle, hoekige uitstulping gemetseld.

Vensters / deuren

Entree in het midden van de glazen pui op de begane grond. Vensters van de pui gevat in donkere, kunststof kozijnen. In de kapverdieping twee hoge, rechthoekige ramen gevat in donkere, kunststof kozijnen. Verticale roedeverdeling en bovenlichten.

Dak

Mansardedak bedekt met oranje, gegolfde dakpannen.

Kunst / ornamentiek

Fraai metselwerk waarbij het roodbruine metselwerk wordt afgewisseld met lichtbruin metselwerk.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 138 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde zijn de stilistische kenmerken van een woon/winkelpand uit het begin van de twintigste eeuw met kenmerken van overgangsarchitectuur. Opvallend zijn de verschillende kleuren baksteen, de details in het metselwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw met kenmerken van overgangsarchitectuur.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 142	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	K. R. Post	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1904, 1913, 1923	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	HRV00-A-7122	**Functie (oorspr)**	Werkplaats met woning	**Werknummer**	876
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Horeca	**ID**	182

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1904 werd op deze kavel in opdracht van Andries Gaastra een woonhuis met uurwerk- en klokkenmakerswerkplaats. Geleidelijk breidde hij het bedrijf uit met de fabricage en verkoop van naaimachines, rijwielen en schaatsen. Na de overname van een rijwielfabriek in 1917 startte Gaastra het succesvolle Batavus Rijwiel- en Schaatsenfabriek. De winkel is diverse malen uitgebreid en aangepast. In 1923 kwam de huidige voorgevel naar ontwerp van K.R. Post (1874-1936) die vanaf 1921 gemeentearchitect van de gemeente Aengwirden was. In 1948 werd de voorgevel veranderd en werd het horizontaal rechthoekig venster in het rechter travee vervangen door een hoog verticaal venster met licht gebogen bovenkant. De vensters naast de entree zijn verwijderd. In 1976 werd het pand overgenomen door de meubelfabriek Oisterwijk die het pand verbouwde tot een kantoor- en pakhuisruimte. Het is onbekend wanneer het Grieks restaurant het pand heeft betrokken.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 142 is al vanaf de bouw in 1904 bedoeld als winkelpand. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond en eerste etage onder afgeknot schilddak op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Gevel opgetrokken uit witgeschilderd baksteen in kruisverband. Grijze plint. Verticaal geleding van de gevel door drie gemetselde pilasters. Begane grond gedomineerd door een moderne luifel die op twee smalle, klassieke zuilen rust en een gevelreclamebord draagt. De begane grond bestaat uit een grote glazen pui in het linker deel van de gevel en een brede entree rechts in de gevel. Boven de linker vensterpartij en de luifel is nog de zeer brede rollaag van de oorspronkelijke vensterpartij te zien. Op de eerste etage, recht boven de entree: een groot vensterpartij met een lichtgebogen bovenkant. Venster afgesloten met een rollaag. Links in de gevel eveneens een groot vensterpartij afgesloten met een zeer brede rollaag. Uiterst links en tussen de twee vensterpartijen in bevinden zich twee gemetselde pilasters met een klein gemetseld ornament. Gevel afgesloten met een sierlijk gemetselde smalle rand en een blauwe daklijst.

Vensters / deuren

Entree rechts in de gevel op de begane grond, bestaande uit twee blanke deuren met glas. Grote, hoge vensters met blauwe kozijnen met slank profiel. Op de eerste etage grote vensterpartijen met blauw geschilderde houten kozijnen met blauwe binnenramen en een roedeverdeling en glas-in-loodramen.

Dak

Afgeknot schilddak.

Kunst / ornamentiek

Sierlijk gemetselde smalle rand onder de daklijst. Ruitvormige decoratie op pilasters.

Wijzigingen

Gevel was oorspronkelijk ongeverfd. Moderne detonerende luifel en pui. Zie ook het bouwdossier uit 1923 voor de oorspronkelijke gevelindeling.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde omdat ongeveer een eeuw geleden in dit pand begonnen werd met de verkoop van de eerste Batavus-fietsen. De voormalige winkel is tevens van waarde voor Heerenveen als voorbeeld van vooroorlogse bedrijfsontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als markant onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht, opvallend vanwege de terugliggende rooilijn.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde zijn de stilistische kenmerken van kantoor- en fabrieksbouw in de jaren twintig van de vorige eeuw: rechthoekige, strakke belijning, baksteengevels met decoratief metselwerk, groot vensteroppervlakte. Kenmerken van Interbellumarchitectuur. Van architectuurhistorische waarde als gebouw uit het oeuvre van vader en zoon Post, lokale architecten.

Gaafheid / herkenbaarheid

De blauw-wit beschilderde gevel en luifel hebben het aanzien van het pand ernstig aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van bedrijfsarchitectuur in het Interbellum. Voor Heerenveen belangrijke cultuurhistorische waarde.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 144	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1905	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-7120	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	877
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	183

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Oorspronkelijk gebouwd als één pand met het naastgelegen Dracht 146.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 144 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Gecombineerd bouwvolume. Langwerpige begane grond, met in het linker deel een verdieping onder kap en rechts een verdieping onder plat dak op een L-vormig grondplan. Pand lijkt oorspronkelijk deel uit te maken van een groter pand samen met Dracht 146.

Gevels

Gevel is opgetrokken uit wit geschilderd baksteen in kruisverband. Op de begane grond een winkelpui bestaande uit hoge vensters met geblindeerde bovenlichten, segmentenbogen met blauwe sluitstenen en blinde boogvelden. Blauwe markiezen. Boven het uiterst linker venster bevindt zich een half afgesneden segmentboog (de andere helft loopt door in nr. 146) met verdiept boogveld. In de rechter zijmuur van de begane grond een hoog venster. Op de eerste verdieping hoge vensters met segmentenbogen met blauwe sluitstenen en blinde boogvelden. Langs de bovenrand van de vensters loopt een gemetselde, getande rand. Gevel afgesloten met een brede blauwe daklijst op gootklossen.

Vensters / deuren

Entree in linker bouwdeel. Hoge, rechthoekige vensters met blauw geschilderde houten kozijnen met blauwe binnenramen.

Dak

Het rechter bouwvolume heeft een platdak met een licht overstekkende blauwe daklijst. Linker bouwvolume heeft een zadeldak met bitumineuze dakbedekking. Nok parallel aan de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Segmentbogen en boogvelden.

Wijzigingen

Het pand was oorspronkelijk ongeverfd. Nieuwe kozijnen op de begane grond, echter geen geheel nieuwe winkelpui.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 144 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde zijn de stilistische kenmerken van woonhuizen aan het begin van de twintigste eeuw. Kenmerken van de neorenaissance. Van waarde: sluitstenen, baksteendecoratie, daklijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

De nieuwe kozijnen op de begane grond en de later aangebrachte kleuren hebben het aanzicht van het pand aangetast, echter de bestaande gevelopeningen zijn daarbij aangehouden. De afsnijding met het pand op Dracht 146 doet afbreuk aan het geheel.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 146	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1906	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-3932	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	878
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	184

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Oorspronkelijk gebouwd als één pand met het naastgelegen Dracht 144.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 146 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Gecombineerd bouwvolume. Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Lijkt oorspronkelijk deel uit te maken van een groter pand samen met Dracht 144.

Gevels

Trapgevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband met een rode gevelband. Voorgevel is een risalerende tuitgevel met links en rechts een schouder, eindigend in een getrapte hals. Op de begane grond een moderne winkelpui. Uiterst rechts bevindt zich de entree met een afgerond bovenlicht. Hierboven loopt een grote segmentboog die dwars wordt afgesneden door het naastgelegen pand. Op de eerste etage een venster met bovenlicht in het midden met segmentboog en een versierd boogveld. Gemetselde onderdorpels. Op de schouders van de tuitgevel een opstaande rand. Langs de hele gevel loopt een witte band. Lijsten op de trappen van de halsgevel. Gevel eindigt in een driehoekig topdeel.

Vensters / deuren

Op de begane grond een moderne winkelpui. Op de eerste etage een rechthoekig venster met witte binnenramen gevat in donker geschilderde, houten kozijnen met twee openslaande ramen en een groot bovenlicht.

Dak

Dak bestaat uit twee combineerde zadeldaken met bitumineuze dakbedekking met nokken die zowel dwars als parallel aan de rooilijn lopen.

Kunst / ornamentiek

Segmentbogen en boogvelden zijn van ornamentele waarde.

Wijzigingen

De begane grond is ingrijpend gewijzigd ten behoeve van een winkelpui. Pand lijkt weinig zachtzinnig afgesneden van het pand op Dracht 144.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 146 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de rijke architectuur met kenmerken van de neorenaissance: de trapgevel, gevelbanden, sluitstenen en de gedecoreerde boogvelden. De overeenkomsten in architectuur met Van Harenspad 53 (nr 752) zijn opvallend.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen. De afsnijding met het pand op Dracht 144 doet afbreuk aan het geheel.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van burgerlijke woningarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 25	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-207	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	859
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	173

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1870, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In 1962 en 1969 zijn bouwvergunningen aangevraagd ten behoeve van een verbouwing en uitbreiding van het pand.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 25 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekige grondplan. Nokrichting dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel begane grond uitgevoerd in lichte baksteen in klezoorverband: niet origineel, zie gepleisterde gevel verdieping. Symmetrisch gevelbeeld. Moderne winkelpui over de gehele lengte begane grond. De eerste etage is wit gepleisterd en heeft drie rechthoekige vensters, omrand met gele geprofileerde lijsten en afgesloten met een ornament. Gevel aan beide zijden afgesloten door smalle gele pilasters. Voorgevel afgesloten met relatief ver overstekkende daklijst.

Vensters / deuren

Op de begane grond verdiepte entree en grote rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen. Op de eerste etage drie hoge rechthoekige ramen in wit geschilderde kozijnen met groene binnenramen en onderdorpels.

Dak

Schilddak bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. Dakgoot op gootklossen. Nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Kleine ornamenten boven de vensters op de eerste etage.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 25 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de oostzijde van de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met sierlijke omlijstingen ornamenten, de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw met neoclassicistische kenmerken.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 26	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-3588	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	854
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	169

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel gebouwd in 1910, achterliggend bouwdeel ouder. In 1910 werd een vergunning verleend voor het gedeeltelijk vernieuwen van het woon-winkelpand. De huidige gevel, die op de verdieping nog in zeer goede staat is, is toen gebouwd. In 1934 werd door P. de Gruyter een vergunning aangevraagd voor het verbouwen van de winkelpui. In 1959 wil De Gruyter zijn winkelpand vergroten en een verbinding maken met het achtergelegen pakhuis aan de Gedempte Molenwijk.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 26 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond met verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekige grondplan. Nok evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit wit gekeimd metselwerk in kruisverband. Symmetrische gevelindeling, vier vensterassen breed. De begane grond bestaat uit een moderne pui van glas en trespa. Op de eerste etage vier hoge rechthoekige vensters afgesloten door segmentbogen en een blind boogveld.

Vensters / deuren

Op de begane grond een glazen pui met entree. Op de eerste etage vier hoge, rechthoekige vensters met bovenlicht die afgesloten worden met segmentbogen. Vensters met wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen. Verticale roedeverdeling en bovenlichten met fijnmazige roedeverdeling.

Dak

Vermoedelijk een schilddak (niet goed zichtbaar) met donkere, gegolfde dakpannen. Geprofileerde dakgoot op gootklossen. In het voorste schilddak: twee dakkapellen met vensters en zadeldak.

Kunst / ornamentiek

Fijnmazige roedeverdeling in de bovenlichten.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd. Oorspronkelijk (1910) waren ook de winkelpui en de kroonlijst vormgegeven in chaletstijl (zie bouwdossier).

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 26 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de westzijde van de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Gevel in de trant van de chaletstijl. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met bijzondere roedeverdeling, de geprofileerde kroonlijst en de houten decoraties om de dakkapel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een historisch pand met een in het begin van de twintigste eeuw gemoderniseerde gevel met winkelpui (winkelpui is inmiddels verdwenen), in de vormentaal van de chaletstijl.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 28	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1890	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-2788	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	855
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	170

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1890, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In 1911 werd een vergunning verleend voor de verbouw van dit pand tot autogarage met bovenwoning. Architect was S.H. Zwarts. In ieder geval werd toen de winkelpui veranderd, of de gevel op de verdieping toen ook ontworpen is is niet bekend. In 1956 werd door firma Jager en Wierda een vergunning verleend voor het verbouwen van de garage in een showroom.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 28 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit grijs geschilderd metselwerk in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond een moderne winkelpui met links entree van de bovenwoning. Op de verdieping vier hoge vensters met licht gebogen bovenkant met daarboven getoogde strekken. Boven de drie meest rechtse vensters loopt een geprofileerde kroonlijst met gootklossen. Boven het meest linkse raam wordt de gevel afgesloten door een kanteelachtige beëindiging (waarschijnlijk is in 1910 een steeg overbouwd).

Vensters / deuren

De begane grond met brede, verdiepte entree en uiterst links in de gevel een verdiepte voordeur. Op de eerste etage vier hoge vensters in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen. Bovenlichten met glas-in-loodramen. In de dakkapel een vierkant venster met twee ramen.

Dak

Schilddak met donkere, gegolfde dakpannen. Geprofileerde dakgoot op gootklossen. In het voorste dakschild een dakkapel met zadeldak en geprofileerde daklijst.

Kunst / ornamentiek

De glas-in-loodramen in de bovenlichten.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een recente winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 28 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de westzijde van de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters, de geprofileerde kroonlijst en de kanteelachtige beëindiging van het meest rechtse geveldeel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een historisch pand met een in het begin van de twintigste eeuw gemoderniseerde gevel met winkelpui (winkelpui is inmiddels verdwenen).

Algemene gegevens

Adres	Dracht 3, 5	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1850	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-2210	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	851
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	168

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1850, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. Voor de Tweede Wereldoorlog was de begane grond opgesplitst in twee winkels. In 1948 werd aan mevrouw Kuiper een vergunning verleend voor het vergroten van de schoenenzaak, waarbij de twee winkels één werden.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Dit pand is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekige grondplan. Nok loopt parallel aan de rooilijn en buigt vanaf de hoeken van het dak naar achteren.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Op de begane grond een moderne glazen pui gesloten met grijze platen en een gevelreclamebord. Op de eerste etage hoge vensters met een licht gebogen bovenkant. Geornamenteerde vensteromlijstingen. In de linker zijgevel een venster met daarboven sierlijke muurankers. Gevel wordt afgesloten met een witte, geprofileerde kroonlijst.

Vensters / deuren

Begane grond met moderne glazen pui en entree. Op de eerste etage hoge, rechthoekige vensters in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen. Venster in de dakkapel heeft twee openslaande ramen en wordt afgesloten met een eenvoudige segmentboog.

Dak

Afgeknot schilddak. Nok loopt parallel aan de rooilijn. Bedekt met donkere, gegolfde pannen. In het voorste dakschild een dakkapel met sierlijk kozijn en plat dak.

Kunst / ornamentiek

De geprofileerde omlijsting van de vensters op de eerste verdieping.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Dit pand is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de oostzijde van de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met sierlijke omlijstingen, de geprofileerde kroonlijst en de decoratie om de dakkapel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw met neoclassicistische kenmerken.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 33	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-6752	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	861
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	174

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1870, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In de twintigste eeuw zijn diverse bouwvergunningen verleend voor de verbouw van het pand. In 1959 werden de panden op Dracht 33 en 31 samengevoegd tot één pand met één winkelpui. In 1976 werd wederom een vergunning verleend voor de wijziging van de winkelpui.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 33 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op rechthoekige grondplan. De nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Op de begane grond een moderne winkelpui met twee grote rechthoekige vensters, omlijst door bruine vierkante tegels, centraal de entree. Op de eerste etage drie rechthoekige vensters afgesloten met getoogde strekken. Wit houten onderdorpels. Gevel afgesloten met een kroonlijst.

Vensters / deuren

Begane grond: moderne winkelpui. Eerste verdieping: hoge, rechthoekige vensters met bovenlichten in houten, wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen.

Dak

Schilddak met donkere gegolfde dakpannen. De nok dwars op de rooilijn. In het voorste dakschild een klein dakkapel met een vierkant raam.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 33 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de oostzijde van de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Zeer sobere neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters en de kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw met sobere neoclassicistische kenmerken.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 35	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1927	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-4054	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	862
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	175

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel 1927, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. Rond 1950 „Warenhuis De Brink". In 1960 werd een bouwvergunning verleend aan de HEMA, die zich toen in het pand vestigde. De kenmerkende brede raamkozijnen en bakstenen stijlen en tussendorpels werden vervangen door de huidige, smallere kozijnen. Tevens werd de steeg links bij het pand betrokken (nu nog herkenbaar).

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 35 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok van het schilddak (vrijwel onzichtbaar achter de hoge lijstgevel) dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit geelgekleurde baksteen in kruisverband. Hoge, rechthoekige voorgevel met op de begane grond een moderne glazen winkelpui met verdiepte entree. Op de eerste verdieping drie vensters, met links en rechts drie uitstekende bakstenen ter decoratie. Op de tweede verdieping een langgerekt venster, geleed in drieën. De bovenkant van de gevel bestaat uit kleine rechthoekige bakstenen in stapelverband en wordt afgesloten met een smalle, grijze daklijst. Rechtsboven aan de gevel van boven naar beneden het jaartal 1927.

Vensters / deuren

Begane grond: moderne winkelpui. Op de eerste etage drie rechthoekige vensters in witte kozijnen met smal profiel. Midden boven in de gevel drie geschakelde vierkante vensters in witte kozijnen met smal profiel. Deze zijn niet origineel, zie bouwdossier.

Dak

De kap gaat volledig schuil achter de voorgevel. Zadeldak met donkere, gegolfde dakpannen met de nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd. Typische jaren '30 vensters met bakstenen stijlen en tussendorpels zijn in 1960 verwijderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 35 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de oostzijde van de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde zijn de stilistische kenmerken van een woon/winkelpand in het Interbellum, met Haagse School elementen. Opvallend is het relatief grote baksteenoppervlak en de horizontaliteit van de gevel. Interessante baksteendetails en topografie van het jaartal aan de gevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een woon/winkelpand uit het Interbellum, met Haagse School elementen.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 38	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-6504	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	857
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	171

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1870, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In 1937 werd door G. Brouwer een vergunning verleend voor het verbouwen van het pand tot een winkel-woonhuis.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 38 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op rechthoekige grondplan. Nok parallel aan de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Begane grond met moderne winkelpui. Op de eerste verdieping drie hoge vensters met licht gebogen bovenkant en een sierlijke, geprofileerde omlijsting. Gevel afgesloten met geprofileerde kroonlijst.

Vensters / deuren

Begane grond met moderne pui. Op de eerste etage: drie hoge vensters in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen en bovenlichten.

Dak

Afgeknot schilddak bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. De nok staat dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

De sierlijke vensterafsluitingen op de eerste etage zijn van ornamentele waarde.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een recente winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 38 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de westzijde van de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met sierlijke omlijstingen, de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw met neoclassicistische kenmerken.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 40	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-8448	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	858
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	172

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voor dit pand is diverse malen (in 1919, 1954, 1968, 1975, 1976 en 1980) een bouwvergunning verleend voor het verbouwen van de winkelpui. In dit pand heeft onder meer een bakkerij, lunchroom en snackbar gezeten. In 1976 werd een vergunning verleend voor de vernieuwing van het pand omdat de (boven)woning door een brand verwoest was.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 40 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekige grondplan. Nok parallel aan de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Grijze plint en open gevelbeeld. Op de begane grond een moderne winkelpui met in het midden de entree. De pui wordt afgesloten met een brede witte kroonlijst. Vier rechthoekige vensters afgesloten met gemetselde segmentbogen en versierde boogvelden. Tussen de vensters kleine, ronde muurankers. De gevel afgesloten met een kroonlijst.

Vensters / deuren

Grote rechthoekige vensters op de begane grond in wit geschilderde kozijnen. Op de eerste etage grote rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Fijnmazige roedeverdeling en witte onderdorpels.

Dak

Afgeknot schilddak bedekt met donkere pannen. Drie tuimelramen. De nok parallel aan de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

De versierde boogvelden zijn van ornamentele waarde.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd. Zeer waarschijnlijk nieuwe kozijnen op de verdieping.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 40 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de westzijde van de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit het begin van de twintigste eeuw, met kenmerken van overgangsarchitectuur. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters, de geprofileerde kroonlijst, de zeer rode kleur van de baksteen en de decoratieve invulling van de boogvelden.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw met kenmerken van overgangsarchitectuur.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 6	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1890	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-6102	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	847
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	166

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1890, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In 1949 werd een vergunning verleend voor het verbouwen van het winkelpand en het vernieuwen van de winkelpui. De huidige winkelpui is van recenter datum.

Locatie

Ligging op de hoek van de Dracht en Breedpad. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 6 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op zowel de Dracht als het Breedpad en staat direct op de rooilijn. De entree bevindt zich in de afgeschuinde hoek.

Bouwvolume

Begane grond met eerste verdieping en tweede verdieping onder kap op¨een rechthoekige grondplan met afgeschuinde hoek. De entree bevindt zich in de hoek op de kruising van het Breedpad en de Dracht. De noklijn loopt evenwijdig aan de rooilijnen.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. De begane grond is grijs gepleisterd en geleed door hoge vierkante vensters met bovenlicht, segmentboog en lange smalle zijramen. De eerste verdieping is ritmisch ingedeeld met hoge rechthoekige vensters met daarboven getoogde strekken. In de rechter zijgevel bevinden zich in plaats van een venster, twee openslaande deuren met een Frans balkon. Onder de daklijst loopt een gemetselde reliëfrand.

Vensters / deuren

Begane grond met hoge, vierkante vensters met een licht gebogen bovenlicht en lange smalle zijramen. Entree met licht gebogen bovenlicht. Op de eerste etage rechthoekige vensters met bovenlicht met verticale roedeverdeling en witte binnenramen. In de dakkapellen kleine, vierkante vensters.

Dak

Afgeknot schilddak met donkere, gegolfde dakpannen. Witte, geprofileerde dakgoot op bescheiden gootklossen. Forse witte nok die de rooilijnen volgt. Vijf dakkapellen met vierkant venster, plat dak en een forse, witte daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De gevel van de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd. Het franse balkon is waarschijnlijk bij de verbouwing in 1949 toegevoegd: het balkonhek doet naoorlogs aan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 6 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als markering van de hoek Dracht/Breedpad. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Zeer sobere neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters en de kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw met sobere neoclassicistische kenmerken.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 60	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1905	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-4476	**Functie (oorspr)**	Winkel met woning	**Werknummer**	864
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	176

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1905, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 60 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Open gevelbeeld. op de begane grond een winkelpui met grote vensters en verdiepte entree. Rondom de entree een donkerblauwe lijst. Uiterste links en uiterst recht in de gevel is zwart, ornamenteel metselwerk. Boven de vensters aan weerszijden van de entree een brede witte lijst. Boven de vensters en entree loopt een smalle grijze rand met „boekhandel-kantoorboekhandel". Op de eerste verdieping drie vensters waarvan de linker twee vensters worden afgesloten met een brede witte latei en het rechter wordt afgesloten met een brede witte segmentboog en sierlijk boogveld. De gevel wordt afgesloten met een ranke bakstenen structuur die de licht overstekkende daklijst visueel lijken te ondersteunen.

Vensters / deuren

Hoge vensters op de begane grond en glazen entree. Op de eerste etage links in de gevel twee identieke vensters met bovenlichten en roedeverdeling. Rechts in de gevel een groot venster met aan weerzijde hoge smalle zijramen en bovenlichten met roedeverdeling. Witte kozijnen en witte binnenramen. Onder, aan weerszijde van de vensters drie zwarte bakstenen. In de dakkapel twee openslaande vensters.

Dak

Vermoedelijk een schilddak (niet zichtbaar). Geprofileerde daklijst met een lichte overstek. In het voorste dakschild bevindt zich een klein dakkapel.

Kunst / ornamentiek

De detaillering met zwarte bakstenen, het sierlijke boogveld onder de segmentboog en de gekartelde bakstenen structuur onder de daklijst zijn van ornamentele waarde.

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui veranderd, delen van een begin twintigste-eeuwse winkelpui zijn echter nog herkenbaar.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 60 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde zijn de stilistische kenmerken van een woon/winkelpand uit het begin van de twintigste eeuw met kenmerken van overgangsarchitectuur. Opvallend zijn de verschillende kleuren baksteen, de bloemmotieven in de boogvelden en de details in het metselwerk. Van waarde is de nog herkenbare historische winkelpui: een zeldzaam gegeven gezien de hoge dynamiek van de vernieuwing van winkelpuien.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel enigszins aangetast door de deels vernieuwde winkelpui op de begane grond.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een woon/winkelpand uit het begin van de twintigste eeuw, met een nog deels originele winkelpui.

Algemene gegevens

Adres	Dracht 76	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**		**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV00-A-7216	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	866
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	177

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1936 werd een vergunning verleend voor het verbouwen van de woning tot een winkelpand. De pui is in 1948 verbouwd en in 1964 nogmaals tot banketbakkerij.

Locatie

Ligging aan de belangrijkste winkelstraat van Heerenveen: de Dracht. De Dracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Dracht is een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 76 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Dracht staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Nok van het zadeldak dwars op de rooilijn.

Gevels

Klokgevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond een moderne winkelpui. Op de eerste verdieping twee vensters met onderdorpels en afgesloten met getoogde strekken. Boven in de gevel een klein vierkant raam met getoogde strekken. De zwenkingen van de gevel hebben een smalle, geprofileerde aanzet en zijn afgewerkt met een gemetselde bakstenen rand. De afgeronde top van de gevel is wit geschilderd.

Vensters / deuren

Op de begane grond moderne, kunststoffen pui, centraal de entree. Op de eerste en tweede etage rechthoekige vensters met een verticale roedeverdeling en bovenlichten in wit geschilderde kozijnen met donkergroene binnenramen.

Dak

Zadeldak met gegolfde bruine dakpannen. De nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne winkelpui ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 76 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Dracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Dracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde is de in Heerenveen niet vaak voorkomende vorm van de gevel: klokgevel. Traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond.

Zeldzaamheid

De klokgevel is in Heerenveen van architectuurhistorische zeldzaamheid.

Algemene gegevens

Adres	Fok / J.H. Kruisstraat	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1935	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-3793 / 3794	**Functie (oorspr)**	Transformatorstation	**Werknummer**	1146
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Transformatorstation	**ID**	218

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1925 maakte de gemeente-architect van Aengwirden, K.R. Post (1874-1936) een stratenplan voor een woonwijk tussen Schans en Thialfweg De woonwijk was bestemd voor vrijstaande woningen op ruime kavels met gelijke rooilijnen. Het transformatorstation van het Provinciaal Electriciteitsbedrijf Friesland zette voor de woningen in deze wijk de hoogspanning om in stroom voor huishoudelijk gebruik.

Locatie

Het gebouwtje markeert de driespong van de Fok, de Schans en de J.H. Kruisstraat, aan de entree van het woonwijkje erachter. Het gebouwtje is omgeven door lage struiken.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een vierkante plattegrond.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in klezoorverband. Bovenin de gevel een langwerpig, horizontale vensterpartij met witte doorlopende onderdorpel. In linker zijmuur een deel gemetseld in geelbruin baksteen.

Vensters / deuren

Vierkante en rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen met breed profiel. Een venster is dichtgezet.

Dak

Tentdak met overstekkende witte daklijst. Onderkant overstek van wit geschilderd hout. Grijze gegolfde dakpannen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dichtgespijkerd venster.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Voor de Tweede Wereldoorlog besteedde het Provinciale Electriciteitsbedrijf Friesland aandacht aan de architectonische vormgeving van de transformatorstations. Na de oorlog werden de gebouwtjes minder rijk gedetailleerd. Dit transformatorstation herinnert nog aan de vooroorlogse ontwerppraktijk bij het elektriciteitsbedrijf.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als markering van de driesprong Fok, Schans en J.H. Kruisstraat.

Architectuurhistorische waarde

Het transformatorstation heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van utilitaire architectuur van een elektriciteitsbedrijf. Ondanks de zuiver utilitaire functie is aandacht besteed aan de architectonische vormgeving, zoals compositie van gevelopeningen. In zakelijk expressionistische bouwtrant.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. Het transformatorstation heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een zuiver utilitair gebouw, gebouwd voorafgaand aan woningbouw.

Algemene gegevens

Adres	Fok 47	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-9908	**Functie (oorspr)**	Koetshuis	**Werknummer**	688
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Praktijk	**ID**	137

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Dit pand is gebouwd als koetshuis, heeft in latere tijden gediend als pakhuis voor kaas en aardappelen, en is tegenwoordig een praktijk voor manuele en fysiotherapie.

Locatie

Het pand staat op een langwerpige, diepe kavel aan de Fok. De Fok loopt evenwijdig aan de Heeresloot (in de zestiende eeuw gegraven kanaal voor het transport van turf) en is onderdeel van de historische route van Zwolle naar Leeuwarden. Het pand is georiënteerd op de Fok/Heeresloot. Via een poort met achterliggende steeg is het pand geschakeld met de naastgelegen kerk.

Bouwvolume

Langwerpig enkelvoudig bouwvolume. Het pand heeft een begane grond, een verdieping en kapverdieping onder een schilddak. De nok staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Wit gepleisterde gevel en een donkere, smalle plint. De voordeur bevindt zich centraal in de gevel. Links ervan een vierkant venster. Rechts ervan en op de eerste etage kleine rondboogvensters met een smalle witte onderdorpel. Boven de rondboogramen loopt een donkere geprofileerde lijn die de vorm van de vensters volgt. Boven het vierkante venster, links in de gevel bevinden zich drie vierkante, gekleurde en geabstraheerde gevelplateaus (latere toevoeging). Smalle witte daklijst.

Vensters / deuren

De donkere voordeur bevindt zich centraal in de gevel en heeft een afgeronde bovenkant. Het wordt omlijst door twee donkere stijlen en afgesloten met een donkere geprofileerde kroonlijst. De ruimte tussen de ronde bovenkant van de voordeur en de kroonlijst wordt opgevuld met een reliëf en een bruine cirkel. Geflankeerd door twee buitenlampen. Venster zijn hoofdzakelijk rondboogvensters met spijlen. Links in de gevel een vierkant venster met donker binnenraam.

Dak

Schilddak bedekt met donkere pannen. De nok staat dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

De donkere, geprofileerde rand boven de rondboogvensters is ornamenteel.

Wijzigingen

De oude staldeuren zijn vervangen door een vierkant venster. De gevelplateaus zijn een latere toevoeging. Waarschijnlijk is de kap vernieuwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde door de historische functie van koetshuis.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als opvallend onderdeel van de bebouwing langs een historisch ontwikkelingslint.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een negentiende-eeuws koetshuis met eclectische stijlkenmerken. Architectonische elementen die aan de oude functie herinneren zijn de kleine rondboogvensters met spijlen en de voormalige opening van de staldeuren (nu groot venster).

Gaafheid / herkenbaarheid

Afgezien van de verdwenen staldeuren, is het pand nog redelijk gaaf.

Zeldzaamheid

Het pand is van typologische waarde als herkenbaar voorbeeld van een voormalig koetshuis.

Algemene gegevens

Adres	Fok 48	**Naam**	Kerk aan de Fok	**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1867	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-11035	**Functie (oorspr)**	Kerk	**Werknummer**	685
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Kerk	**ID**	136

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De kerk werd in 1867 gebouwd voor de Hervormde Gemeente in de voormalige gemeente Aengwirden. Tegenwoordig is de kerk in gebruik door de Protestantse Wijkgemeente Heerenveen.

Locatie

De kerk staat op een langwerpige kavel aan de Fok. De Fok loopt evenwijdig aan de Heeresloot (in de zestiende eeuw gegraven kanaal voor het transport van turf) en is onderdeel van de historische route van Zwolle naar Leeuwarden. De Fok kenmerkt zich door pandsgewijze en vrijstaande bebouwing met een afwisselende korrelgrootte. De kerk vult de gehele kavel en staat iets terug uit de rooilijn waardoor een klein voorplein ontstaat. Door middel van een poort is de kerk verbonden met het naburige koetshuis. Van oorsprong hoort deze poort zeer waarschijnlijk bij het koetshuis, tegenwoordig is het in eigendom van de kerk.

Bouwvolume

Zaalkerk op een rechthoekige grondplan. Centraal in de voorgevel een klokkentoren met spits. Een portaal met kap tegen de voorgevel.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit bruin metselwerk in kruisverband. Symmetrische geleding van de gevel. Voor de ingang een portaal met vier gemetselde kolommen en een kap. De toren heeft een hoog rondboograam met roedeverdeling, een rozetvenster en twee kleine rondboogvensters. De voorgevel wordt geleed door vier gemetselde pilasters met in het midden de toren. De gevel wordt aan de bovenkant afgesloten met een kroonlijst en een witte, uitkragende daklijst. Alle ramen hebben gemetselde rollagen, de kleine rondboogvensters hebben gemetselde onderdorpels.

Vensters / deuren

Entree achter het portaal bestaande uit twee houten deuren. Hoog rondboogvenster in het midden van de toren met een breed wit kozijn en roedeverdeling, daarboven een rozetvenster. Kleine rondboogvensters boven in de toren met een negge. In de boogvorm van de rondboogvensters in de zijgevels zijn gebrandschilderde ramen met daarin verwerkt zes deugden (oprechtheid, nederigheid, onschuld, reinheid, liefde en kracht) met versiering aangebracht.

Dak

Het hoofdgebouw heeft een schilddak met donkere, gegolfde dakpannen. De toren heeft een kegeldak met grijze leibedekking. Het portaal heeft een schilddak met donkere, gegolfde dakpannen.

Kunst / ornamentiek

Rondboogvenster en rozetvenster met roedeverdeling.

Wijzigingen

Het portaal is in 1950 toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kerk is van cultuurhistorische waarde als uiting van een religieuze stroming in Heerenveen. Tevens herinnert de kerk (gebouwd voor de kerkgemeenschap van Aengwirden) aan de oude gemeentelijke indeling in drie grietenijen.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als opvallend element in het straatbeeld, door de terugliggende rooilijn (waardoor een bescheiden voorplein ontstaat), de bouwhoogte en de kerktoren. Tevens waardevol als markant onderdeel van de bebouwing langs een historisch ontwikkelingslint.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde als uiting van de Nederlands Hervormde kerkenbouwtraditie in de negentiende eeuw in Friesland. In de architectuur zijn neoclassicistische vormelementen terug te vinden zoals de brede omlijsting van het rondboogvenster en de brede, geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het toegevoegde portaal heeft het aanzien van de kerk veranderd. De bouwkwaliteit is goed. De poort valt ook onder de bescherming. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische zeldzaamheid in Heerenveen als gaaf en herkenbaar voorbeeld van een negentiende-eeuwse Nederlandse Hervormde kerk.

Algemene gegevens

Adres	Fok 9	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	714
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	138

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand staat op een langwerpige kavel aan de Fok. De Fok loopt evenwijdig aan de Heeresloot (in de zestiende eeuw gegraven kanaal voor het transport van turf) en is onderdeel van de historische route van Zwolle naar Leeuwarden. Het bebouwingslint langs de Fok heeft een stedelijk karakter (voornamelijk woonhuizen) en is relatief dicht bebouwd. Het pand staat in de rooilijn van een rij vrijstaande woonhuizen overwegend uit dezelfde bouwperiode. Het pand op nr. 9 is georiënteerd op de Fok/Heeresloot. Een ondiepe voortuin en een lage stenen muur (loopt door over de buurerven) scheiden het pand van de weg.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume. Linkerbouwvolume: begane grond met erker en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de Fok. Rechterbouwvolume: begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokrichting evenwijdig aan de Fok. De nokhoogte van het rechterbouwvolume is even hoog als die van het linkerbouwvolume.

Gevels

Gevel opgetrokken uit geelbruine baksteen in kruisverband en halfsteensverband. Horizontale gevelgeleding. Rechthoekige vensters en voordeur met rollagen. Onder de dakrand een gemetselde sierrand en tussen de gevel en dakrand een betonnen sluitsteen met voluutvorm.

Vensters / deuren

Rechthoekige vensters met bovenlicht, witte kozijnen en donkere binnenramen. Rode houten voordeur met klein raam, betonnen afdak en bovenlicht. Rechts van de voordeur twee gelijke vensters met bovenlicht.

Dak

Samengestelde kap, bestaande uit een zadeldak op het linker bouwdeel en een schilddak op het rechter bouwdeel. Bedekt met rode gegolfde pannen. In het rechter schilddak een dakkapel. Erker met plat dak.

Kunst / ornamentiek

Siermetselwerk in de punt van de topgevel van het linker bouwdeel en de gedecoreerde betonnen sluitstenen in de vorm van een voluut tussen kap en gevel.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen. Waarschijnlijk ontbreken de oorspronkelijke glas-in-loodramen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is van waarde als voorbeeld van de verdichting langs historische uitvalswegen met burgerlijke architectuur in het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als vrijstaand woonhuis aan een historische vaar- en verbindingsroute.

Architectuurhistorische waarde

De vormgeving van het pand is kenmerkend voor de architectuur uit het Interbellum met expressionistische kenmerken. Van architectonische waarde vanwege de opvallende stijlkenmerken: de toepassing van een groot aantal metselverbanden en detaillering in het metselwerk, de strakke betonnen luifel, de in de gevel gemetselde plantenbak, de vormgeving van de entreepartij met de lange, smalle vensters.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het pand is zeer gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische zeldzaamheid voor Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Gemeenteplein 79	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-6857	**Functie (oorspr)**	Winkel met woning	**Werknummer**	757
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	144

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het pand is waarschijnlijk gebouwd als winkel, afleesbaar aan de decoratieve gevelnis in de gevel waar oorspronkelijk een reclameuiting geschilderd of geplakt kon worden.

Locatie

Ligging aan het Gemeenteplein, het voorplein van Oenema-state (het voormalige gemeentehuis van de gemeente Schoterland, vanaf 1934 tot 1951 van de gemeente Heerenveen). Het pand is direct op de rooilijn gebouwd en is met de voorgevel georiënteerd op het plein.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Donkergrijs gepleisterde gevels. Symmetrische indeling van de voorgevel met grote vensteropeningen op de begane grond en de verdieping. Entree geheel rechts in de gevel. Hoge vensters met een doorlopende onderdorpel. Lichtgebogen vensteropening. In de afgebogen hoek bevindt zich op de begane grond een met de gevel meegebogen venster, op de verdieping een gevelnis. De gevel loopt links afgebogen de hoek om en wordt afgesloten met een geprofileerde, hoge kroonlijst.

Vensters / deuren

Hoge, rechthoekige schuiframen in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Roedeverdeling en bovenlichten. Witte, houten voordeur.

Dak

Schilddak met zwarte gegolfde pannen. Nok staat loodrecht op de rooilijn met een schoorsteen. Geprofileerde daklijst. Langs de zijgevel een dakgoot op witte gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar gebouw aan een van de oudste en meest representatieve pleinen van Heerenveen: het Gemeenteplein.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als markant onderdeel van de oostelijke gevelwand van het Gemeenteplein.

Architectuurhistorische waarde

De bijzondere ligging aan het plein komt tot uiting in de vormgeving van de voorgevel: omdat het pand slechts deels zichtbaar was vanaf het plein deed de architect een kunstgreep: hij verbijzonderde de hoek van het pand zodat het vanaf het plein alsnog optimale aandacht zou verkrijgen. Het pand laat stilistische kenmerken zien van (woon)huizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw met kenmerken van het neoclassicisme. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw, de hoge vensters met originele roedeverdeling, de geprofileerde kroonlijst en de verbijzonderde, afgeronde hoek met gevelnis.

Gaafheid / herkenbaarheid

Pand is nog redelijk gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf en herkenbaar voorbeeld van woon/winkelarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Tevens van belang vanwege de detaillering en architectonische gaafheid van de voorgevel (bijzondere hoekoplossing, roedeverdeling).

Algemene gegevens

Adres	Heideburen 85	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	739
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	142

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand staat aan de Heideburen, onderdeel van het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart. Het deel van de Heideburen waar nr. 85 staat kenmerkt zich door een aaneengesloten bebouwing van woonhuizen met een bescheiden bouwhoogte en korrelgrootte. Het pand staat in de rooilijn van een rij geschakelde woonhuizen overwegend uit diverse bouwperiodes. Het pand is gelegen op een kleine, rechthoekige kavel.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op rechthoekige plattegrond. De nok staat dwars op de rooilijn.

Gevels

De puntgevel is opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Donkere plint. Horizontale geleding. Entree met segmentboog rechts in de gevel in een klein portiek. Hoge rechthoekige vensters met gemetselde onderdorpels, een bewerkte segmentboog, met ingevuld boogveld en sluitsteen. Tussen de begane grond en eerste verdieping loopt een cordonlijst. Aan weerszijden van deze lijst ornamentele witte aanzetten waar de daklijst op steunt. Klein rond venster boven in de puntgevel. Puntgevel wordt afgesloten met een geprofileerde daklijst.

Vensters / deuren

Vensters hebben witte kozijnen, de bovenlichten hebben donkere binnenramen. Klein rond raam in de puntgevel.

Dak

Mansardedak met rode, gegolfde dakpannen.

Kunst / ornamentiek

Ornamentele segmentbogen en boogvelden. Bijzondere aanzetten van de daklijst.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen. In 1955 is door de eigenaren een bouwvergunning aangevraagd voor het intern verbouwen van het voorhuis (onder andere verwijderen alkoof, aanbrengen toilet) en het uitbouwen van het pand aan de achterzijde.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is van waarde als voorbeeld van de verdichting langs historische uitvalswegen met burgerlijke architectuur in het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs een historische vaar- en verbindingsroute.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de zorgvuldig gedetailleerde baksteenarchitectuur met kenmerken van de Art Nouveau(vooral vergeleken met de buurpanden): de bijzondere vorm van de gevel, het ronde venstertje in de gevel van de verdieping, de detaillering in de boogvelden, de segmentbogen en de verbijzonderde aanzetten van de daklijst. Ditzelfde soort woonhuizen (vrijwel identiek gevelontwerp) komt in Heerenveen tevens voor aan onder meer de Dracht en de Herenwal, deze hebben echter niet eenzelfde gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Geen ingrijpende wijzigingen.

Zeldzaamheid

Het pand is van typologische waarde als gaaf en herkenbaar voorbeeld van een rijk vormgegeven en gedetailleerde burgerwoning uit het begin van de twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Heideburen/Het Meer	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Bureau voor ruimtelijke ordening en architect	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1969	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-10791	**Functie (oorspr)**	Afsluiting gedempte vaart	**Werknummer**	734
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Afsluiting gedempte vaart	**ID**	141

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In de jaren zestig is het deel van de Schoterlandse Compagnonsvaart tussen Huize Voormeer en de Knipe gedempt. Over de gedempte vaart kwam een nieuwe verkeersweg die de oude, maar te smalle weg langs de vaart verving. Voor de afsluiting van de Schoterlandse Compagnonsvaart vanuit de kern,de Kolk, ontwierp het Rotterdamse bureau Kuiper, De Ranitz, Van der Ree en Van Tol een plantsoen, een rosarium. De aanleg werd voltooid in 1969.

Locatie

De afsluiting van de Schoterlandse Compagnonsvaart ligt ter hoogte van Huize Voormeer, aan Heideburen/ Het Meer. Oorspronkelijk lag de afsluiting van de Kolk buiten de bebouwde kom, achter de Rijksweg A32. Sinds deze in de jaren negentig is verplaatst ligt het plantsoen binnen de bebouwde kom. De directe omgeving is geen stedelijke bebouwing, maar het groene park rond Huize Voormeer en het braakliggende terrein van de voormalige waterzuiveringsinstallatie.

Bouwvolume

Trapeziumvormig terrein met twee terrassen, oplopend vanaf de Schoterlandse Compagnonsvaart. De overgang tussen het water en het onderste terras is een gemetselde kademuur over de hele breedte van de vaart. Een trap over de hele breedte van de vaart vormt de overgang van het onderste terras naar het hoger gelegen terras. Het terrein is aan drie kanten begrensd met gemetselde plantenbakken. In deze bakken staan bomen en heesters.

Gevels

Kademuur met betonnen rand en daarop een wit metalen hekwerk. Trap van betonnen treden. Onderste terras betegeld met grote betonnen standaardtegels. Bovenste terras betegeld met kleine klinkers in visgraatverband. Plantenbakken van rood metselwerk, waarvan de bakstenen op de hoeken uitsteken.

Vensters / deuren

Niet van toepassing.

Dak

Niet van toepassing.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Het oorspronkelijke beplanting van het rosarium is vervangen voor heesters en bomen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De afsluiting van de Kolk is van cultuurhistorische waarde voor Heerenveen als monumentale beëindiging van de Schoterlandse Compagnonsvaart, waaraan de gemeente zijn bestaansrecht ontleent.

Stedenbouwkundige waarde

De afsluiting van de Kolk is van stedenbouwkundige waarde als overgang van een historische waterweg naar de verkeersweg over de gedempte vaart. De verplaatsing van de Rijksweg A32 richting het oosten heeft de stedenbouwkundige situatie verbeterd, omdat de afsluiting van de Kolk nu meer bij de bebouwde kom en het centrum betrokken wordt.

Architectuurhistorische waarde

De afsluiting van de Kolk is ontworpen door hetzelfde Rotterdamse bureau, Kuiper, De Ranitz, Van der Ree en Van Tol, dat verantwoordelijk was voor de uitbreiding van Heerenveen in de jaren vijftig, zestig en zeventig. De vormentaal, detaillering en materialisering zijn kenmerkend voor dergelijke openbare plantsoenen uit deze periode, maar niet van grote architectuurhistorische waarde.

Gaafheid / herkenbaarheid

De oorspronkelijke beplanting van het rosarium bestond uit verschillende rozensoorten. tegenwoordig staan de bakken vol met matig onderhouden heesters en bomen, wat een verwilderd beeld oplevert.

Zeldzaamheid

De afsluiting van de Kolk heeft een hoge zeldzaamheidswaarde, omdat alleen het deel tussen Huize Voormeer en de Knipe is gedempt. De beëindiging van de vaart is aan de kant van Heerenveen monumentaler vormgegeven dan in de Knipe.

Algemene gegevens

Adres	Heremaweg 19a	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1955	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-C-2340	**Functie (oorspr)**	Gasontvangststation	**Werknummer**	965a
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Gasontvangststation	**ID**	222

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Ontvangststation voor aardgas, gebouwd in opdracht van de gemeente Heerenveen in 1955. Een gasontvangststation wordt gebruikt als overgang van het landelijke of regionale netwerk naar een gemeente of kleinere ruimtelijke eenheid. Waarschijnlijk is het gasontvangststation in 1955 hier gebouwd om het nieuw te ontwikkelen industrieterrein ten noorden van Oudeschoot van gas te voorzien.

Locatie

Het ontvangststation staat aan een kleine zijweg in de binnenbocht van de Heremaweg. Tussen het ontvangststation en de weg staat andere kleinschalige bebouwing. Erachter ligt een perceel met bomen en heesters. Het terrein om het gebouw is omheind met een laag hekwerk en bestaat deels uit bestrating en deels uit gras.

Bouwvolume

Begane grond met zadeldak op rechthoekig grondplan. Nokrichting dwars op de voorgevel.

Gevels

Metselwerk van gele baksteen in klezorenverband. In de voorgevel een dubbele deur met aan weerszijden smalle vensteropeningen. In de zijgevels meerdere vensteropeningen op regelmatige afstand. In de rechtergevel smalle liggende vensters, in de linkergevel smalle staande vensters. Vensteropeningen afgewerkt met rollagen. Twee deuren in de achtergevel.

Vensters / deuren

Dichte rode deuren. Vensteropeningen met glazen bouwstenen in een betonnen raamwerk.

Dak

Zadeldak bedekt met zwarte bitumineuze dakbedekking. Eenvoudige zinken dakgoot. Ruime overstekken afgewerkt met wit houtwerk. In de nok een gemetselde schoorsteen aan de achterkant en een stalen rookkanaal aan de voorkant.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Het transformatorstation heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het gasontvangststation is van cultuurhistorische waarde van Heerenveen als voorbeeld van een vroeg gebruik van aardgas. Het station werd gebouwd in 1955, enkele jaren voor de vondst van de gasbel in Slochteren en de algemene aansluiting van Nederland op het aardgasnet. Daarnaast is het gebouw van waarde vanwege de ondersteunde rol van de industriële ontwikkeling in Heerenveen-Zuid.

Stedenbouwkundige waarde

Het gasontvangststation ligt verscholen achter een bosperceel en kleinschalige bebouwing aan de Heremaweg en vormt geen herkenningspunt aan deze weg. De stedenbouwkundige waarde is gering.

Architectuurhistorische waarde

Het gasontvangststation heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van utilitaire architectuur voor het aardgasnetwerk. Ondanks de zuiver utilitaire functie is aandacht besteed aan de architectonische vormgeving, zoals de verdeling over de gevels, de maatvoering en de materialisering van de gevelopeningen.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. Het transformatorstation heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een zuiver utilitair gebouwtje gebouwd voorafgaand aan de industriële ontwikkeling in Heerenveen-Zuid.

Algemene gegevens

Adres	Heremaweg 23	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	R. Post en Zoon	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1955	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-C-3945	**Functie (oorspr)**	Werkplaats	**Werknummer**	965
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Werkplaats	**ID**	201

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1955 vergunning verleend aan J. Veldman voor de bouw van een lak- en spuitinrichting.

Locatie

De Heremaweg ligt in het verlengde van de Rotstergaastweg en is hiermee een agrarische zijtak die vanaf de historische noord-zuidroute naar het naburige dorp Rotstergaast loopt. Dit deel van de Heremaweg kenmerkt zich door een hoofdzakelijk industrieel karakter. De garage is achter op de kavel gesitueerd. Tussen de garage en het trottoir ligt een grasveld/parkeerplaats. Het erf wordt van het trottoir gescheiden door een laag hekwerk.

Bouwvolume

Begane grond met kap op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in halfsteensverband. Regelmatige gevelgeleding. In de voorgevel twee hoge vierkante openingen met er tussen een klein vierkant venster. Zijgevels verdeeld in vier traveeën met vier vierkante vensters afgesloten met brede, grijze lateien en smalle witte onderdorpels.

Vensters / deuren

In voorgevel twee grote garageopeningen voor auto"s. In de zijgevels grote vensters met witte kozijnen met slank profiel. Roedeverdeling en bovenramen.

Dak

Zadeldak met bitumineuze dakbedekking.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als vroeg voorbeeld van de ontwikkeling van de bedrijvigheid tussen Heerenveen en Oudeschoot. Vanaf 1955 werd hier het eerste bedrijventerrein van Heerenveen ontwikkeld.

Stedenbouwkundige waarde

Van geringe stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging half verscholen achter de omliggende bebouwing.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de architectonische kenmerken representatief voor vroeg-naoorlogse bedrijven: verticale gevelgeleding, flauwe dakhelling, kenmerkende roedeverdeling.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het bedrijfsgebouw heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan die een aantasting betekenen van het oorspronkelijke karakter.

Zeldzaamheid

Door hoge gaafheid van typologische waarde als representant van naoorlogse uitbreiding van de bedrijvigheid in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Herenwal 23	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1850	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-9605	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	803
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	160

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Herenwal, het historische bebouwingslint langs de westzijde van de Heeresloot. De Heeresloot werd na 1551 gegraven voor afvoer van het overtollige veenwater en van turf. De omgeving van de Herenwal is het oudste gedeelte van Heerenveen; er stonden al huizen in de zestiende eeuw, voor de bebouwing elders in Heerenveen was begonnen. Dit deel van de Herenwal kenmerkt zich door een min of meer aangesloten pandsgewijze bebouwing met een bescheiden korrelgrootte. Het pand op nr. 23 staat voorop een langwerpige kavel, met de voorgevel direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Wit gepleisterde afgeknotte klokgevel met smalle, grijze plint. Tussen de begane grond en eerste verdieping loopt een gevelband. Op de begane grond twee hoge, rechthoekige vensters met onderdorpels en uiterst rechts een voordeur. Op de eerste verdieping twee vensters met onderdorpels. De naar binnen zwenkende delen van de gevel beginnen met een voluut en eindigen in de kroonlijst die de gevel afsluit.

Vensters / deuren

Hoge rechthoekige vensters in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen met roedeverdeling. Donkere, houten deur met twee smalle vensters met sierlijk ijzerwerk ervoor.

Dak

Zadeldak met wolfeinden, bedekt met oranje, gegolfde pannen. Nok dwars op de rooilijn. In het linker dakschild een dakkapel.

Kunst / ornamentiek

De gebeeldhouwde aanzetten van de gebogen gevel aan weerszijden (de voluten).

Wijzigingen

De dakkapel is een latere toevoeging.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten, zoals de Herenwal. Het pand op nr. 23 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van het historische bebouwingslint langs de Herenwal. Dit pand komt wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en typologie overeen met het overgrote deel van de panden aan de Herenwal en is omwille van de visuele samenhang van stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde door de bijzondere afgeknotte klokgevel met natuurstenen aanzetten van de gebogen gevel (de voluten). De gevelindeling en de hoge ramen zijn karakteristiek voor burgerlijke woningbouw in de negentiende eeuw. Met neoclassicistische kenmerken.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het pand is redelijk gaaf. De pleisterlaag van de voorgevel is aan een onderhoudsbeurt toe.

Zeldzaamheid

Het pand is van typologische waarde als gaaf en herkenbaar voorbeeld van een bijzonder vormgegeven en gedetailleerde burgerwoning uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Van belang door de, voor Heerenveen, zeldzame gevelvorm.

Algemene gegevens

Adres	Jousterweg 31	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1880	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-862	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	1049
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Boerderij	**ID**	204

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

De Jousterweg was oorspronkelijk een agrarische zijtak die vanaf de historische noord-zuidroute naar het naburige dorp Joure loopt. Deze boerderij staat in een klein gebied aan de Jousterweg dat nog een groen karakter heeft, in plaats van een industrieel karakter dat domineert aan de Jousterweg. De boerderij ligt met een naburige boerderij op een rechthoekig groen terrein met bomen als scherm naar de achterliggende woonwijk.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van een bouwlaag op een rechthoekig grondplan onder één kap. Nok dwars op de rooilijn. Dakkapel aan voorkant.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen met witte horizontale gevelbanden. Vier hoge schuifvensters met onderdorpels en getoogde strekken. Een verdiepte entree rechts van het midden. De gevel afgesloten met witte geprofileerde kroonlijst.

Vensters / deuren

Vier vensters met een bovenlicht met licht gebogen bovenkant. Witte kozijnen en donkere binnenramen. Entree met dubbele houten deuren met een bovenlicht.

Dak

Schilddak met Friese, donkere, gegolfde dakpannen. Gemetselde schoorsteen aan voorkant, uilenbord aan achterkant. In het voorste dakschild een houten dakkapel met decoratief lijstwerk.

Kunst / ornamentiek

Uilenbord.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1880-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Van cultuurhistorische waarde omdat deze boerderij herinnert aan het feit dat de Jousterweg oorspronkelijk een agrarische route was naar Joure.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de Jousterweg die na de Tweede Wereldoorlog een geheel nieuw karakter kreeg door de aanleg van woonwijken en industrieterrein. De boerderij staat vrij op een ruime groene kavel en dient als voorbeeld van het oorspronkelijke groene en agrarische karakter van de weg.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. Architectuur is representatief voor de tweede helft van de negentiende eeuw met kenmerken van de neorenaissance: zorgvuldige verdeling van gevelopeningen, ornamenteel geveldetails (horizontale banden, tegels in boogvelden en houtwerk van dakkapel) en uilenbord. Versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp aan een belangrijke verbindingsweg in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Jousterweg 7	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1936	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-F-824	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	1047
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	203

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1936 werd een bouwvergunning verleend voor de bouw van een boerderij met woning en veestallen.

Locatie

De Jousterweg is een agrarische zijtak die vanaf de historische noord-zuidroute naar het naburige dorp Joure loopt. Deze boerderij staat in een klein gebied aan de Jousterweg dat nog een groen karakter heeft, in plaats van een industrieel karakter dat domineert aan de Jousterweg. De boerderij ligt iets achter de rooilijn en heeft een voortuin.

Bouwvolume

Stelp. Woon- en werkruimte van een bouwlaag op een rechthoekig grondplan onder één kap. Nok dwars op de rooilijn. Hogere goothoogte aan voorgevel. Brede dakkapel aan voorkant.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen. Drie grote vensterpartijen en rechts in de gevel de entree. In de linker en recht zijgevel hoofdzakelijk kleine vierkante vensters.

Vensters / deuren

Drie vensterpartijen met roedeverdeling. In bovenlichten glas-in-loodramen. Witte kozijnen en donkere binnenramen.

Dak

Schilddak bedekt met oranje gegolfde dakpannen. Gemetselde schoorsteen aan voorkant, uilenbord aan achterkant. Witte dakgoot langs de voorgevel. In het voorste dakschild een dakkapel met plat dak en brede daklijst, drie vensters met donkere binnenramen in witte kozijnen.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-lood-ramen en uilenbord.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1880-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd. Van cultuurhistorische waarde omdat deze boerderij herinnert aan het feit dat de Jousterweg oorspronkelijk een agrarische route was naar Joure.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de Jousterweg die na de Tweede Wereldoorlog een geheel nieuw karakter kreeg door de aanleg van woonwijken en industrieterrein. De boerderij staat vrij op een ruime groene kavel en dient als voorbeeld van het oorspronkelijke groene en agrarische karakter van de weg.

Architectuurhistorische waarde

Compositie van bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp gebouwd in het Interbellum. Van waarde: zorgvuldige verdeling van gevelopeningen en glas-in-lood-ramen. Architectuur is representatief voor deze bouwperiode: rode bakstenen, witte houten kozijnen, roedeverdeling vensters.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een stelp aan een belangrijke verbindingsweg in het buitengebied.

Algemene gegevens

Adres	Koningin Wilhelminaweg 1	**Naam**	Blauhûs	**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Andries van Driesum	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1906	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-4848	**Functie (oorspr)**	Villa	**Werknummer**	1127
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Gezondheidszorginstelling	**ID**	215

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Aan het einde van de negentiende eeuw en begin twintigste eeuw nam de welvaart toe en groeide de belangstelling voor landelijk wonen. Welgestelde burgers lieten ten zuiden van Heerenveen, tegen Oranjewoud aan, villa"s bouwen in uiteenlopende bouwstijlen. In 1905 gaf J.H. Taconis de architect Andries van Driesum de opdracht tot het ontwerpen van een riante villa in Jugendstil. In 1954 kwam de villa in bezit van de Nederlandse Hervormde Stichting tot verpleging van chronisch zieken die het flink uitbreidde en verbouwde tot verpleegtehuis. Hierbij gingen de oorspronkelijke Jugendstil-details verloren. In 1959, 1966 en recent werd het pand nog uitgebreid.

Locatie

Het pand staat op een ruime en groen kavel op de hoek van de Tolhuisweg en de Koningin Wilhelminaweg. De voormalige villa markeert deze hoek, de vleugels aan de villa volgen de respectievelijke wegen. Op het open terrein staan enkele grote en oude bomen die een ensemble vormen met het gebouw.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume met bouwdelen uit verschillende bouwperioden. Een bouwdeel uit 1906, bouwdelen uit de jaren vijftig en zestig en een recent gebouwd bouwdeel. Alleen de bouwdelen uit 1906 en jaren vijftig en zestig zijn beschermingswaardig. Bouwdeel 1906: Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder een kap op een rechthoekige plattegrond. Bouwdelen jaren vijftig: Begane grond, verdieping en kap op een langgerekte rechthoekige plattegrond, met de korte kant direct aan het bouwdeel uit 1906, dwars op deze vleugel een bouwdeel met begane grond en kap op een langgerekte rechthoekige plattegrond. Voor de recente aanbouw is een deel van de bouwdelen uit de jaren zestig gesloopt.

Gevels

Bouwdeel 1906: Wit gepleisterde gevel. Open gevelbeeld met regelmatig verspreide grote vensters. Vensteropeningen afgewerkt met grijze lateien met decoratief reliëf, segmentboog en grijze onderdorpels. In de gevel aan de Koningin Wilhelminaweg een halfronde erker met daarboven een balkon. In de puntgevel ornamenteel pleister- en metselwerk. Bouwdelen jaren vijftig: Metselwerk van lichtbruine baksteen. De gevels van zowel de hoge als lage vleugel zijn verticaal geleed in traveeën, met verdiepte grote vensterpartijen.

Vensters / deuren

Bouwdeel 1906: Hoge schuifvensters in blauwe kozijnen met roedeverdeling. Bouwdelen jaren vijftig: Grote vensterpartijen in witte kozijnen met voor de bouwperiode kenmerkende roedeverdeling.

Dak

Bouwdeel 1906: samengestelde kap van afgeknot tentdak op het hoofdbouwvolume en een zadeldak met wolfseind op de dakkapel boven de erker. Bedekt met rode Friese dakpannen. Blauwe daklijsten. Bouwdelen jaren vijftig: op beide vleugels een zadeldak met flauwe helling. Bedekt met donkergrijze gegolfde pannen. Dakgoot op witte gootsporen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De gevels van het bouwdeel uit 1906 zijn sterk gewijzigd. De meeste Jugenstil-kenmerken zijn verdwenen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het oudste bouwdeel is van cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de groeide welvaart en de belangstelling voor landelijk wonen onder welgestelde burgers aan het begin van de twintigste eeuw. Het gebouw als geheel is van waarde als voorbeeld van herbestemming van grote landhuizen tot zorginstellingen. Het herbestemmen is een ontwikkeling die na de Tweede Wereldoorlog in gang werd gezet.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde vanwege de ruime en landelijke ligging van het gebouw op de hoek van de Tolhuisweg en de Koningin Wilhelminaweg. Enerzijds past het gebouw bij de landgoederen in Oranjewoud, anderzijds past het gebouw bij de zorginstellingen die aan dit deel van de Marktweg geclusterd zijn.

Architectuurhistorische waarde

De architectuurhistorische waarde van het bouwdeel uit 1906 is sterk aangetast door de sloop van de kenmerkende Jugendstil-details. De architectuurhistorische waarde van de bouwdelen uit de jaren vijftig is hoger vanwege de toepassing van de kenmerkende naoorlogse vormentaal voor openbare instellingen. Van de waarde is de sterke verticale geleding van de gevel, de grote vensterpartijen met de kenmerkende roedeverdeling en het zadeldak met flauwe dakhelling.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het bouwdeel uit 1906 is sterk aangetast maar het gebouw als geheel is redelijk gaaf door de zorgvuldige aansluiting van met name de bouwdelen uit de jaren vijftig op de oorspronkelijke villa uit 1906. De bouwdelen uit de jaren vijftig hebben een hoge individuele gaafheid.

Zeldzaamheid

Het gebouw is van een typologische zeldzaamheid vanwege de functieverandering en de zorgvuldige aansluiting van de bouwdelen uit de jaren vijftig.

Algemene gegevens

Adres	Koningin Wilhelminaweg 11	**Naam**	Woudoord	**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	K.P.C. de Bazel	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1908	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Koetshuis	**Werknummer**	1128
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Kantoor	**ID**	216

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Aan het einde van de negentiende eeuw en begin twintigste eeuw nam de welvaart toe en groeide de belangstelling voor landelijk wonen. Welgestelde burgers lieten ten zuiden van Heerenveen, tegen Oranjewoud aan, villa"s bouwen in uiteenlopende bouwstijlen. Mr. Th.C. van Eijk Bijleveld, officier van Justitie bij de rechtbank van Heerenveen, gaf architect K.P.C. de Bazel in 1908 opdracht tot het ontwerpen van een villa. Een maand na de uitwerking van de plannen werd de villa Woudoord met stal, koetshuis en koetsierswoning al gebouwd, door de aannemer W. Visser uit Leeuwarden. Sinds de jaren zeventig van de twintigste eeuw heeft het pand een kantoorfunctie. De villa en het prieel zijn beschermd als rijksmonument. Het koetshuis wordt beschermd als gemeentelijk monument.

Locatie

Het koetshuis is onderdeel van het complex Woudoord, met een villa, stallen, koetshuis en koetsierswoning. Het koetshuis staat achter de villa, met ertussen een flink parkeerterrein. Het landgoed is omzoomd door dichte bebossing.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok staat dwars op de Koningin Wilhelminaweg.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Grote vensters met een roedeverdeling in kleine vensters. In het midden van de gevel een risalerend geveldeel, met voordeur, dat doorloopt op de zolderverdieping als dakkapel en een eigen schilddak heeft. Vensters worden afgesloten met getoogde strekken en gemetselde onderdorpels. Donkere banden horizontaal over de gevel.

Vensters / deuren

Grote vensters met roedeverdeling in witte houten kozijnen. Donkergroene houten voordeur met halfronde bovenkant.

Dak

Samengesteld dak: Schilddak met lichte overstek met nok evenwijdig aan voorgevel, schilddak op dakkapel met nok dwars op de voorgevel en hogere goothoogte. Bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. Aan weerzijden van de nok een gemetselde schoorsteen. Dakgoot op witte gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de groeiende welvaart en de belangstelling voor landelijk wonen onder welgestelde burgers aan het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van ensemblewaarde als onderdeel van het complex Woudoord. Van stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging in het groen, ruim achter de villa op het complex.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde als ontwerp van de landelijk toonaangevende architect K.P.C. de Bazel. De Bazel ontwierp alle gebouwen op het complex Woudoord, zowel de villa, stallen, koetsierswoning als koetshuis. Expressionistische stijlkenmerken. Van architectonische waarde: zorgvuldige massacompositie, grote vensterpartijen met kenmerkende roedeverdeling, horizontale banden in het metselwerk, samengestelde kap.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het koetshuis heeft aan de buitenkant geen ingrijpende wijzigingen ondergaan. De stedenbouwkundige waarde is aangetast door het parkeerterrein tussen de villa en het koetshuis.

Zeldzaamheid

Van hoge typologische en architectuurhistorische zeldzaamheid in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Leeuwarderstraatweg 162	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1905	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-H-326	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	647
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	128

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het pand is omstreeks 1905 gebouwd als boerderij. In 1977 werd een vergunning verleend voor het verbouwen van de boerderij tot een grote woonboerderij.

Locatie

Ligging aan de oostzijde van de Leeuwarderstraatweg, een historische verbindingsroute tussen Heerenveen en Leeuwarden. In het begin van de negentiende eeuw werd deze weg verhard en gepromoveerd tot rijksstraatweg. De historische bebouwing aan dit deel van de Leeuwarderstraatweg heeft een agrarisch en verspreid karakter. Kavelmaten en rooilijn verschillen. De voormalige boerderij op nr. 162 is vrijstaand en staat tegen de noordgrens van een rechthoekige kavel, die is ingeklemd tussen de Leeuwarderstraatweg en de A32. Een dichte groengordel sluit de boerderij aan twee zijden in en fungeert als buffer met de snelweg. De voorgevel is georiënteerd op de weg. Een ondiepe voortuin en een heg scheiden het pand van de weg.

Bouwvolume

Stelp. Begane grond en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Grijze plint. Symmetrisch beeld voorgevel: entree centraal in de gevel met aan weerszijden twee rechthoekige vensters. Drie witte bakstenen gevelbanden, doorlopend over zijgevels. Boven voordeur en vensters segmentbogen en versierde boogvelden. Rode bakstenen onderdorpels. Gevel afgesloten met witte geprofileerde kroonlijst.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde houten kozijnen met blauw-wit geschilderde binnenramen en bovenlichten. Donkere, houten voordeur met bovenlicht.

Dak

Schilddak bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. In het voorste dakschild een bescheiden dakkapel met drie vensters. Twee schoorstenen op de nok met schoorsteenkapje.

Kunst / ornamentiek

Sober gevelbeeld. Decoratie is gezocht in de toepassing van verschillende kleuren baksteen en in de versiering van de boogvelden.

Wijzigingen

Boerderij inwendig verbouwd tot een woonboerderij.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De stelp is van waarde als een standaard boerderijtype uit de periode 1880-1940 dat vanwege de lagere bouwkosten vooral in de minder welvarende delen van Friesland gebouwd werd.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als historische, vrijstaande boerderij aan een oude verbindingsroute. Waardevol zijn de inkadering van het erf door een dichte bosbeplanting en de groene inrichting van het erf.

Architectuurhistorische waarde

De compositie van het bouwvolume is van waarde als voorbeeld van een stelp. De traditionele vormentaal en stilistische kenmerken zijn typerend voor (agrarische) bebouwing uit het begin van de twintigste eeuw met kenmerken van de overgangsstijl. Waardevol zijn: de symmetrie van de gevel, de toepassing van verschillende kleuren baksteen, de ornamentele segmentbogen, boogvelden en gevelbanden. De architectuurhistorische waarde wordt versterkt door de gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

De stelp is gaaf. Latere aanpassingen hebben het oorspronkelijke karakter niet aangetast. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Van cultuurhistorische, architectuurhistorische en typologische waarde als gaaf en zorgvuldig vormgegeven voorbeeld van een vroeg twintigste-eeuwse stelp.

Algemene gegevens

Adres	Leeuwarderstraatweg 34	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	TLBOO-A-10385	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	657
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	131

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de oostzijde van de Leeuwarderstraatweg, een historische verbindingsroute tussen Heerenveen en Leeuwarden. In het begin van de negentiende eeuw werd deze weg verhard en gepromoveerd tot rijksstraatweg. Aan dit deel van de Leeuwarderstraatweg (direct buiten de historische kern van Heerenveen) heeft de bebouwing een meer stedelijk karakter (voornamelijk woonhuizen) en is het lint relatief dicht bebouwd. De bebouwing concentreert zich aan de oostzijde van het lint: de panden kijken uit over de Heeresloot. De achterzijden van de erven grenzen aan planmatige uitbreidingen uit de jaren twintig van de vorige eeuw. Het vrijstaande woonhuis op nr. 34 staat op een rechthoekige kavel, met een diep achtererf. Op de kavel bevindt zich tevens het transformatiestation van het Provinciaal Elektriciteitsbedrijf Friesland (PEB). Ligging kort op de rooilijn. Oriëntatie van de voorgevel op Leeuwarderstaatweg. Van de openbare weg afgescheiden door een stenige voortuin met drie bomen

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume, bestaande uit twee haaks op elkaar geplaatste volumes. Nok van het linker bouwvolume evenwijdig aan de rooilijn en nok van het rechter bouwvolume dwars op de rooilijn. Begane grond en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Aan de achtergevel twee lage aanbouwen van één bouwlaag onder plat dak.

Gevels

De gevel is opgetrokken uit metselwerk in kettingverband. De geschilderde lichte kleur is zeer waarschijnlijk een latere aanpassing. Horizontale wit geschilderde gevelbanden, doorlopend over de zijgevels. Grijs geschilderde plint. De voorgevel heeft een asymmetrische indeling, waarbij het rechter geveldeel door de drie grote raampartijen meer open oogt dan het linker geveldeel. Terugliggende entreepartij met opstap vrijwel centraal in gevel. In het linker bouwvolume een venster met twee ramen. Aan de linker zijgevel vier vensters op verschillende hoogtes. In de linker zijgevel van de uitbouw eveneens een venster. In het rechter bouwvolume twee vensters op de begane grond en een venster onder de kap. Vensters met grijze onderdorpels, segmentbogen en blinde boogvelden.

Vensters / deuren

Grijs geverfde houten deur. Vensters met witte kozijnen, binnenramen en bovenlichten met glas-in-loodramen.

Dak

Samengestelde kap van twee zadeldaken met wolfseinden bedekt met zwarte, gegolfde dakpannen. Op het dak twee pironnen. Licht uitkragend dak en witte daklijst op gootklossen. In het dak van het linker bouwvolume een kleine dakkapel met schilddak.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen, pironnen.

Wijzigingen

Geschilderde gevel. Vermoedelijk nieuwe kap met dakkapel en de aanbouwen aan de achterzijde.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is van waarde als voorbeeld van de verdichting langs historische uitvalswegen met burgerlijke architectuur in het begin van de twintigste eeuw.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als vrijstaand woonhuis aan een historische vaar- en verbindingsroute.

Architectuurhistorische waarde

Zorgvuldige gevelopbouw. Karakteristiek en aansprekend onderdeel van het bebouwingslint langs de Leeuwarderstraatweg in een zorgvuldig gedetailleerde baksteenarchitectuur. Van waarde door de, voor het begin van de twintigste eeuw, typerende architectonische vormentaal van de overgangsarchitectuur. (opbouw bouwvolume, gevelindeling, natuurstenen sluitstenen en gevelbanden).

Gaafheid / herkenbaarheid

Latere wijzigingen hebben het karakter van het gebouw niet aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als representatief voorbeeld van een vrijstaande woning aan het begin van de twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Leeuwarderstraatweg 79	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	C.J. Wierden, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1927	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-10442	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	651
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	129

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Bouwvergunning verleend in 1927. Gebouwd door C.J. Wierden te Heerenveen. Het is niet duidelijk of dit de aannemer of architect was.

Locatie

Ligging aan de Leeuwarderstraatweg ten noorden van de Rijksweg A7, buiten de bebouwde kom van Heerenveen. De woning staat vooraan op een langwerpig kavel begrensd door de Heeresloot die hier parallel loopt aan de Leeuwarderstraatweg. De woning is onderdeel van een ensemble van enkele woningen, temidden van bedrijfsbebouwing voornamelijk gerelateerd aan de watersport. Achter de woning is het kavel tot aan het water volgebouwd.

Bouwvolume

Begane grond, verdieping en kapverdieping op rechthoekige plattegrond. Samengestelde kap. Rechts aan de voorgevel een erker die doorloopt als balkon op de verdieping. In de linkerzijgevel een bescheiden uitbouw die doorloopt als dakkapel. Aanbouw van een enkele bouwlaag links van het hoofdbouwvolume.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit bruin metselwerk in kettingverband. De entree bevindt zich in de linkerzijgevel. Op de begane grond vensters van vergelijkbare afmetingen evenwichtig verdeeld. Vensteropeningen afgewerkt met rollaag. Entreepartij en erker zijn afgewerkt met een witte betonnen rand. In de puntgevel boven de erker een balkon met driehoekig grondplan. Balkondeuren liggen ver terug in de gevel. Borstwering van balkon afgewerkt met een combinatie van witte betonnen randen met siermetselwerk.

Vensters / deuren

Vensters en deur in witte houten kozijnen met donkerblauwe binnenramen. Alleen roedeverdeling in balkondeuren en vensters in dakkapel aan linkerzijgevel.

Dak

Samengesteld dak bestaande uit een geknikt tentdak met rechts een geknikt zadeldak met daaronder het balkon. Bedekt met zwarte gegolfde pannen. De puntgevel van het zadeldak is georiënteerd op de Leeuwarderstraatweg. Eenvoudige witte houten dakgoten. Geprofileerde witte houten daklijst en afwerking met verticale houten delen in de puntgevel aan de voorgevel. Witte houten dakkapellen met plat dak aan de voor- en zijkant van de woning. Gemetselde schoorsteen in de punt van het tentdak.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Niet duidelijk of de geprofileerde daklijst in de puntgevel aan de voorkant oorspronkelijk is.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van burgerlijke architectuur uit de vroege twintigste eeuw aan een historische doorgaande route buiten de bebouwde kom van Heerenveen. In tegenstelling tot de meeste bebouwing aan dit lint heeft dit gebouw geen agrarische of bedrijfsfunctie gerelateerd aan het water.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van een kleine ensemble van woningen aan een lint dat gedomineerd wordt door agrarische en bedrijfsgebouwen. De relatie met het water is aangetast door het volgebouwde achtererf.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum met expressionistische kenmerken: samengestelde geknikte kap, zorgvuldig metselwerk, witte houten kozijnen, steile kap. Van bijzondere architectuurhistorische waarde is het architectonische ensemble van erker, balkon en puntgevel door de compositie en architectonische detaillering.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. De woning heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan. De stedenbouwkundige gaafheid is in beperkte mate aangetast door het volgebouwde achtererf en de verstoorde relatie met het water en open landschap daarachter. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door een hogere architectonische waarde en door de plaats in een ensemble van woningen aan een ontwikkelingslint met agrarische en bedrijfsgebouwen.

Algemene gegevens

Adres	Leeuwarderstraatweg bij 34	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1947	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-9914	**Functie (oorspr)**	Transformatorstation	**Werknummer**	656
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Transformatorstation	**ID**	130

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Transformatorstation van het Provinciaal Electriciteitsbedrijf Friesland, dat hoogspanning omzet in stroom voor huishoudelijk gebruik. De bouwvergunning is verleend in 1947.

Locatie

Het transformatorstation ligt ver achter de rooilijn van de omliggende bebouwing aan de Leeuwarderstraatweg. Het gebouwtje staat verscholen in het groen. Oorspronkelijk stond het gebouwtje aan de rand van een nog onbebouwd terrein tussen Leeuwarderstraatweg en Schans, inmiddels grenst het gebouwtje aan de achtertuinen van de woningen aan de Ekke de Haanstraat.

Bouwvolume

Transformatorstation van begane grond met kap op vierkante plattegrond.

Gevels

Metselwerk van rode baksteen in kettingverband. In de voorgevel twee identieke deuren met een smalle betonnen luifel. Boven de deuren smalle vensters met een witte betonnen latei en rollaag als raamdorpel. Blinde zij- en achtergevels.

Vensters / deuren

Stalen deuren in de voorgevel. Smalle vensters boven deuren met betonnen roedeverdeling.

Dak

Tentdak bedekt met zwarte gegolfde dakpannen. In de nok een gemetselde schoorsteen. Eenvoudige zinken dakgoot op witte daksporen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Het transformatorstation heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Voor de Tweede Wereldoorlog besteedde het Provinciale Electriciteitsbedrijf Friesland aandacht aan de architectonische vormgeving van de transformatorstations. Na de oorlog werden de gebouwtjes minder rijk gedetailleerd. Het transformatorstation aan de Leeuwarderstraatweg is herinnert nog aan de vooroorlogse ontwerppraktijk bij het elektriciteitsbedrijf.

Stedenbouwkundige waarde

Door de ligging verscholen in het groen en ver achter de rooilijn van de lintbebouwing aan de Leeuwarderstraatweg heeft het gebouw geringe stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Het transformatorstation heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van utilitaire architectuur van een elektriciteitsbedrijf. Ondanks de zuiver utilitaire functie is aandacht besteed aan de architectonische vormgeving, zoals het bijzondere metselverband, compositie van gevelopeningen en detaillering van luifels, lateien en bovenlichten.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. Het transformatorstation heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een zuiver utilitair gebouwtje gebouwd voorafgaand aan woningbouw.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 1	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1906	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9711	**Functie (oorspr)**	Horeca	**Werknummer**	777
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	157

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel uit 1906, achterliggend bouwdeel vermoedelijk ouder. Lindegracht 1 behoorde van oorsprong bij het hoekpand Vleesmarkt 2. Het pand wordt al in de achttiende eeuw genoemd als herberg „De Zon". In de negentiende eeuw was hier een café en logement. Tevens kwam hier de jongerensociëteit Gezelligheid en Beschaving van de gegoede stand bijeen. In 1906 werd het gebouw ingrijpend verbouwd en is vermoedelijk de bestaande gevel geplaatst. In 1908 startten de drie zusters De Jong er Maison Moderne, een winkel in dames- en kinderkostuums, blouses, korsetten en handschoenen. Op de bovenverdieping verhuurden ze kamers. In 1934 werd het pand gesplist in twee zaken. Een juwelierszaak op de hoek en een winkel voor „fruit, visch en chocolaterie" op de Lindegracht nr 1. Deze splitsing is nooit ongedaan gemaakt.

Locatie

Het pand maakte van oorsprong deel uit van het reeds bestaande gemeentelijke monument aan de Vleesmarkt 2, dat de hoek van de Vleesmarkt met de Lindegracht markeert. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond met winkel, eerste verdieping en verdieping onder kap.

Gevels

Gevel opgetrokken uit bruin metselwerk in kruisverband. Ritmische gevelgeleding, die doorloopt in de gevel van Vleesmarkt 2. Rode verblendsteen in raambogen. Gele sluitstenen en gevelbanden. Op de begane grond een glazen winkelpui met twee rechthoekige vensters en een entree in het midden. Zeer aanwezig reclamebord. Op de eerste verdieping vier vensters met witte onderdorpels, en afgesloten met segmentbogen en versierde boogvelden.

Vensters / deuren

Op de begane grond grote moderne winkelpui met witte kozijnen. Op de eerste verdieping vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Bovenlichten met originele glas-in-loodramen.

Dak

Schilddak met donkere, Friese, gegolfde dakpannen. Bakgoot op kleine witte gootklossen.

Kunst / ornamentiek

De segmentbogen en boogvelden zijn van ornamentele waarde.

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van een moderne winkelpui.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het gebouw is door zijn bewonersgeschiedenis, uiterlijk en openbare functie al meer dan een eeuw een herkenbaar en markant onderdeel van het historische kernwinkelgebied van Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Dit pand was oorspronkelijk één pand met Vleesmarkt 2. Door omvang, situering en architectuur is dit pand als geheel van waarde als bijzondere stedenbouwkundige markering van de hoek Vleesmarkt met de Lindegracht.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde is de evenwichtige gevelopbouw en de verbijzonderde segmentbogen met decoratieve invulling van de boogvelden. Kenmerken van overgangsarchitectuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een eind negentiende-, begin twintigste-eeuws winkelpand.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 11	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9794	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	773
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	154

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1870, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In 1875 werd in dit pand het bier- en koffiehuis „Die port van Cleve" geopend. In 1909 werd het pand door architect A. Brandsma omgebouwd tot „manufactuurwinkel" met een complete transformatie van de begane grond tot winkelpui. In 1918 opende Oekele van der Kam hier een modezaak. In de tweede helft van de twintigste eeuw is de voorgevel wederom aangepakt met de huidige gevelindeling tot gevolg.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 11 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit witgeschilderde verblendsteen in kruisverband. Symmetrische gevelindeling met hoge vensters. Grijze plint en een blauwe geverfde gevelband, beiden bedekt met hout. Begane grond met vier hoge vensters. De ingang links van het midden. Op de eerste verdieping vensters met onderdorpels afgesloten met blauwe segmentbogen en witte boogvelden. Gevel wordt afgesloten met een daklijst met kleine gootklossen.

Vensters / deuren

Op de begane grond vier hoge vensters gevat in blauwe kozijnen, met bovenlichten en een segmentboog. Brede glazen ingang met blauw reclamebord. Op de eerste verdieping zes hoge vensters in wit geschilderde kozijnen met blauwe binnenramen en bovenlichten. Onderramen met verticale roedeverdeling. In de dakkapellen: twee openslaande ramen.

Dak

Schilddak met donkere, gegolfde dakpannen met een geprofileerde nok die evenwijdig loopt aan de rooilijn. Aan de voorkant bevinden zich twee kleine dakkapellen met plat dak en een bescheiden daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van een moderne winkelpui.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 11 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Eenvoudige neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters en de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel aangetast door de winkelpui op de begane grond. De vormgeving van de moderne pui is met enige zorg gedaan waardoor de relatie tussen onder- en bovenbouw nog zichtbaar is.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 13	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1747	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	TLB00-A-9715	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	772
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	153

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Gevel is vermoedelijk in de negentiende eeuw naar de toen geldende architectonische smaak aangepast. In 1816 was Gerben Alberts Brouwers eigenaar en Augustinus Georg Lycklama a Nijeholt bewoner van het pand. Na 1830 werd het pand lange tijd betrokken door Duitse kooplieden. In 1925 was mevr. P. Greydanus bewoonster, maar er woonden ook nog steeds enkele kooplieden en kramers zoals vier Berkemeijers, in wisselende samenstelling. De Joodse koopman Abraham Tof kreeg het pand in 1933 in bezit en de Joodse broers Leefsma namen de handel over. Na de dood van Tof zette zijn weduwe Johanna Magdalena Wolf de zaak voort. In 1944 begin Joseph Weller samen met zijn Duitse oom en enkele neven er een manufacturenwinkel. In 1947 werd aan de eigenaar een vergunning verleend voor het herstellen van in de Tweede Wereldoorlog aangebrachte schade door plunderende Duitse soldaten. Tevens werd het pand uitgebreid.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 13 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schilddak waarvan de nok evenwijdig loopt aan de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Symmetrisch gevelindeling. Op de eerste verdieping zes hoge, rechthoekige vensters met getoogde strekken. Onder de dakrand een kroonlijst en een smalle dakgoot op kleine gootklossen.

Vensters / deuren

Op de eerste verdieping zes hoge, rechthoekige vensters in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen. Bovenlicht en roedeverdeling.

Dak

Schilddak met donkere gegolfde pannen. Op de linker hoek bevindt zich een gemetselde schoorsteen waaronder „anno“ geschreven staat. In de rechter bovenhoek van de kap staat „1747“.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Gevel vermoedelijk in de negentiende-eeuwse naar de toen geldende mode aangepast. De begane grond wordt momenteel verbouwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 13 is representatief voor deze laatste ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Eenvoudige neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met ornamentele vensteromlijstingen, de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel aangepast ten behoeve van een moderne winkelpui op de begane grond.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een achttiende-eeuws woonhuis met een negentiende-eeuwse gevel.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 15	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-10337	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	771
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	152

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voor het bestaande woon- en winkelpand op nr. 15 werd in 1926 een vergunning verleend voor een interne en externe verbouwing. Waarschijnlijk is de gevel van de bovenverdieping toen aangepast aan de mode van die tijd, de winkelpui is echter van eerdere datum.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 15 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Schilddak met de nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Asymmetrisch gevelbeeld. De begane grond bestaat uit een winkelpui met een hoge vensters en rechts de entree. Twee pilasters en een kroonlijst met gevelreclame. Op de eerste verdieping twee grote vensters met onderdorpels en afgesloten met rollagen.

Vensters / deuren

Het venster op de begane grond heeft een roedeverdeling en geel geschilderde houten kozijnen. Boven venster en voordeur luifels. De vensters op de eerste etage in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen en roedeverdeling. Bovenlichten gevat in wit geschilderde houten kozijnen met glas-in-loodramen.

Dak

Schilddak met overstek, afgewerkt met witgeschilderd hout. Kap bedekt met zwarte, gegolfde dakpannen. In het voorste dakschild een kleine dakkapel.

Kunst / ornamentiek

Bijzondere originele winkelpui met klassieke elementen (basement, pilasters, kroonlijst)

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 15 is door de aanwezigheid van de nog aanwezige authentieke winkelpui representatief voor vooral deze laatste ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand wijkt wat betreft korrel, gevelopbouw en architectuur af van het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht is daardoor een opvallend element.

Architectuurhistorische waarde

De architectuurhistorische waarde van dit pand ligt in de dubbele uitstraling: de begane grond heeft typische vormkenmerken van een vroeg twintigste-eeuwse winkelpui, de verdieping laat echter de vormentaal uit het Interbellum zien: metselwerk, witte houten kozijnen met glas-in-loodramen, steile kap en grote overstek.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het pand is redelijk gaaf.

Zeldzaamheid

Het pand is van typologische zeldzaamheid door de aanwezigheid van de authentieke winkelpui en daarnaast de interbellum-architectuur op de verdieping.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 27	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1890	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9717	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	767
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	151

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1890, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 27 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok van het dak staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Wit gepleisterde lijstgevel. Op de begane grond een glazen winkelpui die wordt afgesloten met een grote donkere plaat (gevelreclamebord). Entree in het midden en een andere voordeur rechts in de gevel. Cordonlijst onderstreept de horizontale geleding van de gevel. Op de eerste etage drie hoge vensters met een lichtgrijze, geprofileerde omlijsting. De gevel is afgesloten met kroonlijst.

Vensters / deuren

Op de begane grond twee brede vensters en een entree gevat in donkere kozijnen. Groene, houten deuren en grijs geschilderde voordeur rechts met bovenlicht. Op de eerste verdiepingen drie hoge vensters met een bovenlicht. Het middelste venster heeft twee openslaande ramen.

Dak

Vermoedelijk zadeldak. Moeilijk zichtbaar vanaf openbare weg.

Kunst / ornamentiek

De geprofileerde omlijsting van de vensters op de eerste verdieping.

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van een moderne winkelpui.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 27 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Kenmerken van het eclecticisme. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met ornamentele vensteromlijstingen, de cordonlijst, de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 29, 31	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-10628	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	766
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Restaurant met woning	**ID**	150

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1870, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 29-31 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok van het dak staat dwars op de rooilijn.

Gevels

De lijstgevel is opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond grote, hoge vensters en een entree. Er boven een gevelreclamebord. Tussen de begane grond en eerste verdieping een geprofileerde, witte kroonlijst. Op de eerste etage drie grote vensters, afgesloten met witte frontons met ornamentele timpanen gevat in geprofileerde lijsten. Geprofileerde onderdorpels. De gevel wordt afgesloten met een kroonlijst en een eenvoudige timpaan met venster.

Vensters / deuren

Op de begane grond grote, hoge vensters gevat in wit geschilderde kozijnen. Op de eerste verdieping drie vensters met elk twee openslaande ramen en een bovenlicht, gevat in wit geschilderde houten kozijnen. Midden in de kapverdieping een venster met twee ramen.

Dak

Zadeldak met de nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Frontons boven de vensters op de eerste verdieping.

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van een moderne winkelpui. De gehele kapverdieping is nieuw.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 29-31 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Eenvoudige eclectische stijlelementen. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met ornamentele vensteromlijstingen, de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. De relatie tussen onder- en bovenbouw is volledig verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 33	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1850	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9729	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	765
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	149

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1850, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 33 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok loodrecht op de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Op de begane grond een grijze plint en wit stucwerk met royale venster- en deuropeningen. De begane grond wordt afgesloten met een cordonlijst. Op de eerste etage drie grote vensters met een licht gebogen bovenkant en donkere onderdorpels. Vensters afgesloten met getoogde strekken. Gevel afgesloten met kroonlijst.

Vensters / deuren

Grote vensters op de begane grond met donkere kozijnen. Vensters op de eerste etage en in de dakkapel in wit geschilderde kozijnen en donkere binnenramen, een bovenlicht en roedeverdeling.

Dak

Schilddak bedekt met gegolfde, rode dakpannen. De nok dwars op de rooilijn. In het voorste dakschild een dakkapel met plat dak en een geprofileerde daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Op de begane grond is een nieuwe winkelpui geplaatst. Vergeleken met ingrepen aan andere gevels aan de Lindegracht is dit echter relatief zorgvuldig gedaan. De relatie tussen onder- en bovenbouw is intact.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 33 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Eenvoudige neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met ornamentele vensteromlijstingen, de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel aangetast door de winkelpui op de begane grond. Het reclamebord is overheersend. Vergeleken met ingrepen aan andere gevels aan de Lindegracht is dit echter relatief zorgvuldig gedaan. De relatie tussen onder- en bovenbouw is intact.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 43, 45	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1658	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9732	**Functie (oorspr)**	Werkplaats met woning	**Werknummer**	764
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	148

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het pand is gebouwd in 1658 en de voorgevel is omstreeks 1870 vernieuwd. Vroeger was het een lakenvollerij. In 1956 werd aan T.W. Visser een vergunning verleend voor verbouwen van het pand met een winkelpui, waarbij er een etalageruimte zou komen aan de voorgevel.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden aan de gracht zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 43-45 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok van het dak staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit baksteen dat donkergrijs geschilderd is. Symmetrisch gevelbeeld. De winkelpui op de begane grond is omlijst met donkere constructie. Op de eerste etage vier hoge vensters met lichtgebogen bovenkanten afgewerkt met getoogde strekken. Gevel wordt afgesloten met een kroonlijst.

Vensters / deuren

Op de begane grond een glazen winkelpui met entree in het midden. Op de eerste etage vier hoge, rechthoekige vensters met roedeverdeling en bovenlichten. Witte kozijnen en witte binnenramen. De bovenlichten zijn aan de bovenkant licht gebogen.

Dak

Schilddak met donkere, gegolfde Friese dakpannen. Op het voorste dakschild een dakkapel met twee openslaande vensters. Nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Op de begane grond is een nieuwe winkelpui geplaatst. De dakkapel lijkt later toegevoegd of vernieuwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 43-45 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Eenvoudige neoclassicistische stijlelementen. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met ornamentele vensteromlijstingen, de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 47	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9733	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	763
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	147

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1870, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In 1949 werd een vergunning aangevraagd voor het verbouwen van de bestaande kruidenierswinkel tot een moderne Nieuwe-Weme. Hierbij werd de bestaande pui (centraal de entree, ter weerszijden vensters identiek aan die op de eerste verdieping) verbouwd tot een typische glazen winkelpui. In 1959 werd een vergunning aan dezelfde eigenaar verleend om de entreesituatie te veranderen, waarna de entree verplaatst naar de rechter hoek. Betrokken architect was F.W. Wierda. In 1963 breidde Nieuwe-Weme uit met een magazijn aan de achterzijde van het pand. Recent is de gehele pui vervangen.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 47 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Enkelvoudig rechthoekig bouwvolume met begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap. De nok van het schilddak staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Op de begane grond een glazen winkelpui en op de eerste verdieping drie rechthoekige vensters met ornamentele omlijsting. Rechter zijgevel is wit geschilderd en heeft op de eerste verdieping een venster. Gevel wordt afgesloten met een kroonlijst.

Vensters / deuren

Op de begane grond hoge, brede vensters in zwarte kozijnen. Drie grote vensters op de eerste verdieping in wit geschilderde houten kozijnen met witte binnenramen en ornamentele omlijsting. Witte onderdorpels.

Dak

Opvallend steil schilddak met donkere, gegolfde dakpannen. De nok loodrecht op de rooilijn, met aan de voorkant een schoorsteen. In het voorste dakschild boven een dakkapel met twee vensters en een bescheiden zadeldak en fronton. In het rechter dakschild een dakraam.

Kunst / ornamentiek

Ornamentele omlijsting van de vensters in de voorgevel.

Wijzigingen

Op de begane grond is een nieuwe winkelpui geplaatst met gevelreclame. Dakraam in rechter dakschild later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 47 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht en als markering van de hoek van de Lindegracht en de Vermaningsteeg. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Eenvoudige neoclassicistische stijlelementen. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met ornamentele vensteromlijstingen, de geprofileerde kroonlijst en de steile dakhelling.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel aangetast door de winkelpui op de begane grond. Relatie tussen begane grond en verdieping is vrijwel verdwenen. De rest van het pand is gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 7	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1850	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-10693	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	775
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	156

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1850, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. Wijziging aan de winkelpui in 1937. Huidige winkelpui van recente datum.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 9 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok van het schilddak dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Op de begane grond een glazen pui met een kleine glazen uitbouw en ruim uitstekende donkerblauwe luifel die op een smalle zuil steunt. Tussen de begane grond en eerste verdieping loopt een brede, grijze band. De eerste verdieping drie vensters afgesloten met een gestrekte togen. Gevel afgesloten met kroonlijst.

Vensters / deuren

Op de begane grond hoge vensters. Op de eerste verdieping drie hoge, rechthoekige vensters met wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen en bovenlichten. Bovenlicht aan de bovenkant licht gebogen.

Dak

Schilddak met donkere, gegolfde Friese dakpannen. Witte geprofileerde daklijst op kleine gootklossen. In het voorste dakschild een dakkapel met platdak en een bescheiden witte daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van een moderne winkelpui. Dakkapel later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 7 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang. Ensemblewaarde: het pand is identiek aan het naastgelegen pand op nr. 9.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Zeer sobere neoclassicistische stijlkenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters met schuiframen en typerende roedeverdeling en de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Lindegracht 9	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1850	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9713	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	774
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel met woning	**ID**	155

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Voorgevel omstreeks 1850, achterliggend bouwdeel mogelijk ouder. In 1957 vergunning verleend aan de eigenaar voor het aanpassen van de vroeg twintigste-eeuwse winkelpui. De indeling blijft hetzelfde (centraal de toegang, aan weerszijden twee grote winkelramen) de gevel werd echter bekleed in natuursteen. Recentelijk is de begane grond onherkenbaar gewijzigd door een moderne winkelpui.

Locatie

Het pand staat aan de Lindegracht, het bebouwingslint langs de noordzijde van de Schoterlandse Compagnonsvaart, een van de belangrijkste ruimtelijke dragers van Heerenveen. De Lindegracht kenmerkt zich door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De panden zijn hoofdzakelijk gebouwd in de tweede helft van de negentiende eeuw, toen Heerenveen vanwege de stijgende welvaart nieuwe inwoners aantrok en de bebouwing in het centrum verdichtte. Vanaf 1900 veranderde het woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 9 is representatief voor deze ontwikkeling. Het pand vult vrijwel de gehele kavel, is met de voorgevel georiënteerd op de Lindegracht en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit wit geschilderd metselwerk in kruisverband. Op de begane grond glazen pui en donkerblauwe luifel met gevelreclame. Op de eerste verdieping drie vensters met witte onderdorpels, afgesloten met gestrekte togen. Gevel afgesloten met kroonlijst.

Vensters / deuren

Op de begane grond grote vensters in blauwe kozijnen. Op de eerste verdieping drie hoge vensters met wit geschilderde kozijnen en witte binnenramen. Bovenlichten met roedeverdeling en markiezen. In de dakkapel een venster met twee openslaande ramen.

Dak

Schilddak met donkere, gegolfde dakpannen. Witte geprofileerde daklijst op kleine gootklossen. In het voorste dakschild een dakkapel met plat dak en een bescheiden witte daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van een moderne winkelpui.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element van de opkomst van de middenklasse (een gevolg van de industrialisatie) die zich in eerste instantie vestigde aan bestaande ontwikkelingslinten en vervolgens de omslag van woon- naar winkelstraat. Het pand op nr. 9 is representatief voor deze ontwikkeling.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van de bebouwingswand langs de Lindegracht. Het pand komt wat betreft typologie en gevelopbouw overeen met het overgrote deel van de panden aan de Lindegracht en is van waarde omwille van de visuele samenhang. Ensemblewaarde: het pand is identiek aan het naastgelegen pand op nr. 7.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Zeer sobere neoclassicistische kenmerken. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge vensters en de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel sterk aangetast door de winkelpui op de begane grond en het reclamebord. Relatie tussen onder- en bovenbouw verdwenen.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 108	**Naam**	Sinnehiem	**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-3233	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1106
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	213

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

De woning staat vrij op een langwerpig kavel aan de Marktweg, een oud ontwikkelingslint tussen de kernen Heerenveen en Oudeschoot. Aan dit deel van de Marktweg stond tot in de jaren zestig van de twintigste eeuw zeer weinig bebouwing. In de jaren zestig en zeventig werden hier twee grote zorginstellingen gebouwd aan weerszijden van de Marktweg. De woning op Marktweg 108 is onderdeel van een ensemble van vier vooroorlogse gebouwen met een kleine korrelgrootte en gelijke rooilijn. De woning staat centraal op een ruim rechthoekig kavel en is georiënteerd op de Marktweg. De open voortuin, met voornamelijk gazon, laat de woning duidelijk in het zicht.

Bouwvolume

Begane grond met kapverdieping op rechthoekige plattegrond. Kap bestaat uit een zadeldak met wolfseinden met de nok evenwijdig aan de rooilijn en een half schilddak aan de voorkant met de nok dwars op de rooilijn. Aan de voorgevel een uitbouw die doorloopt als overdekt balkon.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit bruin metselwerk in kettingverband. Onder en boven de vensters op de begane grond en in de puntgevels aan de zijkanten is een band van donkergroene geglazuurde baksteen met een rollaag van bruine baksteen aangebracht over de hele gevelbreedte. De entree bevindt zich in een nis in de linkerzijgevel. Op de begane grond grote vensteropeningen in de uitbouw aan de voorkant, overige vensters zijn kleiner. Het balkon aan de voorkant heeft een gemetselde borstwering afgewerkt met een rand van siermetselwerk en dubbele donkergroene houten kolommen die het halve schilddak ondersteunen. De naam van het huis, Sinnehiem, staat voor op de gevel.

Vensters / deuren

De vensters bestaan uit witte houten kozijnen met donkergroene randen, verticaal geleed in enkele ramen.

Dak

Het samengestelde dak is gedekt met geglazuurde zwarte gegolfde pannen. Eenvoudig geprofileerde witte houten dakgoten op witte houten gootklossen. Twee gemetselde schoorstenen op de uiteinden van de nok.

Kunst / ornamentiek

Siermetselwerk als afwerking van borstwering balkon.

Wijzigingen

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van ensemble van enkele vooroorlogse woningen aan een weinig bebouwd deel van een ontwikkelingslint tussen de kernen Heerenveen en Oudeschoot. Van waarde door vrije ligging in het groen, zowel op het eigen kavel als op grotere schaal, passend bij het karakter van het meer oostelijk gelegen Oranjewoud.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: rood metselwerk, witte houten kozijnen met roedeverdeling, steile kap, evenwichtige compositie van bouwvolumes en kap en zorgvuldige detaillering van kozijnen en metselwerk. Van bijzondere architectonische waarde zijn het siermetselwerk en het overdekte balkon aan de voorkant.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De woning heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan. Ondanks de bouw van twee omvangrijke zorginstellingen aan weerszijden van de Marktweg is het oorspronkelijke groene karakter van de omgeving rond de woning niet verloren gegaan.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. De woning is van waarde voor Heerenveen als voorbeeld van voorname burgerlijke architectuur in de omgeving van Oudeschoot en Oranjewoud.

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 76	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-3160	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1102
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	211

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand is onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de Marktweg, een oud ontwikkelingslint tussen de kernen Heerenveen en Oudeschoot. Deze straat is gelegen in het verlengde van de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint dat van Zwolle naar Leeuwarden loopt. Woning heeft bescheiden voortuin die van het trottoir wordt gescheiden door een lage heg.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume. Begane grond en verdieping onder kap op L-vormige grondplan. Nok loopt op het rechter bouwvolume evenwijdig aan de rooilijn en op het linker bouwvolume dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Horizontale geleding. Horizontale, lichte gevelbanden. Begane grond met hoge, schuifvensters met gemetselde onderdorpels. Boven de twee vensters in het linker en recht bouwdeel een grote segmentboog met wit boogveld. In het rechter bouwvolume een verdiepte entree met lichtgebogen bovenkant. Venster in de geveltop van het linker bouwvolume met gemetselde rollaag en onderdorpel. Licht uitkragende dakkap met donkere daklijst.

Vensters / deuren

Hoge, rechthoekige vensters met donkere kozijnen en witte binnenramen.

Dak

Schilddak met wolfseinden bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. In het linker dakschild een hoge gemetselde schoorsteen. Op de nok een piron. Onder de daklijst aan de zijgevel gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de groei van de plaats Oudeschoot langs een ontwikkelingslint.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van een historisch ontwikkelingslint van Oudeschoot naar Heerenveen.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de overgangsarchitectuur: mansardekap met geornamenteerde daklijst en piron, versierde boogvelden, gevelbanden, getoogde vensters.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De woning heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In de gemeente Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde als onderdeel van de uitbreiding van Oudeschoot in de vroege twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Oude Koemarkt 3-5	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Voorgevel omstreeks 1890, achterliggende b	**MIP-code**	1
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1204
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Horeca	**ID**	493

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1954 is de begane grond van het pand verbouwd van winkel tot cafetaria. Bosma en Van Houten maakten hiervoor het ontwerp. In 1958 werd de voorgevel op de begane grond verbouwd. Oorspronkelijk lag de gevel iets terug met daarvoor stalen kolommen. In 1958 werd een nieuwe gevel gemaakt waarin de stalen kolommen waren opgenomen. Tenslotte werd in 1978 de kap verwoest door brand en werd gelijk met een nieuwe kap de voorgevel weer gewijzigd. In de vensteropeningen kwamen vaste luifels, die nu bekleed zijn met geel plaatmateriaal.

Locatie

Ligging in het historisch centrum van Heerenveen, tussen de Crackstraat en het begin van de Schoterlandse Compagnonsvaart. De Oude Koemarkt vormt het begin van het ontwikkelingslint dat overgaat in de Dracht. Dit deel van de Oude Koemarkt kenmerkt zich net als de Dracht door een pandsgewijze en aaneengesloten bebouwing van bescheiden korrelgrootte. De Oude Koemarkt en Dracht zijn een van de oudste straten van Heerenveen: voor de stichting van Heerenveen bestond het al als land- en waterweg. In de achttiende eeuw vestigden zich hier veel handelslieden, waarna in de loop van de negentiende eeuw met name doktoren, dominees, rechters en advocaten hier hun huizen bouwden. Vanaf 1900 veranderde het deftige woonkarakter en vestigden zich steeds meer winkels in de panden. Het pand op nr. 3-

Bouwvolume

Oorspronkelijk vrijstaand pand met begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan.

Gevels

Op de begane grond een pui voor een cafetaria en voor een café. Cafetaria: rode kolommen, gele luifel en witte deuren en vensters. Café: grijze gevel met twee gevelopeningen met openslaande deuren. De verdieping is opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband. Op de eerste verdieping vijf gelijke vensters. Aan de rechterzijkant een wit gepleisterde pilaster. Gevel wordt afgesloten door een kroonlijst.

Vensters / deuren

T-vensters met gebogen bovenkant op de verdieping in witte kozijnen met donkere binnenramen.

Dak

Schilddak bedekt met zwarte gegolfde dakpannen. Nokrichting evenwijdig aan de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Geen

Wijzigingen

De gevel op de begane grond is ten behoeve van een moderne pui voor het cafetaria en het café ingrijpend veranderd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaalhistorische en representatieve waarde als een tastbaar element van het historisch ontwikkelingslint dat zich in de negentiende eeuw ontwikkelde tot een statige straat door de opkomst van de gegoede burgerij. Van cultuurhistorische waarde omdat hier vroeger hotel Jorissen in was gevestigd.

Stedenbouwkundige waarde

Dit pand komt wat betreft typologie, gevelindeling en korrel overeen met het overgrote deel van de panden aan de Oude Koemarkt en Dracht en is omwille van de visuele samenhang van stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde zijn de stilistische kenmerken van woonhuizen gebouwd in het Interbellum. Van bijzondere waarde zijn de overstek, de hoekvensters en ladderramen in de dakkapel.

Gaafheid / herkenbaarheid

De recente gewijzigde pui op de begane grond heeft aanzicht van het pand ernstig aangetast.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Parallelweg 5	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1934	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-9659	**Functie (oorspr)**	Fabriek	**Werknummer**	666
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Kantoor	**ID**	133

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De fietsenfabriek Batavus begon oorspronkelijk als uurwerken- en naaimachinehandel op de Dracht. Vanwege de overname van een fietsfabriek in 1917 vestigde Batavus zich op de Parallelweg. Links naast het oude fabriekspand bouwde Batavus in 1934 een nieuw fabriekspand, dat er nog steeds staat. De oude fabriek is in de jaren vijftig vervangen voor nieuwbouw dat in 1980 is verbouwd tot kantoorpand voor de Bouwvereniging „Heerenveen".

Locatie

De voormalige fabriek staat aan de Parallelweg, een weg evenwijdig aan het spoor met overwegend aaneengesloten woningbouw met een kleine korrel, gebouwd van eind 19e tot begin 20e eeuw. Het gebouw is een groot bouwvolume in deze kleinschalige bebouwingswand. Het gebouw staat vooraan op een kavel dat doorloopt tot aan de achterliggende straat. Het achterterrein is ingericht als parkeerterrein.

Bouwvolume

De voormalige fabriek bestaat uit twee bouwvolumes. Het oudste bouwvolume is het linkerbouwvolume, een begane grond, eerste verdieping en tweede verdieping met plat dak en met de smalle gevel aan de weg. Dwars hierop een bouwvolume met begane grond, eerste verdieping en tweede verdieping met plat dak en de lange gevel aan de weg. De hoogte van het rechterbouwvolume is kleiner.

Gevels

Linkerbouwvolume: wit gestucte gevels met een sterke verticale geleding door risalerende geveldelen, aan de zijgevel uitgevoerd in een donkerder kleur. Op de hoeken van de voorgevel steken deze geveldelen boven de daklijst uit. Voorgevel: open karakter door grote gevelopeningen. Zijgevel: deels gesloten karakter met smalle verticale strookvensters en deels open karakter met kleine vensters binnen de verticale geleding. Rechterbouwvolume: wit gestucte gevels met een horizontale geleding door donker gekleurde banden over de gevel en benadrukt door een strook van zes vensters op iedere bouwlaag.

Vensters / deuren

Linkerbouwvolume: aluminium witte kozijnen met een regelmatige roedeverdeling in gelijke rechthoekige ramen. Entreepartij met glazen tochtportaal. Rechterbouwvolume: aluminium witte kozijnen die ieder venster verticaal in vier gelijke ramen verdeeld. Alle vensters hebben zonwerking aan de buitengevel.

Dak

Plat dak. Linkerbouwvolume: Donkerblauwe houten daklijst op gootklossen. Rechterbouwvolume: Donkerblauwe eenvoudige daklijst met ruime overstek.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Met de verbouwing tot kantoorpand in 1980 zijn de oorspronkelijke kozijnen vervangen voor aluminium exemplaren, waarbij ook de roedeverdeling is gewijzigd. De risalerende geleding in de voorgevel van het linkerbouwvolume was oorspronkelijk ook gestuct in een donkere kleur. Het rechterbouwvolume was oorspronkelijk opgetrokken uit metselwerk maar is nu wit gestuct.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De voormalige fabriek is van cultuurhistorische waarde voor Heerenveen als voorbeeld van vooroorlogse industriële ontwikkeling. De economische groei van Batavus als bedrijf is afleesbaar aan de uitbreiding van het vooroorlogse pand met een vleugel uit de jaren vijftig.

Stedenbouwkundige waarde

De voormalige fabriek is van stedenbouwkundige waarde als markant onderdeel van een verder homogene stedelijke wand aan de Parallelweg, bestaande uit kleinschalige, aaneengesloten en vooroorlogse woonbebouwing met de nokrichting overwegend dwars op de rooilijn.

Architectuurhistorische waarde

De bouwvolumes zijn gebouwd in verschillende bouwperiodes, in de jaren dertig en in de jaren vijftig. Beide volumes hebben architectuurhistorische waarde als voorbeelden van utilitaire architectuur uit de respectievelijke bouwperioden. Het linkerbouwdeel is van waarde door de sterke verticale geleding, de dakbeëindiging en de daklijst. Het rechterbouwdeel is van waarde door de sterke horizontale geleding, versterkt door de gevelbanden en vensterstroken. De architectuurhistorische waarde is enigszins aangetast door wijzigingen uit de jaren tachtig.

Gaafheid / herkenbaarheid

De gaafheid is aangetast door de verbouwing in 1980. Toen zijn de gevels gestuct en de kozijnen en daarbijbehorende roedeverdeling vervangen. Hierdoor is de architectuurhistorische waarde aangetast.

Zeldzaamheid

De voormalige fabriek is van typologische zeldzaamheid voor Heerenveen vanwege de ligging nabij de historische kern en als voorbeeld van de vooroorlogse industriële ontwikkeling die zich na de oorlog doorzet in Oudschoot/Heerenveen-Zuid.

Algemene gegevens

Adres	Pastoriestraat 1 t/m 20 en Zonnebloemstraat	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1920	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-6771 t/m 6776 / 6778 / 6779 en 72	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1045
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	202

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Omstreeks 1920 werd aan de Pastoriestraat een ensemble van arbeiderswoningen gebouwd. De Pastoriestraat heette destijds de Pastoriedwarsstraat en verbond de Pastorielaan (nu Zonnebloemstraat) met de Nieuwstraat. Oorspronkelijk lag het buurtje geïsoleerd buiten de historische kern van Heerenveen, gescheiden van de kern door de trambaan langs de achtertuinen van de zuidelijke straatwand. Met de aanleg van de K.R. Poststraat, midden jaren vijftig, werd het startsein gegeven tot het volbouwen van het gebied tussen de Pastoriestraat en Florabuurt.

Locatie

Het ensemble van arbeiderswoningen ligt aan de Pastoriestraat, een dwarsverbinding tussen de Zonnebloemstraat en Nieuwstraat. Het buurtje bestaat uit vijf blokken dubbele woningen aan de zuidkant van de Pastoriestraat, vier blokken dubbele woningen aan de noordkant van de Pastoriestraat en twee blokken dubbele woningen aan de Zonnebloemstraat die een soort poort naar het buurtje vormen. Aan de noordkant van de Pastoriestraat is een blok dubbele woningen minder gebouwd omdat al in de vroegste uitbreidingsplannen van Aengwirden hier een verbindingsweg naar het noorden was gepland (Zwartstraat). De woningen hebben een achtertuin en een smalle voortuin.

Bouwvolume

Ensemble van elf bouwblokken met ieder twee woningen: negen identieke blokken aan de Pastoriestraat en twee identieke blokken aan de Zonnebloemstraat. Pastoriestraat: begane grond met kapverdieping op rechthoekige plattegrond. Lage aanbouw over deel van de achtergevel. Nok evenwijdig aan rooilijn. Zonnebloemstraat: begane grond met kapverdieping, erker aan de voorgevel. Lage aanbouw over deel van de achtergevel.

Gevels

Pastoriestraat: gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Entrees aan de buitenkant, daartussen vier grote schuifvensters. Gevelopeningen afgewerkt met getoogde strekken. Zonnebloemstraat: gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Entrees in het midden, daarnaast erkers met grote vensters. In de puntgevel een groot venster. Gevelopeningen afgewerkt met getoogde strekken.

Vensters / deuren

Identieke vensters: Vensters in witte kozijnen met bovenlichten.

Dak

Pastoriestraat: zadeldak met nok evenwijdig aan rooilijn, bedekt met donkere, gegolfde Friese dakpannen. Puntgevel: licht uitkragende zijgevel met dakoverstek, uitwendige nokstijl en spantbalk. Voorgevel: eenvoudige witte houten bakgoot op sierlijk gemetselde gootsteunen. Twee houten dakkapellen met plat dak in voorste dakschild. Zonnebloemstraat: samengestelde kap uit twee afgeknotte zadeldaken met verschillende nokrichting. Bedekt met donkere gegolfde Friese dakpannen. Witte daklijsten en eenvoudige witte houten bakgoot op sierlijk gemetselde gootsteunen. Gedeelde houten dakkapel met plat dak boven de entrees.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De dakkapellen in de blokken aan zowel de Pastoriestraat als Zonnebloemstraat lijken later te zijn toegevoegd. De voordeuren van de woningen aan de Pastoriestraat zijn vervangen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van planmatige uitbreiding van de kern Heerenveen tijdens het Interbellum. Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van vroege woningbouw voor arbeiders in Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Het buurtje heeft een hoge ensemblewaarde, versterkt door de gaafheid. Van bijzondere waarde zijn de bouwblokken aan de Zonnebloemstreaat die een poort naar het buurtje vormen. Het buurtje is van stedenbouwkundige waarde als gaaf ensemble in een omgeving met hoofdzakelijk pandsgewijze en verspreide bebouwing.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor sobere verenigingsbouw tijdens het Interbellum in traditionele bouwstijl. Van waarde: symmetrische gevelopbouw en zorgvuldig metselwerk rond gevelopeningen en onder dakgoot.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woningen zijn gewijzigd (voordeuren en dakkapelen), maar omdat het op uniforme wijze is gedaan is het oorspronkelijke architectonische karakter grotendeels bewaard gebleven. De stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Hoge typologische zeldzaamheid als voorbeeld van een ensemble arbeiderswoningen uit het Interbellum nabij de kern van Heerenveen. Versterkt door de hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid.

Algemene gegevens

Adres	Rottumerweg 12	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1890	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-3101	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	903
Gebied	6	**Functie (huidig)**		**ID**	187

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1884 verkocht Jan Bosma uit Terband een stuk land aan de Rottumerweg aan de parochie voor de aanleg van een R.K. begraafplaats. In 1885 werd de begraafplaats ingewijd en enkele jaren later bouwde men een nieuwe woning voor de beheerder.

Locatie

De Rottumerweg vormt een agrarische zijstraat van de Burgemeester Falkenaweg, en voert naar het naburige dorp Rottum. Oorspronkelijk was het een smal pad (Rotstervoetpad), dat in 1859 tot weg is verbreed en verbeterd. De straat is nu opgenomen in het stedelijk weefsel van Heerenveen, maar kenmerkt zich nog steeds door een woonbebouwing in een groene omgeving, met verspreide boerderijen op ruime kavels. Dit pand staat linksachter op een vrij ruime kavel. Aan de achterzijde grenst het erf aan de R.K. begraafplaats, aangelegd in 1885. Het erf wordt van de straat gescheiden door een lage heg.

Bouwvolume

Gecombineerd bouwvolume. Begane grond met verdieping onder kap op een L-vormige grondplan op een ruime kavel.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in halfsteens metselverband. Voorgevel en linkerzijgevel regelmatig geleed door hoge rechthoekige vensters. Rechterzijgevel is hoofdzakelijk gesloten. Vensters hebben witte onderdorpels en worden afgesloten met getoogde strekken. In de top van de voorgevel een vierkant venster met twee ramen en bovenlichten.

Vensters / deuren

Hoge rechthoekige vensters met onderdorpels, bovenlichten die licht gebogen zijn aan de bovenkant. Witte houten kozijnen en witte binnenramen.

Dak

Gecombineerd dak van twee zadeldaken, bedekt met Friese, zwarte, gegolfde dakpannen. De dakkap heeft langs de topgevels een lichte overstek en een decoratieve daklijst en wordt door een verticale en horizontale balk geschraagd.

Kunst / ornamentiek

De dakrand langs de topgevels.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als oude beheerderswoning bij de R.K. begraafplaats.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde door de markante ligging links van de toegangsweg tot de begraafplaats. Rechts is een kleine weide. Waardevol zijn de inkadering van het erf door de hegbeplanting.

Architectuurhistorische waarde

Markant onderdeel van de Rottumerweg door het L-vormige bouwvolume met rustige gevelopbouw. Combinatie van sobere neoclassicistische kenmerken (vensters) en herkenbare elementen uit de chaletstijl (overstek dak, decoratieve daklijst).

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft geen ingrijpende uiterlijke wijzigingen ondergaan en is zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een beheerderswoning bij een begraafplaats uit het einde van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Rottumerweg 5	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1900	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-C-3560	**Functie (oorspr)**	Boerderij	**Werknummer**	1050
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	205

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1958 is een vergunning verleend aan F. Heida voor het wijzigingen van de zijgevels van het woonhuis.

Locatie

De Rottumerweg was oorspronkelijk een agrarische zijtak die vanaf de historische noord-zuidroute door Heerenveen naar het naburige dorp Rottum loopt. De Rottumerweg is nog steeds een groene route, met aan weerszijden nieuwe woonwijken. De boerderij is één van de enkele boerderijen aan deze weg. De boerderij staat op een ruime groene kavel omzoomd door bomen.

Bouwvolume

Kop-rompboerderij. Voorhuis (dwarshuis): begane grond met kap op een rechthoekige plattegrond. Schuur: begane grond en met kap op een rechthoekige plattegrond. Het voorhuis staat centraal ten opzichte van de schuur. Nok van schuur dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorhuis: gevels opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband met grijze plint en witte gevelbanden. Symmetrische gevelindeling. Verdiepte entree met boog in het midden. Aan weerszijden vier hoge schuifvensters met witte lateien en bakstenen onderdorpels. Gevel beëindigd met een witte kroonlijst. Schuur: opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Regelmatig geleed met kleine vensters. In de rechter zijgevel rondboogvensters en ruime entree. Aan de achterzijde een rondboog ingang.

Vensters / deuren

Entree met donkere houten voordeur en bovenlicht. Hoge vensters in witte kozijnen en donkergroene binnenramen. Bovenlichten met glas-in-loodramen.

Dak

Woning:zadeldak met wolfseinden bedekt met zwarte, gegolfde Friese dakpannen. Nok evenwijdig aan rooilijn. Boven de entree een gemetselde dakkapel met zadeldak. Schuur: schilddak met oranje, gegolfde dakpannen en verlengde dakschilden. Uilenborden op de nok aan voor- en achterkant. Dakgoot op witte gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Uilenborden.

Wijzigingen

In de zijgevels zijn de oorspronkelijke kozijnen vervangen voor kunststof exemplaren.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kop-romp-boerderij is geïntroduceerd als een vereenvoudigde variant van het standaardtype kop-hals-rompboerderij, kenmerkend is voor de minder welvarende delen van Friesland. Toen de welvaart toenam eind 19e eeuw werd deze povere variant opgewaardeerd door een dwarshuis, een groter woonhuis, te bouwen. Deze boerderij is een voorbeeld van deze ontwikkeling. Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van de Rottumerweg die na de Tweede Wereldoorlog een geheel nieuw karakter kreeg door de aanleg van woonwijken.

Stedenbouwkundige waarde

De boerderij staat vrij op een ruime groene kavel en onderstreept het oorspronkelijke agrarische karakter van deze groene route.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde als voorbeeld van een kop-hals-boerderij uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Combinatie van sobere neoclassicistische kenmerken (vensters) en herkenbare elementen uit de chaletstijl (overstek dak, decoratieve daklijst). Van waarde: symmetrische gevelindeling, dakkapel, schuifvensters.

Gaafheid / herkenbaarheid

De boerderij heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische en cultuurhistorische waarde als gaaf voorbeeld van een opgewaardeerde kop-rompboerderij. Van typologische waarde als agrarisch overblijfsel in een nieuwe woonwijk.

Algemene gegevens

Adres	Schans 10	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	W. van Dijk, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1929	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A- 8818	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	718
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Kantoor	**ID**	140

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Gebouwd in 1929 als eerste Lagere Landbouwschool in Heerenveen aan de uitvalsweg naar Terband. Ontwerp van de lokale architect W. van Dijk. In 1963 werd de landbouwschool herbestemd tot muziekschool en tegenwoordig is het gebouw in gebruik als bestuurslocatie van het Openbaar scholennetwerk Heerenveen De Basis.

Locatie

Ligging op een rechthoekig kavel de hoek van de Schans en de Iepenlaan, aan de uitvalsweg van Heerenveen naar Terband. Onderdeel van verspreide lintbebouwing aan deze uitvalsweg, waar woonbebouwing wordt afgewisseld met openbare gebouwen. Vrijstaand gebouw op een groen kavel. De gevel met hoofdentree is georiënteerd op de Schans, de toegang voor dagelijks gebruik ligt in de Iepenlaan.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume. Linkerbouwvolume: begane grond met verdieping onder zadeldak, nokrichting loodrecht op de Schans. Rechterbouwvolume: begane grond met verdieping onder schilddak, nokrichting evenwijdig aan de Schans. De nokhoogte van het rechterbouwvolume is lager dan van het linkerbouwvolume. Aan de achterkant bevindt zich een fietsenstalling.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit rood metselwerk in kruisverband. De entree bevindt zich in het rechterbouwdeel, terugliggend in de gevel en benadrukt door een witte luifel. Gevels met een open karakter door grote vensteropeningen op de begane grond. In de puntgevel aan de voorkant een groot venster en bovenin in de punt een klein smal venster. Loodstrip tussen de begane grond en eerste verdieping in puntgevel aan de voorkant.

Vensters / deuren

Vensters in witte kozijnen met voor de gehele begane grond een gelijke roedeverdeling. Een entreepartij met gemetseld opstapje en een dubbele deur met glas.

Dak

Samengestelde kap, bestaande uit een zadeldak op het linker bouwdeel en een schilddak met lagere nok op het rechter bouwdeel. Bedekt met rode gegolfde pannen. Eenvoudige donkergroene houten bakgoten. In beide kappen een eenvoudige houten dakkapel met plat dak.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De oorspronkelijke kozijnen zijn vervangen voor kozijnen met een andere roedeverdeling. Ook de deuren in de hoofdentree zijn vervangen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het gebouw is van cultuurhistorische waarde voor Heerenveen als eerste lagere landbouwschool in de gemeente. Een voorbeeld van de professionalisering van de landbouw door onderwijs onder toezicht van de staat. Van waarde als openbaar gebouw aan een historisch ontwikkelingslint, de uitvalsweg naar Terband.

Stedenbouwkundige waarde

Het gebouw is van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de verspreide lintbebouwing aan het historische ontwikkelingslint waar woon-, bedrijfs en openbare bebouwing elkaar afwisselen. Het gebouw past in het lint wat betreft korrelgrootte, rooilijn en architectuur. Het gebouw heeft een markante ligging op de hoek van de Schans en de Iepenlaan en vormt een poort naar het achtergelegen woonwijkje uit dezelfde bouwperiode.

Architectuurhistorische waarde

Het gebouw is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van architectuur uit het Interbellum: rood metselwerk, accent rond hoofdentree, kapvorm, goothoogte.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het gebouw heeft een hoge stedenbouwkundige gaafheid, omdat in de directe omgeving geen grote stedenbouwkundige ingrepen zijn geweest. Vanwege een gelijke kleur en materialisering is de architectonische gaafheid slechts beperkt aangetast door de nieuwe kozijnen en voordeur. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Het gebouw is van typologische zeldzaamheid voor Heerenveen als voorbeeld van een school uit het Interbellum met een specifieke studierichting.

Algemene gegevens

Adres	Schans 11a	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1890	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-10028	**Functie (oorspr)**	Horeca	**Werknummer**	660
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Horeca	**ID**	132

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Waarschijnlijk gebouwd als hotel. Vóór de huidige bestemming van Chinees restaurant was het pand in gebruik als Hotel Smit.

Locatie

Opvallende ligging op de hoek van de Schans, Fok en Dubbele Regel. Het kloeke pand markeert de kruising van deze drie historische uitvalswegen richting Terband, Leeuwarden en Joure. De voorgevel is georiënteerd op de Fok. Het erf wordt van het trottoir gescheiden door een lage, gemetselde muur.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een nagenoeg vierkant grondplan. Afgeknot schilddak waarvan de nokken parallel aan de gevels lopen.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband met witte plint. Een open, symmetrisch en ritmisch gevelbeeld. Gevel ingedeeld in drie traveeën, waarvan twee traveeën twee vensters breed zijn en het middentravee slechts een venster breed is, geflankeerd door lisenen. Ook lisenen op de hoeken van het pand. De hoge, rechthoekige vensters hebben witte onderdorpels en zijn afgesloten met getoogde strekken. Tussen eerste en twee verdieping loopt een witte gevelband. Boven de ingang een gevelreclamebord. De gevel wordt aan de bovenkant afgesloten met een kroonlijst.

Vensters / deuren

Entree centraal in de voorgevel. Wit geschilderde houten ombouw met een voordeur met venster. Hoge, rechthoekige vensters in wit geschilderde houten kozijnen met donkere binnenramen. Bovenlichten.

Dak

Afgeknot schilddak bedekt met Friese, gegolfde, donkere dakpannen. Hoge, witte en geprofileerde noklijst en een geprofileerde daklijst. In het voorste dakschild een dakkapel.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Roedeverdeling vensters verdwenen. De oorspronkelijke dakkapellen zijn verdwenen of vervangen. De aanbouw aan de achterzijde van het pand valt niet onder de monumentenstatus.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde door de oorspronkelijke en huidige horeca-functie (eerst hotel, nu restaurant).

Stedenbouwkundige waarde

Het gebouw is van stedenbouwkundige waarde door de markante ligging op de hoek van drie historische uitvalswegen. Het pand fungeert als visuele beëindiging van de Fok. Tevens waardevol als opvallend onderdeel van de bebouwing langs een historisch ontwikkelingslint.

Architectuurhistorische waarde

Het gebouw oogt imposant en voornaam door het forse bouwvolume en de ritmische geleding van de gevels. De toegepaste vormentaal heeft kenmerken van het neoclassicisme. Van waarde zijn de typerende indeling in traveeën, de brede witte gevelband en kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Pand is redelijk gaaf. De later aangebrachte rode markiezen overheersen het gevelbeeld.

Zeldzaamheid

Het pand is van typologische waarde als gaaf en herkenbaar voorbeeld van een voornaam bouwwerk met een van oudsher voor Heerenveen belangrijke functie.

Algemene gegevens

Adres	Schans tegenover 1	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**		**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-10561	**Functie (oorspr)**	Brugwachtershuisje	**Werknummer**	717
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Brugwachtershuisje	**ID**	139

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Brugwachtershuisje bij Terbandsterbrug

Locatie

Brugwachtershuisje bij de Terbandsterbrug over de Heeresloot die de Jousterweg verbindt met de Schans. Ligging op het oostelijk landhoofd van de brug, aan de Fok/Leeuwarderstraatweg.

Bouwvolume

Begane grond met dak op achthoekige plattegrond. Het gebouwtje staat deels op het landhoofd, deels in het talud naar de Heeresloot.

Gevels

Gevels van metselwerk met lichtgele baksteen. Op de hoeken steken koppen van bakstenen uit als decoratie. Een brede rollaag in de gevel op niveau van het landhoofd. De entree van het brugwachtershuisje bevindt zich op het landhoofd. Rondom zit in ieder gevelvlak een venster, met daaronder een rollaag.

Vensters / deuren

Vensters en deuren zitten in een wit houten kozijn dat als een geheel rondom loopt. Vensters hebben een roedeverdeling in vier gelijke ramen. Dichte donkergroene voordeur aan de kant van het landhoofd.

Dak

Torendak met flauwe dakhelling en acht dakschilden. Bedekt met rode bitumeuze dakbedekking. Dakgoot in de ruime overstek, met witte houten geprofileerde lijst en op gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Het gebouwtje heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van infrastructurele ontwikkeling in Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als herkenningspunt van een van oorsprong heel belangrijke verbinding over de Heeresloot tussen Jousterweg en Schans. Hoge ensemblewaarde samen met de gelijktijdig gebouwde basculebrug.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van zorgvuldige utilitaire vormgeving met kenmerken van de architectuur uit het Interbellum. Ondanks de zuiver utilitaire functie is aandacht besteed aan de architectonische vormgeving, zoals de hoekoplossingen in het metselwerk, het veelhoekige grondplan, de vensterpartij en de gedetailleerde daklijst met goot.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. Het brugwachtershuisje heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een utilitair gebouwtje met aandacht voor architectonische vormgeving.

Algemene gegevens

Adres	Stationsplein 30, 32, 34	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1915	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-9667	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	670
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Kinderdagverblijf	**ID**	134

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het pand is omstreeks 1915 gebouwd als woonhuis. In 1951 werd aan de erven N. de Visser een bouwvergunning verleend voor de bouw van twee loodsen aan de achterzijde van het pand. In 1969 werd aan J. Brandsma een vergunning verleend voor de verbouw van de loodsen tot een pension.

Locatie

Dit pand staat aan het Stationsplein: een parallelweg langs het spoor die de NS gelijktijdig met de bouw van het station in 1868/69 aanlegde. Het pand staat in de rooilijn van een rij vrijstaande woonhuizen overwegend uit dezelfde bouwperiode. De voorgevel is georiënteerd op de weg. Het erf wordt van de straat afgescheiden door een stenig ingerichte voortuin en een houten hek.

Bouwvolume

Samengesteld bouwvolume. Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Aan de achterzijde een grote aanbouw in de vorm van een loods. Nokken dwars op de rooilijn.

Gevels

Afgeknotte topgevel. Gevels opgetrokken uit witgeschilderde baksteen in kruisverband. Regelmatige geleding door rechthoekige vensters. De entree bevindt zich midden in de voorgevel en heeft aan weerszijden een hoog venster. Over de voor- en zijgevel van de eerste verdieping lopen hoge vensters en grijze onderdorpels. Centraal in de kapverdieping bevindt zich een verticaal geleed venster met bovenlicht. Gevel afgesloten met een ornamentele daklijst en een attiek met drie pilaren. Grijze onderdorpels.

Vensters / deuren

Eenvoudige nieuwe voordeur. Hoge rechthoekige vensters met witte kozijnen en groene binnenramen. Alle vensters hebben bovenlichten met kleinere ramen.

Dak

Afgeknot zadeldak met vlakke, oranje pannen. Over de nokken loopt een donkere daklijst. Witte bakgoot op witte gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Ornamentele daklijst en de attiek.

Wijzigingen

Zonwering later toegevoegd. Uitbreiding en verbouwing aan de achterzijde. De geschilderde gevels zijn waarschijnlijk niet oorspronkelijk (vergelijk met de bakstenen gevels van de buurpanden).

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is representatief voor de groei en ontwikkeling van Heerenveen rond de eeuwwisseling: het verwijst naar de komst van het Staatspoor en de aanleg van een bijbehorende statige entree naar het centrum.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als herkenbaar onderdeel van de bebouwingswand van het Stationsplein, evenwijdig aan het spoor. Het pand is zichtbaar vanuit de trein.

Architectuurhistorische waarde

Bijzonder is het rijzige karakter van het pand door het smalle, hoge bouwvolume, versterkt door de attiek. De toegepaste vormentaal heeft aan het rationalisme verwante kenmerken.

Gaafheid / herkenbaarheid

Pand is, afgezien van de gekeimde gevel en de uitbouwsels aan de achterzijde, nog redelijk gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als representatief voorbeeld van een voorname, vrijstaande woning aan het begin van de twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Stationsstraat 3, 5	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-9572 / 9573	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	675
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	135

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand staat aan de Stationsstraat, in 1868/69 tegelijkertijd met het station aangelegd als route naar het stadscentrum. Van oudsher bestaat deze weg, net als veel nieuwe „stationsstraten" in Nederland (vergelijk Zwolle), uit forse, voorname, vrijstaande panden. Het pand vult vrijwel de gehele kavel en staat kort op de rooilijn.

Bouwvolume

Rechthoekig bouwvolume met begane grond, verdieping en een kapverdieping. Het pand heeft twee schilddaken met een nok dwars op de rooilijn. Twee kleine dakkapellen en een geprofileerde daklijst.

Gevels

Zes vensterassen brede voorgevel, opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband en snij voegwerk. Verticale en regelmatige geleding van de voorgevel. Zijgevels met een gelijke indeling van vijf grotendeels authentieke vensters en twee franse deuren. Smalle, grijze plint. Zijgevels in blokverband wit gestuukt metselwerk. Centraal in de voorgevel: twee voordeuren met afgeronde hoeken. Hoge verticale vensters met donkere, verbrede onderdorpels, gelijkmatig over de voorgevel verdeeld met aan de bovenzijde afgeronde hoeken. Boven vensters en voordeuren: rollagen. Tussen de onderste vensters en bovenste vensters bevinden zich muurankers. In de zijgevels eveneens hoge verticale vensters en twee deuren met een ronde bovenkant. De voorgevel wordt afgesloten met een kroonlijst.

Vensters / deuren

Twee entrees in het midden van de voorgevel met een opstap. Hoge verticale vensters met de originele roedeverdeling en afgeronde hoeken aan de bovenzijde van de bovenlichten. Begane grond: originele 8-ruit vensters, verdieping: originele 6-ruit vensters. Vensters hebben witte kozijnen en donkere binnenramen.

Dak

Twee zelfstandige schilddaken met zwart verglaasde holle dakpannen waarvan de nok loodrecht op de rooilijn staat. Parallel aan de rooilijn bevinden zich in beide voorste dakschilden twee kleine dakkapellen met twee vensters. Het rechter dakschild heeft aan de rechterzijde eveneens een dakkapel met vijf vensters. Geprofileerde dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De dakkapel op het rechter dakschild lijkt later toegevoegd. De vensters in de rechterzijgevel zijn dichtgemaakt. Deuren zijn niet authentiek

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het pand is representatief voor de groei en ontwikkeling van Heerenveen rond de eeuwwisseling: het verwijst naar de komst van het Staatspoor en de aanleg van een bijbehorende statige entree naar het centrum.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als herkenbaar en bepalend onderdeel van de bebouwingswand van de van oudsher belangrijkste en karakteristieke route naar het station: de Stationsstraat.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de typologie (vroeg voorbeeld van een dubbel woonhuis) en de zorgvuldige architectuur en detaillering: ritmische gevelgeleding en de hoge, statige ramen met originele roedeverdeling en mooi afgeronde hoeken. Met neoclassicistische kenmerken.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het pand heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan, maar is op sommige plekken slecht onderhouden.

Zeldzaamheid

Van typologische zeldzaamheid in Heerenveen als gaaf en herkenbaar voorbeeld van een dubbel woonhuis uit het einde van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Stationsstraat 8, 10	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1866	**MIP-code**	1
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1150
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	219

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Heerenveen lag aan Staatslijn A, de spoorlijn van Arnhem naar Leeuwarden, die ook in die volgorde werd aangelegd. Het eerste baanvak (Arnhem-Zutphen) opende in 1865 en tenslotte werd de hele lijn tot aan Leeuwarden geopend in september 1868. Onderdeel van het ensemble van gebouwen voor het Staatsspoor in Heerenveen was een houten directiekeet. Waarschijnlijk was dit eenvoudige gebouw als één van de eerste gebouwen neergezet om vanuit hier directie te voeren over de aanleg van het spoor met alle installaties en over de bouw van het stationsgebouw en de overige gebouwen. Kort na de opening in september 1868 van het laatste deel van Staatslijn A, Heerenveen-Leeuwarden, werd in april 1869 de directiekeet herbestemd tot dienstwoning. In de dienstwoning woonden een opzichter, wisselwachter en stationsarbeider.

Locatie

De dienstwoning was samen met de villa op de hoek van de Trambaan met Stationsstraat de eerste bebouwing in de straat. Later, vroeg in de twintigste eeuw, volgden de drukkerij/uitgeverij van Hepkema, een vrijstaande woning met praktijkruimte en enkele andere vrijstaande panden. De huidige situatie is enigszins gewijzigd. De panden van de drukkerij/uitgeverij van Hepkema hebben inmiddels plaatsgemaakt voor een flatgebouw. De voormalige dienstwoning staat op een klein rechthoekig kavel, dat nauwelijks groter is dan het grondplan van de woning. De woning heeft een smalle voortuin over hele breedte en aan beide kanten een doorgang naar de achterkant. de woning heeft aan de achterkant slechts over de helft van de breedte een achtertuin, de rest van de ruimte aan de achterkant wordt in beslag genomen door een aanbouw. In de voortuin stonden oorspronkelijk slanke loofbomen, tegenwoordig staan een hoge naaldboom pal voor de woning.

Bouwvolume

Begane grond met verdieping onder een kap op een rechthoekige plattegrond. Een kapverdieping met twee in het verlengde van elkaar liggende dakkapellen aan de voor- en achterkant. Aan de achterkant is de woning uitgebreid met een aanbouw met plat dak. De nok van het zadeldak loopt evenwijdig met de rooilijn.

Gevels

De gevels van de voormalige dienstwoning zijn bekleed met witgeverfde horizontale houten delen. Midden in de voorgevel bevindt zich de voordeur met aan weerzijden vier grote vensteropeningen op regelmatige afstanden. De zijgevels hebben eveneens een symmetrische opzet met twee vensters als in de voorgevel en een klein venster in de puntgevel.

Vensters / deuren

De kozijnen van de venster- en deuropeningen zijn allen van hout, donkergroen geverfd. De voordeur is van hout, met een grote glazen ruit en stalen raamwerk en daarboven een bovenlicht. De vensters op de begane grond, in zowel de voor- als zijgevels, en in de dakkapel aan de voorkant zijn schuiframen met een bovenlicht met een verticale roede en onderramen zonder roedeverdeling. De raamdorpels zijn van hout en uitgevoerd in dezelfde kleur als de kozijnen en ramen: donkergroen.

Dak

Het zadeldak heeft een flauwe hellingshoek en is bedekt met donkergrijze gegolfde pannen. De ruime overstekken aan de zijkanten worden ondersteund door witte houten gordingen en zijn afgewerkt met een eenvoudige witte houten daklijst. Aan de voor- en achterkant een eenvoudige donkergroene houten bakgoot. De dakkapel is afgewerkt met dezelfde houten bekleding als de gevels van de woning en heeft dezelfde vensters als op de begane grond. De dakkapel aan de voorgevel is toegevoegd in 1916. Het is niet duidelijk of dezelfde dakkapel die zich aan de achterkant, in het verlengde bevindt, ook in deze periode is gebouwd. Op het dak, dicht bij of in de nok, bevinden zich drie gemetselde schoorstenen. In het dak zitten enkele kleinere dakramen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

In 1916 is de huidige dakkapel gebouwd aan de voorkant. Het is niet duidelijk of de dakkapel aan de achterkant uit dezelfde bouwperiode is. Een andere grote wijziging de aanbouw aan de achterkant. Verder zijn de luiken aan weerszijden van de vensters verdwenen, net als de oorspronkelijke roedeverdeling in de onderramen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De voormalige dienstwoning van de Staatsspoorwegen is van cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de ruimtelijke ontwikkeling van Heerenveen. De woning werd gebouwd naar aanleiding van de aanleg van de spoorlijn Arnhem-Leeuwarden, die van belang was voor de ontsluiting van Friesland in het algemeen en Heerenveen in het bijzonder. Bovendien is de woning van cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een technische ontwikkeling in de bouwkunst. De woning is een product van de standaardarchitectuur die de Staatsspoorwegen hanteerde voor de bouw van stations en andere gebouwen die gerelateerd waren aan het spoor, zoals loodsen, werkplaatsen en dienstwoningen. Tenslotte is de woning van cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie van dienstwoning voor personeel van de Staatsspoorwegen. De woning is exemplarisch voor een in de negentiende eeuw meer gangbare praktijk van het bouwen van huisvesting voor het personeel door industrie, bedrijven en overheidsinstellingen.

Stedenbouwkundige waarde

De voormalige dienstwoning heeft ensemblewaarde als onderdeel van een aantal gebouwen dat de Staatsspoorwegen in Heerenveen bouwde naar aanleiding van de aanleg van de spoorlijn Arnhem-Leeuwarden. Andere onderdelen van dit ensemble waren het station, loodsen voor goederen en locomotieven, het reservoirgebouw en een arbeiderswoning. Deze gebouwen zijn allen gesloopt, waarmee deze voormalige dienstwoning als enige dit ensemble van spoorgebouwen representeert. De woning heeft stedenbouwkundige waarde als oorspronkelijk onderdeel van de noordelijke gevelwand in de Stationsstraat. De straatwand aan de overkant is gewijzigd door nieuwbouw, terwijl de noordelijke wand gaaf bewaard is gebleven. De woning versterkt het karakter van de noordelijke wand: vrijstaande en oorspronkelijke bebouwing omgeven door groen.

Architectuurhistorische waarde

De voormalige dienstwoning is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van de gestandaardiseerde architectuur van de Staatsspoorwegen. De woning is van architectuurhistorische waarde door het bijzondere materiaalgebruik. Het gebruik van hout als gevelbekleding is bijzonder. De woning was oorspronkelijk gebouwd als directiekeet, die waarschijnlijk snel en goedkoop gebouwd moest worden met lichte materialen. De woning is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van de architectonische vormentaal voor eenvoudige semi-utilitaire gebouwen uit de tweede helft van de negentiende eeuw: eenvoudige en symmetrische compositie van bouwvolumes en gevelopeningen, grote dakoverstekken, flauwe dakhelling, grote schuifvensters.

Gaafheid / herkenbaarheid

Vanwege het gebruik van hout en minder hoogwaardige materialen tijdens het onderhoud (volgens de bestekken uit 1882 en 1883: hardgrauw in basterdtras, grenen en vuren) is het opmerkelijk dat de woning nog bewaard is gebleven. Tegelijk betekent dit materiaalgebruik een lage gaafheid van het exterieur wat betreft de onderhoudstoestand. De gaafheid van de architectuur is hoog, omdat er slechts weinig ingrijpende wijzigingen zijn uitgevoerd: bouw van dakkapel aan voor- en achterkant, aanbouw aan de achterkant, verdwijnen van luiken en verdwijnen van roedeverdeling in vensters. Hierbij is van belang dat de aanbouw van de dakkapel aan de voorkant al in 1916 plaats vond, volgens en gestandaardiseerd bouwplan van de Staatsspoorwegen.

Zeldzaamheid

De voormalige dienstwoning is van grote typologisch zeldzaamheid als enig bewaard gebleven gebouw uit het oorspronkelijk omvangrijke spoorgebouwen-ensemble in Heerenveen. De woning vertelt als laatste gebouw het verhaal van de aanleg van de Staatslijn A. De woning is van grote typologische zeldzaamheid op provinciaal en landelijk niveau als voorbeeld van een houten dienstwoning van de Staatsspoorwegen. Er zijn grote aantallen van dergelijke woningen gebouwd tijdens de eerste Staatsaanleg, maar velen zijn gesloopt. De woning is van architectonische zeldzaamheid door het bijzonder materiaalgebruik (hout). Vanwege de kwetsbaarheid bij onvoldoende onderhoud zijn houten gebouwen uit de tweede helft van de negentiende eeuw nauwelijks bewaard gebleven.

Algemene gegevens

Adres	Van Harenspad 52	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1905	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Werkplaats met woning	**Werknummer**	752
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	143

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1923 is er een vergunning verleend voor de verbouw van een steenhouwerij. Het pand is omstreeks 1975 in gebruik geweest als „Aktieviteiten- en adviescentrum De Halte" en later als dienstruimte van het Museum Willem van Haren.

Locatie

Het pand staat aan het Van Harenspad, het bebouwingslint langs de zuidzijde van de historische waterweg de Schoterlandse Compagnonsvaart. Het Van Harenspad was oorspronkelijk het pad naar het buiten van de familie Van Haren (Oenemastate, zeventiende- en achttiende eeuw). Dit deel van het Van Harenspad kenmerkt zich door een bebouwing van laat negentiende-eeuwse vrijstaande herenhuizen. Het pand op nr. 52 is een uitzondering: het is een steenhouwerij uit 1905 met een bescheiden bouwhoogte en korrelgrootte en een afwijkende architectuur. Het pand staat op een rechthoekige kavel op de kruising van de Van Kleffenslaan en het Van Harenspad. Het pand staat iets terug uit de rooilijn en heeft een tuin (voormalige werkplaats?) naast het huis.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Zadeldak met nok dwars op de rooilijn.

Gevels

De voorgevel is een trapgevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Vier horizontale gevelbanden. Entree zit rechts in gevel, links ervan twee vensters met bovenlicht. Boven in de gevel een venster. Vensters en de voordeur hebben een bovenlicht, een segmentboog en gedecoreerde boogvelden. Onder de ramen loopt een doorlopende grijze onderdorpel. De top van de trapgevel wordt afgesloten met sluitsteen met het jaartal 1905.

Vensters / deuren

Hoge, rechthoekige vensters in wit geschilderde, houten kozijnen met witte binnenramen. Bovenlichten met glas-in-loodramen. Verticale roedeverdeling. Donkere, houten voordeur met decoratief houtsnijwerk.

Dak

Zadeldak bedekt met zwarte, gegolfde dakpannen. In het linker dakschild twee hoge smalle schoorstenen.

Kunst / ornamentiek

Trapgevel, glas-in-loodramen, segmentbogen, versierde boogvelden en voordeur met decoratief houtsnijwerk.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een gebouw met een bedrijfsfunctie (steenhouwerij) in de historische kern van Heerenveen. De twee schoorstenen verwijzen naar de oude functie.

Stedenbouwkundige waarde

Het pand markeert de hoek van de Van Kleffenslaan en het Van Harenspad en is door de bescheiden omvang, de teruggelegen plaatsing en aanwezigheid van de relatief grote tuin met hoge bomen een in het oog springend onderdeel van de bebouwing langs dit deel van het Van Harenspad.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege de rijke architectuur met kenmerken van de neorenaissance: de trapgevel, gevelbanden, sluitstenen en de gedecoreerde boogvelden. De overeenkomsten in architectuur met Dracht 146 (nr 878) zijn opvallend.

Gaafheid / herkenbaarheid

Pand is nog gaaf. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

Het pand is van typologische waarde als gaaf en herkenbaar voorbeeld van een woon-werkpand uit het begin van de twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Vermaningsteeg 16	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1850	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-9739	**Functie (oorspr)**	Pakhuis	**Werknummer**	762
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	146

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Het pand staat aan de Vermaningsteeg, een achttiende-eeuwse smalle verbindingsweg tussen de Lindegracht en Kerkstraat. De naam is afkomstig van de doopsgezinde schuilkerk („vermaning") die hier op de plek van de huidige kerk stond. Net als in andere plaatsen was de stedelijke ontwikkeling in Heerenveen begonnen rond kerken, marktpleinen en (water)wegen. Vanaf 1850 groeide de stad en moesten minder representatieve functies (pakhuizen, arbeiderswoningen) uitwijken naar achterliggende stegen. Het pakhuis op nr. 16 is een voorbeeld van een dergelijke ontwikkeling: het staat dicht bij het water, maar toch verstopt achter de formele woonhuizen aan de Lindegracht. Het pand vult vrijwel de gehele rechthoekige kavel. De linker zijgevel grenst aan een parkeerplaats.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan waarbij de achterkant in een punt lijkt te lopen. Nok staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels zijn rood gepleisterd, dit is niet oorspronkelijk. Getrapte voorgevel en symmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond twee brede houten, donkere deuren. Op de eerste etage een venster met donkere luiken, afgesloten met een blind boogveld waarin zich een hijsbalk met katrol bevindt. Naast de deur bevindt zich een sierlijk krullende muuranker. In de linker zijmuren zijn de muurankers zichtbaar en zijn rondboogvensters gestuukt. Gevelreclameborden. Op de verdieping een klein rechthoekig venster tegen de dakrand aan.

Vensters / deuren

Op de begane grond een donkere, houten deur met witte kozijnen. Venster op de verdieping in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen en roedeverdeling. Openslaande, houten luiken. In de linker zijgevel: klein, rechthoekig venster met wit geschilderde kozijnen en blauwe binnenramen met verticale roedeverdeling.

Dak

Zadeldak met flauwe dakhelling.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Pand is rood geschilderd en heeft opgeschilderde rondboogvensters gekregen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaal-historische en representatieve waarde als een tastbaar element uit de handelsgeschiedenis van Heerenveen. Het pand is representatief voor de economische ontwikkeling van Heerenveen in de tweede helft van de negentiende eeuw en het als gevolg daarvan uitwijken van minder representatieve functies naar de stegen.

Stedenbouwkundige waarde

Onderdeel van de dichte bebouwingswand ter weerszijden van de steeg. Van stedenbouwkundige waarde vanwege een met de oorspronkelijke economische functie verbonden situering in de nabijheid van de Lindegracht.

Architectuurhistorische waarde

Het pand is architectuurhistorisch interessant door de typische pakhuiselementen (katrol en laaddeuren). De waarde is echter verminderd door de geringe gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het aanzien van dit pand is behoorlijk aangetast, ondermeer door de gestuukte vensters en de zonwering. Het exterieur is slecht onderhouden, bijvoorbeeld het raam in de zijgevel.

Zeldzaamheid

Het pand is van typologische waarde als voorbeeld van een pakhuis uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Vermaningsteeg 3	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1875	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLBOO-A-9733	**Functie (oorspr)**	Pakhuis	**Werknummer**	760
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	145

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1953 is een vergunning verleend aan familie Hoven Gréve voor het verplaatsen van de achterwand van een winkel

Locatie

Het pand staat aan de Vermaningsteeg, een achttiende-eeuwse smalle verbindingsweg tussen de Lindegracht en Kerkstraat. De naam is afkomstig van de doopsgezinde schuilkerk („vermaning") die hier op de plek van de huidige kerk stond. Net als in andere plaatsen was de stedelijke ontwikkeling in Heerenveen begonnen rond kerken, marktpleinen en (water)wegen. Vanaf 1850 groeide de stad en moesten minder representatieve functies (pakhuizen, arbeiderswoningen) uitwijken naar achterliggende stegen. Het pakhuis op nr. 3 is een voorbeeld van een dergelijke ontwikkeling: het staat dicht bij het water, maar toch verstopt achter de formele woonhuizen aan de Lindegracht. Het pand beslaat de gehele langgerekte kavel, is met de voorgevel gericht op de Vermaningsteeg en staat direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Langgerekt enkelvoudig bouwvolume. Begane grond, drie verdiepingen en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit geelbruine baksteen in kruisverband. Voorgevel: op de begane grond een dichtgemaakte deur en rechthoekige, dichtgemetselde opening met een smalle latei. In de verdiepingen rondboogvensters die aan de bovenkant worden afgesloten met een rode bakstenen laag. Muurankers in de voorgevel en zijgevel. Tussen de derde verdieping en kapverdieping loopt een dakgoot. Zijgevel: diverse openingen met los- en laaddeuren.

Vensters / deuren

Rondboogvensters met bovenlicht, gebogen roedeverdeling en bakstenen onderdorpels. Op de begane grond met deur en rechthoekig venster. In de rechter zijgevel grote, rechthoekige openingen met groene houten deuren.

Dak

Zadeldak met donkere, gegolfde dakpannen. Nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dichtgemaakte openingen op de begane grond.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische, sociaalhistorische en representatieve waarde als een tastbaar element uit de handelsgeschiedenis van Heerenveen. Het pand is representatief voor de economische ontwikkeling van Heerenveen in de tweede helft van de negentiende eeuw en het als gevolg daarvan uitwijken van minder representatieve functies naar de stegen.

Stedenbouwkundige waarde

Onderdeel van de dichte bebouwingswand ter weerszijden van de steeg. Van stedenbouwkundige waarde vanwege een met de oorspronkelijke economische functie verbonden situering in de nabijheid van de Lindegracht.

Architectuurhistorische waarde

De architectuur is typerend voor industriële gebouwen uit deze periode (sobere baksteenarchitectuur, rondboogvensters, los- en laaddeuren). Van architectuurhistorische waarde vanwege de gave hoofdvorm, de gevelindeling en de detaillering zoals de rondboogvensters en de oorspronkelijke roedeverdeling en omwille van de pakhuistypologie.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het pand is redelijk gaaf.

Zeldzaamheid

Het pakhuis is van typologische waarde als gaaf en herkenbaar voorbeeld van een industrieel bouwwerk uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Vleesmarkt 10	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1870	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9708	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	781
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Winkel	**ID**	158

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In de jaren zestig van de vorige eeuw was in het pand een kapsalon gevestigd, waarvoor aan de achterzijde van het pand een uitbouw gemaakt werd.

Locatie

Ligging aan de Vleesmarkt, eerder een brede straat dan een marktplein. De straat is een eeuwenoud onderdeel van het stedelijk weefsel van Heerenveen: hier werd vroeger in kramen vlees verkocht. In de negentiende eeuw was de straat onderdeel van de oude rijksweg Leeuwarden – Meppel. De Vleesmarkt kenmerkt zich door een pandsgewijze aaneengesloten bebouwing uit verschillende bouwfasen met een afwisselende korrelgrootte. Het pand op nr. 10 staat op de hoek van de Vleesmarkt, Oude Koemarkt en Kerkstraat. Voorgevel direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan met afgeschuinde hoek. Nok van het schilddak staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Voorgevel: lijstgevel opgetrokken uit roodbruine baksteen in kruisverband, drie vensterassen breed. Symmetrisch gevelbeeld. Op de begane grond twee grote vensterpartijen en entree, gevat in een wit geschilderde houten omlijsting. Derde vensterpartij in afgeschuinde hoek. Groene vlakken als plint. De begane grond wordt afgesloten met een witte kroonlijst. Op de eerste verdieping witte pilasters die de gevel in drie delen geleden en elk een venster bevatten. Vensters hebben brede, geprofileerde onderdorpels. Langs de bovenlichten loopt een witte houten lijst met forse donkergroene consoles onder de daklijst. Zijgevel: gepleisterd.

Vensters / deuren

Op de begane grond rechthoekige vensters gevat in wit geschilderde houten kozijnen. Op de eerste etage drie hoge vensters in witte kozijnen met donkergroene binnenramen en een bovenlicht. Bovenlichten met knik. Vensters in de dakkapel met roedeverdeling en bovenlichten met donkergroene binnenramen.

Dak

Afgeknot schilddak met donkere, gegolfde dakpannen. In het voorste schild een dakkapel met plat dak en donkergroene daklijst. Langs de dakrand loopt een donkergroene daklijst, ondersteund door drie forse consoles.

Kunst / ornamentiek

De geknikte bovenlichten, pilasters en consoles.

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van een moderne winkelpui en er bevindt zich een lamp om de gevel uit te lichten en een uithangbord. Wellicht nieuwe dakbedekking.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische en representatieve waarde als herkenbaar gebouw aan een van de oudste straten van Heerenveen: de Vleesmarkt.

Stedenbouwkundige waarde

Dit pand is onderdeel van de oostelijke bebouwingswand langs de Vleesmarkt en is omwille van de visuele samenhang (korrelgrootte, rooilijn, gevelbouw) van stedenbouwkundige waarde. Het pand markeert de hoek Vleesmarkt, Oude Koemarkt en Kerkstraat, wat in de architectuur tot uiting komt in de afgeschuinde hoek van het pand.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Rijke architectuur met eclectische stijlelementen. Van waarde: gevelindeling, gebruik baksteen en pleister, pilasters, consoles, vensteromlijsting.

Gaafheid / herkenbaarheid

De winkelpui is niet origineel, maar doet geen afbreuk aan het oorspronkelijke karakter van het pand.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als herkenbaar voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Tevens van belang vanwege de detaillering en architectonische gaafheid.

Algemene gegevens

Adres	Vleesmarkt 7	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1780	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	TLB00-A-9698	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	788
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Horeca	**ID**	159

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De voorgevel is vermoedelijk negentiende eeuws. De geschiedenis van dit pand is vergelijkbaar met Vleesmarkt 5: het lijkt dezelfde eigenaren en bewoners gehad te hebben. In 1852 veranderde de woonbestemming tijdelijk in een tabakskerverij. Rond 1900 woonde er de advocaat en procureur Jan van Giffen. In 1913 kwam het in handen van de N.V. Heerenveensche Witte Bioscoop. In 1938 werd aan de toenmalige eigenaar, mevr. Wigeri van Edema-Taconis een vergunning verleend voor het verbouwen van de begane grond tot winkel. De originele gevelindeling (links twee vensters, rechts de entree) werd vervangen door een open winkelpui. De huidige pui is van recenter datum en grijpt terug op de originele gevelindeling van vóór 1938. In 1962 runde B. Noppert er een sigarenzaak en in 1970 had mevr. Wenselaar er een drogist. Sinds 1997 maakt dit pand deel uit van een discotheek.

Locatie

Ligging aan de Vleesmarkt, eerder een brede straat dan een marktplein. De straat is een eeuwenoud onderdeel van het stedelijk weefsel van Heerenveen: hier werd vroeger in kramen vlees verkocht. In de negentiende eeuw was de straat onderdeel van de oude rijksweg Leeuwarden – Meppel. De Vleesmarkt kenmerkt zich door een pandsgewijze aaneengesloten bebouwing uit verschillende bouwfasen en met een afwisselende korrelgrootte. Het pand op nr. 7 is onderdeel van de westwand van de markt, met de voorgevel direct op de rooilijn.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok van het schilddak staat dwars op de rooilijn.

Gevels

Lijstgevel opgetrokken uit donker geschilderd baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld, drie vensterassen breed. Op de begane grond de entree naar het café, bestaande uit een voordeur en twee openslaande deuren. Er boven een uitrolbare luifel gevelreclame. Op de eerste etage drie hoge vensters met een ornamentele afsluiting. Onder de vensters doorlopende witte onderdorpel (cordonlijst). Geprofileerde witte kroonlijst.

Vensters / deuren

Op de begane grond donkere houten deuren gevat in witte kozijnen met ramen en bovenlichten. Op de eerste etage hoge vensters in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. Bovenlichten met roedeverdeling.

Dak

Schilddak met donkere, gegolfde dakpannen. Nok staat dwars op de rooilijn. Geprofileerde witte kroonlijst.

Kunst / ornamentiek

Ornamentele afsluiting van de vensters op de eerste verdieping.

Wijzigingen

De begane grond is gewijzigd ten behoeve van de horecafunctie.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische en representatieve waarde als herkenbaar gebouw aan een van de oudste straten van Heerenveen: de Vleesmarkt.

Stedenbouwkundige waarde

Dit pand is onderdeel van de westelijke bebouwingswand langs de Vleesmarkt en is omwille van de visuele samenhang (gelijke korrelgrootte, rooilijn, gevelbouw) van stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Het pand laat stilistische kenmerken zien van woonhuizen uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Eenvoudige neoclassicistische stijlelementen. Van waarde: de rustige, evenwichtige gevelopbouw (eerste verdieping), de hoge T-vensters met glas-in-loodramen in bovenlichten en decoratief lijstwerk als vensterafsluiting (eerste verdieping), cordonlijst en de geprofileerde kroonlijst.

Gaafheid / herkenbaarheid

Voorgevel begane grond is enigszins aangetast door recente pui. De originele gevelopeningen zijn echter als uitgangspunt genomen, zodat de evenwichtige opbouw van de gevel niet verstoord is.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als herkenbaar voorbeeld van woningarchitectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Tevens van belang vanwege de detaillering en architectonische gaafheid van de gevel op de verdieping.

Algemene gegevens

Adres	Koningin Julianaweg 37	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oranjewoud	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-3580	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1135
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	217

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Ligging aan de Koningin Julianaweg, oorspronkelijk één van de zijwegen naar Oranjewoud aan de doorgaande route van Leeuwarden naar Zwolle. Door de aanleg van de Rijksweg A7 is deze verbinding als doorgaande route onderbroken. De woning is het derde pand op het deel ten oosten van de Rijksweg. De woning staat aan de voorkant van een langwerpig kavel en is georiënteerd op de Koningin Julianaweg.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder samengestelde kap op een L-vormige plattegrond. Het grondplan bestaat uit een rechthoekig bouwvolume evenwijdig aan de Koningin Julianaweg met een zadeldak en links daarvan een rechthoekig bouwvolume dwars op de weg met een zadeldak met wolfseinde. De entree bevindt zich in een open hoek in het linkerbouwvolume, ondersteund door een gemetselde kolom.

Gevels

Gevels van metselwerk van lichtbruine baksteen in kettingverband. De plint wordt benadrukt door een rollaag in dezelfde baksteen. In rechterbouwvolume entreepartij op de hoek en kleine vensters op regelmatige afstand. Twee identieke vensters in puntgevel. In linkerbouwvolume groot venster. Vensteropeningen zijn afgewerkt met een doorlopende en hoge rollaag zowel aan de onder- als bovenkant. Raamdorpels van keramische tegels.

Vensters / deuren

Vensters en deur in witte houten kozijnen met donkerblauwe binnenramen. Vensters op begane grond hebben glas-in-loodramen.

Dak

Een samengestelde kap van een zadeldak, nok evenwijdig aan de rooilijn, op het linkerbouwvolume en zadeldak met wolfseinde, nok loodrecht op de rooilijn, op het rechterbouwvolume. Dak bedekt met rode gegolfde Hollandse pannen. Kantpannen op overgang van dak naar puntgevel. De overgang van de voorgevel naar de kap is uitgevoerd in siermetselwerk. Eenvoudige witte houten dakgoten. Gemetselde schoorsteen op de nok van het rechterbouwvolume. Dakkapel met plat dak in het dakschild aan de voorkant van het linkerbouwvolume.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in de vensters op de begane grond.

Wijzigingen

Dakkapel toegevoegd in het linkerbouwvolume.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de groei van de plaats Heerenveen langs een verbindingsweg tussen het lange ontwikkelingslint (doorgaande route Leeuwarden-Zwolle) en Oranjewoud. Van waarde als voorbeeld van voorname woningarchitectuur in de groene uitlopers van Oranjewoud.

Stedenbouwkundige waarde

Stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een doorgaande route naar Oranjewoud is ernstig aangetast door de aanleg van de Rijksweg in de jaren vijftig van de twintigste eeuw.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum met expressionistische kenmerken: bijzonder metselverband, zorgvuldige compositie van bouwvolumes, samengestelde kap, witte kozijnen. Van bijzondere architectonische waarde is de entreepartij, het siermetselwerk en de glas-in-loodramen.

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische gaafheid is hoog. De woning heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan. De stedenbouwkundige gaafheid is aangetast door de aanleg van de Rijksweg in de jaren vijftig van de twintigste eeuw.

Zeldzaamheid

Van hoge typologische en architectuurhistorische zeldzaamheid in Heerenveen. Eveneens van waarde als voorbeeld van voorname woningarchitectuur in de groene uitlopers van Oranjewoud.

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 38	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudeschoot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1880	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-3180	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1091
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	209

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1976 werd een vergunning verleend aan dhr. Sierdsma een vergunning voor het verbouwen en uitbreiden van het pand. Hij bouwt een garage aan de linker zijgevel en er komt een gewijzigde dakkapel op het voorste dakschild.

Locatie

Het pand staat vrij op een kavel en is onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de Marktweg. Deze is gelegen in het verlengde van de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint dat van Zwolle naar Leeuwarden loopt. Pand staat direct aan het trottoir. Voor de kavel ligt een grasveldje en staat een boom.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Grijze plint. Symmetrisch gevelbeeld. Op begane grond vier rechthoekige vensters die licht gebogen zijn aan de bovenkant en worden afgesloten met getoogde strekken. Gemetselde onderdorpels. Entree met getoogde strekken in het midden van de gevel. Gevel afgesloten met een kroonlijst.

Vensters / deuren

Vensters met bovenlicht, in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. Vensters hebben keramische onderdorpels. Donkere voordeur met gemetselde opstap en sierlijke vensters in witte kozijnen en wit filigraanwerk. Bovenlicht met sierlijke filigraanwerk. Rechthoekige vensters in dakkapel in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen.

Dak

Schilddak met gegolfde, donkere dakpannen. Nok evenwijdig aan de rooilijn. Twee gemetselde schoorstenen. Langs rechter zijgevel een dakgoot op gootklossen. In het voorste dakschild een dakkapel met zadeldak met wit geschilderde houten kozijnen en rondom een versierde daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

In de rechter zijgevel is een venster verplaatst en aan het pand is een garage gebouwd. Nieuwe dakkapel. Voorgevel lijkt opnieuw gemetseld.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als historische woonbebouwing in de dorpskern van Oudeschoot.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing aan de Marktweg nabij de kern van Oudeschoot.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde als voorbeeld van burgerlijke architectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Met sobere, maar herkenbare elementen van het neoclassicisme. Van waarde: symmetrische gevelindeling, schuifvensters en kroonlijst. Met dakkapel in chaletstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge architectonische en stedenbouwkundige gaafheid.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats aan de Marktweg.

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 4	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudeschoot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1880	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-4797	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1088
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	208

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1951 en 1971 werd een vergunning verleend aan Siebenga voor het verbouwen van de woning.

Locatie

Het pand staat vrij op een kavel en is onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de Marktweg. Deze is gelegen in het verlengde van de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint dat van Zwolle naar Leeuwarden loopt. Pand staat direct aan het trottoir waar een bomenrij staat.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kruisverband. Grijze plint. Symmetrisch gevelbeeld. Op begane grond vier rechthoekige vensters die licht gebogen zijn aan de bovenkant en worden afgesloten met getoogde strekken. Gemetselde onderdorpels. Entree met getoogde strekken in het midden van de gevel. In zijgevels ook rechthoekige vensters. Gevel afgesloten met een kroonlijst.

Vensters / deuren

Vensters met bovenlicht, in wit geschilderde kozijnen met donkere binnenramen. Donkere voordeur met gemetselde opstap.

Dak

Schilddak met gegolfde, donkere dakpannen. Nok evenwijdig aan de rooilijn. Twee gemetselde schoorstenen. In het voorste dakschild een dakkapel met brede versierde, wit geschilderde houten kozijnen aan weerszijden, een kroonlijst en fronton met donkere, geschilderde rand.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als historische woonbebouwing in de dorpskern van Oudeschoot.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing aan de Marktweg nabij de kern van Oudeschoot.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde als voorbeeld van burgerlijke architectuur uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Met sobere, maar herkenbare elementen van het neoclassicisme. Van waarde: symmetrische gevelindeling, dakkapel, schuifvensters en kroonlijst. Van bijzondere waarde zijn de bomen voor de voorgevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge architectonische en stedenbouwkundige gaafheid.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats aan de Marktweg.

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 55	**Naam**	Sionskerk	**Mon. status**	
Plaats	Oudeschoot	**Architect**	Architectenbureau C. van der Bom & W. Ing	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1964	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-C-2448	**Functie (oorspr)**	Kerk	**Werknummer**	1094
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Kerk	**ID**	210

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1964 werd de bouwaanvraag door de Gereformeerde Kerk Oudeschoot voor de bouw van een nieuwe kerk goedgekeurd. Hiervoor werden de oude kerk, waar de groeiende gemeente uitgroeide, en een nabij gelegen arbeiderswoning voor gesloopt. De opdracht werd verstrekt aan het Amsterdamse architectenbureau Van der Bom & Ingwersen, vooral bekend om hun scholen en kantoorgebouwen in Amsterdam en omgeving. De architecten bouwden echter ook enkele kerken verspreid over Nederland.

Locatie

De kerk staat vrij op een langwerpig kavel aan de Marktweg, een oud ontwikkelingslint tussen de kernen Heerenveen en Oudeschoot. Aan de Marktweg staat overwegend lintbebouwing van gelijke korrelgrootte en met gelijke rooilijn. Voor de Sionskerk ligt een ruim voorplein (kerkplein) met losstaande klokkentoren waardoor het gebouw een stuk terug ligt ten opzichte van de naburige bebouwing. Het gebied achter de bebouwing aan de Marktweg is een open en onbebouwd grasland, omzoomd met bomen. Het voorterrein is voornamelijk verhard, met enkele gazonstroken en heggen.

Bouwvolume

De Sionskerk bestaat uit een kerkgebouw en een losstaande klokkenstoel. Het kerkgebouw bestaat uit twee in elkaar geschoven veelhoekige bouwvolumes met een verschillende bouwhoogte. Het voorste en hoofdbouwvolume heeft een lessenaarsdak met de nok boven de linkerzijgevel. Het achterste bouwvolume heeft een enkele bouwlaag en een plat dak.

Gevels

De gevel zijn opgetrokken uit lichtbruin metselwerk. Het hoofdbouwvolume heeft in de voorgevel een schuine plint van een robuust wit betonnen en onregelmatig gevormd raster. Hiertussen zit gebrandschilderd glas. De gevels van het achterliggende en lagere bouwvolume zijn gesloten met hoge strookvensters aan de rechterkant, maar open met glazen puien aan de linker- en achterkant. De klokkenstoel heeft een T-vormige plattegrond bestaande uit twee schijven met ruimte ertussen en is opgetrokken uit hetzelfde lichtbruine metselwerk als het kerkgebouw. Aan de bovenkant verbinden twee betonnen horizontale platen de gemetselde schijven.

Vensters / deuren

Dak

Op het hoofdvolume een lessenaarsdak met een dakhelling van ongeveer 30 graden. Dit schuine dak en het platte dak van het andere bouwvolume zijn bedekt met een bitumeuze dakbedekking.

Kunst / ornamentiek

Op de gevel is de naam van de kerk „De Sionskerk" in zwarte letters aangebracht. Gebrandschilderd glas op een prominente plaats in de voorgevel.

Wijzigingen

De kerk heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kerk is van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de bouwtraditie van de Gereformeerde Kerk in de jaren zestig. Er werd afgeweken van het traditionele basilica-grondplan. Afwijkende massacomposities, moderne materialen als beton en staal en losstaande klokkenstoelen waren de nieuwe norm voor kerkbouw. Ondanks deze nieuwe kenmerken ligt de nadruk bij de Sionsskerk nog steeds op de kerkzaal, benadrukt door het schuine dak en de architectonische detaillering van de betonnen vensters met gebrandschilderd glas in de voorgevel.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde is de terugliggende positie van het kerkgebouw door de aanwezigheid van een diep voorplein. De klokkentoren in de rooilijn van de omliggende bebouwing dient als een markering van de kerk in het lint. De combinatie van een kerkgebouw met een losstaande klokkenstoel heeft een grote ensemblewaarde.

Architectuurhistorische waarde

De architecten Van der Bom en Ingwersen zijn vooral bekend om hun scholen en kantoorgebouwen in Amsterdam. Ook bouwden ze enkele kerken verspreid over Nederland. De Sionskerk in Heerenveen is representatief voor deze kerkenbouw van Van der Bom en Ingwersen wat betreft architectonische compositie en detaillering. De kerk is van architectonische waarde door de compositie van bouwvolumes en de architectonische detaillering (onregelmatig betonnen raster met gebrandschilderd glas), die de positie van de kerkzaal benadrukken.

Gaafheid / herkenbaarheid

De kerk heeft sinds de oplevering geen grote wijzigingen ondergaan op zowel architectonische als stedenbouwkundige schaal. Dit versterkt de architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde. Het interieur bevat mogelijk waardevolle elementen.

Zeldzaamheid

De kerk is van belang wegens de typologische zeldzaamheid.

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 78	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudeschoot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-3159	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1103
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	212

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1964 vergunning verleend aan J. Kort voor het verbouwen van de voorgevel. In 1972 vergunning verleend aan dezelfde eigenaar voor het bouwen van een garage en badkamer.

Locatie

Het pand is onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de Marktweg, een oud ontwikkelingslint tussen de kernen Heerenveen en Oudeschoot. Deze straat is gelegen in het verlengde van de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint dat van Zwolle naar Leeuwarden loopt. Woning heeft bescheiden voortuin.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op rechthoekige grondplan. Nok dwars op de rooilijn. Aan de achterkant een uitbouw van een bouwlaag met plat dak.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband met donkere gemetselde plint. Grijze, horizontale gevelbanden. Open gevelbeeld. Op de begane grond links een verdiepte entree, rechts een groot venster, beide afgesloten met een witte latei. In de verdieping onder kap twee rechthoekige vensters met onderdorpels. Vensters afgesloten met een witte latei. Links en rechts langs de dakranden een getrapte witte houten lijst. Langs de zijgevels een dakgoot op gootklossen. Gevel wordt afgesloten met een ornamentele gemetselde band.

Vensters / deuren

Voordeur met bovenlicht en verticale roedeverdeling. Groot rechthoekig venster, geflankeerd door smalle vensters met bovenlicht. Wit geschilderde houten kozijnen en witte binnenramen. In de verdieping onder kap hoge vensters met bovenlichten met donkere binnenramen.

Dak

Mansardekap met donkere, gegolfde dakpannen. Nok dwars op de rooilijn.

Kunst / ornamentiek

Siermetselwerk in rode en lichtgrijze baksteen.

Wijzigingen

De voorgevel is gewijzigd in 1964, toen zijn de twee oorspronkelijke vensters vervangen door een groot venster. Aan de achterkant is in 1971 bijgebouwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de groei van de plaats Oudeschoot langs een ontwikkelingslint.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van een historisch ontwikkelingslint van Oudeschoot naar Heerenveen.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de overgangsarchitectuur: mansardekap met geornamenteerde daklijst, siermetselwerk en verdiepte entree.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge stedenbouwkundige gaafheid. De architectonische wijzigingen hebben het oorspronkelijke karakter enigszins aangetast.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In de gemeente Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde als onderdeel van de uitbreiding van Oudeschoot in de vroege twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 80	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudeschoot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1910	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-3158	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1103b
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	221

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1910 werd een vergunning verleend aan J. Idzerda voor de bouw van een woning met berging.

Locatie

Het pand is onderdeel van de pandsgewijze en vrijstaande bebouwing aan de Marktweg, een oud ontwikkelingslint tussen de kernen Heerenveen en Oudeschoot. Deze straat is gelegen in het verlengde van de Burgemeester Falkenaweg, het historische ontwikkelingslint dat van Zwolle naar Leeuwarden loopt. Woning heeft bescheiden voortuin die van het trottoir wordt gescheiden door een lage heg.

Bouwvolume

Begane grond met verdieping onder kap op rechthoekige grondplan. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Evenwichtig gevelbeeld. Begane grond met entree en twee rechthoekige vensters met grijze onderdorpels, afgesloten met segmentbogen en grijze boogvelden. Midden in de verdieping onder kap een venster afgesloten met drie segmentboogdelen met drie grijze boogvelden. Gemetselde onderdorpels. De kap en voorgevel worden afgesloten door gele houten windveren en een gevelmakelaar.

Vensters / deuren

Donkerblauwe voordeur met bovenlicht in geel geschilderde kozijnen. Vensters met bovenlichten in geel geschilderde houten kozijnen en donkere binnenramen. In de verdieping onder kap een venster in geel geschilderde houten kozijnen met twee donkere binnenramen. Twee kleine vierkante bovenlichten,

Dak

Mansardekap bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. Lichte uitkraging aan de voorgevel met een geel geschilderde uitwendige nokstijl die ver boven de kap uitsteekt en spantbalk.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de groei van de plaats Oudeschoot langs een ontwikkelingslint.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van een historisch ontwikkelingslint van Oudeschoot naar Heerenveen.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit de vroege twintigste eeuw met kenmerken van de Art Nouveau: mansardekap met geornamenteerde daklijst en makelaar, versierde boogvelden, hoge schuifvensters

Gaafheid / herkenbaarheid

De architectonische en stedenbouwkundige gaafheid zijn hoog. De woning heeft weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In de gemeente Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde als onderdeel van de uitbreiding van Oudeschoot in de vroege twintigste eeuw.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 12, 14	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudeschoot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Achttiende eeuw	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-4384	**Functie (oorspr)**	Bestuursgebouw	**Werknummer**	1083
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Horeca	**ID**	207

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Oudeschoot was vroeger de hoofdplaats van de grietenij Schoterland (grietenij was tot 1852 de naam van de latere gemeenten rond Heerenveen). Dit pand deed dienst als het grietenijhuis Schoterland. In 1828 verhuisde het grietenijhuis naar Heerenveen. Het pand werd vervolgens als bakkerij en café in gebruik genomen.

Locatie

Het pand staat nabij het kruispunt van de Schoterlandseweg en de Marktweg/Wolvegasterweg, dat samen met de kerk de kern van het dorp Oudeschoot vormt. Het pand staat direct aan de straat.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Middenrisaliet met entreepartij.

Gevels

Gevel witgepleisterd. De middenrisaliet is opgebouwd uit drie kolommen op de begane grond met daarboven een verdieping met kap. Achter de kolommen twee voordeuren. Op begane grond en in dakkapel grote schuifvensters. Gevel afgesloten met witte kroonlijst.

Vensters / deuren

Vensters in donkere kozijnen met witte binnenramen en bovenlicht.

Dak

Afgeknot schilddak bedekt met rode gegolfde pannen. Donkerblauwe geprofileerde dakgoten op donkerblauwe gootklossen. Op entreepartij een zadeldak met de nok dwars op de rooilijn. Decoratief houtwerk op de daklijst.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Venster in de rechter zijmuur is dichtgemaakt.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde vanwege de voormalige functie van grietenijhuis van de grietenij Schoterland. Van cultuurhistorische waarde vanwege de commerciële functie binnen de dorpskern van Oudeschoot.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing aan de Schoterlandseweg in de kern van Oudeschoot.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een representatief en openbaar gebouw uit de achttiende eeuw met classicistische stijlkenmerken.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het pand heeft geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en is architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Hoge zeldzaamheidswaarde vanwege de oorspronkelijke functie van grietenijhuis en vanwege de hoge ouderdom.

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 19	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oudeschoot	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1880	**MIP-code**	
Kadastraal nr	KPE00-B-5011	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1078
Gebied	6	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	206

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De woning lijkt een voorhuis te zijn geweest van een boerderij, waarvan de schuur is gesloopt. Hiervoor is geen sluitend bewijs gevonden.

Locatie

Het pand staat nabij het kruispunt van de Schoterlandseweg en de Marktweg/Wolvegasterweg, dat samen met de kerk de kern van het dorp Oudeschoot vormt. Het pand staat op een klein kavel en dicht op het naburige pand.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op rechthoekig grondplan. Nok parallel aan de rooilijn.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin baksteen in kruisverband. Symmetrisch gevelbeeld. Entree in het midden van de gevel met aan weerszijden twee rechthoekige vensters met getoogde strekken en gemetselde onderdorpels. Gevel afgesloten met witte kroonlijst.

Vensters / deuren

Rechthoekige vensters in witte, houten kozijnen met donkere binnenramen. Vensters en voordeur hebben bovenlichten. Donkere, houten voordeur met venster in witte, houten kozijnen.

Dak

Afgeknot schilddak met donkere, gegolfde dakpannen. In het voorste dakschild een dakkapel met vier vensters.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dakkapel gebouwd in 1952.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als historische bebouwing in de dorpskern van Oudeschoot.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing aan de Schoterlandseweg in de kern van Oudeschoot.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde als voorbeeld van een voorhuis van een boerderij uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Met sobere, maar herkenbare elementen van het neoclassicisme. Van waarde: symmetrische gevelindeling, dakkapel, schuifvensters en kroonlijst. Van bijzondere waarde zijn de twee monumentale bomen naast de entree.

Gaafheid / herkenbaarheid

Het lijkt dat een oorspronkelijke schuur is gesloopt, waarmee de gaafheid ernstig is aangetast.

Zeldzaamheid

Van waarde als ongebruikelijk voorbeeld van een voorhuis dat zonder schuur bewaard is gebleven.

Algemene gegevens

Adres	Anjelierstraat 8, 10, 12, 14	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Architectenbureau Klein, Groningen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1952	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	TLB-A-10522 / 8267 / 8268 / 8269	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1042
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	236

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Gebouwd in 1952 in opdracht van NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten als onderdeel van 36 woningen in Heerenveen. De 6 woningen aan de Anjelierstraat maken deel uit van een totaal van 8 woningen in deze straat. Verder staan er nog 6 in de Azaleastraat (dwarsstraat Anjelierstraat) en 22 in de Mr. Halbe Binnertstraat (deze laatste staan eveneens op de monumentenlijst). De woningen zijn ontworpen door de Groningse architect F. Klein, met wie H.A. Maaskant regelmatig samenwerkte aan woningbouw in de noordelijke provincies. NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten was kort na de Tweede Wereldoorlog opgericht ter bevordering van eigen woningbezit. Door gestandaardiseerde bestekken werd op kosten bespaard en kwaliteit gewaarborgd.

Locatie

De bebouwing aan de Anjelierstraat bestaat uit vrijstaande bebouwing op ruime kavels van verschillende architecten. De 6 woningen, verdeeld over 3 bouwblokken, zijn de enige herhaalde woningontwerpen. De 3 bouwblokken staan in een flauwe hoek en iets teruggelegen ten opzichte van de straat en de rooilijnen van de overige woningen. Tussen de voortuinen en de straat bevindt zich een grasstrook die het terugliggende karakter van de bouwblokken benadrukt en een pleinruimte creëert. In de achtertuinen zijn schuren van verschillende materialisering en afmetingen gebouwd.

Bouwvolume

Drie identieke bouwblokken. Begane grond, verdieping en zolder onder kap op een rechthoekig. Nok evenwijdig aan rooilijn. In één bouwblok bevinden zich twee woningen.

Gevels

Drie identieke bouwblokken. Metselwerk van lichtbruine baksteen in klezorenverband. De zijgevels kragen over de hele hoogte gelijkmatig uit, waardoor de voorgevel in een gemetselde lijst lijkt te zitten. De gevelindeling van de twee woningen in het bouwblok is verschillend. Linkerwoning: op de begane grond een voordeur links en een groot erkerraam op betonnen klossen rechts. Op de bovenverdieping een klein en groter venster respectievelijk links en rechts, waarbij onder het rechtervenster een witgekeimd vlak. Op de erker zit een stalen geometrische decoratie. Rechterwoning: op de begane grond een voordeur links en een groot venster op een witgekeimd vlak rechts. Boven dit venster een luifel van houten latten op betonnen dragers. Op de bovenverdieping drie gelijke vensters. Ook de achtergevels verschillen: de keukendeur zit in beide woningen links, maar de rechterwoning heeft grote vensters achter op beide verdiepingen, en de linkerwoningen slechts kleine vensters. In de zijgevel links zit de vensterpartij uit de voorgevel van de rechterwoning en andersom.

Vensters / deuren

Drie identieke bouwblokken. Vensters in witte houten kozijnen. De grote vensters hebben een voor de jaren vijftig kenmerkende roedeverdeling. De voordeuren zijn omlijst met een witte rand.

Dak

Drie identieke bouwblokken. Zadeldak bedekt met donkergrijze gegolfde Hollandse pannen. Per bouwblok drie gemetselde schoorstenen.

Kunst / ornamentiek

Stalen geometrische decoratie.

Wijzigingen

De luifel boven het woonkamervenster van de linkerwoning ontbreekt op nr. 8.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De woningen zijn van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van woningbouw door NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten. Deze NV had als doel bevordering van eigen woningbezit en bood naast financieringsmogelijkheden ook goede woningen aan. In Nederland zijn honderden van dergelijke woningen gebouwd. Architecten waarmee werd samengewerkt: H.A. Maaskant, F. Klein, A.C. Nicolaï, P. de Vries en anderen. In Heerenveen bouwde architect Klein in opdracht van de bouwkas 36 woningen, waaronder deze 6 aan de Anjelierstraat.

Stedenbouwkundige waarde

De 3 woningblokken zijn van stedenbouwkundige waarde door de goede aansluiting op het stedenbouwkundig weefsel van vrijstaande woningen op ruime kavels uit dezelfde bouwperiode (jaren 50). Van stedenbouwkundige waarde is de terugliggende rooilijn en de grasstrook voor de woningen die een pleinruimte maakt. Hoge ensemblewaarde door identieke bouwblokken en door gelijke hoek ten opzichte van de straat, die afwijkt van de naburige woningen.

Architectuurhistorische waarde

De architectuur is representatief voor de vroege naoorlogse periode: flauwe dakhelling, witgekeimde gevelvlakken, erkerramen, decoratieve luifels en geometrische staaldecoraties boven vensters en witte deuromlijsting. Representatief voor het oeuvre van architect F. Klein, die vaak in opdracht van NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten werkte en samenwerkte met H.A. Maaskant, die verantwoordelijk was voor een enorme woningbouwproductie.

Gaafheid / herkenbaarheid

Ondanks kleine wijzigingen aan de gevels en nieuwe bebouwing in de achtertuinen zijn de woningen architectonisch goed bewaard gebleven. De stedenbouwkundige gaafheid is nog zeer hoog door de bewaard gebleven grasstroken.

Zeldzaamheid

Hoewel de woningen zijn gebouwd door de NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten en niet zijn bedoeld als architectonische unica, hebben ze toch typologische waarde als voorbeeld van een planmatige naoorlogse uitbreiding met woningbouw in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Begoniastraat 16, 18	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1938	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9898 / 9897	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1039
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	235

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1931 had de toenmalige gemeente Aengwirden een uitbreidingsplan gemaakt voor een woonwijk ten noorden van de historische kern van Heerenveen en achter de Fok. Het oostelijk deel van dit plan was gebaseerd op de oorspronkelijke wijkenstructuur (zoals de Pastorielaan) en het westelijk deel was een verbinding tussen deze orthogonale noord-zuid-structuur en de meer organisch gevormde bebouwingsstructuur achter de Fok. De woonwijk was bestemd voor vrijstaande woningen op ruime kavels met gelijke rooilijnen. In 1938 is het uitbreidingsplan herzien, maar voor de Begoniastraat betekende dit geen veranderingen. De dubbele woning aan de Begoniastraat 16-18 is onderdeel van dit uitbreidingsplan.

Locatie

De dubbele woning staat in de Begoniastraat, onderdeel van een vroege planmatige uitbreiding van de plaats Heerenveen in de jaren dertig van de twintigste eeuw. De stedenbouwkundige basis van de uitbreiding is een orthogonaal stratenpatroon van lange woonstraten met noord-zuid-oriëntatie. De bebouwing bestaat uit vrijstaande woonhuizen op ruime kavels met gelijke rooilijnen. De dubbele woning staat vrij op een rechthoekig kavel met gelijke rooilijn en oriëntatie als de andere woningen in de straat. Ondiepe voortuin vormt overgang naar het trottoir.

Bouwvolume

Bouwblok bestaat uit een begane grond, verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan met twee bouwlagen en schilddak. De nok is evenwijdig aan de rooilijn. Linker- en rechterdakschild zijn verlengd tot aan de vloer van de eerste verdieping. Zowel het bouwvolume als de gevelcompositie is symmetrisch. De twee woningen zijn aan elkaar gespiegeld.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit rood metselwerk in klezorenverband met verdiepte lintvoegen, voor de plint is een donkerrode baksteen gebruikt. Stenen ogen lager en langer dan standaard bakstenene. De entrees van beide woningen bevinden zich in de zijgevels. Op de begane grond grote vensteropeningen, waarvan de middelste is uitgevoerd als erker met plat dak en daarboven bovenlichten. Op de verdieping kleinere vensters met in het midden een erker tot aan de dakrand.

Vensters / deuren

De vensters bestaan uit witte houten kozijnen, op de begane grond verticaal geleed in enkele ramen. De bovenlichten boven de erker hebben glas-in-loodramen. Op de verdieping hebben de vensters een karakteristieke roedeverdeling.

Dak

Een schilddak met verlengde dakschilden en ruime overstekken bedekt met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Witte houten dakkapel met plat dak aan voorkant en zijkanten. Vensters in dakkapel aan zijkant met karakteristieke roedeverdeling. Eenvoudige witte houten dakgoot. Onderkant overstek van wit houtwerk. Twee gemetselde schoorstenen op de uiteinden van de nok.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen.

Wijzigingen

De dakkapel aan de voorkant lijkt later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding nabij de historische kern. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing binnen de planmatige uitbreiding uit de jaren dertig.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldig metselwerk waardoor de horizontale geleding versterkt wordt, witte houten kozijnen met glas-in-loodramen, karakteristieke roedeverdeling, erkers en grote overstek. Eveneens van waarde als onderdeel van het oeuvre van Bosma en Van Houten, waarbij dit pand hun meer eigentijdse vooroorlogse werk representeert.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een grote dubbele woning uit het Interbellum binnen een planmatige uitbreiding.

Algemene gegevens

Adres	Cyclamenstraat 1	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1954	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-A-8369	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	1043
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Kinderdagverblijf	**ID**	237

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Het kinderdagverblijf is gebouwd als school voor progressief kleuteronderwijs. De bouwvergunning is verleend in 1954. In dezelfde periode werd rond de school een nieuwe wijk, de Florabuurt, gebouwd.

Locatie

Onderdeel van een bouwblok van woningen, per vier of zes gegroepeerd. De woonblokken en school staan op ruimte afstand van elkaar, omgeven door groen. Het bouwblok ligt aan de noordkant van het centrale groene sportveld van de Florabuurt. De school met de langsgevel geheel georiënteerd op het veld. Voor de school bevindt zich een verhard speelterrein, aan de achterkant een groene ruimte omgeven door bomen.

Bouwvolume

Het hoofdvolume van de school heeft een langgerekt rechthoekig grondplan van een bouwlaag met een plat dak. In dit bouwdeel zitten vier klaslokalen en serviceruimten als toiletten, garderobe, etc. Aan de achtergevel worden deze lokalen verbonden door een gang met een iets lagere dakhoogte dan het hoofdvolume. De lokalen op de koppen zijn dwars gelegd en vormen een bijzondere beëindiging van het lange bouwvolume. Op het verharde speelterrein aan de voorkant staat een achthoekig paviljoen van een bouwlaag, met een gang onder een bijna rechte hoek verbonden met het hoofdvolume.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit rode baksteen in halfsteensverband. De voorgevel is verticaal geleed door een afwisseling van grote vensterpartijen tussen drie verticale lichtgele betonnen banden met een kleine vensterpartijen tussen een uitkragende geveldelen. De borstweringen onder de vensters zijn uitgevoerd als respectievelijk siermetselwerk in een lichtbruine baksteen en een patroon van lichtbruine en donkerrode keramische tegels. De achtergevel en het paviljoen zijn beide verticaal geleed met dezelfde lichtgele betonnen banden. In de achtergevel bevinden zich tussen de banden gelijke vensteropeningen op regelmatige afstand. Het paviljoen heeft een gelijke verticale geleding door lichtgele betonnen banden. De hoofdentree bevindt zich rechts in het hoofdvolume, nabij de verbindingsgang naar het paviljoen.

Vensters / deuren

De vensters in beide typen vensterpartijen bestaan uit witte houten kozijnen met een voor de jaren vijftig kenmerkende roedeverdeling in grote en kleine vensters. De draaiende delen in de vensters en de deuren zijn uitgevoerd in donkerroodgeverfd hout.

Dak

Het platte dak heeft een flinke overstek, ondersteund door witte houten klossen. Ter hoogte van de hoofdentree bevindt zich een gemetselde schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de naoorlogse bouw van woonwijken: naast de bouw van goede woningen aandacht voor voldoende groen en voorzieningen. De school is gebouwd als onderdeel van de wijk. Van waarde als voorbeeld van naoorlogse scholenbouw. Grote vraag naar scholen (stagnatie scholenbouw tijdens de oorlog en naoorlogse geboortegolf) leidde tot standaardisatie van ontwerpen.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als functioneel en ruimtelijk onderdeel van de woonwijk Florabuurt uit dezelfde bouwperiode. Van waarde als wand aan het sportveld centraal in de woonwijk.

Architectuurhistorische waarde

Voor de school paste de Dienst Gemeentewerken een vormentaal toe in materialen kenmerkend voor de naoorlogse periode: paviljoen op voorplein, gevelgeleding met betonnen banden, kozijnen met verspringende roeden en een plat dak met flinke overstek. Deze vormentaal is consequent toegepast in het hoofdvolume en het paviljoen. De compositie van de verschillende bouwdelen is zorgvuldig ontworpen en maakt de school samen met de kenmerkende vormentaal een architectonisch geheel. Deze school is een gaaf voorbeeld van het gangtype: lokalen aan één zijde, verbonden met een lange gang. Gebouwd in naoorlogse traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De relatie met de omliggende woonwijk en het centrale sportveld aan de voorkant is ongewijzigd.

Zeldzaamheid

De school is een gaaf voorbeeld van een naoorlogse lagere school in een nog oorspronkelijke omgeving van een vroeg naoorlogse woonwijk. Als één van de weinige Heerenveense voorbeelden van een dergelijke school heeft dit gebouw een hoge typologische zeldzaamheidswaarde.

Algemene gegevens

Adres	Eikenlaan 22	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1929	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1009
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	232

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1925 maakte de gemeente-architect van Aengwirden, K.R. Post (1874-1936) een stratenplan voor een woonwijk tussen Schans en Thialfweg. De stedenbouwkundige basis van het plan waren rechte woonstraten tussen de Thialfweg en J.H. Kruisstraat en gebogen woonstraten tussen de J.H. Kruisstraat en de Schans. De woonwijk was bestemd voor vrijstaande woningen op ruime kavels met gelijke rooilijnen. De woning aan de Eikenlaan 22 is onderdeel van dit uitbreidingsplan en werd in 1929 gebouwd in opdracht van J. van de Velde uit Tjalleberd.

Locatie

De woning staat in de gebogen woonstraat Eikenlaan, onderdeel van een vroege planmatige uitbreiding van de plaats Heerenveen (toen nog gemeente Aengwirden) op basis van een stratenplan uit 1925. De woning staat vrij op een rechthoekig kavel met gelijke rooilijn en oriëntatie op de straat als de overige woningen aan deze kant van de Eikenlaan. Voortuin vormt overgang naar het trottoir.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Aan de rechterzijgevel een uitbouw die doorloopt als dakkapel in het dakschild. Nok dwars op de rooilijn.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit geel metselwerk in halfsteensverband. Voor de plint is een donkerder baksteen gebruikt. De entree zit rechts, met links daarvan een groot venster. Beide gevelopeningen worden verbonden door een witte betonnen luifel die ter plaatse van de voordeur verder uitsteekt. In ze zijgevels zitten gelijke grote vensteropeningen, net als in de puntgevel. Bovenaan in de puntgevel een zeer smal venster. Om de vensters op de begane grond zijn markiezen aangebracht. De raamdorpels zijn rollagen. Het metselwerk in de puntgevel, tegen de dakrand, is uitgevoerd als een dubbele rollaag.

Vensters / deuren

Vensters en deur in witte houten kozijnen. Enkele vensters hebben een roedeverdeling in kleine en grote ramen. Houten voordeuren met grote ruiten.

Dak

Een schilddak bedekt met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Fraai gemetselde schoorsteen maakt deel uit van de voorgevel. Uitbouw in rechtergevel loopt door in dakkapel met plat dak. Gevels dakkapel bedekt met witte houten delen. Dakkapel in linkerdakschild uitgevoerd als dakkapel rechts. Eenvoudig geprofileerde witte houten dakgoot. Onderkant overstek van wit houtwerk.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Dakkapel in linkerdakschild en dakramen lijken later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding achter een ontwikkelingslint (Schans). Uitbreiding van met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de vroege planmatige uitbreiding.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: decoratief metselwerk, witte houten kozijnen, steile dakhelling, compositie van bouwvolume. Van bijzondere architectuurhistorische waarde is de schoorsteen als onderdeel van de voorgevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De woning heeft wijzigingen ondergaan, maar die zijn uitgevoerd in de vormentaal van het oorspronkelijke woningontwerp.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als voorbeeld van een dubbele woning uit het Interbellum, die onderdeel is van een vroege planmatige uitbreiding.

Algemene gegevens

Adres	J.H. Kruisstraat 15	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1007
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	231

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1925 maakte de gemeente-architect van Aengwirden, K.R. Post (1874-1936) een stratenplan voor een woonwijk tussen de Schans en de Thialfweg. De stedenbouwkundige basis van het plan waren rechte woonstraten tussen de Thialfweg en J.H. Kruisstraat en gebogen woonstraten tussen de J.H. Kruisstraat en de Schans. De woonwijk was bestemd voor vrijstaande woningen op ruime kavels met gelijke rooilijnen. De woning aan de J.H. Kruisstraat 15 is onderdeel van dit uitbreidingsplan.

Locatie

De woning staat in de J.H. Kruisstraat, onderdeel van een vroege planmatige uitbreiding van de plaats Heerenveen (toen nog gemeente Aengwirden) op basis van een stratenplan uit 1925. De woning staat op de hoek van de J.H. Kruisstraat met de gebogen woonstraat Iepenlaan, maar is georiënteerd op de J.H. Kruisstraat. De woning vormt samen met nr. 13 een entree naar de Iepenlaan. De woning staat vrij op een rechthoekige kavel met gelijke rooilijn en oriëntatie op de straat als de woningen op de J.H. Kruisstraat. Voortuin vormt overgang naar het trottoir.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok staat loodrecht op de voorgevel aan de J.H. Kruisstraat. Rechts aan de voorgevel een erker. Aan de zijgevel aan de Iepenlaan een rechthoekige aanbouw met plat dak.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit rood metselwerk in halfsteensverband. De plint wordt benadrukt door een rollaag in dezelfde baksteen. De entree bevindt zich aan de J.H. Kruisstraat en wordt benadrukt door een halfrond boogvenster en siermetselwerk om de bovenkant. Zowel de erker als de aanbouw hebben vensters rondom. Erker heeft plat dak met eenvoudige witte houten daklijst. De raamdorpels zijn rollagen.

Vensters / deuren

Vensters en deur in witte houten kozijnen. Vensters met bovenlichten met glas-in-loodramen, behalve in aanbouw. Witte houten voordeur met halfronde boog van glas-in-lood-ramen om bovenkant. Vensters in dakkapellen met roedeverdeling.

Dak

Een schilddak met flinke overstek bedekt met oranje gegolfde Hollandse pannen. Gemetselde schoorsteen in dakschild aan achterkant. Eenvoudige houten dakkapellen met plat dak in alle dakschilden. Eenvoudige witte houten dakgoot. Onderkant overstek van wit houtwerk.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen in boog rond voordeur en in bovenlichten van vensters op de begane grond. Decoratief metselwerk rond entree.

Wijzigingen

De aanbouw aan de zijgevel aan de Iepenlaan is later toegevoegd, volgens de vormentaal van de oorspronkelijke woning. Dakkapel in het dakschild aan de Iepenlaan lijkt later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding achter een ontwikkelingslint (Schans). Uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de vroege planmatige uitbreiding. Van waarde als markering van de hoek van de J.H. Kruisstraat naar de Iepenlaan.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum met expressionistische elementen: zorgvuldig metselwerk, witte houten kozijnen, glas-in-loodramen, steile kap en grote overstek. Van bijzondere architectuurhistorische waarde is de zorgvuldig vormgegeven entreepartij met glas-in-loodramen en bijzonder metselwerk.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woning heeft wijzigingen ondergaan, maar die zijn uitgevoerd in de vormentaal van het oorspronkelijke woningontwerp; daarom is zowel de architectonische als de stedenbouwkundige gaafheid hoog.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als bijzonder gaaf voorbeeld van een woning uit het Interbellum, die onderdeel is van een vroege planmatige uitbreiding.

Algemene gegevens

Adres	J.H. Kruisstraat 9	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1925	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-7828	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1004
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	230

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1925 maakte de gemeentearchitect van Aengwirden, K.R. Post (1874-1936) een stratenplan voor een woonwijk tussen de Schans en de Thialfweg. De stedenbouwkundige basis van het plan waren rechte woonstraten tussen de Thialfweg en J.H. Kruisstraat en gebogen woonstraten tussen de J.H. Kruisstraat en de Schans. De woonwijk was bestemd voor vrijstaande woningen op ruime kavels met gelijke rooilijnen. De woning aan de J.H. Kruisstraat 9 is onderdeel van dit uitbreidingsplan.

Locatie

De woning staat in de J.H. Kruisstraat, onderdeel van een vroege planmatige uitbreiding van de plaats Heerenveen (toen nog gemeente Aengwirden) op basis van een stratenplan uit 1925. De woning staat aan een pleinvormige openbare ruimte, gevormd door de T-splitsing met de Lindenlaan. De woning staat vrij op een rechthoekige kavel met gelijke rooilijn en oriëntatie op de straat als de naburige woningen. Voortuin vormt overgang naar het trottoir.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Aan de voorkant twee erkers op de begane grond. De nok staat dwars op de rooilijn.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit geelbruin metselwerk in halfsteensverband. Voor de plint is een donkerder baksteen gebruikt. De entree bevindt zich midden in de voorgevel, met daarnaast twee erkers van verschillende grootte. De erkers en entree worden beëindigd door een grijze betonnen luifel over bijna de hele breedte van de voorgevel. Op de verdieping een brede vensteropening met daaronder een vaste witte houten plantenbak. Geen bijzondere afwerking van gevelopeningen. Metselwerk in puntgevel uitgevoerd als boerenvlechting.

Vensters / deuren

Vensters en deur in witte houten kozijnen. Op de begane grond bovenlichten met glas-in-lood-ramen. Op de verdieping verticale roedeverdeling in grote en kleine ramen. Donkergroene voordeur.

Dak

Een zadeldak met ruime overstek bedekt met oranje platte Friese pannen. Een gemetselde schoorsteen op de nok. Eenvoudige donkergroene houten dakgoten.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De woning heeft geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan. Voordeur is vervangen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding achter een ontwikkelingslint (Schans). Uitbreiding met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de vroege planmatige uitbreiding. Van waarde als onderdeel van de pleinwand, die ontstaat op de T-splitsing met de Lindenlaan. Van waarde door ligging in de zichtlijn van de Lindenlaan.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldig metselwerk, witte houten kozijnen, steile kap en grote overstek. Van bijzondere architectuurhistorische waarde is de boerenvlechting in de puntgevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als bijzonder gaaf voorbeeld van een dubbele woning uit het Interbellum, die onderdeel is van een vroege planmatige uitbreiding.

Algemene gegevens

Adres	K.R. Poststraat 19	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1946	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1202
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	491

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1946 is de vergunning verleend voor de bouw van een woning met een rieten kap. De bouw heeft korte tijd stilgelegen omdat de dienst Gemeentewerken het aangebrachte riet afkeurde en brandvrij riet eiste.

Locatie

De woning staat aan het begin van de K.R. Poststraat, de verbinding tussen de Trambrug en de Rijksweg. Het eerste deel werd aangelegd in begin jaren dertig en het laatste deel werd doorgetrokken in de jaren vijftig. De woning staat op de hoek van de K.R. Poststraat en de Asterstraat. Tussen de K.R. Poststraat en de woning loopt een groenstrook met bomen en trottoir. Het kavel wordt begrensd door een laag gemetseld muurtje.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en kapverdieping op een rechthoekig grondplan. Aan de voorkant een halfronde erker. Aan de achterkant een uitbouw van begane grond met plat dak. Schilddak met lichte overstek. Nokrichting evenwijdig met K.R. Poststraat.

Gevels

De gevel is opgetrokken uit roodbruin baksteen in klezoorverband. De entree bevindt zich in de linkerzijgevel. Op de begane grond grote vensters en openslaande deuren in de voorgevel. Op de verdieping gelijke kleine vensters.

Vensters / deuren

De vensters in witte kozijnen en witte binnenramen. Gemetselde onderdorpels. De openslaande deuren op de begane grond zijn bruin.

Dak

Schilddak bedekt met riet met de nok evenwijdig aan de R.K. Poststraat. Het linkerdakschild loopt door tot boven de begane grond. In het linker- en rechterdakschild dakkapellen met een voor rieten daken kenmerkende vorm: wenkbrauw. Het rietendak loopt tot aan de halfronde erker, waar een kegelvormig dak op zit.

Kunst / ornamentiek

Geen

Wijzigingen

In 1971 is achter de aanbouw nog een garage met plat dak geplaatst. Waarschijnlijk bevond de voordeur zich naast de erker in de voorgevel. Deze gevelopening is deels dichtgemetseld en de entree is naar de linkerzijgevel verplaatst.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding met burgerwoningen nabij de historische kern.

Stedenbouwkundige waarde

De K.R. Poststraat vormt de grens tussen het historische centrum van Heerenveen en de eerste vooroorlogse planmatige uitbreiding. De woning staat aan de noordkant van de weg en vormt een onderdeel van de rand van het uitbreidingsplan. Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing aan deze doorgaande weg en rand van een planmatige woonwijk. Van waarde door de ligging op de hoek van de K.R. Poststraat en Asterstraat.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als onderdeel van het oeuvre van Bosma en Van Houten, die het grootste deel van de woningen aan dit deel van de K.R. Poststraat ontwierpen. Van waarde door het bijzondere materiaalgebruik voor het dak. Rieten daken werden nauwelijks bij burgerlijke architectuur toegepast.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De uitbreiding aan de achterkant tast het bouwvolume enigszins aan, het doet echter niet af aan het karakter van het gebouw.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats aan de K.R. Poststraat. Van hoge zeldzaamheid is de toepassing van rieten dakbedekking voor een woning in het centrum.

Algemene gegevens

Adres	K.R. Poststraat 21	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1954	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1203
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	492

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1954 vergunning verleend voor de bouw van een woning. In 1966 vergunning verleend voor de uitbreiding van de woning met ruimte voor een tandartspraktijk. Deze uitbreiding heeft later nog gediend als deurwaarderskantoor, in de huidige situatie is de uitbreiding bij de woning getrokken.

Locatie

De woning staat aan de K.R. Poststraat, de verbinding tussen de Trambrug en de Rijksweg. Het eerste deel werd aangelegd in begin jaren dertig en het laatste deel werd doorgetrokken in de jaren vijftig. De woning staat op de hoek van de K.R. Poststraat en de Asterstraat. Tussen de K.R. Poststraat en de woning loopt trottoir. Het kavel wordt begrensd door een lage heg.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en kap op een rechthoekig grondplan. Aanbouw aan het achterste deel van de noordgevel. Begane grond met plat dak.

Gevels

De gevel is opgetrokken uit lichtbruine baksteen in klezoorverband. De entree bevindt zich aan de noordgevel. De gevel aan de K.R. Poststraat is witgeverfd en het linkerdeel van de gevel ligt terug, waardoor er ruimte is voor een stoepje op de begane grond en een balkon op de verdieping. Op de begane grond van de woning grote vensters, op de verdieping kleinere vensters. De aanbouw is opgetrokken in dezelfde lichtbruine baksteen. De gevel aan de Asterstraat is een houten pui met grote vensters, twee deuren en een garagetoegang.

Vensters / deuren

De vensters in witte kozijnen en donkere binnenramen. Keramische onderdorpels.

Dak

Op de woning een zadeldak met de nokrichting evenwijdig aan de K.R. Poststraat. Bedekt met grijze gegolfde Hollandse pannen. De eenvoudige houten dakgoot wordt ondersteund door donker geverfde gootklossen. De aanbouw heeft een plat dak met bitumeuze dakbedekking.

Kunst / ornamentiek

Geen

Wijzigingen

De aanbouw is vergroot en het oorspronkelijke zadeldak is vervangen voor een plat dak.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding met burgerwoningen nabij de historische kern. Vanwege de Tweede Wereldoorlog liep de uitvoering van het uitbreidingsplan vertraging op, zodat deze woning een voorbeeld is van naoorlogse architectuur in een vooroorlogse stedenbouw.

Stedenbouwkundige waarde

De K.R. Poststraat vormt de grens tussen het historische centrum van Heerenveen en de eerste vooroorlogse planmatige uitbreiding. De woning staat aan de noordkant van de weg en vormt een onderdeel van de rand van het uitbreidingsplan. Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing aan deze doorgaande weg en rand van een planmatige woonwijk. Van waarde door de ligging op de hoek van de K.R. Poststraat en Asterstraat.

Architectuurhistorische waarde

De architectuur is representatief voor de vroege naoorlogse periode: flauwe dakhelling, witgekeimde gevelvlakken en terugliggende gevel.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De uitbreiding aan de achterkant tast het bouwvolume enigszins aan, het doet echter niet af aan het karakter van de woning.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats aan de K.R. Poststraat.

Algemene gegevens

Adres	K.R. Poststraat 3	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1936	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	woning	**Werknummer**	1200
Gebied	7	**Functie (huidig)**	hospice	**ID**	489

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1936 is de vergunning verleend voor de bouw van een woning. In 1963 is de woning aan de achterkant flink uitgebreid voor de vestiging van een huisartsenpraktijk. Tegenwoordig is in het pand een hospice gevestigd.

Locatie

De woning staat aan het begin van de K.R. Poststraat, de verbinding tussen de Trambrug en de Rijksweg. Het eerste deel werd aangelegd in begin jaren dertig en het laatste deel werd doorgetrokken in de jaren vijftig. De woning staat op de kop van het bouwblok gevormd door de Maasdijkstraat en Leliestraat, geflankeerd door twee woningen op de hoeken van het bouwblok. Tussen de K.R. Poststraat en de woning loopt een ventweg en trottoir.

Bouwvolume

De woning bestaat uit een begane grond, verdieping en verdieping onder een kap op een plattegrond samengesteld uit twee verspringende rechthoeken. Terugliggende entree aan de rechterkant. In de linkerzijgevel een erker over beide bouwlagen. Aan de achterkant is de woning flink uitgebreid met een aanbouw van een begane grond met plat dak.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruin metselwerk in klezorenverband. Op de begane grond grote vensterpartijen in zowel de voorgevel als linkerzijgevel. Op de eerste verdieping in de voorgevel vijf gelijke kleine vensters op gelijke afstand. Vensteropeningen afgewerkt met keramische onderdorpels.

Vensters / deuren

Alle vensters in blauwe, slanke stalen kozijnen. De vensters op zowel de begane grond als eerste verdieping hebben een roedeverdeling. Een blauwe voordeur met halfronde bovenkant in een wit kozijn.

Dak

Samengestelde kap uit twee schilddaken. Het voorste dakdeel heeft een nok dwars op de rooilijn en het achterste dakdeel een nok evenwijdig aan de rooilijn. Het voorste dakschild van de achterste kap is verlengd tot net boven de begane grond. Het dak is bedekt met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Witte houten dakkapel met plat dak aan de voorkant.

Kunst / ornamentiek

Geen

Wijzigingen

In 1963 is aan de achterkant een uitbouw geplaatst tot aan de perceelgrens.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding met burgerwoningen nabij de historische kern.

Stedenbouwkundige waarde

De K.R. Poststraat vormt de grens tussen het historische centrum van Heerenveen en de eerste vooroorlogse planmatige uitbreiding. De woning staat aan de noordkant van de weg en vormt een onderdeel van de rand van het uitbreidingsplan. Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing aan deze doorgaande weg en rand van een planmatige woonwijk.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldige gevelcompositie, bijzonder metselverband, samengestelde kap met grote overstekken. Eveneens van waarde als onderdeel van het oeuvre van Bosma en Van Houten, die het grootste deel van de woningen aan dit deel van de K.R. Poststraat ontwierpen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De uitbreiding aan de achterkant tast het bouwvolume enigszins aan, het doet echter niet af aan het karakter van het gebouw.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats aan de K.R. Poststraat.

Algemene gegevens

Adres	K.R. Poststraat 9	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1937	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1201
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Kantoor	**ID**	490

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1937 is de vergunning verleend voor de bouw van een woning met pakhuis. Tegenwoordig is het pakhuis in gebruik als assurantie- en makelaarskantoor.

Locatie

Het pand staat aan het begin van de K.R. Poststraat, de verbinding tussen de Trambrug en de Rijksweg. Het eerste deel werd aangelegd in begin jaren dertig en het laatste deel werd doorgetrokken in de jaren vijftig. Het pand staat op de kop van het bouwblok gevormd door de Leliestraat en Begoniastraat, geflankeerd door woningen op de hoeken van het bouwblok. Tussen de K.R. Poststraat en de woning loopt een ventweg en trottoir.

Bouwvolume

Begane grond en kapverdieping op een rechthoekig grondplan. Zadeldak met lichte overstek. Rechterdakschild loopt tot boven de begane grond en het linkerdakschild tot boven de eerste verdieping. Nokrichting dwars op de rooilijn. Achter de woning een aanbouw van begane grond met een kap op een rechthoekig grondplan. Nokrichting dwars op de rooilijn.

Gevels

De gevel is opgetrokken uit roodbruin baksteen in klezoorverband. De entree bevindt zich in de rechterzijgevel. Op de begane grond grote vensters, zowel in hoofdgebouw als in aanbouw en aan de voorkant een erker. Op de verdieping vensters met roedeverdeling. In de puntgevel een klein rond venster. De dakgoot aan de zijgevels loopt deels door over de voorgevel.

Vensters / deuren

De vensters in witte kozijnen en witte binnenramen. Onderdorpels zijn onderdeel van het witte houten kozijn.

Dak

Zadeldak met nok dwars op de rooilijn en op de aanbouw een zadeldak met een flauwe dakhelling met nok dwars op de rooilijn. Beide daken bedekt met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Eenvoudige groene houten bakgoten en bescheiden overstek.

Kunst / ornamentiek

Geen

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding met burgerwoningen nabij de historische kern.

Stedenbouwkundige waarde

De K.R. Poststraat vormt de grens tussen het historische centrum van Heerenveen en de eerste vooroorlogse planmatige uitbreiding. De woning staat aan de noordkant van de weg en vormt een onderdeel van de rand van het uitbreidingsplan. Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing aan deze doorgaande weg en rand van een planmatige woonwijk.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldige gevelcompositie, bijzonder metselverband. Eveneens van waarde als onderdeel van het oeuvre van Bosma en Van Houten, die het grootste deel van de woningen aan dit deel van de K.R. Poststraat ontwierpen.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

De woning is van een lage typologische zeldzaamheid: op landelijk niveau zijn grote aantallen van vergelijkbare woningen gebouwd. In Heerenveen is het woningtype ook niet bijzonder, maar van waarde door de hoge gaafheid en de plaats aan de K.R. Poststraat.

Algemene gegevens

Adres	Leliestraat 1, 3 en K.R.Poststraat 5	**Naam**	Pniël	**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1938	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	TLB00-A-7690	**Functie (oorspr)**	Kerk met woning	**Werknummer**	1038
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Kerk met woning	**ID**	234

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De gemeente Pniël werd in 1938 opgericht door een aantal van oorsprong veenkoloniale baptisten. De opdracht voor de bouw is gegeven voor de “Stichting Evangelisatie Pniël”. en kon mede tot stand komen dankzij een gift van een bejaarde turfschipper en diens zuster, de mennisten Aise en Sietske de Vries.Het kerkgebouw is gebouwd door het in Heerenveen en omgeving Later is de kerk uitgebreid met een verenigingsgebouw, deze is echter niet monumentwaardig.

Locatie

De kerk en het woonhuis staan op de hoek van de K.R. Poststraat en de Leliestraat. De Leliestraat is aangelegd in 1936, de K.R. Poststraat in 1932. Het ensemble staat op een grote rechthoekige kavel in de langsrichting van de Leliestraat. Het erf wordt van het trottoir gescheiden door een laag gemetseld muurtje met daarboven een heg, ter hoogte van de ingangspartij slechts een laag houten hek.

Bouwvolume

De kerk en het woonhuis bestaan uit begane grond, verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekige plattegrond. Licht risalerende entreepartij aan de Leliestraat. Nok loopt evenwijdig aan de Leliestraat. De nok van de kap boven de entreepartij staat dwars op de Leliestraat.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruin metselwerk in klezorenverband, en een plint in donkerder baksteen. Gevel aan de K.R. Poststraat wordt door een gemetselde liseen verdeeld in twee delen, met in het brede deel op begane grond en eerste verdieping een brede vensterpartij en in het smalle deel twee langwerpige vensters. Vensters hebben gemetselde onderdorpels. Gevel aan de Leliestraat heeft een licht risalerende entreepartij. Links daarvan een kleine erker met grijze, betonnen latei. Rechts ervan wordt de gevel door twee gemetselde pilasters in drie delen verdeeld met in elk deel twee verticale vensters met roedeverdeling. De entreepartij bevat twee entrees, gescheiden door een laag gemetseld muurtje en lichte bossage. De linkerdeur (entree woning) heeft een halfronde bovenkant met een gemetselde boog en negge. Daarboven: drie verticale vensters. Rechter ingang (entree kerk) bestaat uit twee deuren met een afdak dat met ankers aan de gevel is bevestigd. Erboven het woord Pniël.

Vensters / deuren

Alle vensters in witte, slanke houten kozijnen. In het kerkgebouw en de uitbreiding: verticale vensters waarvan die van het kerkgebouw een roedeverdeling in kleine ruitjes hebben. Rode deuren.

Dak

Gecombineerd schilddak met flinke overstek, bedekt met zwarte gegolfde Hollandse pannen. Goothoogten kopse kant en entreepartij zijn hoger dan de goothoogte aan de kant van de Leliestraat. Onderkant overstek van wit houtwerk. Plat dak op de latere uitbreiding.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk.

Wijzigingen

Volgens de bouwtekening hadden oorspronkelijk alle ramen een roedeverdeling in kleine ruitjes. Zonwering aan de K.R. Poststraatkant later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De kerk is van waarde als representant van de baptisten, een geloofsgemeenschap waarin volwassenen worden gedoopt door onderdompeling, in Heerenveen. De gemeente in Heerenveen is bijzonder vooruitstrevend, wat ondermeer blijkt uit het feit dat vrouwen er voorganger mogen worden, in tegenstelling tot de zusterkerken.

Stedenbouwkundige waarde

Ondermeer door de lage gemetselde en gebogen erfafscheiding vormen de woning en kerk een mooie hoekafsluiting van de K. R. Poststraat en de Leliestraat.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde door de atypische typologie van woning en kerk in één pand, met een architectonische vormentaal die bij uitstek representatief is voor het Interbellum: zorgvuldig metselwerk, witte houten kozijnen, samengesteld bouwvolume en kap en steile kappen met overstek. Eveneens van waarde als onderdeel van het oeuvre van Bosma en Van Houten, waarbij dit pand hun meer eigentijdse vooroorlogse werk representeert.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog. De uitbreiding aan de Leliestraat tast het vrijstaan van het bouwvolume enigszins aan, het doet echter niet af aan het karakter van het gebouw.

Zeldzaamheid

Van bijzondere typologische waarde als gaaf voorbeeld van een kerk en pastorie in één pand, waarbij de vormentaal van het Interbellum de overhand voert boven typische kerkelijke kenmerken.

Algemene gegevens

Adres	Lindenlaan 7	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-7172	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1002
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	229

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

De woning staat aan westkant van de Lindenlaan, een straat parallel aan de Fok. De Lindenlaan is één van de straten van een kleinschalige planmatige uitbreiding uit 1925 van het voormalige Aengwirden. Ligging voor op een langwerpige kavel, tussen woning en rooilijn veel begroeiing. De buurpanden staan zeer kort op de woning.

Bouwvolume

Begane grond, verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. De nok loopt dwars op de rooilijn.

Gevels

De gevel is opgetrokken uit geelbruine baksteen in halfsteensverband en wordt voor een groot gedeelte bedekt door klimopbegroeiing. De voordeur rechts in de voorgevel. Links ervan een erker. De verdieping wordt geleed door vier identieke rechthoekige vensters met een bovenraam. In de kapverdieping bevinden zich twee kleine vensters. Bijzonder metselwerk langs de dakrand.

Vensters / deuren

Vensters zijn gevat in donkerblauwe kozijnen met witte binnenramen, bovenlichten en roedeverdeling. De erker heeft grote vensters met bovenlichten. De vier vensters op de eerste etage zijn identiek en horizontaal geleed. Alle bovenlichten hebben glas-in-loodramen. Witte voordeur, rechts geflankeerd door een smal hoog venster met een bovenlicht. Boven de voordeur eveneens een bovenlicht met een glas-in-loodraam.

Dak

Mansardekap met oranje platte Friese dakpannen, op het rechter dakschild een dakkapel. Langs de linker- en rechterzijgevel loopt een blauwe bakgoot.

Kunst / ornamentiek

Bijzonder metselwerk langs de dakrand, glas-in-loodramen.

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de ontwikkeling van woningbouw voor de middenklasse van het voormalige Aengwirden.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als representatief onderdeel van de dichte bebouwing met woningen van grote samenhang aan de Lindenlaan. Eveneens van waarde als voorbeeld van een pandsgewijze en vrijstaande woningbouw in een vooroorlogse kleinschalige maar planmatige uitbreiding.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor het Interbellum met kenmerken van het expressionisme door kapvorm, zorgvuldige compositie van gevelopeningen, plasticiteit van de gevel en zorgvuldige details: glas-in-loodramen, decoratief metselwerk. Versterkt door gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een burgerlijke woning uit het Interbellum in Heerenveen binnen een planmatige uitbreiding.

Algemene gegevens

Adres	Sieger van der Laanstraat 13 t/m 35	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**		**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1205
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	494

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Vanaf de jaren twintig van de vorige eeuw werden in heel Nederland tuindorpen gebouwd: nieuwe woonwijken waar het devies „licht, lucht en ruimte" centraal stond. De relatief ruime en groene buurten moesten tegenwicht bieden aan de slechte woonomstandigheden van de arbeidsbevolking. Het initiatief tot de bouw werd genomen door sociaal betrokken fabrieksdirecteuren of speciaal voor dit doel opgerichte woningcorporaties. De tuindorpen kenmerkten zich door lage eengezinswoningen met elk een eigen voor- en achtertuin, een grote variatie in woningtypen en brede straten. Hoewel van
bescheiden omvang, zes blokken met ieder twee woningen, is de oostwand van dit deel van de Sieger van der Laanstraat begin jaren twintig gebouwd met deze tuindorpprincipes als utgangspunt.

Locatie

Ligging aan de oostzijde van de Sieger van der Laanstraat, in het verlengde van de Van Dekemalaan met vergelijkbare woningbouw. Voortuinen vormen de overgang tussen het trottoir en de gevel.

Bouwvolume

Ensemble van zes bouwblokken met ieder twee woningen. De twee woningen hebben een begane grond en een verdieping onder een gezamenlijke kap. In het eerste en laatste blok loopt de voorgevel door in de dakkapel aan de voorkant. De middelste vier blokken hebben ook een dakkapel aan de voorkant, boven de dakgoot.

Gevels

Identieke gevels voor alle bouwblokken. In ieder bouwblok zitten aan de buitenkant de voordeuren naar de twee woningen en in het risalerende middendeel twee grote vensters voor de woonkamer. Onder en boven de vensters over de hele gevel een rollaag. In het midden van de gevel, ter hoogte van de woningscheidende muur, verticaal siermetselwerk.

Vensters / deuren

Witte houten kozijnen voor vensters en deuren. Verschillende voordeuren. Enkele woningen hebben nog witte houten onderdorpels, anderen keramische onderdorpels.

Dak

Schilddak met geknikte dakschilden. Nok evenwijdig aan de rooilijn. Bedekt met oranje platte Friese dakpannen. De blokken hebben allen een brede dakkapel centraal aan de voorkant. In het eerste en laatste blok loopt de voorgevel door in de dakkapel en in de middelste blokken begint de dakkapel boven de dakgoot. Midden op de nok een gemetselde schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Siermetselwerk midden op de voorgevels.

Wijzigingen

Enkele woningen zijn uitgebreid aan de achterkant. Twee woningen hebben een erker aan de voorgevel bijgebouwd: nr 17 (in 1955) en nr 25.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

In Nederland vormde de typologie van het tuindorp een belangrijke stap in de ontwikkeling van de sociale woningbouw. De woningen aan de Sieger van der Laanstraat zijn van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de woningbouwontwikkeling in de jaren twintig van de vorige eeuw in Nederland en in Heerenveen in het bijzonder.

Stedenbouwkundige waarde

Van waarde als onderdeel van een samenhangend stedenbouwkundig ensemble met tuindorpachtige opzet. Van waarde als onderdeel van ensemble van vooroorlogse arbeiderwoningen aan de doorgaande route Compagnonstraat, Van Dekemalaan en Sieger van der Laanstraat, achter de hoofdweg tussen Heerenveen en Oudeschoot.

Architectuurhistorische waarde

De woningen zijn uitgevoerd in een traditionele vormentaal met expressionistische invloeden. Van architectonische waarde vanwege de voor een tuindorp typerende afwisseling in gebouwtypologieën (verschil in dakkapellen) en de zorgvuldige baksteenarchitectuur.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woningen hebben geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en zijn zowel architectonisch gaaf als stedenbouwkundig gaaf. Hoge gaafheid versterkt de architectuurhistorische waarde.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als herkenbaar voorbeeld van woningen gebouwd met tuindorpprincipes als uitgangspunt.

Algemene gegevens

Adres	Thialfweg 7	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1930	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-8459	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1000
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	228

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

De woning staat op de hoek waar de Thialfweg en de Lindenlaan elkaar kruisen. De Thialfweg loopt vanaf de Fok langs het ziekenhuis tot de Van Maasdijkstraat/Zonnebloemstraat en is aangelegd in 1902. Kavel wordt begrensd door groen.

Bouwvolume

Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok dwars op rooilijn.

Gevels

De gevel is opgetrokken uit geelbruin metselwerk in staand verband. De voorgevel op de begane grond wordt gedomineerd door een grote horizontale vensterpartij. De iets verhoogde voordeur bevindt zich links in de gevel, ervoor twee treden. De verdieping is symmetrisch opgebouwd met twee ramen. Symmetrie wordt versterkt door een figuur in baksteen dat een paar centimeter terugspringt. Boven de voordeur en ramen op de begane grond loopt een bescheiden gemetselde latei. De ramen op de verdieping hebben gemetselde onderdorpels die visueel steunen op een kraagsteen. Het metselwerk op de rechterhoek op de begane grond is roder van kleur. De rechterzijgevel heeft eveneens een grote vensterpartij en een erker.

Vensters / deuren

Op de begane grond bevindt zich een grote vensterpartij die verticaal geleed in twee ramen en horizontaal geleed is in een boven- en onderraam. De bovenlichten hebben donkergroene binnenramen met dubbele glas-in-loodramen. Boven de voordeur zit een bovenlicht met glas-in-loodramen. De twee vensters op de verdieping worden verticaal geleed in twee ramen, met witte kozijnen en donkerblauwe binnenramen.

Dak

Spitsboogdak bedekt met oranje platte Friese dakpannen. De kap heeft een lichte overstek bij de puntgevel en de daksporen zijn zichtbaar. Langs de zijgevels loopt een witte bakgoot op gootklossen. Op de nok twee kleine gemetselde schoorstenen.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen, decoratief metselwerk.

Wijzigingen

Aan de achterzijde is in 1976 een nieuwe schuur gebouwd, maar deze is niet zichtbaar vanaf de Thialfweg.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de ontwikkeling van woningbouw voor de middenklasse van Heerenveen.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als representatief onderdeel van de pandsgewijze uitbreiding vanaf de Fok richting het oosten van Heerenveen. Markante plaats op hoek verhoogt de waarde.

Architectuurhistorische waarde

Architectuur is representatief voor het Interbellum met kenmerken van het expressionisme door kapvorm, zorgvuldige compositie van gevelopeningen, plasticiteit van de gevel en zorgvuldige details: glas-in-loodramen, decoratief metselwerk. Versterkt door gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een burgerlijke woning uit het Interbellum in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Van Helomalaan 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1954	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-11297	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	998
Gebied	7	**Functie (huidig)**	School	**ID**	227

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1954 werd een vergunning verleend voor de bouw van een b.l.o.-school (buitengewoon lager onderwijs). Het ontwerp kwam van de plaatselijke Dienst Gemeentewerken.

Locatie

De Van Helomalaan is aangelegd in 1954 en is de verbinding die ongeveer noord-noordwest tussen de Jacob Hepkemastraat en de Thialfweg loopt, bijna evenwijdig aan de Fok. Het is een gebied dat tussen de historische lintbebouwing van de Fok ligt en het ziekenhuis Tjongerschans aan de Thialfweg en vanaf halverwege de jaren vijftig is ingevuld met enkele vrijstaande panden. De school staat op een groot, groen perceel en is ver van de rooilijn gesitueerd. Hierdoor is er een vrije en groene zone gecreëerd tussen de Thialfweg en Van Helomalaan. Het schoolplein wordt door een lage, gemetselde omheining van het trottoir gescheiden.

Bouwvolume

De school bestaat uit drie geschakelde bouwvolumes met ten westen daarvan een los rechthoekig bouwvolume uit 1965. Gezamenlijk sluiten zij een betegeld schoolplein in. Oostelijk van de school een houten volume die niet onder de monumentenbescherming valt. De volumes hebben begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan, maar zijn van verschillende hoogtes.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruine baksteen in halfsteens verband. Onder de grote raampartijen metselwerk van gele bakstenen in een gecombineerd verband: twee gestapelde strekken worden afgewisseld door een liggende kop. Grote raampartijen worden afgewisseld met kleine, vierkante vensters. Tussen vensters risalerende delen. In de bouwvolumes bevindt zich een aantal rode deuren.

Vensters / deuren

Grote raampartijen zijn gelijkmatig over de gevels verdeeld en hebben een regelmatige roedeverdeling in kleine ramen. Vensters hebben witte kozijnen. Voor de entree liggen twee gemetselde opstapjes en de ingang zelf wordt geflankeerd door twee gemetselde zuilen. In de bouwvolumes bevindt zich een aantal rode deuren.

Dak

Zadeldaken bedekt met grijze, golfende Hollandse dakpannen. Eenvoudige zinken dakgoot.

Kunst / ornamentiek

Decoratief metselwerk onder grote vensters.

Wijzigingen

Aanbouw bijvolumes.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van naoorlogse scholenbouw. Na de oorlog waren scholen belangrijke bouwstenen binnen de wederopbouw: enerzijds om praktische redenen (stagnatie scholenbouw tijdens de oorlog en naoorlogse geboortegolf), anderzijds als middel tot emancipatie en verheffing van het volk. Bijzonder is dat deze school voor buitengewoon lager onderwijs plek gaf aan moeilijk lerende kinderen.

Stedenbouwkundige waarde

De basisschool is een van de eerste bebouwingen binnen de naoorlogse uitbreiding aan de Van Helomalaan en de Thialfweg. De grote, groene vrije ruimte langs de Thialfweg en Van Helomalaan, die ontstaan is door ver van de rooilijn te bouwen, geeft de school een statig aanzicht waardoor de stedenbouwkundige waarde hoog is.

Architectuurhistorische waarde

Het gebouw is representatief voor de toepassing van contemporaine opvattingen over kinderpsychologie, opvoeding en onderwijs in de architectonische vormentaal. Gestreefd werd naar een zekere overzichtelijkheid en een optimale toetreding van licht, lucht en ruimte. Anderzijds is de vormentaal vrij traditioneel door gebruik van hout en baksteen en de toepassing van een zadeldak. Van waarde: samengesteld bouwvolume, geringe bouwhoogte, groot, afgebakend schoolplein, ritmische gevelindeling, grote vensterpartijen met roedeverdeling, decoratief metselwerk. Traditionele naoorlogse bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonische gaafheid is hoog. Bijbouw uit 1965 past goed bij het oorspronkelijke volume, de jongere houten bijbouw echter tast de vrije ligging van de school in het groen en daarmee de stedenbouwkundige gaafheid aan.

Zeldzaamheid

Van bijzondere typologische waarde als voorbeeld van een vroeg-naoorlogs schoolgebouw in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Van Maasdijkstraat 13	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1937	**MIP-code**	
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Kantoor met woning	**Werknummer**	970
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Praktijk met woning	**ID**	223

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1937 is een vergunning verleend aan notaris H.H. Kiswit de Jonge evoor de bouw van een woning met kantoor in de vanaf 1932 aangelegde Van Maasdijkstraat.

Locatie

De woning staat in de Van Maasdijkstraat, onderdeel van een vroege planmatige uitbreiding van de plaats Heerenveen (toen nog gemeente Aengwirden) in de jaren dertig van de twintigste eeuw. De stedenbouwkundige basis van de uitbreiding is een orthogonaal stratenpatroon van lange woonstraten met noord-zuid-oriëntatie. De bebouwing bestaat uit vrijstaande woonhuizen op ruime kavels met gelijke rooilijnen. Deze woning staat op een rechthoekige kavel op de hoek van de Van Maasdijkstraat en de Woltmanstraat, schuin op de rooilijn. De voorgevel (noord-oost) is georiënteerd op de Woltmanstraat.

Bouwvolume

Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap. Aan linker zijgevel een grote, uitgebouwde erker met een balkon. Aan achterkant een lage uitbouw met kap.

Gevels

Gevel opgetrokken uit roodbruin metselwerk in kettingverband. Open gevelbeeld. In het midden van de voorgevel de entree, met diepliggende voordeur in een verdiepte en gemetselde boog van verschillende lagen met witte sluitsteen. Links en rechts in de voorgevel, zowel op de begane grond als de eerste etage grote, bevinden zich gespiegelde vensterpartijen. In de linker zijgevel twee raampartijen en een meerhoekige, gemetselde erker met hoge verticale ramen een witte, doorlopende latei. Boven op de erker een groot balkon met openslaande deuren met ramen. Alle vensters worden met witte lateien afgesloten en hebben gemetselde onderdorpels.

Vensters / deuren

Grote vensterpartijen waarvan de smalle, verticale vensters vaak een roedeverdeling hebben en een bovenlicht. Vensters in wit geschilderde kozijnen en witte binnenramen. Deur met ronde bovenkant.

Dak

Schilddak met flinke overstek bedekt met zwarte, gegolfde Hollandse pannen. Verlengd dakschild aan de rechter zijgevel. Overstek van wit houtwerk. Hoge gemetselde schoorsteen op de achterkant van het dak.

Kunst / ornamentiek

De gemetselde boog met witte sluitsteen boven de entree.

Wijzigingen

Aan de rechter zijkant is in 1996 een garage en extra praktijkruimte gebouwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding met burgerwoningen nabij de historische kern.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing uit de planmatige uitbreiding in de jaren dertig. Door de plaatsing op de hoek en de diagonale oriëntatie van bijzondere stedenbouwkundige waarde.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldig metselwerk, witte houten kozijnen, steile kap en grote overstek. Versterkt door hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Hoge architectonische en stedenbouwkundige gaafheid.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als bijzonder grote woning met kantoor uit het Interbellum die nog steeds als zodanig in gebruik is.

Algemene gegevens

Adres	Van Maasdijkstraat 57, 59	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Thermobau G.M.B.H, Wenen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1948	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9826 / 9825	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	984
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	226

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Een van de manieren om het naoorlogse woningtekort in Nederland op te lossen was de bouw van montagewoningen. Eén van deze snelle bouwsystemen was de zogenaamde Oostenrijkse woning: een bouwpakket voor een houten woning die werd geïmporteerd uit Oostenrijk in ruil voor levensmiddelen. Verdeeld over heel Nederland zijn er zo'n 800 van dergelijke woningen gebouwd. In de noordelijke provincies werden er slechts 40 gebouwd. In Heerenveen werden zes van deze Oostenrijkse woningen gebouwd, aan de Zonnebloemstraat en Van Maasdijkstraat. De bouwvergunning werd verleend in 1948.

Locatie

De woningen staan aan de Van Maasdijkstraat, een straat die aangelegd is vanaf 1932. De woningen staan in een verlenging van de Maasdijkstraat die rond 1940 gerealiseerd is en na de oorlog pandsgewijs is ingevuld.

Bouwvolume

De twee woningen zijn identiek. Een rechthoekig grondplan met een bouwlaag en een zadeldak, nokrichting evenwijdig aan de rooilijn. Op de begane grond bevinden zich een keuken, woonkamer en studeerkamer. Op de verdieping een badkamer en drie slaapkamers. De woning bestaat uit een volledige houtconstructie.

Gevels

De gevels van de twee woningen zijn nagenoeg identiek. Ze zijn bekleed met donkerbruine verticale houten smalle delen. In de voorgevel zit de voordeur links van het midden, links daarvan twee kleine vensters en rechts een groot venster, zoals dat ook in de zijgevels zit. In de linkerzijgevel een keukendeur. In de achtergevel geven openslaande deuren toegang tot de tuin. In de puntgevel zitten brede vensters. De venster- en deuropeningen zijn afgewerkt met brede witte houten lijsten.

Vensters / deuren

De vier woningen zijn identiek. Vensters in witte en donkergroene kozijnen met roedeverdeling. Voordeur van hout met twee ruiten. Onder het venster in de puntgevel hangt een witte houten plantenbak. Gemetselde opstapjes naar de voordeur, keukendeur en tuindeuren.

Dak

Beide woningen hebben een zadeldak bedekt met rode gegolfde Hollandse pannen. Zinken goot aan zijgevels. Geen daklijst in de puntgevel. Houten dakkapel in het linker dakschild. Gemetseld rookkanaal en schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Het venster rechts van de voordeur staat niet op de bouwtekening en is niet aanwezig in andere bekende Oostenrijkse woningen. De dakkapel is een latere toevoeging, maar wel bij meer woningen op dezelfde wijze gebouwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van naoorlogse montagebouw, die verspreid in heel Nederland werd toegepast. In Friesland zijn nog enkele voorbeelden bewaard gebleven: een buurtje aan de Julianalaan in Leeuwarden en enkele ensembles in Buitenpost, Gorredijk en Heerenveen. Voorbeeld van door de overheid gestuurde oplossing van het nijpende naoorlogse woningtekort.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde omdat het onderdeel vormt van een pandsgewijze uitbreiding in een gebied dat hoofdzakelijk planmatig is ingevuld.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde door toepassing van hout in zowel constructie als gevelbekleding, een voor Nederland ongebruikelijk bouwmateriaal. Van waarde door toepassing van dezelfde vormentaal voor het hele land, zonder regionaal onderscheid. De sobere architectuur van Oostenrijkse woningen past bij naoorlogse woningbouw.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woningen hebben geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en zijn zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Dit is bijzonder vanwege de kwetsbaarheid en onderhoudsgevoeligheid van het toegepaste bouwmateriaal (hout).

Zeldzaamheid

Van typologische zeldzaamheid omdat in heel Nederland ongeveer 800 Oostenrijkse woningen zijn gebouwd en slechts enkele tientallen in Friesland. Versterkt door de hoge gaafheid.

Algemene gegevens

Adres	Van Maasdijkstraat 67, 69	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1940	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-8161 / 8162	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	983
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	225

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1940 werd een vergunning verleend voor de bouw van een dubbele woning in opdracht van de heer D.O. Blom, naar ontwerp van de architecten J. Bosma en L.van Houten

Locatie

De woningen staan aan de Van Maasdijkstraat, een straat die aangelegd is vanaf 1932. De woningen staan in een verlenging van de Maasdijkstraat die rond 1940 gerealiseerd is en na de oorlog pandsgewijs is ingevuld. Ligging op een rechthoekige kavel met erachter sterke boombegroeiing. Erfbegrenzing door een laag gemetseld muurtje.

Bouwvolume

Twee woningen met begane grond, een verdieping en verdieping onder één kap op een rechthoekig grondplan. Naast de voordeuren bevinden zich aan het pand vast gemetselde bloembakken. Nok evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rode baksteen in klezoorverband. De gevels van de twee woningen zijn gespiegeld en ritmisch geleed door ramen. De gemetselde plint heeft een donkerbruine kleur. De vensteropeningen en voordeuren worden afgesloten met een getoogde strek en hebben bakstenen raamdorpels. In beide zijgevels bevinden zich op de begane grond een raam en op de eerste verdieping twee ramen. Gemetseld opstapje naar de voordeur.

Vensters / deuren

De voordeuren zijn te betreden door twee traptreden, liggen verdiept en bestaan uit twee houten delen. Naast de voordeuren bevindt zich een hoog, smal raam. Alle ramen hebben witte kozijnen en een fijne roedeverdeling. In de voorgevel van de begane grond van elke woning bevinden zich drie identieke ramen met een roedeverdeling in een boven- en onderraam. De ramen boven de voordeuren zijn rondboogramen, de overige ramen zijn rechthoekig.

Dak

De woningen hebben een zadeldak met lichte overstek, bedekt met grijze gegolfde Hollandse dakpannen. De daksporen steken onder de kap uit. Op beide uiteindes van de nok staat een bescheiden gemetselde schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De woningen zijn van cultuurhistorische waarde omdat ze representatief zijn voor de ontwikkeling van woningbouw voor de middenklasse van Heerenveen. Verder is het ontworpen door een lokaal architectenbureau dat in deze tijd actief is geweest in Heerenveen en Drachten en zich heeft ontwikkeld van traditionele woningbouw naar moderne kerk- en scholenbouw.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een pandsgewijze uitbreiding in een gebied dat hoofdzakelijk planmatig is ingevuld.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als representatief voorbeeld van burgerlijke woningbouw in traditionele vormentaal, die eveneens de meer traditionele poot van het vroege oeuvre van Bosma en Van Houten kenmerkt: gebruik rode baksteen, symmetrische gevelindeling, zadeldak met daksporen, rondboogvensters, authentieke voordeuren, roedeverdeling. Waarde wordt versterkt door zeer hoge gaafheid.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als bijzonder gaaf voorbeeld van een dubbele woning uit het Interbellum binnen een planmatige uitbreiding.

Algemene gegevens

Adres	Woltmanstraat 10, 12	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	H. Buwalda & Zn, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1938	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB00-A-9180 / 9474	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	975
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	224

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1938 werd de dubbele woning aan de Woltmanstraat 10 en 12 gebouwd, naar een ontwerp van firma H. Buwalda en zoon.

Locatie

De dubbele woning staat in de Woltmanstraat, onderdeel van een vroege planmatige uitbreiding van de plaats Heerenveen (toen nog gemeente Aengwirden) in de jaren dertig van de twintigste eeuw. De stedenbouwkundige basis van de uitbreiding is een orthogonaal stratenpatroon van lange woonstraten met noord-zuid-oriëntatie. De bebouwing bestaat uit vrijstaande woonhuizen op ruime kavels met gelijke rooilijnen. De woningen zijn onderdeel van een ensemble van drie nagenoeg gelijke bouwblokken in dezelfde straat. Het bouwvolume van de drie bouwblokken is identiek, het onderscheid zit in de architectonische uitwerking. De woningen liggen op de grens waar het uitbreidingsplan aanhecht aan de historische bebouwing achter de Fok.

Bouwvolume

Geschakelde woning. Begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Symmetrische gevelcompositie. Uiterst links en rechts erkers met daarboven een balkon. Nok evenwijdig aan rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit rood metselwerk in kettingverband. Plint en gemetselde plantenbakken in donker baksteen. De entrees in het midden van de gevel, afgewerkt met een witte betonnen rand. Op het dak van de erkers een balkon, afgewerkt met een donkergroen houten hekwerk. Boven de entrees steken de vensters voor een deel uit de gevel. Zeer gesloten zijgevels.

Vensters / deuren

Vensters en deur in wit geschilderde houten kozijnen. Op de begane grond bovenlichten met glas-in-loodramen. Voordeur met kleine ruitjes en aan weerszijden smalle vensters met glas-in-loodramen. In de linkerwoning vensters met roedeverdeling.

Dak

Schilddak bedekt met zwarte, gegolfde Hollandse pannen. Flinke overstek. Twee gemetselde schoorstenen op de uiteinden van de nok. Brede houten dakkapel aan de voorkant met plat dak. Eenvoudige donkergroene houten dakgoot. Onderkant overstek van wit houtwerk.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De vensters op de verdieping zijn niet meer origineel, benadrukt door de verschillende roedeverdeling in vensters van de linker- en rechterwoning.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van de stedelijke groei van de plaats Heerenveen in een vroege planmatige uitbreiding nabij de historische kern. Uitbreiding van de kern met burgerlijke woningarchitectuur.

Stedenbouwkundige waarde

Wat betreft korrelgrootte, oriëntatie en rooilijn is de woning van waarde als onderdeel van de bebouwing uit de planmatige uitbreiding in de jaren dertig. Van waarde als bouwblok dat aanhechting van oude bebouwing achter de Fok met de uitbreiding begeleidt.

Architectuurhistorische waarde

Waarde als voorbeeld van architectonische vormentaal uit het Interbellum: zorgvuldig metselwerk, witte houten kozijnen met glas-in-loodramen, erker en grote overstek.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van typologische waarde als gaaf voorbeeld van een grote dubbele woning uit het Interbellum binnen een planmatige uitbreiding.

Algemene gegevens

Adres	Zonnebloemstraat 43, 45, 47	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Thermobau G.M.B.H, Wenen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1948	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-A-9269 / 9268 / 9267	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1037
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	233

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Een van de manieren om het naoorlogse woningtekort in Nederland op te lossen was de bouw van montagewoningen. Eén van deze snelle bouwsystemen was de zogenaamde Oostenrijkse woning: een bouwpakket voor een houten woning die werd geïmporteerd uit Oostenrijk in ruil voor levensmiddelen. Verdeeld over heel Nederland zijn er zo'n 800 van dergelijke woningen gebouwd. In de noordelijke provincies werden er slechts 40 gebouwd. In Heerenveen werden zes van deze Oostenrijkse woningen gebouwd, aan de Zonnebloemstraat en Van Maasdijkstraat. De bouwvergunning werd verleend in 1948.

Locatie

De woningen staan aan de oostelijke rand van de kern Heerenveen, gevormd door de Pastorielaan en dat deel van de Zonnebloemstraat waar de woningen staan. Tijdens de bouw in 1948 stonden de woningen vrij in het voormalige weidegebied. In de jaren vijftig raakte het gebied tot aan de Zonnebloemstraat bebouwd zoals de huidige situatie. De drie (oorspronkelijk vier, nr. 41 is nieuwbouw) woningen vormen een ensemble tussen de Rozenstraat en Anjelierstraat. Iedere woning staat midden op een ruime kavel. De rooilijn van de twee middelste woningen ligt terug ten opzichte van de buitenste woningen.

Bouwvolume

De drie woningen zijn identiek. Een rechthoekig grondplan met een begane grond en een zadeldak, nokrichting dwars op de rooilijn. Op de begane grond bevinden zich een keuken, woonkamer en studeerkamer. Op de verdieping een badkamer en drie slaapkamers. De woning bestaat uit een volledige houtconstructie.

Gevels

De drie woningen zijn identiek. De gevels zijn bekleed met donkerbruine verticale houten smalle delen. In de voorgevel zit de voordeur links van het midden, links daarvan twee kleine vensters en rechts een groot venster, zoals dat ook in de zijgevels zit. In de linkerzijgevel een keukendeur. In de achtergevel geven openslaande deuren toegang tot de tuin. In de puntgevel zitten brede vensters. De venster- en deuropeningen zijn afgewerkt met brede witte houten lijsten.

Vensters / deuren

De drie woningen zijn identiek. Vensters in witte en donkergroene kozijnen met roedeverdeling. Voordeur van hout met twee ruiten. Onder het venster in de puntgevel hangt een witte houten plantenbak. Gemetselde opstapjes naar de voordeur, keukendeur en tuindeuren.

Dak

De drie woningen zijn identiek. Zadeldak bedekt met rode verbeterde Hollandse pannen. Zinken goot aan zijgevels. Geen daklijst in de puntgevel. Houten dakkapel in het linker dakschild. Gemetseld rookkanaal en schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Het venster rechts van de voordeur staat niet op de bouwtekening en is niet aanwezig in andere bekende Oostenrijkse woningen. Dit kan later gemaakt zijn. De dakkapel is een latere toevoeging, maar wel bij meer woningen op dezelfde wijze gebouwd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van naoorlogse montagebouw, die verspreid in heel Nederland werd toegepast. In Friesland zijn nog enkele voorbeelden bewaard gebleven: een buurtje aan de Julianalaan in Leeuwarden en enkele ensembles in Buitenpost, Gorredijk en Heerenveen. Voorbeeld van door de overheid gestuurde oplossing van het nijpende naoorlogse woningtekort.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde door ligging aan de rand van de kern Heerenveen, aan de groene buffer tussen de kern en de rijksweg. Van waarde door korrelgrootte die aansluit bij de omliggende bebouwing uit de jaren vijftig. Van waarde als ensemble van drie identieke woningen, versterkt door de verspringende rooilijn.

Architectuurhistorische waarde

Van architectonische waarde door toepassing van hout in zowel constructie als gevelbekleding, een voor Nederland ongebruikelijk bouwmateriaal. Van waarde door toepassing van dezelfde vormentaal voor het hele land, zonder regionaal onderscheid en zonder specifieke stijlkenmerken. Sobere architectuur van Oostenrijkse woningen past bij naoorlogse woningbouw.

Gaafheid / herkenbaarheid

De woningen hebben geen ingrijpende wijzigingen ondergaan en zijn zowel stedenbouwkundig als architectonisch gaaf. Dit is bijzonder vanwege de kwetsbaarheid en onderhoudsgevoeligheid van het toegepaste bouwmateriaal (hout).

Zeldzaamheid

Van typologische zeldzaamheid omdat in heel Nederland ongeveer 800 Oostenrijkse woningen zijn gebouwd en slechts enkele tientallen in Friesland. Versterkt door de hoge gaafheid.

Algemene gegevens

Adres	Lollius Ademalaan 41 t/m 51 (oneven)	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Oranjewoud	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	Omstreeks 1950	**MIP-code**	
Kadastraal nr	TLB-	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	1137
Gebied	7	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	238

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Locatie

Panden gelegen aan de Lollius Ademalaan, een straat die van noord naar zuid parallel aan de Tolhuisweg loopt. Panden liggen iets terug van de rooilijn waardoor een voortuin de begrenzing met de stoep vormt.

Bouwvolume

Ensemble van drie blokken met zes twee-onder-een-kapwoningen. Begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan met de nok evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in halfsteensverband. Symmetrisch gevelbeeld, woningen zijn aan elkaar gespiegeld. Twee hoge rechthoekige vensters voor elke woning centraal in de voorgevel, daarnaast voor elke woning een voordeur met bovenlicht, afgesloten door rollagen. Bescheiden onderdorpels. Muurankers. Enkele kleinere vensters in de zijgevels. Dakrand bij zijgevels wordt gemarkeerd door metselwerk van een laag koppen en een laag strekken, met daarop muurankers.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Bovenlichten met donkere binnenramen. Houten voordeur met twee grote vensters.

Dak

Zadeldak bedekt met oranje gegolfde Friese dakpannen. Smalle, geprofileerde dakgoot op witte geprofileerde gootklossen. Dakkapel in het voorste dakschild met twee vensters en brede daklijst.

Kunst / ornamentiek

Sobere decoraties in het metselwerk: rollagen, dakrand.

Wijzigingen

Dakkapellen zijn vermoedelijk later toegevoegd. Bij enkele woningen is zonwering toegevoegd of de zijgevelindeling gewijzigd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als planmatig gerealiseerde woningbouw in de naoorlogse periode.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als naoorlogs ensemble in een gebied waar hoofdzakelijk woningbouw uit de jaren dertig en wat grotere, pandsgewijze, vrijstaande woningbouw is gerealiseerd. Eveneens waardevol is de situering tegenover een groene, bosrijke kavel.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van naoorlogse woningbouw met traditionele vormentaal: symmetrische gevelindeling, rode baksteen, zadeldak, muurankers, geprofileerde dakgoten en gootklossen,

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig gaaf, architectonisch redelijk gaaf. Ensemblewaarde enigszins aangetast door wijzigingen bij enkele woningen.

Zeldzaamheid

Als naoorlogs ensemble uniek in een omgeving met voornamelijk pandsgewijze burgerlijke woningarchitectuur uit het Interbellum. Van typologische waarde als planmatige realisatie van naoorlogse woningbouw in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Dr. Wumkeslaan 2	**Naam**	De Klempenaar	**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1955-1956	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-4077	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	911
Gebied	8	**Functie (huidig)**	School	**ID**	244

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1955 werd een bouwvergunning verleend voor een ‘halschool met naastgelegen gymnastieklokaal, rijwielstalling enz.’. Het ontwerp kwam van de Dienst Gemeentwerken, de mozaïeken in de gevels van beide gebouwen waren van de hand van de Harense kunstenaar Anno Smit. Op 23 augustus 1956 werd de school onder veel belangstelling geopend. Volgens een verslag van deze opening was deze ‘nieuwe openbare lagere school aan de dr.Wumkeslaan zonder twijfel een van de mooiste en doelmatigste schoolgebouwen die er na de oorlog in Nederland zijn verrezen’. In het bijzonder worden het geavanceerde interieur van zowel schoolgebouw als gymnastiekgebouw geprezen (‘bij de zaal is een wasgelegenheid met 8 douches’), de ‘verrukkelijk grote ramen’ aan beide zijden van de lokalen en het zorgvuldig ingerichte schoolplein.

Locatie

De school is gesitueerd op een langwerpige, naar het noordwesten taps toelopende kavel in de volledige lengte van de Dr. Wumkeslaan. De Kempenaerswijk scheidt de kavel van de achterliggende Baronnesse De Vos van Steenwijksingel. De drie gebouwen staan op een rechthoekige kavel en zijn zodanig gesitueerd dat er een betegeld plein met verschillende groenperken voor de ingang ligt en er ruimschoots visueel contact is met de omliggende ruimte. Kavel is omzoomd met bomen, erfbegrenzing in de vorm van een laag houten hek en lage heggen.

Bouwvolume

Het schoolgebouw bestaat uit drie losstaande volumes: de school, een berging (voormalige fietsenstalling) en het gymlokaal. De laatste valt niet onder bescherming wegens geplande sloop. School: samengesteld volume. Meest zuidelijke deel bevat de acht lokalen en een hal over twee verdiepingen, en bestaat uit een begane grond en verdieping onder een plat dak. Haaks daarop een lager volume met ingangspartij en overige ruimtes, eveneens bestaand uit begane grond en verdieping onder plat dak. Berging bestaat uit een bouwlaag onder licht hellend V-dak; voor- en achterzijde waren oorspronkelijk open maar zijn dichtgezet met hout.

Gevels

Gevels opgetrokken uit gele baksteen in halfsteensverband. Enkele bouwvolumes hebben een roodbruine gemetselde plint. Gevel van lokalengebouw aan pleinkant (bestaat uit pui met over de hele hoogte glas, met roedeverdeling en lisenen. In gevel aan de straatkant een mozaïek. Entree in bijvolume in een kleine, glazen uitbouw met roedeverdeling onder plat dak. Erboven een grote, rechthoekige, verticale vensterpartij met roedeverdeling. In overige gevels brede, rechthoekige, horizontale vensterpartijen met roedeverdeling en kleinere, vierkante vensters afgesloten met rollagen. Om de meeste vensters een blauwgrijze omlijsting. Gevel wordt afgesloten met een vlakke, blauwgrijze kroonlijst. Gevels waarachter de lokalen liggen kenmerken zich door grote, brede vensterpartijen met onder de vensters een grijze betegelde strook.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen. Enkele kozijnen zijn in blauw of geel geschilderd. Vensters veelal verdeeld in boven- en onderramen. Karakteristieke roedeverdeling. Enkele rood geschilderde deuren met vensters.

Dak

Plat dak met overstek en geel geschilderde, geprofileerde daklijst. Op kruising twee bouwvolumes en brede, hoge gemetselde schoorsteen.

Kunst / ornamentiek

Mozaïek waarin een jongen en een meisje zijn afgebeeld, die de vruchten plukken van een kennisboom.

Wijzigingen

Het pand heeft geen zichtbare wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van naoorlogse scholenbouw. Na de oorlog waren scholen belangrijke bouwstenen binnen de wederopbouw: enerzijds om praktische redenen (stagnatie scholenbouw tijdens de oorlog en naoorlogse geboortegolf), anderzijds als middel tot emancipatie en verheffing van het volk. Tevens geven naoorlogse scholen uitdrukking aan nieuwe inzichten op het gebied van kinderpsychologie, opvoeding en onderwijs.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde door de fraaie ligging op de kavel, het schoolplein met groenvoorziening en de bijzondere groene omkadering van de kavel. Waarde wordt versterkt door samenhang met het gymnastiekgebouw, die ervoor zorgt dat de kavel bijna symmetrisch is ingedeeld en de kavel op een soortgelijke manier als het schoolgebouw afsluit.

Architectuurhistorische waarde

Het gebouw is representatief voor de toepassing van contemporaine opvattingen over kinderpsychologie, opvoeding en onderwijs in de architectonische vormentaal. Gestreefd werd naar een zekere overzichtelijkheid en een optimale toetreding van licht, lucht en ruimte. Ondanks het vrij traditionele materiaalgebruik (baksteen) een vooruitstrevende vormentaal. Van waarde: samengesteld bouwvolume, plat dak, ritmische gevelindeling, grote vensterpartijen met roedeverdeling, gebruik primaire kleuren, mozaïek, groot en zorgvuldig ingericht schoolplein. Gebouwd in naoorlogse traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Architectonisch gaaf. Stedenbouwkundige gaafheid wordt sterk aangetast indien gymnastiekgebouw gesloopt wordt. Interieur bevat mogelijk elementen die in aanmerking komen voor bescherming.

Zeldzaamheid

Van bijzondere typologische waarde als voorbeeld van een halschool, een bij uitstek naoorlogs schooltype waarin de lokalen waren verbonden met een centrale hal en daar ook extra licht vandaan kregen.

Algemene gegevens

Adres	Jan Mankeslaan 80 t/m 108 (even)	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Van der Klei en Koe Architecten, Beverwijk	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1963	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-2139 t/m 2152	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	884
Gebied	8	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	241

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1963 nam de Stichting Industriewoningen initiatief tot het bouwen van zestien woningen met garages en één winkel. Het ontwerp kwam van Van der Klei en Koe Architecten uit Beverwijk.

Locatie

De geschakelde woningen zijn gelegen aan de Jan Mankeslaan op het gedeelte tussen de President Kennedylaan en de Alma Tademaweg en behoren tot de tweede fase van naoorlogse uitbreiding in Heerenveen. Deze relatief jonge naoorlogse uitbreiding kenmerkt zich door stempelbouw rondom een centrale groenzone. Dit kwadrant heeft een ruime opzet. Aan de Jan Mankeslaan vormt een voortuin en oprit de overgang tussen gevel en trottoir, met lage heggen als erfbegrenzing. Ter hoogte van beide winkels sluit de voorgevel direct aan op het trottoir. De woningen kijken uit op een centrale, openbare groenstrook.

Bouwvolume

Ensemble van geschakelde woningen met begane grond, eerste verdieping en tweede verdieping onder plat dak op een rechthoekig grondplan. Zeven sets van twee aan elkaar gespiegelde woningen met op de kop een eenling.

Gevels

Gevels opgetrokken uit gele baksteen in halfsteensverband. Symmetrische gevelindeling met spiegelassen in het midden van twee woningen. Begane grond met diepliggende entree en garage of glazen pui tot op de grond, afgesloten met brede wit of donkerblauw geschilderde latei. Eerste etage met breed venster, afgesloten met smalle betonnen latei. Een doorlopende raampartij over de tweede verdieping, afgesloten met een brede betonnen latei. Smalle onderdorpels. Tussen elke twee woningen een diepe gemetselde schoorsteen.

Vensters / deuren

Grote variëteit in voordeuren. Vensters in wit vlakke kozijnen met witte binnenramen, op de eerste verdieping met een of meerdere zijvensters. Vensterpartij in tweede verdieping op verschillende wijze onderverdeeld in grotere en kleinere vensters.

Dak

Doorlopend plak dak, vermoedelijk met bitumineuze bedekking.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Vensterindeling tweede verdieping en sommige voordeuren zijn gewijzigd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De woningen zijn van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van naoorlogse volkshuisvesting in Heerenveen, op initiatief van een stichting die de bouw van woningen voor industriële arbeiders stimuleerde. De woningen zijn daarom ook een herinnering aan de aanwijzing van Heerenveen als industriële kern in de jaren zestig.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde omdat het ensemble deel uitmaakt van een typische naoorlogse stedenbouwkundige opzet van de stempelverkaveling rondom centrale groenstrook. Deze verkavelingmethode werd in Heerenveen in dit gedeelte geïntroduceerd.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van een jongere generatie naoorlogse wijkuitbreidingen met een vernieuwende stijl ten opzichte van de vroegste naoorlogse woningbouw. Het blok wordt gekenmerkt door een integraal ontwerp van groen en woningbouw, de stempelverkaveling en een tamelijk vooruitstrevende vormentaal waarvoor het gebruik van lichte baksteen, het laten zien van constructieve elementen in beton en het toepassen van brede vensters en platte daken representatief is.

Gaafheid / herkenbaarheid

Ondanks aanpassingen in vensters en voordeuren is het ensemble zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer gaaf.

Zeldzaamheid

Van bijzondere typologische waarde als een blok met woon- en winkelfunctie, gebouwd in een tamelijk vooruitstrevende naoorlogse vormentaal.

Algemene gegevens

Adres	Koornbeursweg 67, 69, 71	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	J. Bosma en L. van Houten	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1949	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	HRV01-	**Functie (oorspr)**	Werkplaats met woning	**Werknummer**	962
Gebied	8	**Functie (huidig)**	Bedrijf	**ID**	246

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1949 werd door het gemeentebestuur een vergunning verleend aan het gemeentebestuur voor het bouwen van een werkplaatsengebouw met twee bovenwoningen en transformatorstation. Op 9 mei 1949 werd de eerste steen gelegd door Mr. H.P. Linthorst Homan, toenmalig Commissaris van de Koningin in Friesland. Sindsdien is het pand door verschillende bedrijven betrokken, waaronder door de brandweer tussen 1966 en 2002.

Locatie

Pand is gesitueerd op de hoek van de Sieger van der Laanstraat en de Koornbeursweg, nabij een rotonde. Het behoort tot het gebied dat in de vroege naoorlogse periode werd uitgebreid. Het staat iets terug achter de rooilijn op een rechthoekige en diepe kavel, dat voor het grootste deel betegeld is. Het voormalige werkplaatsengebouw bestaat uit twee bouwvolumes: het poortgebouw met daarachter de lagere, langwerpige werkplaatsgebouwen die dwars op het poortgebouw gesitueerd is. Het achterliggende gebied was vroeger via de poort bereikbaar.

Bouwvolume

Poortgebouw: begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nok parallel aan de rooilijn. Bijgebouw (haaks op het poortgebouw) van een bouwlaag onder plat dak op een langwerpig grondplan. Tussen de twee gebouwen zit een ruimte van ongeveer 15 meter.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in klezoorverband. Symmetrisch gevelbeeld. In het midden op de begane grond een voormalige poort die veranderd is in een breed portiek, afgesloten met een brede segmentboog met sluitstenen. In het portiek een brede garagedeur en een entree. Aan beide zijden wordt het portiek geflankeerd door drie grote vierkante openingen afgesloten met een rollaag. Uiterst links en rechts in de gevel een deur met segmentboog en sluitstenen met daarboven een rond raam met rondlopende rollaag en sluitstenen. Boven elke vierkante opening twee rechthoekige, verticale vensters, behalve boven de twee uiterste openingen; hierboven bevinden zich horizontale vensters, afgesloten met getoogde strekken. Boven de poort vier kleinere rechthoekige vensters, afgesloten met getoogde strekken. Het middendeel van de gevel, boven de poort loopt door in een tuitgevel met twee vierkante vensters. In de voorgevel een gevelsteen ter herinnering aan de eerste steenligging.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde kozijnen met witte binnenramen en roedeverdeling. Grote vierkant gevelopeningen in wit geschilderde kozijnen.

Dak

Zadeldak bedekt met oranje, gegolfde dakpannen. In het voorste dakschild een groot gemetselde dakkapel en twee kleinere dakkapellen met vensters en een zadeldak. Witte bakgoot op gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Ten opzichte van de bouwtekeningen heeft de voorgevel van het pand een flinke wijziging ondergaan. Oorspronkelijk bestond de begane grond ook uit dezelfde ramen als die op de eerste etage en was het huidige portiek nog een poort.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde omdat het kort na de oorlog, geïnitieerd door het gemeentebestuur, als rijksgebouw werd neergezet. Daarmee is het gebouw representatief voor het ingrijpen van verschillende overheden om de maatschappij en economie van na de oorlog weer op de rit te krijgen.

Stedenbouwkundige waarde

Vanwege stedenbouwkundige waarde door de oriëntatie op de Koornbeursweg en de forse korrelgrootte van het gebouw, die als afsluiting werkt van de zuidelijker gelegen woonbuurt.

Architectuurhistorische waarde

Van architectuurhistorische waarde vanwege het bijzondere gebouwtype en de traditionele vormentaal waar naar teruggegrepen wordt: typologie van het poortgebouw, symmetrische gevelindeling, venster met roedeverdeling, rode baksteen, zadeldak, tuitgevel. Eveneens van waarde als onderdeel van het oeuvre van J. Bosma en L. van Houten van Bosma"s architectenbureau, een bureau dat indertijd bijzonder actief was in Heerenveen en omstreken. Gebouwd in naoorlogse traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Stedenbouwkundig gaaf, architectonische gave is aangetast door de wijzigingen in de voorgevel van de begane grond. Het karakter van het pand is echter redelijk in tact gebleven.

Zeldzaamheid

Van bijzondere typologische waarde, uniek in de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Mr. Halbe Binnertstraat 11t/m 25 (oneven), 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Architectenbureau Klein, Groningen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1952	**MIP-code**	1
Kadastraal nr	HRV01-A-3970 / 3969 / 6778 / 4707 / 3980 T	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	914
Gebied	8	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	245

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

De 22 woningen aan de Mr. Halbe Binnertstraat zijn in 1952 gebouwd, in opdracht van NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten als onderdeel van 36 woningen in Heerenveen. Verder staan er nog 6 in de Anjelierstraat (eveneens op deze monumentenlijst 6 in de Azaleastraat (dwarsstraat Anjelierstraat). De woningen zijn ontworpen door de Groningse architect F. Klein, met wie H.A. Maaskant regelmatig samenwerkte aan woningbouw in de noordelijke provincies. NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten was kort na de Tweede Wereldoorlog opgericht ter bevordering van eigen woningbezit. Door gestandaardiseerde bestekken werd op kosten bespaard en kwaliteit gewaarborgd.

Locatie

Gesitueerd op de kop van het noordwestelijk kwadrant van de naoorlogse uitbreidingen ten zuiden van de historische kern van Heerenveen tot 1971. Gelegen aan een ruim opgezette straat met twee rijbanen die door een groenstrook gescheiden worden. Tussen trottoir en erf ligt eveneens een groenstrook. Woningen hebben bescheiden voortuinen, de meest oostelijke woningen (twee-onder-één-kap) liggen korter op de rooilijn dan de rijtjeswoningen.

Bouwvolume

Ensemble van in totaal vier woningblokken: twee tegenover elkaar gelegen twee-onder-één-kapwoningblokken met aan de westzijde daarvan twee tegenover elkaar gelegen rijtjeswoningblokken. Woningen met begane grond, eerste verdieping en zolder onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken evenwijdig aan de rooilijn.

Gevels

Gevelindeling is grotendeels hetzelfde maar verschilt op enkele punten per woonblok. Noordelijk blok opgetrokken uit wit gekeimde baksteen in klezoorverband. Donkere plint. Ritmisch gevelbeeld: telkens begane grond met iets verdiepte entree, links daarvan een breed, iets uitspringend venster op twee klossen en rechts daarvan een klein vierkant venster met keramische onderdorpel. Op de eerste verdieping links een samengesteld venster en rechts een enkel rechthoekig venster met keramische onderdorpel. Ensemble aan de overzijde wijkt af: is slechts deels gekeimd, gevelindeling is gespiegeld, boven het grote venster een gekeimd vlak met geometrische staaldecoraties (ontbreken bij woningen met luifels). Vensters op de koppen van de blokken, waarvan sommige met soortgelijk hekwerk. De dubbele woning hebben een soortgelijke spiegeling maar zijn beide slechts deels gekeimd, zoals zuidelijke blok. De meest westelijke woning van elk bouwblok heeft een afwijkend gevelbeeld: op de eerste etage drie identieke, rechthoekige vensters en een luifel boven de voordeur.

Vensters / deuren

Beide ensembles: vensters in wit geschilderde kozijnen met witte of donkere binnenramen. Voordeuren omlijst door een brede band.

Dak

Zadeldaken met flauwe helling waarvan het wit gekeimde blok oranje gegolfde Hollandse dakpannen heeft en de overige blokken zwarte gegolfde Hollandse dakpannen. Een gemetselde schoorsteen voor elke woning. Bakgoot op gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Geometrische staaldecoraties boven vensterpartij begane grond.

Wijzigingen

Gevelindeling en raampartijen zijn bij sommige panden gewijzigd. Geometrische staaldecoraties boven vensterpartij missen hier en daar bij woningen zonder luifel.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De woningen zijn van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van woningbouw door NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten. Deze NV had als doel bevordering van eigen woningbezit en bood naast financieringsmogelijkheden ook goede woningen aan. In Nederland zijn honderden van dergelijke woningen gebouwd. Architecten waarmee werd samengewerkt: H.A. Maaskant, F. Klein, A.C. Nicolaï, P. de Vries en anderen. In Heerenveen bouwde architect Klein in opdracht van de bouwkas 36 woningen, waaronder deze 22.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een planmatige en typische naoorlogse uitbreiding van Heerenveen. Zorgvuldige verdeling wegen en groenstructuur. Bijzonder is het dichter op de rooilijn staan van de blokken met dubbele woningen, wat de monotonie van de bouwblokken doorbreekt. Ensemblewaarde is enigszins aangetast door enkele wijzigingen in de afzonderlijke woningen.

Architectuurhistorische waarde

De architectuur is representatief voor de vroege naoorlogse periode: flauwe dakhelling, witgekeimde gevelvlakken, erkerramen, decoratieve luifels en geometrische staaldecoraties boven vensters en witte deuromlijsting. Representatief voor het oeuvre van architect F. Klein, die vaak in opdracht van NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten werkte en samenwerkte met H.A. Maaskant, die verantwoordelijk was voor een enorme woningbouwproductie. Gebouwd in naoorlogse traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Een aantal panden, vooral in de zuidelijke blokken, is architectonisch zeer gaaf . Stedenbouwkundige gaafheid is hoog, de ensemblewaarde is enigszins aangetast door wijzigingen bij afzonderlijke panden.

Zeldzaamheid

Hoewel de woningen zijn gebouwd door de NV Bouwkas Nederlandse Gemeenten en niet bedoeld als architectonische unica, hebben ze toch typologische waarde als voorbeeld van een planmatige naoorlogse uitbreiding met woningbouw in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	President Kennedylaan	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Louis G. le Roy	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1965	**MIP-code**	1
Kadastraal nr		**Functie (oorspr)**	Plantsoen	**Werknummer**	885
Gebied	8	**Functie (huidig)**	Plantsoen	**ID**	242

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1966 vroeg de afdeling Beplantingen van de gemeente Heerenveen tuinkunstenaar Louis le Roy om tezamen een ontwerp te maken voor een één kilometer lang, smal plantsoen dwars door een recent afgebouwde woonwijk. De in Mildam wonende Le Roy ontwierp een onconventionele groenstrook met niveauverschillen van puin en een veelheid aan (wilde) plantensoorten, om volgens ecologische principes een proces op gang brengen waarin zowel de wandelende mens als de natuur hun gang konden gaan. De onderhoudsarme aanpak waarbij geen gif mocht worden gebruikt en afgestorven plantendelen niet mochten worden verwijderd leverde tal van discussies op. In de praktijk bleek het scheppen van een stukje mini-natuur toch bijzonder arbeidsintensief. Desondanks kreeg Le Roy ook bijval van omwonenden die zelf met hun tuinen gingen experimenteren en heeft zijn aanpak geleid tot een bredere discussie bij groendiensten over het gebruik van gif en het onderhoud van bermbeplanting. Eveneens werd en wordt het plantsoen gebruikt voor wandelingen, excursies en exposities van beeldhouwwerk

Locatie

Het plantsoen is een langgerekte structuur die onderdeel uitmaakt van een naoorlogse planmatige uitbreiding, ten zuidwesten van de kern Heerenveen. Deze wijk is opgebouwd met typische naoorlogse stedenbouwkundige uitgangspunten: de bebouwing is gegroepeerd in ‘stempels’ en gesitueerd rond een centrale groenzone. Het plantsoen is in samenhang met de ernaast liggende brede groene noord-zuid lopende laan, de Europalaan/President Kennedylaan, het belangrijkste structurerende element in de wijk.

Bouwvolume

Strakke groenstrook van 1 kilometer lengte en 20 meter breedte. Daarbinnen een variëteit aan niveauverschillen, gecreëerd door puin (onder andere afkomstig van de in 1969 gesloopte Kruiskerk) en veel wilde planten. Verschillende, organisch ontstane milieus en gradiënten, met daar tussendoor slingerpaden.

Gevels

Vensters / deuren

Dak

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als belangrijk onderdeel van de cultuurgeschiedenis van Heerenveen als representatief voorbeeld van de cultuurverandering in de toen gangbaar zijnde plantsoenaanleg.

Stedenbouwkundige waarde

Het park is van stedenbouwkundige waarde als een één kilometer lange groene verbindingsroute van het aan het bosrijke Oranjewoud grenzende wandel- en recreatiepark aan de Hoflaan tot aan het centrum van Heerenveen. Tevens fungeert het park als visuele scheiding tussen de buurten ten oosten en ten westen van de Europalaan/President Kennedylaan.

Architectuurhistorische waarde

Het plantsoen is van waarde als reactie op de toen gebruikelijke naoorlogse tuin- en landschapsarchitectuur, die zich conformeerde naar de strakke, sobere architectuur van de woonblokken in deze wijken. Van waarde: de vrije vormprincipes, kleinschaligheid en het wilde karakter van de invulling ervan. Bijzonder is het zeer uitgebreide sortiment, met duizenden inheemse en uitheemse boom-, heester-, en plantsoorten. Het plantsoen is tevens van waarde als onderdeel van het oeuvre van tuinarchitect Le Roy.

Gaafheid / herkenbaarheid

Door de dynamiek van organische groei is het niet de bedoeling dat het plantsoen hetzelfde is als bij de aanleg; wel is de strakke groenstrook nog gaaf en komen de principes van Le Roy goed tot hun recht, zodat het plantsoen een herkenbare eenheid is.

Zeldzaamheid

Het plantsoen is van bijzondere typologische waarde door zijn onconventionele aanleg en als nog gaaf en herkenbaar voorbeeld van een groenstrook aangelegd door tuinarchitect Le Roy. Het plantsoen krijgt, evenals de ecokathedraal van Le Roy in Mildam, nog steeds aandacht in de binnen- en buitenlandse pers.

Algemene gegevens

Adres	Thorbeckestraat 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Rijksgebouwendienst, Piet de Vries	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1957	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-b-2422	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	888
Gebied	8	**Functie (huidig)**	Bedrijf	**ID**	243

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1957 ontworpen door de Rijksgebouwendienst als Rijkskweekschool.

Locatie

Gesitueerd midden op een grote, nagenoeg vierkante kavel tussen de Thorbeckestraat, A. Kuypersstraat en Van Kleffenslaan. Ligt iets achter de rooilijn. Op het terrein is plaats voor binnenpleinen, parkeerplaatsen en er is nieuwbouw gepleegd (niet beschermingswaardig). Erf van trottoir gescheiden door groenstroken of lage heggen.

Bouwvolume

Omvangrijk en gecombineerd bouwvolume met afwisselend een en twee bouwlagen onder kapverdieping. Rechthoekige grondplannen, gesitueerd in een U-vorm. Nokken zowel dwars als evenwijdig op de rooilijnen. Oorspronkelijk entreegebouw bevindt zich vermoedelijk aan het pad tussen de Van Kleffenslaan en de A. Kuypersstraat en bestaat uit begane grond, eerste verdieping en verdieping onder kap.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in kettingverband. Entreegebouw: ritmische gevelgeleding. Entree links van het midden met een balkon erboven. Entree tussen twee lisenenpartijen, met een groot bovenlicht. Rechts op de begane grond en de eerste verdieping acht vensters met roedeverdeling, onderdorpels, betonnen, uitstekende lateien en getoogde strekken. Links van de entree een blinde gevel met een kunstwerk. In de linker zijgevel een groot getoogd venster met roedeverdeling en betonnen omlijsting. Overige gevels zijn gelijkaardig en hebben grote of minder grote, rechthoekige vensters met karakteristieke roedeverdeling, soms gescheiden door gemetselde lisenen en afgesloten met rollagen of getoogde strekken. Soms donkere onderdorpels. Hoge gemetselde schoorsteen. In de kopgevel bevindt zich een groot glas-in-loodraam.

Vensters / deuren

Vensters in verschillende maten met wit geschilderde kozijnen in witte binnenramen. Karakteristieke roedeverdeling. Entree in de vorm van een donkere houten deur.

Dak

Gecombineerde zadeldaken, bedekt met donkere, gegolfde dakpannen. Dak heeft een lichte overstek. Eenvoudige halfronde dakgoten op witgeschilderde gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Kunst op de gevel van het (voormalige) entreegebouw. Glas-in-loodraam in kopgevel.

Wijzigingen

Het gebouw heeft aan het oorspronkelijke volume geen zichtbare wijzigingen ondergaan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van een rijksbesluit om in Heerenveen een beroepsopleiding te stichten, wat duidt op

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde door de omvangrijke korrelgrootte en de markante plek die het complex in de wijk inneemt.

Architectuurhistorische waarde

Het gebouw is representatief voor de toepassing van contemporaine opvattingen over kinderpsychologie, opvoeding en onderwijs in de architectonische vormentaal. Gestreefd werd naar een zekere overzichtelijkheid en een optimale toetreding van licht, lucht en ruimte. Anderzijds is de vormentaal vrij traditioneel door gebruik van hout en baksteen en de toepassing van een zadeldak. Van waarde: samengesteld bouwvolume, groot, afgebakend schoolplein, ritmische gevelindeling, grote vensterpartijen met roedeverdeling en kunstwerk bij entreepartij. Gebouwd in naoorlogse traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

De nieuwbouw op het schoolplein tast de stedenbouwkundige gaafheid enigszins aan, de typologie van school met plein blijft echter herkenbaar. De architectonische gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van bijzondere typologische waarde als voorbeeld van een groot naoorlogs schoolgebouw in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Tuymelaarstraat 2	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**		**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1957	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01- A-4113	**Functie (oorspr)**	School	**Werknummer**	825
Gebied	8	**Functie (huidig)**	Kerk	**ID**	239

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1957 werd hier een kleuterschool gebouwd met de naam „Zonnehoek", een katholieke school die hoorde bij de Sint Jozefschool aan de Van Dekemalaan. In 1992, na de verbouwing van de Sint Jozefschool, trokken de kleuterklassen bij het hoofdgebouw in. De dependance had zijn functie verloren en werd betrokken door Vrije Baptistengemeente Elim.

Locatie

Gelegen op de hoek van de Tuymelaarstraat met de Commandeurstraat, in een vroege naoorlogse uitbreiding van Heerenveen. Pand staat op een rechthoekige kavel en is zodanig gesitueerd dat er een groot betegeld plein voor de ingang ligt. Het terrein is zowel vanaf de Tuymelaarstraat als de Commandeurstraat te betreden, de ingang aan de Commandeurstraat wordt geflankeerd door twee gemetselde pilaren. Erf en trottoir worden gescheiden door een lage heg.

Bouwvolume

Gecombineerde bouwvolumes met verschillende goothoogtes: een lang volume met kap en een korter volume met kap worden geschakeld door een kleiner en lager vierkant entreevolume met plat dak. Het geheel bestaat uit een begane grond onder kap met een zeer flauwe helling op een L-vormig grondplan.

Gevels

Gevels opgetrokken uit roodbruine baksteen in wildverband. Ritmisch gelede gevel met afwisselend grote vensterpartijen, kleinere vensters en deuren. Vensters hebben onderdorpels. Entree met grote luifel in het tussenliggende vierkante bouwvolume.

Vensters / deuren

Brede, karakteristieke vensters met bovenlichten en (hier en daar blinde) onderlichten in wit geschilderde kozijnen en witte binnenramen. Entree bestaat uit twee wit geschilderde deuren met grote vensters.

Dak

Schilddak met overstek en zeer flauwe helling, bedekt met bitumineuze dakbedekking op de twee langwerpige bouwvolumes. Plat dak op het middelste bouwvolume. Brede, geprofileerde dakgoten met daaronder gootklossen.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

Geen ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant, door functiewijziging waarschijnlijk wel veranderingen aan het interieuw.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van naoorlogse scholenbouw. Na de oorlog waren scholen belangrijke bouwstenen binnen de wederopbouw: enerzijds om praktische redenen (stagnatie scholenbouw tijdens de oorlog en naoorlogse geboortegolf), anderzijds als middel tot emancipatie en verheffing van het volk. Tevens geven naoorlogse scholen uitdrukking aan nieuwe inzichten op het gebied van kinderpsychologie, opvoeding en onderwijs.

Stedenbouwkundige waarde

De school is een stedenbouwkundig ankerpunt van één van de vroege naoorlogse uitbreidingen van Heerenveen. Eveneens van waarde wegens de markante ligging op de hoek Tuymelaarstraat/Commandeurstraat en de positionering op de kavel.

Architectuurhistorische waarde

Het gebouw is representatief voor de toepassing van contemporaine opvattingen over kinderpsychologie, opvoeding en onderwijs in de architectonische vormentaal. Gestreefd werd naar een zekere overzichtelijkheid en een optimale toetreding van licht, lucht en ruimte. Anderzijds is de vormentaal vrij traditioneel door gebruik van hout en baksteen en de toepassing van een zadeldak. Van waarde: samengesteld bouwvolume, geringe bouwhoogte, groot, afgebakend schoolplein, ritmische gevelindeling, grote vensterpartijen met roedeverdeling. Gebouwd in naoorlogse traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel stedenbouwkundige als architectonische gaafheid is hoog.

Zeldzaamheid

Van bijzondere typologische waarde als voorbeeld van een vroeg-naoorlogs schoolgebouw in Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Van Dekemalaan 6 t/m 20 (even) en Sieger v	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1948	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-A-3846	**Functie (oorspr)**	Woning	**Werknummer**	832
Gebied	8	**Functie (huidig)**	Woning	**ID**	240

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

In 1948 werden in opdracht van de gemeente Heerenveen en naar ontwerp van de Dienst Gemeentewerken van de gemeente Heerenveen 26 woningen gebouwd aan de Van Dekemalaan (twee blokken van vier woningen) en de Sieger van der Laanstraat (vier blokken van vier woningen en een blok van twee woningen).

Locatie

De twee blokken van vier woningen staan aan de westkant van de Van Dekemalaan, op de hoek met de Tuymelaarstraat; de vier blokken van vier en het blok van twee woningen staan aan de Sieger van der Laanstraat. Een voortuin vormt de overgang tussen het trottoir en de gevel. In de achtertuinen staan per twee woningen twee geschakelde schuurtjes. De woningen markeren het begin van de naoorlogse woningbouw aan de zuid-westzijde van deze straten. De bebouwing aan de overkant van de Van Dekemalaan is vooroorlogse bouw door woningstichtingen, aan de overzijde van de Sieger van der Laanstraat staan grotere vrijstaande vooroorlogse woonhuizen.

Bouwvolume

Twee identieke bouwblokken met ieder vier woningen. Een bouwblok heeft een begane grond met verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan. Nokken evenwijdig aan de straat.

Gevels

Gevels opgetrokken uit bruine baksteen in halfsteensverband. Symmetrische gevelindeling van de vier of de twee woningen. Spiegelassen in het midden en tussen de afzonderlijke woningen. Naast de voordeur twee grote vensteropeningen aan de voorkant. Aan de andere kant van de voordeur een smal toiletvenster. Zijgevels kragen uit ter hoogte van de dakgoot. Vensteropeningen in de voor- en achtergevel zijn afgewerkt met gemetselde rollagen en in de zijgevels met gemetselde bogen. Witte en licht uitkragende latei boven de voordeur en een gemetseld opstapje.

Vensters / deuren

Vensters in wit geschilderde houten kozijnen en draaibare delen in donkerblauw. Vensters hebben een roedeverdeling in onder- en bovenraam. Voordeuren van donkerblauw geschilderd hout met een bovenlicht erboven, gevat in een breed, wit geprofileerd kozijn.

Dak

Zadeldak bedekt met rode gegolfde Hollandse pannen. Eenvoudige zinken dakgoten. Gemetselde schoorstenen op de nok van het dak boven de woningscheidende muren. Drie symmetrisch geplaatste, eenvoudige houten dakkapellen met plat dak.

Kunst / ornamentiek

Wijzigingen

De oorspronkelijke smalle dakkapellen zijn vervangen door grotere dakkapellen.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

De woningen zijn van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van vroeg naoorlogse volkshuisvesting in Heerenveen op relatief grote schaal. De woningen zijn een voorbeeld van overheidsinitiatief in de woningbouw en van een landelijke ontwikkeling in de vroeg-naoorlogse woningbouw.

Stedenbouwkundige waarde

De Van Dekemalaan en de daarin doorlopende Sieger van der Laanstraat bestaan voornamelijk uit verenigingswoningbouw van enkele woningen per bouwblok. Deze bouwblokken zijn van gelijke korrelgrootte, materialisering, bouwperiode en bouwhoogte, wat de straten een grote stedenbouwkundige samenhang geeft. De bouwblokken zijn van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van deze stedenbouwkundige eenheid.

Architectuurhistorische waarde

De bouwblokken zijn van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van vroeg-naoorlogse bouw door woningstichtingen. In heel Nederland werd gebouwd met een vergelijkbare, in tegenstelling tot latere naoorlogse panden vrij traditionele vormentaal: lage bouwhoogte, rode baksteen, symmetrische gevelcompositie, eenvoudige details zoals het houtwerk rond de voordeur. Gebouwd in naoorlogse traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

Zowel de architectonische als stedenbouwkundige gaafheid van de bouwblokken is hoog. De woningen hebben weinig ingrijpende wijzigingen aan de buitenkant ondergaan.

Zeldzaamheid

Hoewel de woningen landelijk gezien noch wat betreft architectonische vormentaal, noch als typologie zeer zeldzaam zijn, hebben ze toch typologische waarde als gaaf voorbeeld van een naoorlogse uitbreiding met gemeentelijke woningbouw in Heerenveen. Deze waarde wordt versterkt door de hoge stedenbouwkundige en architectonische gaafheid van de bouwblokken.

Algemene gegevens

Adres	Industrieweg 6	**Naam**		**Mon. status**	
Plaats	Heerenveen	**Architect**	Dienst Gemeentewerken, Heerenveen	**Aanwijzing**	
Gemeente	Heerenveen	**Bouwjaar**	1954-1956	**MIP-code**	
Kadastraal nr	HRV01-C-4424	**Functie (oorspr)**	Bedrijf	**Werknummer**	1060
Gebied	9	**Functie (huidig)**	Bedrijf	**ID**	247

Beschrijving

Afbeelding

Geschiedenis

Al vanaf de oprichting van de Rijwiel- en Motorenfabriek A. Gaastra in 1904 is de fabricage van naaimachines en vooral fietsen verbonden met de geschiedenis van Heerenveen. Na 1950 legde het bedrijf zich uitsluitend toe op de fabricage van fietsen. Het bedrijf begon aan de Dracht en fabriceerde de fietsen vanaf 1917 aan de Parallelweg, totdat het pand te krap werd en in 1954 een vergunning werd aangevraagd om een nieuw fabriekspand te bouwen. In 1956 werd deze moderne fabriek geopend.

Locatie

De fabriek is gelegen aan de Industrieweg op een industrieterrein (oorspronkelijk in Oudeschoot, nu Heerenveen-Zuid). Dit terrein is tamelijk naar binnen gekeerd en heeft een typische verkaveling: een rationeel stratenpatroon om het terrein zo efficiënt mogelijk in te richten en zo groot mogelijke kavels te verkrijgen. De fabriek staat midden op een langwerpige kavel, recht tegenover de spoorlijn. Voor de entree ligt een ruime parkeerplaats.

Bouwvolume

Bouwvolume bestaat uit achter elkaar geplaatste hallen van één bouwlaag onder kap. Het daar voor liggende hoofdgebouw (met kantoren, showroom enz.) bestaat uit een begane grond en verdieping onder kap op een rechthoekig grondplan, met een uitgebouwde entree.

Gevels

Gevels opgetrokken uit wit gekeimde baksteen in klezoorverband. Smalle, grijze plint. Een open en ritmisch gevelbeeld. Hoge, rechthoekige vensters met grijze onderdorpels en afgesloten met aan de muur bevestigde zonneschermen. Bij de entree is een lage uitbouw gemaakt met glazen puien en een brede, grijze daklijst. Op de dakrand gevelreclame. In de zijgevel eveneens hoge rechthoekige vensters en kleine vierkante uitsparingen (vensters?).

Vensters / deuren

Op eerste etage grote, rechthoekige vensters en op de begane grond ook kleine, vierkant vensters met wit geschilderde kozijnen met smal profiel. Vensters hebben een roedeverdeling. De vier vensters boven de ingangspartij hebben glas-in-loodramen.

Dak

Halfronde daken die parallel aan de Industrieweg lopen met een bitumineuze dakbedekking. De daken van de achterliggende hallen zijn eveneens halfrond en hebben dwars op de rooilijn kleine, verhoogde zadeldaken.

Kunst / ornamentiek

Glas-in-loodramen.

Wijzigingen

De grote uitgebouwde entree is later toegevoegd.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Van cultuurhistorische waarde omdat het hier een fabriekspand betreft van Batavus, een groot en oud fietsenbedrijf dat reeds sinds de oprichting in 1904 in Heerenveen zetelt. Eveneens van waarde als representant van schaalvergroting van de naoorlogse industrie en als voorbeeld van een indertijd uiterst modern industriegebouw.

Stedenbouwkundige waarde

Van stedenbouwkundige waarde als een van de eerste grote naoorlogse fabriekspanden op een nieuw ingericht industrieterrein in Heerenveen-Zuid. Tevens is het het meest representatieve fabriekspand van de gemeente: de fabriek is een van de eerste herkenningspunten wanneer men met de trein Heerenveen binnen komt rijden.

Architectuurhistorische waarde

Van waarde als voorbeeld van een indertijd uiterst modern industriegebouw. De vormentaal van het hoofdgebouw is vooruitstrevend, maar niet uitgesproken modern: veel glas en een halfrond dak worden gecombineerd met relatief gesloten gevels en het gebruik van baksteen. Gebouwd in naoorlogse traditionele bouwstijl.

Gaafheid / herkenbaarheid

De gaafheid wordt aangetast door de grote uitgebouwde entree. Desondanks is het gebouw nog steeds karakteristiek en herkenbaar.

Zeldzaamheid

Een dergelijke naoorlogse fabriek is uniek in de gemeente Heerenveen.

Algemene gegevens

Adres	Pastoriesingel 6		
Plaats	Tjalleberd		
Eigenaar/beheer	Krul		
Coördinaten NB	52º59'48.70"	**Coördinaten O**	5º56'38.17"
ID	168	**Boomnr**	168
Monumentenstatus			

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica purpurea)
Plantjaar	1865
Aantal	2
Afm. omtrek	460 (gemiddeld)
Afm. hoogte	25 (gemiddeld)
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon, 1e boom vanaf weg staat in grind

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	Achterste bij garage heeft verankeringen

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

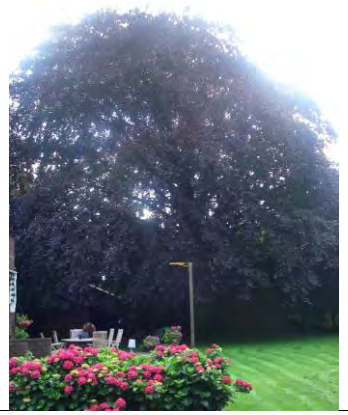

Algemene gegevens

Adres	Eerste compagnonsweg 1		
Plaats	Bontebok		
Eigenaar/beheer	Heida		
Coördinaten NB	52º57'48.73"	**Coördinaten O**	6º01'27.45"
ID	169	**Boomnr**	169
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Amerikaanse eik (Quercus rubra)
Plantjaar	1950
Aantal	1
Afm. omtrek	220
Afm. hoogte	19
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Tuin

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Eerste compagnonsweg 1		
Plaats	Bontebok		
Eigenaar/beheer	Heida		
Coördinaten NB	52º57'49.41"	**Coördinaten O**	6º01'26.25"
ID	170	**Boomnr**	170
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Noorse esdoor (Acer platanoides 'Drummondii')
Plantjaar	1950
Aantal	1
Afm. omtrek	240
Afm. hoogte	19
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Tuin, naast vijver

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Matig
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	Waarschijnlijk vijver
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	Karakteristiek en dendrologische waarde

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Eerste compagnonsweg 1		
Plaats	Bontebok		
Eigenaar/beheer	Heida		
Coördinaten NB	52º57'49.45"	**Coördinaten O**	6º01'27.43"
ID	171	**Boomnr**	171
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Zomereik (Quercus robur)
Plantjaar	1950
Aantal	1
Afm. omtrek	305
Afm. hoogte	24
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Tuin

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Dominee Veenweg 61		
Plaats	De Knipe		
Eigenaar/beheer	Doopsgezinde kerk		
Coördinaten NB	52º57'59.79"	**Coördinaten O**	5º59'24.09"
ID	172	**Boomnr**	172
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1905
Aantal	1
Afm. omtrek	290
Afm. hoogte	18
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Plantvak

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Burgemeester Falkenaweg 10		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Heddema Makelaar		
Coördinaten NB	52º57'22.62"	**Coördinaten O**	5º55'38.01"
ID	173	**Boomnr**	173
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Acacia (Robinia pseudoacacia)
Plantjaar	1950
Aantal	1
Afm. omtrek	270 en 200 (tweestammig)
Afm. hoogte	17
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Plantvak

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Redelijk
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Afbeelding

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	Beeldbepalend

Algemene gegevens

Adres	Fok 46		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Van der Valk		
Coördinaten NB	52º57'47.54"	**Coördinaten O**	5º55'02.84"
ID	174	**Boomnr**	174
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1930
Aantal	1
Afm. omtrek	255
Afm. hoogte	16
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Plantvak

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Heideburen 97		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Particulier		
Coördinaten NB	52º57'46.63"	**Coördinaten O**	5º55'48.13"
ID	175	**Boomnr**	175
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Esdoorn (Acer pseudoplatanus)
Plantjaar	1900
Aantal	1
Afm. omtrek	334
Afm. hoogte	24
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Landgoed

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Redelijk
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Heideburen 97		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Particulier		
Coördinaten NB	52º57'43.63"	**Coördinaten O**	5º55'49.03"
ID	176	**Boomnr**	176
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Linde (Tilia europaea)
Plantjaar	1890
Aantal	1
Afm. omtrek	380
Afm. hoogte	27
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Heremaweg		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Gemeente		
Coördinaten NB	Begin: 52º56'	**Coördinaten O**	Begin: 5º56'4
ID	177	**Boomnr**	177
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Zomereik (Quercus robur)
Plantjaar	1920
Aantal	13
Afm. omtrek	210
Afm. hoogte	19
Karakter object	Laan
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	In berm langs verharde weg

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Redelijk
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 77		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Holwerda Shipping, R.H. Holwerda		
Coördinaten NB	52º56'21.64"	**Coördinaten O**	5º56'51.47"
ID	178	**Boomnr**	178
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Moerascipres (Taxodium)
Plantjaar	1930
Aantal	1
Afm. omtrek	254
Afm. hoogte	16
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Redelijk
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	Recente renovatie tuin

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	Beeldbepalend

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Marktweg 77		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Holwerda Shipping, R.H. Holwerda		
Coördinaten NB	52º56'22.56"	**Coördinaten O**	5º56'51.90"
ID	179	**Boomnr**	179
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Zomereik (Quercus robur)
Plantjaar	1920
Aantal	2
Afm. omtrek	250 (gemiddeld)
Afm. hoogte	19
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	In beplantingsvak

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Redelijk
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	Recente renovatie tuin

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Minckelersstraat 11		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Gemeente		
Coördinaten NB	52º57'37.13"	**Coördinaten O**	5º55'32.91"
ID	180	**Boomnr**	180
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Linde (Tilia europaea)
Plantjaar	1950
Aantal	5
Afm. omtrek	180 (gemiddeld)
Afm. hoogte	19 (gemiddeld)
Karakter object	Groep
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	Beeldbepalend

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Stationsstraat 6		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Bouma		
Coördinaten NB	52º57'44.30"	**Coördinaten O**	5º54'55.96"
ID	181	**Boomnr**	181
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Amerikaanse eik (Quercus rubra)
Plantjaar	1900
Aantal	1
Afm. omtrek	355
Afm. hoogte	25
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Tuin

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	Te veel dood hout aanwezig

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Thialfweg 43		
Plaats	Heerenveen		
Eigenaar/beheer	Zorggarant Thuiszorg		
Coördinaten NB	52º58'01.98"	**Coördinaten O**	5º54'59.89"
ID	182	**Boomnr**	182
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Watercipres (Metasequoia glyptostroboides)
Plantjaar	1950
Aantal	1
Afm. omtrek	170
Afm. hoogte	17
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	In plantvak

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	Beeldbepalend en dendrologische waarde

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Bij de Leijweg 7		
Plaats	Hoornsterzwaag		
Eigenaar/beheer	Particulier		
Coördinaten NB	53º00'31.52"	**Coördinaten O**	6º08'09.13"
ID	183	**Boomnr**	183
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1930
Aantal	1
Afm. omtrek	250
Afm. hoogte	11
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Hendrik de Vosweg 48		
Plaats	Jubbega		
Eigenaar/beheer	Middelveld		
Coördinaten NB	52º58'55.74"	**Coördinaten O**	6º05'53.27"
ID	184	**Boomnr**	184
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Linde (Tilia europaea)
Plantjaar	1930
Aantal	2
Afm. omtrek	230 (gemiddeld)
Afm. hoogte	18 (gemiddeld)
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	Doorgeschoten knotlinde

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	J. Alberdaweg 15		
Plaats	Jubbega		
Eigenaar/beheer	Achttien		
Coördinaten NB	53º00'03.91"	**Coördinaten O**	6º06'50.67"
ID	185	**Boomnr**	185
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1920
Aantal	1
Afm. omtrek	290
Afm. hoogte	17
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg t.o. 64		
Plaats	Jubbega		
Eigenaar/beheer	Gemeente		
Coördinaten NB	52º58'36.36"	**Coördinaten O**	6º07'05.13"
ID	186	**Boomnr**	186
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Beuk (Fagus sylvatica)
Plantjaar	1920
Aantal	1
Afm. omtrek	240
Afm. hoogte	14
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	In berm langs verharde weg

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Redelijk
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Afbeelding

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	Beeldbepalend en karakteristiek

Algemene gegevens

Adres	Koningin Julianaweg 55		
Plaats	Oranjewoud		
Eigenaar/beheer	Particulier		
Coördinaten NB	52º56'51.83"	**Coördinaten O**	5º56'57.69"
ID	188	**Boomnr**	188
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1830
Aantal	2
Afm. omtrek	460 en 280
Afm. hoogte	21
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gras

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Koningin Julianaweg 55		
Plaats	Oranjewoud		
Eigenaar/beheer	Particulier		
Coördinaten NB	52º56'52.67"	**Coördinaten O**	5º56'55.89"
ID	189	**Boomnr**	189
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Linde (Tilia europaea)
Plantjaar	1910
Aantal	1
Afm. omtrek	265
Afm. hoogte	22
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Knotlinde
Standplaats	Gras

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	Doorgeschoten knotlinde

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Koningin Julianaweg 55		
Plaats	Oranjewoud		
Eigenaar/beheer	Particulier		
Coördinaten NB	52º56'51.79"	**Coördinaten O**	5º56'58.51"
ID	187	**Boomnr**	187
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Acacia (Robinia pseudoacacia)
Plantjaar	1910
Aantal	1
Afm. omtrek	280
Afm. hoogte	21
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gras

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Conditie slecht
Beschadigingen	
Bedreigingen	Breuklijsten in stam
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Koningin Julianaweg 73		
Plaats	Oranjewoud		
Eigenaar/beheer	Smilde		
Coördinaten NB	52º56'49.18"	**Coördinaten O**	5º57'44.35"
ID	190	**Boomnr**	190
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Amerikaanse eik (Quercus rubra)
Plantjaar	1880
Aantal	1
Afm. omtrek	410
Afm. hoogte	32
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Redelijk
Beschadigingen	Zwamaantasting bij gesteltakken
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Lindelaan 2		
Plaats	Oranjewoud		
Eigenaar/beheer	Gemeente		
Coördinaten NB	52º56'57.89"	**Coördinaten O**	5º58'04.86"
ID	191	**Boomnr**	191
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1830
Aantal	1
Afm. omtrek	570
Afm. hoogte	30
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Landgoed

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Lindelaan 2		
Plaats	Oranjewoud		
Eigenaar/beheer	Gemeente		
Coördinaten NB	52º56'58.98"	**Coördinaten O**	5º58'08.23"
ID	192	**Boomnr**	192
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1900
Aantal	2
Afm. omtrek	295 en 380
Afm. hoogte	27
Karakter object	Groep
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Landgoed

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Marijke Muoiweg		
Plaats	Oranjewoud		
Eigenaar/beheer	Gemeente/SBB		
Coördinaten NB	Begin: 52º57'	**Coördinaten O**	Begin: 5º58'1
ID	193	**Boomnr**	193
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Zomereik (Quercus robur)
Plantjaar	1920
Aantal	313
Afm. omtrek	250 (gemiddeld)
Afm. hoogte	20 (gemiddeld)
Karakter object	Laan
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	In berm

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	Beeldbepalend, groenstructuur

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 63		
Plaats	Oudeschoot		
Eigenaar/beheer	Siebenga		
Coördinaten NB	52º56'05.07"	**Coördinaten O**	5º59'00.23"
ID	194	**Boomnr**	194
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Beuk (Fagus sylvatica)
Plantjaar	1890
Aantal	1
Afm. omtrek	350
Afm. hoogte	24
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Schoterlandseweg 63		
Plaats	Oudeschoot		
Eigenaar/beheer	Siebenga		
Coördinaten NB	52º56'05.07"	**Coördinaten O**	5º59'00.23"
ID	195	**Boomnr**	195
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1910
Aantal	2
Afm. omtrek	300 en 275
Afm. hoogte	24
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Aengwirderweg 251		
Plaats	Tjalleberd		
Eigenaar/beheer	Particulier		
Coördinaten NB	52º59'42.03"	**Coördinaten O**	5º56'04.15"
ID	196	**Boomnr**	196
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Linde (Tilia europaea)
Plantjaar	1910
Aantal	1
Afm. omtrek	220
Afm. hoogte	16
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Waardevol
Specifieke waarde	

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Pastoriesingel 1		
Plaats	Tjalleberd		
Eigenaar/beheer	Kerkvoogdij		
Coördinaten NB	52º59'51.92"	**Coördinaten O**	5º56'37.19"
ID	198	**Boomnr**	198
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Treures (Fraxinus excelsior 'Pendula')
Plantjaar	1950
Aantal	2
Afm. omtrek	125 (gemiddeld)
Afm. hoogte	8 (gemiddeld)
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Kerkhof, in grind

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Karakteristiek
Specifieke waarde	Dendrologische waarde

Afbeelding

Algemene gegevens

Adres	Pastoriesingel 1		
Plaats	Tjalleberd		
Eigenaar/beheer	Kerkvoogdij		
Coördinaten NB	52º59'51.92"	**Coördinaten O**	5º56'37.19"
ID	197	**Boomnr**	197
Monumentenstatus	Aanvulling		

Objectgegevens

Boomsoort	Bruine beuk (Fagus sylvatica 'Purpurea')
Plantjaar	1910
Aantal	1
Afm. omtrek	205
Afm. hoogte	19
Karakter object	Solitair
Boomvorm	Natuurlijk
Standplaats	Gazon van kerkhof

Beoordeling

Vitaliteit/Conditie	Goed
Beschadigingen	
Bedreigingen	
Vermoedelijke oorzaak	
Bijzonderheden	

Waardebepaling

Waardering	Monumentaal
Specifieke waarde	

Afbeelding

BIJLAGEN

B1 ONDERHOUDSTOESTAND
B1.1 Conclusies onderhoudstoestand beschermde beeldbepalende panden/objecten
B1.2 Overzicht onderhoudstoestand beschermde beeldbepalende panden/objecten

B2 HISTORISCHE KAARTEN
B2.1 Kaart 1720
B2.2 Kaart 1850
B2.3 Kaart 1930
B2.4 Kaart 1959
B2.5 Kaart 1971

B3 ANALYSEKAARTEN
B3.1 Geomorfologie
B3.2 Landschappelijke opbouw
B3.3 Hoofdstructuren
B3.4 Ontwikkelingsassen
B3.5 Bebouwingspatronen

B4 GEBIEDSINDELING

B5 GEBIEDSKAARTEN
B5.1 Gebied 1: Veenpolder
B5.2 Gebied 2: Veenkoloniale ontwikkeling
B5.3 Gebied 3: Woudontginning
B5.4 Gebied 4: Tjongervallei
B5.5 Gebied 5: Landgoederen
B5.6 Gebied 6: Ontwikkelingslinten
B5.7 Gebied 7: Groen wonen
B5.8 Gebied 8: Naoorlogse uitbreiding tot 1971
B5.9 Gebied 9: Industrie en sport tot 1971

B1 Onderhoudstoestand

B1.1 Conclusies onderhoudstoestand beschermde beeldbepalende panden/objecten

Het huidige monumentenbeleid van de gemeente Heerenveen kent geen financiële regelingen of subsidies voor het onderhoud van gemeentelijke monumenten. Om de vraag te beantwoorden of dit huidige beleid voortgezet kan worden, is het wenselijk eerst een globaal overzicht van de onderhoudstoestand van de huidige panden en objecten op de gemeentelijke monumentenlijst te verkrijgen.

In 1998 heeft de gemeente Heerenveen ervoor gekozen niet de begrippen gemeentelijke monumentenlijst en gemeentelijke monumenten te gebruiken, maar deze te vervangen voor respectievelijk een lijst van beeldbepalende panden/objecten en beschermde beeldbepalende panden/objecten. Bovendien zijn de beschermde beeldbepalende panden/objecten onderverdeeld in drie categorieën, aflopend in monumentale waarde: monumentale panden, karakteristieke panden en respectabele panden.

De bestaande lijst van beschermde beeldbepalende panden/objecten, zoals vastgesteld in 1998, bestaat uit 258 panden en objecten. Deze panden/objecten staan verspreid over de gehele gemeente Heerenveen, met een grotere concentratie in de plaats Heerenveen.

De inventarisatie van de onderhoudstoestand van de beeldbepalende panden/objecten in alle categorieën is uitgevoerd in de zomer van 2009, gelijktijdig met de inventarisatie van het gebouwde erfgoed in de gemeente Heerenveen voor een aanvulling van deze lijst van beschermde beeldbepalende panden/objecten.

Bij de inventarisatie kreeg de onderhoudstoestand van de panden en objecten de beoordeling “goed”, “matig” of “slecht”.
Een goede staat van onderhoud betekent dat er zichtbaar regelmatig onderhoud gepleegd wordt, met aandacht voor originele materialen, vormen of details
Een matige staat van onderhoud betekent dat er sprake is van achterstallig onderhoud en dat regulier onderhoud op korte termijn zeer wenselijk is.
Een slechte staat van onderhoud betekent dat reparatie of renovatie noodzakelijk is.

Een overzicht van de onderhoudstoestand levert de volgende globale conclusies op.
- Ruim driekwart (78 %) van de beschermde beeldbepalende panden in de gehele gemeente Heerenveen is goed onderhouden. Een matige onderhoudstoestand geldt voor 16 % van de panden en een slechte onderhoudstoestand voor 4 %.

- De monumentale en karakteristieke panden zijn iets beter onderhouden dan de respectabele panden, waar een kwart (26 %) slechts in een matige onderhoudstoestand verkeert.

- Wat onderhoudstoestand betreft zijn er geen grote verschillen tussen de panden in de plaats Heerenveen en de panden in het buitengebied.

Onderwerp	Aantal	Goed	Matig	Slecht
Totaal	257	78 %	16 %	4 %
BBP-MP	91	81 %	9 %	5 %
BBP-KP	109	79 %	16 %	5 %
BBP-RP	57	70 %	26 %	2 %
Kern Heerenveen	190	79 %	17 %	3 %
Buitengebied	67	75 %	12 %	7 %
Bedrijfsgebouwen	38	84 %	11 %	3 %
Boerderijen	33	73 %	18 %	9 %
Woningen	154	79 %	17 %	4 %
Kerkelijke gebouwen	9	89 %	11 %	0 %

- De grootste categorieën binnen de beschermde beeldbepalende panden/ objecten zijn de woningen, de bedrijfsgebouwen en boerderijen. Tussen deze verschillende categorieën zijn de verschillen wat betreft onderhoud klein. De bedrijfsgebouwen worden relatief het beste onderhouden, vervolgens de woningen en tenslotte de boerderijen. Kerken en kerkelijke gebouwen als pastorieën zijn over het algemeen in een goede staat van onderhoud.

In 2008 zijn 54 panden in het Stationsgebied aangewezen als beschermd beeldbepalend pand. Deze aanwijzing is echter nog in procedure en de panden staan dus nog niet op de lijst van beeldbepalende panden. Vooruitlopend op de aanwijzing is de onderhoudstoestand van deze panden ook geïnventariseerd.

Deze inventarisatie levert de volgende conclusies op:
- De panden in het Stationsgebied zijn over het algemeen minder goed onderhouden dan de overige beschermde beeldbepalende panden in de gemeente Heerenveen: 63 % van de panden in het Stationsgebied verkeren in goede staat, tegenover 78 % in heel Heerenveen.

- Veruit de meeste panden, 45 van de 54 panden, worden na aanwijzing beschermd als karakteristiek pand. De verschillen tussen de categorieën monumentaal, karakteristiek en respectabel zijn gering wat betreft de staat van onderhoud.

B1.2 Overzicht onderhoudstoestand beschermde beeldbepalende panden/objecten

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 1	MP	Achter de Kerk 2	Heerenveen	woning	goed
BBP 2	MP	Achter de Kerk t.o. 2	Heerenveen	restanten kerk	goed
BBP 3	MP	Lollius Ademalaan t.o. 39	Oranjewoud	begraafplaats	ONBEKEND
BBP 4	KP	Aengwirderweg 54	Heerenveen	woning	goed
BBP 5	MP	Aengwirderweg 128	Luinjeberd	boerderij	goed
BBP 6	KP	Aengwirderweg 194	Luinjeberd	woning	goed
BBP 7	KP	Aengwirderweg 203	Luinjeberd	woning	slecht
BBP 8	RP	Aengwirderweg 236	Tjalleberd	boerderij	goed
BBP 9	RP	Aengwirderweg 239	Luinjeberd	woning	goed
BBP 10	KP	Aengwirderweg 241	Luinjeberd	boerderij	goed
BBP 11	KP	Aengwirderweg 251	Luinjeberd	woning	goed
BBP 12	KP	Aengwirderweg 280	Tjalleberd	woning	goed
BBP 13	MP	Aengwirderweg 289	Tjalleberd	woning	goed
BBP 14	MP	Aengwirderweg 296	Tjalleberd	boerderij	goed
BBP 15	MP	Aengwirderweg 309	Tjalleberd	woning	matig
BBP 16	MP	Aengwirderweg 318	Tjalleberd	kerk	goed
BBP 17	MP	Aengwirderweg 349	Tjalleberd	boerderij	goed
BBP 18	KP	Aengwirderweg 361	Tjalleberd	boerderij	goed
BBP 19	RP	Asterstraat 5	Heerenveen	woning	goed
BBP 20	RP	Asterstraat 7	Heerenveen	woning	goed
BBP 21	RP	Asterstraat 9	Heerenveen	woning	goed
BBP 22	RP	Asterstraat 11	Heerenveen	woning	goed
BBP 23	RP	Badweg 85a	Heerenveen	woning	goed
BBP 24	RP	Belgische Wijk 10t/m16	Jubbega	woning	goed
BBP 25	KP	Prins Bernhardweg 12	Oranjewoud	woning	goed
BBP 26	MP	Prins Bernhardweg 14	Oranjewoud	woning	goed
BBP 27	KP	Prins Bernhardweg 31	Oranjewoud	boerderij	goed
BBP 28	MP	Prins Bernhardweg 73	Oranjewoud	woning	goed
BBP 29	KP	Van Bienemalaan 15	Oudeschoot	gemeenschapshuis	goed
BBP 30	KP	Breedpad 27	Heerenveen	woning	goed
BBP 31	KP	Breedpad 51	Heerenveen	woning	matig

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 32	MP	Bruggelaantje 10	Mildam	brug	goed
BBP 33	MP	Bruggelaantje bij 10	Mildam	brugwachterswoning	goed
BBP 34	KP	Compagnonsstraat 4	Heerenveen	woning	matig
BBP 35	KP	Compagnonsstraat 6 t/m 24	Heerenveen	woning	matig
BBP 36	RP	Compagnonsstraat 9 t/m 33	Heerenveen	woning	matig
BBP 37	RP	Van Dekemalaan 1	Heerenveen	woning	matig
BBP 38	RP	Van Dekemalaan 3	Heerenveen	woning	matig
BBP 39	RP	Dracht 7a	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 40	MP	Dracht 8	Heerenveen	café/woning	goed
BBP 41	KP	Dracht 16	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 42	KP	Dracht 31	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 43	KP	Dracht 32	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 44	KP	Dracht 37	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 45	RP	Dracht 66	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 46	KP	Dracht 78	Heerenveen	woning	goed
BBP 47	KP	Dracht 92	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 48	KP	Dracht 100	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 49	MP	Dracht 140	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 50	KP	Dubbele Regel 2	Heerenveen	brugwachterswoning	goed
BBP 51	RP	Eikenlaan 22	Heerenveen	woning	goed
BBP 52	MP	Burgemeester Falkenaweg 10	Heerenveen	woning	goed
BBP 53	RP	Burgemeester Falkenaweg 12	Heerenveen	kerk	goed
BBP 54	RP	Burgemeester Falkenaweg 18	Heerenveen	woning	goed
BBP 55	RP	Burgemeester Falkenaweg 48	Heerenveen	woning	matig
BBP 56	KP	Burgemeester Falkenaweg 49	Heerenveen	woning	goed
BBP 57	RP	Burgemeester Falkenaweg 50	Heerenveen	woning	matig
BBP 58	RP	Burgemeester Falkenaweg 52	Heerenveen	ONBEKEND	ONBEKEND
BBP 59	RP	Burgemeester Falkenaweg 53	Heerenveen	woning	goed
BBP 60	RP	Burgemeester Falkenaweg 55	Heerenveen	woning	goed
BBP 61	MP	Burgemeester Falkenaweg 58	Heerenveen	landhuis	goed
BBP 62	MP	Burgemeester Falkenaweg 60	Heerenveen	woning	goed

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 63	KP	Burgemeester Falkenaweg 61	Heerenveen	woning	goed
BBP 64	KP	Burgemeester Falkenaweg 65	Heerenveen	woning	goed
BBP 65	RP	Burgemeester Falkenaweg 72	Heerenveen	woning	matig
BBP 66	RP	Burgemeester Falkenaweg 88	Heerenveen	woning	goed
BBP 67	MP	Burgemeester Falkenaweg 90	Heerenveen	woning	matig
BBP 68	MP	Burgemeester Falkenaweg 95	Heerenveen	woning	matig
BBP 69	MP	Burgemeester Falkenaweg 97	Heerenveen	woning	goed
BBP 70	KP	Burgemeester Falkenaweg 106	Heerenveen	woning	matig
BBP 71	KP	Burgemeester Falkenaweg 108	Heerenveen	woning	matig
BBP 72	KP	Burgemeester Falkenaweg 110	Heerenveen	woning	slecht
BBP 73	RP	Burgemeester Falkenaweg 138	Heerenveen	woning	goed
BBP 74	RP	Burgemeester Falkenaweg 140	Heerenveen	woning	goed
BBP 75	KP	Burgemeester Falkenaweg 159	Heerenveen	woning	goed
BBP 76	RP	Burgemeester Falkenaweg 171	Heerenveen	woning	goed
BBP 77	MP	Burgemeester Falkenaweg 191	Heerenveen	woning	goed
BBP 78	MP	Burgemeester Falkenaweg 193	Heerenveen	woning	goed
BBP 79	RP	Fok 9	Heerenveen	woning	goed
BBP 80	RP	Fok 13	Heerenveen	woning	goed
BBP 81	MP	Fok 14	Heerenveen	woning	goed
BBP 82	KP	Fok 21	Heerenveen	woning	goed
BBP 83	MP	Fok 24	Heerenveen	woning	goed
BBP 84	MP	Fok 25	Heerenveen	woning	goed
BBP 85	MP	Fok 27	Heerenveen	woning	goed
BBP 86	KP	Fok 28	Heerenveen	woning	goed
BBP 87	KP	Fok 29	Heerenveen	woning	goed
BBP 88	KP	Fok 36	Heerenveen	woning	goed
BBP 89	KP	Fok 38	Heerenveen	woning	goed
BBP 90	MP	Fok 39	Heerenveen	woning	goed
BBP 91	MP	Fok 43	Heerenveen	woning	goed
BBP 92	MP	Fok 49	Heerenveen	pastorie	matig
BBP 93	MP	Fok 71	Heerenveen	kantoor/woning	goed

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 94	MP	Fok 72	Heerenveen	kantoor/woning	goed
BBP 95	MP	Fok 76	Heerenveen	kantoor/woning	slecht
BBP 96	MP	Fok 78	Heerenveen	posthuis	goed
BBP 97	KP	Gedempte Molenwijk 11	Heerenveen	pakhuis	matig
BBP 98	KP	Gedempte Molenwijk 13	Heerenveen	pakhuis	goed
BBP 99	KP	Gedempte Molenwijk 41	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 100	MP	Gemeenteplein 81-83	Heerenveen	kantoor/woning	goed
BBP 101	MP	Van Harenspad 48	Heerenveen	woning	goed
BBP 102	RP	Van Harenspad 52	Heerenveen	woning	goed
BBP 103	KP	Heideburen 11	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 104	KP	Heideburen 41	Heerenveen	woning	goed
BBP 105	MP	Heideburen 47	Heerenveen	woning	goed
BBP 106	MP	Heideburen 71	Heerenveen	woning	goed
BBP 107	RP	Heideburen 85	Heerenveen	woning	goed
BBP 108	RP	Heideburen 87	Heerenveen	woning	goed
BBP 109	KP	Jacob Hepkemastraat 7	Heerenveen	woning	goed
BBP 110	KP	Jacob Hepkemastraat 9	Heerenveen	woning	goed
BBP 111	RP	Jacob Hepkemastraat 11	Heerenveen	woning	goed
BBP 112	RP	Jacob Hepkemastraat 13	Heerenveen	woning	goed
BBP 113	KP	Jacob Hepkemastraat 15	Heerenveen	woning	goed
BBP 114	RP	Jacob Hepkemastraat 17	Heerenveen	woning	matig
BBP 115	RP	Jacob Hepkemastraat 19	Heerenveen	woning	matig
BBP 116	KP	Jacob Hepkemastraat 41	Heerenveen	woning	matig
BBP 117	KP	Jacob Hepkemastraat 43	Heerenveen	woning	matig
BBP 118	KP	Jacob Hepkemastraat 45	Heerenveen	woning	matig
BBP 119	KP	Jacob Hepkemastraat 47	Heerenveen	woning	matig
BBP 120	KP	Herenwal 2	Heerenveen	woning	goed
BBP 121	KP	Herenwal 4	Heerenveen	woning	goed
BBP 122	KP	Herenwal 4a	Heerenveen	garage/woning	ONBEKEND
BBP 123	RP	Herenwal 5	Heerenveen	woning	goed
BBP 124	KP	Herenwal 15	Heerenveen	woning	goed

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 125	KP	Herenwal 20	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 126	MP	Herenwal 21	Heerenveen	winkel/kantoor	goed
BBP 127	KP	Herenwal 24	Heerenveen	woning	goed
BBP 128	MP	Herenwal 46	Heerenveen	woning	goed
BBP 129	KP	Herenwal 59	Heerenveen	woning	goed
BBP 130	MP	Herenwal 62-186	Heerenveen	kade	goed
BBP 131	MP	Herenwal 71	Heerenveen	woning	goed
BBP 132	MP	Herenwal 74	Heerenveen	woning	goed
BBP 133	RP	Herenwal 95	Heerenveen	woning	goed
BBP 134	MP	Herenwal 123	Heerenveen	school	matig
BBP 135	MP	Herenwal 137	Heerenveen	kerk	goed
BBP 136	KP	Herenwal 148	Heerenveen	woning	goed
BBP 137	KP	Herenwal 159	Heerenveen	woning	slecht
BBP 138	KP	P.W. Janssenweg 74	Jubbega	winkel/woning	matig
BBP 139	KP	Koningin Julianaweg 41	Oranjewoud	woning	goed
BBP 140	KP	Koningin Julianaweg 43	Oranjewoud	woning	goed
BBP 141	MP	Koningin Julianaweg 55	Oranjewoud	boerderij	slecht
BBP 142	MP	Koningin Julianaweg 71	Oranjewoud	dienstwoning	goed
BBP 143	MP	Koningin Julianaweg 75	Oranjewoud	dienstwoning	goed
BBP 144	KP	Koningin Julianaweg 94	Oranjewoud	boerderij	slecht
BBP 145	MP	J.H. Kruisstraat t.o. 9	Heerenveen	monument	goed
BBP 146	RP	J.H. Kruisstraat 15	Heerenveen	woning	matig
BBP 147	RP	Sieger van der Laanstraat 73	Heerenveen	woning	goed
BBP 148	KP	Bij de Leijwei 43	Hoornsterzwaag	boerderij	matig
BBP 149	RP	Bij de Leijwei 155	Hoornsterzwaag	boerderij	matig
BBP 150	MP	Bij de Leijwei 161	Hoornsterzwaag	brug	goed
BBP 151	KP	Lindegracht 21	Heerenveen	woning	matig
BBP 152	KP	Leeuwarderstraatweg 60	Heerenveen	woning	goed
BBP 153	RP	Van Maasdijkstraat 3	Heerenveen	woning	goed
BBP 154	KP	Van Maasdijkstraat 4	Heerenveen	kantoor/woning	goed
BBP 155	KP	Van Maasdijkstraat 5	Heerenveen	woning	goed

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 156	KP	Van Maasdijkstraat 6	Heerenveen	woning	slecht
BBP 157	RP	Van Maasdijkstraat 8	Heerenveen	woning	matig
BBP 158	KP	Van Maasdijkstraat 9	Heerenveen	woning	goed
BBP 159	KP	Van Maasdijkstraat 10	Heerenveen	woning	goed
BBP 160	KP	Van Maasdijkstraat 12	Heerenveen	woning	goed
BBP 161	KP	Van Maasdijkstraat 18	Heerenveen	woning	goed
BBP 162	MP	Van Maasdijkstraat 24	Heerenveen	woning	goed
BBP 163	MP	Van Maasdijkstraat 26	Heerenveen	woning	goed
BBP 164	KP	Van Maasdijkstraat 41	Heerenveen	woning	matig
BBP 165	RP	Van Maasdijkstraat 42	Heerenveen	woning	goed
BBP 166	RP	Van Maasdijkstraat 44	Heerenveen	woning	goed
BBP 167	RP	Marktweg 46	Heerenveen	boerderij	goed
BBP 168	KP	Marktweg 57	Heerenveen	pastorie	goed
BBP 169	KP	Marktweg 59	Heerenveen	woning	goed
BBP 170	KP	Marktweg 66	Heerenveen	woning	goed
BBP 171	MP	Marktweg 69	Heerenveen	woning	goed
BBP 172	KP	Marktweg 72	Heerenveen	woning	goed
BBP 173	KP	Het Meer 17	Heerenveen	woning	goed
BBP 174	KP	Het Meer 29	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 175	RP	Het Meer 35	Heerenveen	winkel/woning	matig
BBP 176	MP	Het Meer 67	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 177	MP	Het Meer 75	Heerenveen	boerderij	goed
BBP 178	MP	Het Meer 132	Heerenveen	boerderij	goed
BBP 179	MP	Het Meer 193	Heerenveen	woning	goed
BBP 180	KP	Het Meer 221	Heerenveen	boerderij	matig
BBP 181	KP	Het Meer 251	Heerenveen	woning	goed
BBP 182	RP	Het Meer 253	Heerenveen	boerderij	goed
BBP 183	MP	Mincklerstraat 11+36	Heerenveen	school	goed
BBP 184	MP	K. Molweg 19	Jubbega	kerk	goed
BBP 185	RP	Marijke Muoiwei 1	Oranjewoud	woning	goed
BBP 186	KP	Nieuwburen 16	Heerenveen	woning	goed

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 187	KP	Nieuwburen 26	Heerenveen	woning	goed
BBP 188	KP	Nieuwburen 36	Heerenveen	woning	goed
BBP 189	KP	Nieuwburen 60	Heerenveen	woning	goed
BBP 190	KP	Nieuwburen 62	Heerenveen	woning	goed
BBP 191	KP	Nieuwburen 66	Heerenveen	woning	goed
BBP 192	KP	Nieuwburen 68	Heerenveen	woning	goed
BBP 193	MP	Nieuwburen 82	Heerenveen	woning	goed
BBP 194	MP	Nieuwburen 84	Heerenveen	woning	goed
BBP 195	MP	W.A. Nijenhuisweg 33	Katlijk	boerderij	matig
BBP 196	MP	Bieruma Oostingweg 13	Oranjewoud	woning	goed
BBP 197	KP	Oude Koemarkt 1	Heerenveen	café/woning	goed
BBP 198	KP	Oude Koemarkt 2	Heerenveen	café/woning	goed
BBP 199	KP	Oude Koemarkt 4	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 200	MP	Oude Koemarkt 10	Heerenveen	woning	goed
BBP 201	MP	Paul Krugerkade 1 12	Heerenveen	café/woning	goed
BBP 202	KP	Pastoriesingel 6	Tjalleberd	pastorie	goed
BBP 203	MP	Pastoriesingel bij 6	Tjalleberd	monument	goed
BBP 204	MP	Tjeerd Roslaan 13	Oudeschoot	boerderij	goed
BBP 205	KP	Rotstergaastweg 16	Heerenveen	boerderij	goed
BBP 206	RP	Rotstergaastweg 30	Nieuweschoot	boerderij	slecht
BBP 207	MP	Rotstergaastweg bij 30	Nieuweschoot	monument	ONBEKEND
BBP 208	MP	Rottumerweg bij 12	Heerenveen	begraafplaats	goed
BBP 209	KP	Schans 31	Heerenveen	bedrijf/woning	goed
BBP 210	MP	Schans 32-34	Heerenveen	bedrijf	goed
BBP 211	KP	Schans 41	Heerenveen	woning	goed
BBP 212	RP	Schoolstraat 6	Heerenveen	woning	goed
BBP 213	MP	Schoterlandseweg 5	Mildam	woning	ONBEKEND
BBP 214	KP	Schoterlandseweg 13	Oudeschoot	woning	goed
BBP 215	MP	Schoterlandseweg 17	Nieuwhorne	boerderij	goed
BBP 216	KP	Schoterlandseweg 22	Oudehorne	kerk	goed
BBP 217	RP	Schoterlandseweg 28	Hoornsterzwaag	woning	goed

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 218	MP	Schoterlandseweg 41	Oudeschoot	pastorie	goed
BBP 219	MP	Schoterlandseweg 47	Oudeschoot	boerderij	goed
BBP 220	KP	Schoterlandseweg 49	Katlijk	boerderij	goed
BBP 221	MP	Schoterlandseweg 57	Oudeschoot	boerderij	goed
BBP 222	MP	Schoterlandseweg 61	Oudeschoot	woning	matig
BBP 223	KP	Schoterlandseweg 62	Nieuwhorne	woning	goed
BBP 224	MP	Schoterlandseweg 68	Hoornsterzwaag	boerderij	goed
BBP 225	KP	Schoterlandseweg 70	Oudeschoot	boerderij	goed
BBP 226	RP	Schoterlandseweg 90	Nieuwhorne	woning	goed
BBP 227	MP	Schoterlandseweg 92	Nieuwhorne	woning	slecht
BBP 228	RP	Schoterlandseweg 93	Jubbega	winkel/woning	goed
BBP 229	KP	Schoterlandseweg 103	Jubbega	boerderij	goed
BBP 230	KP	Schoterlandseweg 104	Hoornsterzwaag	boerderij	matig
BBP 231	MP	Schoterlandseweg bij 81	Oudehorne	klokkestoel	ONBEKEND
BBP 232	MP	Sevenaerspad 5	Oudehorne	woning	goed
BBP 233	MP	Sevenaerspad bij 5	Oudehorne	sluis	goed
BBP 234	MP	Stationsstraat 1	Heerenveen	woning	goed
BBP 235	MP	Thialfweg 17	Heerenveen	school	goed
BBP 236	MP	Thialfweg 43	Heerenveen	woning	goed
BBP 237	KP	Thialfweg 46	Heerenveen	woning	goed
BBP 238	MP	Thialfweg t.o. 46	Heerenveen	monument	goed
BBP 239	MP	Thialfweg t.o. 46	Heerenveen	monument	goed
BBP 240	KP	Tolhuisweg 1	Heerenveen	woning	matig
BBP 241	MP	Tolhuisweg 11	Heerenveen	woning	goed
BBP 242	KP	Tolhuisweg 49	Heerenveen	woning	goed
BBP 243	MP	Trambaan 12	Heerenveen	woning	goed
BBP 244	KP	Veensluis 13	Heerenveen	boerderij	goed
BBP 245	MP	Veensluis 23	Heerenveen	begraafplaats	slecht
BBP 246	MP	Ds. Veenweg bij 28	De Knipe	monument	matig
BBP 247	MP	Ds. Veenweg 50	De Knipe	boerderij	goed
BBP 248	KP	Vleesmarkt 1a	Heerenveen	winkel/woning	goed

Nr	Status	Adres	Plaats	Gebouwtype	Onderhoud
BBP 249	RP	Vleesmarkt 2	Heerenveen	winkel/woning	matig
BBP 250	KP	Vleesmarkt 6	Heerenveen	winkel/woning	goed
BBP 251	RP	Vleesmarkt 8	Heerenveen	winkel/woning	matig
BBP 252	MP	Vleesmarkt 9	Heerenveen	winkel	goed
BBP 253	KP	Koningin Wilhelminaweg 61	Oranjewoud	woning	goed
BBP 254	RP	Wolvegaasterweg 2	Heerenveen	boerderij	matig
BBP 255	RP	Wolvegaasterweg 6	Heerenveen	woning	goed
BBP 256	KP	Zesde Wijk 2	Hoornsterzwaag	boerderij	goed
BBP 257	KP	Zestienroeden 31	De Knipe	boerderij	goed
BBP 258	KP	Zonnebloemstraat 64	Heerenveen	woning	goed

B2 Historische kaarten

B2.1 Kaart 1720

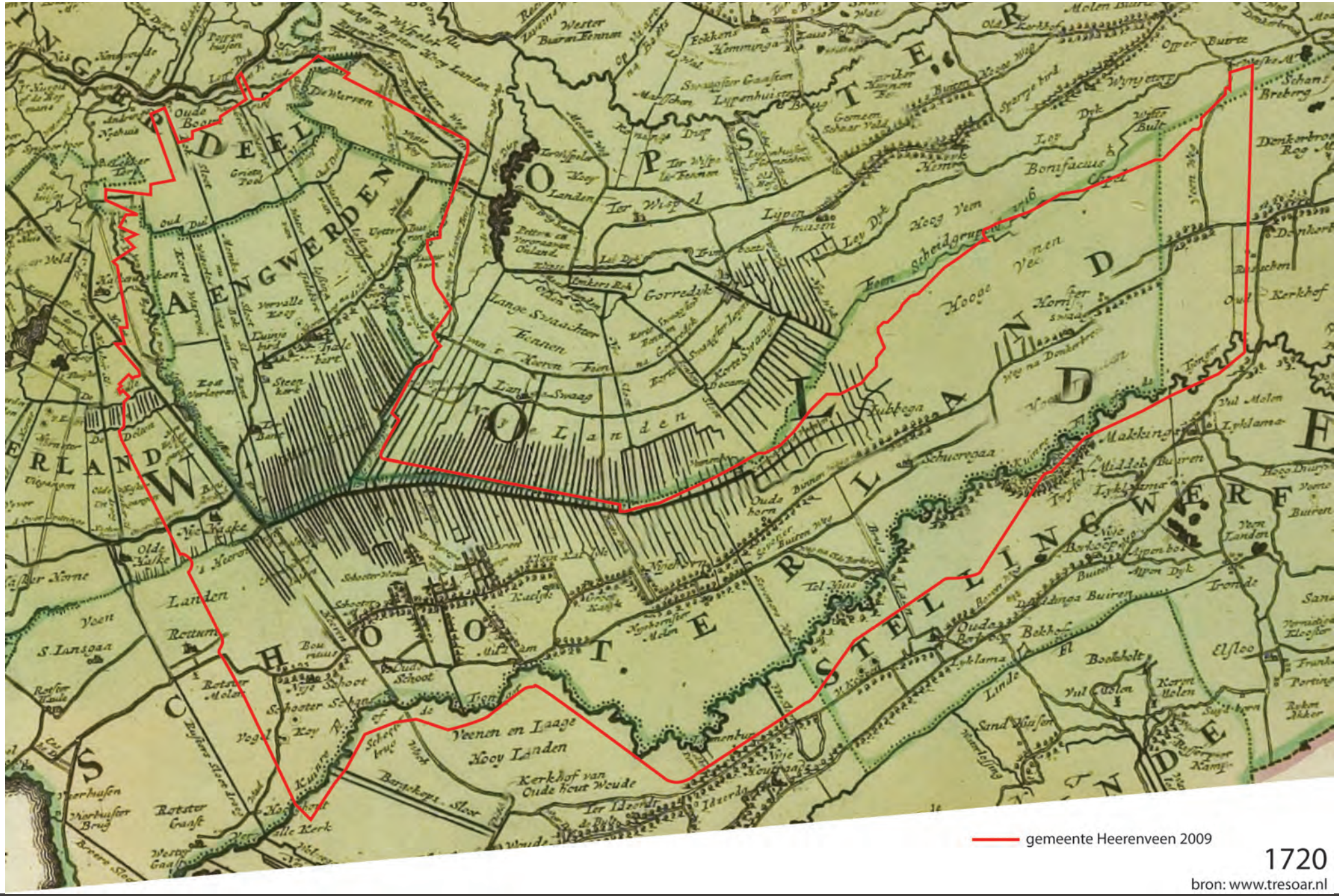

B2.2 Kaart 1850

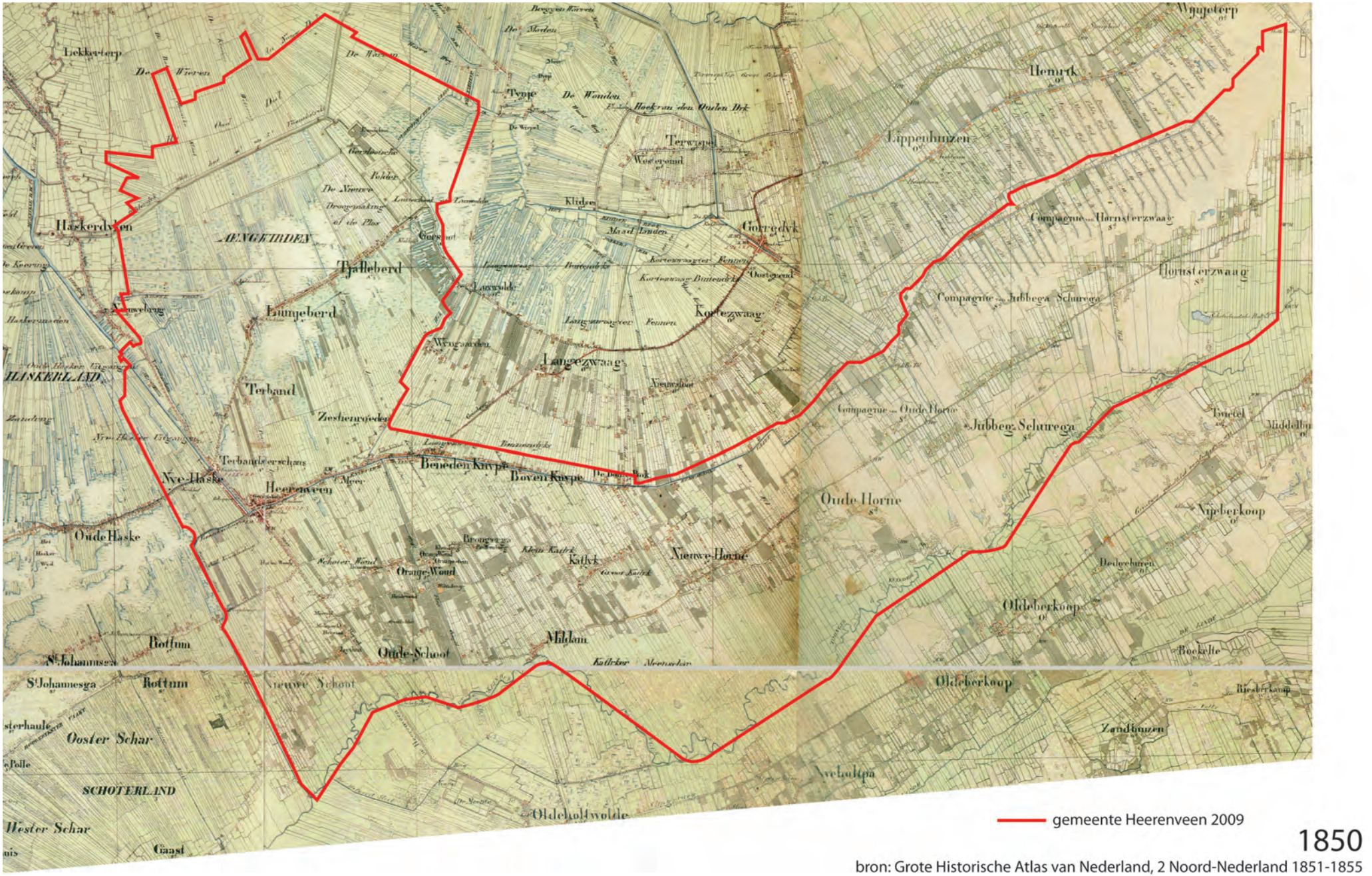

1850

bron: Grote Historische Atlas van Nederland, 2 Noord-Nederland 1851-1855

B2.3 Kaart 1930

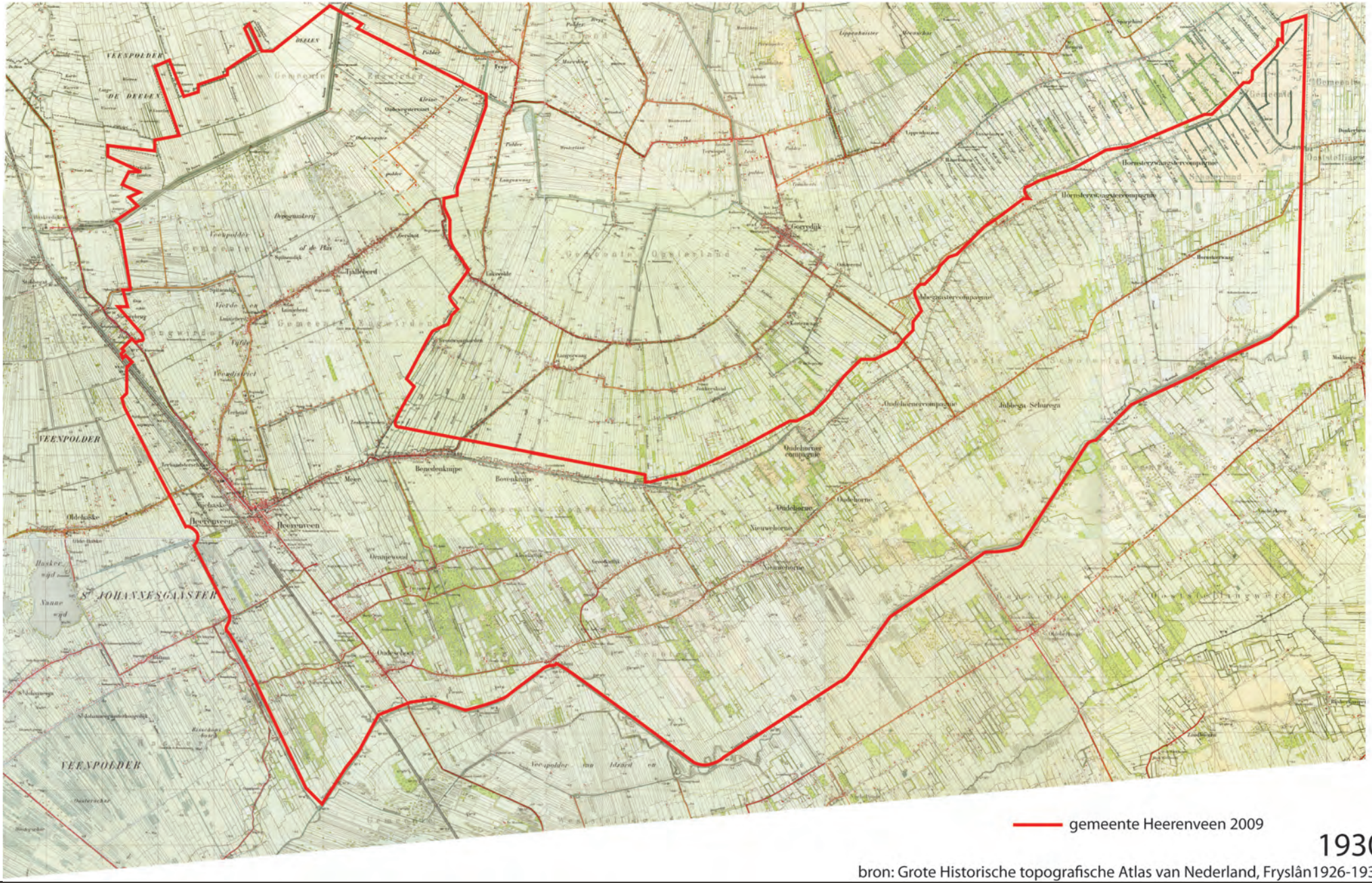

B2.4 Kaart 1959

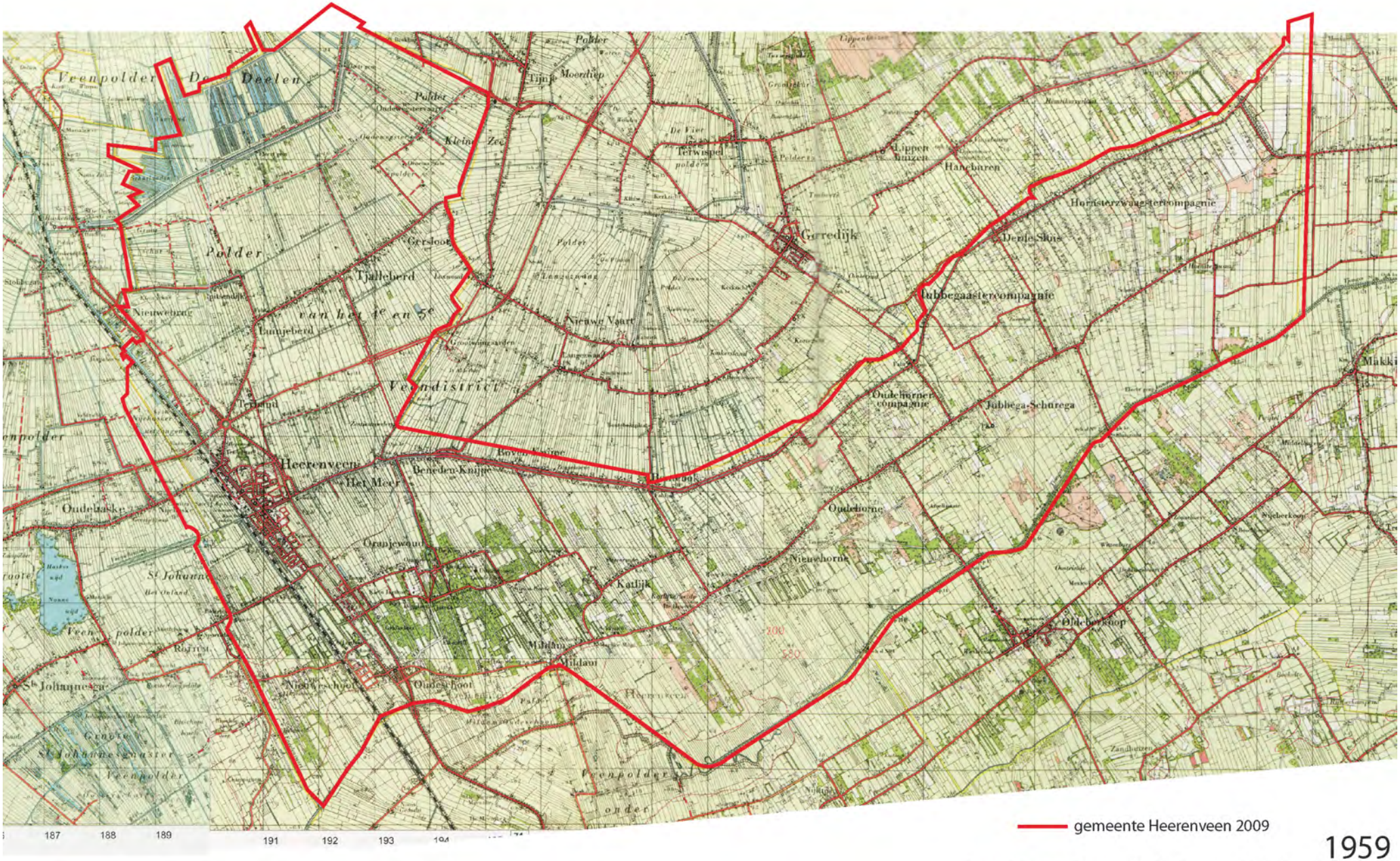

B2.5 Kaart 1971

1971

bron: ANWB toeristenkaart Friesland

B3 Analysekaarten

B.3.1 Geomorfologie

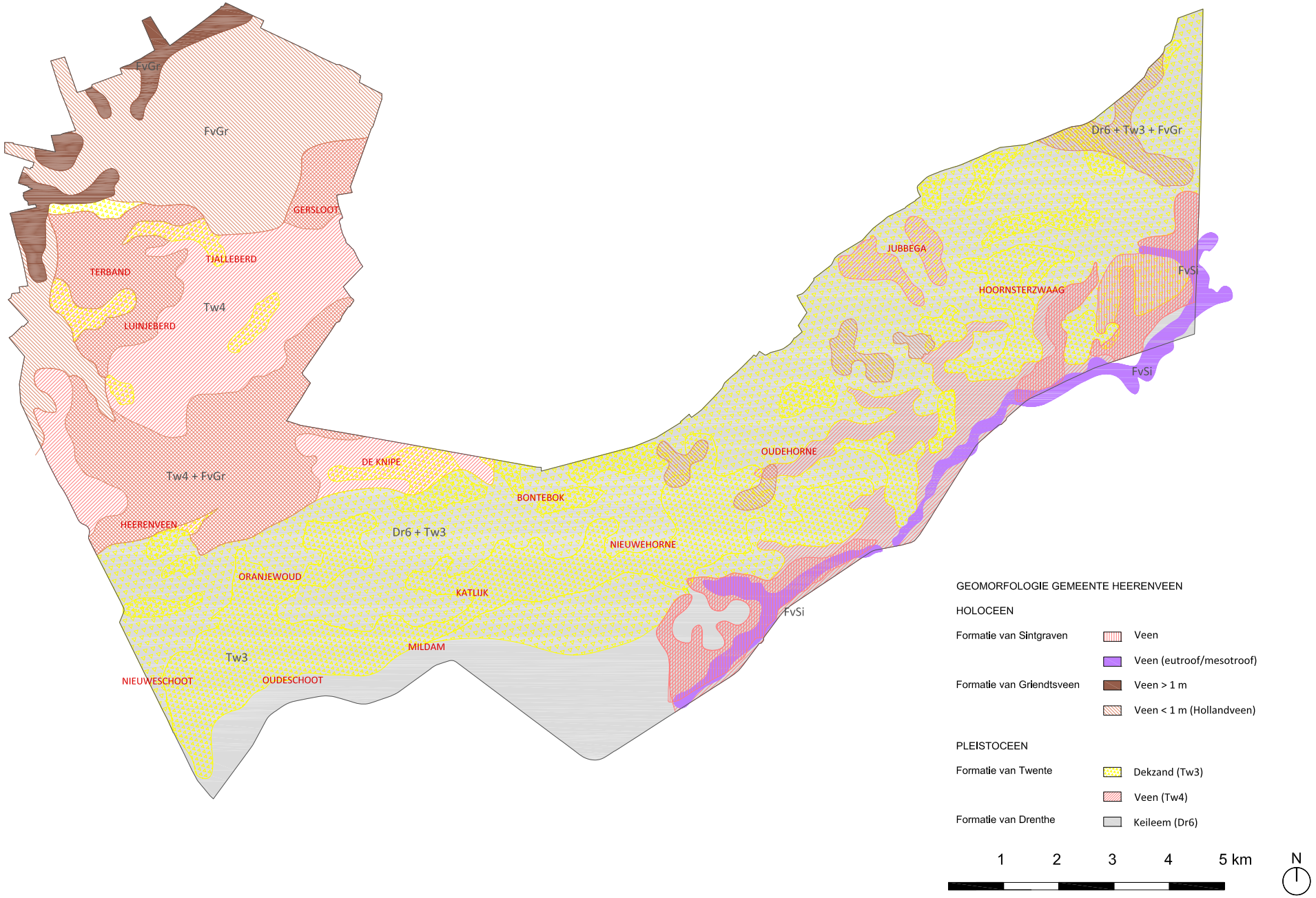

B.3.2 Landschappelijke opbouw

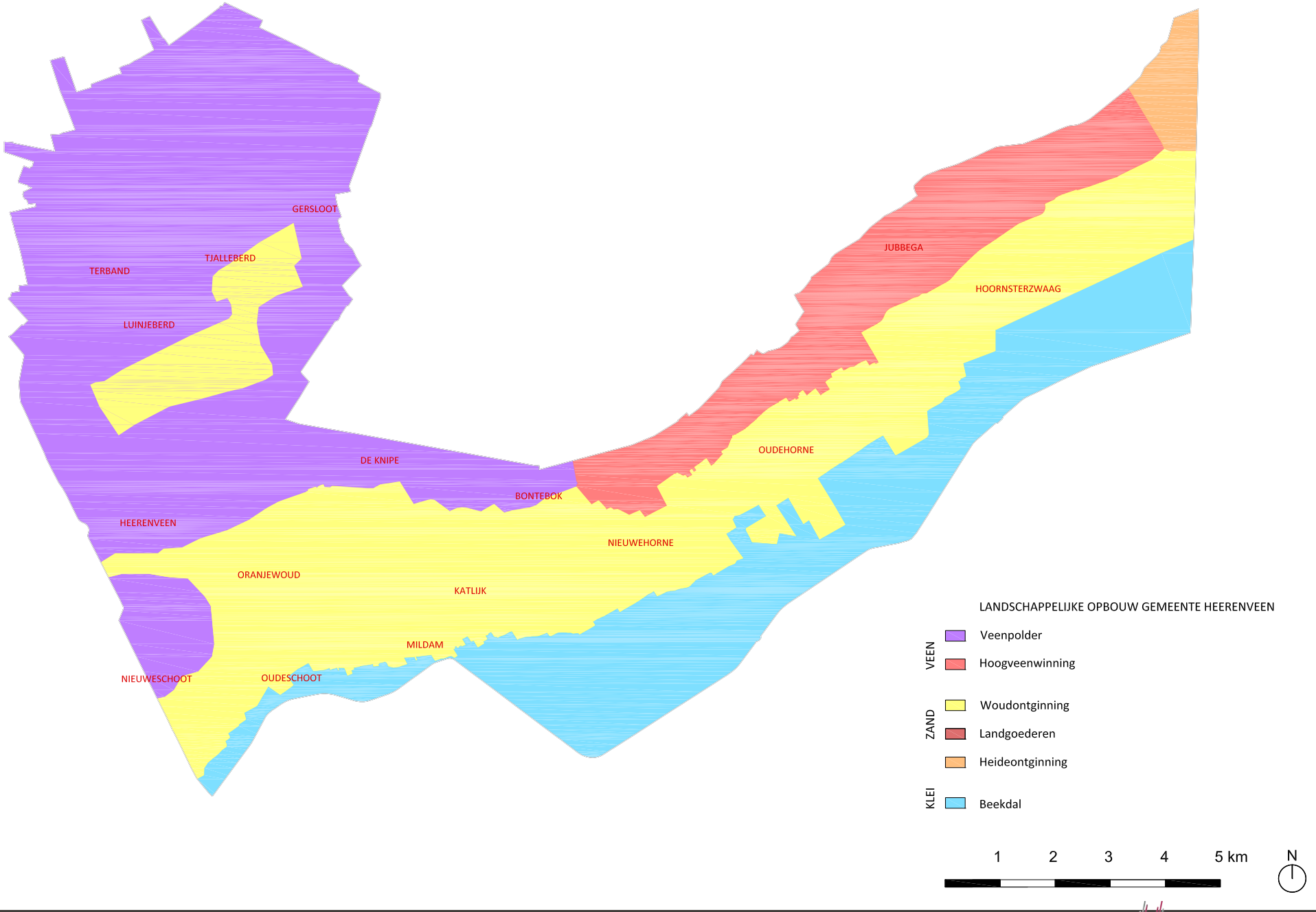

B.3.3 Hoofdstructuren

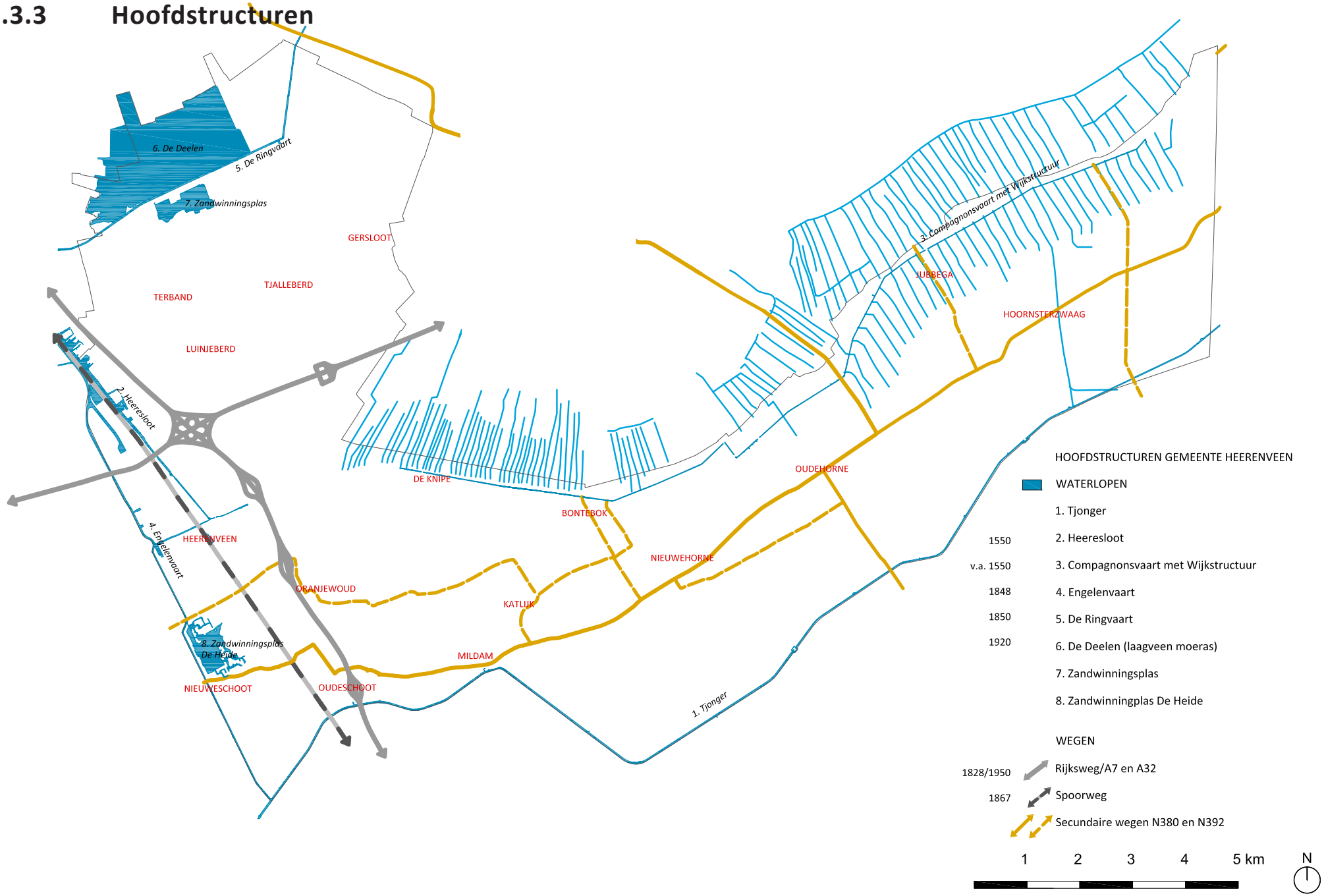

B.3.4 Bebouwingspatronen

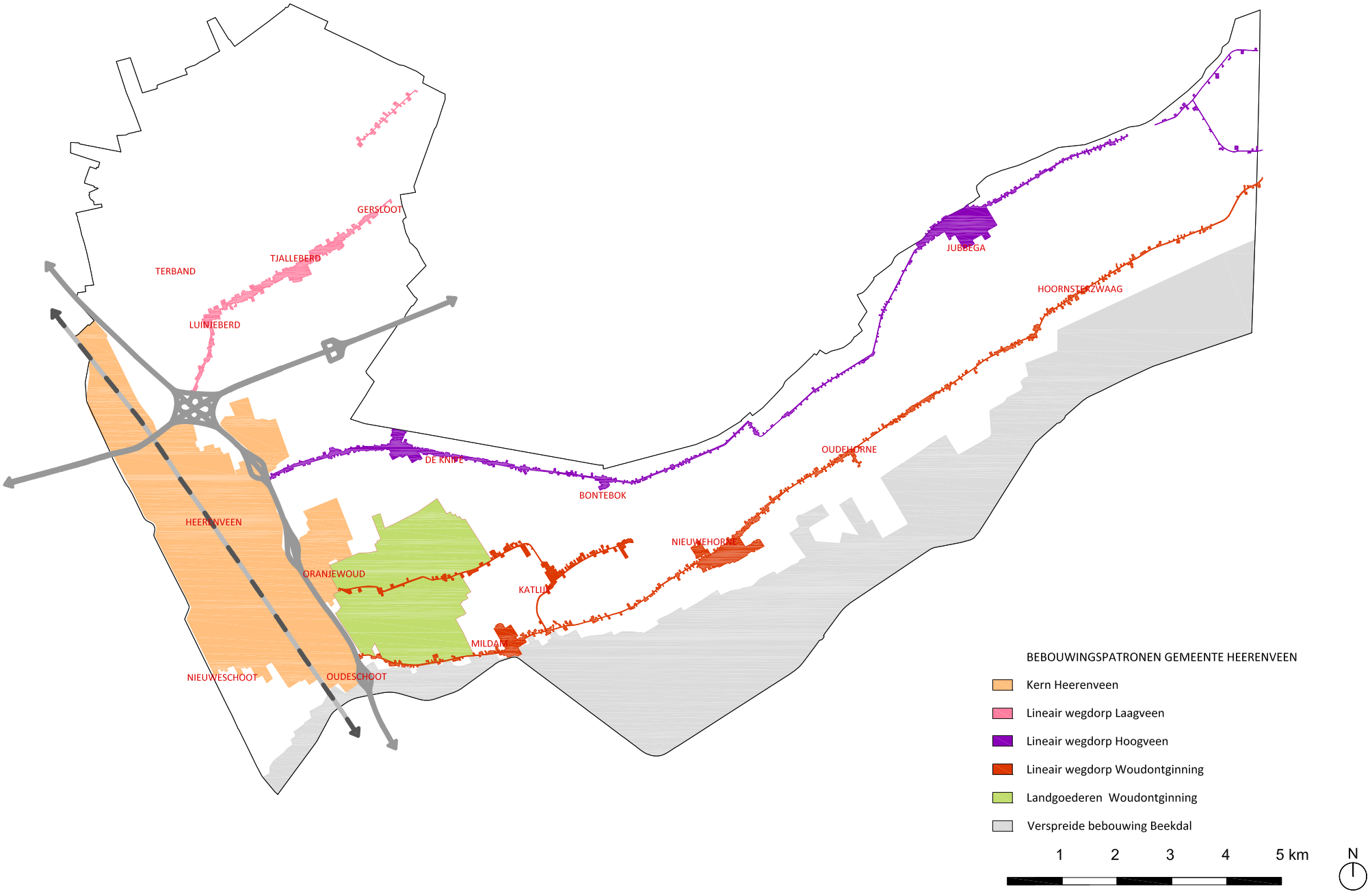

B.3.5 Ontwikkelingsassen

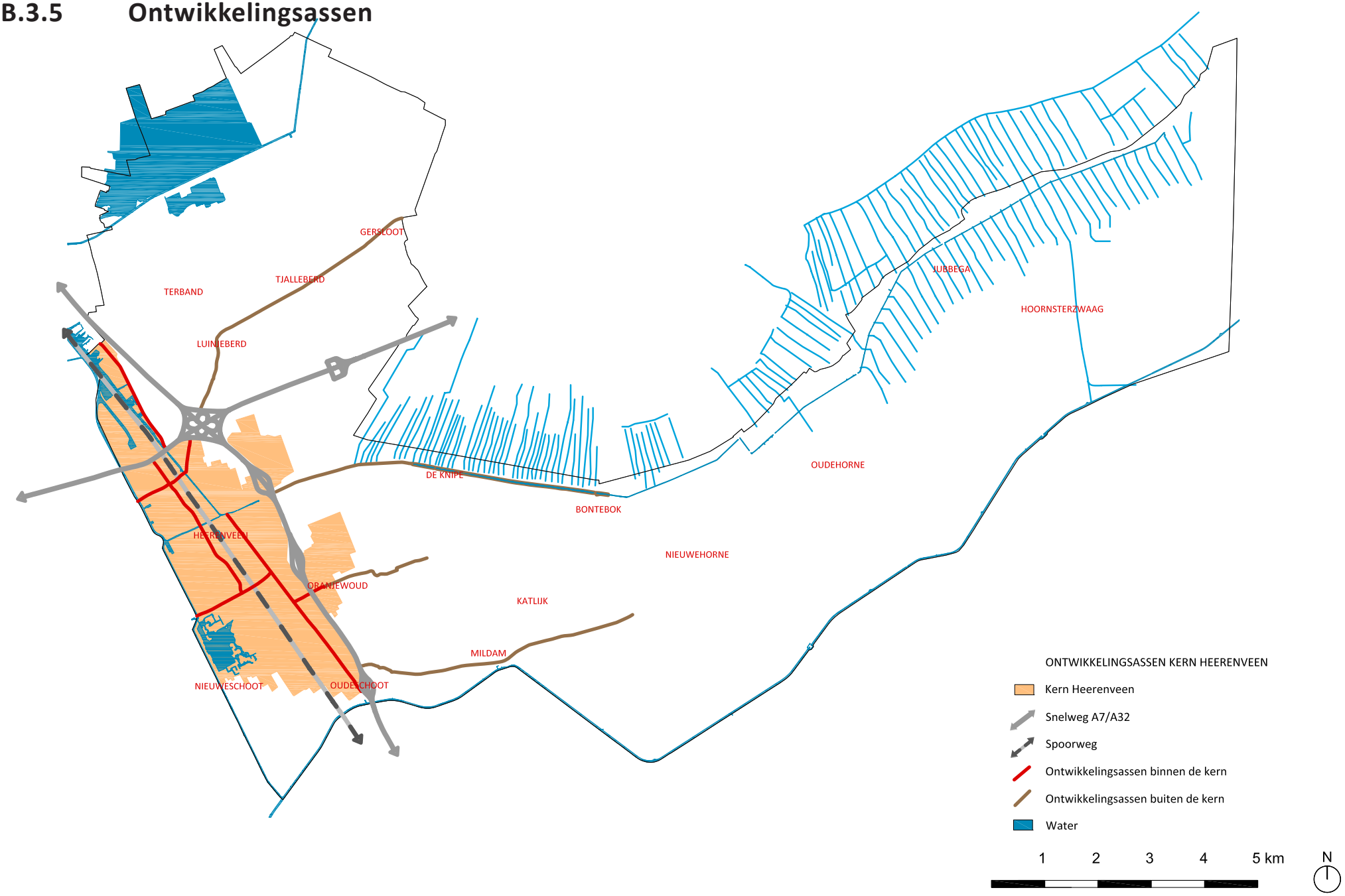

B4 Gebiedsindeling

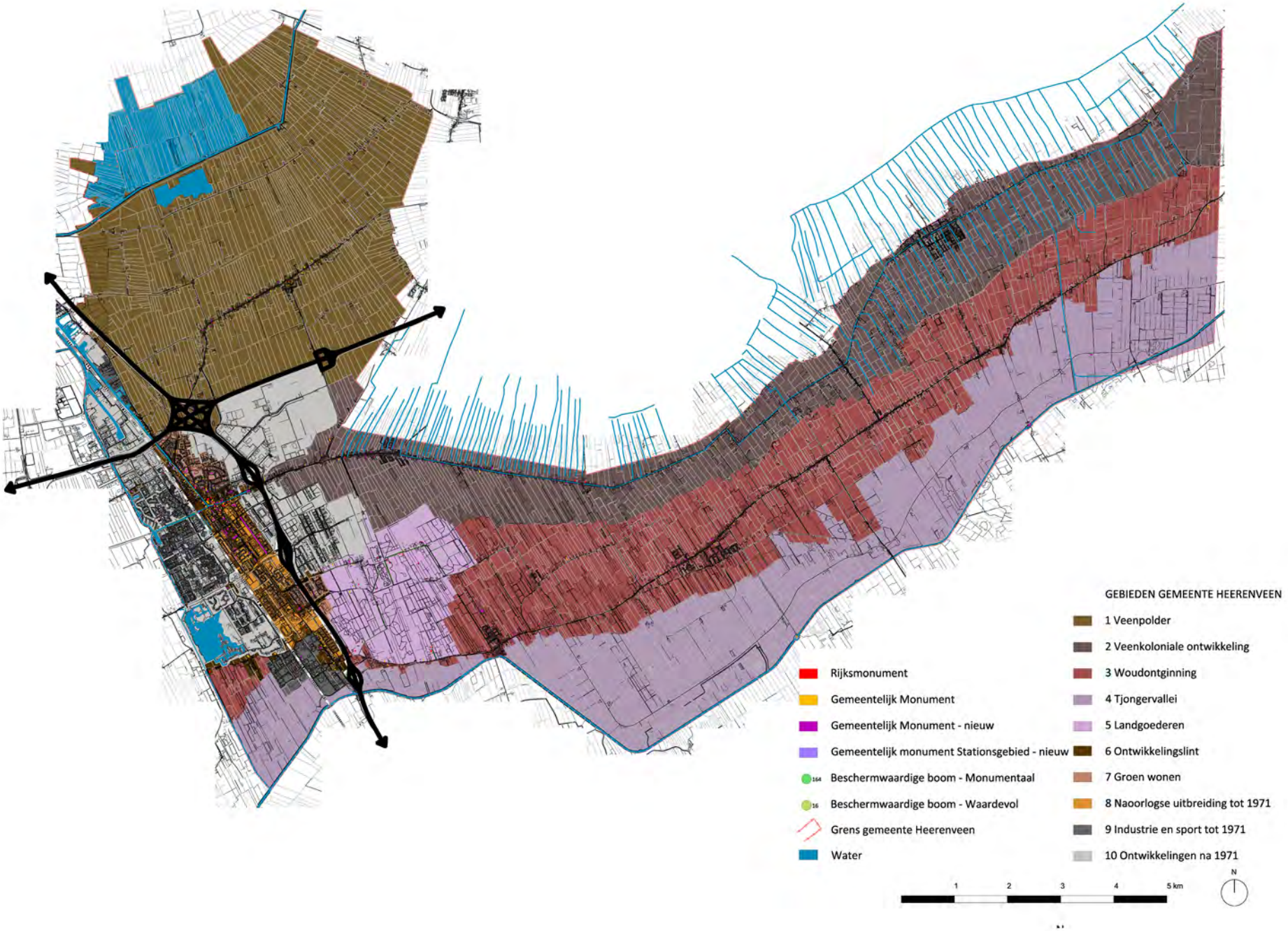
GEBIEDEN GEMEENTE HEERENVEEN
1 Veenpolder
2 Veenkoloniale ontwikkeling
3 Woudontginning
4 Tjongervallei
5 Landgoederen
6 Ontwikkelingslint
7 Groen wonen
8 Naoorlogse uitbreiding tot 1971
9 Industrie en sport tot 1971
10 Ontwikkelingen na 1971
Rijksmonument
Gemeentelijk Monument
Gemeentelijk Monument - nieuw
Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
16 Beschermwaardige boom - Waardevol
Grens gemeente Heerenveen
Water
1 2 3 4 5 km
N

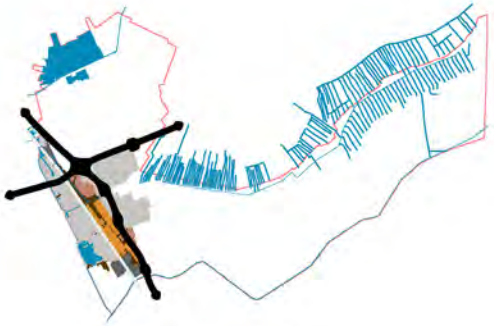

KERN HEERENVEEN

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

GEBIEDEN

- 6 Ontwikkelingslint
- 7 Groen wonen
- 8 Naoorlogse uitbreiding tot 1971
- 9 Industrie en sport tot 1971
- 10 Ontwikkelingen na 1971

0.5 1 km

N

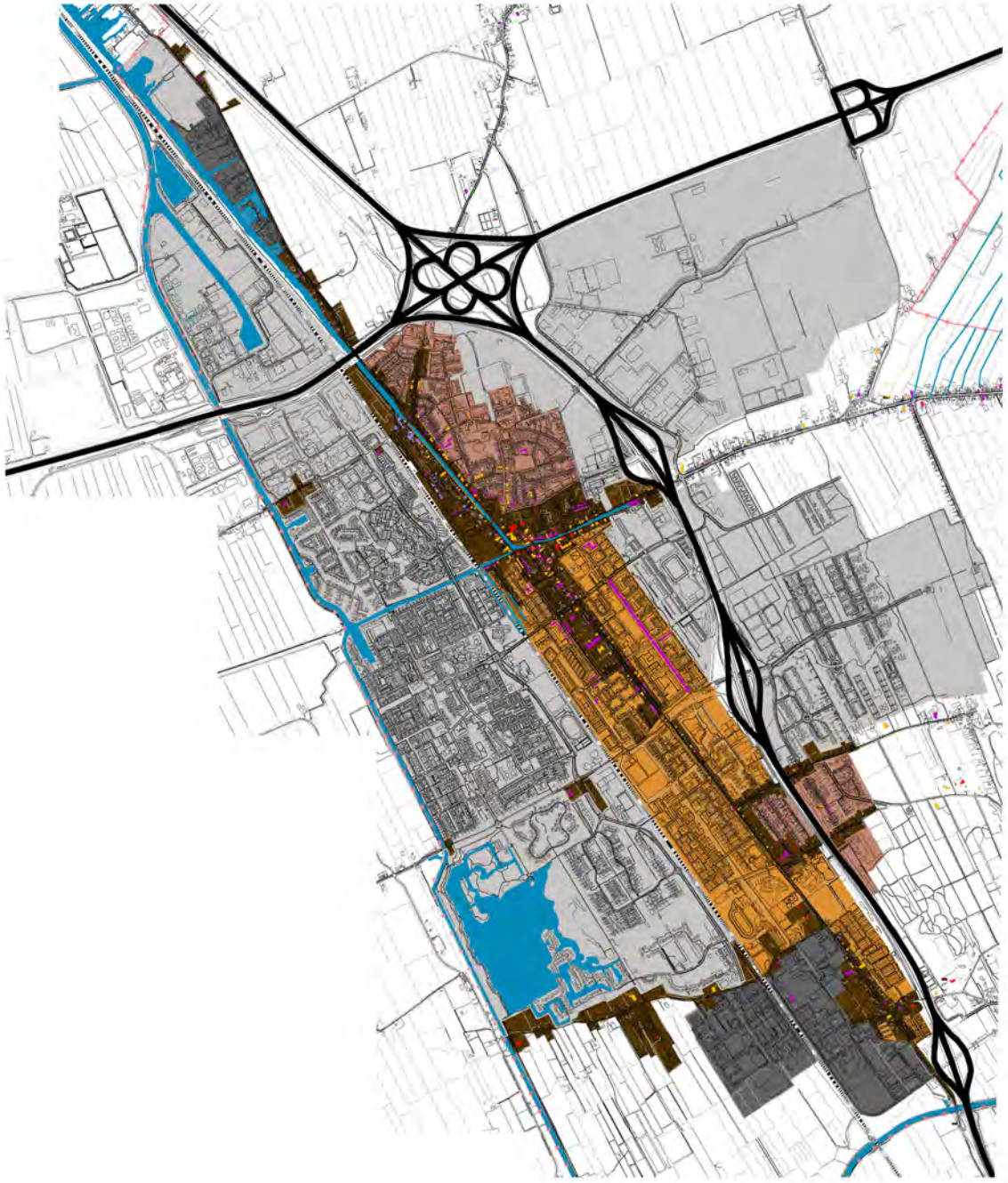

B5 Gebiedskaarten

B5.1 Gebied 1: Veenpolder

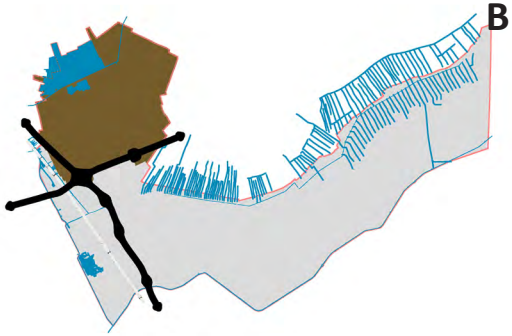

1 VEENPOLDER

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

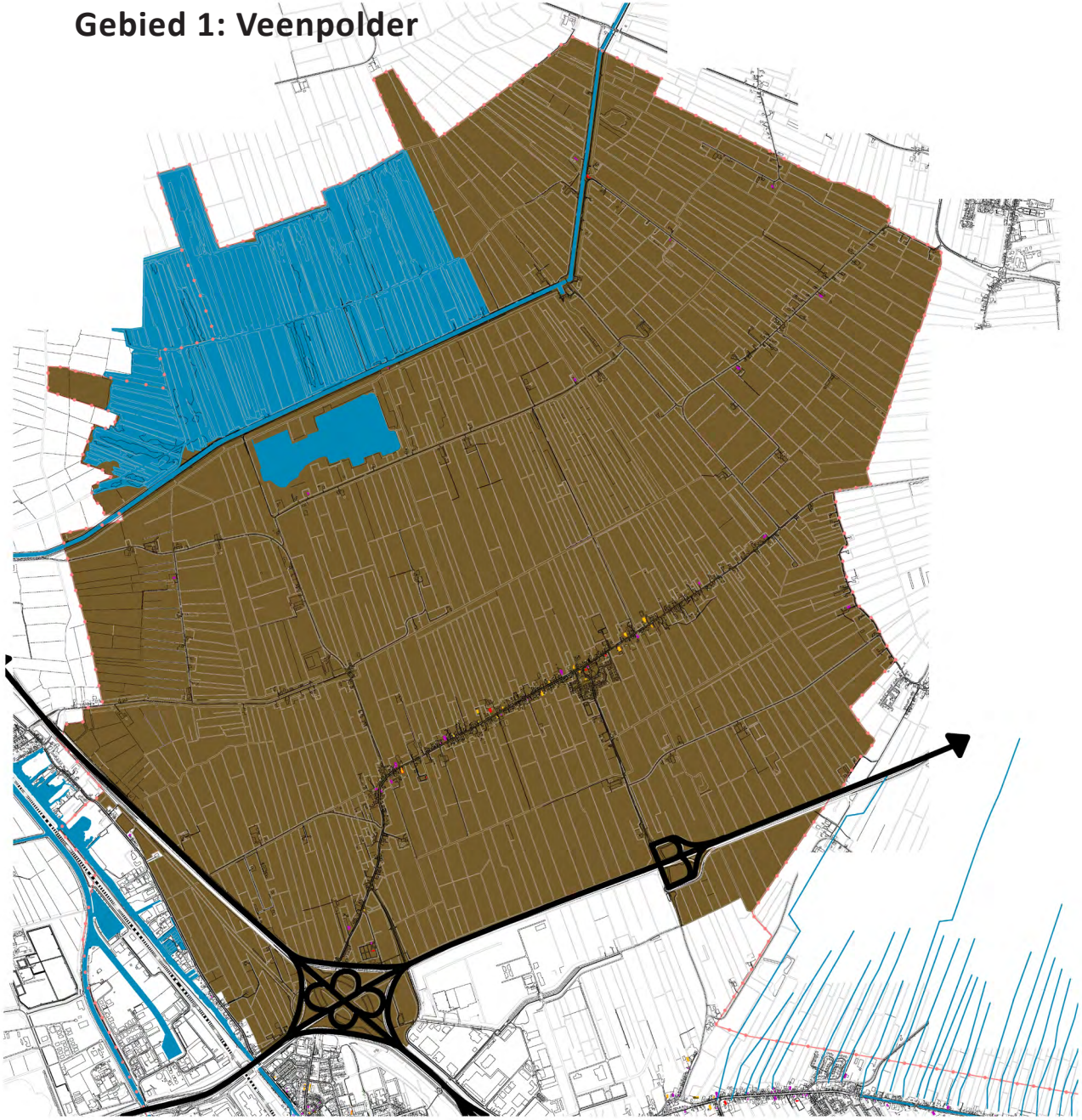

0.5 1 km

N

B5.2 Gebied 2: Veenkoloniale ontwikkeling

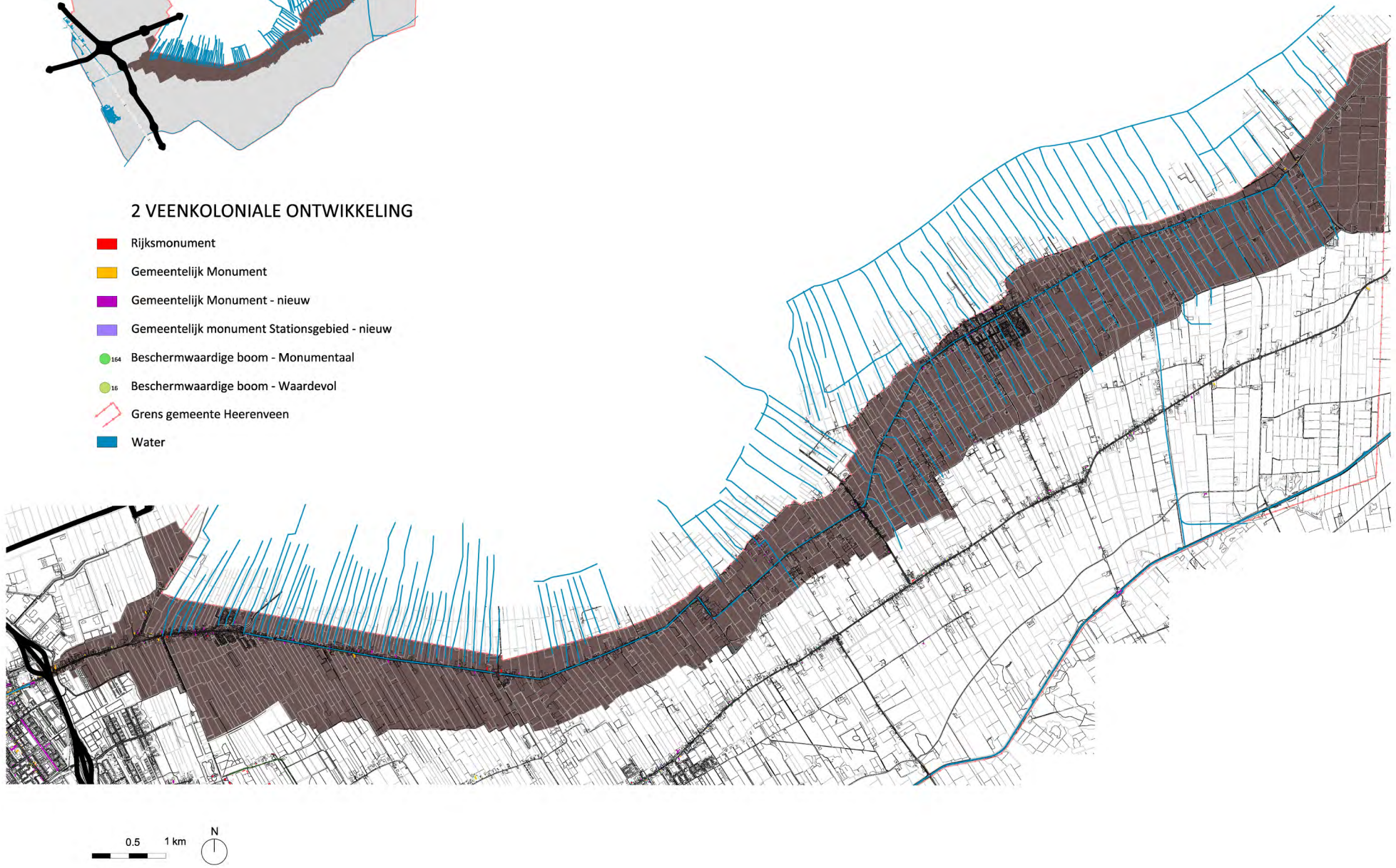

B5.3 Gebied 3: Woudontginning

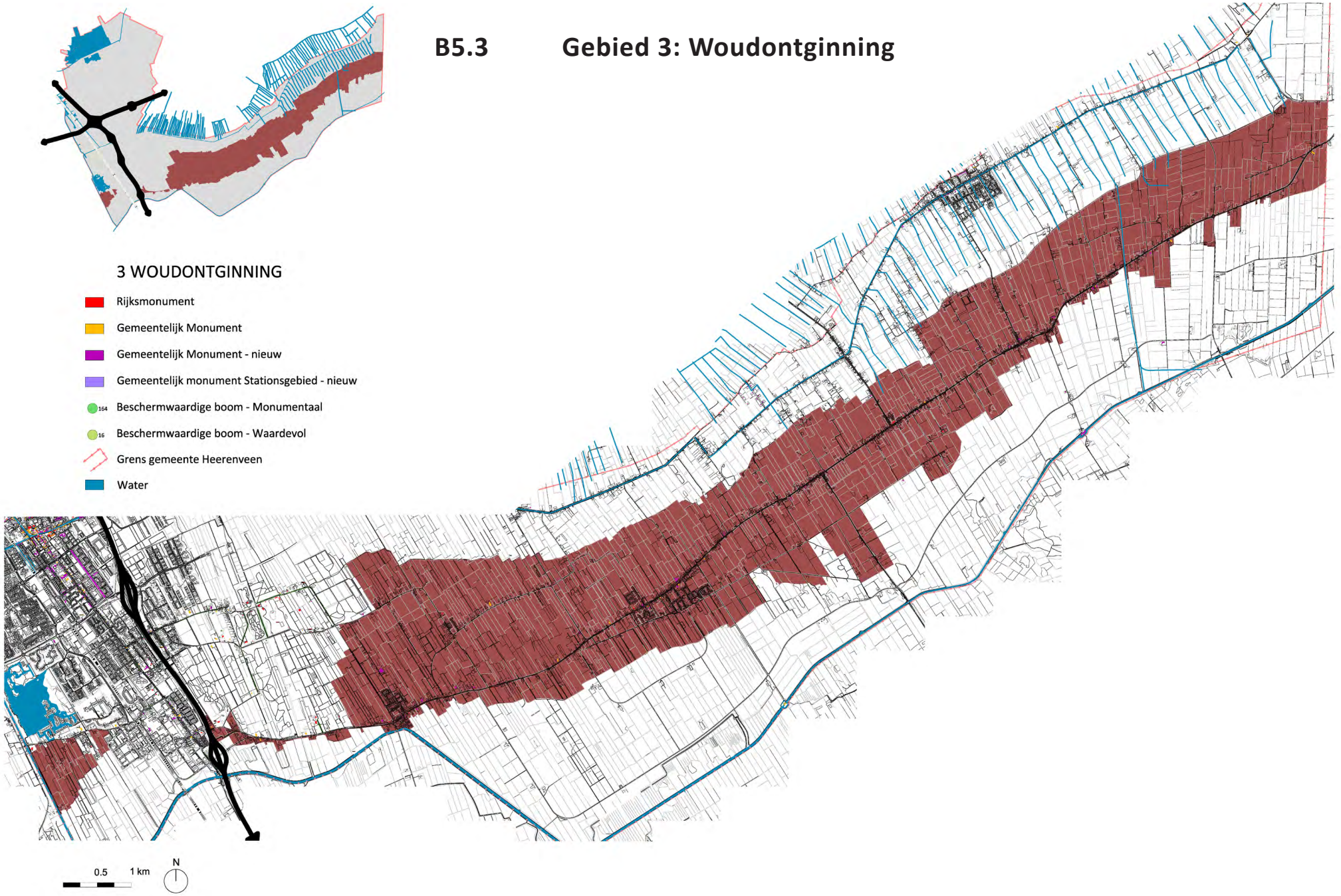

B5.4 Gebied 4: Tjongervallei

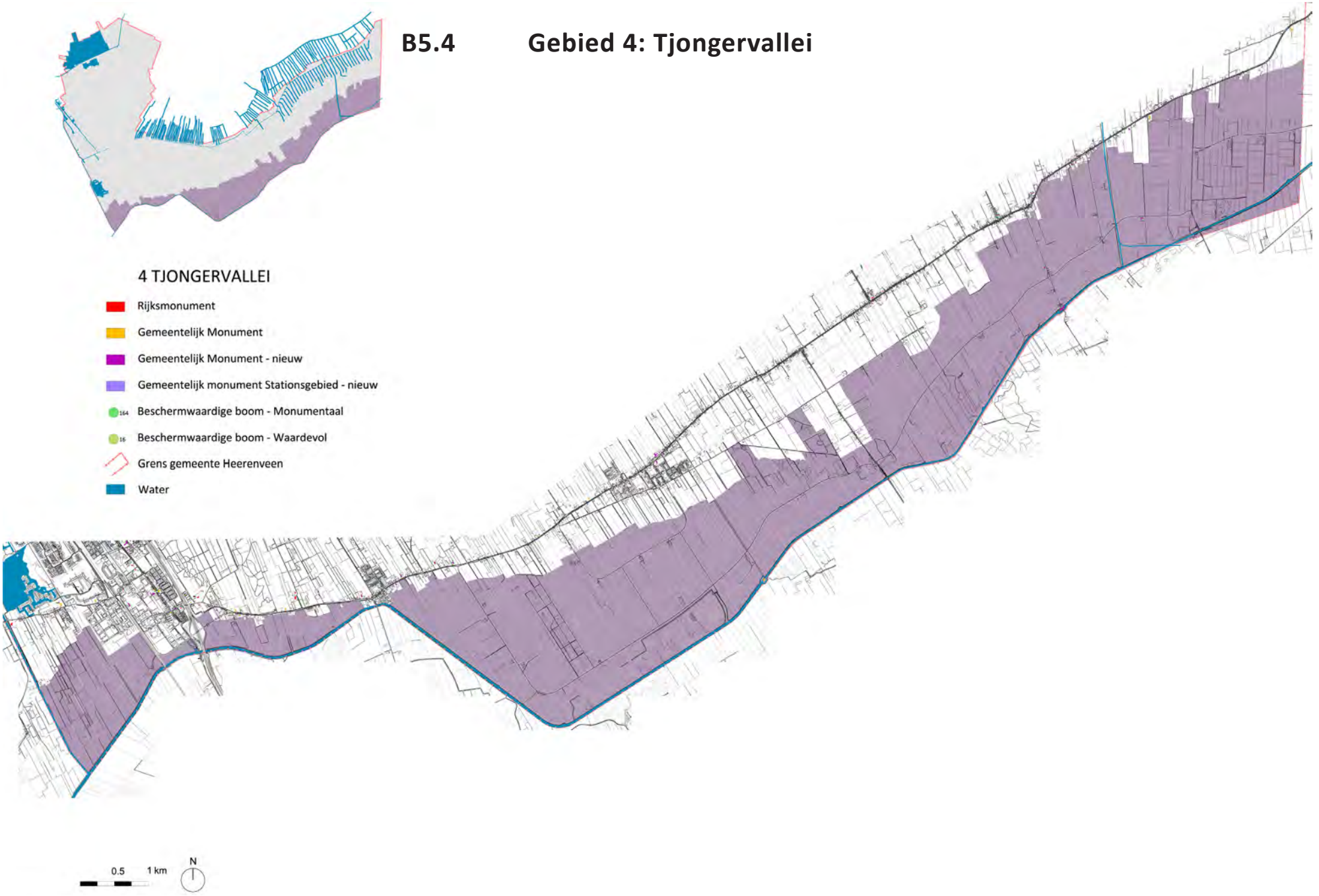

5 LANDGOEDEREN

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 15 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

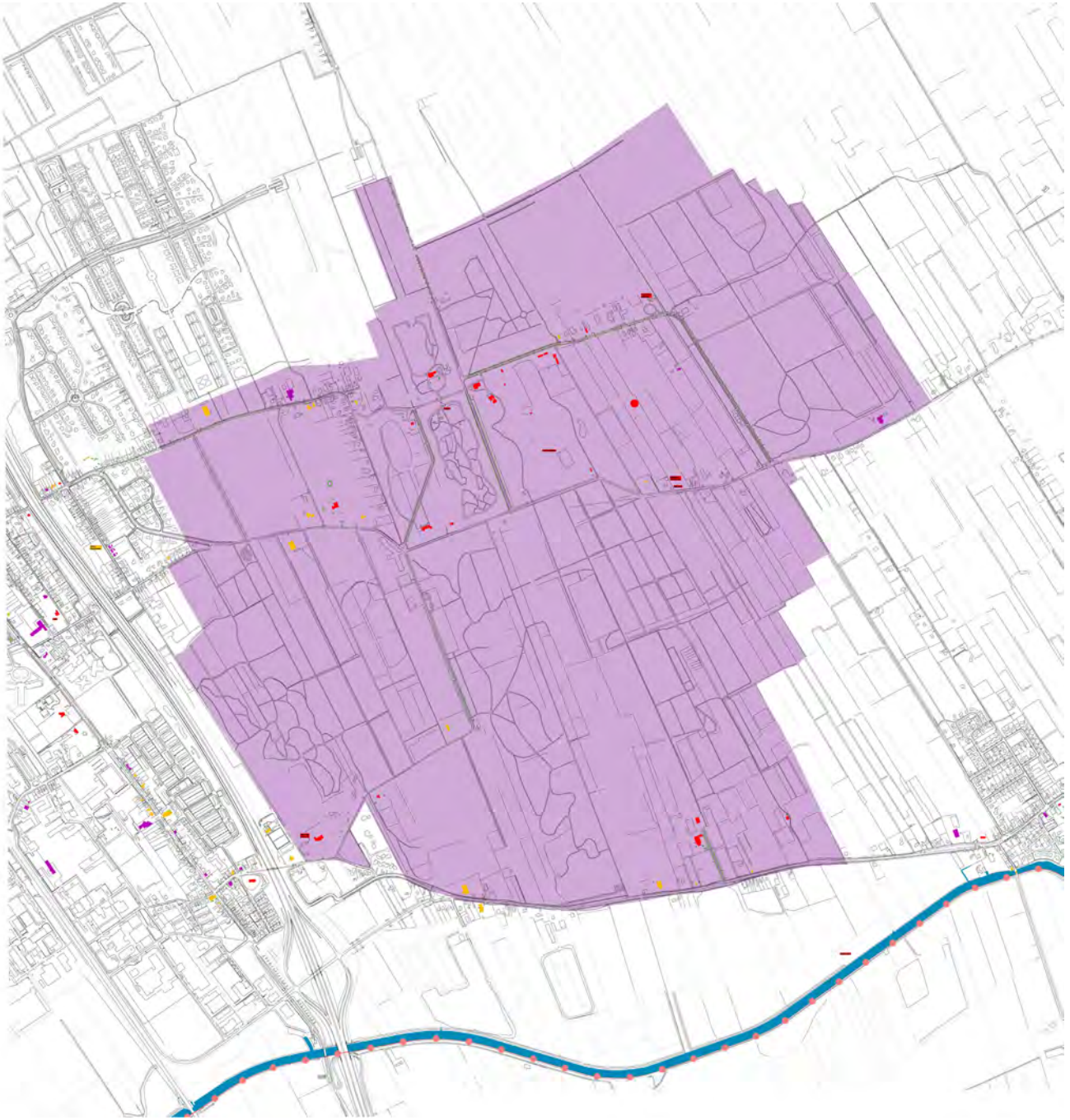

0.5 1 km

N

B5.6 Gebied 6: Ontwikkelingslinten

6 ONTWIKKELINGSLINT

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

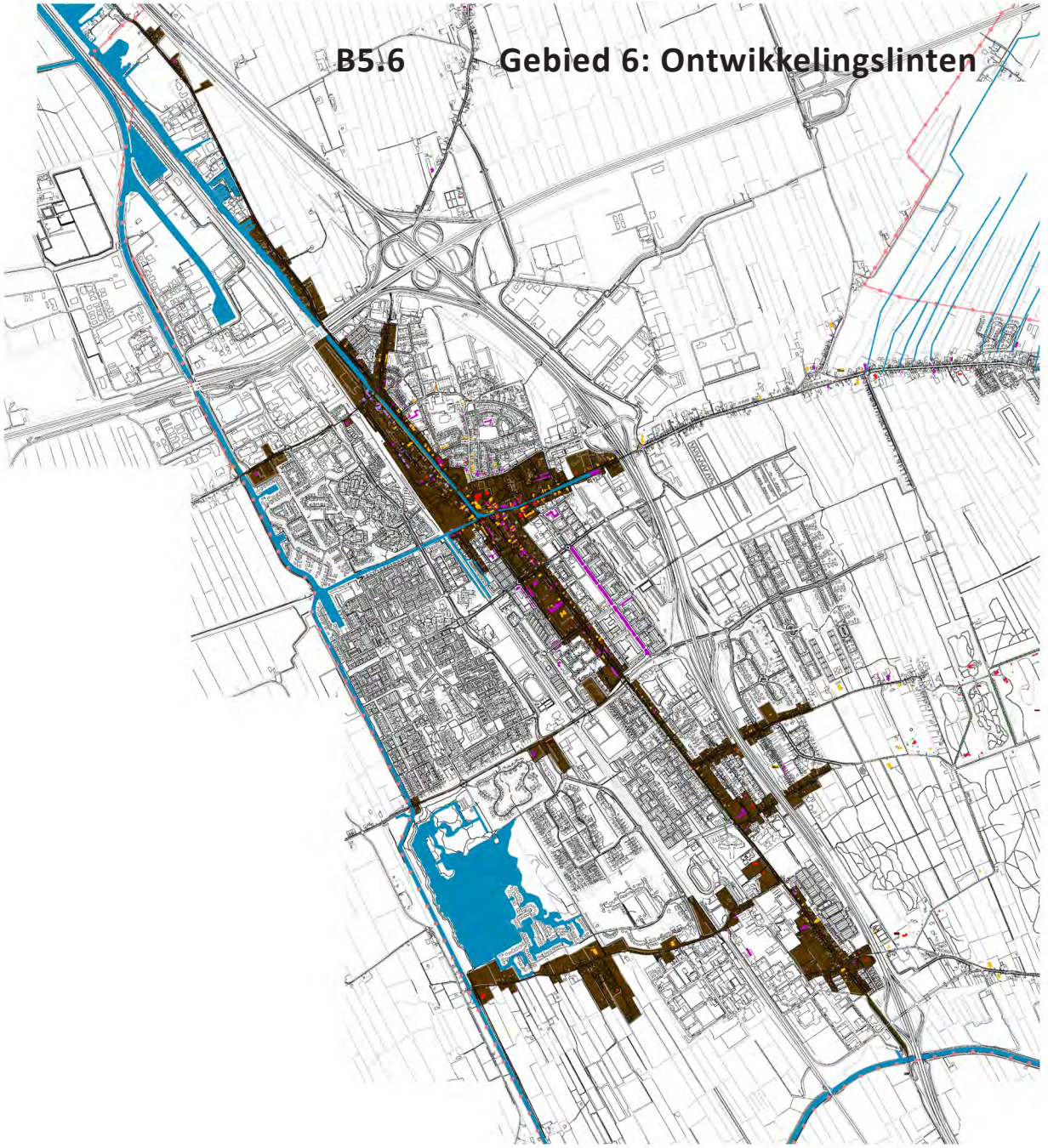

0.5 1 km

N

7 GROEN WONEN

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

0.5 1 km

N

B5.8 Gebied 8: Naoorlogse uitbreiding tot 1971

8 NAOORLOGSE UITBREIDING TOT 1971

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- Beschermwaardige boom - Monumentaal
- Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

0.5 1 km

N

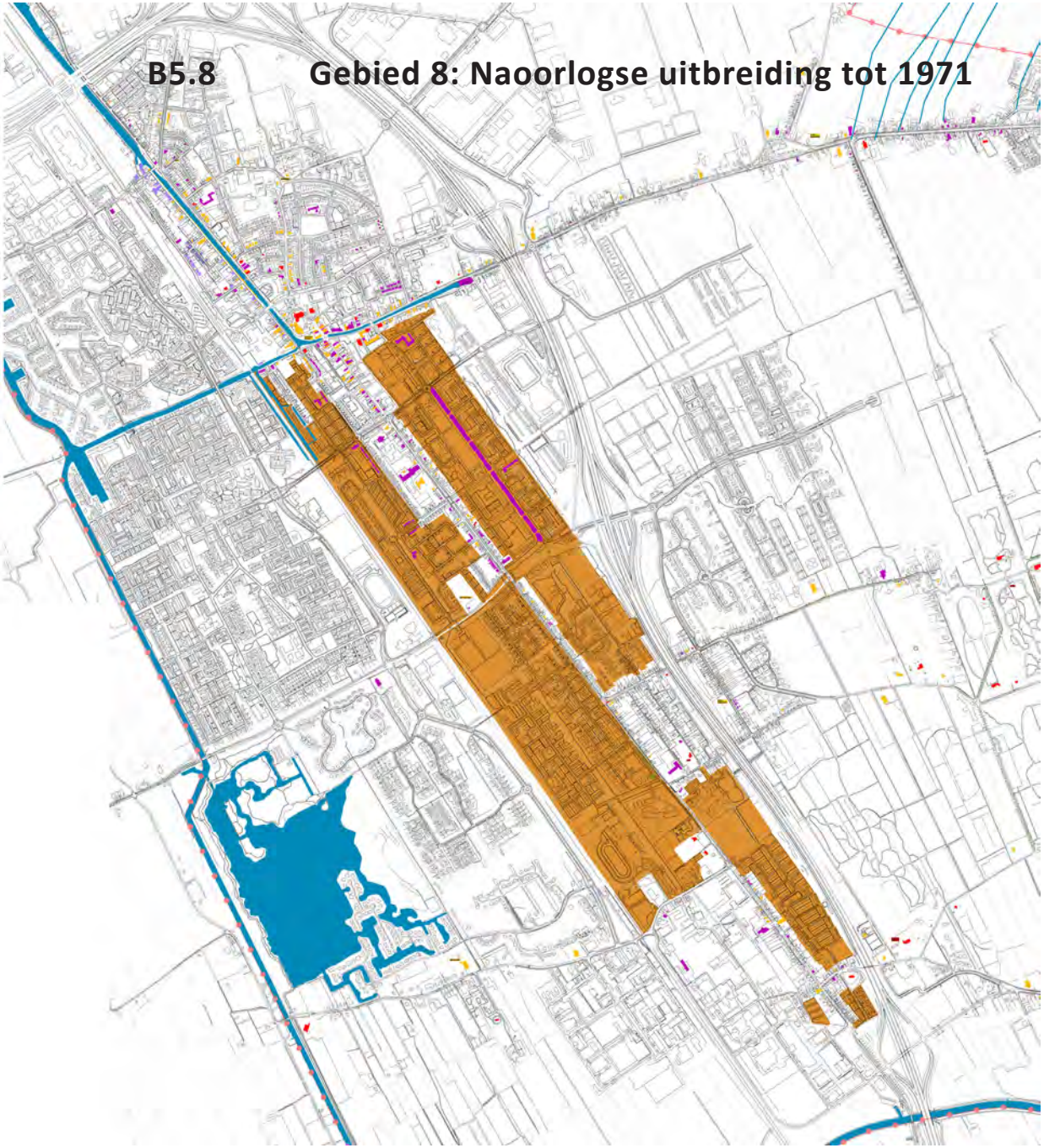

B5.9 Gebied 9: Industrie en sport tot 1971

9 INDUSTRIE EN SPORT TOT 1971

- Rijksmonument
- Gemeentelijk Monument
- Gemeentelijk Monument - nieuw
- Gemeentelijk monument Stationsgebied - nieuw
- 164 Beschermwaardige boom - Monumentaal
- 16 Beschermwaardige boom - Waardevol
- Grens gemeente Heerenveen
- Water

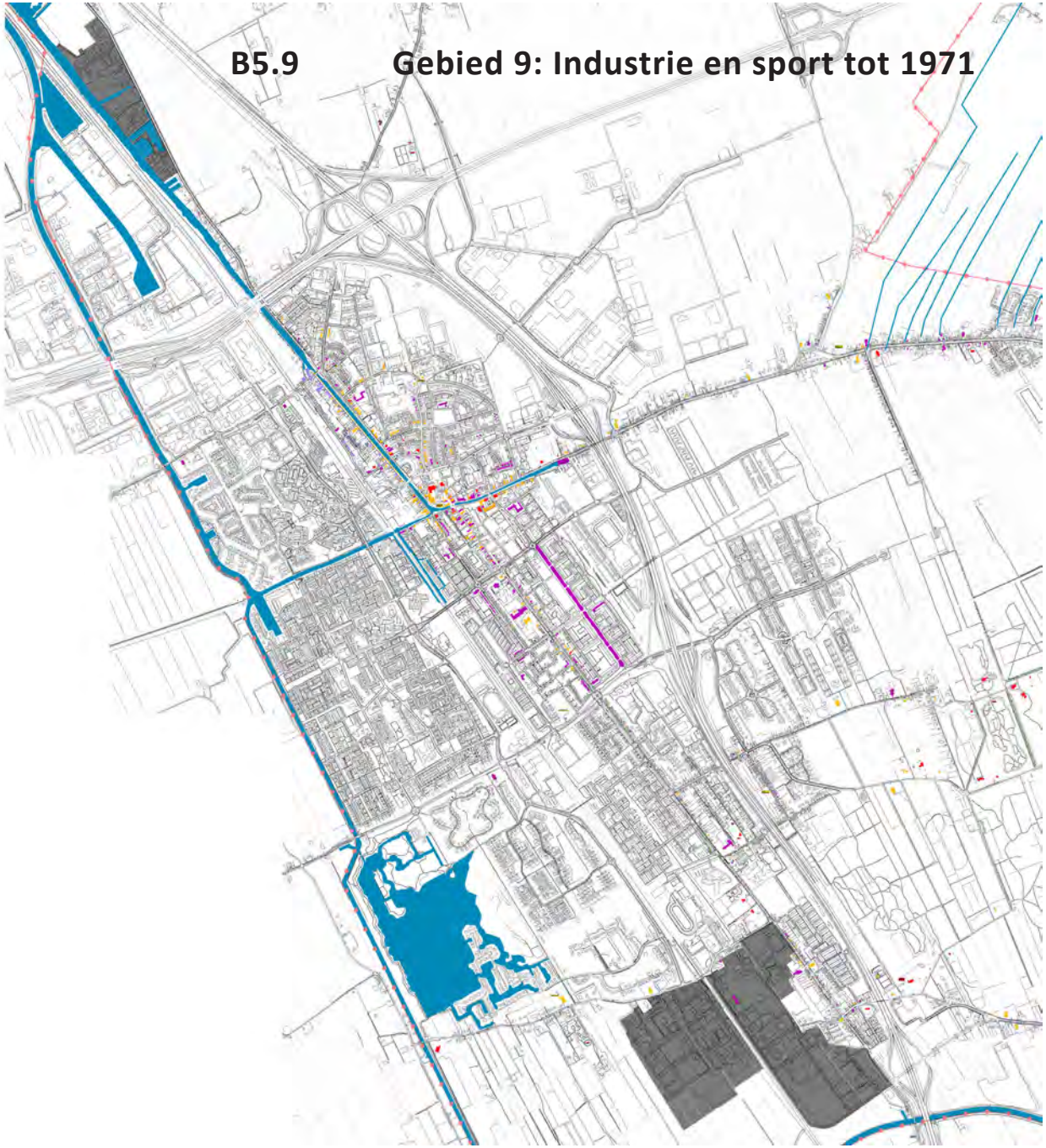

0.5 1 km

N

COLOFON

Projectteam:
dr. Marinke Steenhuis, prof.dr.ir. Paul Meurs,
ir. Elisabeth Boersma, ir. Johanna van Doorn, drs. Paula Klaver, drs. Henriette Sanders, Hilde Sennema,
drs. Chawwah Six, drs. Lara Voerman.

Beeld: bronvermelding staat in bijschrift.
Fotografie (tenzij anders vermeld): SteenhuisMeurs, Schiedam

Lange Haven 9
3111 AC Schiedam

www.steenhuis-onderzoek.nl
vanaf 2010: www.steenhuismeurs.nl

Copyright: Steenhuis stedenbouw/landschap en Urban Fabric BV te Schiedam.

Complex woningen aan de Burgemeester Falkenaweg, Heerenveen.

© GEMEENTE HEERENVEEN

NOTA

Cultuurhistorisch Erfgoed Gemeente Heerenveen

Deel 3

Steenhuis stedenbouw/landschap

GEMEENTE HEERENVEEN

INHOUD DEEL 3

H 5. EVALUATIE VAN BESTAAND ERFGOEDBELEID EN -INSTRUMENTARIUM, ADVIEZEN VOOR TOEKOMSTIG ERFGOEDBELEID

Inleiding **5**

5.1 Welke instrumenten staan de gemeente ter beschikking om het erfgoedbeleid gestalte te geven? 6
5.1.1 Behoud van materiële staat van gebouwd en groen erfgoed 7
5.1.1.1 Monumentenverordening 7
5.1.1.2 Kapvergunningenbeleid 7
5.1.1.3 Subsidieverordening Monumentenzorg en cultuurhistorie provincie Fryslân 8
5.1.1.4 Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten 9
5.1.2 Behoud van ruimtelijke kwaliteit van cultureel erfgoed 9
5.1.2.1 Welstandsnota 2004 9
5.1.2.2 Kunst- en cultuurnota Heerenveen 2007-2017 10
5.1.2.3 Landschapsbeleidsplan Zuidoost-Friesland 2004-2014 11
5.1.2.4 Streekplan 2007 12

5.2 Hoe functioneert het beleid t.a.v. cultureel erfgoed en hoe kan het verbeteren? 14
5.2.1 Materiële staat van gebouwd en groen erfgoed 14
5.2.1.1 Monumentenverordening Heerenveen 2007: evaluatie en voorstellen 14
5.2.1.2 Beschermingsniveau: evaluatie en voorstellen 15
5.2.1.3 Redengevende omschrijving: evaluatie en voorstel 15
5.2.1.4 Interieur: evaluatie en voorstel 15
5.2.1.5 Archeologie: evaluatie en voorstel 16
5.2.1.6 Gemeentelijk groenmonument in de monumentenverordening: voorstel 16
5.2.1.7 Bouwhistorisch onderzoek: evaluatie en voorstellen 17
5.2.1.8 Werkwijze omtrent beoordelen van wijzigen van een monument 18
5.2.1.9 Kapvergunningenbeleid: evaluatie en aanbevelingen 18
5.2.1.10 Subsidieregelingen: evaluatie en aanbevelingen 19

5.2.2 Ruimtelijke kwaliteit van cultureel erfgoed 19
5.2.2.1 Gebiedsgerichte aanpak: evaluatie en aanbevelingen 19
5.2.2.2 Landschapsbeleidsplan: evaluatie en aanbeveling 19
5.2.2.3 Provincie en gemeente: PSV en GSV. Cultuurhistorische Kaart: evaluatie en aanbevelingen 19

5.2.3 Cultuurhistorisch beleid 20
5.2.3.1 Bestuurlijke en ambtelijke inzet 20
5.2.3.2 Dertien bestuurlijke aanbevelingen (samenvatting) 20

Bronnen **21**

DEEL 1 omvat het ruimtelijke (historische) kader. Dit is de basis voor de gebiedsgerichte aanpak van het cultureel erfgoed.

In **DEEL 2** van de erfgoednota staan de nieuwe monumenten (zowel panden als bomen) centraal en zijn van elk object redengevende omschrijvingen terug te vinden.

H 5 EVALUATIE VAN BESTAAND ERFGOEDBELEID EN -INSTRUMENTARIUM ADVIEZEN VOOR TOEKOMSTIG ERFGOEDBELEID

< Monumentale boom aan de Schans gekapt voor de bouw van een school.

< De aanbouw aan het museum Willem van Haren is aangepast aan deze monumentale perenboom.

Inleiding

Er staan veel veranderingen op stapel voor het ruimtelijk- en bouwbeleid van de gemeente Heerenveen. Voor 2010 staat de start van een Gemeentelijke Structuurvisie gepland, alsmede de herziening van de welstandsnota, de monumentenverordening en het kapvergunningenbeleid. Alle kansen, kortom, worden aangepakt om het erfgoedbeleid een bouwsteen te laten zijn van een integraal en gebiedsgericht ruimte- en bouwbeleid.
Deze bijlage behandelt twee hoofdvragen. Vraag 1: welke instrumenten en stimuleringsregelingen staan de gemeente ter beschikking om het erfgoedbeleid gestalte te geven en vraag 2: hoe functioneren deze instrumenten en wat zijn de verbeterpunten?

Wij zullen bij de herziening van de genoemde beleidsdocumenten moeten sleutelen aan een draaiende motor, want het rijksbeleid op het gebied van ruimte, bouwen en erfgoed is eveneens heftig in ontwikkeling. Sommige voornemens, zoals de Omgevingsvergunning en de Wet op de Ruimtelijke Ordening zijn al in de implementatiefase. De modernisering van de monumentenzorg (MoMo) echter, waarbij een cultuurhistorische paragraaf in een bestemmingsplan verplicht wordt, vergezeld van een plankaart waarop de cultuurhistorisch waardevolle gebieden en objecten staan aangegeven, kent een transitieperiode van 10 tot 15 jaar. Een nog op te stellen zogenaamde Rijksstructuurvisie voor cultuurhistorie gaat doorwerken in de bestemmingsplannen. De gemeentelijke structuurvisie (zoals verplicht volgens de WRO) wordt het overkoepelende document, waaronder de bestemmingsplannen functioneren. Het rijk kan proactief een gemeente benaderen als zij vindt dat de cultuurhistorische waarden niet zorgvuldig in bestemmingsplannen terechtkomen. Overigens zal het instrument van het rijks beschermde gezicht op termijn verdwijnen. Lopende aanwijzingen, zoals die van Oranjewoud, zullen worden afgerond.
De gemeente Heerenveen heeft met de gebiedsgerichte opzet van deze erfgoednota én de in herziening zijnde welstandsnota een actuele basis voor toekomstig beleid. De gebiedsbeschrijvingen in deze nota vormen de bouwstenen voor de in de toekomst verplichte cultuurhistorische paragraaf in bestemmingsplannen. Maar voor het zover is, en alle bestemmingsplannen zijn geactualiseerd, moet het huidige (erfgoed) beleid adequaat zijn. In deze nota is dat beleid geëvalueerd en voorzien van aanbevelingen voor de nabije toekomst. De evaluatie van het beleid en de stimuleringsregelingen gericht op behoud van cultureel erfgoed leverde een lijst van voor te stellen mogelijke verbeteringen op, geordend per thema: behoud van materiële staat en behoud van ruimtelijke kwaliteit.

5.1 Welke instrumenten staan de gemeente ter beschikking om het erfgoedbeleid gestalte te geven?

Voor het behoud van de materiële staat van het cultureel erfgoed zijn de volgende beleidsstukken relevant:
→ Monumentenverordening Heerenveen 2007
→ Kapvergunningenbeleid
→ Subsidieverordening monumenten en cultuurhistorie provincie Fryslân 2005-2010 en 2010-2013
→ Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten

Voor het behoud van het cultureel erfgoed als ruimtelijke kwaliteit zijn de volgende beleidsstukken relevant:
→ Welstandsnota 2004 en aanvullende Beeldkwaliteitsplannen
→ Kunst- en Cultuurnota Heerenveen 2007-2017
→ Landschapsbeleidsplan Zuidoost-Friesland 2004-2014
→ Streekplan Fryslân 2007 ‘Om de kwaliteit fan de romte’

5.1.1 Behoud van materiële staat van gebouwd en groen erfgoed

Bescherming van de bestaande toestand van het cultureel erfgoed
Het behoud van de materiële staat van cultureel erfgoed wordt op gemeentelijk niveau tot dusver geregeld door de monumentenverordening en het kapvergunningenbeleid. Dit beleid richt zich op het beschermen van de bestaande toestand van het cultureel erfgoed.

5.1.1.1 Monumentenverordening

Monumentenverordening Heerenveen 2007
Opgesteld door gemeente Heerenveen
Vastgesteld 21 mei 2007

Wat is het doel van de huidige Monumentenverordening: het beschermen van monumenten door aanwijzing tot beschermd beeldbepalend pand/ object en door een vergunningsstelsel bij wijzigingen aan deze beschermde beeldbepalende panden/ objecten.

Voor de Monumentenverordening Heerenveen 2007 is de Modelmonumentenverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) als richtlijn genomen.

De gemeente Heerenveen kent naast het landelijk bepaalde begrip rijksmonument niet het begrip gemeentelijk monument, maar gebruikt daarvoor het begrip beschermd beeldbepalend pand/ object.

Vervolgens worden de beschermde beeldbepalende panden/ objecten onderverdeeld in drie categorieën, met een eigen beschermingsniveau:
- Monumentaal pand: belang van integraal behoud;
- Karakteristiek pand: instandhouding van specifieke waarden of kenmerkende elementen;
- Respectabel pand: van belang voor omgevingsbeeld.

De oorsprong van deze driedeling in monumentaal, karakteristiek en respectabel ligt in een advies van de Friese provinciale welstands- en monumentenorganisatie Hûs en Hiem. Vanwege de vele ingediende zienswijzen van burgers en bedrijven is tot deze driedeling besloten.
Het college wijst een pand/ object aan als beschermd beeldbepalend pand/ object. De monumentencommissie geeft hiertoe advies en kan om aanvullende bouwhistorisch onderzoek vragen. Noodzakelijk bij aanwijzing is een redengevende omschrijving en een overzicht van zakelijke gegevens als de plaatselijke aanduiding, datum van aanwijzing, kadastrale aanduiding en tenaamstelling.

De Modelmonumentenverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is als richtlijn genomen bij de Monumentenverordening Heerenveen 2007. Sinds mei 2008 heeft de VNG een nieuwe modelmonumentenverordening, de Modelerfgoedverordening. Belangrijkste wijzigingen zijn de uitbreiding voor archeologie en de deregulering (minder administratieve lasten) van de monumentenvergunning.[1]

5.1.1.2 Kapvergunningenbeleid

Kapvergunningenbeleid Heerenveen 2002
Opgesteld door gemeente Heerenveen
Vastgesteld maart 2002

Wat is het doel van het Kapvergunningenbeleid: het beschermen van het milieu, de natuurwaarde, het natuurschoon en de zorg voor het uiterlijk aanzien van de gemeente. Het beleid stelt een speciale aanvraag voor de kap van monumentale en waardevolle bomen verplicht. De gemeente beoordeelt de urgentie van de aanvraag kapvergunning en kent drie soorten aanvragen: een standaardaanvraag, een spoedeisende aanvraag en een aanvraag voor monumentale bomen.

Voor de standaardaanvraag moeten de volgende vragen met nee beantwoord worden:
- Is de boom onderdeel van een stedelijke groenstructuur (er bestaat alleen een stedelijke groenstructuurkaart van de plaats Heerenveen)?
- Is de boom van betekenis voor de ecologische infrastructuur?
- Heeft de boom een beeldbepalend karakter voor de omgeving?
- Vervult de boom een positieve rol ten aanzien van leefbaarheid?
- Is de boom een waardevol element in het Landschapsbeleidplan?
- Is de boom opgenomen op de lijst van monumentale of waardevolle bomen?

Bij één of meerdere positieve antwoorden wordt alleen vergunning verleend bij spoedeisende dreiging of zwaarwegende (economische) belangen.

De spoedeisende aanvraag geldt bij spoedeisende dreiging waar bij de (verkeers-)veiligheid in het geding is.

De aanvraag voor monumentale bomen geldt voor bomen op de landelijke lijst van de Bomenstichting [2] (monumentale bomen) en op de gemeentelijke lijst van waardevolle bomen. Een kapvergunning wordt alleen verleend bij spoedeisende dreiging of zwaarwegende (economische) belangen.

Bij constatering van de iepenziekte is de eigenaar verplicht de boom te vellen en de schors te vernietigen.

Aanvullende voorschriften gelden wat betreft de herplant en verplant, het periodiek onderhoud van houtwallen, de Flora en Faunawet, de Boswet en kwaliteitsrapporten.

Regelingen voor verbetering door onderhoud en restauratie van het cultureel erfgoed

Behalve beleid dat gericht is op het behoud van de bestaande toestand, zijn er ook regelingen die zich richten op de verbetering door onderhoud en restauratie van het cultureel erfgoed. Deze regelingen bestaan uit subsidieverordeningen die een financiële bijdrage leveren voor het behoud van het erfgoed. Sinds de opheffing van het fonds Stad- en dorpsvernieuwing heeft de gemeente Heerenveen geen gemeentelijke subsidieregeling meer voor individuele eigenaren van monumenten. Eigenaren van monumenten in Heerenveen kunnen wel gebruik maken van de provinciale subsidieregeling: Subsidieverordening monumenten en cultuurhistorie provincie Fryslân 2005-2010. Voor eigenaren van rijksmonumenten is er ook een landelijke regeling: het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten. Daarnaast zijn er diverse particuliere fondsen waar gebruik van kan worden gemaakt.

5.1.1.3 Subsidieverordening Monumentenzorg en cultuurhistorie provincie Fryslân

Subsidieverordening monumenten en cultuurhistorie provincie Fryslân 2005-2010
Opgesteld door Provinciale Staten van Fryslân
Vastgesteld 22 juni 2005

Doel van de Provinciale Subsidieverordening Monumentenzorg en cultuurhistorie: instandhouden, versterken en stimuleren van de Friese monumenten en cultuurhistorische elementen, en structuren door het verlenen van subsidie.

Subsidie is aan regels gebonden:
- De hoogte van de subsidie hangt af van de status van het monument (rijksmonument, andere monumenten) en van de aard van de werkzaamheden (restauratie, onderhoud);
- Er zijn twee aanvraagrondes per jaar: 1 maart en 1 september;
- De aanvrager moet een abonnement hebben op Monumentenwacht;
- De werkzaamheden moeten uitgevoerd zijn binnen 2 jaar.

In de toelichting op de begrippen wordt het begrip monument breed opgevat, niet alleen bouwwerken, maar ook landschappelijke elementen als bijvoorbeeld dijken, kerkpaden en voetpaden vallen hier onder.

Voor de subsidieaanvragen heeft de provincie Fryslân een toetsingskader opgesteld. De aanvraag wordt getoetst aan de volgende waarden:
- Cultuurhistorische waarden;
- Architectuurhistorische waarden;
- Historisch-ruimtelijke waarden;
- Gaafheid/herkenbaarheid;
- Zeldzaamheid;
- Lonendheid/ restauratiewaardigheid.

Op 10 februari 2010 is de Nota Erfgoed 2010-2013 vastgesteld door Provinciale Staten van Fryslân.
De subsidieverordening is in grote lijnen hetzelfde gebleven, de belangrijkste aanpassingen zijn als volgt:

- Belangrijk is de accentverschuiving naar een gebiedsgerichte aanpak ter ondersteuning van ‘projecten en activiteiten met betrekking tot objecten, structuren en kwaliteiten van provinciaal belang’.
- Subsidieverlening wordt afgestemd op rijksbeleid (BRIM, zie paragraaf 5.1.1.4). Dit betekent dat woonhuizen uitgesloten worden van subsidiëring en de nadruk komt te liggen op zeldzame en kwetsbare objecten, zoals kerken en molens.
- Onderhoud van niet-rijksmonumenten wordt alleen nog gesubsidieerd op basis van een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) voor de periode van 6 jaar.
- Bij subsidieverlening wordt uitgegaan van vaste percentages in plaats van maximale percentages.

5.1.1.4 Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten (BRIM)

Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten
Opgesteld door Ministerie OCW
Vastgesteld op 1 februari 2006

Doel van het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten: instandhouden, versterken en stimuleren van rijksmonumenten door het verlenen van subsidie.

Subsidie is beschikbaar voor kosten die gericht zijn op het in stand houden van de monumentale waarde. Dit zijn onderhoudswerkzaamheden aan een beschermd monument en werkzaamheden die het normale onderhoud te boven gaan en noodzakelijk zijn voor het herstel van het monument.
De subsidie is bedoeld voor rijksmonumenten en hun monumentale interieurs. Archeologische rijksmonumenten en groene rijksmonumenten zoals parken en tuinen zijn vooralsnog uitgezonderd van BRIM-subsidie.

5.1.2 Behoud van ruimtelijke kwaliteit van cultureel erfgoed

Bij het behoud van de ruimtelijke kwaliteit van cultureel erfgoed is de relatie met de omgeving van belang. Hiervoor bestaat beleid op zowel gemeentelijk, regionaal, provinciaal als rijksniveau.

In de volgende beleidsdocumenten wordt het behoud van de ruimtelijke kwaliteiten van cultureel erfgoed geregeld:
- Welstandsnota: beschermen van de ruimtelijke kwaliteit van cultureel erfgoed door bouwaanvragen te toetsen aan eisen van welstand. Hierbij horen ook beeldkwaliteitsplannen;
- Kunst- en cultuurnota: geven van prioriteit aan cultureel erfgoed binnen het kunst- en cultuurbeleid en aanleiding tot nieuw beleid voor behoud van cultureel erfgoed;
- Landschapsbeleidsplan: inventariseren van cultuurhistorische landschappelijke waarden en formuleren van streefbeelden als basis voor beleid met betrekking tot het landschap;
- Streekplan: inventariseren van de cultuurhistorische elementen en structuren op de Cultuurhistorische kaart als basis voor een toekomstige waardering van het cultureel erfgoed; benoemen van cultuurhistorie als belangrijk aspect bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Afgezien van deze beleidsdocumenten noemen wij op gemeentelijk niveau ook de Dorpsvisies die in 2008 en 2009 door de dorpen in onze gemeente zijn opgesteld. Omdat het hier geen gemeentelijke beleidsnota's betreft worden ze hier verder niet integraal behandeld, maar de nota's onderschrijven wel alle het belang van de thema's cultuurhistorie en erfgoedbeleid en de waarde die de inwoners van de verschillende dorpen hieraan hechten.

5.1.2.1 Welstandsnota 2004

Welstandsnota Gemeente Heerenveen 2004
Opgesteld door Buro Vijn B.V. in opdracht de gemeente Heerenveen
Vastgesteld op 29 april 2004

Doel van de Welstandsnota t.a.v. cultureel erfgoed: beschermen van de ruimtelijke kwaliteit van cultureel erfgoed door bouwaanvragen te toetsen aan eisen van welstand.

Naar aanleiding van een wijziging in de Woningwet beschikt de gemeente Heerenveen sinds 2004 over een Welstandsnota. De welstandsnota toetst bouwaanvragen om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen. Ruimtelijke kwaliteit bestaat uit verschillende onderdelen:
- Cultuurhistorische kwaliteit;
- Stedenbouwkundige kwaliteit;
- Architectonische kwaliteit.

Uitgangspunten voor het welstandsbeleid van Heerenveen:
- Een groot deel van de gemeente is welstandsvrij;
- Gebiedsgericht welstandsbeleid;
- Ruimte voor bijzondere ontwerpen;
- Afstemming op bestaand ruimtelijk beleid;
- Breed draagvlak onder de bevolking;
- Helderheid en leesbaarheid.

Er zijn vier verschillende vormen van vergunningplichtigheid, van bouwvergunningvrij tot de gefaseerde bouwvergunning. De welstandstoetsing vindt plaats op twee manieren: een bouwaanvraag kan

naar de centrale welstandscommissie van Hûs en Hiem in Leeuwarden gestuurd worden, of in Heerenveen behandeld worden door het gemandateerde lid van de Welstandscommissie. Bouwplannen voor monumenten (zowel rijksmonumenten als gemeentelijke monumenten) zijn nooit bouwvergunningvrij en worden beoordeeld door de monumentencommissie.

Het welstandsbeleid in Heerenveen is gebiedsgericht. Voor de verschillende gebieden gelden eigen beleidsuitgangspunten.
Voor het buitengebied:
- Gericht op beheer en handhaving van de bestaande waarden, zowel landschappelijk, natuurhistorisch als bebouwingspatronen.
Voor de dorpen:
- Handhaven en versterken van de ruimtelijke structuur van het dorp;
- Behoud van oorspronkelijk bebouwingspatroon;
- Bescherming van beeldbepalende gevelwanden;
- Bescherming van karakteristieke en beeldbepalende panden en objecten.
Voor de plaats Heerenveen:
- Handhaven en versterken van het oorspronkelijke bebouwingspatroon;
- Handhaving parcelering;
- Bescherming beeldbepalende gevelwanden;
- Behouden van karakteristieke en beeldbepalende panden en objecten;
- Instandhouden of tot stand brengen van een in stedenbouwkundig opzicht harmonieus straat- en bebouwingsbeeld;
- Hoogte- en breedteverhouding van gebouwen wel/ of niet voorzien van een kap.
Sommige gebieden hebben een beeldkwaliteitsplan als aanvullende criteria op de welstandsnota

In april 2009 is door de gemeente Heerenveen een startnotitie gepresenteerd om de welstandsnota te herzien: Startnotitie Evaluatie en herziening welstandsbeleid Gemeente Heerenveen. Aan de herziening van de Welstandsnota wordt momenteel (febr. 2010) gewerkt. Het welstandsbeleid is een onderdeel van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid. Uitgangspunt voor de herziening van het welstandsbeleid is het beter afstemmen op het integrale ruimtelijke kwaliteitsbeleid.

5.1.2.2 Kunst- en cultuurnota Heerenveen 2007-2017

Kunst- en cultuurnota Heerenveen 2007-2017 “Op maat”
Opgesteld door Raijmakers & Hofmeester, adviseurs in cultuur in opdracht van gemeente Heerenveen
Vastgesteld 5 november 2007

Behoud van cultureel erfgoed door de Kunst- en cultuurnota: geven van prioriteit aan cultureel erfgoed binnen het kunst- en cultuurbeleid en aanleiding tot nieuw beleid voor behoud van cultureel erfgoed.

Doel van de Kunst- en cultuurnota is het geven van richting voor het kunst- en cultuurbeleid op alle schaalniveaus.

In de nota heeft Heerenveen een duidelijke keuze gemaakt voor het bevorderen van cultuurparticipatie: kunst en cultuur van, voor en door iedereen. Deze participatie heeft niet alleen te maken met burgers, maar ook met cultuur en de gebouwde omgeving.
In de vorige kunst- en cultuurnota kwam cultuurhistorie niet aan de orde, daarom is het in de nota van 2007 één van de prioriteiten. Andere prioriteiten zijn het bevorderen van de beoefening van amateurkunst, jongerencultuur en professionele culturele instellingen.
De gemeente erkent dat het beleid op het terrein van monumentenzorg en archeologie marginaal is. De inhaalslag zal bestaan uit de volgende onderdelen:
- Inventariseren van de monumenten in de gemeente;
- Opstellen deelnota voor monumentenzorg en voor archeologie;
- Integraal beleid met aandacht voor samenhang tussen cultuurhistorie met stedenbouw en planologie;
- Verdelen van wettelijke taken en publieksgerichte en educatieve taken

Concrete resultaten tot nu toe zijn:
- Opdracht aan extern bureau voor de inventarisatie van gemeentelijke monumenten;
- Startnotitie Cultuurhistorisch erfgoed en monumenten, december 2008;
- Startnotitie Evaluatie en herziening welstandsbeleid Gemeente Heerenveen, april 2009
- (Concept-)Startnotitie Archeologie gemeente Heerenveen, februari 2010.

In de Startnotitie Cultuurhistorisch erfgoed en monumenten 2008 zijn de algemene visie op cultureel erfgoed, doelstellingen voor beleid en uitgangspunten voor beleid opgenomen.

Algemene visie op cultureel erfgoed:
- Cultuurhistorie is van belang voor identiteit van Heerenveen;
- De betekenis en samenhang tussen gebouwen en landschap is even belangrijk als solitaire monumenten;
- Een gebiedsgerichte benadering brengt ook de ontstaansgeschiedenis en ruimtelijke ontwikkeling in beeld;
- Het monumentenbeleid is onderdeel van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid;
- Het beschermingsniveau afstemmen op het juiste detailniveau.

Doelstelling voor beleid:
- Behoud van cultureel erfgoed voor de toekomst, zowel ruimtelijke structuren als objecten;
- Inzet van cultureel erfgoed om ruimtelijke kwaliteit en identiteit te versterken.

Uitgangspunten voor beleid:
- Gebiedsgerichte benadering: gericht op eigen karakter van de gebieden en basis voor detaillering op objectniveau;
- Beschermingsniveau: Beschermen om verschillende redenen. Het juiste instrument zorgt ervoor dat geen overbodige bezwarende eisen worden gehanteerd;
- Voorlichting en educatie: Voor de hand ligt een relatie met het mogelijk te realiseren erfgoedcentrum;
- Overzicht van onderhoudstoestand van beschermde beeldbepalende panden en objecten.

5.1.2.3 Landschapsbeleidsplan Zuidoost-Friesland 2004-2014

Landschapsbeleidsplan Zuidoost-Friesland 2004-2014
Opgesteld door Eelerwoude Ingenieursbureau B.V. in opdracht van gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Weststellingwerf
Vastgesteld 22 april 2004

Doel van het Landschapsbeleidsplan t.a.v. cultureel erfgoed: inventariseren van cultuurhistorische landschappelijke waarden en formuleren van streefbeelden als basis voor beleid met betrekking tot het landschap.

Het doel van het Landschapsbeleidsplan is het formuleren van landschappelijke randvoorwaarden om de herkenbaarheid van de landschappen te versterken en de achteruitgang ervan te stoppen.

Het Landschapsbeleidsplan is een gezamenlijk project van de gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland en Weststellingwerf. De visie van het Landschapsbeleidsplan wordt in de bestemmingsplannen Buitengebied geïntegreerd en dient als leidraad bij gemeentelijk beleid op het gebied van behoud, beheer en ontwikkeling van het landschap.

In Heerenveen zijn de landschapstypen, zoals benoemd in het Landschapsbeleidsplan, als basis gebruikt voor twee soorten bestemmingen in het bestemmingsplan Buitengebied. Bovendien zijn het behoud en de versterking van het landschap opgenomen als mee te wegen belangen bij het bepalen van toegestane ontwikkelingen en functies.

Voor de gemeente Heerenveen zijn in het Landschapsbeleidsplan verschillende landschapstypen vastgesteld, waarvoor streefbeelden zijn opgesteld. Hiermee wordt het karakter van het landschap zoveel mogelijk vastgelegd voor behoud en/of versterking.

Landschapstypen en hun streefbeelden, geldend voor de gemeente Heerenveen:
- Woudontginningen: handhaving van bestaande singels en behoud van diversiteit;
- Landgoederen: duurzaam instandhouden van alle kenmerken van bosgebieden, parken, tuinen, lanen, monumentale gebouwen en open ruimten.
- Veenpolders: behoud van de landschappelijke openheid en vergezichten. Verdichting met (recreatie) woningen, bedrijfsgebouwen of kassen ongewenst.
- Hoogveenontginningen: behoud van het kleinschalige dan wel wijken- of grootschalige karakter met bijbehorende landschapseigenschappen.
- Beekdalen: herstel van het natuurlijke karakter van de beken en herstel van de kleinschalige gradiënten.

Per landschapstype zijn eveneens aanbevelingen opgenomen voor de beplanting/versterking van dorpsranden en erven.

5.1.2.4 Streekplan 2007

Streekplan Fryslân 2007 'Om de kwaliteit fan de romte'
Opgesteld door Provinciale Staten van Fryslân
Vastgesteld op 13 december 2006

Doel van het Streekplan t.a.v. cultureel erfgoed:
inventariseren van de cultuurhistorische elementen en structuren op de Cultuurhistorische kaart als basis voor een toekomstige waardering van het cultureel erfgoed. Benoemen van cultuurhistorie als belangrijk aspect bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Het streekplan functioneert als een schakel tussen het abstracte rijksbeleid en het concrete gemeentelijk ruimtelijk beleid. Het is een belangrijk instrument voor de inrichting van de ruimte op provinciaal niveau. In het streekplan van de provincie Fryslân 'Om de kwaliteit fan de romte' is het centrale uitgangspunt een ondeelbaar Fryslân met ruimtelijke kwaliteit. Het gaat vooral om het instandhouden en verder ontwikkelen van de landschappelijke kwaliteiten.
Eén van de aspecten in het streekplan is cultuurhistorie. De provincie streeft naar 'behoud door ontwikkeling': belangrijke cultuurhistorische kwaliteiten en waarden in stand te houden en waar mogelijk ontwikkelen.
Doelen:
- Herkenbaar houden van de ontwikkelingsgeschiedenis van de provincie;
- Benutten van cultuurhistorie als inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen en als kernkwaliteit voor sociale-economische impulsen (cultuurtoerisme);
- Stimuleren van behoud en ontwikkeling van cultuurhistorische waarden als onderdeel van ruimtelijke kwaliteit en identiteitsgevoel bij inwoners.

In het streekplan zijn richtinggevende uitspraken opgenomen over een cultuurhistorische waardering en over beschermde stads- en dorpsgezichten. De cultuurhistorische waardering heeft de vorm van een kaart: Cultuurhistorische Kaart (CHK). Deze kaart is een inventarisatie van cultuurhistorische elementen en structuren. Deze elementen moeten nog gewaardeerd worden en opgenomen worden in de Provinciale Structuurvisie, maar de kaart wordt tot die tijd gebruikt als informatiebron bij het beoordelen van plannen. Gemeenten worden verzocht rekening te houden met de elementen en structuren op de kaart, vooruitlopend op de waardering ervan.

Bij beschermde stads- en dorpsgezichten gaat de provincie ervan uit dat een expliciete afweging plaats vindt tussen sociaal-economische vitaliteit van de dorpen en het behoud van de historische kenmerken.

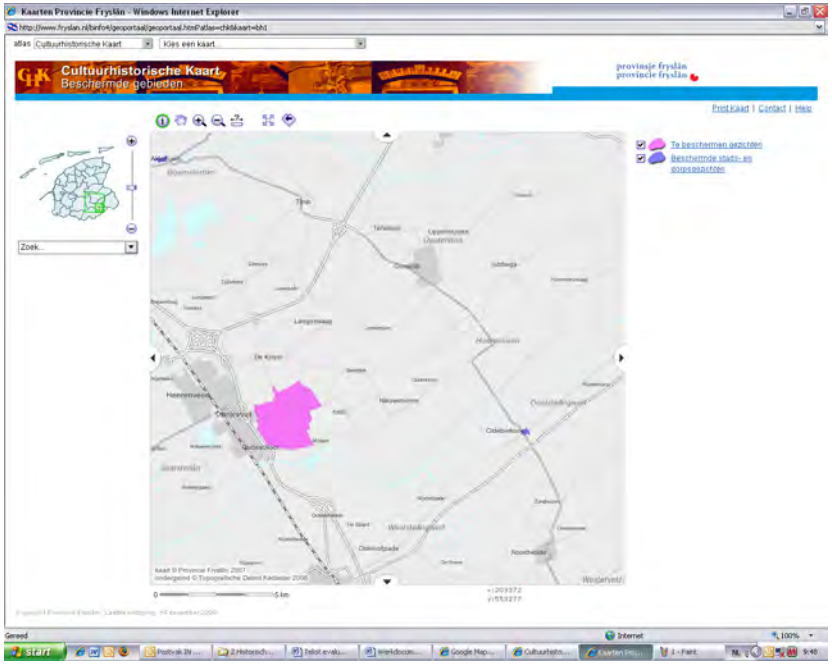

Hoofdonderwerpen op de CHK zijn aardkunde, archeologie en monumentale bouwkunst. De onderdelen binnen deze onderwerpen zijn geïnventariseerd, maar nog niet gewaardeerd. [Fryslân op ‘e kaart]

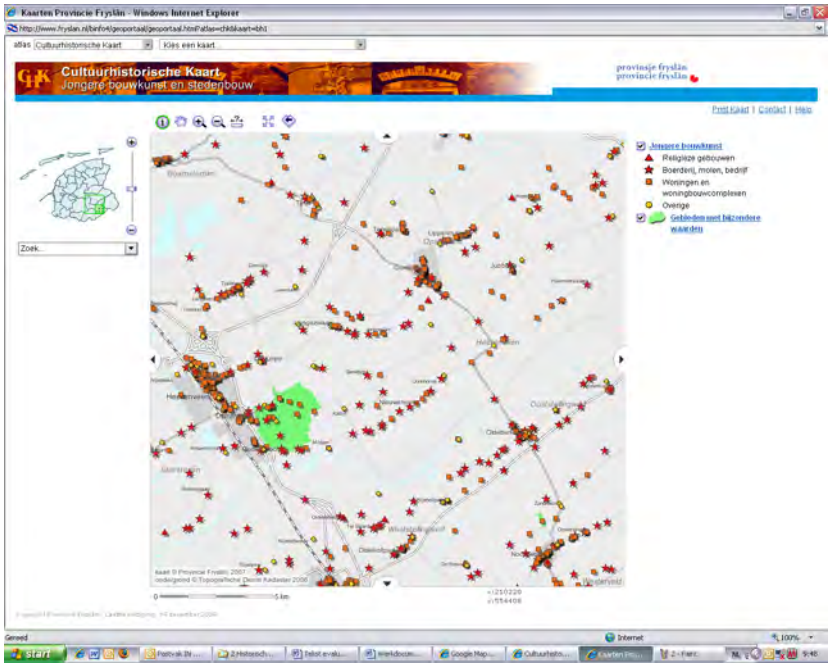

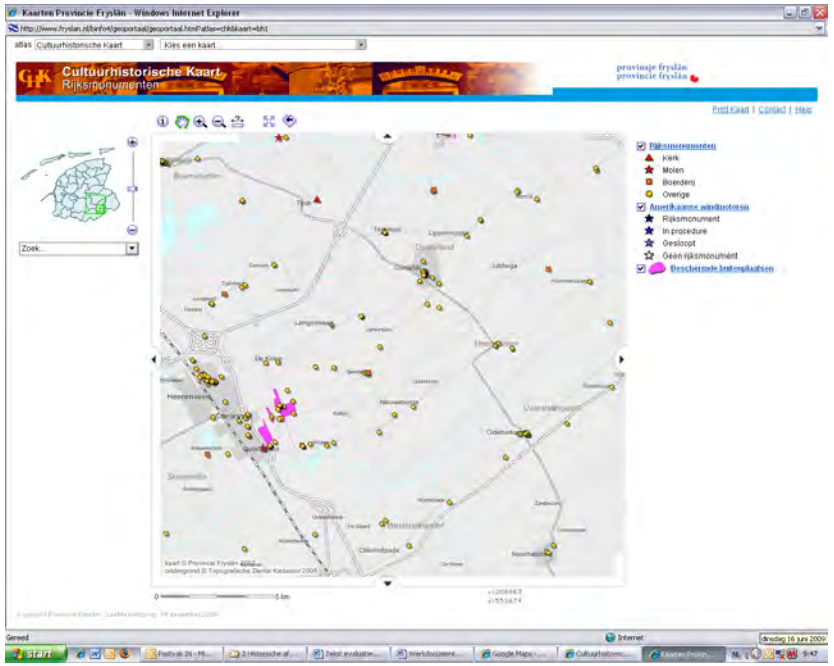

5.2 Hoe functioneert het beleid t.a.v. cultureel erfgoed en hoe kan het verbeteren?

5.2.1 Materiële staat van gebouwd en groen erfgoed

Monumentenverordening en kapvergunningenbeleid: evaluatie en aanbevelingen

Het behoud van de materiële staat van cultureel erfgoed wordt geregeld op gemeentelijk niveau door de monumentenverordening en het kapvergunningenbeleid. Dit beleid richt zich op het beschermen van de bestaande toestand van het cultureel erfgoed.

Hieronder volgt een evaluatie van het tot dusver gevoerde beleid, waarna per thema voorstellen voor nieuw beleid worden gedaan. Tot slot zijn deze voorstellen samengevat in dertien aanbevelingen, die als zodanig opgenomen zijn in het advies voor B&W. De nummers achter de paragraaftitels verwijzen hiernaar.

5.2.1.1 Monumentenverordening Heerenveen (1)

Wij hebben in de Monumentenverordening gekozen voor een eigen vertaling van de begrippen gemeentelijk monument, beschermd dorpsgezicht en beschermd stadsgezicht. De gemeente gebruikt niet het begrip gemeentelijk monument, maar het begrip beschermd beeldbepalend pand/ object. Bovendien kent dit begrip een onderverdeling in drie categorieën (monumentaal pand, karakteristiek pand, respectabel pand) met ieder een eigen beschermingsaanpak. Het begrip beschermd dorps-/stadsgezicht wordt niet gebruikt.

Het eigen begrippenkader van de gemeente Heerenveen heeft nadelen:

- Geen aansluiting op het landelijk meest gehanteerde begrippenkader (gemeentelijk monument, beschermd dorpsgezicht en beschermd stadsgezicht). Dit leidt tot verwarring bij betrokkenen van buiten Heerenveen. Voorbeelden zijn door externe bureaus opgestelde nota's waar toch over gemeentelijke monumenten wordt gesproken: Welstandsnota 2004 opgesteld door Buro Vijn B.V. en Kunst- en cultuurnota 2007-2017 door Raijmakers & Hofmeester.
- Speerpunt in het kunst- en cultuurbeleid is participatie. Voor het cultureel erfgoed betekent dit draagvlak voor monumentenbeleid. Het is voor burgers niet duidelijk dat het begrip gemeentelijk monument is vervangen door het begrip beschermd beeldbepalend pand/object. Door de onbekendheid met het begrip beschermd beeldbepalend pand/object zal een burger eerder geneigd zijn te denken dat een beschermd beeldbepalend pand/object van minder monumentale waarde is dan een gemeentelijk monument.
- De onderverdeling van het begrip beschermd beeldbepalend pand/object in drie categorieën maakt het beleid minder helder. Op rijksniveau wordt een dergelijke onderverdeling ook niet gemaakt, terwijl het verschil tussen rijksmonumenten groter is dan de verschillen tussen de beschermde beeldbepalende panden/objecten.
- In de Monumentenverordening wordt niet consequent over beschermd beeldbepalend pand/ object gesproken en komt het begrip gemeentelijk monument nog vier keer voor (art. 2, sub e; art. 3, lid 3; art. 3 lid 4; art. 10).

Om deze redenen kiezen wij er in deze nota voor in het nieuwe erfgoedbeleid aansluiting te zoeken bij de

landelijk gangbare begrippen gemeentelijk monument, beschermd dorpsgezicht en beschermd stadsgezicht. Het gemeentelijk beleid sluit dan beter aan op het provinciaal en rijksbeleid, waar dit begrippenkader gehanteerd wordt.

Wij zullen op gemeentelijk niveau drie landelijk gebruikelijke beschermingsniveaus toe gaan passen: bescherming door aanwijzing tot gemeentelijk monument, bescherming door aanwijzing tot beschermd dorps- of stadsgezicht of bescherming door criteria in de welstandsnota.

5.2.1.2 Redengevende omschrijving (2)

De redengevende omschrijving is volgens de monumentenverordening de wettelijke basis voor aanwijzing tot beschermd beeldbepalend pand/object. Het is daarom van belang dat deze omschrijving van goede kwaliteit is. De door ons onderzochte voorbeelden van redengevende omschrijvingen bestaan uit drie onderdelen: een overzicht van zakelijke gegevens als adres, bouwjaar, architect, functie; een waardering op basis van een vast set van criteria; een beschrijving van het pand/object. In het verleden zijn in Heerenveen verschillende modellen gebruikt voor de waarderingscriteria en de beschrijving, van wisselende kwaliteit. Voor het invullen van de schema's ontbreken bovendien handleidingen.
Waarborgen van de kwaliteit kan door het standaardiseren van de redengevende omschrijving. Bij verschillende gemeenten en organisaties zijn al dergelijke initiatieven bekend. De waarderingscriteria van het Monumenten Selectie Project (1991) van de huidige Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) vormen de basis van de meeste nu gebruikte methoden (de waarderingsmethode van Hûs en Hiem, het toetsingskader van provincie Fryslân voor monumentensubsidieaanvragen, de Erfgoedmeetlat van de gemeente Breda; zie deel 2, hoofdstuk 3 van deze nota, verantwoording waardering en selectie).
Er moet een eenduidige standaard voor een redengevende omschrijving komen, in deze Erfgoednota (hoofdstuk 3) is deze standaard gezet. We hebben gekozen voor het waarderingskader van de RCE en dit kader gebruikt bij de herziening en actualisering van de lijst van beeldbepalende panden/objecten. Hierin is niet gewerkt met matrixen en 'becijfering' van bouwkundige onderdelen. Het waarderen van cultureel erfgoed om tot aanwijzing tot beschermd beeldbepalend pand/object te komen is geen exacte wetenschap. Wij kiezen daarom niet voor invulschema's waar cijfers aan verschillende waarderingscriteria worden toegekend.

5.2.1.3 Interieur (3)

In 1998 hebben we als gemeente bewust gekozen het interieur buiten de monumentenverordening te houden, om zo het verschil met rijksmonumenten te maken. In Artikel 1 van de gemeentelijke monumentenverordening wordt echter onder het begrip beschermd beeldbepalend pand/object alleen het exterieur verstaan, terwijl in Artikel 6 ook het interieur genoemd wordt. Dit is niet helder en er moet een keuze worden gemaakt of het interieur van beschermd beeldbepalend panden/objecten wel of niet onder de monumentenverordening valt. Vooral bij boerderijen of voorname woonhuizen en kerken kan het interieur nog gave onderdelen bevatten. In zijn algemeenheid kiezen wij ervoor bij het gemeentelijk monumentenbeleid alleen het exterieur in de regelgeving te betrekken. Alleen bij een aantal bij het aanwijsbesluit expliciet aan te duiden panden, zullen wij eisen stellen die betrekking hebben op het interieur. In die gevallen zullen bij de bouwaanvraag foto's van het interieur meegeleverd moeten worden. Tevens kunnen de historische werkgroepen om (foto)materiaal uit hun collectie gevraagd worden. Na bestudering van dit materiaal door de Monumentencommissie kan een onafhankelijk bouwhistorisch onderzoek gevraagd worden – de Monumentencommissie kan hiertoe bij gebrek aan documentatie of de wens tot aanvullende documentatie besluiten. Tevens kan de Monumentencommissie een bezoek aan het pand afleggen.

5.2.1.4 Archeologie: evaluatie en voorstel (4)

In vervolg op deze nota Cultuurhistorisch Erfgoed verwachten wij in de loop van dit jaar ook een Archeologienota te kunnen presenteren. Een startnota daarvoor is inmiddels vastgesteld. De modelverordening van de VNG voor cultureel erfgoed, die wij als basis gebruiken voor een herziening van onze monumentenverordening, bevat ook een leidraad voor het thema archeologie. Wij stellen ons voor een pragmatische insteek te (blijven) kiezen voor de omgang hiermee. Dit betekent dat wij tegelijk met deze Nota Cultuurhistorisch Erfgoed een nieuwe Erfgoedverordening ter vaststelling aan de gemeenteraad zullen voorleggen, en daarin in een later stadium een aanvulling op het punt van archeologie zullen voorstellen.

5.2.1.5 Gemeentelijk groenmonument in de monumentenverordening (5)

De bescherming van individuele bomen, en van groepen, singels en lanen van meerdere bomen van hetzelfde type, hebben wij geregeld via het kapvergunningenbeleid. Daarnaast kunnen er evenwel ook bijzondere voorbeelden zijn van bospercelen, landgoederen, boerenerven e.d. met een specifieke cultuurhistorische waarde. Ten dele kunnen die worden beschermd met ruimtelijk beleidsinstrumentarium als bestemmingsplan en welstandsnota. Er zijn evenwel ook gemeenten waarin binnen de monumentenverordening een speciale categorie 'groenmonumenten' is opgenomen (b.v. de gemeente Utrecht). Een status als groenmonument maakt dat de specifieke eigenschappen van dit type monumenten adequater beschreven en gewaardeerd kunnen worden. Er is immers geen sprake van een gevel of bouwmateriaal, maar wel van cultuurhistorisch belang van de compositie, boomsoorten, tijdsperiode en staat van onderhoud. In Heerenveen zouden het J.F. Kennedyplantsoen en de Ecokathedraal in Mildam (die nu als gebouwd monument zijn voorgedragen) maar wellicht ook landgoederen rondom Oranjewoud, waardevolle boerenerven en landschappelijke structuren voor het predikaat groenmonument in aanmerking kunnen komen.

Het selecteren en voordragen van groenmonumenten viel niet binnen het bestek van dit onderzoek. Wij doen daarom op dit moment ook nog niet het voorstel om groenmonumenten in de Erfgoedverordening op te nemen. Wij willen wel in het kader van de op te stellen Welstandsnota en nota Kapvergunningenbeleid onderzoeken of in de Heerenveense situatie het vigerende beleidskader voldoende mogelijkheden biedt voor bescherming, of dat de opneming van een categorie groenmonumenten in de verordening wenselijk is.

Hieronder volgt de tekst uit de Utrechtse monumentenverordening:

Begripsbepalingen gemeente Utrecht

a) monument:
1. zaak die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap, ecologische of cultuurhistorische waarde;
2. terrein dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak als bedoeld onder 1.;
b) gemeentelijk groenmonument:
monument, bedoeld in onderdeel a.;

Toelichting begripsbepalingen

Het begrip 'gemeentelijk groenmonument' is apart gedefinieerd om daarmee de bijzondere positie van monumentaal groen te benadrukken. Onder dit begrip valt bijvoorbeeld een houtopstand, zijnde hakhout, een houtwal of één of meer bomen. Onder hakhout wordt verstaan: één of meer bomen die na te zijn geveld, opnieuw op de stronk uitlopen. Onder houtwal valt alle lintvormige begroeiing van enige uitgestrektheid, bestaande uit bomen en/of struiken. Ook houtsingels, struiken of heesters, voorzover zij bestaan uit lintbegroeiing van enige omvang, vallen onder dit begrip.

Artikel 6 Verbodsbepaling

1. Het is verboden een beschermd gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder vergunning van het college van burgemeester en wethouders of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorschriften:
a. een beschermd gemeentelijk monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen, te vellen of in enig opzicht te wijzigen;
b. een beschermd gemeentelijk monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Toelichting artikel 6

Het begrip `vellen´ slaat op gemeentelijke groenmonumenten. Onder vellen wordt verstaan het knotten, omhakken of afzagen alsmede het rooien, met inbegrip van verplanten. Het verbod geldt niet in een aantal, door het college nader te bepalen, situaties zoals een houtopstand die moet worden geveld krachtens de Plantenziektewet of krachtens een aanschrijving of last van het college.

5.2.1.6 Bouwhistorisch onderzoek (6)

Bij een aanvraag tot aanwijzing van, of bouwaanvraag voor een beschermd beeldbepalend pand/object kan het college volgens de monumentenverordening een aanvullend bouwhistorisch onderzoek eisen. Een bouwhistorisch onderzoek is een objectgericht onderzoek, met de nadruk op de technische bouwsubstantie. Een instrument dat verder gaat dan alleen het gebouw, is het cultuurhistorisch onderzoek. Het gaat hierbij om de stedenbouwkundige omgeving,

de sociaal-geografische geschiedenis, het oeuvre van de architect, gebouwen van dezelfde typologie, etc. Wij zullen in voorkomende gevallen ook een cultuurhistorisch onderzoek verlangen, omdat een dergelijk onderzoek zich niet alleen richt op het object, maar ook op de context. In een onderzoek moeten alle criteria uit de redengevende omschrijving aan bod komen. Ook het interieur kan een verplicht onderzoeksterrein zijn (zie hierboven).

5.2.1.7 Werkwijze omtrent beoordelen van wijzigen van een monument (7)

Deze Nota Cultuurhistorisch Erfgoed komt voort uit de behoefte om het cultuurhistorisch erfgoed van Heerenveen op een goede manier te beschermen. Aan de voorkant gebeurt dit door een cultuurhistorische beschrijving van de gemeente te maken, samen met de in deze nota opgenomen inventarisatie van waardevolle structuren, bebouwing en groen. Aan de achterkant is het voor het behoud van het cultuurhistorisch erfgoed van wezenlijk belang dat er een helder toetsingsprotocol is voor het beoordelen van aanvragen tot wijzigen van een monument.

Bij een aanvraag tot wijzigen van een monument in Heerenveen wordt altijd de Monumentencommissie van Hûs en Hiem om advies gevraagd. In deze nota is veel aandacht gegeven aan het in kaart brengen en waarderen van het cultuurhistorisch erfgoed. Een logisch vervolg is dat ook de advisering van monumentenaanvragen geoptimaliseerd wordt. Om die reden willen we in het vervolg dat elke monumentenaanvraag door de gemeente wordt voorzien van een toelichting omtrent de cultuurhistorische waarde en context van het betreffende monument. Op deze wijze kan zij de monumentencommissie helpen om tot een zorgvuldig advies te komen. In werkafspraken met Hûs en Hiem dient dit punt nader uitgewerkt te worden.
Bij de waardering van het cultuurhistorisch erfgoed is niet alleen gekeken naar de bouwtechnische en architectonische aspecten maar o.a. ook naar de stedenbouwkundige, landschappelijke, historische en maatschappelijke aspecten. Van de monumentencommissie wordt een brede kijk gevraagd bij het beoordelen van een aanvraag. In principe wordt daarom iedere aanvraag in de brede setting van de Grote Monumenten commissie behandeld. Afhankelijk van de ingrijpendheid van de voorgestelde wijziging kan de gemeente voorstellen om de beoordeling over te laten aan een gemandateerde Kleine Monumentencommissie. Bij twijfel kan het zijn dat binnen deze commissie besloten wordt de aanvraag alsnog voor te leggen aan de Grote Monumentencommissie.

De basis voor het beleid zoals we dat in deze nota voorstaan, is dat we het cultureel erfgoed in de context beschouwen. Hiervoor is voor de hele gemeente een gebiedsindeling gemaakt die gebaseerd is op de cultuurhistorische en landschappelijke ontwikkeling van Heerenveen. Ruimtelijke kenmerken, zowel in de bebouwing als in het landschap, worden per gebied uitvoerig beschreven. Uitgangspunt is dat een gebouw altijd in de context van een gebied staat.
Tot nu toe werd bij de monumentenadvisering vooral naar het object (het monument) gekeken.
Om de monumente advisering aan te laten sluiten bij het voorgenomen beleid is het de aanbeveling de monumentenadvisering altijd drieledig te laten zijn. Ten eerste moet bij een aanvraag tot wijzigen van een monument worden beoordeeld of hiermee recht wordt gedaan aan de *cultuurhistorische waarde van de context*. Het gaat hierbij niet alleen om het erf met de daarop eventueel monumentale beplanting, maar ook of de ingreep past bij de gebiedseigen kenmerken. Ten tweede moet worden beoordeeld of de ingreep *op het niveau van het object* geen afbreuk doet aan de beschreven cultuurhistorische waarden. Ten slotte wordt de aanvraag *op detailniveau* (materiaal, kleur, bouwkundige details) beoordeeld. Wij vragen in de verslaglegging van de behandeling van de Monumentencommissie aandacht voor bovengenoemde toetsingscriteria.

In de huidige monumentenadvisering wordt een aanvraag tot wijzigen van een monument beoordeeld met het advies; ‘voldoet’, ‘voldoet niet’ of ‘ voldoet mits’. Het komt wel eens voor dat een ‘voldoet’ gepaard gaat met bijvoorbeeld een verzoek voor extra aandacht bij uitwerking of een nadrukkelijke verzoek tot wijzigen van het plan (in het belang van de monumentale waarde).
In het belang van het beschermen van het cultuurhistorisch erfgoed en het scheppen van helderheid naar de aanvrager, is het aan te bevelen niet meer het advies ‘voldoet mits’ te gebruiken. Daarnaast kan alleen het advies ‘voldoet’ worden gegeven als de monumentencommissie ervan overtuigd is dat aangevraagde wijziging recht doet aan de cultuurhistorische waarde. Het door de aanvrager aanleveren van detaillering van o.a. aansluitingen

tussen oude en nieuwe onderdelen en bemonstering van voorgestelde kleuren en materialen is daarbij noodzakelijk. Bij een advies 'voldoet niet' moet altijd gemotiveerd worden op welke onderdelen en op welk schaalniveau de commissie er niet van overtuigd is dat de aanvraag de cultuurhistorische waarden respecteert.

Zowel de publieke dienstverlening als de door wettelijke regelingen bepaalde afhandelingstermijn van aanvragen is er bij gebaat dat het proces van advisering vlot verloopt. In de huidige situatie laat dit nog al eens te wensen over. Het is aan te bevelen dat dit proces wordt geoptimaliseerd. Hierover dienen concrete werkafspraken tussen Hûs en Hiem en de gemeente gemaakt te worden.

Omdat de hierboven aanbevolen werkwijze een aanscherping van de huidige werkwijze behelst, zal na een jaar het proces en effect worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgesteld of aangescherpt.

5.2.1.8 Kapvergunningenbeleid (8)

In het kapvergunningenbeleid is de cultuurhistorische waarde van bomen verankerd. Eén van de zes criteria die het aanvragen van een standaardaanvraag beperken heeft direct te maken met cultuurhistorie: wanneer een boom is opgenomen op de lijst van monumentale of waardevolle bomen. Andere criteria hebben te maken met ruimtelijke kwaliteit, waar het cultureel erfgoed ook onderdeel van is.
Voor bomen op de lijst van monumentale of waardevolle bomen geldt een aparte aanvraag. In beginsel wordt geen vergunning verleend, behalve bij een spoedeisende dreiging van gevaar of bij zwaarwegende (economische) belangen. Uit een beschouwing van de actuele procedures en ervaringen uit het verleden met betrekking tot het beleid voor monumentale en waardevolle bomen, is gebleken dat het bestaande beleid goed functioneert waar het gaat om op zichzelf staande kapverzoeken, zonder relatie met ander beleid. Afstemmingsproblemen deden zich in het verleden wel eens voor bij aanvragen voor kapvergunningen die gekoppeld zijn aan bouwverzoeken. Omdat juist in die gevallen snel sprake is van een conflict tussen groenbelang (c.q. cultuurhistorisch belang) en economisch belang is het volgen van zorgvuldige procedures, met expliciete aandacht voor de belangenafweging, cruciaal. Aangezien de bevoegdheid tot het kappen van monumentale bomen is voorbehouden aan B&W, moeten bouwaanvragen die de kap van een monumentale boom impliceren ook altijd langs het college, waarbij expliciet aandacht aan de economische belangenafweging gegeven kan worden.

Wij denken met de introductie van het OntvangstTeam OmgevingsVergunningen (OTOV), vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) een begin te hebben gemaakt met standaardisering van procedures die in de toekomst dit type afstemmingsproblemen kan voorkomen. Blijvende aandacht voor het zorgvuldig volgen van deze procedures, ook bij het streven naar versnelling en vereenvoudiging van vergunningverlening, blijft echter geboden.

Daarnaast zal de opname van monumentale en beschermwaardige bomen in één integraal bestand met gebouwde monumenten en gebiedsbeschrijvingen die wij met deze onderhavige nota realiseren, een verbetering zijn. De bestaande aparte lijst met monumentale en beschermwaardige bomen, gekoppeld aan het Kapvergunningenbeleid, was in de praktijk te onzichtbaar – te vaak gebeurde het dat op enig moment in de procedure de (monumentale of beschermwaardige) boom uit zicht verdween.
In het kader van de herziening van het kapvergunningenbeleid (najaar 2010) zullen wij nagaan of deze verbetering voldoende is, of dat aanvullende procedurele afspraken noodzakelijk zijn.

5.2.1.9. Handhavingsbeleid (9)

De controle en handhaving van wet- en regelgeving in de gemeente Heerenveen vindt plaats aan de hand van een Integraal Handhavingsplan op basis van een door college en raad vastgestelde prioritering, waarin veiligheid en gezondheid de hoogste prioriteit hebben. Insteek van de handhaving is: van repressief naar preventief. Het erfgoedbeleid, met name een verdubbeling van zowel de gebouwde monumenten betekent dat er meer werk verwacht kan worden in de sfeer van vergunningen (het verbouwen, toevoegen of wijzigen aan monumenten; aanvraag kapvergunning) en in het toezicht en handhaving (zaken die illegaal zijn, of in afwijking van de vergunning).

<u>Voorlichting en communicatie</u>

Om repressieve handhaving zoveel mogelijk te voorkomen of beperken, zal fors geïnvesteerd moeten worden aan de 'voorkant'. Voorlichting en communicatie richting (aanstaande) bewoners of gebruikers van gebouwde monumenten zijn daarbij een

eerste (en wellicht het belangrijkste) instrument. In de beleidsnota is hier ook veel gewicht aan toegekend. De (aankomende) eigenaren van gebouwde en groene monumenten zullen hierover één op één geïnformeerd worden, zij krijgen beschikking over de 'redengevende omschrijving' aangaande hun object en informatie wat wel en wat niet kan. Er moet hen op het hart gedrukt worden dat het verstandig is voor al hun plannen contact op te nemen met de gemeente (om vervelende zaken achteraf te voorkomen). Dit is maatwerk per eigenaar. De redengevende omschrijving is (mede) een kader voor de handhaving.

(Repressieve) Handhaving

Onder de voorwaarde van een vooral preventieve aanpak (persoons/perceelsgerichte communicatie) en een zorgvuldige belangenafweging in de vergunningprocedure zoals hierboven beschreven, zal de repressieve handhaving beperkt kunnen blijven. Voor eventuele repressieve gevallen is de redengevende omschrijving (naast andere wet- en regelgeving) een belangrijk kader. Daar waar repressief moet worden opgetreden, zal de gemeente niet aarzelen dat te doen. Repressieve handhaving moet ook proportioneel zijn. Prioriteit zal liggen bij onomkeerbare gevolgen. Het verdient aanbeveling de criteria voor wel of niet handhavend op te treden, te omschrijven en vast te leggen. Hierbij zij aangetekend dat elk monument uniek is, en ook de (repressieve) handhaving dus maatwerk is.

5.2.1.10 Subsidieregelingen (10)

Voor cultureel erfgoed in Heerenveen is alleen op provinciaal- en rijksniveau aanspraak te maken op subsidieregelingen voor onderhoud en restauratie. Met name voor het behoud van monumenten van gemeentelijk belang (beschermde beeldbepalende panden/objecten) is dit een beperkte subsidiemogelijkheid. Overigens is het wel mogelijk subsidies aan te vragen bij (particuliere) fondsen en stichtingen. Een gemeentelijke subsidieregeling, al dan niet als instrument van cofinanciering naast bestaande subsidieregelingen, kan uiteraard een stimulans zijn voor onderhoud en restauratie van monumenten in de gemeente. Indien en zo lang een dergelijke regeling niet bestaat, zal de gemeente zich net als in het verleden (leerlooierij Gedempte Molenwijk, torenspits RK-kerk) blijven inspannen om in voorkomende gevallen naar incidentele middelen te zoeken.

5.2.2 Ruimtelijke kwaliteit van cultureel erfgoed

Bij het behoud van de ruimtelijke kwaliteit van cultureel erfgoed is de relatie met de omgeving van belang. Hiervoor is beleid op zowel gemeentelijk, regionaal, provinciaal als rijksniveau. Evaluatie van het beleid heeft geleid tot enkele aanbevelingen.

5.2.2.1 Gebiedsgerichte aanpak (11)

In de Welstandsnota 2004 staat dat ruimtelijke kwaliteit bestaat uit verschillende onderdelen: cultuurhistorische kwaliteit, stedenbouwkundige kwaliteit en architectonische kwaliteit. In de gebiedsbeschrijvingen in de welstandsnota zijn de twee laatste kwaliteiten duidelijk opgenomen, maar ontbreekt een goede inventarisatie van de cultuurhistorische kwaliteit. De gebiedsgerichte aanpak van de welstandnota wordt overgenomen in de herziening en actualisering van de lijst van beeldbepalende panden/objecten. Onderdeel van deze lijst zijn gebiedsbeschrijvingen waarin de cultuurhistorische kwaliteiten worden benoemd. Een verwijzing in de (momenteel in herziening zijnde) welstandsnota naar de beschrijvingen versterkt het integrale ruimtelijke beleid.

5.2.2.2 Landschapsbeleidsplan (12)

De streefbeelden uit het Landschapsbeleidsplan Zuidoost Friesland (2008) bevatten duidelijke sturingsrichtlijnen voor het landelijk gebied. Dit document biedt ook aanknopingspunten voor beplantingsrichtlijnen voor erven en dorpsranden. Wij zullen dit gebruiken als toetsingskader voor nieuw op te stellen stedenbouwkundige plannen en zo mogelijk bij de opstelling van een groenstructuurplan voor het buitengebied.

5.2.2.3 Provincie en gemeente: PSV en GSV. Cultuurhistorische Kaart

Op initiatief van de provincie is voor Friesland een Cultuurhistorische Kaart opgesteld (CHK). De CHK bevat een inventarisatie van cultuurhistorische elementen en structuren, die in een later stadium gewaardeerd worden. Er dient duidelijkheid te ontstaan over deze twee complementaire werkvelden. De gemeente actualiseert haar lokale erfgoedbeleid, terwijl de provincie dat vanuit het provinciale belang doet.

Onduidelijk is nog hoe het provinciale belang door zal werken in de volgens de WRO verplichte Provinciale Structuurvisie (PSV). Onzerzijds zullen wij bij de opstelling van de Gemeentelijke Structuurvisie (GSV) de integraliteit van het ruimtelijk, bouw- en erfgoedbeleid voorop laten staan.

5.2.3 Cultuurhistorisch beleid

5.2.3.1 Bestuurlijke en ambtelijke inzet

Met deze nota brengen wij het onderwerp cultuurhistorie als inhoudelijk thema prominent in beeld. Om die inhoudelijke oriëntatie ook in de toekomst scherp te houden, is uiteraard structurele bestuurlijke en ambtelijke aandacht nodig. In bestuurlijke zin is het thema eenduidig belegd binnen de portefeuille cultuur. Collegiale verantwoordelijkheid voor het thema krijgt vorm in die zin dat vergunningaanvragen voor monumentale gebouwen en bomen altijd via B&W gaan. De benodigde ambtelijke capaciteit is verspreid over de organisatieonderdelen Stedenbouw (V&O), groenbeheer (R&R), Vergunningen en Handhaving (P&V). Binnen deze organisatieonderdelen wordt de vereiste inzet via de jaarwerkprogramma's afgestemd op de beschikbare capaciteit. In enkele onderdelen leidt dat tot een aanpassing van ureninzet binnen de bestaande formatie.

5.2.3.2 Dertien bestuurlijke aanbevelingen (samenvatting 5.2.1 en 5.2.2)

1. Vervangen van de driedeling in de lijst van beeldbepalende panden door één begrip: **gemeentelijk monument**;

2. Vaststellen van het in de nota gehanteerde model voor **selectie en objectbeschrijving** bij monumentenselectie;

3. Per object vastleggen of bij veranderingen aan het pand ook getoetst moet worden op het aspect **interieur**;

4. Opnemen van het thema **archeologie** in de op te stellen Erfgoedverordening;

5. In het kader van de opstelling van de Welstandsnota en de actualisering van het kapvergunningenbeleid overwegen of in een later stadium een categorie **groenmonumenten** aan de Erfgoedverordening zou moeten worden toegevoegd;

6. In voorkomende gevallen bij bouwvergunningaanvragen voor monumenten een **bouwhistorisch onderzoek** verlangen;

7. In samenspraak met de monumentencommissie Hûs en Hiem een aangepaste werkwijze vaststellen voor de beoordeling van **bouwvergunningaanvragen** voor monumenten, op basis van de in de nota opgenomen uitgangspunten;

8. Evalueren van lopende processen en procedures op het punt van afstemming van kapvergunning- en bouwvergunningaanvragen in het kader van de herziening van het **kapvergunningenbeleid**, mede tegen de achtergrond van de dereguleringsdoelstellingen.

9. Door middel van intensieve aandacht voor voorlichting en vergunningverlening ('**aan de voorkant**') de noodzaak voor repressief handhavend optreden ('aan de achterkant') in de hand proberen te houden en een uitvoeringsprotocol opstellen voor vergunningverlening en handhaving.

10. Op voorhand geen gemeentelijke subsidieregeling in het leven roepen, maar in voorkomende gevallen **incidentele middelen** voor (mede)ondersteuning zoeken;

11. De **gebiedsgerichte aanpak** in de nota als uitgangspunt nemen bij de herziening van de Welstandsnota;

12. De aanknopingspunten voor beplantingsrichtlijnen voor erven en dorpsranden uit het **Landschapsbeleidsplan** gebruiken als toetsingskader voor nieuw op te stellen stedenbouwkundige plannen;

13. Bij de opstelling van toekomstige gemeentelijke structuurvisies aandacht besteden aan een goede integratie van het gemeentelijk erfgoedbeleid uit deze nota en het provinciaal cultuurhistorisch beleid, zoals dat in ontwikkeling is ten behoeve van de provinciale structuurvisie.

Bronnen

Beleidsdocumenten

Gemeente Heerenveen, *Kapvergunningenbeleid Heerenveen 2002*, maart 2002.

Gemeente Heerenveen, *Kunst- en cultuurnota Heerenveen 2007-2017 "Op maat", 5 november 2007. Opgesteld door Raijmakers & Hofmeester, adviseurs in cultuur in opdracht van gemeente Heerenveen.*

Gemeente Heerenveen, *Monumentenverordening Heerenveen 2007*, 21 mei 2007.

Gemeente Heerenveen, *Startnotitie Cultuurhistorisch erfgoed en monumenten 2008*, december 2008.

Gemeente Heerenveen, *Startnotitie Evaluatie en herziening welstandsbeleid Gemeente Heerenveen*, april 2009.

Gemeente Heerenveen, *Welstandsnota Heerenveen 2004, 29 april 2004. Opgesteld door Buro Vijn B.V. in opdracht de gemeente Heerenveen.*

Landschapsbeleidsplan Zuidoost-Friesland 2004-2014, 22 april 2004. Opgesteld door Eelerwoude Ingenieursbureau B.V. in opdracht van gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Weststellingwerf.

Ministerie OC&W, *Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten*, 1 februari 2006.

Ministerie van OC&W, *Beleidsbrief MoMo, Modernisering Monumentenzorg,* november 2009.

Provinciale Staten van Fryslân, *Nota Erfgoed, Deelnota Cultuurhistorie en monumentenzorg 2005-2010*, 1 november 2004.

Provinciale Staten van Fryslân, *Nota Erfgoed, Deelnota Cultuurhistorie en monumentenzorg 2010-2013*, 10 februari 2010

Provinciale Staten van Fryslân, *Streekplan Fryslân 2007 'Om de kwaliteit fan de romte'*, 13 december 2006.

Provinciale Staten van Fryslân, *Subsidieverordening monumenten en cultuurhistorie provincie Fryslân 2005-2010*, 22 juni 2005.

VNG, RCE en Federatie Welstand, *Handreiking Gemeentelijke Monumentencommissies,* september 2009.

Gesprekken

Gesprek met Hûs en Hiem, 7 december 2009
Gesprek met Hanneke Huisman en Jan Hofstee (IBOR), 7 december 2009
Gesprek met Marina Fermo en Annelies Hartman, Provincie Fryslân, oktober 2009
Gesprek met Paulien van der Lely en Koos van der Schaaf, 7 december 2009
Gesprek met de groengroepen (6 oktober 2009 en 12 januari 2010)
Gesprek met de historische groepen (9 november en 7 december 2009)
Presentatie vorderingen op twee informatieavonden op de Ark, 8 september 2009 en 13 oktober 2009)

Websites

Fryslân op 'e kaart, http://www.fryslan.nl/binfo/chk/inhoud/startchk.htm

Noten

1 Brief van Vereniging Nederlandse Gemeenten aan haar leden, 9 mei 2008. Onderwerp: 'Nieuwe Model erfgoedverordening (voorheen Model monumentenverordening).

2 http://www.bomenstichting.nl, juni 2009.

COLOFON

Projectteam:
dr. Marinke Steenhuis, prof.dr.ir. Paul Meurs,
ir. Elisabeth Boersma, ir. Johanna van Doorn,
drs. Paula Klaver, drs. Henriëtte Sanders,
Hilde Sennema, drs.Chawwah Six, drs. Lara Voerman.

Beeld: bronvermelding staat in bijschrift
Fotografie (tenzij anders vermeld): SteenhuisMeurs,
Schiedam

Lange Haven 9
3111 AC Schiedam

www.steenhuis-onderzoek.nl
vanaf 2010: www.steenhuismeurs.nl

Copyright: Steenhuis stedenbouw/landschap en Urban Fabric BV te Schiedam.

© GEMEENTE HEERENVEEN Steenhuis stedenbouw/landschap, september 2010.